

หลวงพ่อชา อนุชาตโย

วัดถ้ำกลองเพล อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๔

หลวงพ่อชา อนุโมทโย
ผู้จัดทำกองเพลง คำภาวนาเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๔

จัดพิมพ์เป็นธรรมปรรณการ
สำหรับผู้ร่วมบริจาค
พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
และ
โครงการหนังสือบูรพาจารย์

ผู้บริจาคจารย์มั่น (ภูริทัตโต)
บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว อ.เชียงใหม่

หลวงปู่ขาว อนาลโย

วัดถ้ำกลองเพล อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๔

จัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ

ในการสร้างพระมหาธาตุมณฑลปอญุสรณ์บูรพาจารย์

และโครงการหนังสือบูรพาจารย์

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต)

บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

เลขมาตรฐานสากลหนังสือ : ISBN : 974 - 91390 - 1 - 1

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖

พิมพ์ด้วยเงินบริจาค จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

โครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต)

บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์จรัส จิรวโส (รักษาการเจ้าอาวาส)

ผู้เรียบเรียงและจัดพิมพ์ :

รศ.ดร.ปฐม - รศ.ภัทรา นิคมานนท์

๔/๔๔๙ ซอย ๑๙ หมู่บ้านสหกรณ์ ถนนเสรีไทย เขตบึงกุ่ม กทม. ๑๐๒๔๐

โทร. ๐-๒๓๓๗๙-๗๑๓๙, ๐-๑๕๕๗-๖๕๒๓

e-mail : ppn1@hotmail.com

พิมพ์ที่ บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด

๔ ซอยสิรินธร ๗ แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐

โทร. ๐-๒๘๘๘๑-๙๘๙๐

สารบัญ

ภาค ๑ : เริ่มต้น - คันทวารธรรม	๑
๑. พระคุณเจ้า หลวงปู่ขาว อนาลโย	๓
๒. หนึ่งในบูรพาจารย์วัดป่าอาจารย์มั่น บ้านแม่กอย	๕
๓. ชาตภูมิ	๙
๔. ชีวิตครอบครัว	๑๑
๕. พบมรสุมชีวิต	๑๒
๖. อำนาจฝ่ายดีช่วยยับยั้งชั่งใจ	๑๔
๗. รวากับครูอาจารย์มาโปรด	๑๖
๘. คิดปลงใจบวช	๑๘
๙. บวชเป็นพระภิกษุ	๑๙
๑๐. การบวชเรียนขั้นต้น	๒๐
๑๑. ไม่ประทับใจในการบวช	๒๑
๑๒. ความคิดคัดค้าน	๒๓
๑๓. คิดทบทวนอยู่ในใจ	๒๔
๑๔. ความรู้สึกขณะถูกคัดค้านก็ดกกัน	๒๕
๑๕. บารมีธรรมเก่าในอดีตชาติ	๒๗
๑๖. คำมั่นสัญญา	๒๙
๑๗. ออกธุดงค์เสาะหาหลวงปู่มั่น	๓๐
๑๘. อธิษฐานจิตที่พระธาตุพนม	๓๒
๑๙. ไปเป็นศิษย์หลวงพ่อแดง	๓๔
๒๐. พบพระอาจารย์ใหญ่เสาร์ กนตสีโล	๓๕
๒๑. ปรารถนาตัดกิเลสเป็นพระธรรมยุต	๓๖

๒๒.	ญาติติพร้อมกันกับหลวงปู่หลุย	๓๘
๒๓.	เกิดนิมิตเห็นเป็นร่างกระดูก	๔๐
๒๔.	ส่งกระแสเมตตาช่วยชีวิตกวาง	๔๒
๒๕.	จำพรรษาที่บ้านสร้างเลียน อ.โนนสัง อุดรธานี	๔๓
๒๖.	เดินทางเข้ากรุงเทพฯ	๔๔
๒๗.	“บักสีนวล” ผู้ยิ่งใหญ่แห่งเพชรบุรี	๔๕
๒๘.	ผจญกับสัตว์ที่ชื่อมนุษย์	๔๗
๒๙.	ยกหญิงนั้นเป็นอาจารย์สอนใจ	๕๐
๓๐.	ถูกสั่งให้เรียนหนังสือ	๕๒
๓๑.	ผลของการขัดคำบัญชา?	๕๔
๓๒.	หลวงปู่พูดถึงสมเด็จพระเจ้า	๕๕
๓๓.	แก่นแท้-เนื้อล้าหัวใจ	๕๖
๓๔.	เรื่องสองพี่น้องประลองวิชา	๕๘
๓๕.	พระพุทธรวิจิฉัย	๖๑
๓๖.	หลวงปู่พูดถึงการท่องเที่ยว	๖๔
๓๗.	การอยู่ในที่วิเวกสงัดเพื่อกำจัดกิเลส	๖๗
๓๘.	พบหลวงปู่ตื้อ ให้ช่วยขับผีตีนเดียว	๖๙
๓๙.	ปลอดภัยจากพายุใหญ่	๗๑
๔๐.	นั่งสมาธิตรวจอาการไข้ของเณร	๗๓
๔๑.	ออกธุดงค์คู่กับหลวงปู่ชอบ	๗๕
๔๒.	พญานาคบันดาลน้ำมาให้	๗๗
๔๓.	พบกับหลวงปู่หลุย	๗๙

ภาค ๒ : ตามพระอาจารย์ - สู่ล้านนา

๘๑

๔๔. ออกติดตามค้นหาพระอาจารย์ใหญ่	๘๓
๔๕. ซ่อมแซมพระพุทธรูป	๘๔
๔๖. สันทนาธรรมกับหลวงปู่พรหม	๘๖
๔๗. หลวงปู่ขาวพูดถึงหลวงปู่พรหม	๘๗
๔๘. ช้างใหญ่เข้ามาหากกลางดึก	๘๘
๔๙. ออกไปพบกับช้างให้รู้เรื่อง	๙๐
๕๐. ให้ช้างรับศีลห้า	๙๑
๕๑. นำอัศจรรย์ทั้งสองฝ่าย	๙๓
๕๒. ทางจงกรมสามสาย	๙๖
๕๓. หมดหวังที่จะพบพระอาจารย์ใหญ่	๙๗
๕๔. พบหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ	๙๘
๕๕. เผศัญช้างป่าที่แม่ปาง	๑๐๐
๕๖. ช้างมาประชิดตัว	๑๐๒
๕๗. เกิดความกล้าหาญอย่างประหลาด	๑๐๔
๕๘. เชื้อมั่นในจิตกับพุทโธ	๑๐๖
๕๙. ช้างเทพบันดาล	๑๐๗
๖๐. จิตยอมเมื่อถึงยามคับขัน	๑๐๙
๖๑. ความกล้าเป็นศัตรูที่มาในรูปมิตร	๑๑๑
๖๒. กิเลสต้องแก้ด้วยธรรม	๑๑๓
๖๓. กิเลสแท้ ธรรมแท้ อยู่ที่ใจ	๑๑๕
๖๔. จึงต้องอยู่ที่วิเวกสังัด	๑๑๗
๖๕. ต้องมีสติ ไม่พลั้งเผลอ	๑๑๘
๖๖. เมื่อธรรมเจริญกิเลสย่อมดับสูญ	๑๑๙

๖๗.	เวทดาให้การสงเคราะห์	๑๒๑
๖๘.	พบหลวงปู่มั่นที่ป่าเมี่ยงห้วยทราย	๑๒๓
๖๙.	รับการอบรมจากพระอาจารย์ใหญ่	๑๒๕
๗๐.	จำพรรษากับหลวงปู่แหวน	๑๒๗
๗๑.	ได้จำพรรษากับหลวงปู่มั่น	๑๒๙
๗๒.	สมัยพุทธกาลทำไมจึงบรรลุนิพพานได้ง่าย	๑๓๑
๗๓.	ขึ้นกับผู้สอนและพื้นเพนิสัยแต่ละคน	๑๓๓
๗๔.	กิเลสท่วมมหาสมุทร - ความเพียรเท่าฝ่ามือ	๑๓๕
๗๕.	ลงทุนน้อย - ต้องการกำไรล้นโลก	๑๓๗
๗๖.	โรคกิเลสต้องรักษาด้วยธรรม	๑๓๘
๗๗.	เหตุที่คนบรรลุนิพพานที่ละมากๆ ในพุทธสมัย	๑๔๐
๗๘.	หลวงปู่มั่นถามย้อนกลับ	๑๔๒
๗๙.	รู้สึกเห็นโทษของตัวเอง	๑๔๔
๘๐.	อุปายปลูกประสาทให้ได้ข้อคิด	๑๔๖
๘๑.	ต้องอย่างนี้ที่ท่านชาว	๑๔๘
๘๒.	ธรรมอยู่ที่ไหน?	๑๕๐
๘๓.	ตั้งหลักใจได้มั่น	๑๕๑
๘๔.	ของเก่าท่านชาว - แม่สวยกว่าลูก	๑๕๒
๘๕.	การสอนตนก็ได้อุปายปัญญา	๑๕๔
๘๖.	จิตใจก้าวหน้า - ปัญญาแตกแขนง	๑๕๖
๘๗.	พิจารณาธรรมจากนกแข่งแซว	๑๕๗
๘๘.	เรื่องนกอีกคู่หนึ่ง	๑๕๙
๘๙.	อยู่กับพวกหมูเซอร์ อีโก้	๑๖๐
๙๐.	บอกคาถาให้ชาวเขา	๑๖๒
๙๑.	บอกคาถาเด็กๆ	๑๖๔

๙๒. อาสาไปเจอจากข้าง	๑๖๖
๙๓. ปราบสมุนของผี	๑๖๙
๙๔. ฮาเป็นนุ้ของผี!	๑๗๑
๙๕. จำพรรษาที่พระธาตุจอมแจ้ง	๑๗๓
๙๖. หลวงปู่อาพาธ	๑๗๔
๙๗. ระวังไปใช้ด้วยวิธีภาวนา	๑๗๖
๙๘. เตือนพระที่เจ็บไข้	๑๗๘
๙๙. ยกตัวอย่างฆราวาสป่วยเจียนตาย	๑๗๙
๑๐๐. อย่างนอนดูไข้เฉยๆ	๑๘๑
๑๐๑. การพิจารณาทุกข์สังข์	๑๘๓
๑๐๒. เปรียบสติปัญญากับก้อนหิน	๑๘๔
๑๐๓. ทำด้วยตนเองแล้วจึงนำมาสอน	๑๘๖
๑๐๔. พิจารณาทุกข์เวทนายกขึ้นสู่สติปัญญา	๑๘๘
๑๐๕. ทางที่ปราชญ์ท่านเรียนกัน	๑๙๐
๑๐๖. พิจารณาแยกทุกข์เป็นชั้นๆ	๑๙๑
๑๐๗. พิจารณาทุกข์ให้รู้แจ้ง	๑๙๓
๑๐๘. ใจมีทางต่อสู้กับทุกข์เวทนา	๑๙๕
๑๐๙. ธรรมโอสถรักษาไข้ได้จริง	๑๙๗
๑๑๐. ได้ธรรมะจากโยมมารดา	๑๙๙
๑๑๑. กระต่ายน้อยร่วมเดินจงกรม	๒๐๑
๑๑๒. สอนชาวคริสต์ให้ตัดบาตร	๒๐๓
๑๑๓. จำพรรษาที่บ้านโปง อ.แม่แตง	๒๐๖
๑๑๔. มองเห็นทางแห่งชัยชนะ	๒๐๗
๑๑๕. เกิดนิมิตอัศจรรย์	๒๐๙
๑๑๖. แม่จิตสงบกี้ไม่พินอำนาจเพลงกล่อมของกิเลส	๒๑๑

๑๑๗.	ธรรมมาวุธเริ่มเกรียงไกร	๒๑๓
๑๑๘.	ไพเราะจากใต้ถุนกุฎี	๒๑๔
๑๑๙.	กระแสน้ำในภายนอกจิต	๒๑๖
๑๒๐.	สงครามขึ้นแตกหัก	๒๑๘
๑๒๑.	เผด็จศึกที่สมรภูมิบ้านโหลงซอด	๒๒๐
๑๒๒.	ใจอิมธรรม	๒๒๒
๑๒๓.	นั่งอยู่ก็สบาย แม่ตายก็สุข	๒๒๔
๑๒๔.	โหลงซอด - สถานที่ที่มีความหมาย	๒๒๖
๑๒๕.	หายสงสัยในพระรัตนตรัย	๒๒๗
๑๒๖.	สิ้นกิเลสเครื่องกีดขวางใจ	๒๒๘
๑๒๗.	เป็นสุขทุกอิริยาบถ	๒๓๐
๑๒๘.	ถึงสุอุปาทิเสสนิพพาน	๒๓๒
๑๒๙.	อยู่โปรดญาติโยมทางภาคเหนือ	๒๓๔

ภาค ๓ : กลับอิสานบ้านเกิด

๒๓๕

๑๓๐.	ดำริกลับอิสานบ้านเกิด	๒๓๖
๑๓๑.	เด็ดเดี่ยวสมฉายา “อนาลโย”	๒๓๘
๑๓๒.	ชวนหลวงปู่แหวนกลับอิสานด้วย	๒๔๐
๑๓๓.	หลวงปู่แหวนปรารถนาถึงตัวท่านเอง	๒๔๒
๑๓๔.	กลับอิสานสามองค์	๒๔๔
๑๓๕.	โดนพระอาจารย์ใหญ่กระหน่ำ	๒๔๕
๑๓๖.	จำพรรษาที่บ้านเกิด	๒๔๗
๑๓๗.	กลับสกลนคร - จำพรรษาที่วัดธาตุฝุ่น	๒๔๘
๑๓๘.	จำพรรษาที่ถ้ำเป็ด	๒๕๐
๑๓๙.	พระยาสุทโธนาคราชมากราบหลวงปู่	๒๕๓

๑๔๐.	จำพรรษาที่ห้วยสะนอย บำบัดไข้ทางภายใน	๒๕๖
๑๔๑.	ตั้งสำนักวิปัสสนาที่บ้านชุมพล	๒๕๗
๑๔๒.	จำพรรษาที่ภูเก้าค้อ	๒๕๘
๑๔๓.	พญานาคที่ภูเก้าค้อ	๒๖๑
๑๔๔.	บทเพลงลูกสาวพญานาค	๒๖๓
๑๔๕.	หลวงปู่่มนมาเยี่ยมมาสอนตลอดพรรษา	๒๖๕
๑๔๖.	ศาสนาไม่ใช่สมบัติของพระพุทธเจ้า	๒๖๗
๑๔๗.	เตือนเรื่องการเป็นครูอาจารย์สอนคน	๒๖๘
๑๔๘.	พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาทุกอิริยาบถ	๒๖๙
๑๔๙.	ทรงปฏิบัติหน้าที่ศาสดาอย่างสมบูรณ์	๒๗๑
๑๕๐.	หลักธรรมวินัยและจุดดงควัตร	๒๗๓
๑๕๑.	การนอนแบบนักปราชญ์หรือแบบพระที่มีศีลวัตร	๒๗๕
๑๕๒.	จำวัดผิดกันกับคำว่านอน	๒๗๗
๑๕๓.	ความเห็นท่านหลวงตาฯ	๒๗๙
๑๕๔.	พุดีให้ใครฟังเดี่ยงจะว่าบ้า!	๒๘๐
๑๕๕.	ได้อุบายธรรมมากมาย	๒๘๑
๑๕๖.	จุดดงค์แถวริมฝั่งโขง	๒๘๓
๑๕๗.	จำพรรษาที่ดงหม้อทอง	๒๘๔
๑๕๘.	เทศน์อบรมเสื่อ	๒๘๖
๑๕๙.	เป็นเรื่องประหลาดอย่างพิเศษ	๒๘๘
๑๖๐.	ขอบคุณอาจารย์ใหญ่ทั้งสาม	๒๘๙
๑๖๑.	เรื่องปัจฉยสี่	๒๙๐
๑๖๒.	ชอบเปลี่ยนสถานที่วิเวก	๒๙๒
๑๖๓.	จำพรรษาที่ภูววดงเสื่อดงซ้าง	๒๙๔
๑๖๔.	นิมิตถึงพระอุปัชฌาย์	๒๙๖

๑๖๕.	วัดป่าแก้วชุมพล ที่สุดท้ายก่อนไปถ้ำกลองเพล	๒๙๘
๑๖๖.	จับโกหกพระภิกษุด้วยนิมิต	๓๐๐

ภาค ๔ : อยู่ประจำ ณ ถ้ำกลองเพล ๓๐๓

๑๖๗.	ถ้ำถ้ำกลองเพล	๓๐๕
๑๖๘.	ตำนานของถ้ำกลองเพล	๓๐๗
๑๖๙.	การบำเพ็ญภาวนาในช่วงแรก	๓๑๐
๑๗๐.	พระพุทธรูปพูดกับหลวงปู่ได้	๓๑๒
๑๗๑.	พรานบุญหนาผู้ใจบาป	๓๑๔
๑๗๒.	บทเรียนจากพรานบุญหนา	๓๑๗
๑๗๓.	แม่ชีสา	๓๑๙
๑๗๔.	ตั้งเหล็กที่หมดสนิมแล้ว	๓๒๒
๑๗๕.	สอนศิษย์เมื่อปี ๒๕๐๓	๓๒๔
๑๗๖.	สอนเรื่องการฉัน	๓๒๖
๑๗๗.	การเลือกที่บำเพ็ญเพียร	๓๒๗
๑๗๘.	กิจวัตรในภาคบ่ายและค่ำ	๓๒๘
๑๗๙.	การนั่งสมาธิภาวนา	๓๓๐
๑๘๐.	ให้อโวหาพระเถระระหว่างพรรษา	๓๓๒
๑๘๑.	เปรตร้องขอส่วนบุญ	๓๓๓
๑๘๒.	เปรตงูเหลือมเปรตแม่เสือ	๓๓๕
๑๘๓.	โมหะ - ความหลง	๓๓๗
๑๘๔.	กินหลายบ่หายอยาก	๓๔๐
๑๘๕.	อาณิสร์ของการเดินจงกรม	๓๔๓
๑๘๖.	หลวงปู่ชอบนำมากกว่าแนะ	๓๔๕
๑๘๗.	ช้างปู่หลุบภูพาน	๓๔๗

๑๘๘.	อาจารย์ช้างสอนกรรมฐานแม่ชี	๓๕๐
๑๘๙.	นึกถึงอะไรสิ่งนั้นก็มา	๓๕๒
๑๙๐.	ถั่งช้างเหยียบ	๓๕๔
๑๙๑.	เจ้าผีดำขอให้หลวงปู่เป่าหัวให้	๓๕๗
๑๙๒.	หยุดงานนอกช่วงเข้าพรรษา	๓๕๙
๑๙๓.	สอนภรรยาน่าแก่หลวงปู่จันทา	๓๖๑
๑๙๔.	นิมิตที่ถ้ำผาผึ้ง	๓๖๓
๑๙๕.	เจ้าตัวยาวแห่งถ้ำผาผึ้ง	๓๖๕
๑๙๖.	ขอให้เจ้าของถ้ำช่วยปีศาจน้ำรั่ว	๓๖๗
๑๙๗.	จตุปาริสุทธิศีล	๓๖๙
๑๙๘.	กิจประจำวันของหลวงปู่	๓๗๑
๑๙๙.	สมบูรณ์ด้วยธรรมภายใน	๓๗๓
๒๐๐.	ต้องต้อนรับคนนานาชนิด	๓๗๕

ภาค ๕ : สัพเพ สุขขารา อนิจจา

๓๗๙

๒๐๑.	คุณหมอมวย เกตุสิงห์	๓๘๑
๒๐๒.	หลวงปู่เทศน์ภาษาไทยชัดเจน	๓๘๔
๒๐๓.	สุขภาพดีโดยทั่วไปของหลวงปู่	๓๘๖
๒๐๔.	หลวงปู่อาพาธครั้งแรก	๓๘๘
๒๐๕.	ยักษ์จะเอากระบองตีแพทย์	๓๙๐
๒๐๖.	บันทึกของคุณหมอมวย	๓๙๒
๒๐๗.	คุณหมอถวายเลือดตนเองแก่หลวงปู่	๓๙๔
๒๐๘.	อธิษฐานแกะสลักพระพุทธรูป	๓๙๖
๒๐๙.	หลวงปู่ผู้อาพาธหัวเราะเต็มที	๓๙๘
๒๑๐.	กายเป็นไข้แต่ใจไม่เป็นด้วย	๓๙๙

๒๑๑.	บันทึกของท่านหลวงตา	๔๐๐
๒๑๒.	สาธุชนหลังไหลมาที่วัด	๔๐๒
๒๑๓.	ห่วงอะไรกับดินน้ำลมไฟ	๔๐๔
๒๑๔.	อนาลโย : หมัดสั้นความห่วงอาลัย	๔๐๕
๒๑๕.	จะให้ทนแบกขันธุ์ไปถึงไหน	๔๐๖
๒๑๖.	ที่ทนอยู่เพราะด้วยเมตตา	๔๐๘
๒๑๗.	ต้องรับผิดชอบตัวเอง	๔๑๐
๒๑๘.	หลักวิชาในคัมภีร์ของกิเลส	๔๑๒
๒๑๙.	ท่านสอนให้พึ่งตัวเอง	๔๑๔
๒๒๐.	เรื่องของขันธุ์	๔๑๖
๒๒๑.	ขันธุ์ โรค กิเลส ธรรม มั่นคนละอย่าง	๔๑๘
๒๒๒.	ให้ตั้งใจและจริงใจต่อธรรม	๔๒๐
๒๒๓.	หลวงปู่หายจากอาพาธ	๔๒๒
๒๒๔.	ศิษย์ร่วมสร้างเจดีย์อนาลโย	๔๒๔
๒๒๕.	ปฏิบัติภาครดำเนินของหลวงปู่	๔๒๖
๒๒๖.	การทำความเพียรผาดโผน	๔๒๘
๒๒๗.	สติปัญญาขั้นพิจารณารูปขันธุ์	๔๓๐
๒๒๘.	ขั้นพิจารณานามขันธุ์	๔๓๑
๒๒๙.	อย่าอยากหายจากทุกขเวทนา	๔๓๒
๒๓๐.	พิจารณาให้เห็นความจริง	๔๓๔
๒๓๑.	เมื่อเข้าถึงความจริง	๔๓๖
๒๓๒.	นี่คือผลแห่งการพิจารณา	๔๓๗
๒๓๓.	การพิจารณาสัญญา สังขาร และวิญญาณ	๔๓๘
๒๓๔.	ขั้นสติปัญญาครองตัวแล้ว	๔๔๐
๒๓๕.	ความซึ้งใจท้อแท้หายหมด	๔๔๑

๒๓๖.	ยังต้องฝึกซ้อมสติปัญญา	๔๔๒
๒๓๗.	จิตบริสุทธิ์ ธรรมบริสุทธิ์	๔๔๓
๒๓๘.	เข้าถึงพระพุทธเจ้าเมื่อจิตถึงธรรมบริสุทธิ์	๔๔๔
๒๓๙.	จงรีบตัดลิ้นใจแต่บัดนี้	๔๔๖
๒๔๐.	เดือนครึ่งสุดท้าย	๔๔๗
๒๔๑.	เรื่องของสังขารร่างกาย	๔๔๘
๒๔๒.	ถวายเลือดเป็นทางเลือกสุดท้าย	๔๕๒
๒๔๓.	ความเลื่อมของสังขารเป็นไปธรรมดา	๔๕๔
๒๔๔.	อุปัติเหตุรถคว่ำ !	๔๕๖
๒๔๕.	จุดเริ่มของตอนจบ	๔๕๘
๒๔๖.	หามาตรการช่วยเหลือหลวงปู่	๔๖๐
๒๔๗.	พระมหากษัตริย์คุณ	๔๖๒
๒๔๘.	หลวงปู่กับยอดคนแห่งแผ่นดิน	๔๖๓
๒๔๙.	ม้าแก่ - เกวียนผุ	๔๖๕
๒๕๐.	ของเหลือมาชิ้นะ	๔๖๗
๒๕๑.	ขอบิณฑบาตความอาฆาตเคียดแค้น	๔๖๘
๒๕๒.	กายทุกข์แต่ใจไม่ทุกข์	๔๗๐
๒๕๓.	ขอชานหมากหลวงปู่	๔๗๑
๒๕๔.	ขอให้หลวงปู่พรมน้ำมันต์	๔๗๒
๒๕๕.	เปลี่ยนเป็นเป่าหัว	๔๗๓
๒๕๖.	เอาหลวงปู่ “ใส่ตู้”	๔๗๔
๒๕๗.	ไม่ยอมผ่าตัดอกระจก	๔๗๖
๒๕๘.	เราจะตายอายุเก้าสิบหก	๔๗๘
๒๕๙.	ทรงประกอบพิธียึดอายุของหลวงปู่	๔๗๙
๒๖๐.	จิตต่อถึงกันอยู่ตลอดเวลา	๔๘๐

๒๖๑. ภาพนาจิตส่งพลังไปช่วยพระเจ้าอยู่หัว	๔๘๒
๒๖๒. มีอาการทางหัวใจ	๔๘๔
๒๖๓. เข้าตาจน	๔๘๖
๒๖๔. เหมือนไปไม่ร่วง	๔๘๘
๒๖๕. ขอเลิกสัญญา	๔๙๐
๒๖๖. บันทึกของท่านหลวงตา	๔๙๒
๒๖๗. การบำเพ็ญกุศลศพของหลวงปู่	๔๙๔
๒๖๘. กำหนดการพระราชทานเพลิงศพ	๔๙๖
๒๖๙. อวสานต์แห่งประวัติของหลวงปู่	๔๙๘
รายนามเจ้าภาพร่วมพิมพ์หนังสือ	๕๐๑
รายรับ - รายจ่าย โครงการหนังสือบูรพาจารย์	๕๐๗
ใบเชิญชวนทำบุญห้ายเล่ม	๕๐๘
ใบแสดงความจำนงร่วมทำบุญ และรับหนังสือ	๕๐๙

พระพุทธรูปในถ้ำกลองเพล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
เสด็จนมัสการหลวงปู่

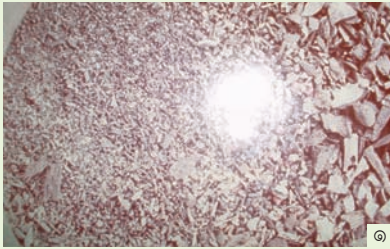

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
ถวายไอศกรีมหลวงปู่

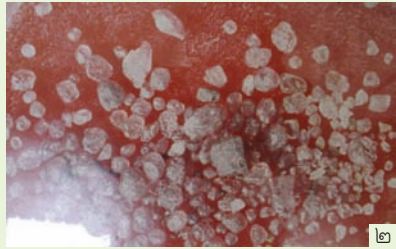

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ถวายขันธุ์ห้า เพื่อขอให้หลวงปู่ยังไม่ทิ้งขันธุ์
(ภาพพระราชทาน)

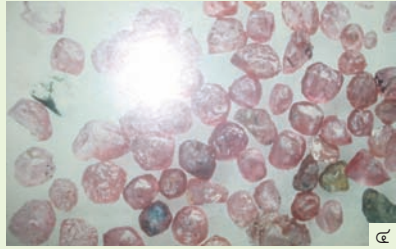
๑

๒

๓

๔

๕

๖

๗

๘

๙

พระธาตุของหลวงปู่ขาว อนาลโย

๑ - ๖ จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์อัฐบริวาร

๗ อัฐิและอังคารของหลวงปู่กลายเป็นพระธาตุ เมื่อแรกพบเห็น

๘ - ๙ พระธาตุของหลวงปู่ จัดแสดงที่กุฏิของท่าน

พระประธานภายในมณฑป
รูปหล่อหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล,
หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย
ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

พระธาตุ และรูปหล่อหลวงปู่ขาว อนาลโย

บูรพาจารย์สายหลวงปู่มั่น ประดิษฐานภายในพระมหาธาตุมณฑป

ภาค ๑ :
เริ่มต้น - ค้นหาธรรม

พระคุณเจ้า หลวงปู่ขาว อนาลโย

พระคุณเจ้าหลวงปู่ขาว อนาลโย แห่งสำนักวัดถ้ำกลองเพล จังหวัดหนองบัวลำภู ได้ชื่อว่าเพชรน้ำเอกแห่งวงพระกรรมฐานสาย พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต

ท่านเป็นพระอุดมกรรมฐานที่มีจิตใจแข็งแกร่ง เด็ดเดี่ยว มุ่งมั่น มีเมตตาธรรมเป็นเลิศ มีปัญญาธรรมที่เฉียบคม และเป็นพระอริยะเจ้า ที่ทรงคุณธรรมอันบริสุทธิ์ดุจดั่งเพชรเม็ดงามประดับไว้ในพระพุทธศาสนา ที่หาจุดตำหนิหรือรอยมัวหมองไม่มี นับตั้งแต่ท่านสละเพศฆราวาส ออกบวช トラบจนวาระสุดท้ายในชีวิต เมื่อท่านละทิ้งขันธ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เมื่อท่านอายุได้ ๙๖ ปี

คุณธรรมของหลวงปู่ยังยืนหยัด โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ใจ แก่ผู้ได้พบ ได้เห็น ได้ยิน อยู่ตราบนานแสนนาน ไม่มีวันเสื่อมคลาย นึกถึงพระคุณท่านที่ไรก็เกิดกำลังใจ สุขใจ และเลื่อมใสศรัทธาอย่างไม่รู้ลืม

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ได้ประทาน พระลิขิตถึงคุณธรรมของหลวงปู่ขาว อนาลโย ดังนี้ : -

สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒนมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

“เมื่อระลึกถึงหลวงปู่ขาว อนาลโย ก็อดมิได้ที่จะระลึกถึง พระสังฆคณาจารย์ สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ อุษุปฏิปันโน ฃายปฏิปันโน สามเณรปฏิปันโน

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว ปฏิบัติตรงแล้ว ปฏิบัติถูกต้องแล้ว ปฏิบัติชอบเหมาะแล้ว จึงเกิดความเลื่อมใส เคารพ ในสุปฏิปัตติ อุษุปฏิปัตติ ฃายปฏิปัตติ สามเณรปฏิปัตติ ของท่าน ตั้งแต่ได้ไปกราบนมัสการท่านเป็นครั้งแรก ได้เห็น ได้เข้าไปนั่งใกล้ ได้ฟังธรรมจากถ้อยคำของท่าน

พร้อมไปด้วยรู้สึกสัมผัสผัสสะจิตใจของท่าน อันเปี่ยมด้วยเมตตา กรุณา จากสายตา สีหน้า กาย วาจา ที่ต้อนรับด้วยธรรมปฏิสันถาร อันบริสุทธิ เป็นที่ประทับใจให้ไประลึกถึงและไปกราบนมัสการได้เห็น ได้สดับธรรมรสจากท่านอีกโดยลำดับมา

แม้ขั้นนี้ของท่านจะแตกดับไป ตามธรรมดาของสังขาร คุณของท่านอันพึงกล่าวได้ว่า อนาลโย คุณ โณ ย่อมดำรงอยู่เป็นที่ระลึกถึง และเคารพกราบไหว้ตลอดไป”

๒.

หนึ่งในบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น บ้านแม่กอย

พระคุณเจ้าหลวงปู่ขาว อนาลโย เป็นศิษย์ต้นของพระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทัตโต

หลวงปู่มั่น เคยเปิดเผยกับศิษย์ใกล้ชิดว่า หลวงปู่ขาว อนาลโย เป็นศิษย์หนึ่งในจำนวนสององค์ที่บรรลุปะระอรหัตต์ที่จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงที่หลวงปู่มั่นยังดำรงชั้นธัญญ์

หลวงปู่มั่น ท่านลาชั้นธัญญ์ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ส่วนศิษย์อีกองค์ที่บรรลุปะระอรหัตต์ตามที่หลวงปู่มั่นได้เปิดเผยนั้น ผู้เขียนขออนุญาตอุบไว้ก่อน เอาไว้เปิดเผยเมื่อเขียนถึงประวัติของหลวงปู่พระองค์นั้นในวาระต่อไป

หลวงปู่ขาว อนาลโย เป็นชาวอำเภोजเจริญ (สมัยนั้นยังเป็นอำเภอขึ้นอยู่กับจังหวัดอุบลราชธานี) เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๑ ท่านใช้ชีวิตฆราวาสประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวด้วยความขยันขันแข็ง จนอายุได้ ๓๑ ปี ประสมมรสุมชีวิตถึงขั้น “คร่ำแตก” ท่านจึงหันหน้าเข้าวัดบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา โดยตั้งปณิธานแน่วแน่ ขอยอมตายถวายชีวิตเพื่อค้นหาสัจธรรม เพื่อความหลุดพ้น ดำเนินตามรอยบาทพระศาสดาด้วยความเพียรและอดทนอย่างยิ่งยวด

ลูกศิษย์ใกล้ชิดคิดว่า ในอดีตชาติ **หลวงปู่ขาว** ท่านเคยเป็นพระภิกษุในสมัยพุทธกาล ท่านสร้างบารมีธรรมมาไม่น้อย ควรจะบรรลุอรหัตผลในชาตินั้น แต่บังเอิญท่านเป็นพระภิกษุ ๑ ใน ๕๐๐ ที่อยู่ในกลุ่มของพระเทวทัต กว่าจะได้มาเป็นศิษย์อยู่ในสำนักพระตถาคต จึงเนิ่นช้าไปสักหน่อย ต้องมาสร้างบารมีต่อจนบรรลุพระอรหัตต์ในชาติปัจจุบัน

ตามประวัติ **หลวงปู่ขาว อนาลโย** ท่านบรรลุธรรมสูงสุด คือพระอรหัตต์ หมดลีนกิเลส เข้าสู่**สุอุปาทิเสสนิพพาน** ที่บ้านโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๗ แล้วเดินทางกลับอีสานในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ใช้ชีวิตพระธุดงค์อยู่ตามป่าเขา แสวงความวิเวกและโปรดญาติโยมในภาคอีสานตอนบน แถบจังหวัดสกลนคร หนองคาย อุดรธานี และฝั่งประเทศลาว อยู่หลายปี

หลวงปู่ ได้ธุดงค์ตามสันเขาภูพาน มาถึงถ้ำกลองเพล อ.หนองบัวลำภู จ.อุดรธานี (ในสมัยนั้น) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้ก่อตั้ง**วัดถ้ำกลองเพล**ขึ้น พัฒนามาเป็นวัดกรรมฐานที่สำคัญ และท่านก็ได้พำนักประจำที่วัดแห่งนี้จนสิ้นอายุขัยในปี พ.ศ. ๒๕๒๖

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้เป็นศิษย์ติดตามปฏิบัติธรรมกับ**หลวงปู่มั่น** ในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่อยู่หลายปี **หลวงปู่มั่น** ได้ธุดงค์แสวงวิเวกอยู่แถบอำเภอพร้าวราว ๕ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๗ - ๒๔๘๑ แล้วเดินทางกลับเพื่อโปรดลูกศิษย์ลูกหาในภาคอีสานในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ และมรณภาพในปี พ.ศ. ๒๔๙๒

ที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ **หลวงปู่มั่น** เคยพักจำพรรษาที่ **วัดร้างป่าแดง** บ้านแม่กอย ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ นอกจากนี้ท่านยังเคยแวะเวียนไปปักกลดภาวนาที่บริเวณวัดร้างแห่งนี้หลายครั้งหลายครายิ่งกว่านั้น **วัดร้างป่าแดง** ยังเป็นสถานที่ที่ **หลวงปู่มั่น** ใช้เป็นที่ประชุมอบรมธรรมแก่ลูกศิษย์ลูกหาที่เป็นพระรุดงค์ ซึ่งแยกย้ายกันอยู่พักภาวนาในที่ต่างๆ ที่ไม่ห่างไกลกันนัก พอเดินไปมาถึงกันได้

หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็เป็นศิษย์อาวุโสท่านหนึ่งที่เคยไปพักภาวนาและรับการอบรมธรรมจาก **หลวงปู่มั่น** ที่ **วัดร้างป่าแดง** แห่งนี้พร้อมกับบูรพาจารย์องค์อื่นๆ มีหลวงปู่ตื้อ หลวงปู่แหวน หลวงปู่ชอบ หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่เทศก์ หลวงปู่ลิม หลวงปู่พรหม เป็นต้น

หลวงปู่มั่น เคยเล่าให้ศิษย์ฟังว่า บริเวณ **วัดร้างป่าแดง** เคยเป็นถิ่นเก่าของท่านในอดีตชาติ ซึ่งชาติหนึ่งท่านเคยเกิดเป็นหมูป่า หากินอยู่บริเวณนี้ และถูกพรานฆ่าตาย มาในชาติปัจจุบันท่านจึงมีความผูกพันกับสถานที่แห่งนี้

วัดร้างป่าแดง ได้ถูกทิ้งร้างไปนาน ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นวัดในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ **หลวงปู่มั่น** จึงได้ตั้งชื่อวัดว่า **วัดป่าอาจารย์มั่น** (ภริทตฺโต) ตั้งอยู่ที่บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

หลวงพ่อจรัส จิรวงโส รักษาการเจ้าอาวาส **วัดป่าอาจารย์มั่น** ได้นำคณะศรัทธาญาติโยมร่วมกันสร้าง **พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์** เพื่อเป็นอนุสรณ์และที่สักการะแด่ **หลวงปู่มั่น ภริทตฺโต** และบูรพาจารย์ที่เคยพำนักปฏิบัติธรรม ณ สถานที่อันเป็นมงคลแห่งนี้

พร้อมกันนี้ก็ได้จัดทำ **โครงการหนังสือบูรพาจารย์** เพื่อรำลึกและเกิดทุนบูรพาจารย์แต่ละองค์ และหนังสือ **หลวงปู่ขาว อนาลโย** ก็เป็นเล่มที่ ๔ ในโครงการ

ต้องกราบขอประทานโทษท่านผู้อ่านอย่างมากที่เขียนมายืดยาว
เจตนาก็เพื่อให้ทราบที่มาที่ไปของการจัดทำหนังสือเล่มนี้ เป็นการบอก
คำนำไปในตัว

สำหรับประวัติ ปฏิปทา คุณธรรม และพระธรรมคำสอน
ของหลวงปู่ขาว อนาลโย นั้น มีความโดดเด่นและทรงคุณค่าแก่ผู้สนใจ
ในการศึกษาและการปฏิบัติธรรมมากล้นสุดบรรยาย ดังท่านจะได้เห็น
ประจักษ์จากตอนต่อๆ ไป ตลอดทั้งเล่มครับ

วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต)
บ้านแม่กอย ต.เวียง
อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

๖.

ชาติภูมิ

หลวงปู่ขาว อนาลโย เป็นคนอำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี (ปัจจุบันคือจังหวัดอำนาจเจริญ)

นามเดิมของท่านคือ **ชาว โครระกา** เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับวันอาทิตย์ ปีชวด ณ บ้านบ่อชะแงง ต.หนองแก้ว อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี (ปัจจุบันเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ)

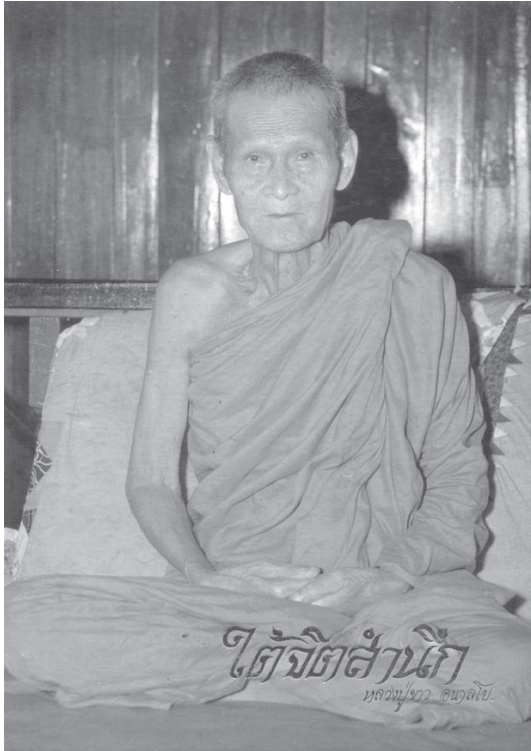
บิดาชื่อ **พัว** มารดาชื่อ **รอด** นามสกุล **โครระกา**

หลวงปู่ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๗ คน เป็นชาย ๓ หญิง ๔ โดยหลวงปู่เป็นลูกคนที่สี่ มีพี่น้องเรียงตามลำดับ คือ

หนึ่ง นางวัน **สอง** นายบุญจันทร์ **สาม** นางหนูแดง **สี่ หลวงปู่ขาว อนาลโย ห้า** นายกาเหว่า **หก** นางหลอด **เจ็ด** นางไหล

สมัยเป็นฆราวาส **หลวงปู่** มีอาชีพทำนา และค้าขาย ท่านเป็นคนขยันหมั่นเพียร มีนิสัยซื่อสัตย์สุจริต โอบอ้อมอารีกับญาติมิตร เพื่อนฝูง และผู้เกี่ยวข้องดีมาก ใครๆ ก็รักและชอบคบค้าสมาคมด้วย

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปนฺโน ผู้รจนาประวัติของ **หลวงปู่** ได้พูดถึงการสมาคมของท่านว่า **หลวงปู่** “มีเพื่อนฝูงมาก แต่เป็นเพื่อนที่ดี มิใช่แบบมีเพื่อนฝูงมาก เหล้ายาปลาบั้งมาก ลากกันลงนรก

ทั้งเป็นและลุ่มจมไปเป็นแถวๆ ดังที่รู้ๆ เห็นๆ กันอยู่ ในสมัยจรวดรวด เร็วทันใจ คนสมัยนั้นมักมีแต่คนดี การคบกันจึงเป็นสง่าราศรีแก่วงศ์สกุล มากกว่าจะพาให้เสียหายลุ่มจม”

หมายเหตุ : ในหนังสือ **ใต้จิตสำนึก หลวงปู่ขาว อนาลโย** เขียนโดย **พระบวร พุทธธำโณ** เขียนไว้ว่า ไม่ทราบวันเกิดที่แน่นอนของ**หลวงปู่** ทราบเพียงว่า ท่านเกิดในฤดูหนาว ประมาณเดือนอ้าย ช่วงที่กำลังกับเกี่ยวข้าวจากไร่
มีการกำหนดวันเกิดของ**หลวงปู่** เมื่อครั้งญัตติเป็นพระธรรมยุต โดยท่านเจ้าคุณ**พระธรรมเจดีย์** (จุ่ม พนฺธุโล) ครั้งมีสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ **พระชินโฆวาทธำรง** วัดโพธิสมภารนั้ อุตรธานี โดยกำหนดให้ วันอาทิตย์ที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๑ เดือนอ้าย ปีชวด เป็นวันเกิดของ**หลวงปู่** และยึดถือกันตลอดมา

ชีวิตครอบครัว

เมื่ออายุ ๒๐ ปี บิดามารดาก็จัดให้หมีครอบครัว ภรรยาชื่อ **นางมี** มีบุตรธิดาด้วยกัน ๓ คน

บุตรคนหัวปีเป็นชาย ชื่อ **คำมี** ใ้ได้ออกบวชตามหลวงปู่ และติดตามห้อยตามหลวงปู่ จนกระทั่งสุดท้ายมาอยู่ที่**วัดถ้ำกลองเพล** จนถึงมรณภาพเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕

บุตรคนที่สองชื่อ **นายหลี่ โครระถา** เป็นผู้มีศรัทธาทางศาสนา ได้ติดตามมาปฏิบัติและถวายอาหารบิณฑบาตหลวงปู่เป็นประจำ

ส่วนบุตรสาวของหลวงปู่ ก็ถือสมณธรรมบวชเป็นชี ชื่อ **แม่ชีสา**

ทั้งบุตรชายและบุตรสาวของหลวงปู่ ใ้ถือข้อวัตรปฏิบัติตามตัวอย่างที่ดีของหลวงปู่ ด้วยการเข้าหาวัตรปฏิบัติธรรม ถือความสงบสั่งตเป็นที่ตั้ง ไม่ชอบวุ่นวายกับเรื่องต่างๆ ของชาวโลก

หมายเหตุ: จากบางแหล่ง เขียนว่า **หลวงปู่ขาว** มีบุตรธิดา ๗ คน แต่จากประวัติของ **หลวงปู่เพ็ง พุทธมโม** เมื่อท่านบวชเป็นครั้งที่สองได้ไปปฏิบัติธรรมอยู่กับ **หลวงปู่ขาว** ระยะเวลาหนึ่ง คำสนทนาเมื่อ **หลวงปู่ขาว** พบหลวงปู่เพ็ง ครั้งแรก มีตอนหนึ่งดังนี้: -

หลวงปู่ขาว “...เจ้าสึกออกไปมีลูกกี่คน?”

หลวงปู่เพ็ง “...มี ๕ คนครับหลวงปู่”

หลวงปู่ขาว “ช่างมันเถอะเนาะ ลูกกบลูกเขียดใครจะตัดหางให้มัน มันก็เป็นกบ เป็นเขียดอย่างเดิม เราเองก็เหมือนกัน มีลูกตั้ง ๓ คนจึงเข้ามาบวช แต่เจ้าไม่เก่งเหมือน**ท่านแก้ว** (หลวงปู่แก้ว สิริปณฺโณ พ่อของหลวงปู่เพ็ง) ท่านแก้วเป็นคนวิเศษ”

พบมรสุมชีวิต

หลวงปู่ ได้ครองเพศฆราวาสตามประเพณีโลก ใช้ชีวิตครอบครัว อยู่ ๑๑ ปี จนท่านอายุ ๓๑ ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๒๔๖๒ หลวงปู่ต้องประสบ เหตุสะเทือนใจ คือ ภรรยาไม่ตั้งอยู่ในความสันโดษ กล่าวคือได้คบชู้ คู่ชายอื่น หลวงปู่จับได้คาตา

ในช่วงเวลานั้นหลวงปู่แทบสะกดใจไม่อยู่ เมื่อมีตบตาที่เตรียมไป จะลงมือสังหารทั้งสองคนให้ตายคามือ แต่อำนาจฝ่ายดีได้ยับยั้งท่านไว้ เมื่อฝ่ายชายสารภาพผิดและกราบกรานขอชีวิต เหตุฆาตกรรมจึงไม่ เกิดขึ้น

เหตุการณ์ครั้งนั้นจึงเป็นจุดหักเหของชีวิต ทำให้หลวงปู่ตัดสินใจ สละบ้านเรือน ทรัพย์สิน และภรรยาให้กับชายชู้ แล้วท่านก็เข้าสู่ร่ม กาสาวพัสดุตั้งแต่นั้นมา

หลวงปู่ดุลย์ อตุโล แห่งวัดบูรพาราม จังหวัดสุรินทร์ ได้เล่าถึง เหตุการณ์ในชีวิตของ**หลวงปู่ขาว** ในครั้งนั้นว่า : -

“**หลวงปู่ขาว** นั้นมาบวชเมื่อมีอายุพอสมควรแล้ว และมีครอบครัว มาก่อน ท่านมีอาชีพเดิมเป็นพ่อค้าขายวัวขายควาย

ครั้งหนึ่ง เดินทางต้อนวัวควายไปขายในที่ไกล จะเป็นเพราะ มีความจำเป็น หรือมีอุปสรรคอันใดไม่ทราบ ท่านหายหน้าหายตาไป

หลายเดือนที่เดียว ที่นี้สมัยนั้น การส่งข้าวคราวมันไม่ได้รวดเร็วเหมือนสมัยนี้ และคนมีอาชีพอย่างนี้ เมื่อเกิดการสูญหายไปไม่มีร่องรอย ในสมัยนั้นเขาสันนิษฐานไว้ประการเดียว

ดังนั้น ภรรยาของท่านทางบ้าน จึงคิดว่าตายจากไปแล้วก็เลยมีสามีใหม่

เมื่อท่านกลับมาทราบเรื่องเข้า เกิดความสลดสังเวชใจจึงออกบวช และมุ่งปฏิบัติอุทุดคุณธรรมฐาน จนกระทั่งเป็นพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง”

หลวงปู่ดูลย์ อตุโล มาเยี่ยมหลวงปู่ขาว ที่ถ้ำกลองเพล
ภาพชุดนี้มี ๖ ภาพ ถ่ายโดยพระมหาจุลศักดิ์ (สมัยเป็นฆราวาส)
หลานของหลวงปู่ดูลย์ อตุโล

อำนาจฝ่ายดี ช่วยยับยั้งชั่งใจ

ในนาทีกวิกฤตที่**หลวงปู่**เกือบจะกลายเป็นฆาตกรนั้น อำนาจฝ่ายดี ทำให้ท่านยับยั้งชั่งใจได้ทันอย่างหวุดหวิด

หลวงปู่ได้เล่าถึงช่วงการตัดสินใจของท่านในครั้งนั้นว่า

“...เกิดความเคียดแค้นแสนจะอดกลั้นทนทานได้ในเหตุการณ์นั้น แต่ก็คงมีบารมีธรรมที่เคยบำเพ็ญมา มาช่วยสะกิดใจไว้ได้ทันท่วงที ในขณะที่นั้นว่า แม้แต่เม็ดตัวเล็กๆ กัด เรายังรู้จักเจ็บและปวดออกในทันทีทันใด ก็การฆ่าคนให้ล้มตายนั้น ความทุกข์ของผู้จะถูกฆ่า แม้เป็นฝ่ายผิดและรู้ว่าผิด จะมีทุกข์มากขนาดไหน จงยับยั้งไว้ พิจารณาให้ดีและละเอียดถี่ถ้วนก่อนจะสายเกินแก้

ว่าทำไมเราจึงเป็นผู้ยินดีและพอใจทำในสิ่งเลวร้ายที่โลก ทั้งหลายไม่พึงปรารถนา และปราชญ์ดีเตียนอย่างยิ่งเช่นนี้

เราฆ่าเขาให้ตายสมใจแล้ว เราจะได้อะไรที่พึงใจเป็นเครื่องตอบแทนบ้าง นอกจากมหันตโทษมหันตทุกข์ล้วนๆ ไม่มีประมาณเท่านั้น จะสะท้อนกลับมาเผาผลาญเรา...”

“...ในโลกนี้มีเฉพาะเราคนเดียว เจอเฉพาะเราคนเดียวเท่านั้น หรือ รีบคิดและตัดสินใจให้ถูก ถ้าจะไม่ตั้งหน้าทำลายตัวเองให้ฉิบหายจนไม่มีเชื้อแห่งความดีเป็นเครื่องสืบต่อภพต่อชาติในภพต่อไป

คนเราจะรู้ว่าคนโง่หรือคนฉลาด จะล้มจมหรือจะเอาตัวรอดปลอดภัยถึงแดนแห่งชัยชนะได้ ย่อมถือเหตุการณ์เป็นเครื่องวัดดวงในการปฏิบัติต่อเหตุการณ์นั้นๆ...”

นั่งแถวหน้า จากซ้าย

พระเทพสิทธิธารจารย์ (จันทร์ เขมีย์)

พระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล)

พระอริยคุณาธาร (เสียง ปุสุโส)

นั่งแถวที่สอง จากซ้าย

หลวงปู่ขาว อนาลโย พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

พระอาจารย์กว่า สุมโน พระครูอุดมธรรมคุณ (ทองสุข สุจิตโต)

พระอาจารย์กงมา จิรปุญฺโญ

ยืนแถวหลัง จากซ้าย

หลวงพ่อวิริยังค์ สิรินฺธโร หลวงปู่บัว สิริปุณฺโณ

พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

๗.

ราวกับครูอาจารย์มาโปรด

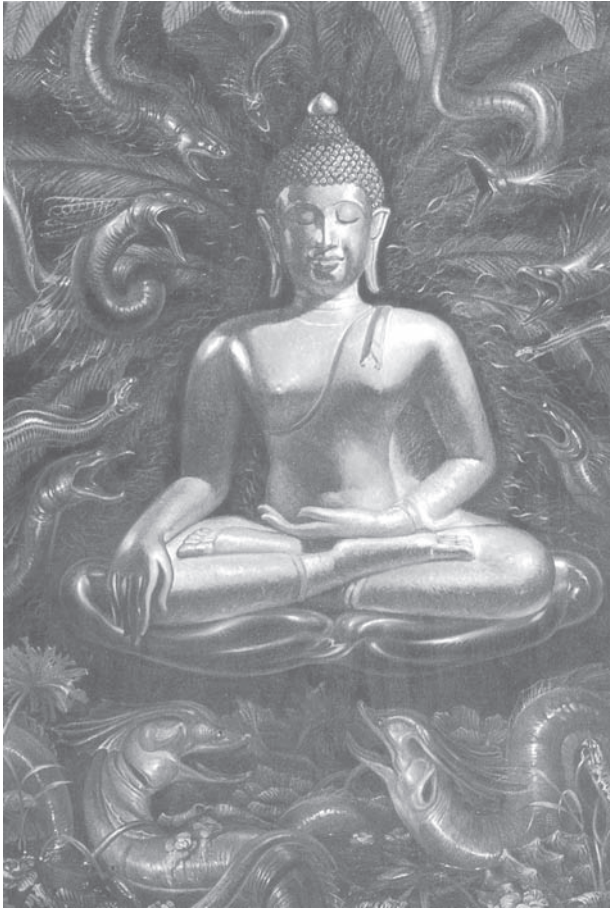
หลวงปู่ ท่านว่า เหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นที่แปลกประหลาดและมหัศจรรย์อย่างไม่เคยคาดฝันมาก่อน พอความอัศจรรย์ผุดขึ้นจากภายใน อันเป็นเชิงบอกเตือนด้วยอุบายต่างๆ ราวกับครูอาจารย์ที่เคารพนับถือมานั่งสั่งสอนเราอยู่เฉพาะหน้าให้สงบลงไป

ใจที่เป็นเหมือนกองเพลิงใหญ่ ซึ่งกำลังส่งเปลวเต็มที่ พร้อมจะเผาไหม้สิ่งที่กีดขวางอยู่เวลานั้นให้เป็นผู้ยุบง ซ้ำประเดี๋ยวใจนั้นได้สงบตัวลงอย่างเงียบผิดธรรมดา และเกิดสลดสังเวชในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

พร้อมด้วยความอ่อนโยน ที่เต็มไปด้วยความสงสารและความให้อภัยเต็มดวงใจ พร้อมกับความเห็นโทษแห่งความโหดร้ายหมายชีวิตอย่างถึงใจในขณะเดียวกัน

ยกมือประณมขึ้น สาธุ ๆ ๆ พระธรรมท่านโปรดปรานว่าที่สัตว์นรกไว้ได้ทันทั่วทั้ง

หลังจากมรสุมในหัวใจสงบลงโดยสิ้นเชิงแล้ว ใจกลับว่างเปล่าโล่งสบายหายทุกข์เข็ญเวรภัยทั้งปวงในขณะนั้น ราวกับเกิดชาติใหม่ขึ้นมาในร่างกายและใจดวงเดียวกัน

(ภาพจากหนังสือบูรพาจารย์)

ทำให้คิดทบทวนทวนกลับไปกลับมา ย้อนหน้าย้อนหลังทั้งอดีต
 ที่เคยตีบตันอันตื้นจะหาทางออกไม่ได้ ถึงกับจะคิดเผาไหม้ตัวเอง
 สดๆ ร้อนๆ โดยเห็นว่าควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะสมมักสมหมาย
 ไม่คลุกเคล้าด้วยมูตรด้วยคูดด้วยพินด้วยไฟดังที่เป็นมาแล้ว ที่นำ
 สลดสังเวชนาฯ ขะแยงและไม่พึงปรารถนาตลอดอนันตกาล

คิดปลงใจบวช

หลวงปู่เล่าว่า แต่ก่อนท่านไม่คิดอะไรมากไปกว่าการหวัง
ความเจริญในทางโลก

เมื่อมาประสบเหตุการณ์ที่เสมือนธรรมทูตในครั้งนั้น ความรู้สึก
สำนึกทั้งหลายจึงหนักไปในทางธรรม มากกว่าจะคิดไปในแง่เลวร้าย

ด้วยอำนาจฝ่ายดี **หลวงปู่**จึงคิดปลงใจบวช ด้วยความเห็นโทษ
เห็นคุณจริง ๆ เนื่องจากสิ่งที่เคยคิดเคยผ่านมามากมายในชีวิตที่
ผ่านมา สิ่งที่จะให้สมหวังไม่ค่อยปรากฏ มักมีแต่สิ่งไม่พึงหวังมาปรากฏ
ซ้ำ ๆ ซาก ๆ จนถึงขั้นชอกช้ำเต็มที แทบจะหาที่ปลงที่วางไม่ได้

คิดเห็นแต่ธรรมอย่างเดียวจะพึงเป็นพึงตายได้ ด้วยการ
ออกบวชปฏิบัติธรรมให้เต็มความสามารถ อย่างอื่น ๆ ไม่ค่อยมีในห้วง
แห่งความนึกคิด

หลวงปู่จึงตัดสินใจออกบวช โดยบอกความประสงค์ให้ญาติมิตร
เพื่อนฝูงทราบ แล้วก็ออกถวายตัวเป็นนาคในวัดเพื่อบวชโดยไม่ชักช้า
ให้เสียการ

บวชเป็นพระภิกษุ

ในที่สุดหลวงปู่ขาวก็ได้ออกบวชเป็นพระภิกษุในบวรพุทธศาสนา ที่วัดโพธิ์ศรี บ้านบ่อชะแงง ตำบลหนองแก้ว อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ในสมัยนั้น ซึ่งเป็นวัดบ้านเกิดของท่านเอง

หลวงปู่อุปสมบทเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ อายุ ๓๑ ปี สังกัดคณะมหานิกาย โดยมีพระครูพุทธศักดิ์ เจ้าคณะอำเภออำนาจเจริญ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์บุญจันทร์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ในหนังสือ ใต้จิตสำนึก เขียนว่า หลวงปู่ ได้เล่าถึงช่วงขณะที่จะเข้าทำพิธี จิตของท่านเกิดหวั่นไหวด้วยสงสารลูกๆ ที่ยังเล็กอยู่ และญาติพี่น้องขอร้องอย่าให้เพ็งบวช ท่านเองก็เริ่มลังเล

ในที่สุดจึงตัดสินใจอย่างเด็ดขาด ด้วยความคิดที่ว่า “ลูกบวชลูกเขียด เมื่อมันเกิดมา พ่อแม่มันก็ทอดทิ้งมันไปเลย ไม่เห็นมีใครมาเลี้ยงดูอุ้มชูมัน มันยังอยู่ตามธรรมชาติของมันได้ เช่นเดียวกับลูกเรา มันไม่ตายดอก มันต้องดิ้นรนช่วยตัวของมันให้อยู่รอดไปได้เอง หรือไม่ญาติพี่น้องคงจะต้องเอามันไปช่วยเลี้ยงดูอย่างแน่นอน”

เมื่อคิดดังนั้น ท่านจึงตัดสินใจเดินเข้าพิธีอุปสมบทด้วยใจที่เด็ดเดี่ยวมั่นคง

๑๐.

การบวชเรียนขั้นต้น

หลวงปู่ขาว อนาลโย ท่านไม่เคยเรียนหนังสือมาก่อน จึงอ่านเขียนไม่ได้ ทั้งนี้เพราะในสมัยนั้น ทางราชการยังไม่มี การตั้งโรงเรียนตามหมู่บ้าน หรือตามตำบลต่างๆ ผู้ที่ต้องการเรียนหนังสือ จึงต้องเข้าไปเรียนในวัดจังหวัด หรือเรียนที่วัดบางแห่งที่พระเปิดสอนให้

เมื่อ**หลวงปู่**อุปสมบทเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ท่านก็มีโอกาสเล่าเรียนอักษรสมัย ซึ่งมีทั้งหนังสือธรรมและหนังสือไทย

หลวงปู่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี จนสามารถอ่านเขียนอยู่ในขั้นที่พอใช้การได้ในยุคสมัยนั้น

นอกจากนี้**หลวงปู่**ยังได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะ ศึกษาพระธรรมวินัย ท่องบ่นบทสวดมนต์ต่างๆ ตามข้อกำหนดของวัด รวมทั้งได้เรียนหนังสือบทเทศน์มหาชาติตามยุคสมัยนั้นพอสมควร

ไม่ประทับใจ ในการบวช

หลวงปู่ขาว อยู่จำพรรษาเพื่อศึกษาหลักพระธรรมวินัยในวัดโพธิ์ศรีอยู่ ๖ ปี จัดเป็น**มัชฌมิกษุ** เป็นที่โปรดปรานของครูอาจารย์ แต่ท่านก็ไม่พึงพอใจในสภาพนั้น

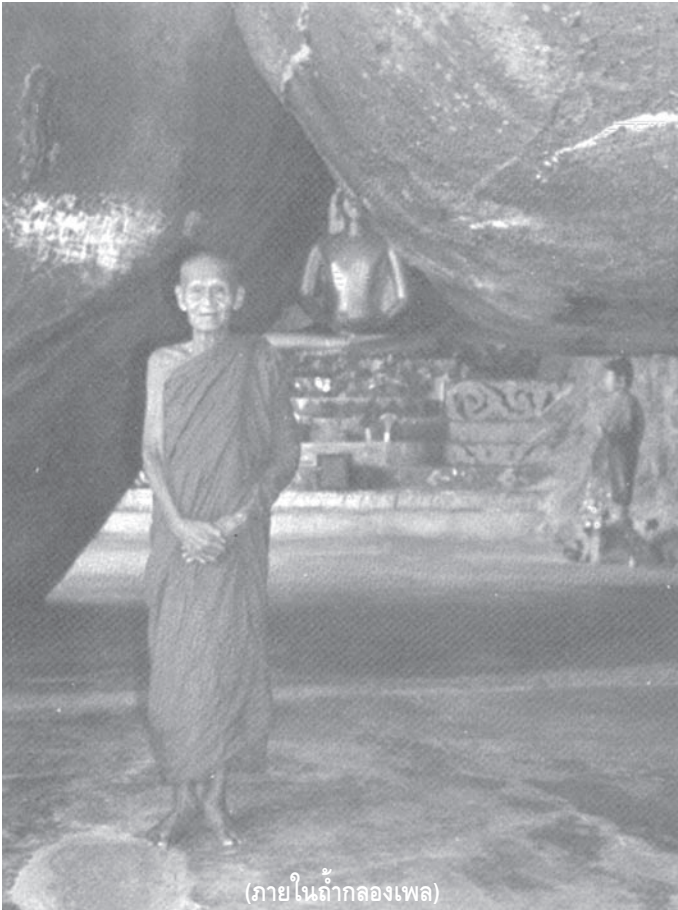
หลวงปู่สังเกตุครูอาจารย์ และเพื่อนภิกษุสามเณรด้วยกัน ประพฤติปฏิบัติพระธรรมวินัยดูลุ่มๆ ดอนๆ ผิดๆ พลาดๆ ไม่เป็นที่จับใจเชื่อถือได้ ไม่สมเจตนาที่ออกบวชเพื่อมรรคเพื่อผลด้วยความบริสุทธิ์ใจดังที่ตั้งไว้

หลวงปู่ท่านเห็นว่าพระภิกษุ**สมัยนั้น** ไม่ได้สนใจปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างจริงจัง ส่วนมากจะทำตามกันไป พระธรรมวินัยว่าอย่างหนึ่ง แต่การปฏิบัติกลับเป็นอีกอย่างหนึ่ง เหตุผลต้นปลายไม่สมดุลงัน

ที่**หลวงปู่**ไม่ค่อยสบอัธยาศัย คือพระผู้ใหญ่นิยมเลี้ยงม้าไว้ขี่ มีทั้งขอเขามา ทั้งซื้อมา ต่างก็ชื่นชมและประกวดประชันกันกับความสวยงามกับความมีราคาแพงของม้า เวลาไปไหนก็ขี่ม้าไป เจ้าตัวก็ภูมิใจ ชาวบ้านก็ชื่นชมกับม้าดีม้าแพงของท่านเจ้าคุณ ลากลั๊กการะก็มาก

หลวงปู่คิดว่า ถ้ายังเป็นพระอยู่ในสภาพนั้น นอกจากไม่เกิดมรรคผลแล้ว รังแต่จะสะสมบาปกรรมให้ลงนรกหมกไหม้ ถ้าอยู่อย่างนี้ ลี้กออกไปเป็นฆราวาสยังจะดีกว่า

ในที่สุดท่านจึงตัดสินใจออกค้นหาพระธรรม ตามแบบของพระอรุณคกรมฐาน ตามที่เคยได้ยินได้ฟังมา

(ภายในถ้ำกลองเพล)

๑๒.

ความคิดคัดค้าน

ก่อนที่**หลวงปู่ขาว**จะตัดสินใจออกเที่ยวธุดงค์กรรมฐาน ได้มีเสียงคัดค้านทั้งจากพระเถรและฆราวาส ซึ่งเป็นความเชื่อของคนในสมัยนั้นว่า : -

...เวลานี้ มรรค ผล นิพพาน หหมดเขตหมดสมัยไปนานแล้ว ใครจะบำเพ็ญถูกต้องดั่งตามพระธรรมวินัยเพียงไร ก็ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามใจหวังได้ บ้างว่าการบำเพ็ญภาวนาทำให้คนเป็นบ้า ถ้าใครอยากเป็นบ้าก็ออกบำเพ็ญภาวนา ถ้าใครยังอยากเป็นคนดีเหมือนชาวบ้านเขา ก็ไม่ควรออกกรรมฐานเพื่อความเป็นบ้า...

...สมัยนี้เขาไม่มีพระธุดงค์กรรมฐานหรือ นอกจากพระธุดงค์ที่จำหน่ายตะกรุด คาถา วิชชาอาคม ของขลังต่างๆ เช่น พวกเสน่ห์ ยาแฝด อยู่ยงคงกระพันชาตรี ดุฤกษ์ผานาที ดูดวง ดูชะตาหราตรี เท่านั้น

ส่วนพระธุดงค์กรรมฐานที่ดำเนินตามทางพระธุดงค์นั้นไม่มีแล้ว ในทุกวันนี้ อย่าไปทำให้เสียเวลาและเหนื่อยเปล่าเลย ลืออยู่สบายอย่างนี้ ก็สบายดีอยู่แล้ว ออกมาได้ลาภก็มีมากมายจนใช้ไม่หมดอยู่แล้ว...

บรรดาเสียงคัดค้าน และอุปสรรคที่กีดขวางทางออกธุดงค์กรรมฐานในเวลานั้นรู้สึกมีมากมาย สำหรับตัว**หลวงปู่**เองนั้นท่านไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านเหล่านั้น

แต่ท่านก็ไม่ได้เถียงใครให้เป็นความกระเทือนใจกันเปล่าๆ เพราะไม่เกิดประโยชน์อะไรกันทั้งสองฝ่าย

๑๓.

คิดทบทวนอยู่ในใจ

ในความรู้สึกที่ฝังลึกอยู่ภายในใจของหลวงปู่ มีว่า คนเหล่านี้ และพระอาจารย์เหล่านี้ ที่พากันขัดขวางการออกปฏิบัติธรรมของเรา นั้นมิได้เป็นเจ้าของศาสนา มิได้เป็นเจ้าของมรรคผลนิพพาน และมีได้เป็นผู้มีอำนาจทำให้ผู้อื่นเป็นบ้าเป็นบอได้ พอที่เราจะเชื่อถือได้สนิทใจ

เราเชื่อพระพุทธเจ้าพระองค์เดียว กับพระธรรม และพระสงฆ์ อรหันตสาวกเท่านั้น เป็นผู้ประเสริฐในโลกทั้งสาม

ท่านที่พูดหว่านล้อมก็ดกกันไม่ให้เราออกกรรมฐานด้วยอุบายต่างๆ นี้ มิใช่ผู้วิเศษวิโสอะไรเลย เพียงมองดูกิริยาท่าทางที่แสดงออก ก็พอทราบได้ว่าเป็นนักปราชญ์ หรือเป็นคนพาลมีสันดานเป็นอย่างไรบ้าง

ฉะนั้น คำก็ดกกันทุกท่วงใดๆ ที่แสดงออก จึงไม่เป็นสิ่งที่เราจะนำมาวินิจฉัยให้เสียเวลา

เราจะออกกรรมฐานโดยถ่ายเดียวในไม่ช้านี้

และจะค้นหาของจริงตามหลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงประทานไว้จนสุดกำลังความสามารถขาดดินสิ้นซาก

พระกรรมฐานคือตัวเราเอง ตายก็ยอมถวายชีวิตไว้กับพระธรรมดวงเลิศนี้

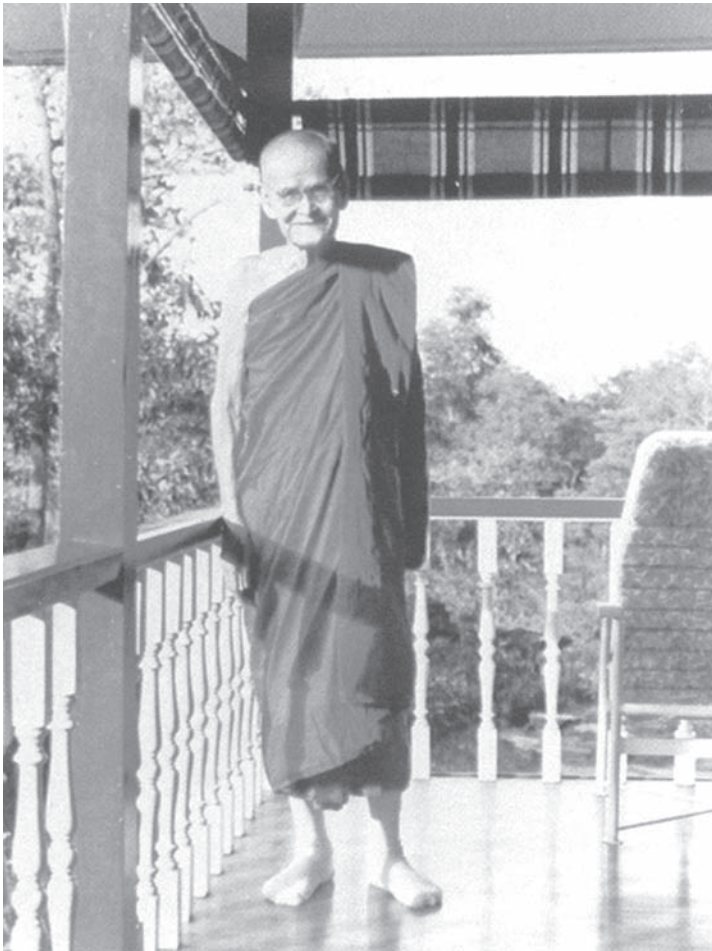
ความรู้สึก ขณะถูกคัดค้านกีดกัน

หลวงปู่ขาว ท่านกล่าวว่า ขณะที่ผู้คนส่วนมาก ทั้งพระอาจารย์ใหญ่ๆ ทั้งฆราวาส ที่ชาวบ้านเคารพนับถือกันว่าเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตพูดคัดค้านกีดกันอยู่นั้น ใจเราเหมือนจะกัดเพชรทั้งก้อน ให้แหลกเป็นผุยผงไปในนาที่เดียว และเหมือนจะเหาะเหินเดินไปในอากาศให้เขาดูในเวลานั้น

รู้สึกมีมานะ มันกระหึ่มยี้มย่องอยู่ในใจ รวากับจะออกแสงแจ่มจ้าพุ่งออกมาให้คนทั้งหลายเหล่านั้นเห็นเสียที ซึ่งเป็นลักษณะประกาศตนว่า : -

“นี่ไงล่ะ แสงเพชรอยู่ในใจข้าฯนี่ไงล่ะ พวกกันเห็นหรือยัง จะพากันมัวประมาทข้าฯว่าจะไปเป็นบ้าเป็นบอลุบคล้ออะไรต่างๆ อยู่ไหนหรือ ใจข้าฯกับใจท่านทั้งหลายมันมิได้เป็นใจดวงเดียวกัน พอจะกวาดต้อนเข้ามาสู่มุมซุ่มมุมกันตายแบบไม่มีคุณค่า รวากับหมาตายอย่างไรกัน

ข้าฯ ยังไม่พอใจจะตายตามแบบที่ท่านทั้งหลายจะพาทายอยู่
เวลานี้ ข้าฯประสงค์จะตายแบบพระพุทธเจ้าพาทาย ซึ่งไม่มีเชื้อแห่งภพ
เหลืออยู่เลย ตายแบบคนสัตว์ทั่วไปนี้ ข้าฯเคยมามากต่อมากแล้ว จนไม่
สามารถจะพรรณนาป่าช้าของตนได้ **แม้ไม่รู้ด้วยญาณ ข้าฯ ก็เชื่อ
พระพุทธเจ้าผู้ทรงญาณอันเอก ไม่มีใครเสมอเหมือน”**

๑๕.

บารมีธรรมเก่า ในอดีตชาติ

ในนิตยสารโลกทิพย์ ฉบับที่ ๑๖ ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๒๖
ได้เขียนไว้ว่า : -

“ด้วยอาณิสสส์ที่**หลวงปู่**เองได้เคยบวชเรียนมาในชาติก่อนๆ
แม้แต่ในสมัยของพระพุทธองค์ หลวงปู่ก็ได้บวชเป็นพระภิกษุ
แต่ทว่ากลับเป็นที่น่าเสียดาย ในสมัยนั้น**หลวงปู่**กลับไปอยู่ในกลุ่มของ
พระภิกษุจำนวน ๕๐๐ รูป ที่หลงติดตาม**พระเวททัต**ไปจึงทำให้
พลาดโอกาสไปอย่างน่าเสียดาย

มาสมัยในชาตินี้ ด้วยแรงบุญบารมีในชาติปางก่อน ก็อดไม่ได้
ที่**หลวงปู่**จะตั้งหน้าเข้าหาธรรม ถึงแม้ว่าจะใช้เวลาให้กับความวุ่นวาย
ทางโลกอยู่ระยะหนึ่งก็ตาม”

ท่านหลวงตาพระมหาบัว เล่าว่า **หลวงปู่**ชาวท่านมีนิสัยเด็ดเดี่ยว
เอาจริงเอาจังมากมาตั้งแต่เป็นฆราวาส เมื่อบวชแล้วนิสัยเอาจริงเอาจัง
จึงติดตัวมา ยิ่งบวชในพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาจริง ที่สอนให้คน
ทำจริงในสิ่งที่ควรทำด้วยแล้ว ท่านยิ่งรู้สึกซาบซึ้งในหลักธรรมมากขึ้น
โดยลำดับ

ท่านมุ่งจะบำเพ็ญตนให้ถึงพระนิพพาน ในชาติปัจจุบันให้ได้
ดังนั้น พอบวชแล้วจึงเที่ยวเสาะแสวงหาครูอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ
ทางจิตภาวนา และมุ่งปฏิบัติดุจดั่งกรรมฐานด้วยหัวใจเด็ดเดี่ยวแข็งแกร่ง
ยิ่งกว่าเพชร ต้องการเข้าถึงธรรมอย่างแท้จริง

หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมปนฺโน
วัดป่าบ้านตาด อ.เมือง จ.อุดรธานี
พระผู้รจนาประวัติหลวงปู่ขาว อนาลโย

๑๖.

คำมั่นสัญญา

เมื่อตัดสินใจเด็ดขาด และพร้อมแล้ว **หลวงปู่ขาว** ก็ออกเดินธุดงค์ในท่ามกลางประชาชนและครูอาจารย์ทั้งหลายที่กำลังชุมนุมกันอยู่ในวัดเวลานั้น

เวลาจะไป **หลวงปู่** ได้พูดสั่งเสียด้วยความจริงใจเพื่อเป็นการตัดบทและแก้ปัญหาต่างๆ ที่คัดค้านโดยปริยายว่า

“เมื่อกระผมและอาตมาไปแล้ว ถ้าสอนตัวเองไม่ได้เต็มภูมิจิต ภูมิธรรมตราบใด จะไม่มาให้ท่านทั้งหลายเห็นหน้าตราบนั้น จะหวังตาย เพื่อความรู้ความเห็นแจ้งในธรรมเท่านั้น ไม่เป็นอย่างอื่นแน่นอน

กรุณาช่วยจำคำนี้ไว้ด้วย หากยังมีวาสนาได้กลับมาพบหน้ากัน อีกจะลืมไปเสีย

การที่เราจะมีโอกาสได้พบเห็นกันในอนาคต จึงมีอยู่เพียงอย่างเดียวดังที่เรียนแล้ว คือการ**รู้เห็นธรรมประจักษ์ใจ** ให้หายสงสัยโดยสิ้นเชิงแล้ว จึงจะกลับมาให้ท่านทั้งหลายเห็นหน้า”

๑๗.

ออกธุดงค์ เสาะหาหลวงปู่มั่น

ครั้งนั้น หลวงปู่ขาว อนาลโย อายุประมาณ ๓๗ ปี อายุพรรษา ๖ ท่านเป็นพระในสังกัดมหานิกาย ถ้าจะประมาณปี พ.ศ. ก็น่าจะเป็น พ.ศ. ๒๔๖๘

หลวงปู่เล่าให้ศิษย์ฟังว่า เมื่อครั้งที่ท่านยังเป็นเด็ก เคยเห็นพระธุดงค์มาบำเพ็ญภาวนาตามป่าเขาแถวหมู่บ้าน ท่านมีความศรัทธา เก็บเป็นภาพประทับใจเสมอมา เคยขอโยมมารดาใส่บาตรพระธุดงค์องค์นั้น สุดแสนจะปลื้มปิติ อยากจะไปเป็นพระธุดงค์กรรมฐานเหมือนพระอาจารย์องค์นั้น แต่ด้วยแรงกรรม ชีวิตของท่านจึงระหกระเหินตลอดมา

ในสมัยที่ท่านบวชนั้น คำเล่าลือเรื่องชื่อเสียงของพระอาจารย์ใหญ่เสาร์ กนฺตสีโล และพระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต ได้ซจรขยายไปทั่ว โดยเฉพาะหลวงปู่ขาวเองท่านมีความเลื่อมใสศรัทธา ประารถนาแรงกล้าที่จะไปถวายตัวเป็นศิษย์เรียนพระกรรมฐานด้วย ท่านตั้งปณิธานแน่วแน่ที่จะเสาะแสวงหาพระอาจารย์ใหญ่มั่นให้พบให้จงได้

หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล กับ หลวงปู่มั่น ฐิริทตฺโต
สองบูรพาจารย์ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน

ขณะนั้นท่านทราบว่า**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ได้พำนักอยู่ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

หลวงปู่จึงได้กราบลาพระอาจารย์นักปราชญ์ทั้งหลายที่ชุมนุมกันอยู่ที่**วัดโพธิ์ชัย**ในเวลานั้น ออกเดินทางจากอำนาจเจริญ ผ่านไปทางมุกดาหาร มุ่งไปทางพระธาตุพนมเพื่อจะต่อไปหนองคายต่อไป

ถ้าดูตามเส้นทางถนนจากแผนที่ในปัจจุบัน จากอำนาจเจริญไปถึงหนองคาย ก็เป็นระยะทางไม่น้อยกว่า ๔๕๐ กิโลเมตร

๑๘.

อริษฐานจิต ที่พระธาตุพนม

หลวงปู่ขาว อนาลโย ออกเดินทางไปด้วยเท้า เดินบุกป่าฝ่าดง ไปตามทางลัดทางเกวียน เพราะสมัยนั้นถนนยังไม่มีแม้แต่รูปร่าง นอกจากทางเดินเท้าและทางเกวียนเท่านั้น

ในดงใหญ่ที่**หลวงปู่**เดินผ่าน ช้างก็ชุม เสือก็มาก สัตว์ป่าชนิดต่างๆ มีเต็มไปทุกหนทุกแห่ง ไม่มีบ้านผู้บ้านคนมากเหมือนสมัยทุกวันนี้ ซึ่งไปที่ไหนก็เต็มไปด้วยผู้คนบ้านเรือน

สมัยนั้น ป่าก็เป็นป่าจริงๆ รกทึบ มองแทบไม่เห็นฟ้าไม่เห็นตะวัน ถ้าเดินผิดเส้นทางก็มีหวังอดข้าวอดน้ำ หรืออาจตายได้ เนื่องจากไม่พบบ้านเรือนผู้คนแห่งใดเลย แม้เดินทั้งวันก็แทบไม่เจอบ้านคน

หลวงปู่อุทิศส่ำห์เดินบุกป่าฝ่าดงไปโดยลำดับ จนลู่ถึง**พระธาตุพนม**

หลวงปู่เข้าไปนมัสการองค์พระธาตุ ท่านได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า : -

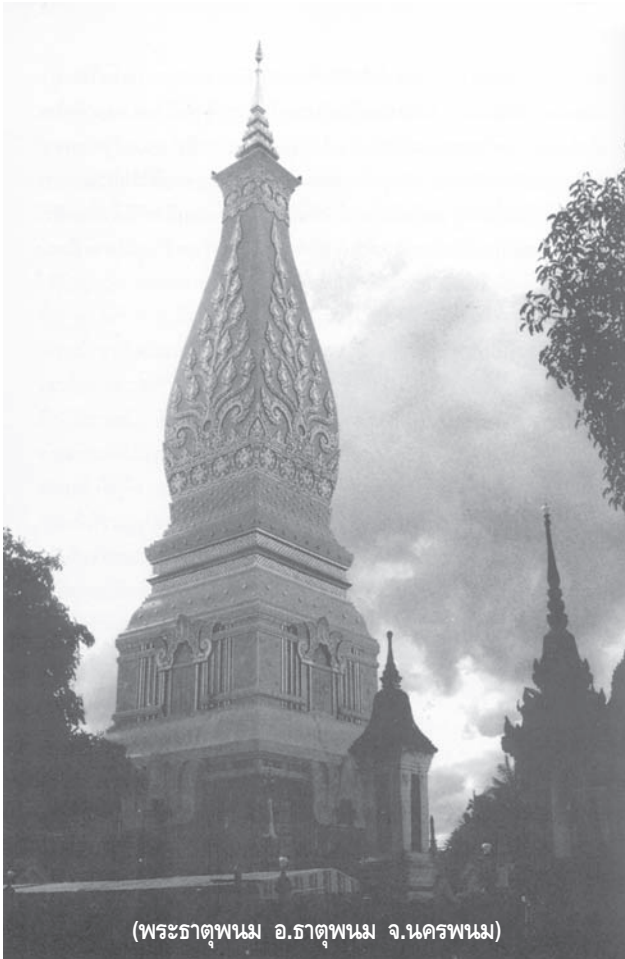
“ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตต่อพระธาตุพนมยามที่ข้าพเจ้า มีสติระลึกได้อยู่ จะไม่ยอมกลับออกมาสู่โลกเป็นอันขาด

ด้วยพระอำนาจพระธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์นี้ จงได้เป็นสักขีพยาน แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

ขอให้ข้าพเจ้าจงบรรลูลิขิตที่สุดยอดที่ข้าพเจ้ามุ่งมาดปรารถนา
คือ **อมตธรรม** ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้วนั้นเกิด

พออิฐฐานเสร็จ ก็บันดาลให้ท่านเกิดปีติปลื้มอกปลื้มใจจน
ชนพองสยองเกล้า เกิดพลั้งใจกล้าหาญขอมอบกายถวายชีวิตในการ
ค้นหาพระลัทธิธรรม ศรัทธาอันมีอยู่แล้วก็ยิ่งเพิ่มพูนวิญญูภาพยิ่งขึ้น

(พระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม)

๑๗.

ไปเป็นศิษย์ หลวงพ่อแดง

ออกจากพระธาตุพนม หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็ออกวิเวกตามป่าเขาลำเนาไพรเพื่อสืบเสาะหา**พระอาจารย์ใหญ่เสาร์ กนตสีโล** และ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต** ตามที่ตั้งใจไว้

หลวงปู่ท่านเดินทางมาถึงอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้แวะเข้าไปเป็นศิษย์**หลวงพ่อแดง** พระอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดังในละแวกนั้น

หลวงปู่ได้พำนักเรียนวิชากับ**หลวงพ่อแดง**อยู่ระยะหนึ่ง แต่เห็นว่าไม่ใช่ทางที่ท่านเสาะแสวงหา เพราะ**หลวงพ่อแดง**เป็นพระที่มุ่งไปทางด้านคาถาอาคม เป็นนักปฏิบัติไปในทางอภินิหาร และเน้นทางด้านก่อสร้างวัดอุสสถานต่างๆ ไม่ใช่มุ่งเพื่อความหลุดพ้นตามแนวทางของพระพุทธองค์

หลวงปู่พำนักอยู่กับ**หลวงพ่อแดง**ระยะหนึ่ง แล้วก็กราบลาออกติดตามเสาะหา**พระอาจารย์ใหญ่เสาร์** กับ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ต่อไป

๒๐.

พบพระอาจารย์ใหญ่ เสาร์ กนตสีโล

หลวงปู่ขาว อนาลโย ออกเดินทางไปถึง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ทราบว่าพระอาจารย์ใหญ่เสาร์กับพระอาจารย์ใหญ่มั่น พำนักอยู่ที่ วัดอรัญญวาสี

เมื่อหลวงปู่ขาว ไปถึงวัดอรัญญวาสีแล้ว จึงได้ทราบว่า พระอาจารย์ใหญ่ทั้งสององค์ ได้รับนิมนต์ไปงานผูกพัทธสีมาที่วัดโพธิสมภรณ์ จังหวัดอุดรธานี จึงได้พักรอคอยอยู่ที่วัดนั้น

ที่วัดอรัญญวาสี ในขณะนั้น ได้มี พระอาจารย์อุ้น ธมฺมโร เป็นพระผู้ทำหน้าที่ดูแลวัดอยู่

หลวงปู่ขาวพักรออยู่ที่วัดอรัญญวาสีหลายวัน จนกระทั่งพระอาจารย์ใหญ่เสาร์ กนตสีโล เดินทางกลับมา หลวงปู่ขาวจึงได้เข้าไปกราบ

หลวงปู่เสาร์เดินทางกลับจากอุดรเพียงองค์เดียว ท่านบอกหลวงปู่ขาวว่า “ท่านมั่นไม่ได้กลับมาด้วยหรอก เพราะถูกเทศาอุดรฯ นิมนต์ไว้”

๒๑.

ปรารภญัตติกรรม เป็นพระธรรมยุต

หลวงปู่ขาว อนาลโย มีความคิดที่จะเปลี่ยนญัตติเป็นพระธรรมยุต เพราะจะทำให้การปฏิบัติเยี่ยงพระชุกดงกรรมฐานมีความสะดวกใจมากขึ้น ได้ปรึกษาเรื่องนี้กับท่าน**พระอาจารย์อุ่น ธมฺมธโร** พระผู้ดูแลสำนัก**วัดอรัญญาวาสี** ในขณะนั้น

พระอาจารย์อุ่น ได้เล่าให้ฟังว่า การที่พระมหานิกายมาขอญัตติกรรมเป็นธรรมยุตนั้น **พระอาจารย์ใหญ่** ต้องให้มาฝึกหัดอยู่ ๓-๔ ปี จึงจะทำการญัตติให้ ทั้งนี้เพราะ**พระอาจารย์ใหญ่** ทั้งสองท่านเคร่งครัดมาก เนื่องจากการฝึกหัดตัดนิสัย ละนิสัยของเก่านั้นมันเป็นของยากมาก

ขณะเดียวกันนั้น พระที่พำนักที่นั่นอีกองค์ ชื่อ **หลวงพ่อจันทร์ สุวโจ** ได้เล่าให้ฟังว่า “ท่านพระอาจารย์ของผมนั้นเมื่อมีการฝึกหัดพอสมควรแล้ว ท่านก็อนุโลมญัตติให้”

หลวงปู่ขาว ท่านพิจารณาใคร่ครวญดูแล้ว เห็นว่าถ้าท่านไม่ได้ญัตติเป็นพระธรรมยุต การอยู่ปฏิบัติกับ**หลวงปู่มั่น**คงจะลำบาก ไม่ค่อยสนิทใจ จึงได้ตัดสินใจติดตาม**หลวงพ่อจันทร์ สุวโจ** ไป เพื่อหาทางญัตติให้เป็นพระธรรมยุตให้เร็วที่สุด

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท)
วัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ

หลวงพ่ोजันทร สุวโจ พาหลวงปู่ขาว เทียบวิเวกไปตามริมแม่น้ำโขง ไปจนถึง **ผาแดงแจ๋งไก่อ** ได้ตัดเทือกเขาภูพานแล้วไปพักภาวนาอยู่ที่สถานที่แห่งหนึ่ง เป็นการคอยสดับตรับฟังข่าว และรอเวลาที่เหมาะสม

พอดีกับได้ข่าวว่า ท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท)** ได้เดินทางมาในงานผูกพัทธสีมาที่**วัดโพธิสมภรณ์** ในเมืองอุดรธานี และยังพักอยู่ที่นั่นยังไม่กลับ

หลวงพ่ोजันทร สุวโจ จึงพา **หลวงปู่ขาว** รีบรุดเดินทางไปอุดรฯ เพื่อหาโอกาสฟังเทศน์ท่านเจ้าคุณ **พระอุบาลีฯ** และหาโอกาสญัตติกรรมเป็นพระธรรมยุตด้วยในคราวเดียวกัน

ช่วงนั้น ยังอยู่ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ปีเดียวกันกับที่**หลวงปู่**เดินทางออกจากวัดบ้านเกิด

๒๒.

ญัตติพร้อมกันกับ หลวงปู่หลุย

การเดินทางมาอุตรธานีในคราวนั้น หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็ได้ญัตติกรรมเป็นพระธรรมยุตสมความตั้งใจ

ขณะนั้น หลวงปู่หลุย จันทสาโร ซึ่งเป็นพระธรรมยุตอยู่แล้ว ได้เดินทางมาจากจังหวัดเลย เพื่อทำการญัตติใหม่ (บวชใหม่) เพราะสงสัยในพระอุปัชฌาย์ว่าไม่บริสุทธิ์ การบวชคราวก่อนจึงถือเป็นโมฆะ ต้องบวชใหม่ และเริ่มต้นนับพรรษาใหม่

หลวงปู่ขาว กับหลวงปู่หลุย จึงได้ญัตติกรรมพร้อมกัน โดยหลวงปู่หลุย เป็นนาคขวา และหลวงปู่ขาวเป็นนาคซ้าย หลวงปู่หลุย ได้เข้าทำพิธีบวชก่อนประมาณ ๑๐ นาที ในทางพระวินัยจึงถือว่าหลวงปู่หลุย มีความอาวุโสมากกว่า

หลวงปู่ทั้งสององค์ได้ทำการญัตติใหม่ ณ พัทธสีมา วัดโพธิสมภรณ์ ในเมืองอุตรธานี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ โดยมีท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท) เป็นประธานพิธี ท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) ครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ พระชินวาทธำรง เป็นพระอุปัชฌาย์ และพระอาจารย์บุญ ปญฺญาวุฑฺฒ เป็นพระกรรมวาจาจารย์

เมื่อหลวงปู่ขาวได้ญัตติเป็นพระธรรมยุตแล้ว ก็ได้ติดตาม
พระอาจารย์บุญ ปณณวฑฺฒโน ไปวิเวกและจำพรรษาอยู่ที่ป่าระหว่าง
 หมู่บ้านหนองกอกและหนองขาม เขตอำเภอหนองวัวซอ จังหวัด
 อุดรธานี นับเป็นพรรษาแรกหลังจากญัตติเป็นพระธรรมยุติ

หลวงปู่ขาว อนาลโย กับหลวงปู่หลุย จันทสาโร เข้าพิธีญัตติกรรมพร้อมกัน
 เป็นคู่ภาคซ้าย-ขวา โดยหลวงปู่หลุย ทำพิธีก่อน ๑๐ นาที
 หลวงปู่หลุย จึงอาวุโสมากกว่าตามธรรมเนียมพระ

๒๓.

เกิดนิมิต เห็นเป็นร่างกระดูก

พรรษาแรกของการเป็นพระธรรมยุต หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้จำพรรษาอยู่กับ พระอาจารย์บุญ ปรุณาธุโธ พระกรรมวาจาจารย์ของท่าน ที่วัดหนองนกอกกขาม อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

หลวงปู่ ได้เล่าเหตุการณ์คืนหนึ่งในระหว่างพรรษาว่า หลังจากประชุมฟังธรรมจากพระอาจารย์แล้ว ประมาณ ๖ หุ่่ม ก็เดินกลับกุฏิเพื่อแยกย้ายกันพักผ่อน หรือทำความเพียรตามอัธยาศัย

หลวงปู่ยังไม่ขึ้นกุฏิ เข้าที่จงกรม เดินกลับไป-กลับมาตามวิธีที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมา ท่านเดินอยู่นานพอสมควรก็ได้ยินเสียงตัวบ่างมันร้องขึ้น รู้สึกสะพึงกลัวเกือบจะขวัญหนีดีฝ่อก็ว่าได้

ประกอบกับเป็นเวลาตีกงัด อากาศช่วงนั้นหนาวเย็น แฉมยังมีลมพัดกิ่งไม้ไหวไปมาอีกด้วย เสียงสัตว์อื่นๆ ดูเจิบเจิบ พระจันทร์ที่ส่องสว่างตอนหัวค่ำ ก็ตกลงไปแล้ว จึงทำให้บริเวณนั้นมืดสนิท ดูวังเวงน่ากลัว

จิตยังไม่ลงแนบสนิท พลันท่านก็นึกกลัวขึ้นมา ก็เลยจับคำว่า “อัฐิ” ขึ้นมาบริกรรมเพื่อให้ความกลัวลดลง ท่านบริกรรมอย่างต่อเนื่องว่า “อัฐิ อัฐิ อัฐิ อัฐิ” อยู่อย่างนั้น จนรู้สึก่วาจิตใจค่อยสงบลงตามลำดับ

เมื่อจิตสงบลง ก็ปรากฏเห็นร่างกายของท่านเองมีแต่โครงกระดูก ปราศจากหนังหุ้มห่อใดๆ ทั้งสิ้น มองดูทั้งส่วนบนและส่วนล่างของร่างกาย ก็เห็นแต่ร่างกระดูก เดินจงกรมกลับไปกลับมา ดื่อกแต่ๆ อยู่ หลวงปู่รู้สึกสลดสังเวชใจ นึกรำพึงขึ้นว่า

“คนเราในโลกนี้หนอ มันช่างหลงหนังกันเสียจริงๆ ถ้าหากว่าหนังไม่มีแล้ว แม้เป็นเทพหรือนางฟ้า ก็หาใครจะมานิยมชมชอบไม่”

หลวงปู่เล่าให้ลูกศิษย์ฟังภายหลังว่า ท่านเห็นร่างกระดูกนั้น ถนัดชัดเจน สติยังไม่ทันเกิด สัญญาณวิปัสสนาถือว่าตนเองเป็นผู้ ท่านจึงรู้สึกกลัวผีขึ้นมาในตอนนั้น ยิ่งมองไปรอบข้างมีแต่ความมืดชวนให้ขนลุกขนพอง

จิตหนึ่งบอกกับท่านว่า “ถ้าเราขึ้นไปทำความเพียรบนภูผาจึงจะดีกว่านี้ ไม่ต้องมาระแวงนั้นระแวงนี้อยู่อย่างนี้”

เพียงคิดเท่านั้น ร่างกระดูกที่เห็นก็หายวับไปทันที แม้จะพยายามอีกเท่าใดก็ไม่ปรากฏนิมิตเช่นนั้นอีก

หลวงปู่บอกว่า **ที่เป็นดังนั้น** เพราะสงัดไปยังอดีต อนาคต ไม่ได้กำหนดอยู่ในปัจจุบัน จึงทำให้เสียดายนิมิตในตอนนั้นเป็นอย่างมาก

ด้านหน้า ทางเข้าวัดถ้ำกลองเพล

๒๔.

ส่งกระแสมेतตา ช่วยชีวิตกวาง

ในพรรษาแรกนั้น มีอีกเหตุการณ์หนึ่งที่**หลวงปู่ขาว**ได้เล่าให้
ลูกศิษย์ฟัง ดังนี้ : -

วันหนึ่ง ขณะที่ท่านบำเพ็ญภาวนาอยู่ใต้ต้นมะขามใหญ่ ได้
เหลือบเห็นกวางตัวหนึ่งกำลังคู้ยดินกินปลวกอยู่ ซึ่งบริเวณนั้นมี
จอมปลวกใหญ่ไถ่ๆ กับที่หลวงปู่พักบำเพ็ญภาวนา

ขณะนั้น มีนายพรานคนหนึ่งแอบซุ่มอยู่ ได้ยิงกระสุนใส่กวาง
หลายนัด แม้จะเป็นระยะไถ่ๆ ไม่น่าจะพลาด แต่กระสุนไม่ถูกตัวกวาง
แม้แต่นัดเดียว ทำให้กวางหลุดรอดไปได้

พรานเหลือบเห็น**หลวงปู่**อยู่แถวนั้น จึงเอ่ยถาม**หลวงปู่**ว่าเป็น
เพราะอะไรจึงยิงกวางไม่ถูก **หลวงปู่**ตอบว่าท่านเพียงแต่ส่งกระแสมेतตา
ให้กวางตัวนั้นเหมือนกับที่ท่านทำอยู่ตามปกติเท่านั้นเอง

๒๕.

จำพรรษาที่บ้านสร้างเลียน อ.โนนสัง อุดรธานี

เมื่อออกพรรษาในปีนั้นหลวงปู่ ได้กราบลาพระอาจารย์บุญเพื่อออกวิเวกในป่าเขาตามลำพังองค์เดียว ท่านได้รุดงค์ไปในเขตเทือกเขาภูพาน เข้าพักบำเพ็ญภาวนาในป่าช้าบ้าง ป่าทึบบ้าง ถ้ำหินบ้าง ตามผาหินบ้าง ตามเรือนร้าง และสถานที่ต่างๆ แล้วแต่จะผ่านไปพบ และเห็นว่ามีเหมาะสม

ท่านเปลี่ยนสถานที่บำเพ็ญเพียรไปเรื่อยๆ ไม่ได้กำหนดเป้าหมายแน่ชัดว่าจะไปที่ใด

เรื่องอาหารการขบฉันก็อดบ้างได้ฉันบ้าง ตามแต่จะได้จากการบิณฑบาตจากบ้านชาวบ้านป่าในแถบที่รุดงค์ผ่านไป ซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นป่าเขาไม่ค่อยมีบ้านเรือนเท่าใดนัก

เมื่อใกล้ฤดูเข้าพรรษาในปีต่อมา (พ.ศ. ๒๔๖๙) หลวงปู่ เดินทางมาถึง **บ้านสร้างเลียน** อยู่ในเขตอำเภอโนนสัง จังหวัดอุดรธานี จึงได้พำนักจำพรรษา ที่ **วัดป่าบ้านสร้างเลียน** นั้นเอง

วัดป่าบ้านสร้างเลียน ตั้งอยู่ในเขตป่าช้าบ้านสร้างเลียน ในพรรษานั้นหลวงปู่ได้ปรารถนาความเพียรตามสติกำลัง ได้รับความสงบเย็นในการทำสมาธิภาวนาพอสมควร

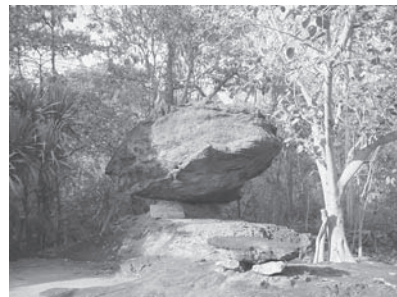
๒๖.

เดินทางเข้ากรุงเทพฯ

เมื่อออกพรรษาแล้ว ท่านพระอาจารย์บุญ ปณณาวุฑโฒ พระอาจารย์ของหลวงปู่ ซึ่งในปีนั้นได้จำพรรษาที่ **วัดมหาชัย** อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี ได้เดินทางผ่านมาทางอำเภอโนนสัง เพื่อจะเดินทางต่อไปกรุงเทพฯ ไปร่วมทำบุญครบรอบอายุ ๗๐ ปีของท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์**

หลวงปู่ขาว จึงได้ติดตาม **พระอาจารย์บุญ** เดินทางเข้ากรุงเทพฯ ด้วย

หลังจากงานบุญครบรอบอายุ ๗๐ ปีของท่านเจ้าคุณ**พระอุบาลี** ๓ เสร็จแล้ว **หลวงปู่** ได้อยู่จุดดงค์แถวภาคกลาง ได้เที่ยววิเวกไปทาง**จังหวัดเพชรบุรี**

ภายในวัดถ้ำกลองเพล

๒๗.

“บั๊กสีนวล” ผู้ยิ่งใหญ่แห่งเพชรบุรี

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้เที่ยววิเวกไปในเขตจังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ. ๒๔๖๓) ชาวบ้านบอกว่า มีถ้ำแห่งหนึ่งสวยงามมาก เสียแต่ว่ามีลิงอาศัยอยู่มากมาย จึงไม่สงบ

หลวงปู่ ได้ไปดูถ้ำแห่งนั้น ท่านชอบสถานที่ จึงตกลงใจพักบำเพ็ญภาวนาที่ถ้ำแห่งนั้น

หลวงปู่เล่าให้ฟังว่า พวกลิงที่นั่นมันซุกซนเหลือเกิน คราวใดที่หลวงปู่ไม่อยู่ พวกมันชอบมาลักขโมยของไป หรือไม่ก็แอบย่องเบาเมื่อมันคิดว่า**หลวงปู่**เผลอ

เป็นต้นว่า เวลา**หลวงปู่**นั่งฉันอยู่ ลิงบางตัวก็แอบย่องมาข้างหลังท่าน **หลวงปู่**ฉันด้วยอาการสำรวม ไม่มองซ้ายมองขวา ไม่ได้สนใจกับพวกลิงมัน มันคงนึกว่า**หลวงปู่**เผลอ จึงแอบยื่นมือสอดเข้ามาระหว่างแขนของท่าน แล้วล้วงหยิบกล้วยในบาตรวิ่งหนีไปก็มี โดย**หลวงปู่**ไม่ได้ทำอะไรกับมัน ท่านได้แต่นึกขำและเอ็นดูพวกมันอยู่ในใจ

ลิงฝูงนั้นมีหัวหน้าชื่อ “**บั๊กสีนวล**” ดูท่ามันจะฉลาดแกมโกง แต่ก็ฟังภาษาคนรู้เรื่อง **หลวงปู่**เมตตามันมาก ดูลิงทั้งฝูงก็นับถือและเกรงกลัวมัน

พระพุทธรูปที่วัดถ้ำกลองเพล

เมื่อถึงตัวอื่นก่อนปัญหาขึ้น **หลวงปู่** จะบอกให้ **บักสินวล** ช่วยกำหราบพรรคพวกให้ด้วย มันก็จัดการกับฝูงของมันตามที่**หลวงปู่** บอก บรรดาลิงน้อยลูกสมุน เวลาจะทำอะไรจึงมักฆ่าเลื่องตาทำนองขอคำปรึกษา**ท่านหัวหน้า**ก่อนเสมอ

ถ้าลิงเหล่านั้นรู้ตัวว่าทำผิด จะต้องรีบกระโดดหนีให้เร็วๆ หากหนีไม่ทันจะต้องถูก **บักสินวล** ทำโทษให้เจ็บตัวได้

เวลา**หลวงปู่**จะออกจากถ้ำ ท่านจะบอกหัวหน้า คือ **บักสินวล** ให้ดูแลลูกน้องให้ดี ไม่เช่นนั้น ข้าวของและบริวารของท่านจะโดนรื้อค้นจนกระจุย และหายไปก็มี ต้องบอกให้**บักสินวล**ไปตามมาคืนซึ่งมันก็ได้ **หลวงปู่**จึงเมตตากับ**บักสินวล**เป็นพิเศษ

หลวงปู่บอกว่า ดูๆ แล้วก็น่าเอ็นดู น่าสงสารพวกลิงเหล่านี้มาก แม้มันจะเป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้ามนุษย์ไม่ไปรังแกหรือทำร้ายมัน ก็สามารอยู่ร่วมกันได้สบายๆ เพราะไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน

สัตว์ทุกชนิดสามารถรับกระแสแห่งความเมตตา หรือกระแสแห่งความเกลียดชังได้เป็นอย่างดี

๒๘.

ผจญกับสัตว์ที่ซื่อมนุษย์

หลวงปู่ขาว อนาลโย พักบำเพ็ญเพียรอยู่ที่ถ้ำนั้นนานพอสมควร แล้วก็ได้จาก “บั๊กสีนวล” และญาติพี่น้องของมัน ออกวิเวกไปยังที่อื่นต่อไป

ช่วงที่**หลวงปู่**วิเวกอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบุรี มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่ได้รับการบันทึกไว้อยู่เรื่องหนึ่ง ที่สามารถนำมาเป็นอุทาหรณ์สอนใจแก่สมณะผู้ปฏิบัติธรรมได้เป็นอย่างดี

เช้าวันหนึ่ง ขณะที่**หลวงปู่**ออกบิณฑบาตโปรดสัตว์ ซึ่งเป็นกิจวัตรปกติของพระป่า ปรากฏมีหญิงสาวคนหนึ่ง (ในบันทึกไม่ได้บอกอายุและวัยให้ชัดเจน) แสดงกิริยาท่าทางคล้ายกับยั่วชวนเชิญชวนหลวงปู่ตามมายาหญิง เป็นนัยให้รู้ว่าเธอเองมีใจเสน่หาต่อหลวงปู่

หลวงปู่รับรู้ในเล่ห์เหลี่ยมเช่นนั้น ท่านจึงตั้งสติเตือนตัวท่านเองว่า “ลูกศิษย์พระตถาคตจงระวัง ลูกสาวนางตั้งหาติดตามมาแล้ว มันจะแสดงมายาร้อยแปด ถ้าเราไม่เข้มแข็งจริงจะต้องแพ้กิเลสมารตัวนี้แน่นอน”

เมื่อคิดได้ดังนั้น **หลวงปู่**จึงได้กำหนด**พิจารณาอาการ ๓๒** อันเป็นเสมือนมนต์วิเศษของพระกรรมฐานขึ้นมาสู้กับกิเลสมารที่กำลังปรากฏอยู่ต่อหน้า จึงสามารถผ่านพ้นอุปสรรคไปได้

ต่อมาอีกวันหนึ่ง **หลวงปู่**เดินกลับจากบิณฑบาตจะไปวัด สตรีนางนั้นได้ไปดักรออยู่ข้างทาง ส่งยิ้มและโพรยคำหวานให้หลวงปู่ แสดงท่าทางยั่วยวนให้เกิดตัณหาหาคะถ้าหากมีใจโอนอ่อนตามนาง

เธอเปล่งวาจาอื้ออานถาม**หลวงปู่**ว่า “เมื่อไรหลวงพี่จะลืกเจ้าล่ะ?” พร้อมทั้งกล่าวคำเชิญชวนแสดงว่าเธอพร้อมที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับหลวงปู่แบบคู่หัวตัวเมียทั่วไป ถ้าตั้งสติไม่ติดคงจะต้องหลงใหลมารยาของเธอเป็นแน่

หลวงปู่กำหนดจิตนึกถึงโอวาทของพระศาสดา ที่ตรัสแก่พระอานนท์ว่า “**อานนท์ อย่า...อย่าเห็นเสี่ยเลยจะดีกว่า อย่าพูดเสี่ยเลยจะดีกว่า ถ้ามีเหตุที่จะพูดแล้วก็ให้มีสติ**”

เมื่อกลมารยาของหญิงนั้นทำท่าจะไม่ได้ผล เพราะดูท่า**หลวงปู่**ยังสงบเย็น ไม่แสดงความสนอกสนใจต่อการยั่วยวนของเธอ ทำให้เธอออกอาการหงุดหงิด ทำท่าเลิกผ้าถุงให้สูงขึ้น แอนอกยั่ว แล้วก็เดินทำท่าสะบัดสะบั้งหนีไป **หลวงปู่**ได้แต่นึกสมเพชในใจ

เรื่องราวคิดว่าจะสงบลง หลังจากนั้นอีกไม่กี่วัน เธอผู้นั้นก็ใช้ความพยายามใหม่ หากลอบบายที่แยบยลยิ่งขึ้น หวังจะให้ประสพผลสำเร็จโดยเร็ว

หลวงปู่เดินกลับจากบิณฑบาตองค์เดียวตามปกติ เจ้าหล่อนไปแอบซุ่มตรงทางแคบๆ พอ**หลวงปู่**เดินมาถึง เธอก็ออกจากที่หลบซ่อน ทำท่ายิ้มแยมเชิญชวน แล้วนั่งลงขวางทาง ถลกผ้าถุงอย่างไม่อายฟ้าดิน ผู้พบเห็นอดที่จะสะท้านหัวนใจไม่ได้

หลวงปู่ท่านตั้งสติมั่นคง นึกถึงสุภาษิตที่พูดขึ้นตอนนั้นว่า “**รู้หลบเป็นปีก รู้หลีกเป็นหาง รู้เอาตัวรอดเป็นยอดคน**”

หลวงปู่ ท่านเล่าว่า ท่านรวบรวมพละกำลัง อุ้มบาตรให้กระชับ แล้วกระโดดเปลือยเหมือนกับกบ หลบหนีวัดถูระเบิดที่ถอดสลักออกไปได้อย่างหวุดหวิด

หลวงปู่ บอกว่าท่านสามารถเอาตัวรอดผ่านเหตุการณ์วิกฤตไปได้ “สมกับเป็นทหารอันแก่กล้าของพระตถาคต” ท่านไม่ได้เสียวหลังกลับไปมองอีกเลย

“ตมฺเตชสา ภวตฺเต ชยมํคลํ” ด้วยเดชแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **หลวงปู่** จึงได้รับชัยชนะในที่สุด ท่านว่าอย่างนั้น

รูปปั้นหุ่นขี้ผึ้งของหลวงปู่

๒๙.

ยกหญิงนั้น เป็นอาจารย์สอนใจ

สงครามกิเลสในครั้งนั้นยังไม่จบ เพียงแต่อย่าศึกไปชั่วคราว
ต่างฝ่ายต่างสะสมกำลังอาวุธ และเตรียมยุทธที่จะเผด็จศึกให้ได้

(การบรรยายดูจะ “เวอร์” ไปหน่อย ตรงนี้เป็นจินตนาการ
ของผมเองครับ)

ข้อมูลใหม่ที่เพิ่งได้มา เกี่ยวกับสถานที่ที่หลวงปู่เทียรวีเวกอยู่
ในขณะนั้นคือ **วัดเขาย้อย** จังหวัดเพชรบุรี และเหตุการณ์ก็เกิดในปี
พ.ศ. ๒๔๖๙ เมื่อหลวงปู่มีอายุ ๓๙ ปี

สำหรับเหตุการณ์เรื่อง “นารีพิฆาต” ในครั้งนั้น ทำเอาจิตใจ
ของหลวงปู่หวนไหวไปไม่น้อยเหมือนกัน พุดง่าย ๆ ก็คือตอนนั้นจิตใจของ
ท่านคงยังไม่นิ่งพอก็ได้

ในหนังสือ “**ใต้จิตสำนึก**” เขียนโดย **พระอาจารย์บวร พุฑธมาโณ**
ได้บรรยายเหตุการณ์ต่อไป ดังนี้ : -

“เวลาล่วงเลยไปอีก หญิงนั้นยังไม่ละความพยายามลงเลย
หลวงปู่ จำต้องปราบกิเลสมารนั้นด้วย**ประหารภavana** คือ พยายาม
ละอารมณ์กามวิตก พยาบาทวิตก วิหิงสาวิตก จนหมดจากใจ

เมื่อใจสงบแล้ว จิตพิจารณาธรรม เกิดความสังเวชในใจ เห็นภัยในวัฏสงสาร ยกหญิงนั้นเป็นอาจารย์ของเรา ถ้าเขาไม่สอนเรา เราคงไม่พ้นจากกองทุกข์ จึงไม่ผูกกรรมผูกเวรแก่เขา แต่ส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่เขาในทันที

หลวงปู่ท่านว่า ธรรมทั้งหลาย เกิดขึ้นจากเหตุ ดับเพราะเหตุ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นย่อมต้องดับเป็นธรรมดา พระพุทธเจ้าท่านตรัสอย่างนี้

เหตุการณ์ครั้งนั้นผ่านพ้นไปแล้ว สิ่งทั้งหลายทั้งปวงนับเป็นบทเรียนอย่างดี อันชักจูงชีวิตให้เกือบจะผันแปรไปเสียแล้ว”

ภายในมณฑปพิพิธภัณฑ์
หลวงปู่ขาว อนาลโย
ที่วัดถ้ำกลองเพล

๓๐.

ถูกสั่งให้เรียนหนังสือ

หลวงปู่ขาว อนาลโย เทียบวิเวกอยู่แถบอำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี นานพอสมควร จึงได้รับหนังสือเรียกตัวจาก **พระอาจารย์บุญปญญารุฑุโธ** ให้กลับมากลางเทพฯ เนื่องจากข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับการกรอกประวัติของท่านไม่ชัดเจน ให้รับมาจัดการให้เรียบร้อย

ครั้ง**หลวงปู่**จัดการเรื่องภารกิจเรียบร้อยแล้ว ท่านก็ออกเดินทางมุ่งไปทางภาคอีสาน ท่านเดินไปถึง**เมืองโคราช**หรือนครราชสีมาในปัจจุบัน ในช่วงใกล้ฤดูกลางเข้าพรรษา จึงได้เข้าจำพรรษาที่**วัดสุทธจินดา** ซึ่งอยู่ในตัวเมืองโคราชนั่นเอง

เจ้าอาวาส**วัดสุทธจินดา** ในขณะนั้น คือท่านเจ้าคุณ**สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (ติสฺโส อ้วน)** สมัยครองสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่**พระโพธิวงศาจารย์**

สมเด็จพระเจ้า ได้เรียกให้**หลวงปู่ขาว** เข้าพบ แล้วได้มีบัญชาว่า “ให้ท่านขาวมาเรียนหนังสือกับพระสงฆ์ทั้งหลายด้วย จะได้มีความรู้ ความคิด ความอ่านเพิ่มเติมเข้าไปอีก”

หลวงปู่ขาว ต้องนำปัญหาขึ้นไปขบคิดอย่างหนัก เพื่อจะหาคำกราบทูลถึงเหตุผลและความตั้งใจหรือปณิธานอันแท้จริงของท่าน

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์
(อ้วน ติสโส)

อย่างไรก็ตาม **หลวงปู่** ท่านบอกว่า ท่านซึ่งในความเมตตาของ **สมเด็จพระเจ้า** เป็นอย่างยิ่ง “สมเด็จพระเจ้า ท่านมีเมตตาต่อเราจริงหนอแล้วเราจะตอบท่านอย่างไรดี ในเมื่อเราตั้งสัจจะอธิษฐานจะปฏิบัติกรรมฐานอย่างมอชกายถวายชีวิต เราตั้งใจจะเรียน **ตำราใน** เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ชื่นซักเข้าไปเรียนอย่างอื่น เกรงจะไม่ทันกับเวลาในชีวิต ถ้าคิดให้ดีแล้วชีวิตเรามีเวลาเพียงน้อยนิดเท่านั้น จึงไม่อยากเสียเวลา...”

เมื่อ **หลวงปู่** คิดได้ดังนั้น แต่ยังไม่กล้ากราบทูล เพียงแต่ตอบเสียงไปว่า “ขอโอกาสพระเดชพระคุณ เก้าถ้ากระผมเขียนหนังสือไม่เป็นดอกขอรับ”

สมเด็จพระเจ้า ท่านตอบว่า “ถ้าเขียนไม่เป็นก็มานั่งฟังเขาอธิบาย”

หลวงปู่ ไม่อาจขัดคำบัญชาได้ จึงต้องสนองโดยมานั่งเรียนอยู่สองสามวัน แล้วก็ปลีกตัวไปเรียน **หนังสือใน** คือไปนั่งภาวนา เติมน้ำมันปฏิบัติสมถวิปัสสนากรรมฐาน ตามที่ตั้งปณิธานเอาไว้

๕๕

ผลของการ ขัดคำบัญชา?

ตั้งชื่อหัวข้อไว้แบบนี้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้คาดเดากัน!

หลวงปู่ขาว ท่านอยู่ในภาวะที่ต้องเลือกเอาระหว่างความกตัญญูที่ต้องทำตามคำบัญชาที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตาประการหนึ่ง กับอีกประการหนึ่งสัจจะอธิษฐานที่ให้ไว้กับตนเอง

หลวงปู่ ท่านจำเป็นต้องเลือกประการหลัง ซึ่งท่านตัดสินใจว่า แม้ต้องขัดใจทำให้ **สมเด็จพระเจ้า** ท่านกวีถึงขนาดขับไล่ท่านให้ออกจากวัดก็ยอม เพราะท่านมั่นใจแล้วว่า การปฏิบัติพระกรรมฐานเพื่อละเพื่อถอนกิเลสอุปาทาน เพื่อดับความหลง เป็นการปฏิบัติบูชาที่ถูกต้องยิ่ง และดำเนินรอยตามพระพุทธองค์อย่างไม่คลาดเคลื่อน สัจจะที่ท่านให้ไว้แก่ตัวเองจะไม่ยอมถอนโดยเด็ดขาด

ปรากฏว่า **สมเด็จพระเจ้า** ท่านรู้ถึงการปฏิบัติของ **หลวงปู่ขาว** โดยตลอด

หลวงปู่ เล่าว่า “**สมเด็จพระเจ้า** ท่านเป็นผู้รู้ ท่านรู้ถึงเจตนาของอาตมาทุกอย่าง รู้ถึงการกระทำของอาตมาทั้งหมด จึงปล่อยให้อาตมาบำเพ็ญวิปัสสนาตามใจชอบต่อไป โดยท่านไม่ได้ว่ากล่าวแต่ประการใดเลย”

๓๒.

หลวงปู่พูดถึงสมเด็จพระ

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้พูดถึง **สมเด็จพระมหาธีรวงศ์** (ติสโส อ้วน) ด้วยความเคารพและเทิดทูนว่า : -

สมเด็จพระ องค์นี้ ท่านเป็นคนเด็ดขาดจริงๆ คำว่า **ทำไม่ได้** **ทำไม่เป็น** ท่านบอกว่าท่านไม่ต้องการได้ยิน

ท่านเป็นคนคิดจริง พูดจริง ทำจริง จึงเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระสังฆราชฯ ในสมัยนั้นเป็นอย่างยิ่ง จนถึงขั้นให้มีอำนาจปกครองทั้งฝ่ายอาณาจักรและพุทธจักร (ได้รับแต่งตั้งเป็น สังฆนายกพระองค์แรก)

คำพูดของหลวงปู่ขาวประโยคหนึ่งที่คุณเขียนไม่ค่อยมั่นใจนักว่า **รูปหัวใจ** ที่กล่าวถึง ท่านหมายถึงอะไรแน่ ขอท่านผู้รู้โปรดชี้แนะด้วยครับ

หลวงปู่พูดว่า **“รูปหัวใจของท่านสมเด็จพระมหาธีรวงศ์นั้น แปลกกว่าผู้อื่นตรงที่ส่วนแหลมจะตั้งขึ้น แสดงถึงภูมิปัญญาของท่าน**

ท่านมีความสามารถทั้งการศึกษาภาษาไทย ภาษาบาลีและนักธรรม ท่านเป็นนักเผยแพร่ธรรม ความรู้ต่างๆ ให้กับประชาชนโดยทั่วไป **ท่านเป็นผู้ริเริ่มตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นแห่งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”**

๕๖.

แก่นแท้-เนื้อลำหัวใจ

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้พูดถึงเป้าหมายในการปฏิบัติธรรมของท่านว่า “เราอยากได้แก่นแท้ เราไม่ต้องการกระพี้หรือเปลือก ถ้าเป็นเนื้อก็อยากกินเนื้อลำหัวใจ ไม่อยากจะกินเนื้อที่ติดพังกี่ดี”

ลูกศิษย์ไม่เข้าใจ หลวงปู่ได้ยกเรื่องราวที่ท่านเคยได้ฟังมา เพื่อจะอธิบายคำว่า แก่นแท้ กับคำว่า เนื้อลำหัวใจ ดังนี้

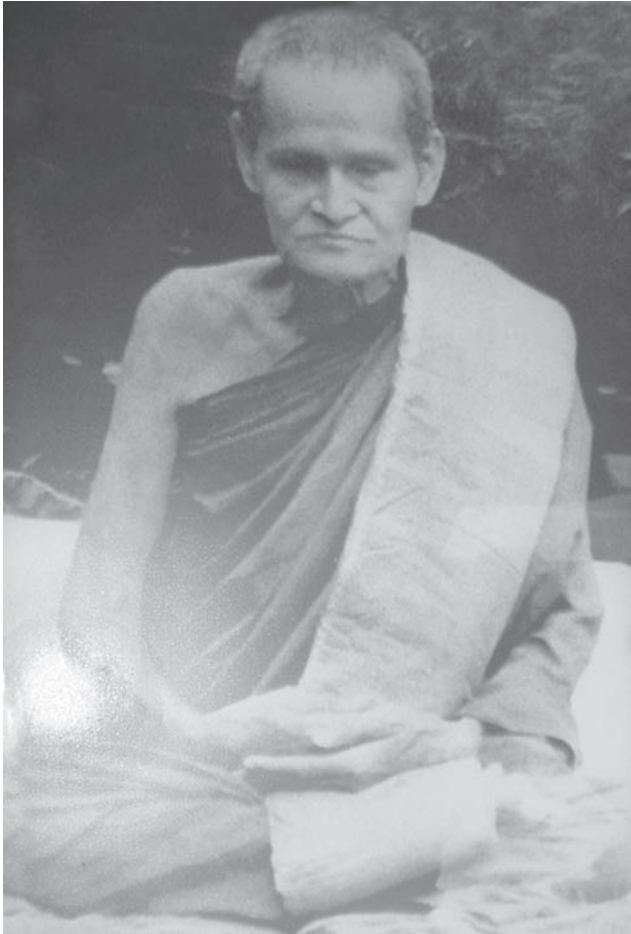
ช่วงที่หลวงปู่พักอยู่ที่วัดสุทธจินดาในเมืองโคราช ท่านเคยฟังพระอาจารย์รูปหนึ่ง นำล่ำสามไตรมาเทศน์ให้ฟัง

ล่ำสามไตร เป็นหนังสือโบราณที่จารึกลงในใบลานว่าด้วยเรื่องศีล สมถิ ปัญญา

เนื้อหาใน **ล่ำสามไตร** ที่พระอาจารย์รูปนั้นยกขึ้นมาเทศน์ มีว่า : -

“บุคคลผู้ตั้งใจศึกษาศาสนธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ถ่องแท้ แต่ไม่นำมาปฏิบัติ ได้แต่เปลือกกระพี้ของมันเท่านั้น

บุคคลใดที่ได้ศึกษาเล่าเรียนพุทธวจนะ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แล้วนำมาปฏิบัติจนละกิเลสตาย คายกิเลสหลุด ถึงวิมุตติพระนิพพาน พันทุกขีในวัฏฏสงสาร บุคคลนั้นได้ชื่อว่าถือเอาแก่นอันแข็งแกร่งแข็งแรงไม่ผุพัง

ผู้เรียนอย่างเดียวไม่ปฏิบัติในพระธรรมวินัยไตรสิกขา ก็ได้กิน
แต่เนื้อติดหนังพังผืด

ส่วนผู้ตั้งใจเล่าเรียนศึกษา นำเอากาย วาจา ใจของตน น้อมนำ
มาฝึกหัด คีล สมธิ ปัญญา ผู้นั้นเปรียบเสมือนได้กินเนื้อลำหัวใจ”

ก็คงจะพอเข้าใจที่มาของคำว่า **แก่นแท้** (ของพระธรรม) กับ
เนื้อลำหัวใจ ที่หลงปฎกมากล่าวนะครับ

๕๒

เรื่องสองพี่น้อง ประลองวิชา

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ยกนิทานเปรียบเทียบ แสดงเหตุผลว่าทำไมท่านเองจึงเลือกทางด้านการศึกษาปฏิบัติภาวนา แทนที่จะเลือกเอาการเรียนทางตำราหรือเรียนภาคปริยัติ ดังนี้

ในครั้งพุทธกาล มีกุลบุตร ๒ พี่น้อง ได้คร่ำครวญออกบวชในพระพุทธานุชาสนา

พระภิกษุสองพี่น้องได้ปรึกษากันว่า เมื่อเราบวชแล้วจะมานั่งนอนกินของฆราวาสของเขาเฉยๆ ดูจะไม่สมควร อันกิจในพระพุทธานุชาสนามี ๒ อย่าง คือ **คันถธุระ** การศึกษาท่องบ่นคัมภีร์ต่างๆ อันเป็นเนื้อหาธรรมอย่างหนึ่ง กับ **วิปัสสนาธุระ** การฝึกปฏิบัติภาวนาเพื่อค้นหาความจริง อีกอย่างหนึ่ง

ขอให้เราทั้งสองเลือกเอาคนละอย่าง ต้องตั้งใจศึกษาอย่างจริงจังต่างคนต่างเรียนให้จบในแนวทางที่ตนเลือก แล้วเราจึงค่อยมาพบกัน

ฝ่ายภิกษุผู้หนึ่งเป็นผู้เลือกก่อน บอกว่า “ผมจะถือเอา**คันถธุระ** คือการศึกษาเล่าเรียนจากคัมภีร์ และตำรับตำราต่างๆ”

ภิกษุผู้พี่จึงต้องเลือกอีกอย่างหนึ่ง ได้พูดว่า “เออดี! เธอยังหนุ่มแน่นอยู่ เรียนไปจะได้มีความรู้ ขอให้ตั้งใจเรียนให้จบตำราทุกเล่ม

ที่มี จะได้มีลาภยศและชื่อเสียง เป็นที่นิยมยกย่องของคนทั่วไป ส่วนพี่น้องแกแล้ว ถ้ามันเวียนตามตำรับตำรากลัวจะตายเสียก่อนที่จะพ้นทุกข์”

พระพี่ชายจึงตกลงเรียนฝ่าย**วิปัสสนาธุระ** คือการมุ่งปฏิบัติ เมื่อตกลงเช่นนั้นแล้วต่างก็แยกย้ายกันไปเสาะแสวงหาอาจารย์ตามแนวทางที่ตนเลือก

ฝ่ายพระพี่ชายก็มุ่งหน้าเข้าป่าเขาลำเนาไพร แสวงหาที่สงบสันติ ปราศจากผู้คนพลุกพล่าน ตั้งใจบำเพ็ญภาวนาจนบรรลุถึงจุดสุดยอดของวิปัสสนากรรมฐาน ใช้เวลายาวนานพอสมควร จนจิตใจมั่นคง แข็งแกร่ง ตัดสินขาดจากอภิสวกิเลส สู่วิมุตติหลุดพ้น ภายในดวงจิตดวงใจสงบราบเรียบและผ่อนคลายทั้งทางกายและใจ ถือว่าจบกิจทางพระศาสนา

ฝ่ายพระน้องชายก็มุ่งเข้าเมืองใหญ่ เข้าศึกษาในสำนักที่มีชื่อเสียง ได้อาจารย์ที่เป็นปราชญ์ชั้นยอด ศึกษาธรรมะจนแตกฉาน ทุกเรื่องทุกตอน ศึกษาจบตำราและคัมภีร์ทุกประเภท ถือว่าเรียนจบชั้นสูงสุด มีความเป็นปราชญ์อย่างสมบูรณ์ กล่าวได้ว่าไม่มีอะไรจะไม่รู้ อีกแล้ว

เมื่อพระสองพี่น้องต่างมั่นใจว่าตนสามารถบรรลุในสิ่งที่มุ่งหวังแล้ว จึงได้กลับมาพบกัน เมื่อเรียนรู้คนละอย่างจึงเกิดมีการประลองกันว่าใครจะดีจะเก่งกว่ากัน

ฝ่ายพระผู้น้องได้กล่าวขึ้นว่า “ที่พวกเราไปร่ำเรียนศิลปวิทยาการกันมาจนสำเร็จแล้วนั้น ผมอยากทราบว่าของใครจะดีกว่ากัน?”

พระผู้พี่พูดว่า “วิชาของพี่นี่จบไตรโลกธาตุสูงสุด จนหมดที่
จะศึกษาเล่าเรียนแล้ว จิตของเราถึงวิมุตติหลุดพ้นจากอัสวกิเลส
ทั้งปวง”

พระผู้น้องก็พูดขึ้นว่า “ผมก็เรียนเก่งเหมือนกัน เรียนจนจบคัมภีร์
ตำราทุกเล่ม และเรียนจนหมดความรู้ของอาจารย์ ถือว่ารู้แจ้งจบใน
พระธรรมในพระพุทธศาสนาแล้ว”

พระสองพี่น้องจึงเกิดความข้องใจว่าวิชาของใครจะดีกว่ากัน
จึงได้ตกลงกันว่า “เราทั้งสองก็ลูกศิษย์พระพุทธเจ้าเช่นเดียวกัน
เราควรจะไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ให้พระองค์เป็นผู้ตัดสินเถิด พระองค์จะ
ทรงวินิจฉัยอย่างไรก็ตาม เราทั้งสองต้องยอมรับ”

**พระสองพี่น้องจึงออกเดินทางเพื่อไปเฝ้าพระพุทธองค์ซึ่ง
ประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร เพื่อกราบทูลให้ทรงวินิจฉัยต่อไป**

๓๕.

พระพุทธวินิจนัย

ในระหว่างการเดินทางของพระภิกษุสองพี่น้องนั้น ฝนตกอย่างหนัก การเดินทางจึงยากลำบากเพราะอุปสรรคจากน้ำท่วม

พระภิกษุผู้พี่เดินนำหน้า พระภิกษุผู้น้องเดินตามหลัง เมื่อถึงบริเวณน้ำลึกจนท่วมหัว ก็ปรากฏว่าท่วมเพียงครึ่งแข้งของพระผู้พี่ ถ้าน้ำตื้นก็เดินอย่างแสนสบาย ซึ่งไม่เหมือนกับพระน้องชาย

กล่าวคือ ถ้าน้ำท่วมเพียงแข้งของพระพี่ชาย แต่กลับท่วมถึงอกของพระน้องชาย ถ้าน้ำตื้นพระพี่ชายก็เดินสบายมาก แต่พระน้องชายกลับเดินตกหลุมตกบ่อไปตลอดทาง พระน้องชายเดินทางด้วยความลำบากและทุลักทุเล ผ่าสบงจัวร์เปียกปอนต้องยกกอลดยกบาตรไว้เหนือศีรษะ

เมื่อไปถึง**พระเชตวันมหาวิหาร** พระภิกษุทั้งสองพี่น้องได้พักผ่อนพอสมควรแล้ว ก็ได้เข้าเฝ้าเพื่อขอฟังพระพุทธวินิจนัย

พระพุทธองค์ตรัสว่า “ก่อนจะตอบข้อสงสัย ตถาคตจะขอถามอาการที่พวกเธอเดินทางมาเป็นอย่างไร ลำบากไหม?”

พระผู้พี่ตอบว่า “ไม่ลำบากเลย ร่วมเย็นตลอดทาง พระพุทธเจ้าข้า”

พระองค์ตรัสถามพระน้องชาย “แล้วเธอละลำบากไหม?”

พระน้องชายตอบว่า “เกล้ากระผมลำบากเหลือเกิน ต้องลุยน้ำ ต้องตกหลุมตกบ่อ ผ้าเปียกปอนหมดพระพุทธรเจ้าข้า”

พระพุทธรองค์ตรัสถามต่อไปว่า “ทำไมเมื่อมาด้วยกันจึงไม่เหมือนกันเล่า คนหนึ่งสบาย อีกคนหนึ่งกลับเป็นทุกข์”

พระภิกษุสองพี่น้องกราบทูลว่า “เกล้ากระผมไม่ทราบดอก พระพุทธรเจ้าข้า ขอพระองค์โปรดแสดงธรรมให้เกล้ากระผมได้เข้าใจ ด้วยเถิดพระเจ้าข้า”

พระพุทธรองค์ทรงแสดงธรรมโปรดภิกษุทั้งหลาย ณ ที่นั้นว่า : -

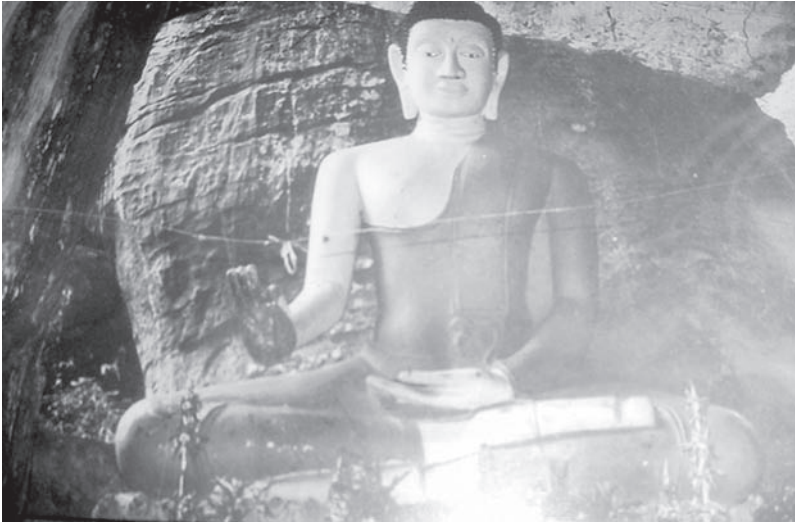
“ดูภิกษุทั้งหลาย คนไม่มีกิเลสตัณหา ไม่ได้อุ้มกิเลสมา ย่อมเป็นคนเบา เหยียบน้ำก็ไม่เปียก เดินก็สบายไม่ทุกข์กาย

ส่วนคนที่มียกิเลสหยาบ ตัณหามากมาย จนไม่มีโอกาสที่จะ เก็บใส่ เอาไว้ที่ไหนก็เต็ม คนนั้นเป็นคนหนัก เหยียบน้ำก็เปียก เดินไป ก็จมแสนลำบาก น้ำเกือบจะท่วมตาย

ดูภิกษุทั้งหลาย ภิกษุพี่หรือภิกษุน้อง ใครฟูใครจม”

พระภิกษุสาวกกราบทูลว่า “พวกข้าพระองค์ทราบแล้ว”

พระพุทธรองค์ตรัสต่อไปว่า “ปัญหาที่เธอทั้งสองตกลงไม่ได้นั้น ทราบแล้วหรือยัง คนเรียนแต่ไม่ปฏิบัติตามคำสอนในพระธรรมวินัย กับคนเรียนสมถวิปัสสนาปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด จนกำจัดอวิชชา ออกจากดวงใจแล้ว ดวงใจก็ใสสะอาด พี่เก่งหรือน้องเก่ง? พี่ฟูหรือ พี่จม น้องฟูหรือน้องจม”

พระพุทธองค์ไม่ทรงตอบคำถาม ี่ให้ไปตัดลิ้นเอาเอง

ด้วยนิทานอุททาทรณ์ข้างต้น หลวงปู่ขาวท่านจึงเรียนด้านปริยัติ
พอเป็นพื้นฐาน แล้วก็มุ่งการปฏิบัติสมถวิปัสสนา เพื่อลดละกิเลส พาจิต
ไปสู่ความหลุดพ้น ดังนั้น ท่านจึงยอมขัดคำสั่งของสมเด็จพระมหาธีรวงศ์
ดังกล่าวแล้ว ซึ่งสมเด็จพระท่านเข้าใจจึงยอมตาม

๖๖.

หลวงปู่พูด ถึงการท่องเที่ยวครั้ง

เมื่อถึงฤดูกาลออกพรรษา หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็กราบลา สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (ติสุโส อ้วน) ลาพระเถระ และเพื่อนภิกษุในสำนักวัดสุทธจินดา ออกธุดงค์ไปกับ พระอาจารย์บุญ ญาณวฑฺฒโน ออกวิเวกตามป่าเขาลำเนาไพรไปเรื่อยๆ เป้าหมายอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี

หลวงปู่ได้เล่าถึงชีวิตพระธุดงค์ให้ลูกศิษย์ลูกหาฟังว่าการเดินทางในสมัยก่อนนั้น มันไม่ได้เดินธุดงค์โดยรถเหมือนกับพระสมัยนี้ ออกธุดงค์กัน

แม้แต่ถนนหนทางที่จะใช้เดินบ้าง ยังแทบจะไม่มีเลย รถราก็หายากเหลือเกิน เกือบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ การเดินทางก็ต้องเดินลัดป่าเขาลำเนาไพร ถ้ามันจะไปเดินอ้อมตามทางรถอยู่นั้น ก็ไปไม่ถึงไหนกันสักที

ป่าในสมัยนั้นมันเป็นป่ากันจริงๆ เป็นป่าดงดิบหนาที่บแทบจะมองไม่เห็นเดือนเห็นตะวันไม่เห็นท้องฟ้ากันเลย เต็มไปด้วยสิงสาราสัตว์มากมายหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น เลื้อย ช้าง วัวป่า ควายป่า กระตัง แรด ลัทธิป่าแทบทุกชนิด ยังอยู่เต็มไปหมด

บางครั้งเดินไปเห็นมูลที่มันถ่ายออกมายังอุ่นๆ อยู่เลย หรือไม่ก็เห็นรอยมันใหม่ๆ ก็มี หรือไม่ก็ได้ยินเสียงพวกมันเดินตามหลังมาบ้าง หรือบางครั้งบางครั้งก็ประจันหน้ากันบ้าง ต่างฝ่ายต่างก็ตกใจถึงกับเห็งอ้อไหลโซกไปทั้งตัวเลยทีเดียว แต่เมื่อตั้งสติได้แล้วจึงรวบรวม**พุทธโธ** ทุกครั้งไป

จะด้วยบุญบารมีหรืออย่างใดก็ไม่ทราบได้ สัตว์ต่างๆ เหล่านั้น มันก็หลบไป เราก็กวักไปตามทางของเราต่างก็ไม่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

ส่วนการบิณฑบาตในขณะที่ถูกต้องตามป่าเขานั้น**หลวงปู่**ท่านเล่าว่า สุดแสนจะยากลำบาก เพราะตามป่าตามเขาจะไปหาบ้านเรือนที่มีผู้คนอาศัยอยู่สักหลังหนึ่งก็หาไม่ได้ บางวันเดินทั้งวันก็ไม่พบเห็นบ้านผู้คนเลย

บางแห่งเดินสองวันจึงเห็นบ้านผู้คน เขาเอากล้วยบ้าง กบ เขียด แม้แต่เนื้อค่าง มาใส่บาตร พอได้ฉันประทังชีวิตไปวันๆ เท่านั้นเอง เพื่อให้ธาตุขันธ์มันอยู่ได้ เพื่อฆ่ากิเลส อาสวะ ความโลภ ความอยากให้มันหายไป จะได้หลุดได้พ้นถึงวิมุตตินิพพาน

ถ้ามีวาจันอาหารดีๆ อยู่ เมื่อใดกิเลสจึงจะตายไปแล้ว?

ในบางครั้งยามฤดูร้อน กลางวันมันก็ร้อนแสนร้อน แสบเป็นแสบตาย จะเดินในเวลากลางวันให้ได้ระยะทางไกลๆ ก็ทำไม่ได้ ก็ต้องอาศัยการเดินทางในเวลากลางคืนด้วย ได้อาศัยแสงเดือนดาวส่องทางให้

ครั้นพอถึงฤดูหนาว ก็สุดแสนลำเค็ญ ซึ่งทราบกันดีแล้วว่า ทั้งภาคอีสานกับภาคเหนือ นั้น อากาศในฤดูหนาวสุดแสนจะหนาวจริงๆ

บางครั้งเดินทางไปพักอยู่บนสันเขา เห็นต้นกล้วยที่ชาวไร่ชาวสวน
เขาปลูกไว้บนภูบนผานั้น ดูใบมันเฉาตายคล้ายกับถูกน้ำร้อนลวก
เพราะน้ำค้างที่ไปเกาะมันนั้นเย็นจนกลายเป็นน้ำแข็ง ต้นกล้วยมันเฉาตาย
หรือไม่ก็พบเห็นชาวบ้านป่าเขาเขาที่แก่ๆ อายุมากแล้วแข็งตาย
ก็มี

นี่แหละหนอสังขาร มันเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

๓๗.

การอยู่ในที่วิเวกสงบ เพื่อกำจัดกิเลส

ปีนั้นเป็นปี พ.ศ. ๒๔๗๑ **หลวงปู่ขาว** อายุ ๔๐ ปี อายุพรรษา
หลังญัตติเป็นพระธรรมยุต ๔ พรรษา

หลวงปู่บุญ ญาณวฑฺฒโน ได้พา**หลวงปู่ขาว** เดินธุดงค์จากโคราช
ไปตามป่าเขาลำเนาไพร ลัดป่าดงมาจนถึง **อำเภอนองบัวลำภู** ซึ่ง
อยู่จังหวัดอุดรธานี ในสมัยนั้น

เป็นช่วงใกล้จะเข้าพรรษาพอดี **หลวงปู่บุญ** กับ **หลวงปู่ขาว**
จึงได้พักจำพรรษาที่**วัดมหาชัย** ที่ท่านเคยอยู่มาก่อน

ในพรรษานี้**หลวงปู่**ได้เร่งความเพียรพอสมควร เหตุการณ์
ทุกอย่างดำเนินไปตามปกติ

เมื่อออกพรรษาแล้ว **หลวงปู่**ได้ออกวิเวกตาม**สันเขาภูพาน**
เต็มไปด้วยป่าดงดิบ และสิงสาราสัตว์มีอย่างซุกซม

หลวงปู่เล่าว่า การเข้าไปบำเพ็ญภาวนาในป่าเขานั้นเพื่อส่งเสริม
ธรรมที่มีอยู่ในใจอยู่แล้วให้เจริญยิ่งขึ้น “**กิเลสแท้ ธรรมแท้ อยู่ที่ใจ
เท่านั้น**”

ส่วนเครื่องส่งเสริมและกตถ่างกิเลสและธรรมนั้นมืออยู่ที่ไป
ทั้งภายในและภายนอก

ดังนั้น ครูบาอาจารย์ท่านจึงสอนให้หลบหลีกปลีกตัวจาก
สิ่งยั่ววนกวนใจ อันจะทำให้กิเลสที่มีอยู่ภายในกำเริบลำพอง ได้แก่
รูป เสียง เป็นต้น

**การเที่ยวอยู่ในวิเวกสัจด์ เพื่อกำจัดกิเลสชนิดต่างๆ ด้วยความ
เพียรให้สูงขึ้น อันเป็นการย่นวิญญะภายในใจให้สั้นลง**

ด้วยเหตุนี้ การแสวงหาที่อยู่อันเหมาะสมเพื่อความเพียร
สำหรับนักบวชผู้หวังความพ้นทุกข์ภายในใจจึงเป็นความชอบยิ่ง
ตามหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเห็นภัยประจักษ์พระทัย ประทานไว้
ให้หมู่ชน

เพราะการอยู่ในที่ธรรมดาของชาวโลก กับการอยู่ในที่เรียบง่าย
ในป่าเปลี่ยวเปลี่ยวๆ ความรู้สึกในดวงใจดวงเดียวกันนั้น มีการ
เปลี่ยนแปลงไปตามสถานที่อยู่เสมอๆ ไม่แน่นอน

ยิ่งพอทราบว่ามีจิตมีการคั่นชินต่อสถานที่นั้นแล้ว ผู้เป็นนักสังเกตุ
จะทราบได้ทันที และจะรีบเปลี่ยนแปลงโยกย้าย ไปยังสถานที่อื่น
เพื่อความเหมาะสม ไม่หนึ่งนอนใจ อันจะเป็นการเปิดโอกาสให้กิเลส
สั่งสมกำลังเพื่อทำลายตนโดยไม่รู้สึกตัว

การแก้เหตุการณ์ด้วยความไม่ประมาทได้ทันทั่วทั้ง กิเลสย่อม
ไม่มีโอกาสก่อตัวและสั่งสมกำลังขึ้นทำลายจิตและธรรม

ผู้ปฏิบัติเพื่อความเห็นภัย ต้องเป็นผู้มีสติระลึกรู้อยู่เสมอ
ความไม่พลั้งเพลอนั้น เป็นเสมือนท่านบเครื่องป้องกันกิเลสต่างๆ ที่ยังไม่
เกิดไม่ให้มีโอกาสเกิดขึ้นได้ ส่วนที่มีอยู่แล้วก็พยายามกำจัดปิดเป่า
ให้หดหายไปด้วย สติ ปัญญา ครัทธา ความเพียร โดยไม่ลดละห้อย

๓๘.

พบหลวงปู่ตื้อ ให้ช่วยขับผีตีนเดียว

หลวงปู่ขาว อนาลโย ยังคงเที่ยววิเวกแถวจังหวัดอุดรธานี และบริเวณใกล้เคียง อยู่ประมาณ ๔-๕ ปี

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ **หลวงปู่** จำพรรษาที่วัดบ้านเหล่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองบัวลำภู

ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ท่านจำพรรษาที่วัดป่าหนองแวงเต็ด อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ในช่วงที่วิเวกแถบอุดรธานีนี้ มีครั้งหนึ่ง**หลวงปู่**ไปวิเวกที่ **พระพุทธบาทบัวบก** ในเขตอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ขณะที่**หลวงปู่**ไปถึงนั้น **ท่านอาญาครูสี**กำลังปั้นอิฐ เพื่อปฏิสังขรณ์ซ่อมแซมพระพุทธบาทบัวบกอยู่ **หลวงปู่**ก็ได้ช่วย**ท่านอาญาครูสี**ตัดด้วย

ที่พระพุทธบาทบัวบกนี้ **หลวงปู่**ได้พบและรู้จักกับ **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม** ซึ่งไปบำเพ็ญเพียรในสถานที่นั้นด้วย

หลวงปู่ขาวท่านเล่าว่า อยู่มาคืนหนึ่งปรากฏ**ผีตีนเดียว**ออกมา หลอกหลอนรบกวนพระเถรที่บำเพ็ญเพียรอยู่แถวนั้น โดยเฉพาะพระเถรที่บวชใหม่ๆ ต่างก็กลัวผีตีนเดียวกันจนไม่เป็นอันภาวนา

หลวงปู่ขาวบอกพระเถรว่า “ก็เห็นแต่ท่าน**ตื้อ**นี่แหละที่จะปราบผี
ดินเดียวได้” จึงได้นิมนต์ให้**หลวงปู่ตื้อ**ช่วยจัดการ

หลวงปู่ตื้อบอกให้พระเถรช่วยกันเก็บหินกรวดเอามาห่อใส่ผ้า
อาบเตรียมไว้ให้ท่าน พอตกกลางคืนผีดินเดียวก็ไพล่ออกมาจากภูเขา
มุ่งหน้ามาทางวัดเพื่อจะหลอกหลอนพระเถร

หลวงปู่ตื้อรอทำอยู่แล้ว พอมันเข้ามาใกล้ท่านก็เอาก้อนหิน
ขว้างปาใส่มันชนิดไม่ยั้ง เจ้าผีวิ่งดินเดียวหนีลงตามไหล่เขา **หลวงปู่ตื้อ**
ก็วิ่งไล่ขว้างมันไปอย่างไม่ลดละ พร้อมกับตะโกนทำว่า “ไอ้ดินเดียว
มันจะสู้พ่อมึงหรือ”

หลวงปู่ตื้อตามไล่ขว้างจนก้อนหินหมด ไอ้ดินเดียวหนีไปแล้ว ท่าน
จึงค่อยเดินกลับมายังวัด พอมาถึงท่านพูดว่า “เวลาไล่ไอ้ดินเดียวทำไม
จึงใช้เวลาประเดี้ยวเดียว แต่พอเดินกลับมันไกลเหลือเกิน เกือบจะมา
ไม่ถึงวัดซะแล้ว”

หลวงปู่ขาวพูดให้ศิษย์ฟังว่า “ท่าน**ตื้อ**นี่ขับผีดีจริงๆ” แล้วท่าน
ก็หัวเราะบอกว่ามันน่าขำจริงๆ ที่ท่าน**ตื้อ**เอาก้อนหินวิ่งไล่ขว้างผีใน
ตอนนั้น

หมายเหตุ: จากการศึกษาเรื่องราวและคำบอกเล่าของครูอาจารย์บอกว่าที่พระพุทธรูปบาท
บัวบก ในสมัยก่อน ผีเจ้าที่ดูมาก ซึ่งก็เป็นวิญญานของพระเถรที่อยู่ที่นี่
ประพุดตัวไม่ได้ หลังมรณภาพต้องเป็นเปรตคอยหลอกหลอน และกลั่นแกล้ง
พระที่มกราเพ็ญเพ็ชรเถรนั้น จนเป็นที่เลื่องลือ ในด้านผีดู - เจ้าที่แรง

๗๗.

ปลอดภัย จากพายุใหญ่

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔-๒๔๗๕ หลวงปู่ขาว อนาลโย พักจำพรรษาที่
วัดหนองบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
วัดเก่าในสมัยนั้นอยู่ริมหนองน้ำ หลวงปู่อยู่จำพรรษากับ
หลวงปู่ชอบ จานสโม

กุฏิที่หลวงปู่พักเป็นกุฏิไม้หลังเล็กๆ อยู่ริมน้ำ มีต้นไม้ใหญ่
เอนมาคร่อมหลังคาอยู่

วันหนึ่ง ขณะที่หลวงปู่นั่งภาวนาอยู่ภายในกุฏิ เกิดมีฝนตกลงมา
อย่างหนัก พร้อมกับมีพายุพัดกระหน่ำอย่างสนั่นหวั่นไหว ต้นไม้หักโค่น
ระเนระนาด

ต้นไม้ใหญ่ที่เอนคร่อมกุฏิหลวงปู่อยู่ ต้านแรงลมไม้ไหวจึงหักโค่น
ลงมา ถ้าโดยปกติธรรมดาจะต้องลงบนกุฏิของท่านอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง

บังเอิญ เกิดลมกรรโชกแรง พัดกิ่งไม้ใหญ่ให้โค่นพ้นกุฏิท่านแค่
เฉียดฉิว ลงอยู่ด้านข้างกุฏิอย่างน่าหวาดเสียว โดยไม่ทำให้กุฏิของท่าน
เสียหายเลยแม้แต่น้อย

เมื่อฝนหยุด ชาวบ้านได้มามุงดูเหตุการณ์ ต้นไม้หักโค่น
ระเนระนาด ต่างไม่เชื่อว่ากุฏิของหลวงปู่รอดพ้นจากต้นไม้โค่นทับ
ไปได้อย่างไร รวากับใครมีกำลังมหาศาลออกแรงผลักให้พ้นกุฏิไป
แค่เฉียดๆ เท่านั้น ต่างก็รำลือถึงความมหัศจรรย์

**หลวงปู่เล่าสรุปเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า “คงเป็นเพราะพระธรรม
ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม ไม่ให้เราถึงแก่ความตาย”**

หลวงปู่ชอบ จานสโม มาเยี่ยมหลวงปู่ขาว ณ วัดถ้ำกลองเพล

๕๐.

นั่งสมาธิ ตรวจอาการไข้ของเณร

ในช่วงที่**หลวงปู่ขาว** พำนักที่วัดหนองบัวบานนั้น มีสามเณรน้อยรูปหนึ่งป่วยเรื้อรังมานานแล้ว มารยะยะหลังอาการเริ่มหนักขึ้น ไม่มีทางที่จะเยียวยารักษาให้หาย

หลวงปู่ชอบ ได้มาปรึกษา และขอให้**หลวงปู่ขาว** ช่วยพิจารณาดูอาการของเณรว่าจะเป็นตายร้ายดีอย่างไรบ้าง

หลวงปู่ขาวบอกว่า “ผมจะลองพิจารณาดู”

พอตกกลางคืน **หลวงปู่ขาว** นั่งสมาธิตามปกติ ได้กำหนดจิตไปดูอาการของเณร ปรากฏภาพนิมิตเป็นสามเณรน้อยนั่งประณมมืออยู่ต่อหน้าท่าน **หลวงปู่**ได้วิตก(กำหนด)ถามไปว่า “อะไร สามเณรน้อยเจ้าเป็นโรคอะไร?”

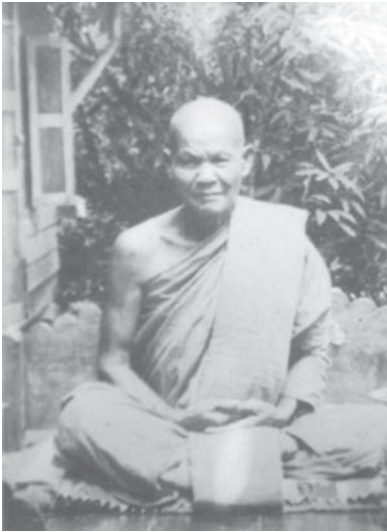
ได้ยินเสียงตอบว่า “เป็นโรค**กฐลั้ง**”

ถามต่อไปว่า “เจ้าจะหายหรือจะตายกันแน่?”

ได้ยินเสียงตอบว่า “จะต้องตายอย่างแน่แท้ ไม่มีทางหายดอก”

รุ่งเช้าวันต่อมา หลวงปู่ขาว ได้บอกกับหลวงปู่ชอบ ว่า “ผมได้พิจารณาแล้ว ไม่ทราบว่า จะเท็จจริงแค่ไหน สามเณรน้อยที่มีชื่อว่า โสม จะต้องสิ้นชีวิตอย่างแน่นอน ถึงจะรักษาปานใดก็ไม่รอด”

ต่อจากนั้นอีก ๒-๓ วัน สามเณรโสมก็ถึงแก่อสัญกรรมก่อนวัยที่ควรจะเป็น

หลวงปู่ชอบ จานสโม วัดป่าสัมมมานุสรณ์
อ.วัดสะพุง จ.เลย พระสหธรรมมิกของหลวงปู่

ออกธุดงค์คู่กับ หลวงปู่ชอบ

เมื่อสิ้นฤดูพรรษา เป็นธรรมเนียมที่พระธุดงค์กรรมฐานผู้ที่อยู่ในระยะบำเพ็ญเพียร ก็ลาบรรดาญาติโยมออกธุดงค์ไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อมุ่งหน้าสู่แดนหลุดพ้น ไม่มีความห่วงหาอาลัยในชีวิต ไม่ติดในลาภยศ บุคคล หรือสถานที่

พระธุดงค์โดยทั่วไป ท่านจะเห็นว่าการทำงานธุดงค์กรรมฐานกลางป่าเขาลำเนาไพรนั้น แม้จะลำบาก แต่ก็ยังเป็นโอกาสดีและพึงใจไฝหา รู้สึกรื่นเริง ปีติ ปรีดีเปรม อาจหาญในอรรถในธรรมอย่างคุ่มค่ายิ่งนัก

การออกธุดงค์ครั้งนี้ หลวงปู่ขาว กับหลวงปู่ชอบ จานสโม
ไปด้วยกันเพียง ๒ รูป

ออกจากวัดหนองบัวบาน มุ่งลัดป่าลัดเขาไปทางบ้านน้ำโพน บ้านเลา หนองแวงเดิด ข้ามไปทางภูซ้อยอดฟ้า อันเต็มไปด้วยป่ารกชัฏ เป็นป่าดงดิบ หาดหนทางเดินได้ยากยิ่ง เพราะเป็นสันเขาตลอดเส้นทาง

หลวงปู่ขาว กับหลวงปู่ชอบ เดินตามหลังเขาภูพานไปเรื่อยๆ คำที่ไหนก็ปักกลดพักบำเพ็ญเพียรที่นั่น อาจเป็นตามโคนต้นไม้ เนินหิน โขดหิน ถ้ำผา ก็แล้วแต่จะหาทำเลเหมาะสมได้ในแต่ละครั้ง

พอรุ่งเช้าก็ออกบิณฑบาตตามหมู่บ้านแถบถิ่นนั้น บางวันต้องใช้เวลาเดินบิณฑบาตเกือบถึงเที่ยงวันจึงได้อาหารฉัน บางวันไม่พบบ้านเรือนและผู้คนเลย ก็เป็นอันไม่ได้ฉันอาหาร

อาหารที่ได้จากการใส่บาตรจากชาวบ้านป่าก็ได้แก่ ข้าวเปล่า ข้าวเหนียว กบ เขียด หรือผักต่างๆ ตามแต่ชาวบ้านเขาจะหาได้ บางวันได้เฉพาะข้าวเหนียวกับมะขาม ๒-๓ ผักก็มี

คนใส่บาตรคงคิดว่ามะขามนั้นหวาน แต่มันเปรี้ยวสำหรับหลวงปู่ ท่านต้องฉันมะขามเปรี้ยวกับข้าวเหนียวเพียงเพื่อดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ปฏิบัติธรรมต่อไปเท่านั้น

หลวงปู่ชอบ จานสโม สันทนาธรรมกับ
หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ที่วัดดอยแม่ปิ้ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

๗๒.

พญานาค บันดาลน้ำมาให้

มีวันหนึ่ง ขณะที่**หลวงปู่ขาว** กับ **หลวงปู่ชอบ** เดินอยู่บนสันเขาแห่ง**เทือกเขาภูพาน**อยู่นั้น อากาศร้อนอบอ้าวมาก เหงื่อไหลจนเปียกโชกไปหมด เมื่อเหงื่อออกมากๆ คอก็เริ่มแห้ง กระจายน้ำอย่างมาก น้ำในกระติกที่เตรียมไว้ก็หมดเกลี้ยง ไม่มีเหลืออยู่เลย

หลวงปู่ขาว กับ **หลวงปู่ชอบ** ได้แต่เหลียวมองหน้ากันเป็นเชิงปริศนากันว่าเราจะทำอย่างไรดี นี่มันก็ไกลหมู่บ้านไม่เห็นมีแหล่งน้ำใหม่บริเวณนั้น

หลวงปู่ทั้งสองเดินไปเรื่อยๆ กำหนดจิตไว้ที่ฝ่าเท้าขณะก้าวเดิน พร้อมบริกรรม **พุทธโธ** ตามจังหวะที่ก้าวย่าง ปรากฏไปพบร่องรอยธารน้ำแห่งหนึ่ง เกิดความหวังว่าจะได้น้ำดื่มพอหายคอแห้งได้บ้าง จิตใจรู้สึกชุ่มชื่นด้วยความหวัง

หลวงปู่เดินตามร่องน้ำนั้นไปเรื่อยๆ ใจก็นึกว่าจะต้องพบน้ำแน่ แต่เดินไปจนเมื่อยล้า คอแห้งเป็นผงแทบจะทนไม่ไหว ไม่เห็นวี่แววของน้ำเลย จึงได้หยุดหนึ่งพักเอาแรงอยู่ที่โคนไม้ใหญ่ รำพึงในใจว่า “เห็นที่เราจะต้องเอาชีวิตมาทิ้งในคราวนี้ก็เป็นได้” แต่ในใจไม่ได้นี่ย่อท้อแต่อย่างใด เพราะทั้งสององค์ได้อธิษฐานสละชีวิตเพื่อค้นหาพระธรรมแล้ว

มณฑปรูปเหมือนหลวงปู่ ที่วัดถ้ำกลองเพล

หลวงปู่ขาว ได้กำหนดจิตเป็นสมาธิ แล้วอธิษฐานในใจว่า “ท่านเทวดาฟ้าดิน พญานาค พญาครุฑ ทั้งหลาย จะไม่สงสารพระธาตุคงกรรมฐานที่กำลังกระหายน้ำจวนเจียนจะสิ้นชีวิต ต้องลำบากสุดแสนนี้บ้างหรือ”

เมื่ออธิษฐานเชิงต่อว่าเช่นนั้นแล้ว **หลวงปู่ทั้งสอง** ก็นั่งพักผ่อนสงบนิ่งอยู่

ทันใดนั้น เหมือนปาฏิหาริย์ ก็มีน้ำไหลจากทางต้นลำธาร มีมากพอให้ได้ดื่มกิน **หลวงปู่** มองเห็นน้ำใสบริสุทธิ์ไหลมาชนิดไม่คาดคิด จึงได้พากันดื่มดับกระหาย ล้างหน้าล้างตัวอย่างสดชื่น พร้อมทั้งนึกขอบใจผู้ที่มีใจเมตตาที่ดลบันดาลให้น้ำท่านในยามอัปจน อาบกินเพื่อฉลองศรัทธาเจ้าป่าเจ้าเขา

หลวงปู่ขาว เล่าให้ศิษย์ฟังภายหลังว่า นับเป็นเรื่องแปลกประหลาดอย่างยิ่งในการเดินธุดงค์ครั้งนั้น

หลวงปู่ชอบ ท่านบอกว่า เป็นพญานาคบันดาลน้ำให้ไหลมา เพราะเลื่อมใสศรัทธาในพระรัตนตรัยผู้ซึ่งปฏิบัติในธรรมอย่างแท้จริง

๗๕๓.

พบกับหลวงปู่หลุย

หลวงปู่ขาว กับ **หลวงปู่ชอบ** ยังคงวิเวกแถบสันเขากุพาน พอดีได้ข่าวการอาพาธของ **พระอาจารย์บุญ ปรุณาวฑุโฒ** ซึ่งพำนักอยู่ที่**วัดมหาชัย** อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี

หลวงปู่ทั้งสององค์จึงเดินทางมาเยี่ยมและอยู่รับใช้ปรนนิบัติ **พระอาจารย์บุญ** พระกรรมวาจาจารย์ของ**หลวงปู่ขาว** กับของ**หลวงปู่หลุย** เมื่อคราวญาติดีเป็นพระธรรมยุต

เมื่อ**หลวงปู่ขาว** กับ**หลวงปู่ชอบ** มาอยู่**วัดมหาชัย** ได้ ๒-๓ วัน **หลวงปู่หลุย จันทสาโร** ก็มาถึงและอยู่เฝ้าปรนนิบัติ **พระอาจารย์บุญ** พระอาจารย์ของท่านด้วย

เป็นอันว่า **หลวงปู่ขาว หลวงปู่หลุย** และ**หลวงปู่ชอบ** ได้มาพำนักอยู่ด้วยกัน นับเป็นโอกาสที่ยากยิ่ง

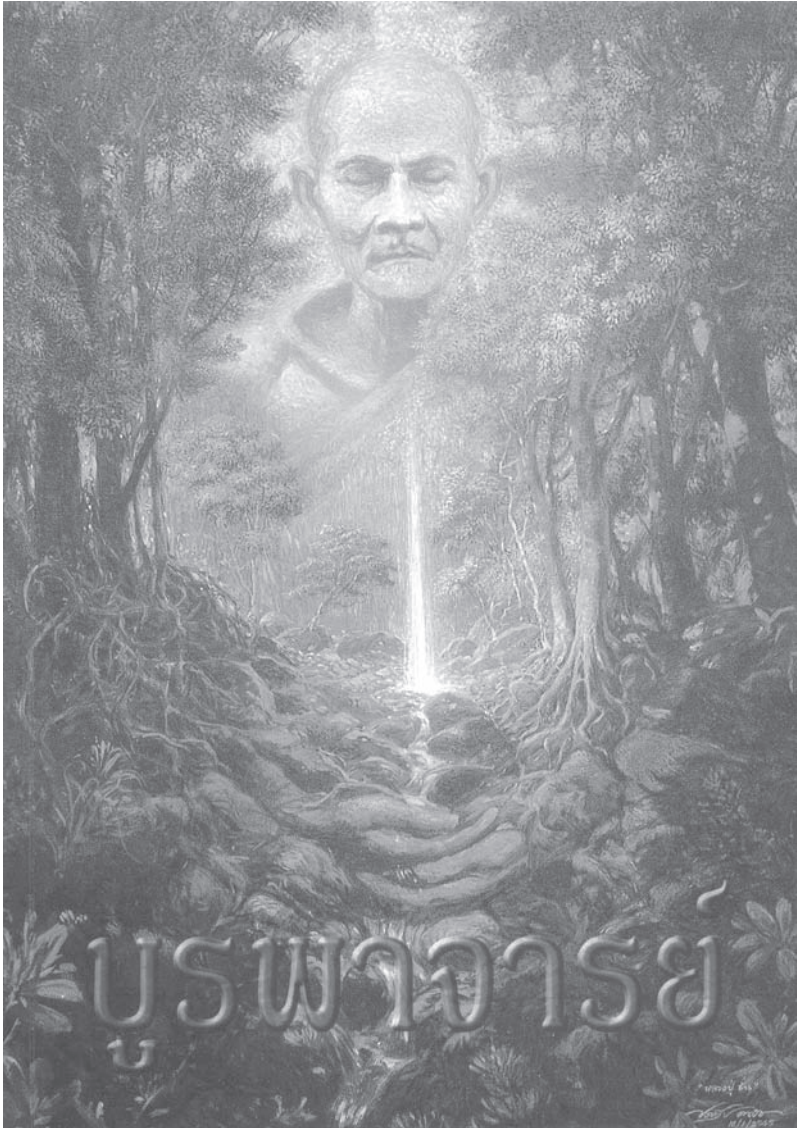
ในบันทึกบอกเพียงว่า**หลวงปู่สามองค์** อยู่ปรนนิบัติพระอาจารย์ของท่านอยู่นานพอสมควร หลวงปู่หลุยก็ขอลาออกธุดงค์ไปทาง**จังหวัดเลย** เป้าหมายเพื่อไปกราบ **พระอาจารย์สิงห์ ขนดะยากโม** แม่ทัพใหญ่แห่งกองทัพธรรม ผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก **พระอาจารย์ใหญ่มั่น**

ภุทธิโตโต ให้ปกครองดูแลพระเถรในขณะที่พระอาจารย์ใหญ่ไปวิเวก
อยู่แถบจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลาถึง ๑๒ ปี

หลวงปู่สิงห์ ขนดยาคโม ออกธุดงค์และโปรดญาติโยมแถบ
จังหวัดเลยอยู่ในขณะนั้น

หลวงปู่หลุย จันทสาโร กับ หลวงปู่ชอบ จานสโม
เปรียบเสมือน “เพชรคู่แฝด” แห่งจังหวัดเลย

ภาค ๒ :

ตามพระอาจารย์ - สู่ล้านนา

(ภาพจากหนังสือ บูรพาจารย์)

ออกติดตาม ค้นหาพระอาจารย์ใหญ่

ท่านผู้อ่านคงทราบดีแล้วว่า **หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต** ได้จากภาคอีสาน ปลีกตัวจากหมู่คณะไปบำเพ็ญเพียรที่เชิงใหม่ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๔๗๐-๒๔๘๒ รวม ๑๒ ปี

ระหว่างที่**หลวงปู่ขาว**อยู่บำเพ็ญเพียรในแถบจังหวัดอุดรนั้น ท่านคอยสดับรับฟังข่าวคราวจาก**หลวงปู่มั่น**อยู่ตลอดเวลา พอทราบแน่ชัดว่าท่าน**อาจารย์ใหญ่** พักบำเพ็ญเพียรอยู่ที่เชิงใหม่ จึงพยายามตามหลังท่านไป

หลวงปู่ขาวไปเชิงใหม่ด้วยกัน ๔ รูป เดินทางด้วยเท้าเปล่าจาก**จังหวัดอุดรธานี** ไปยัง**จังหวัดหนองคาย** ลัดเลาะเรื่อยไปตามริมฝั่งโขง

เส้นทางนี้เต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะพวกช้าง หมี เสือโคร่งตัวใหญ่ๆ มีชุกชุม บางครั้งมันเดินผ่านหน้าผ่านหลังพระชนให้ชนลูกชนพองไปตามๆ กัน

หลวงปู่และคณะทั้ง ๔ องค์ เดินทางด้วยความทรหดอดทนจนลู่ถึงเชิงใหม่ แล้วแยกย้ายกันไปบำเพ็ญเพียรตามจริตนิสัยของแต่ละองค์ และต่างก็เที่ยวสืบเสาะหา**หลวงปู่มั่น**ซึ่งไม่ทราบที่ท่านปลีกวิเวกอยู่ที่ใดแน่ การตามหาท่านให้พบจึงไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่ายๆ

๔๕.

ช่อมแซม พระพุทธรูป

หลวงปู่ขาว รุดงค์ไปถึงเชียงใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ เมื่อท่านอายุได้ ๔๕ ปี

พรรษาแรกที่เชียงใหม่ **หลวงปู่** พักจำพรรษาที่วัดพระเจ้าทองทิพย์ ที่วัดแห่งนี้มีพระพุทธรูปองค์หนึ่งสวยงามมาก พระเศียรและองค์พระยังครบสมบูรณ์ดี ยกเว้นพระหัตถ์ทั้งสองข้างถูกโจรใจบาปลักตัดเอาไป กล่าวกันว่าโจรเอาไปหลอไปกลาง

หลวงปู่ขาว รู้สึกประทับใจกับพระพุทธรูปองค์นั้นเป็นพิเศษ แม้ท่านได้พบเห็นพระพุทธรูปในที่ต่างๆ มากมาย แต่ไม่รู้สึกประทับใจเหมือนพระองค์นี้ ใจท่านคิดถึงพระพุทธรูปองค์นี้ตลอดเวลา และต้องการจะต่อพระหัตถ์ทั้งสองข้างให้ท่าน

หลวงปู่ จึงเดินทางไปหา **หลวงปู่พรหม จิรบุญโณ** ซึ่งพักวิเวกอยู่ที่ **ถ้ำปืมเป้** (ไม่ทราบว่ายู่ตรงไหนเหมือนกัน) ได้เล่าเรื่องพระพุทธรูปให้ **หลวงปู่พรหม** ฟัง พร้อมทั้งขอให้ท่านมาช่วยซ่อมแซมพระพุทธรูปให้สมบูรณ์ดังเดิม

หลวงปู่พรหม จิรบุญโณ
วัดป่าประสิทธิ์ธรรม อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี

หลวงปู่พรหม ก็ตกลงและเดินทางมาซ่อมพระพุทธรูปให้ดังประสงค์ เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว **หลวงปู่ขาว** ได้เฝ้าถาม**หลวงปู่พรหม** ว่า “เป็นเพราะเหตุใด จิตผมจึงต้องปฏิบัติผูกพันในพระพุทธรูปองค์นี้เป็นนักหนา ทั้งๆ ที่ผมก็เคยไปเห็นพระพุทธรูปมามากต่อมาก แต่ไม่เห็นจะติดอกติดใจอะไรเหมือนพระพุทธรูปองค์นี้เลย”

หลวงปู่พรหม ท่านยิ้ม แล้วพูดว่า “ตัวท่านเอง(หลวงปู่ขาว) เคยสร้างพระองค์นี้มา”

หลวงปู่ขาว ได้ขอให้**หลวงปู่พรหม** ช่วยพิจารณาดูให้ชัดเจน พอเช้าวันรุ่งขึ้น**หลวงปู่พรหม** จึงบอก**หลวงปู่ขาว** ว่า “เมื่อชาติก่อนครุบาเคยมาเกิดในที่แห่งนี้ ได้เป็น**เจล่า**กับเขา”

(**เจล่า** หมายถึง ช่างสูลมเพื่อเป่าไฟให้ไฟร้อนในการหลอมโลหะ สำหรับการหล่อพระ)

ความจริงหลวงปู่ขาว ท่านทราบเรื่องในอดีตชาตินี้ดีแล้ว ท่านถามเพื่อลองปัญญาหลวงปู่พรหม เท่านั้นเอง

๑๖.

สนทนาธรรม กับหลวงปู่พรหม

ในการสนทนาช่วงหนึ่ง หลวงปู่พรหม ได้ถามหลวงปู่ขาว ว่า “ครูบา เมื่อครูบาตายแล้วจะไปไหน?”

หลวงปู่ขาวตอบทันทีว่า “ผมตายแล้วผมก็ไม่ไปไม่มาไม่ขึ้นไม่ลง ไม่เกิดไม่ดับ”

หลวงปู่พรหม ได้แต่พยักหน้าเป็นเชิงรับ แล้วพูดว่า “จะเอาอย่างไรกันอีกเล่า ไหนครูบาบอกว่าภาวนาไม่เป็นยังไงล่ะ”

หลวงปู่ขาวตอบ “ก็ผมมันโกรธกิเลสเหลือเกิน มันเคยเป็น นายผมมาหลายภพหลายชาติแล้ว มันบังคับให้ผมทำความชั่วมา จนเงยหน้าไม่ขึ้น บัดนี้ผมจะได้ตอบมันบ้าง จึงได้กระหน่ำแล้ว กระหน่ำอีก ตีแล้วตีอีก เขี่ยบแล้วเขี่ยบอีก ให้มันสมใจแค่นั้น ผมจะไม่ยอมให้กิเลสมันโผล่หัวโง่คอขึ้นมาได้อีก ผมจะทำความเพียร จนวันตายมาถึง”

หลวงปู่พรหมเห็นหลวงปู่ขาวพูดออกมาอย่างจริงจังเช่นนั้น ก็อนุโมทนาสาธุด้วย แล้วบอกว่า “ผมเองก็จะทำเหมือนครูบา นั่นแหละ”

ต่อจากนั้นหลวงปู่ทั้งสององค์ก็ได้อำลาจากกันเพื่อออกไปบำเพ็ญ ความเพียรหวังฆ่าอาสวกิเลส บำเพ็ญภาวนาตามผู้เห็นวิญญูทุกข์

หลวงปู่ขาว พูดถึงหลวงปู่พรหม

หลวงปู่ขาวได้พูดถึงหลวงปู่พรหม ให้ลูกศิษย์ฟัง ดังนี้ : -

“หลวงปู่พรหมท่านออกบวชเพราะท่านหลวงปู่สารชวันบวชต่อมาหลวงปู่พรหมก็ได้ไปพบพระอาจารย์ใหญ่ หลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระที่จังหวัดเชียงใหม่

สมัยที่หลวงปู่พรหมท่านอยู่เชียงใหม่ ท่านทำความเพียรเป็นยอดเลย ได้ขอโอกาสพระอาจารย์ใหญ่มั่น รื้อพื้นกุฏิออก เหลือแต่เสากับหลังคา ท่านว่าเพื่อไม่ให้มันขึ้นไบนอนได้ เพราะเราไม่ได้มาเพื่อจะนอน ถ้าหากจะมานอนก็ไม่ต้องมาให้ไกลปานนี้ดอก นอนที่ไหนมันก็นอนได้ ถ้ามันกินมันนอนอยู่ แล้วเมื่อไรมันจะพันทุกข์เสียที”

หลวงปู่ยังเล่าถึงหลวงปู่พรหมอีกว่า “ท่านพรหมนี่เดินจงกรมหยั่งรู้ ทางเดินจงกรมท่านยาวตั้งเส้น กว้างตั้งสองวา ไปดูทางจงกรมของท่านพรหมแล้ว เกลี้ยงและเตียนหมด”

หมายถึง หลวงปู่พรหมท่านเดินจงกรมอย่างขยันหมั่นเพียรมาก
ทั้งวันทั้งคืนทีเดียว

๔๘.

ช้างใหญ่เข้ามาหากกลางดึก

หลวงปู่ขาว ได้เล่าเหตุการณ์ระทึกใจเมื่อตอนอยู่เชียงใหม่ดังนี้ : -

คืนหนึ่งในระหว่างพรรษา เวลาตีกลองสวด **หลวงปู่**นั่งภาวนาอยู่ในกุฏิหลังเล็กๆ ที่ชาวบ้านสร้างถวาย

ปรากฏมีช้างใหญ่เชือกหนึ่ง เป็นช้างบ้านที่เจ้าของเขาปล่อยให้เที่ยวหากินตามลำพังในป่าแถบนั้น ซึ่งไม่ทราบว่ามันมาจากไหน เดินเข้ามาในบริเวณที่**หลวงปู่**พัก แล้วตรงเข้ามายังกุฏิของท่าน

ด้านหลังกุฏิมีหินใหญ่ก้อนหนึ่งขวางอยู่ ช้างจึงไม่สามารถเข้าถึงตัวหลวงปู่ได้ มันใช้วงงลิ้นเข้ามาในกุฏิจนถึงกลดและมุ้งบนศีรษะของท่านที่กำลังนั่งภาวนาอยู่

เสียงสุดลมหายใจจากวงงของมันดังพุดพาดๆจนกลดมุ้งไหว ไกวไปมาและพ่นลมเย็นไปถึงศีรษะของท่าน หลวงปู่หนึ่งนั่งหลับตา บริกรรมพุทโธ-พุทโธ อยู่อย่างฝากจิตฝากใจ ฝากเป็นฝากตายกับพุทโธจริงๆ ไม่มีที่อิงอาศัยอื่น

ช้างใหญ่อยังยืนคุมเชิงอยู่อย่างนั้น โดยไม่หนีไปไหน นานๆ จะได้ยินเสียงลมหายใจ และสูดกลิ่นท่านอยู่นอกมุ้งกลดครั้งหนึ่ง แล้วก็เงียบไป มันทำอยู่เช่นนั้นเป็นเวลานานถึง ๒ ชั่วโมงเศษ

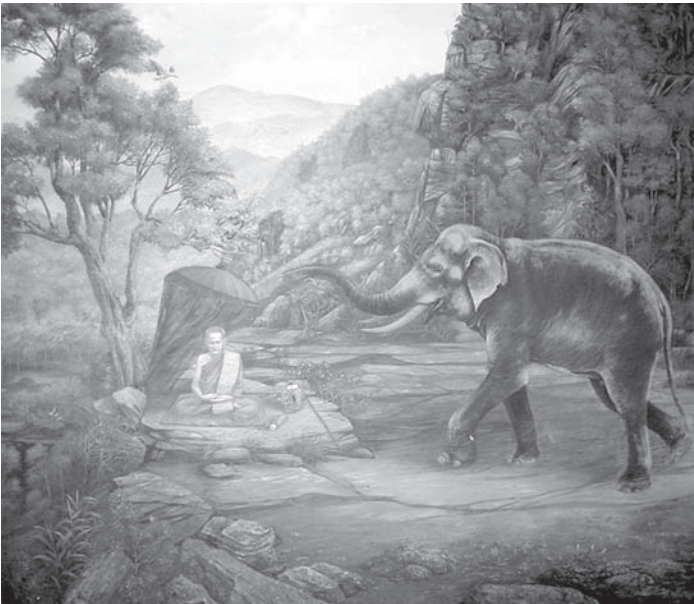

จากนั้นก็เดินเลี้ยวไปด้านตะวันตกของกุฏิ เองวงล้อมเข้าไป
ในตะกร้ามะขามเปรี้ยวที่แขวนกับต้นไม้ ที่โยมเขาเอามาไว้ขัดฝาบาตร

เสียงมันเคี้ยวมะขามดังกร๊วมๆ ด้วยความเอร็ดอร่อย
หลวงปู่คะเนเอาว่า เมื่อเจ้าห้องใหญ่ฟุ้งหลวงกินมะขามในตะกร้า
หมดแล้ว มันคงเดินมาที่กุฏิอีก คราวนี้อาจเข้าถึงตัวท่าน และอาจเข้า
บดขยี้ท่านก็เป็นได้

หลวงปู่คิดว่าท่านน่าจะออกไปพูดกับมันให้รู้เรื่อง มันคงรู้
ภาษาคนดี เพราะมันอยู่กับคนมานาน มันคงจะยอมฟังคำพูดของท่าน

“หากมันฟันทะลึ่งพรวดพราดเข้ามาจะฆ่าเรา ก็ยอมตายเสีย
เท่านั้น” หลวงปู่คิด “แม้เราไม่ออกไปพูดกับมัน เมื่อมันกินมะขาม
หมดแล้ว มันก็ต้องเข้ามาหาเราจนได้ ถ้ามันจะฆ่าเราก็ต้องตาย หนีไม่พ้น
อย่างแน่นอน เพราะเป็นเวลาที่ค่าคั้น ตาก็มองไม่เห็นหนทางอะไรด้วย”

๘๙.

ออกไปพูดกับข้างให้รู้เรื่อง

เมื่อหลวงปู่ตกลงใจอย่างนั้นแล้ว ก็ออกจากกุฏิมายืนแอบ
โคนต้นไม้ด้านหน้า แล้วพูดกับข้างว่า

“พี่ชาย น้องขอพูดด้วยสักคำสองคำ ขอพี่ชายจงฟังคำของน้อง
น้องจะขอพูดเวลานี้”

พอข้างได้ยินเสียงหลวงปู่พูดด้วย มันยืนนิ่งไม่ไหวติง จากนั้น
ท่านก็เริ่มกล่าวคำหวานต่อไปว่า : -

“พี่ชายเป็นสัตว์ของมนุษย์นำมาเลี้ยงไว้ในบ้านเป็นเวลานาน
จนเป็นสัตว์บ้าน ความรู้สึกทุกอย่าง ตลอดจนทั้งภาษามนุษย์ที่เขาพูดกัน
และพรา้สอนพี่ชายตลอดมานั้น พี่ชายรู้ได้ดีทุกอย่าง ยิ่งกว่ามนุษย์
บางคนเสียอีก

ดังนั้น พี่ชายควรจะรู้ธรรมเนียมและข้อปฏิบัติของมนุษย์
ไม่ควรถ้าอะไรตามใจชอบ เพราะการทำบางอย่าง แม้จะถูกใจเรา
แต่เป็นการชดใจมนุษย์ ก็ไม่ใช่ของดี

เมื่อชดใจมนุษย์แล้ว เขาอาจทำอันตรายเราได้ ดีไม่ดีอาจถึง
ตายได้ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ฉลาดแหลมคมกว่าบรรดาสัตว์ที่อยู่ร่วม
โลกกัน สัตว์ทั้งหลายจึงกลัวมนุษย์มากกว่าสัตว์ด้วยกัน

ตัวพี่ชายเองก็อยู่ในบังคับของมนุษย์ จึงควรเคารพมนุษย์ผู้ฉลาด
กว่าเรา ถ้าดีอืดต่อเขา อย่างน้อยเขาก็ดี เขาเอาของลับลงที่ศีรษะพี่ชาย
ให้ได้รับความเจ็บปวด มากกว่านั้น เขาอาจฆ่าให้ตาย

พี่ชายจงจำไว้ อย่าลืมคำที่น้องสอนด้วยความเมตตาอย่างนี้”

๕๐.

ให้ช่างรับศีลห้า

หลวงปู่ได้แผ่เมตตาให้กับช่าง พร้อมทั้งพูดต่อไปว่า : -

“ต่อไปนี้พี่ชายจงรับศีลห้า นื่องเป็นพระจะให้ศีลห้าแก่พี่ชาย จงรักษาให้ดี เวลาตายไปจะได้ไปสู่ความสุข อย่างต่ำก็มาเกิดเป็นมนุษย์ ผู้มีบุญมีคุณธรรมในใจ ยิ่งกว่านั้นก็ไปเกิดบนสวรรค์ หรือพรหมโลก สูงขึ้นไปเป็นลำดับ

ดีกว่ามาเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน เช่นเป็นช่างเป็นม้าให้เขา ขับเสียนตีและชนไม้ชนฟัน ซึ่งเป็นความลำบากทรมานจนตลอดวันตาย ก็ไม่ได้ปล่อยวางภาระหนัก ดังที่เป็นอยู่เวลานี้

พี่ชายจงตั้งใจฟัง และตั้งใจรับศีลห้าด้วยเจตนาจริงๆ นื่อง จะบอกให้ดังนี้

ข้อที่หนึ่ง ปาณา อย่าฆ่าคนฆ่าสัตว์ให้เขาตายด้วยกำลังการ กระทำของตน และอย่าเบียดเบียนคนเบียดเบียนสัตว์ด้วยกัน มันเป็นบาป

ข้อสอง อทินนา อย่าลักขโมยของ ที่มีเจ้าของหวงแหน เช่น มะขามในตะกร้าที่พี่ชายเคี้ยวกินอยู่เมื่อกินนี้ คนเขาเอามาให้ห้องไว้ชุด ผาบาตร แต่นื่องไม่ให้พี่ชายเป็นบาปเป็นกรรมอะไรหรอก เพียงบอก ให้ทราบว่าเป็นของมีเจ้าของ ถ้าเขาไม่ให้อย่ากิน อย่าเหยียบย่ำทำลาย มันเป็นบาป

ข้อสาม กาเมฯ อย่าเสพลัทธิที่เขามีเจ้าของหงแหน มันเป็นบาป
ถ้าจะเสพลัทธิเฉพาะสัตว์ตัวไม่มีคู่ ไม่มีเจ้าของ จึงไม่เป็นบาป

ข้อสี่ มุสาฯ อย่าโกหกหลอกลวง กิริยาแสดงออกต้องให้ตรงต่อ
ความจริง อย่าแสดงเป็นกิริยาหลอกลวงให้ผู้อื่นหลงเชื่อ มันเป็นบาป

ข้อห้า สุราฯ อย่ากินของมีนเมา มีสุราเมรัยเป็นต้น กินแล้วเป็น
บาป ตายไปตกนรกทุกข์ทรมานเป็นเวลานานตั้งแต่ตั้งกับตั้งกัลป์ กว่าจะหมด
กรรมขึ้นจากนรก แม้พ้นนรกขึ้นมาแล้วยังมีเศษกรรมชั่วติดตัวขึ้น
มาอีก มาเสวยชาติเป็นเปรตเป็นผี เป็นสัตว์เดียดฉาน ทรมานตามวิบาก
ของตนที่เคยทำมา **กว่าจะได้มาเกิดเป็นคนจึงแสนลำบาก เพราะกรรม
ชั่วกตถ่วงไว้**

ถ้าเรารักษาศีลห้า คืองดเว้นจากโทษ ๕ ประการดังกล่าวนี้แล้ว
เมื่อจุติกายทำลายชั้นนี้ไป ก็จะมีสวรรค์เป็นที่ไปสู่สุคติ อันเป็นความหวัง
หลังจากได้สร้างบุญกรรมเอาไว้

เมื่อถึงคราวจุติจากสวรรค์ ก็จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์ รูปสวย
รวยทรัพย์ มีอายุขัยนับร้อยนับพันปี แล้วก็ได้สร้างบารมีใหม่อีกต่อไป
จนได้มรรคได้ผล เข้าสู่นิพพาน

๕๑.

นำอัครรรยทั้งสองฝ่าย

เมื่อ**หลวงปู่**เทศนาจบแล้ว ท่านจึงบอกกับช้างใหญ่ว่า “เออล่ะ ที่นี่พอแล้ว ขอให้พี่ชายจงจำไว้ให้ดี แล้วทำตามที่น้องสอนนี้ น้องสั่งสอนเพียงเท่านั้นนะ ขอให้พี่ชายจงไปเที่ยวหากินตามสบาย โดยสุกกาย สุขใจเถิด”

เป็นที่น่าประหลาดใจเหลือจะกล่าว ขณะที่**หลวงปู่**กำลังให้โอวาทสั่งสอนอยู่นั้น ช้างใหญ่นั้นยืนนิ่งราวกับก้อนหิน ไม่กระตุกกระตัก อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งแม้แต่น้อย ยืนนิ่งฟังท่านเทศน์ให้ฟังจนจบ

พอ**หลวงปู่**ให้ศีลให้พรสิ้นสุดลงและบอกให้ไปได้ มันจึงเริ่มเคลื่อนไหวอวัยวะ เสียงปึงปึงๆ ราวกับฟ้าดินจะถล่มไปด้วย ในขณะที่มันเริ่มหันหลังกลับตัวจากที่นั่นไปและไปแบบรู้เรื่องราวกับคำสั่งสอนทุกอย่างจริงๆ

หลวงปู่บอกว่า คิดดูแล้วน่าสงสารมาก ที่ตัวเป็นสัตว์ แต่ใจเป็นมนุษย์ รู้ดีรู้ชั่วในคำสั่งสอน ไม่ได้ดั่งฝาผี้น แม้เป็นสัตว์ใหญ่ที่มีกำลังมาก แต่กลับอ่อนโยนด้วยใจที่ระลึกรู้ ในการผิตถุกชั่วดีทุกอย่าง

พอพระท่านว่า “ที่นี่พี่ชายไปได้แล้ว” เท่านั้นก็หมุนตัวกลับไปเลย ในทันที เวลาฟังคำสั่งสอน ก็ตั้งใจฟังเสียจนแทบไม่หายใจ เหมือนคนฟังเทศน์พระด้วยความเคารพธรรมฉันนั้น

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ผู้รจนาประวัติของ หลวงปู่ ให้ความเห็นว่า เป็นเรื่องน่าคิดและน่าอัศจรรย์ทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายหลวงปู่ขาวสังฆอนช้าง ก็ช่างมีอุปบายแบบคายเลือก พื้นคำแปลกๆ มาสอนได้อย่างจับใจไพเราะ ไม่เพียงแต่ช่างเป็นสัตร์ จะสนใจฟัง แม้มนุษย์เรา ถ้าได้ฟังในขณะนั้นก็คงเคลิบเคลิ้ม กับคำสอนอย่างไม่มีปัญหา เพราะเป็นคำมรฺภาษิต (คำหวาน) ที่หาฟัง ได้ยาก ไม่มีใครอาจพูดได้ในสถานการณ์อย่างนั้น

ฝ่ายช่างใหญ่ ก็สนใจฟังด้วยความสนิทจิตใจไม่กระดุกกระดิก อวัยวะกระทั่งหูทาง จนพระท่านเทศน์จบกัณฑ์ และบอกให้ไปได้ จึงยอมไปเที่ยวหากินตามประสาสัตว์ที่แสนดี นับว่าหายาก

จึงทำให้คิดซึ่งในใจเพิ่มเข้าไปอีกว่า ไม่ว่าสัตร์ ไม่ว่ามนุษย์ ถ้าได้ ประสบสิ่งที่ต้องใจแล้ว ย่อมทำให้หูแจ่มตาสว่างไปได้ เหมือนไม่มี กลางคืน ใจซาบซ่านไปด้วยปีติ ความพอใจใยดีในปียวาจาที่แสน มีรสชาต ซึ่งปรารถนามานาน แม้จะรับประทานไปมากเพียงไรก็ไม่มี วันอ้วมวันพอ เพราะเป็นสิ่งที่มิคุณค่ามากแก่จิตใจ

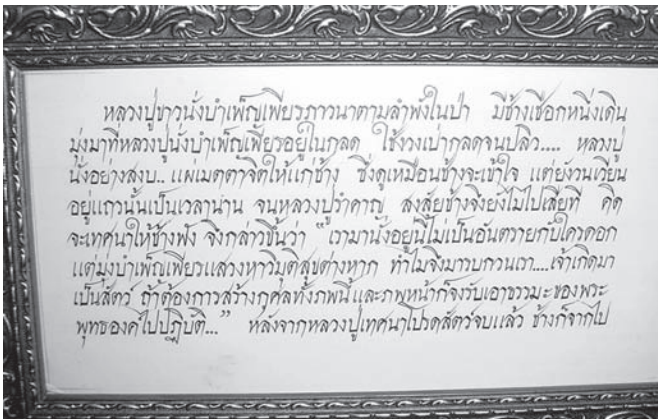
ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ ได้พูดถึงหลวงปู่ต่อไปอีกว่า :-

หลวงปู่ขาวท่านช่างพูดช่างยอ พูดยอเสียจนช่างใหญ่ตัวนั้น เคลิ้มหลับไปด้วยคำอ่อนหวานที่มีรสซึ่งอยู่ภายใน เช่นพูดว่า “พี่ชาย พี่มีกำลังมาก ส่วนน้องเป็นผู้ร้อยไม่มีเรี่ยวแรงเหมือนพี่ชาย น้องกลัว พี่ชายมาก...”

ฟังแล้วซึ่งสุดจะกล่าว จนช่างใหญ่หลับทั้งยืน ลืมสนใจเสีย ทุกอย่าง แม้มะขามเปรี้ยวได้หลงเคี้ยวกลืนเข้าไปแล้ว ก็อยากจะคาย ออกมาใส่ตะกร้าให้น้องชายผู้น่ารักน่าสงสารเสียสิ้น ไม่อยากให้เกิดปาก

ติดห้องไปเสียเลย จะเสียดังค์ของช้างตัวใหญ่มีกำลัง และแสนรู้
 ประหนึ่งตูมมงคลเคลื่อนที่ได้

พอได้รับคำสั่งสอนเต็มพุงแล้วก็ไปเที่ยวหากินตามลำพัง
 มิได้มาเกี่ยวข้องกับรบกวพระท่านอีกเลย กระทั่งออกพรรษาแล้ว
หลวงปู่ก็เที่ยวไปที่อื่น ก็ไม่ปรากฏว่าช้างใหญ่ตัวนี้วกกลับมารบกวน
 ท่านอีก น่าอัศจรรย์ใจกับเจ้าตัวแสนรู้

๗๖

ทางจงกรมสามสาย

หลังออกพรรษา **หลวงปู่ขาว**ก็ออกท่องเที่ยวไปตามอรัญญิก เพื่อบำเพ็ญสมณธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้นไป **หลวงปู่**เป็นพระกรรมฐานที่อาจหาญเด็ดเดี่ยวมากประจํานิสัย ทำอะไรทำจริง

หลวงปู่พักอยู่บนภูเขา ได้ให้โยมทำทางเดินจงกรมไว้ ๓ สาย สายหนึ่งเพื่อเดินบูชาพระพุทธเจ้า สายที่สองเดินบูชาพระธรรม สายที่สามเดินบูชาพระสงฆ์สาวก

หลวงปู่ท่านเดินจงกรมทั้งสามสายนี้ตามเวลาเป็นประจำไม่ให้ขาดได้

พอฉันเสร็จก็เริ่มเดินจงกรม**สายพุทธบูชา** จนถึงเที่ยงวันท่านจึงหยุดพัก พอบ่าย ๒ โมงก็เริ่มเดิน**สายธรรมบูชา** จนบ่ายสี่โมง ถึงเวลาปิดกวาด สรงน้ำ จึงหยุด

เมื่อทำข้อวัตรทุกอย่างเสร็จแล้ว ก็เริ่มเดิน**สายสังฆบูชา**ไป จนถึง ๔-๕ ทุ่ม จึงเข้าที่พักแล้วนั่งภาวนาต่อไป

หลังจากนั้น**หลวงปู่**ก็พักจำวัด พอตื่นขึ้นมา (ตีสาม) ท่านก็เริ่มเข้าที่ท่าสมาธิภาวนาจนสว่าง ถัดจากนั้นก็ลงเดินจงกรมต่อไป จนถึงเวลาบิณฑบาตค่อยหยุดเดิน เพื่อเตรียมตัวออกบิณฑบาตโปรดสัตว์ต่อไป

๕๓.

หมตหวังที่จะพบ พระอาจารย์ใหญ่

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้พยายามเสาะหา พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทัตโต เป็นเวลานานก็ยังไม่พบ และไม่ได้ข่าวว่า พระอาจารย์ใหญ่ บำเพ็ญเพียรอยู่ ณ ที่ใด ทั้งๆ ที่รู้ว่าท่านอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

ปกติหลวงปู่มั่นท่านมักจะพักบำเพ็ญตามป่าเขาที่ห่างไกล จากผู้คน การตามหาท่านให้พบจึงไม่ใช่ทำได้ง่ายๆ เพราะท่านชอบปลีกตัวจากหมู่คณะอยู่เสมอ ไม่ยอมให้ใครพบอย่างง่ายดาย

หลวงปู่ขาว อนาลโย ไปเที่ยวติดตามหาหลวงปู่มั่นในเขตจังหวัด เชียงใหม่ อยู่ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๗ ในระหว่างนั้นหลวงปู่มั่น ท่านนิเวกอยู่แถวอำเภอพร้าว โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ท่านนำ จะบำเพ็ญเพียรอยู่ที่ถ้ำดอกคำ ตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว ซึ่งเป็น สถานที่ที่ท่านบรรลุธรรมขั้นสูงสุด หมตภาระในการเสาะแสวงหา อีกต่อไป

เมื่อหลวงปู่ขาว ค้นหาหลวงปู่มั่นไม่พบ จึงคิดที่จะกลับอุตรธานี ท่านจึงจรดงค์ลงมาเชียงใหม่ แล้วเลยลงไปถึงจังหวัดลำปาง ไปพักภาวนา ที่ ถ้ำแก่งหลวง

๑๕.

พบหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

ที่ถ้ำแก่งหลวง นี้เอง หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้พบกับ หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ แล้วได้ออกธุดงค์ติดตามหา หลวงปู่มั่น ด้วยกัน

จากประวัติของ หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ เรื่องปี พ.ศ. ดูจะไม่ตรงกัน ขอท่านผู้อ่านอย่าได้ขัดเคืองใจเลย รับเอาแต่เหตุการณ์และเรื่องราวเป็นใจความสำคัญไปก่อน เรื่องวันเวลาคงต้องปล่อยให้ผู้รู้ผู้สนใจได้สังคายนาสอบทานกันต่อไปก็แล้วกัน

ตามประวัติ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ หลวงปู่แหวน ได้ลงมากกรุงเทพฯ เพื่อเฝ้าพยาบาลท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) ที่วัดบรมนิวาส

หลวงปู่แหวน พักอยู่ในกรุงเทพฯ ประมาณ ๑ เดือน พอใกล้จะเข้าพรรษาจึงได้กราบลาท่านเจ้าคุณฯ กลับเชียงใหม่ เพื่อหาที่พักจำพรรษา

เมื่อหลวงปู่แหวน เต้นธุดงค์มาถึง ถ้ำแก่งหลวง ก็ได้พบหลวงปู่ขาว กำลังเดินจงกรมอยู่ จึงได้ร่วมทางกันไปกราบหลวงปู่มั่นที่เชียงใหม่ต่อไป

หลวงปู่ขาว กับ หลวงปู่แหวน ท่านเคยพบและเคยรู้จักกันมาก่อน ตั้งแต่วิเวกอยู่ในภาคอีสาน ท่านจึงมีความคุ้นเคยกันดี

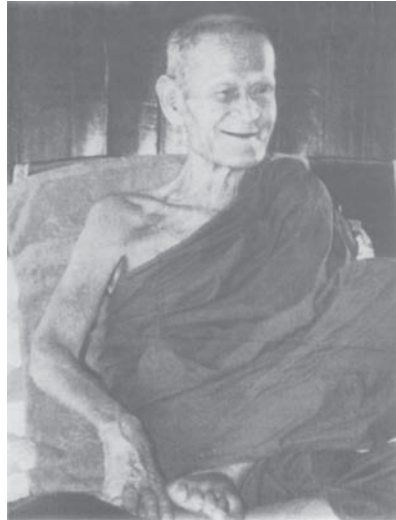

หลวงปู่แหวน ได้เอ่ยถาม**หลวงปู่ขาว**ว่า “ท่านตั้งใจจะไปที่นี่หรือ?”

หลวงปู่ขาว บอกว่า “ผมมาวิเวกแถวนี้ด้วยเตรียมตัวจะกลับอุดรฯ เพราะเที่ยวตามหา**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ไม่พบสักที”

หลวงปู่แหวน จึงพูดขึ้นว่า “เรื่องนี้ไม่ต้องเดือดร้อนเพราะ**พระอาจารย์ใหญ่** ท่านพูดกับผมแล้ว ท่านบอกกับผมว่าจะไปไหนก็ไปเถิด เราคงไม่หนีจากเชียงดาวหรอก”

หลวงปู่ขาว จึงได้ร่วมเดินทางกับ**หลวงปู่แหวน**กลับไปนครลำปาง เพื่อออกติดตามหา**พระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐิริทัตโต** ที่เชียงใหม่ต่อไป

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ กับหลวงปู่ขาว อนาลโย
ร่วมธุดงค์ติดตามหา**พระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐิริทัตโต** ที่ จ.เชียงใหม่

๕๕.

เผชิญช้างป่าที่แม่ปาง

หลวงปู่ขาบกับ**หลวงปู่แหวน** ได้ไปพักภาวนาในป่าแห่งหนึ่ง เรียกว่า**บ้านแม่ปาง** อยู่ในเขตจังหวัดลำปาง ก็มีเหตุผจญภัยกับช้างใหญ่อีกครั้งหนึ่ง

หลวงปู่เล่าว่า พอผ่านเรื่องช้างจากคราวนั้นแล้วไม่นานก็ไปเจอกับช้างใหญ่อีกครั้งหนึ่งที่**แม่ปาง** จังหวัดลำปาง คราวนี้เป็นช้างป่าจริงๆ ไม่ใช่ช้างบ้านที่เขาเลี้ยงไว้เหมือนกับคราวก่อน

เหตุการณ์เกิดในตอนกลางคืน ขณะที่**หลวงปู่**กำลังเดินจงกรมอยู่ ได้ยินเสียงสัตว์ใหญ่คือเสียงช้างเดินบุกป่าเข้ามา เสียงไม้หักบึงบึงมาตลอดทาง เมื่อพิจารณาดูแล้วเห็นว่ามันจะต้องมุ่งโฉบหน้ามาทางที่ท่านอยู่อย่างแน่นอน

เสียงช้างใกล้เข้ามาทุกที ยามกลางคืนตึกตื่นเช่นนั้นไม่รู้จะหลบหลีกไปทางไหนได้ทัน พลันได้คิดว่าช้างป่าทั้งหลายมักกลัวแสงไฟ

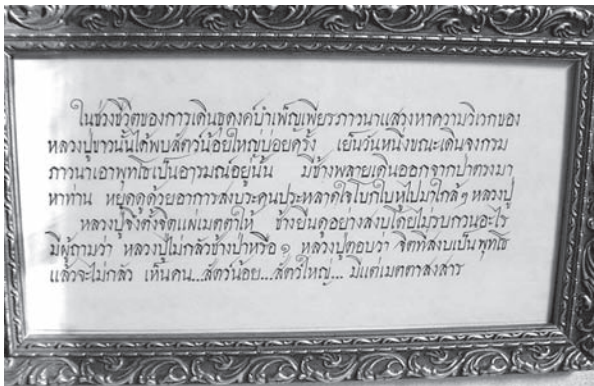
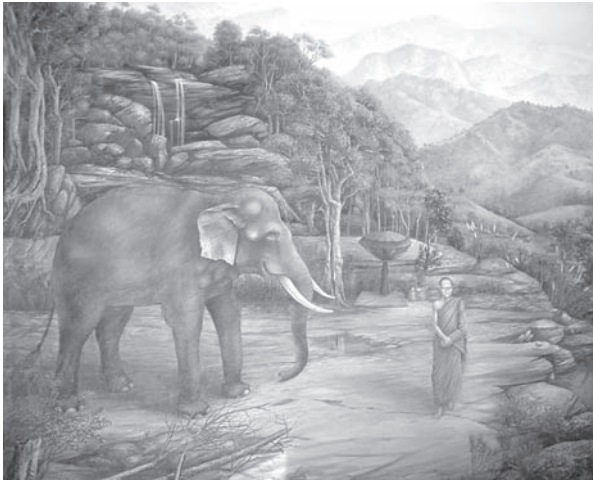
จะก่อกองไฟก็ทำไม่ได้ เพราะ**ผิดวินัยพระ** (อาจทำให้สัตว์เล็กสัตว์น้อยตายได้ แม้แต่ขุดดิน ถางหญ้า เต็ดใบไม้ ดอกไม้ เก็บผลไม้ ตัดต้นไม้ ก็ทำไม่ได้เช่นกัน)

เผชิญช่วงนั้นมีคณะทหารได้มาราบ**หลวงปู่** แล้วได้ถวายเทียนไข
ท่านไว้จำนวนหนึ่ง

หลวงปู่ รีบออกจากทางเดินจงกรม ไปเอาเทียนไขที่อยู่ในกุฏิ
ที่พี่กามาทั้งหมด มาจุดแล้วเอาไปปักเรียงรายตามทางเดินจงกรม

สายตาคนเรามองดูแล้วก็สว่างไสว แต่ข้างจะมองเห็นในแง่
ไหนนั้นเราไม่ทราบได้

ข้างมาประชิดตัว

พอหลวงปู่จุดเทียนปักไว้เสร็จเท่านั้น ข้างก็มาถึงพอดี ท่านไม่มีทางหลบหลีกปลึกตัว ได้แต่ตั้งจิตอธิษฐานขอบารมีคุณ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ จงช่วยคุ้มครองป้องกันอย่าให้ข้างใหญ่ตัวนี้ทำอันตรายแก่ข้าพระพุทธเจ้าได้

พออธิษฐานจบข้างก็เข้าประชิดทางจงกรมพอดี มันหยุดยืน กางหูฝั่งอยู่ ไม่กระดุกกระดิกอวัยวะส่วนใดๆ อยู่ข้างทางเดินจงกรม ห่างจากหลวงปู่เพียงวาเศษ ท่ามกลางแสงไฟเทียนสว่างไสว ตามแนวทางเดิน ทำให้มองเห็นข้างได้ถนัดชัดเจน

หลวงปู่ท่านว่า ความรู้สึกบอกว่าข้างนั้นตัวใหญ่เท่าภูเขา ลูกย่อมๆ นี้เอง ท่านเพียงชำเลื่องหางตาตุ่มัน แล้วข่มใจเดินจงกรมไปมาไม่ แสดงท่าสนใจมันเลย ทั้งที่ใจจริงแล้วนี่ก็กลัวมันเต็มที

ท่านบอกว่าใจเหมือนกับจะขาดลมหายใจไปแล้วตั้งแต่มองเห็นข้างตัวใหญ่เดินรี่เข้ามาหาอย่างฝั่งผายตั้งแต่ที่แรก

หลวงปู่เดินจงกรมไปมา กำหนดคำบริกรรมว่า พุท-โธ อย่างถี่ยิบ ไม่กล้าส่งใจไปนอกตัว มีความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับองค์พุทโธอย่างเหนียวแน่นที่น้อมระลึกมาเป็นองค์ประกันชีวิตเท่านั้น นอกนั้นไม่ได้นึกถึงอะไรเลย

แม้ช้างตัวที่ใหญ่โตเท่าภูเขาทั้งลูกมายืนอยู่ข้างทางเดินจงกรม
ท่านก็ไม่ยอมส่งจิตออกไปหามัน กลัวจิตจะพรากจากพุทธโรซึ่งเป็น
องค์สรณะคือที่พึ่งอันประเสริฐสุดในเวลานั้น

๕๗.

เกิดความกล้าหาญ อย่างประหลาด

หลวงปู่เดินจงกรมไปมา พุทโธ กับจิตกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนใจหายกลัว เหลือแต่ความรู้กับคำบริกรรมพุทโธ ซึ่งกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ข้างยังคงยืนคุมเชิงดูหลวงปู่อยู่ราวกับภูเขาย่อมอมกระดุกกระดิกตัว ท่านชำเลื่องทางตา ดูเห็นหมันทางฝั่งราวกับจะแผ่เมตตาให้ก็ไม่ยอมรับ เท่าที่เห็นมันเดินเข้ามาหาท่านที่แรกเหมือนดังจะเข้ามาขยี้ขยำท่านอย่างไม่รีรอแม้ชั่ววินาทีหนึ่งเลย

แต่ขณะนั้น มันกลับยืนตัวแข็งที่อราวกับสัตว์ไม่มีหัวใจ พอจิตกับพุทโธเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ท่านก็หายกลัว แถมเกิดความกล้าหาญขึ้นมาอย่างประหลาด สามารถจะเดินไปหามันได้อย่างไม่สะทกสะท้านใดๆ ทั้งสิ้น

แต่...ท่านมาคิดอีกแง่หนึ่งว่า การเดินเข้าไปหาข้างป่า ซึ่งเป็นสัตว์ร้ายอาจเป็นฐานะแห่งความประมาทवादิก็ได้ เป็นสิ่งไม่ควรทำ

หลวงปู่จึงยังเดินจงกรมไปตามปกติ แข่งกับการยืนของข้างอย่างองอาจกล้าหาญ ราวกับไม่มีภัยอันตรายใดๆ เกิดขึ้น ณ ที่นั้น

นับแต่ขณะช้างป่าตัวนั้นเดินเข้ามายืนอยู่ที่นั่นเป็นเวลาชั่วโมงเศษๆ ไฟเทียนไขชนิดยาวๆ ที่จุดไว้บางเล่มก็ดับหมดไปแล้ว บางเล่มก็เหลือสั้นจนจะหมด ยังมีเปลวเทียนแสงริบหรี่เท่านั้น

พลัน ช้างหันหลังกลับออกไปทางเดิมที่มันมา และเที่ยวหากินแถบบริเวณนั้น เสียงหักกิ่งไม้กินเป็นอาหารดังสนั่นป่าทีเดียว

๕๘.

เชื่อมั่นในจิตกับพุทธโธ

หลวงปู่ขาว ได้เห็นความอัศจรรย์ของจิต และความอัศจรรย์ของพุทธโธ อย่างประจักษ์ใจในคราวนั้น เพราะเป็นคราวคับขันจริงๆ ไม่สามารถจะหลบหลีกปลีกตัวไปที่ไหนให้พ้นได้ นอกจากต้องสู้ด้วยวิธีนั้นเท่านั้น แม้ตายก็ยอมเพราะไม่มีทางเลือกอื่น

นับแต่เหตุการณ์นั้นมา ทำให้เกิดความมั่นใจว่า ไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม ถ้าจิตกับพุทธโธได้เข้ามาสนิทสนมกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยหลักธรรมชาติแล้ว ไม่มีอะไรสามารถทำอันตรายได้อย่างแน่นอน

นี่เป็นความเชื่ออย่างสนิทใจของหลวงปู่ตลอดมา

หลวงปู่ท่านว่า ช้างตัวนั้นก็เป็นสัตว์ที่แปลกอยู่มาก เวลาเข้ามาถึงที่นั่นแล้ว แทนที่จะแสดงอาการอย่างไรก็ไม่แสดง คงยืนนิ่งทูลงอยู่อย่างสงบ เผื่อดูท่านเดินจงกรมกลับไปกลับมาอย่างไม่แสดงอาการ เบื่อหน่าย พอดูเต็มตาและเต็มที่แล้วก็หันหลังกลับทางเก่า แล้วเที่ยวหากินไปตามประสาของมัน และหายเงียบไปเลย มันเป็นสัตว์ที่น่ารักอีกตัวหนึ่งสำหรับท่าน

หลวงปู่บอกอีกว่าช้างตัวนี้น่ารักไม่แพ้ตัวที่มากินมะขามเปรี้ยวตัวนั้นเป็นสัตว์บ้านที่รู้ภาษาคนได้ดี ส่วนตัวหลังนี้เป็นสัตว์ป่ามาแต่กำเนิด อายุคงไม่ต่ำกว่าร้อยปี ไม่อาจรู้ภาษาคนได้ ท่านจึงไม่ได้พูดอะไรกับมัน เป็นแต่เดินจงกรมเฉยอยู่เท่านั้น

ช่างเทพบันดาล

ช่างตัวหลังที่มาหาหลวงปู่ นั้น ไม่มีลูกพรวนแขนคอ และไม่มีเครื่องหมายใดๆ ที่บ่งบอกว่าเป็นช่างบ้าน ทั้งชาวบ้านก็ยืนยันว่าเป็นช่างป่า และเคยเป็นนายโหลงมานาน

เฉพาะคราวนี้ ทำไมจึงแตกโหลงมาเที่ยวแต่ตัวเดียวก็ไม่ทราบ อาจจะพรากจากโหลงมาชั่วคราวก็ได้

แม้ช่างตัวนั้นหนีไปแล้ว หลวงปู่ก็ยังเดินจงกรมต่อไป ด้วยความอัศจรรย์ใจ และเห็นคุณค่าของช่างตัวนั้นที่มาช่วยให้จิตท่านได้เห็นความอัศจรรย์ในธรรมเกี่ยวกับความกลัวความกล้า ช่างตัวนี้มาช่วยเสริมให้รู้เรื่องนี้ได้อย่างประจักษ์ใจ หมดทางสงสัย

ช่างตัวนั้นจึงเป็นเหมือนช่างเทวบุตรหรือช่างเทพบันดาลก็ไม่น่าจะผิด

เพราะธรรมดาช่างในป่า ซึ่งไม่คุ้นเคยและให้ภัยแก่ผู้ใด นอกจากมันจะสู้ไม่ไหวจริงๆ แล้ว จึงรีบวิ่งหนีเอาตัวรอดเท่านั้น แต่ช่างตัวนี้ตั้งหน้าตั้งตาเดินหน้าเข้าหาหลวงปู่ด้วยตัวของมันเอง มิได้ถูกบังคับขู่เข็ญด้วยวิธีใดๆ หรือจากผู้ใด

มันเดินตรงเข้าหา**หลวงปู่**ทั้งที่ไฟก็ตามสว่างอยู่รอบด้าน แทนที่มันจะตรงเข้าขี้ข่าร่างของท่านด้วยกำลังของมัน กลับไม่ทำหรือแทนที่จะตื่นตกใจกลัวไฟรีบหนีเข้าป่าก็ไม่ไป กลับเดินอย่างองอาจเข้าหา**หลวงปู่** พอมาถึงกลับยืนดูหลวงปู่เดินจงกรมไปมาเป็นเวลาตั้งชั่วโมงเศษๆ แล้วมันก็หันหลังกลับไป โดยไม่แสดงอาการกลัวหรือกลัวอะไรทั้งสิ้น **หลวงปู่**บอกว่าเป็นเรื่องที่น่าคิดและน่าพิศวงมาก

จากคราวนั้นมา ไม่ว่า**หลวงปู่**จะไปหรือพักที่ใด ก็ไม่เคยคิดกลัวอะไรทั้งสิ้น เพราะเชื่อธรรมอย่างถึงใจแต่บัดนั้นเป็นต้นมา สมกับธรรมในบทที่ว่า **พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติ** ไม่ปล่อยให้ตายจมนินจมน้ำแบบขอนซุงแน่นอน

๖๐.

จิตยอม เมื่อถึงยามคับขัน

**หลวงปู่ขาวท่านบอกว่า ความรู้เรื่องของจิตของธรรมอย่างถึงใจ
ย่อมรู้กันในเวลาคับขัน**

ถ้าไม่คับขัน จิตมักเล่นตัวยั่วเราด้วยกิเลสชนิดต่างๆ ไม่มี
ประมาณ จนตามแก้ไม่ทัน ยอมให้มันข้ามศีรษะไปต่อหน้าต่อตา
ประหนึ่งไม่มีความสามารถหักห้ามตามแก้มันให้หลุดไปได้เลย

พอเวลาเข้าที่คับขันจนมุมจริงๆ กำลังของจิตของธรรม
ไม่ทราบว่าจะมาจากไหน ใจก็หมอบและเชื่อเราเชื่อธรรมไม่ฝ่าฝืน
กำหนดบังคับให้อยู่อย่างไร หรือกับกรรมบทใด ก็อยู่อย่างนั้นไม่ขัดขืน

**คงจะเป็นเพราะความกลัวตายก็เป็นได้ถ้าฝ่าฝืน จึงกลายเป็น
จิตว่านอนสอนง่ายไม่ตื้อดิ่งในเวลาเช่นนั้น**

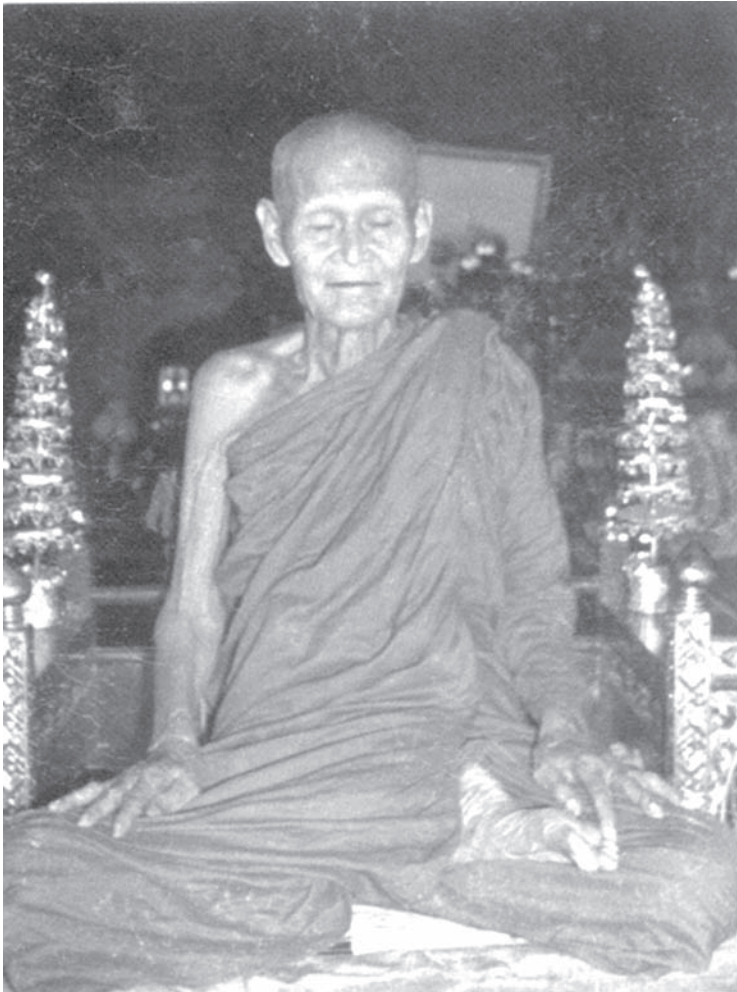
น่าจะเป็นเพราะเหตุนี้ ที่พระรัตนตรัยธรรมฐานชอบเข้าแต่ป่า
แต่เขา ทั้งที่กลัวตายและใจหนึ่งไม่อยากเข้า

**หลวงปู่ขาวบอกกับพระลูกศิษย์ลูกหาว่า “สำหรับจิตผมเป็น
เช่นนี้ ส่วนจิตท่านผู้นั้นนั้นไม่ทราบได้ แต่ถ้าตั้งใจฝึกถึงเหตุถึงผลจริงๆ
ก็น่าจะเหมือนๆ กัน**

เพราะจิตเป็นที่สถิตอยู่แห่งธรรมและกิเลส ที่ทำให้มีความ
รู้สึกกลัว-รู้สึกกลัว รู้สึกดีชั่วต่างๆ เช่นเดียวกัน

การฝึกที่ถูกต้องกับเหตุผล ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของธรรม จึงสามารถ
ทำให้กิเลสชนิดต่างๆ ย่อมจ้านนมอบราบและสิ้นสูญ จนไม่เหลือเป็น
เชื้ออีกต่อไป”

๖๑.

ความกลัวเป็นศัตรู ที่มาในรูปมิตร

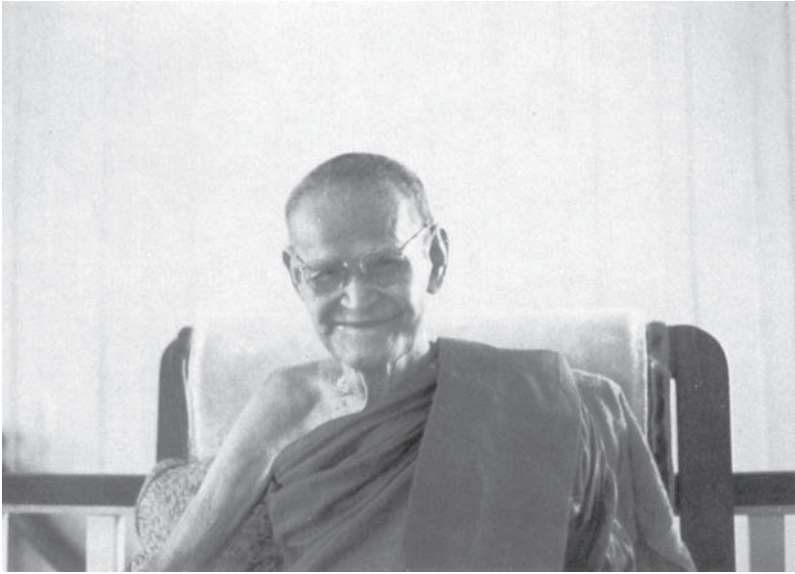
หลวงปู่ขาว ท่านสอนศิษย์ต่อไปว่า : -

“ผมเองซึ่งมีนิสัยหยาบ จึงมักเชื่อต่อการทรمانชนิดหยาบๆ เพื่อให้ทันกับกิเลส ซึ่งเป็นธรรมชาติหยาบที่มีอยู่ในตน **ตั้งครวซ้างใหญ่เดินเข้ามาหาขณะเดินจงกรมอยู่ เป็นขณะที่ได้เห็นกิเลสและธรรมของพระพุทธเจ้าอย่างชัดเจนภายในใจ**

เพราะปกติ จิตที่มีกิเลสเป็นเจ้าอำนาจครองใจ รู้สึกฝึกทรมานยาก ดีไม่ดีเราผู้จะฆ่ามันให้ฉิบหายสิ้นซากไป แต่กลับจะตายไปก่อนมัน เพราะความเหนียวแน่นแก่นอาสวะที่เกาะกินเรามาจนเสียด้วยซ้ำ แต่พอเข้าตาจนและได้ซ้างใหญ่มาช่วยปราบเท่านั้น กิเลสตัวดี้อด้านต้านทาน ความเพียรเก่งๆ ไม่ทรบหายหน้าไปไหน

ใจก็บอกง่าย สั่งให้อยู่อย่างไรและให้อยู่กับธรรมบทใดก็ยอมรับทันทีทันใด ราวกับน้ำมันเครื่องหล่อลื่น ไม่ฝ่าฝืนดังที่เคยเป็นมาเลย

พอกิเลสขยายตัวออกจากใจ ธรรมที่เตรียมพร้อมอยู่แล้ว ในขณะเดียวกัน ก็แสดงความสว่างไสว และความมองจากกล้าหาญต่อทุกสิ่งขึ้นมภายในใจทันที ให้ได้เห็นได้ชมอย่างเต็มใจที่กระหายมานาน ความกลัวตายไม่ทรบหายหน้าไปไหน

**จึงทำให้เห็นได้ชัดว่า ความกลัวก็คือกิเลสตัวเคยออกหน้าออกตา
มานานเราดีๆ นี่เอง**

พอความกลัวซึ่งเป็นเครื่องกีดขวางลงใจดับลงไปแล้วแม้จะ
ไม่ดับไปโดยสิ้นเชิง แต่ก็ทำให้เห็นโทษของมันอย่างประจักษ์ในขณะนั้น

วาระต่อไป ถึงจะเกิดขึ้นมาอีกตามความมีอยู่ของมัน แม้เช่นนั้น
ก็ยังพอให้เราระลึกได้ว่า **ความกลัวนี้มีใช้หน้าบิตรมารดาของเรา
แต่เป็นหน้าศัตรูที่เคยมาในรูปร่างแห่งมิตรต่างหาก**

จึงไม่ทำให้เชื่อชนิดติดจมในมันเหมือนที่หลายๆ มา และพยายาม
กำจัดมันออกทุกวาระแห่งความเพียร จนสภาพแห่งศัตรูที่มากในสภาพ
แห่งมิตรเหล่านี้ สูญสิ้นไปจากใจนั้นแล จึงจะนอนใจและอยู่เป็นสุข
หายกังวลโดยประการทั้งปวงได้”

๖๒.

กิเลสต้องแก้ ด้วยธรรม

หลวงปู่ขาว สอนต่อไปว่า :-

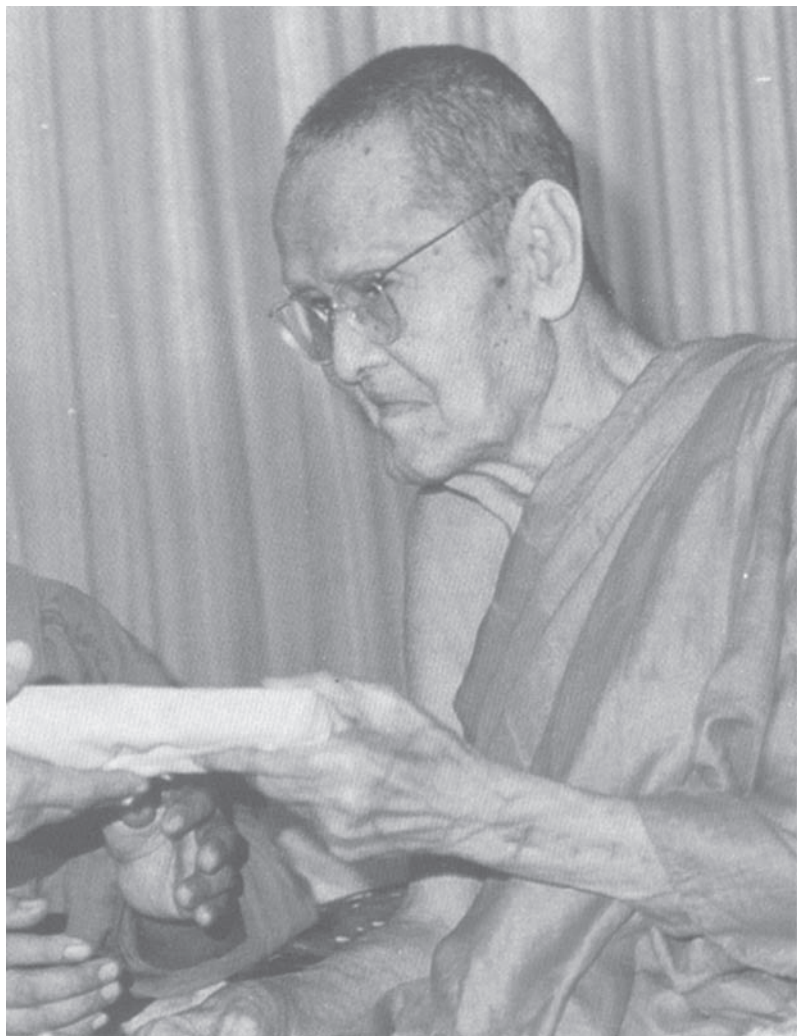
“ตามความรู้สึกของผมว่า คนเราถ้าหวังพึ่งธรรม สนใจในธรรม รักใคร่ใฝ่ใจในธรรม ปฏิบัติตามธรรมจริง ตามที่พระองค์ประทานไว้ด้วยความแน่วพระทัยและพระเมตตาจริงๆ

คำว่ารู้ธรรมเห็นธรรมขั้นต่างๆ ดังพุทธบริษัทครั้งพุทธกาล รู้เห็นกัน จะไม่เป็นปัญหาที่สุดเอื้อมตามความคิดอะไรเลย จึงต้องรู้เห็นกันได้ธรรมใดๆ เหมือนท่านที่รู้เห็นกันมาแล้วในครั้งพุทธกาลนั้นแล

ที่กาล สถานที่ และบุคคลสมัยนี้ขัดกับครั้งพุทธกาลโดยทางมรรคทางผลอยู่เวลานี้ ก็เพราะเราเองทำตัวให้ขัดต่อทางดำเนินของตัวเอง โดยต้องการผลแต่ไม่ได้สนใจกับเหตุ คือวิธีดำเนินว่าถูกผิดประการใดบ้าง จะควรตัดแปลงกาย วาจา ใจ ให้ตรงต่อธรรม คือทางดำเนินเพื่อมรรคผลนิพพาน อย่างไรบ้าง

ถ้ามีการทดสอบตนกับธรรมอยู่เสมอ เพื่อความมุ่งหมายจะสำเร็จตามใจบ้าง อย่างไรก็ตามก็ต้องสำเร็จในขั้นใดขั้นหนึ่ง ตามกำลังสติปัญญาของตนแน่นอน

เพราะครั้งพุทธกาลกับสมัยนี้ ก็เป็นสมัยที่กิเลสจะพึงแก้ด้วย
ธรรม และหายได้ด้วยธรรมเช่นเดียวกัน ดังโรคนานาชนิดในสมัย
ต่างๆ ที่หายได้ด้วยยาที่ถูกต้องกับโรคตลอดมาฉะนั้น

๖๓.

กิเลสแท้ ธรรมแท้ อยู่ที่ใจ

หลวงปู่ขาว สอนพระเถรต่อไปว่า : -

“ผมเองเชื่ออย่างนี้มานานแล้ว ยิ่งปฏิบัติมานานเพียงไรก็ยิ่งเชื่ออย่างฝังใจถอนไม่ขึ้นเพียงนั้น **และยังได้ฟังคำที่ท่านอาจารย์มั่น สั่งสอนอย่างถึงใจ สมัยที่อยู่กับท่านด้วยแล้ว ความเชื่อมั่นก็ยิ่งฝังใจลงลึก จนกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับใจ”**

หลวงปู่ขาว ท่านพูดถึงคำสอนของหลวงปู่มั่น ดังนี้ : -

“โดยท่านสอนว่า การดูกิเลสและแสงธรรม ท่านทั้งหลาย **อย่ามองข้ามใจ ซึ่งเป็นที่อยู่ของกิเลส และเป็นที่สุดที่อยู่แห่งธรรมทั้งหลาย**

กิเลสก็ดี ธรรมก็ดี มีได้อยู่กับกาลสถานที่ใดๆ ทั้งสิ้น แต่อยู่ที่ใจ คือ เกิดขึ้นที่ใจ เจริญขึ้นที่ใจ และดับลงที่ใจดวงที่รู้ๆ **อยู่นี้เท่านั้น**

แม้ธรรม ถ้าแสวงหาที่ใจ ก็จะมีวันพบโดยลำดับของ **ความพยายาม**

สถานที่ กาลเวลา นั้น เป็นเพียงเครื่องส่งเสริมและเครื่องกีด **ถ่วงกิเลส และธรรมให้เกิดขึ้นและเสื่อมไปเท่านั้น**

เช่น รูป เสียง เป็นต้น เป็นเครื่องส่งเสริมกิเลสที่มีอยู่ในใจ ให้เจริญยิ่งขึ้น และการเข้าบำเพ็ญในป่าในเขา ก็เพื่อส่งเสริมธรรมที่มีอยู่ในใจ ให้เจริญยิ่งขึ้นเท่านั้น

กิเลสแท้ ธรรมแท้ อยู่ที่ใจ ส่วนเครื่องส่งเสริมและกตถ่วงกิเลส และธรรมนั้นมียุ่ทั่วไปทั้งภายในและภายนอก”

๖๔.

จึงต้องอยู่ที่วิเวกสงบ

หลวงปู่ขาว ได้พูดถึงคำสอนของหลวงปู่มั่น ต่อไปว่า :-

“ฉะนั้น ท่านจึงสอนให้หลบหลีกปลีกตัวจากสิ่งยั่วยวนกวนใจ อันจะทำให้กิเลสที่มีอยู่ภายในกำเริบลำพอง มีรูป เสียง เป็นต้น

และสอนให้อยู่ในที่วิเวกสงบ เพื่อกำจัดกิเลสชนิดต่างๆ ด้วยความเพียรได้ง่ายขึ้น อันเป็นการย่นวิญญะภายในให้สิ้นเข้า

ด้วยเหตุนี้ การแสวงหาที่อยู่อันเหมาะสมเพื่อความเพียรสำหรับนักบวชผู้หวังความพ้นทุกข์ภายในใจ จึงเป็นความชอบยิ่งตามหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเห็นภัยประจักษ์พระทัย ประทานไว้เพื่อหมู่มชน

เพราะการอยู่ในที่ธรรมดา กับการอยู่ในที่แปลกๆ เปลี่ยนๆ ความรู้สึกในใจดวงเดียวกันนั้น มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานที่อยู่เสมอ ไม่แน่นอน

ยิ่งพอทราบว่าจิตมีอาการชินชาต่อสถานที่เท่านั้น ผู้เป็นนักสังเกตตัวเองจะทราบได้ทันที และรีบเปลี่ยนแปลงโยกย้ายสถานที่เพื่อความเหมาะสม ไม่นิ่งนอนใจ อันเป็นการเปิดโอกาสให้กิเลสสั่งสมกำลังเพื่อทำลายตนโดยไม่รู้ลึกลับตัว

การแก้เหตุการณ์ด้วยความไม่ประมาทได้ทันทั่วทั้งที่ กิเลสย่อมไม่มีโอกาสก่อตัว และสั่งสมกำลังขึ้นทำลายจิตและธรรมซึ่งอยู่ภายในใจดวงเดียวกันได้ และมีทางก้าวหน้าไม่เสื่อมคลาย”

๖๕.

ต้องมีสติ ไม่พรั่งเปลอ

หลวงปู่ขาว ได้สอนศิษย์ตามคำสอนของหลวงปู่มั่น ต่อไปว่า : -

ผู้ปฏิบัติเพื่อความเห็นภัย ต้องเป็นผู้มีสติระลึกอยู่กับใจ ตลอดเวลา ไม่พรั่งเปลอได้เป็นการดี

ความไม่พรั่งเปลอนั้นแล คือทำนบป้องกันกิเลสต่างๆ ที่ยังไม่เกิด ไม่ให้มีโอกาสเกิดขึ้นได้ ที่มีอยู่ซึ่งยังแก้ไขไม่หมด ก็ไม่กำเริบลำพอง และทำความพยายามกำจัดปิดเป่าด้วยสติ ปัญญา ศรัทธา ความเพียร ไม่ลดละทอดถอย

สถานที่ใดจิตกแล้วและมีสติระวังตัวดี สถานที่นั้นคือป่าช้า เฝอผลาญกิเลสทั้งมวลด้วย **ตปธรรม** คือความเพียร มีสติปัญญาเป็น เครื่องมือเฝอผลาญทำลาย

คำว่า ฌาณ ก็ดี สมาริก็ดี ปัญญาก็ดี วิมุตติหลุดพ้นก็ดี และ คำว่ากิเลสเสื่อมอำนาจก็ดี กิเลสตายไปโดยลำดับไม่กำหนดสถานที่ เวลานาก็ดี หรือกิเลสตายไปจนหมดสิ้นภายในใจ ก็ดี จะปรากฏ ประจักษ์ใจในสถานที่บำเพ็ญอันถูกต้องเหมาะสม ของผู้มีความเพียร เป็นไปด้วยความรอบคอบนั่นเอง

เมื่อธรรมเจริญ กิเลสย่อมดับสูญ

หลวงปู่ขาว กล่าวถึงคำสอนของหลวงปู่มั่น ต่อไปว่า :-

ไม่มีที่อื่นเป็นที่เกิดและดับของกิเลสทั้งมวล โปรดทราบ
อย่างถึงใจว่า **ธรรมเจริญ ณ ที่ใด กิเลสย่อมเสื่อมและดับสูญไป ณ ที่นั้น**
คำว่า “ที่ใด” นักปฏิบัติทั้งหลายพึงทราบว่าเป็นที่ใจดวงเดียว
เท่านั้น

ฉะนั้น จงพากันทำหั้นพันฝ่าฆ่ากิเลสด้วยความกล้าตายในสนาม
รบ คือ ใจ โดยอาศัยสถานที่เหมาะสมเป็นเครื่องหนุนกำลัง เพื่อชัยชนะ
เอาตัวรอดเป็นยอดคนด้วยประโยชน์แห่งความเพียรของตน อย่า
หันเหเรวรนว่ากิเลสกองทุกข์จะมีอยู่ในที่อื่นใด นอกจากมีอยู่ในใจ
ดวงเดียวเท่านั้น

เท่าที่ปฏิบัติมาแต่ขั้นเริ่มแรก ซึ่งเป็นไปด้วยความตะเกียกตะกาย
ลูบๆ คลำๆ เพราะขาดครูอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอนโดยถูกต้อง จนได้มา
เป็นครูอาจารย์สั่งสอนหมู่คณะ กับได้เห็นกองทุกข์ และความแปลก
ประหลาด พร้อมกับความอัศจรรย์เกินคาดทั้งหลาย ที่ไม่เคยรู้ไม่เคย
เห็นมาก่อน แสดงขึ้น ณ ที่ใดเลย นอกจากแสดงขึ้นที่ใจดวงเดียว
ซึ่งเป็นที่เกิดและสถิตอยู่แห่งธรรมกิเลสทั้งหลายนี้เท่านั้น

และมีทุกข์กับสมุทัยที่มีอยู่ในใจของเราของท่านแต่ละรายนี้เท่านั้น เป็นสิ่งที่มีอำนาจมากเหนือสิ่งใดๆ ในโลกทั้งสาม ที่สามารถปิดกั้นทางเดินเพื่อมรรคผลนิพพานได้อย่างมิดชิด แม้เครื่องมือทำการชูดคันบูกเบิก**ทุกข์ สมุทัย** เพื่อมรรคผลนิพพานให้ปรากฏขึ้นอย่างเปิดเผย ก็ไม่มีอะไรในสามโลกที่สามารถยิ่งไปกว่า **นิโรธ** กับ **มรรค** ซึ่งมีอยู่ในใจดวงเดียวกันนี้

เรื่องมีอยู่เพียงเท่านี้ อย่าไปสนใจคิดถึงกาลสถานที่หรือบุคคลใดๆ ว่าเป็นภัย และเป็นคุณให้เสียเวลาและล่าช้าไปเปล่า โดยไม่เกิดประโยชน์อะไร ยิ่งกว่าการคิดเรื่อง**กิเลส** กับ **ธรรม** ซึ่งมีอยู่ที่ใจ จะผิดพระประสงค์ของความมุ่งหมายของศาสดาผู้ประทานธรรมสอนโลกด้วยความถูกต้องแม่นยำมาตลอด

หลวงปู่ย่าว่านี่เป็นใจความโอวาทที่**ท่านอาจารย์มั่น**สั่งสอนอย่างถึงเหตุถึงผล สมัยอยู่กับท่านที่เชียงใหม่ จำได้อย่างฝังใจไม่เคยหลงลืมจนบัดนี้

๖๗.

เทวดาให้การ สงเคราะห์

หลวงปู่ขาว กับ**หลวงปู่แหวน** เดินธุดงค์ขึ้นเหนือไปเรื่อยๆ บุกป่าฝ่าดง ข้ามขุนเขาลำเนาไพรไปเข้าเขต**เมืองงาว** (อ.งาว จ.ลำปาง) จะเข้า**เมืองพะเยา** (ขณะนั้นเป็นอำเภอของจังหวัดเชียงราย) เดินข้ามป่าเขาจนมาทะลุถึงถนนหลวง แล้วเดินเรื่อยไปตามถนน

ช่วงนั้นเป็นฤดูร้อน แสงแดดร้อนแรงมากเหมือนดังจะเผาทุกอย่างให้มอดไหม้ไปที่เดียว **หลวงปู่**รู้สึกอ่อนระโหยโรยแรง จึงรำพึงในใจว่า “เทพดาผู้ใจบุญจะไม่สงเคราะห์ผู้กำลังตกทุกข์ได้ยากบ้างเลยหรือ”

หลังจากคิดดังนั้นแล้ว **หลวงปู่**ก็เดินไปเรื่อยๆ ทันใดนั้นมีรถยนต์คันหนึ่งซึ่งวิ่งมาจากลำปาง วิ่งผ่าน**หลวงปู่ทั้งสอง**ไปได้หน่อยหนึ่ง แล้วก็หยุดรถจนท่านเดินไปถึง

คนในรถพูดว่า “นิมนต์ผู้เจ้าทั้งสองขึ้นรถไปด้วยกันกับผมเถิด”

หลวงปู่พูดว่า “อาตมาเป็นพระป่า แม้ทรัพย์สักสตาจค์แดงเดียว ก็ไม่มีจะให้ดอก”

ชายผู้นั้นพูดว่า “ผมไม่ต้องการทรัพย์หรือเงินทองของพระคุณเจ้า ดอกครับ ผมต้องการบุญต่างหาก นิมนต์เถิดครับ”

หลวงปู่ทั้งสองได้อาศัยขึ้นรถผู้ใจบุญไปจนถึงเมืองพะเยา
ได้ขบใจให้ศิลาให้พระเจ้าของรถ แล้วก็ออกเดินเท้าต่อไปถึงอำเภอพาน
จึงปักกลดพักที่นั่นหนึ่งคืน

หมายเหตุเพิ่มเติม :

ท่านผู้อ่านอาจสงสัยว่าท่านจนจบตอนแล้วไม่เห็นเจอเทวดาเลย ผมก็สงสัยเหมือนกัน!
คราวหลวงปู่เพ็ง พุทฺธธมฺโม เมตตาไปพักที่บ้าน เคยกราบเรียนถามว่า สมัยท่านเดินธุดงค์
เคยมีเทวดาทวยบิณฑบาตหลวงปู่หรือเปล่า?

หลวงปู่ตอบว่ามีตลอด ไม่เช่นนั้นพระธุดงค์ท่านก็อดตายนะซิ แล้วท่านก็เล่าต่อไปว่า
เทวดาในกรุงเทพฯยังมีมาก โดยเฉพาะ**หมู่บ้านสหกรณ์**ที่ผมอยู่ ท่านว่าเทวดามีเยอะจริงๆ

พวกเรายิ่งงุนงงกันใหญ่ แล้ว**หลวงปู่**ก็เฉลยว่า ท่านออกไปบิณฑบาตไม่ถึงยี่สิบนาที
ก็ชนกลับไม่หว่าดไม่ไหว

อ้อ! ถึงบางอ้อกัน **หลวงปู่**บอกว่า “ก็พวกสู้นั้นแหละตัวเป็นคน แต่ใจบุญใจกุศล ใจเป็นเทวดา
เรียกว่า **มนุสเทโว** อยากรั้ละ เข้าใจไหม?”

อีกประเด็นหนึ่ง ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า พระธุดงค์ต้องระวังเวลามีรถยนต์จอดรับ
ต้องถามให้แน่ใจว่า เขาไม่เก็บสตางค์ค่าโดยสาร เพราะพระธุดงค์ท่านไม่มีเงินทองติดตัวแม้แต่
สตางค์แดงเดียว อาจเกิดปัญหาทักกับเจ้าของรถได้

หลวงพ่อวิชัย เขมฺมิโย วัดถ้ำผาจม อ.แม่สาย จ.เชียงราย กรุณาเล่าให้ฟังว่า คราวที่ท่านเดิน
ธุดงค์องค์เดียวทางภาคใต้ ได้มีรถโดยสารสองแถวจอดรับ แล้วแเอ้ตรถ (กระเป๋ารถ) พูตจา
อย่างเร่งรีบว่า “นิมนต์พี่หลวงๆ” เห็นเขาร้อนรนจึงไม่ได้ถามเรื่องค่าโดยสาร พอ**หลวงพ่อ**
นั่งลงบนเบาะเท่านั้น แเอ้ตรถก็ขอเก็บเงิน หลวงพ่อบอกว่า ท่านเป็นพระธุดงค์ไม่มีเงิน เขาจึง
ไล่ให้ท่านลง แต่คนขับไม่ยอมหยุดรถ แเอ้ตก็ไล่ให้ลง **หลวงพ่อ**จึงตัดสินใจอุ้มบาตรไว้แนบอก
หลังตากระโดดลงรถ ท่านอุ้มบาตรไว้แน่น กลิ้งลงข้างทางหลายตลบ บริหารกระจายเกลื่อน
แต่ท่านก็โล่งอกที่บาตรไม่เป็นไร เชนท่านถลอกฟกซ้่าไปบ้างเท่านั้น แเอ้ตรถตะโกนหัวเราะ
ขบใจ...ผมไม่บอกว่าจังหวัดไหนหรือครับ

๑๒๓.

พบหลวงปู่มั่น ที่ป่าเมี่ยงห้วยทราย

รุ่งเช้า ฉันเสร็จ หลวงปู่ขาว กับหลวงปู่แหวน ก็ออกเดินทางต่อไปอำเภอแม่สรวย วกไปทางเวียงป่าเป้า จนถึงแม่กระจาน (เขตจังหวัดเชียงราย) แล้วสอบถามชาวบ้านแถวนั้นว่า เคยเห็นตุ้เจ้าป่ามาจำพรรษาอยู่แถวนี้บ้างไหม?”

ชาวบ้านบอกว่าเห็นมีอยู่ ๒ องค์ พักอยู่ที่ป่าเมี่ยงห้วยทราย เมื่อ ๒-๓ วันก่อนเห็นตุ้เจ้าสาร (หลวงปู่สาร) ลงมาเย็บผ้าอยู่กับชาวบ้าน

เมื่อทราบดังนั้นแล้ว หลวงปู่ขาว กับหลวงปู่แหวน ก็ยินดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะมั่นใจว่าจะต้องเป็น พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต อย่างแน่นอน ท่านคงพำนักอยู่กับ ตุ้เจ้าสาร ก็เป็นได้

ทั้งหลวงปู่ขาว และหลวงปู่แหวน จึงได้รับเรื่องเดินทางไปป่าเมี่ยงห้วยทราย ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยความหวังว่าจะได้พบพระอาจารย์ใหญ่ อย่างแน่นอน

เมื่อเดินทางไปถึง ป่าเมี่ยงห้วยทราย ก็ได้พบหลวงปู่มั่น พระอาจารย์ใหญ่สมความตั้งใจ

โดยปกติ**หลวงปู่มั่น** ท่านไม่ค่อยให้ใครอยู่ด้วย ท่านชอบอยู่เฉพาะองค์เดียว

หลวงปู่ขาว บอกว่า ตัวท่านเองก็พยายามไปอยู่ในละแวกใกล้เคียงที่**หลวงปู่มั่น** ฟานัก อยู่ในที่ไม่ห่างไกลนัก พอไปมาหาสู่เพื่อรับโอวาทได้ในคราวจำเป็น

ที่**ป่าเมี่ยงห้วยทราย**นี้เอง **หลวงปู่มั่น** ได้เมตตาแสดงธรรมสั่งสอน ย้ำอุบายแนวปฏิบัติแก่ลูกศิษย์ทุกวัน

หลวงปู่ขาว เล่าให้ลูกศิษย์ฟังว่า “การแสดงธรรมของพระอาจารย์แต่ละครั้งใช้เวลาไม่นาน แต่ธรรมที่ท่านแสดงนั้น เป็นธรรมปฏิบัติล้วนๆ ละเอียดไปตามขั้นตอนของสาระธรรม ทำให้ผู้ได้ฟังหายสงสัยในข้อปฏิบัติของตนที่กำลังดำเนินอยู่ ทำให้เกิดความมุ่งมั่นมานะพยายาม ประกอบความเพียรกันอย่างเต็มความสามารถ

การได้ฟังธรรมจากครูอาจารย์แต่ละครั้ง เหมือนกับได้เพิ่มพลังธรรมะเข้าไปอีก ดังนั้น ในការภาวนา ต่างองค์ต่างก็เร่งความเพียรกันอย่างไม่ท้อถอย เต็มความสามารถของตน อย่างไม่ขาดวรรคตอน ทั้งกลางวันและกลางคืน เว้นเฉพาะเวลาหลับเท่านั้น”

๑๒๕.

รับการอบรมจาก พระอาจารย์ใหญ่

เมื่อเข้าไปศึกษาข้อธรรมข้อธรรม **พระอาจารย์ใหญ่** มัน
ท่านก็เมตตาสั่งสอนอย่างเต็มภูมิไม่มีปิดบังลับ

การได้อยู่ใกล้**พระอาจารย์ใหญ่**มัน สติสัมปชัญญะจึงมีกำลัง
อยู่เสมอ เป็นการประกอบ**ชาคริยานุโยค** (ความเพียร) อย่างแท้จริง

การได้อยู่ใกล้**พระอาจารย์ใหญ่** ในคราวนั้น จึงเป็น**สัปปายะ**
หลายอย่าง คือ : -

บุคคลสัปปายะ เพราะสหธรรมิกล้วนเป็นผู้ปฏิบัติธรรม
อย่างเอาจริงด้วยกัน

อาวาสสัปปายะ เพราะสถานที่เป็นป่าเขาลำเนาไพร บรรยากาศ
สงบวิเวกวังเวง อากาศเยือกเย็น ชาวบ้านก็ไม่มารบกวน

อาหารสัปปายะ เพราะมีพอฉันเพื่อยังอัตภาพให้เป็นไปได้
ไม่สมบูรณ์ แต่ไม่ถึงขั้นขาดแคลน

ธรรมะสัปปายะ เพราะพระอาจารย์ผู้แสดงธรรมท่านก็ย่ำ
ลงในธรรมปฏิบัติ ในสารธรรมอันเป็นวิมุตติธรรม วิโมกขธรรม ซึ่งจุด
อันควรละและบอกจุดอันควรเจริญ ยิ่งใกล้วันเข้าพรรษาท่านได้แสดง
ทางปฏิบัติย่ำลงเป็นจุดๆ เป็นขั้นตอนตามการเจริญมรรคปัญญา
โดยเฉพาะ

โดยปกติ**พระอาจารย์ใหญ่**มันท่านไม่ค่อยให้ใครอยู่ด้วย ท่านให้ลูกศิษย์แต่ละรูปแยกกันไปหาที่ภาวนากันเอง ให้อยู่องค์เดียวซึ่ง**หลวงปู่ขาว**ท่านบอกว่า ท่านก็พอใจที่พระอาจารย์ใหญ่เมตตาสั่งสอนในเวลาจำเป็นเมื่อเข้าไปเรียนถาม และเมื่อหมดข้อข้องใจแล้วก็กราบลาพระอาจารย์ไปบำเพ็ญตามลำพัง มีการเข้าๆ ออกๆ อยู่เสมอ

หลวงปู่มัน ภูริทตฺโต

๗๐.

จำพรรษา กับหลวงปู่แหวน

พอใกล้จะเข้าพรรษา **พระอาจารย์ใหญ่มั่น** บอกให้ลูกศิษย์ แยกย้ายกันไปหาที่จำพรรษาตัวเอง ไม่ให้พักรวมกันที่ **ป่าเมี่ยงห้วยทราย** เพราะจะเป็นภาระหนักแก่ชาวบ้าน ซึ่งมีเพียง ๕-๖ หลังคาเรือน ชาวบ้านก็ยากจน ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการทำสวนเมี่ยงและหาของป่าขาย การเข้าออกหมู่บ้านก็ยากลำบาก

หลวงปู่แหวน กับ **หลวงปู่ขาว** ตกลงกันไปจำพรรษาที่ **ป่าเมี่ยงขุนบัง** อยู่ท่ามกลางป่าเขาไม่ห่างจาก **พระอาจารย์ใหญ่นัก** ใช้เวลาเดินลัดป่าลัดเขามาเพียง ๔-๕ ชั่วโมงก็ถึง

ที่ **ป่าเมี่ยงขุนบัง** ชาวบ้านได้สร้างกุฏิที่พักชั่วคราวให้หลวงปู่ทั้งสององค์ พอได้อาศัยกันแดดกันฝนได้ ทั้งสององค์ต่างก็ตั้งใจแรงความเพียรกันอย่างเต็มที่ ความก้าวหน้าด้านจิตภาวนาก็เป็นไปโดยราบรื่น การพิจารณาธรรมก็ได้อุบายแปลกๆ ดี มีความละเอียด สุขุมไปตามขั้นตอนของสมาธิและปัญญาที่ซุดค้นขึ้นมา ถ้ามีการขัดข้องบ้างทั้งสององค์ต่างก็ช่วยกันแก้ไขให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

เมื่อออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์ใหญ่มั่น กับพระอาจารย์พร
สุมน ได้มาสมทบที่ป่าเมี่ยงขุนบัง ต่อมาหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี กับ
พระอาจารย์อ่อนลี สุเมโธ ก็ตามขึ้นไปสมทบอีก

เมื่อมีพระไปอยู่รวมกันหลายองค์ เกรงจะเป็นภาระหนักแก่
ชาวบ้าน หลวงปู่มั่น จึงให้หาทางแยกย้ายกันออกไปวิเวกบริเวณที่
ไม่ไกลกันนัก จะมารวมกันเฉพาะวันอุโบสถ เพื่อฟังสวดปาฏิโมกข์
แล้วรับการอบรม เสร็จแล้วก็แยกย้ายกันกลับไปอยู่ที่ช่องของแต่ละองค์

หมายเหตุ : เรื่องราวการจำพรรษาที่หลวงปู่แหวน นั้น ท่านผู้สนใจสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่
ประวัติหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๓

หลวงปู่พร สุมน
วัดประชานิยม อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

๗๑.

ได้จำพรรษา กับหลวงปู่มั่น

หลวงปู่ขาว ได้เล่าถึงการบำเพ็ญเพียรในภาคเหนือว่าเมื่ออยู่นานไป **พระอาจารย์ใหญ่** ท่านก็เมตตาให้เข้าไปพักจำพรรษาด้วยรู้สึกดีใจเหมือนตัวจะลอยที่พยายามหลายปีเพิ่งสำเร็จ จากนั้นก็ได้จำพรรษากับท่านเรื่อยมา

ตามประวัติ **หลวงปู่มั่น** ท่านท่องชุดงคกรรมฐานในแถบอำเภอ **พร้าว** อยู่ประมาณ ๕ ปี ได้ใช้ **วัดร้างป่าแดง** บ้านแม่กอย เป็นศูนย์กลางในการประชุมอบรมศิษย์อยู่ ๓ ปี และท่านพักจำพรรษาที่สถานที่แห่งนี้ ๑ ปี ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ก่อนที่ท่านจะเดินทางกลับไปโปรดลูกศิษย์ลูกหาในภาคอีสานในปี พ.ศ. ๒๔๘๒

วัดร้างป่าแดง ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นวัดกรรมฐานที่สมบูรณ์ในเวลาต่อมา และได้ชื่อว่า **วัดป่าอาจารย์มั่น** (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

ศิษย์ที่ติดตามรับการอบรมธรรมจาก **หลวงปู่มั่น** ในช่วงนั้นก็มี **หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม, หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ, หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่ชอบ ฐานสโม, หลวงปู่ฝั้น อาจาโร, หลวงปู่สิม พุฑาจาโร, หลวงปู่เทสก์ เทสรฺสี, หลวงปู่พรหม จิรปุณฺโณ** เป็นต้น

หลวงปู่ขาว ได้เล่าถึงช่วงที่จำพรรษาอยู่กับ**หลวงปู่มั่น**ว่า การบำเพ็ญทางจิตภาวนา รู้สึกได้กำลังขึ้นเป็นลำดับ เพราะได้ครูอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญคอยแนะนำสั่งสอน ใจจึงเหมือนจะเหาะจะบินด้วยอำนาจแห่งความอิมเอบในธรรมที่ปรากฏอยู่กับใจ ไม่มีความอับเฉาเศร้าใจ เพราะความเป็นลุ่มๆ ดอนๆ ของใจเหมือนพักอยู่ที่อื่นๆ

ใจนั้นวันเจริญขึ้นโดยลำดับ ทั้งด้านสมาธิและด้านปัญญา มีความเพลิดเพลินในความเพียรทั้งกลางวันและกลางคืนไม่มีเวลาอิมพอ

สำหรับสถานที่ที่**หลวงปู่ขาว** ได้อยู่จำพรรษากับ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทัตโต** ครั้งแรกที่**ดอยน้ำม้ว** ที่บ้านทุ่งบวกร้าว ที่นั่นเคยเป็นวัดมาแต่โบราณ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มีปูชนียสถานเก่าแก่อยู่ **ผู้แก่บ้าน** (ผู้ใหญ่บ้าน) และชาวบ้านได้ศรัทธาสรางุฎิถวาวยให้พระธุดงค์กรรมฐานอยู่

ในปีนั้น**หลวงปู่ขาว** มีอายุพรรษาในธรรมยุติกนิกายราวๆ ๑๐ พรรษา ตกอยู่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๗๘

ตามประวัติ **หลวงปู่มั่น** ท่านบรรลุนิพพานขั้นสูงสุด คือหมดภาระการบำเพ็ญเพียรในการค้นหาสัจธรรม ที่**ถ้ำดอกคำ** ตำบลน้ำแพร่ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๗๘ หลังจากนั้นท่านก็มาพักจำพรรษาที่**ดอยน้ำม้ว (ดอยนะโม)**

และที่**ดอยนะโม** นี้เองที่**หลวงปู่มั่น** ได้พบกับศิษย์ทั้งสอง คือ **หลวงปู่แหวน** กับ **หลวงปู่ขาว** ว่า “ผมหมดงานที่จะทำแล้ว ก็อยู่สานกระบุงสานตะกร้า พอช่วยเหลือพวกท่านและลูกศิษย์ลูกหาได้บ้างเท่านั้น”

๗๒.

สมัยพุทธกาล ทำไมจึงบรรลุธรรมได้ง่าย

ในพรรษาแรกที่ได้อยู่กับ**พระอาจารย์ใหญ่ หลวงปู่มั่น ฐริทฺโธ** ที่เชียงใหม่ เมื่อ**หลวงปู่ขาว** กราบเรียนถามข้อธรรม บางครั้งยังโดน**หลวงปู่มั่น**ดุเอาก็มี โดย**หลวงปู่มั่น**ดุเอาว่า “ถามเอาตามความชอบใจของตน มิได้เล็งดูหลักธรรม คือ ความจริงควรจะเป็นอย่างไรบ้าง”

ความสงสัยที่**หลวงปู่ขาว** กราบเรียนถาม**หลวงปู่มั่น**นั้น มีว่า “ในครั้งพุทธกาล ตามประวัติว่า มีผู้สำเร็จมรรคผลนิพพานมาก และรวดเร็วกว่าสมัยนี้ ซึ่งไม่ค่อยมีท่านผู้ใดสำเร็จกัน แม้ไม่มากเหมือนครั้งนั้น หากมีการสำเร็จได้ก็รู้สึกว่าจะช้ากว่ากันมาก”

หลวงปู่มั่นย้อนถามทันทีว่า “ท่านทราบได้อย่างไร สมัยนี้ไม่ค่อยมีผู้สำเร็จมรรคผลนั้น แม้สำเร็จได้ก็ช้ากว่ากันมาก ดังนี้”

หลวงปู่ขาวตอบว่า “ก็ไม่ค่อยได้ยินว่าใครสำเร็จเหมือนครั้งนั้น ซึ่งเขียนไว้ในตำราว่าสำเร็จกันครั้งละหลายๆ แต่ครั้งที่พระพุทธรเจ้า ทรงแสดงธรรมโปรด ตลอดการบำเพ็ญโดยลำพังในที่ต่างๆ ก็ทราบที่ท่านสำเร็จโดยรวดเร็วและง่ายดายจริงๆ นำเพลินใจด้วยผลที่ท่านได้รับ แต่สมัยทุกวันนี้ ทำแทบล้มแทบตายก็ไม่ค่อยปรากฏผลเท่าที่

หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

ควรแก่เหตุบ้างเลย อันเป็นสาเหตุให้ผู้บำเพ็ญท้อใจและอ่อนแอ
ต่อความเพียร”

หลวงปู่มั่น ถ้ามกลับคืนว่า “ครั้งโน้นในตำราท่านแสดงไว้ด้วย
หรือว่า ผู้บำเพ็ญล้วนเป็นผู้สำเร็จอย่างรวดเร็วและง่ายตายทุกรายไป
หรือมีทั้งผู้ปฏิบัติลำบาก ทั้งรู้ได้ช้า ผู้ปฏิบัติลำบากแต่รู้ได้เร็ว ผู้ปฏิบัติ
สะดวกแต่รู้ได้ช้า และผู้ปฏิบัติสะดวกทั้งรู้ได้เร็ว อันเป็นไปตามประเภท
ของบุคคลที่อุปนิสัยวาสนายังหย่อนต่างกัน”

๗๓.

ขึ้นกับผู้สอน และพื้นเพนิสัยแต่ละคน

หลวงปู่ขาว เรียนตอบว่า “มีแบ่งภาคไว้ต่างๆ กันเหมือนกัน มิได้มีผู้สำเร็จอย่างรวดเร็วและง่ายดายเป็นเดียว ส่วนผู้ปฏิบัติลำบากทั้งสำเร็จได้ช้าและปฏิบัติลำบากแต่รู้ได้เร็วก็มี แต่รู้สึกผิดกับสมัยนี้มาก แม้จะมีแบ่งประเภทบุคคลไว้ต่างกันเช่นเดียวกับสมัยนี้”

หลวงปู่มั่น อธิบายว่า “ข้อนี้ขึ้นอยู่กับผู้แนะนำ ถูกต้องแม่นยำ ผิดกัน ตลอดอำนาจาสนาระหว่างพระพุทธเจ้ากับพระสาวกและพวกเรา ผิดกันอยู่มากจนเทียบกันไม่ได้

อีกประการหนึ่ง **เกี่ยวกับความสนใจในธรรม** ก็ต่างกันมาก สำหรับสมัยนี้กับสมัยพุทธกาล **แม้พื้นเพนิสัย** ก็ผิดกันกับครั้งนั้นมาก เมื่ออะไรๆ ผิดกัน ผลจะให้เหมือนกันย่อมเป็นไปได้”

ต่อจากนั้น **หลวงปู่มั่น** ก็เริ่มเทศนา **หลวงปู่ขาว** ด้วยกัณฑ์ใหญ่ อย่างเผ็ดร้อนถึงใจ ดังต่อไปนี้ : -

“เราต้องไม่พูดเรื่องผู้อื่น สมัยอื่น ให้เยิ่นเย้อไปมาก แม้ตัวเราเอง ยังแสดงความหยาบกระหีบกระเทือนตัวเองอยู่ตลอดเวลา ทั้งที่เป็น

ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถร
พระปรมาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ

นักบวชและนักปฏิบัติ ซึ่งกำลังเข้าใจว่าตัวประกอบความเพียรอยู่เวลานั้น ด้วยวิธีเดินจงกรมอยู่บ้าง นั่งสมาธิภาวนาอยู่บ้าง

แต่นั้นเป็นเพียงกิริยาแห่งความเพียรทางกาย ส่วนใจมิได้เป็นความเพียรไปตามกิริยาเลย มีแต่ความคิดสังสมกิเลส ความกระเทือนใจอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่เข้าใจว่าตนกำลังทำความเพียรด้วยวิธีนั้นๆ

ดังนั้น ผลจึงเป็นความกระเทือนใจโดยไม่เลือกกาลสถานที่ แล้วก็มาเหมาเอาว่าตนทำความเพียรเจียนตายไม่ได้รับผลเท่าที่ควร ความจริงตนเดินจงกรม นั่งสมาธิ สังสมยาพิษทำลายตน โดยไม่รู้สึกรู้สีกตัวต่างหาก มิได้ตรงตามความจริงตามหลักแห่งความเพียรเลย

ฉะนั้น ครั้งพุทธกาล ที่ท่านทำความเพียรด้วยความจริงจึงหวังพันทุกข์จริงๆ กับสมัยที่พวกเราทำเล่นราวเด็กกับตุ๊กตาจึงนำมาเทียบกันไม่ได้ ซินเทียบไปมากเท่าไร ยิ่งเป็นการขายกิเลสความไม่เป็นที่มาของตัวมากเพียงนั้น...”

๗๔.

กิเลสท่วมมหาสมุทร - ความเพียรเท่าฝ่ามือ

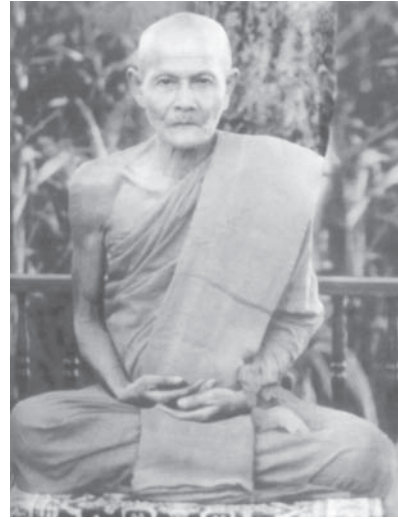
หลวงปู่มั่น พระอาจารย์ใหญ่ เทศน์สอนหลวงปู่ขาว ต่อไปว่า : -

“ผม แม้ในสมัยเป็นคนทำเล่นๆ ลวงๆ ตัวเองก็ไม่เห็นด้วย กับคำพูดดูถูกศาสนา และดูถูกตัวเองดังที่ท่านว่ามานั้น

ถ้าท่านยังเห็นว่าตัวยังพอมีสารคุณอยู่บ้าง **ท่านลองทำตามแบบที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้โดยถูกต้องดูซิ อย่าทำตามแบบที่กิเลสพาจุดลากไปทุกวี่ทุกวันทุกเวลา แม้ขณะกำลังเข้าใจว่าตนกำลังทำความเพียรอยู่**

มรรค ผล นิพพาน ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้เป็นสมบัติกลาง จะเป็นสมบัติอันพึงใจท่านในวันหนึ่งแน่นอน โดยไม่มีคำว่ายากลำบาก และสำเร็จได้เข้ามาเป็นอุปสรรคได้เลย

ขนาดที่พวกเราทำความเพียรแบบกระดุกจะหลุดออกจากกัน เพราะความซี้เกียจอ่อนแออยู่เวลานี้ ผมเข้าใจว่าเหมือนคนที่แสนโง่ และแสนซี้เกียจ เอาสิ่งอันเล็กน้อยๆ เท่านี้ฝ่ามือไปเจาะภูเขาทั้งลูก แต่หวังให้ภูเขานั้นทะลุในวันเวลาเดียว ซึ่งเป็นที่น่าหัวเราะของท่านผู้ฉลาดปราดเปรื่องด้วยปัญญา และมีความเพียรกล้าเป็นไหนๆ พวกเราลองคิดดู

ท่านพระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐิติตตเถร

เทียบกับประโยคแห่งความเพียรของท่านผู้เป็นศากยบุตรพุทธสาวกในครั้งพุทธกาลท่านแล้ว น่าสมเพชเวทนาเหลือประมาณ เราหวังพระนิพพานด้วยความเพียรเท่าฝ่ามือ ลองคิดดู **กิเลสท่วมมหาสมุทร แต่ความเพียรเท่าฝ่ามือ มันห่างไกลกันขนาดไหน**

คนสมัยนี้ เพียงใช้ฝ่ามือแตะมหาสมุทร ทำความเพียรเพียงเล็กน้อย แต่หมายมั่นปั้นมือว่าจะข้ามโลกสงสาร เมื่อไม่ได้ตามใจหวัง ก็หาเรื่องตำหนิศาสนาและกาลสถานที่ **ตลอดคนสมัยนี้คนสมัยนี้ ไม่ละอาย...**

๗๕.

ลงทุนน้อย - ต้องการกำไรล้นโลก

หลวงปู่มั่น เทศน์สอนศิษย์ต่อไปว่า : -

“...การประกาศความไม่เป็นท่าของตัวให้นักปราชญ์ท่านหัวเราะด้วยความอ่อนใจว่า เราเป็นผู้หมดความสามารถโดยประการทั้งปวง

การลงทุนแต่เพียงเล็กน้อยด้วยความเสียหายเร็วแรง แต่ต้องการผลกำไรล้นโลกล้นสงสาร นั้นเป็นทางเดินของโมฆบุรุษ โมฆสตรี ผู้เตรียมสร้างป่าช้าไว้เผาตัวและนอนจมอยู่ในกองทุกข์ ไปชมเขย ศาสนธรรม ชมเขยกาลสถานที่และบุคคลในครั้งพุทธกาล แต่ตำหนิ ศาสนธรรม ตำหนิกาลสถานที่และบุคคลในสมัยนี้

จึงเป็นคำชมเชยและติเตียนของโมฆบุรุษโมฆสตรีที่ปิดกั้นทางเดินของตน จนหาทางเล็ดลอดปลอดจากภัยไปไม่ได้ และเป็นคำถามของคนลึนท่า เป็นคำถามของคนผู้ตัดหนามกั้นทางเดินของตัวเอง

มิได้เป็นคำถามเพื่อช่วยบุกเบิกทางเดินให้เตียนโล่ง พอมีทางปลอดโปร่งโล่งใจ เพราะความสนใจปลดเปลื้องตนจากกิเลสด้วยสวากขาตธรรม อันเป็นมัชฌิมาที่เคยให้ความเสมอภาคแก่สัตว์โลก ผู้สนใจปฏิบัติตามโดยถูกต้องตลอดมาแต่อย่างใดเลย...”

๗๖.

โรคกิเลสต้องรักษา ด้วยธรรม

เทศน์ของหลวงปู่่มั่นมีต่อไปว่า :-

“...ถ้าท่านจะมีสติปัญญาเปลื้องตนพอเป็นที่ชมเชยบ้าง แม้โดยการเทียบเคียงว่า โรคทุกชนิดไม่ว่าชนิดร้ายแรงหรือชนิดธรรมดา เมื่อสนใจรักษาและโรคถูกกับยา ย่อมมีทางสงบและหายได้ด้วยกัน แต่ถ้าไม่สนใจรักษาโรคย่อมกำเริบและเป็นอันตรายได้

นอกจากโรคหวัด และโรคเล็กๆ น้อย ตามผิวหนัง ซึ่งบางชนิด แม้ไม่รักษา ก็มีทางหายได้ตามกาลของมัน

โรคกิเลส ซึ่งมีไข้โรคฮิตโรคเหา โรคกลากโรคเกลื้อน พอจะหายไปเอง **ต้องรักษาด้วยยา คือธรรมในทางความเพียรตามแบบของศากยบุตรพุทธสาวกที่ท่านทำกัน** จะเป็นกิเลสร้ายแรงหรือไม่เพียงไร ก็จำต้องสงบและหายได้ไม่มีทางสงสัย”

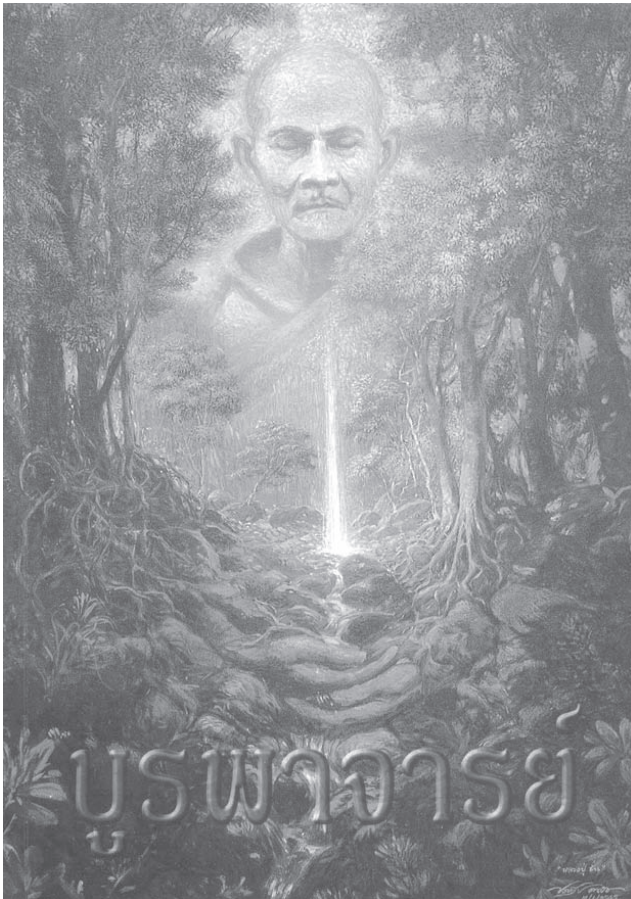
ต่อจากนั้นหลวงปู่่มั่นก็กล่าวในทางชมเชยยกย่องหลวงปู่ขาวว่า

“ท่านคิดเพียงเท่านั้นผมก็พอเบาใจ และชมเชยว่าท่านก็เป็นผู้มีความคิดแยบคายบ้างผู้หนึ่ง ที่พอจะเอื้อความสามารถของตัวได้ว่าจะเป็นผู้ข้ามโลกสงสารได้ และเชื่อความสามารถของพระพุทธเจ้า

และศาสนธรรม ว่าเป็นผู้ตรัสรู้ธรรมด้วยพระปรีชาสามารถ ทรงประกาศ
ศาสนธรรมไว้โดยชอบและเป็นนियานิกธรรม นำสัตว์ให้ข้ามพ้น
ได้จริง

ไม่ตำหนิตีเตียนตนว่ามีกิเลสหนาทำให้รู้ธรรมได้ช้าโดยไม่สนใจ
แก้ไข ไม่ติเตียนพระพุทธรเจ้า ว่าทรงประกาศสอนธรรมไม่เสมอต้น
เสมอปลาย ไม่ติเตียนพระธรรมว่าไร้สมรรถภาพหรือเรียวแหลม
ไม่สามารถแก้กิเลสของสัตว์ในสมัยนี้ได้เหมือนครั้งพุทธกาล...”

๗๗.

เหตุที่คนบรรลุธรรม ทีละมากๆ ในพุทธสมัย

หลวงปู่ขาว เล่าต่อไปว่า **หลวงปู่มั่น** ท่านว่า ท่านมิได้ปฏิเสธเกี่ยวกับกิเลสของคนที่มีหนทางต่างกัน และยอมรับว่าคนในพุทธสมัยมีความเบาบางมากกว่าสมัยปัจจุบัน แม้การอบรมสั่งสอนก็ง่ายผิดกับสมัยนี้อยู่มาก

ประกอบกับผู้สั่งสอนในสมัยนั้น ก็เป็นผู้รู้ยิ่งเห็นจริงเป็นส่วนมาก มีพระศาสดาเป็นพระประมุข ประธานแห่งพระสาวก ในการประกาศสอนธรรมแก่หมู่ชน การสอนจึงไม่ค่อยผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความจริง ทรงถอดออกมาจากพระทัยและใจที่บริสุทธิ์ล้วนๆ หยิบยื่นให้ผู้ฟังอย่างสดๆ ร้อนๆ ไม่มีธรรมแปลกลอมเคลือบแฝงออกมาด้วยเลย

ผู้ฟังก็เป็นผู้มุ่งต่อความจริงอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นความเหมาะสมทั้งสองฝ่าย

ผลที่ปรากฏเป็นขั้นๆ ตามความคาดหมายของผู้มุ่งความจริง จึงไม่มีปัญหาที่ควรขัดแย้งได้ว่า **สมัยนั้นคนสำเร็จมรรคผลกันทีละหลายๆ** **จากการแสดงธรรมแต่ละครั้งของพระศาสดาและพระสาวก**

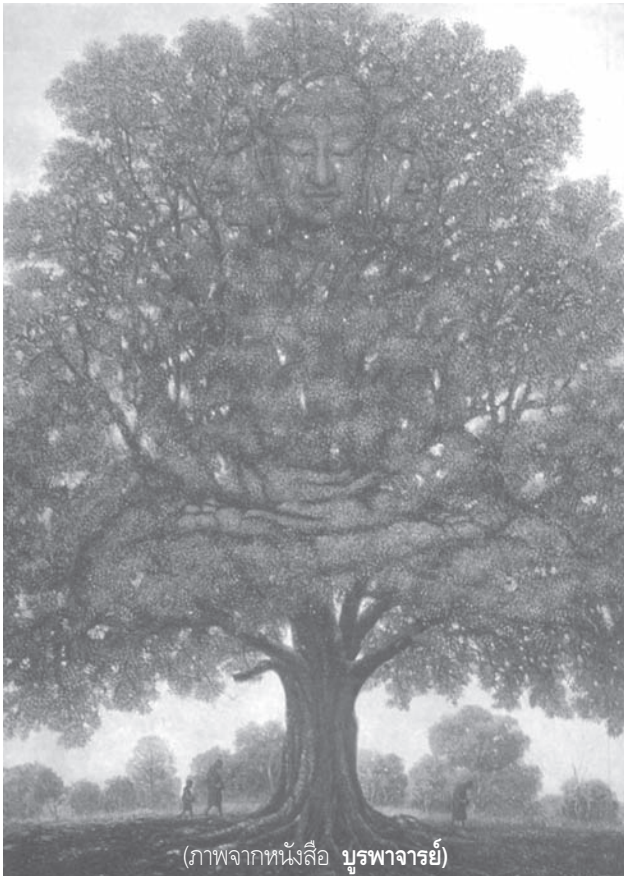
ส่วนสมัยนี้ ไม่ค่อยมีใครสำเร็จได้ คล้ายกับคนไม่ใช่คน ธรรมไม่ใช่ธรรม ผลจึงไม่มี

ความจริงคนก็คือคน ธรรมก็คือธรรมอยู่นั่นเอง แต่คนไม่สนใจ
 ธรรม ธรรมก็เข้าไม่ถึงใจ จึงกลายเป็นว่า คนก็สักว่าคน ธรรมก็สักว่า
 ธรรม ไม่อาจยังประโยชน์ให้สำเร็จได้

แม้คนจะมีจำนวนมาก และแสดงให้ฟังทั้งพระไตรปิฎก
 จึงเป็นเหมือนหน้าไม้หลังหมา มันสลัดออกเกลี้ยงไม่เหลือ

ธรรมจึงไม่มีความหมายในใจของคน เหมือนหน้าไม้มีความหมาย
 บนหลังหมาจะนั้น

(ภาพจากหนังสือ บุรพจารย์)

๗๘.

หลวงปู่มั่น ถามย้อนกลับ

หลวงปู่มั่น ถามย้อนกลับหลวงปู่ขาวว่า “ท่านเล่าเวลานี้ใจเป็นเหมือนหลังหมาหรืออย่างไรกันแน่ จึงมัดทำหนิแต่กรรมโดยถ่ายเดียว ว่าไม่ยังผลให้เกิดขึ้นแก่ตนเพื่อสำเร็จมรรคผลนิพพานง่าย ๆ เหมือนครั้งพุทธรกาล โดยไม่คำนึงใจตัวบ้าง ซึ่งกำลังสลัดปัดกรรมออกจากใจยิ่งกว่าหมาสลัดน้ำออกจากหลังของมัน

ถ้าย้อนมาคิดถึงความบกพร่องของตนบ้าง ผมเข้าใจว่ากรรมจะมีที่ซึ่มซาบและสถิตอยู่ในใจได้บ้าง ไม่ไหลผ่านไปราวกับลำคลอง ไม่มีแอ่งเก็บน้ำดังที่เป็นอยู่เวลานี้

คนสมัยพุทธรกาล มีกิเลสบางหรือหนา ก็เป็นคุณและโทษของคนสมัยนั้นโดยเฉพาะ มิได้มาทำความลำบากหนักใจให้แก่คนสมัยนี้ ซึ่งมีกิเลสชนิดใดก็ก่อความเดือดร้อนให้แก่กันเอง แทบจะไม่มีโลกให้อยู่ ถ้าไม่สนใจแก้ไขพอให้โลกว้างจากการวางเพลิงเผากันบ้าง

การดำเนินดีซมใครและสมัยใดก็ตาม ย่อมไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าไม่สนใจดำเนินดีซมตัวเอง ผู้กำลังก่อไฟเผาตัวและผู้อื่นให้เดือดร้อนอยู่เวลานี้

อันเป็นการพรากไฟราคะ โทสะ โมหะ ออกจากกันและกันที่
เกี่ยวเนื่องกันอยู่ พอมีทางก้าวเดินเข้าสู่ความสงบสุขได้บ้าง ไม่ร้อน
ระอุด้วยไฟเหล่านี้จนเกินตัว สมกับโลกมนุษย์อันเป็นแดนของสัตว์
ผู้ฉลาดกว่าสัตว์อื่นๆ บรรดาที่อยู่ร่วมโลกกันดังนี้

ท่านพระอาจารย์ใหญ่ฝายอรัญวาสี

๗๗.

รู้สึกเห็นโทษ ของตัวเอง

หลวงปู่ขาวเล่าว่า “ท่านอาจารย์มั่น เช่นใหญ่เกี่ยวกับปัญหาโลกแตกของเรา ที่เรียนถามแม่ไม่มากมายนัก แต่เวลาท่านหยิบยกออกมา คล้ายกับปัญหานี้ เป็นเลี่ยนหนามแก่พระศาสนาและองค์ท่านตลอดตัวเราเอง แบบจะเยียวยาไม่ได้

เรารู้สึกเห็นโทษของตัวเอง และเกิดความไม่สบายใจไปหลายวัน ทั้งที่ความจริงเราก็มิได้สงสัยว่า สมัยนี้จะไม่มีความสามารถบรรลุธรรมได้ ท่านเลยสับเขกเอาเสีย นับว่าพอดีกับคนปากไวอยู่ไม่เป็นสุข แต่ก็ดีอย่างหนึ่ง ที่ได้ฟังท่านอย่างถึงใจ”

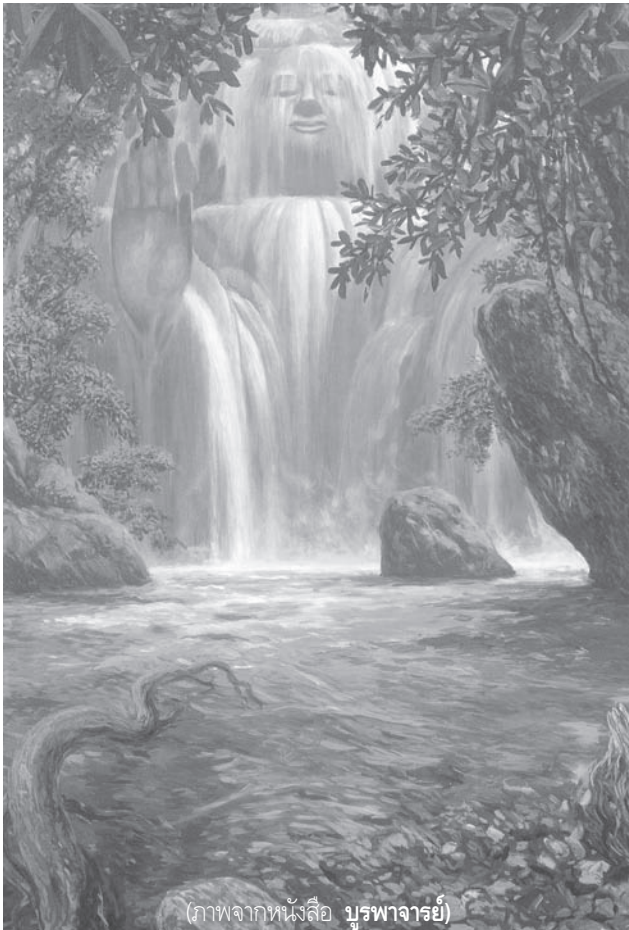
หลวงปู่ขาวเล่าให้ศิษย์ฟังต่อไปว่า “เท่าที่ผมเล่ามานี้ ยังไม่ถึงเลี้ยวแห่งธรรมลึกซึ้งและเผ็ดร้อนที่ท่านแสดงนั้นเลย นั้นยิ่งลึกซึ้งและเผ็ดร้อนยิ่งกว่ามหาสมุทรสุดสาครและไฟในนรก

แม้เรื่องผ่านไปแล้ว ท่านยังใส่ปัญหาผมอย่างเหน็บแนมเรื่อยมา บางครั้งยังยกปัญหานั้นมาประจานต่อหน้าที่ประชุมด้วย ไม่ให้เสร็จสิ้นลงง่ายๆ ว่ามีจิตภิกขุบ้าง เทวทัตทำลายศาสนาบ้าง แหกไปหมด ไม่มีขึ้นดีเลย จนทำให้หมู่เพื่อนสงสัยมาถามก็มี ว่าเป็นอย่างท่านว่าจริงๆ หรือ

ผมต้องได้ชี้แจงให้หมู่เพื่อนทราบ ว่า ผมมิได้เป็นไปตามปัญหาที่
เรียนถามท่าน **เป็นแต่อุบายเพื่อฟังธรรมเท่านั้น**

ปกติถ้าไม่มีอุบายแปลกๆ ขึ้นเรียนถาม ท่านไม่เทศน์ให้ฟัง
แต่การยกอุบายขึ้นเรียนถามนั้น ผมเองก็โง่ไป โดดไปคว้าเอาสั้น
มาให้ท่านตีหัวเอา แทนที่จะยกอุบายอันราบรื่นดั่งมขขึ้นเรียนถาม และ
ฟังท่านอธิบายพอหอมปากหอมคอ”

(ภาพจากหนังสือ บุรพจารย์)

๘๐.

อุบายปลุกประสาท ให้ได้ข้อคิด

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม
ในเรื่องนี้ว่า : -

“ตามปกติก็เป็นดังหลวงปู่ขาว เล่าให้ฟัง ถ้าไม่มีอะไรแปลกๆ
เรียนถาม หลวงปู่มันก็พูดไปธรรมดา แม้เป็นธรรมก็เป็นไปอย่างเรียบๆ
ไม่ค่อยถึงใจนัก

เมื่อเรียนถามปัญหาชนิดแปลกๆ รู้สึกท่านคึกคัก และเนื้อธรรม
ที่แสดงออกเวลานั้น ก็เหมาะกับความต้องการ ดังที่เคยเรียนแล้ว
ในประวัติของท่าน

ความจริงหลวงปู่มัน ก็ได้สงสัยหลวงปู่ขาว ว่าเห็นผิดไปต่างๆ
ดังที่ท่านดูท่าชู้เขี้ยว แต่เป็นอุบายของท่านผู้ฉลาดในการแสดงธรรม
ย่อมมีการพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงไปต่างๆ เพื่อปลุกประสาทผู้ฟัง
ให้ได้ข้อคิดที่เป็นคติเตือนใจไปนานๆ บ้าง ไม่เช่นนั้นก็จะพากันนอนกอด
ความโง่ ไม่สนใจคิดอะไรกันบ้างเลย และจะกลายเป็นกบเผือกอับ
อยู่เปล่าๆ

พอถูกท่านลับเขกเสียบ้าง ดูเหมือนหูดาสว่างขึ้นได้บ้าง นิสัย
พระอุดมกรรมฐานสายหลวงปู่มันชอบชู้เขี้ยวลับเขกอยู่เสมอ จึงพอได้
สติปัญญาขบคิดบ้าง

หลวงปู่ขาว อนาลโย
วัดถ้ำกลองเพล

ถ้าแสดงไปเรื่อยๆ ฟังไปเรื่อยๆ ไม่มีที่สะดุดจุดใจให้ตื่นเต้นตกใจ และกลัวบ้าง ใจคอยแต่จะหลับใน ไม่ค่อยได้อุบายพอเป็นเครื่องส่งเสริมสติปัญญาบ้างเลย ก็เลสชนิดต่างๆ ที่จะคอยเซงหน้าอยู่แล้ว มักได้โอกาสสอออกเฟ้นฟ่านก่อกวน และรังควานใจ เพราะอุบายไม่ทันกับความฉลาดของมัน

เมื่อได้รับอุบายแปลกๆ จากพระอาจารย์เพราะการเรียนถามปัญหาเป็นสาเหตุ สติปัญญาก็รู้สึกคึกคัก แพรพราวขึ้นบ้าง

ดังนั้น ที่หลวงปู่ขาว เรียนถามท่านอาจารย์มั่น แม้จะผิดบ้าง ถูกบ้าง จึงอยู่ในข่ายที่ควรได้รับประโยชน์จากปัญหาธรรมนั้นๆ ตามสมควร ดังที่เคยได้รับเสมอมา”

๘๑.

ต้องอย่างนี้ซิท่านขาว

ในพรรษาแรกที่**หลวงปู่ขาว**ได้จำพรรษาอยู่กับ**พระอาจารย์ใหญ่**มันที่เขียงใหม่ ท่านได้ตั้งใจปฏิบัติรับใช้พระอาจารย์อย่างใกล้ชิด และเคร่งครัดมาก สมกับที่พยายามติดตามท่านมาหลายปี

แม้จะได้ฟังโอวาทท่านบ้างในที่ต่างๆ ก็เพียงโอกาส ยังไม่จุใจ เมื่อวาสนาช่วยให้ได้จำพรรษากับ**พระอาจารย์ใหญ่**มันจริงๆ จึงสุดแสนยินดี

หลวงปู่ขาว ได้เร่งความเพียรอย่างใหญ่หลวง แทบไม่ได้หลับไม่ได้นอนเลย บางคืนประกอบความเพียรตลอดรุ่ง

หลวงปู่ได้เล่าเหตุการณ์ที่ควรจดจำในครั้งนั้นว่า คืนหนึ่ง ท่านนั่งสมาธิภาวนา จิตสงบมาก เกิดความปีติอิมอกอิมใจในพระธรรม สมกับคำว่า **ธมฺมปีติ สุ เสติ จิตสงบรวมลงอย่างเต็มๆ ไปพักใหญ่ จึงถอนขึ้นมาเกิดความอัศจรรย์ ในความสว่างไสวของใจ ซึ่งไม่เคยเป็นถึงขนาดนั้นมาก่อน ทำให้เพลิดเพลินในธรรมจนสว่างคาตาไม่ได้หลับนอนเลยในคืนนั้น**

พอตื่นเช้า ได้เวลาเข้าไปทำวัตรอุปัฏฐากพระอาจารย์ **หลวงปู่** ได้ชนบริหารพระอาจารย์ลงมาที่ฉัน พอดีกับพระอาจารย์ออกจากที่ภาวนา ตาของท่านจับจ้องมองดู**หลวงปู่ขาว** จนผิดสังเกต

หลวงปู่ขาวเล่าว่า ท่านเองรู้สึกกระดูกกายและกลัวพระอาจารย์ จะตำหนิว่าตนทำผิดอะไรไปหรืออย่างไร

สักประเดี๋ยว พระอาจารย์ ก็พูดออกมาว่า “ท่านขาวนี้ภาวนา อย่งไร คึนนี้จิตจึงสว่างไสวมาก ผิดกับที่เคยเป็นมาทุกๆ คึน นั้บแต่ มาอยู่กั้บผม ต้องอย่งนี้จึงสมกับผู้มาแสวงธรรม”

๘๒.

ธรรมอยู่ที่ไหน?

หลวงปู่มั่น เอ่ยปากชม และถามหลวงปู่ขาวต่อไปว่า “ที่นี่ท่านทราบหรือยังว่า **ธรรมอยู่ที่ไหน?**”

หลวงปู่ขาวยังไม่ทันจะเอ่ยคำใดๆ หลวงปู่มั่น ก็ถามต่อในเชิงชี้แนะว่า “เมื่อคืนนี้สว่างอยู่ที่ไหนละท่านขาว?”

“สว่างอยู่ที่ใจครับผม!” หลวงปู่ขาว กราบเรียนตอบทั้งกลัวทั้งอายแทบตัวสั่น เพราะไม่เคยได้รับคำชมเชยแถมคำซักถามเช่นนั้น

หลวงปู่มั่น ได้พูดต่อไปว่า “แต่ก่อนธรรมไปอยู่ที่ไหนเล่าท่านจึงไม่เห็น? **นั่นแลธรรม** ท่านจงทราบเสียแต่บัดนี้เป็นต้นไป **ธรรมอยู่ที่ใจนั่นแล**”

“ต่อไปท่านจงรักษาระดับจิต ระดับความเพียรไว้ให้ดี อย่าให้เสื่อม นั่นแลคือฐานของจิต ฐานของธรรม ฐานของความเชื่อมั่นในธรรม และฐานแห่งมรรคผลนิพพานอยู่ที่นั่นแล

จงมั่นใจและเข้มแข็งต่อความเพียรถ้าอยากพ้นทุกข์ การพ้นทุกข์ต้องพ้นที่นั่นแน่นอน ไม่มีที่อื่นที่หลุดพ้น **อย่าลุ่มคล้ำให้เสียเวลา เรามีไขคนตาบอดพอจะลุ่มคล้ำ**”

๘๓.

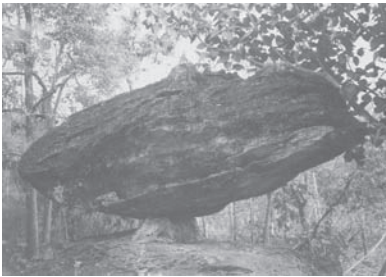
ตั้งหลักใจได้มัน

หลวงปู่ขาว เล่าว่า นับแต่วันนั้นเป็นต้นมา ท่านตั้งหลักใจได้อย่างมั่นคง และเจริญยิ่งขึ้นโดยลำดับไม่มีเสื่อมถอยเลย

“ท่านอาจารย์มั่นก็จิตใจเราอยู่เสมอ เผลอตัวไม่ได้ เป็นโดนท่านดูทันที และดูเร็วยิ่งกว่าแต่ก่อน”

“การที่ท่านช่วยชี้ช่วยเตือนเรื่อยมานั้น ความจริงท่านช่วยรักษาจิตรักษาธรรมให้เรา กลัวจะเสื่อมไปเสีย”

ตั้งแต่พรรษานั้นเป็นต้นมา เมื่อถึงฤดูเข้าพรรษา **หลวงปู่ขาว** ก็ได้อยู่จำพรรษาปรนนิบัติ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** เรื่อยมา

มณฑปรูปหล่อเหมือนของท่าน
หลวงปู่ขาว อนาลโย
อยู่หน้ากุฏิของท่านใกล้หินพญาหงส์

๘๘.

ของเก่าท่านขาว - แม่สวยกว่าลูก

ในพรรษาแรกที่อยู่กับ**หลวงปู่มั่น** มีเหตุการณ์หนึ่งที่ทำให้**หลวงปู่ขาว**มีใจไหวหวั่นกับสตรีเพศ

หลวงปู่ เล่าให้ฟังว่า

เข้าวันหนึ่ง ขณะออกบิณฑบาตโปรดสัตว์ตามปกติ สายตาเหลือบไปเห็นผู้หญิงคนหนึ่ง เดินมากับลูกสาว ท่านบอกว่า “มันเป็นอย่างไรบอกไม่ถูก ความรู้สึกมันวาบ เจียบกระซิบเข้าไปในหัวใจเลยทีเดียว นับแต่ครั้งนั้น พอเห็นหญิงนั้นคราวใดก็เป็นอยู่อย่างนี้ ทั้งที่ไม่เคยเป็นมาก่อน แม้จะเคยเห็นผู้หญิงสวยๆ กว่าหญิงคนนี้ มาแล้วก็ตาม”

หลวงปู่อยากจะทดสอบความจริงซึ่งปรากฏขึ้นภายในจิตใจ ดูว่า สิ่งที่ท่านรับรู้จะจริงเท็จแค่ไหน อยากจะรู้ว่าผู้หญิงคนนี้จะคิดอย่างไร จึงตัดสินใจพูดเป็นนัยเพื่อหยั่งดูใจเธอ ว่า : -

“ที่เอาตมไปพักอยู่ที่อื่นๆ นั้น ก็ไปแต่ภายนอก ส่วนใจยังห่วงญาติโยมทางนี้อยู่เสมอ”

หญิงคนนั้นรู้สึกเขินอาย แล้วเธอก็พูดออกมาว่า “ตีกะเจ้า ตีกจริงๆ นะเจ้า” ลงท้ายได้นิมนต์หลวงปู่ให้ไปเยี่ยมพ่อแม่ และไปบ้านของเธอ

แสดงว่าเธอก็เป็นใจเหมือนกัน

หลวงปู่เล่าให้ศิษย์ฟังภายหลังว่า “เรามีความละอายใจตนเอง และละอายพระอาจารย์ใหญ่มั่นเหลือเกิน เลยไม่ได้ไปตามที่เขาชวน”

วันต่อมา เมื่อเข้าปรนนิบัติพระอาจารย์ใหญ่ตามปกติ **พระอาจารย์ใหญ่มั่น**ได้แย้มออกมาเชิงถาม**หลวงปู่**ว่า “ของเก่า ท่านขาว แม่มันสวยกว่าลูกสาวเสียอีก ตระกูลนี้เคยเคารพนับถือ พระรัตนคุณธรรมฐานมานาน เขาเคยปวารณาปัจจัย ๔ แก่คณะของพวกเรา”

พระอาจารย์ใหญ่พูดเรื่อยๆ ต่อไปอีกว่า “พวกเราเกิดมาในโลกนี้ เกิดตาย-เกิดตาย จะไม่ให้เป็นพ่อแม่ผัวเมียกันไม่มีเลย เพราะคนเรา เกิดมานับที่กัปก็กัลป์อนันตชาติ นับไม่ถ้วน”

๘๕.

การสอนตน ก็ได้อุบายปัญญา

หลวงปู่ขาว ได้สอนศิษย์ว่า การฟังธรรมไม่จำเป็นจะต้องฟังจากครูอาจารย์เสมอไป เห็นอะไรดีอะไรชั่ว ก็น้อมเข้ามาสอนตัวสอนตน ก็จะได้อุบายปัญญาเหมือนกัน

หลวงปู่ ได้ยกตัวอย่างเหตุการณ์ในพรรษานี้ว่า

วันหนึ่ง **หลวงปู่** ไปบิณฑบาตในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง สังเกตเด็ก ๆ พอแบ่งเป็นสองพวก **พวกหนึ่ง** ชีวีวีชีเหว่ ผิวกายดำคร่ำคร่าคร่ำคร่าหมอง ส่วน**พวกที่สอง** รูปร่างโสภาหน้าเอ็นดู มีกิริยามารยาท ฉลาด เมื่อเห็นพระบิณฑบาตผ่านมาก็รู้จักประณมมือไหว้

กลับจากบิณฑบาต ฉันภัตตาหารแล้ว **หลวงปู่** ได้หยิบยกเรื่องเด็กสองจำพวกขึ้นมาพิจารณาสอนตนว่า เด็กสองจำพวกนี้ ถ้าท่านต้องเกิดมีภพมีชาติอีก จะเลือกเกิดเป็นพวกใด

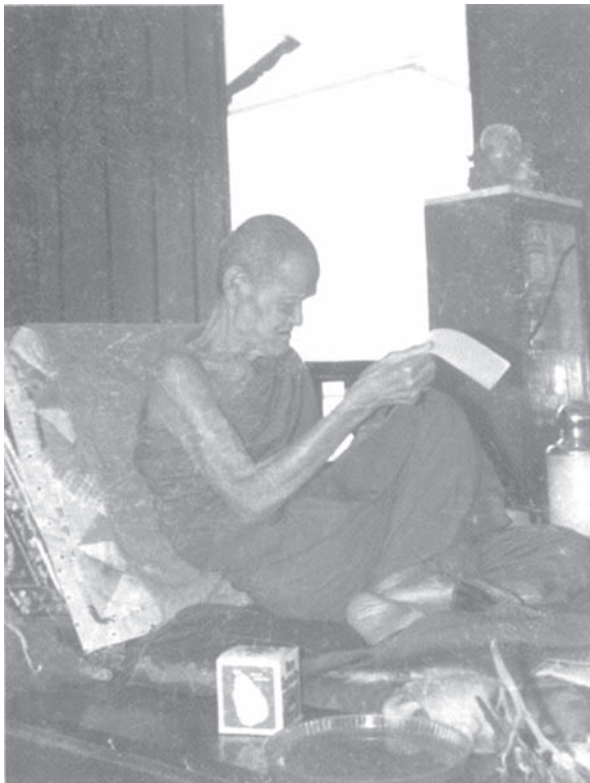
จิตก็ตอบว่า “เด็กชั่วไม่ต้องการ ต้องการเด็กดี ถ้าอย่างนั้น ก็จงอย่าประมาทลิ้มตัวมัวเมาในความชั่ว จงยกจิตให้สูงขึ้นด้วยความมีสติ ละชั่วทางกาย วาจา ใจ หมั่นใส่ใจในบุญในกุศลสุจริตธรรม นำความชั่วออกด้วยสติวินัย

ทำกาย วาจา ใจ ให้ใสสะอาด เหมือนแก้วมณีสดใสเป็น
ประภัสสร ถ้าเกิดมาชาติหน้าจะได้สมบัติดี มีมนุษย์สมบัติไม่วิบัติ
จะได้เหมือนเด็กพวกที่สอง

ถ้าเรามีวประมาท ปล่อยกาย วาจา ใจ ให้ไหลไปตามกระแส
ตัณหาและความชั่วมีวเมา ประมาทพลาดท่าเมื่อไรก็จะไปเกิดเหมือน
เด็กจำพวกที่หนึ่ง

พระพุทธเจ้าไม่เคยทรงโกหกใคร ถ้าถูกพระองค์ก็ตรัสว่าถูก
ถ้าผิดก็ตรัสว่าผิด พระพุทธองค์ท่านเหนือโลกเหนือแผ่นดิน พุดประกาศิต
เป็นคำจริงทุกประการ”

จิตใจก้าวหน้า - ปัญญาแตกแขนง

หลังออกพรรษาแล้ว พระสงฆ์แต่ละรูปต่างแยกย้ายกันไปต่างองค์ต่างไปหาที่บำเพ็ญเพียรที่เหมาะสมกับจริตของตน **หลวงปู่ขาว** ก็กราบลา**พระอาจารย์ใหญ่**ไปหาที่บำเพ็ญภาวนาต่อไป

สำหรับ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ท่านได้ออกวิเวกขึ้นไปทาง**เมืองพร้าว**โดยลำพัง ท่านไม่ชอบให้พระติดตามไป

ลูกศิษย์ต่างองค์ต่างก็แยกกันไปตามอัธยาศัย เมื่อเกิดข้อข้องใจ จึงค่อยไปกราบเรียนถาม**พระอาจารย์** เพื่อให้ท่านชี้แจงแก้ไขเป็นระยะๆ ไป

ความเพียรทางใจของ**หลวงปู่ขาว**นับวันเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น สติปัญญาค่อยแตกแขนงออกไปอย่างสม่ำเสมอ กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับใจ อริยาบถต่างๆ นับเนื่องด้วยความเพียรแบบไม่ลดละ

สติปัญญาเป็นเครื่องสอนในการประกอบความเพียร จิตใจรู้สึกอาจหาญชาญชัย ไม่หวั่นเกรงต่ออารมณ์ที่เคยเป็นข้าศึก

หลวงปู่มีความแน่ใจต่อทางพันธุกข์ ไม่สงสัย แม้ขณะนั้นยังไม่พันธุกข์อย่างแท้จริงก็ตาม

๘๗.

พิจารณาธรรม จากนกแซงแซว

เมื่อออกพรรษาปี พ.ศ. ๒๔๗๙ พระภิกษุแต่ละรูปต่างก็ แยกย้ายกันนิเวศไปคนละทิศคนละทาง ท่านพระอาจารย์ใหญ่ฉัน ได้วิเวกไปทางเมืองพร้าว ส่วนหลวงปู่ขาวเอง ก็มุ่งเข้าป่าดงพงไพรในเขต อำเภอพร้าว นั้น แต่ไม่ได้ระบุแน่ชัดว่าเป็นที่ใด

เมื่อหลวงปู่ขาวไปถึงป่าที่กว้างใหญ่แห่งหนึ่ง ท่านได้นั่งภาวนา อยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ ข้างบนมีรังนกแซงแซวอยู่รังหนึ่ง มีแม่นกเฝ้ารังอยู่ พร้อมด้วยลูกนกน้อย ๒ ตัว

สักพักหนึ่งพ่อนกก็บินกลับมาจากหาอาหาร เพื่อเลี้ยงดูลูกเมียของมัน ดูไปแล้วก็เหมือนมนุษย์เรา

หลวงปู่เล่าว่า นกตัวเมียเกิดระแวง สงสัยว่านกตัวผู้ไม่ซื่อสัตย์ เพราะกลับมาซ้ำผิดปกติ คงแอบไปเซยซมกับนกตัวใหม่

พอนกตัวผู้มาถึงรัง นกตัวเมียทำท่าโกรธ รีบกระโดดออกจาก รัง ขยับปีกเสียงดังเพียวๆ ดูคล้ายผู้หญิงที่หึงสามีจนตัวสั่น แล้วก็ ต่ำว่านกตัวผู้ด้วยเสียงดังว่า “ห้ากินมึง ผีกินมึง” พุดซ้ำๆ ซากๆ อยู่อย่างนั้น

นกตัวผู้พยายามส่งเสียงอธิบายว่า “พีกลับมาซ้ำ เพราะวันนี้
หาอาหารได้ยากเหลือเกิน”

นกตัวเมียไม่ยอมฟัง ส่งเสียงดั่งว่า “อย่า อย่ามาแก้ตัวนะ”
แล้วก็ด่าว่า “ทำกินมีง ฝีกินมีง ทำกินดับกินปอดมีง” ด่าซ้ำซากอยู่
อย่างนั้น

นกตัวผู้สุดจะอดทน ขยับปีกเข้าไปใกล้ แล้วด่ากลับคืนว่า
“อีจองหอง อีจองหอง”

ต่างตัวต่างด่ากันเถียง ไม่มีใครฟังใคร

หลังจากนั้นนกทั้งสองตัวก็จิกตีกันถึงขั้นตะลุมบอน ทั้งส่งเสียง
จากปาก และขยับปีกตีกัน จิกกัน ตู๋นู่นวายไปหมด

**หลวงปู่เห็นเหตุการณ์เช่นนั้นก็รู้สึกทั้งขบขันทั้งปลงสังเวช
นี่แหละหนอกิลเลส ไม่ว่าจะคนไม่ว่าสัตว์**

เมื่อสงครามเกิดขึ้นลัทธิพิก ตัวเมียสู้กำลังนกตัวผู้ไม่ได้ ก็บินหนี
ทั้งรังไป ปล่อยให้ลูกน้อยทั้งสองส่งเสียงร้องด้วยความหิว

ฝ่ายนกตัวผู้ดูท่าจะไม่โหดจนลืมหิว ตรงเข้าจิกตีลูกน้อยทั้งสอง
จนร่วงตกลงมาใกล้กับที่หลวงปู่นั่งอยู่

ทั้งพ่อนกแม่กต่างก็บินหนีไปคนละทิศละทาง ปล่อยให้ลูกน้อย
ที่ยังไม่มีปีกมีขนหล่นตกลงมาที่พื้นดิน

หลวงปู่ก็จบเหตุการณ์เกี่ยวกับนกแสกแซวที่ท่านพบเห็นมา
เพียงแค่นี้ ในบันทึกก็ไม่ได้พูดต่อไปว่าเป็นอย่างไร

**ผู้เขียนเองก็ไม่มียุทธรูปในเรื่องนี้ แต่เชื่อมั่นว่าหลวงปู่ชาว
ฟังเสียงสัตว์ชนิดต่างๆ รู้เรื่อง เช่นเดียวกับครูบาอาจารย์องค์อื่นๆ
เหมือนกัน**

เรื่องนกอีกคู่หนึ่ง

หลวงปู่ขาว ยังคงบำเพ็ญเพียรอยู่ที่เดิม หลังจากนั้นอีก ๓-๔ วัน ก็มีนกอีกคู่หนึ่งบินมาจับกิ่งที่ต้นไม้เดิม ดูท่าทางมันคุยกันอย่างมีความสุขตามประสาหนุ่มสาว ไม่เหมือนกับนกแซงแซวคู่แรกที่มีลูกด้วยกันแล้ว

นกคู่นี้ต่างตัวต่างก็พูดคำหวานให้กัน นกตัวผู้พูดว่า “รื้ออ รื้ออ รักพี่คนเดียวนะน้อง

หลวงปู่ เล่าแค่นี้แล้วท่านก็หัวเราะ แล้วท่านก็พูดกับลูกศิษย์ ฆราวาสว่า “เจ้านกสองตัวนี้ คงจะแต่งงานกันใหม่ๆ เพิ่งไปเข้าพิธีวิวาห์มา แล้วแยกจากหมู่พวกมาอยู่กันสองตัว”

หลวงปู่ เล่าอย่างอารมณ์ดี แล้วท่านก็พูดว่า “ไม่ว่าคน ไม่ว่าสัตว์ วัฏฏะเหมือนกันทั้งนั้น”

ท้ายสุดหลวงปู่ก็ให้โอวาทว่า “เป็นผัวเมียกัน คำว่า กู-มึงอย่านำมาพูดกัน อย่างนำมาใช้เรียกกัน พูดกันด้วยคำไพเราะเพราะพริ้ง จะได้อยู่กันได้ชั่วชีวิต”

๘๙.

อยู่กับพวกมุเซอร์ อีโก้

ในพรรษาที่ ๑๒ (กึ่ง พ.ศ. ๒๔๗๙) **หลวงปู่ขาว อนาลโย** ไปจำพรรษาที่ **ดอยพระเจ้า** มีพระชาวเชียงใหม่มาพำนักอยู่ด้วย (ผู้เขียนเข้าใจว่าน่าจะเป็น **หลวงปู่คำอ้าย** ชาวบ้านปาง อำเภอมะแม่ง แต่ไม่ค่อยแน่ใจนัก คงต้องสืบค้นต่อไป)

พอออกพรรษาแล้ว **หลวงปู่ขาว** ก็ออกติดตาม **หลวงปู่มั่น** ซึ่งทราบว่าย่านไปพำนักบนเขาที่มีพวก **มุเซอร์ อีโก้** อาศัยอยู่ จึงได้ตามขึ้นไปสมทบ

หลวงปู่มั่น และศิษย์ได้ช่วยสอนให้ชาวเขานับถือพระรัตนตรัย รู้จักไหว้พระสวดมนต์ รู้จักศีล รู้จักกรรม รวมทั้งรู้จักการภาวนา

สภาพบนเขามีความกันดารมาก อาหารก็ขาดแคลน ชาวเขาเหล่านั้นยากจนมาก เสื้อผ้าจะใส่แทบจะไม่มี ด้านภาษาก็พูดกันไม่รู้เรื่อง การสอนพระศาสนาแม้จะลำบาก แต่ก็ได้ผลค่อนข้างดี

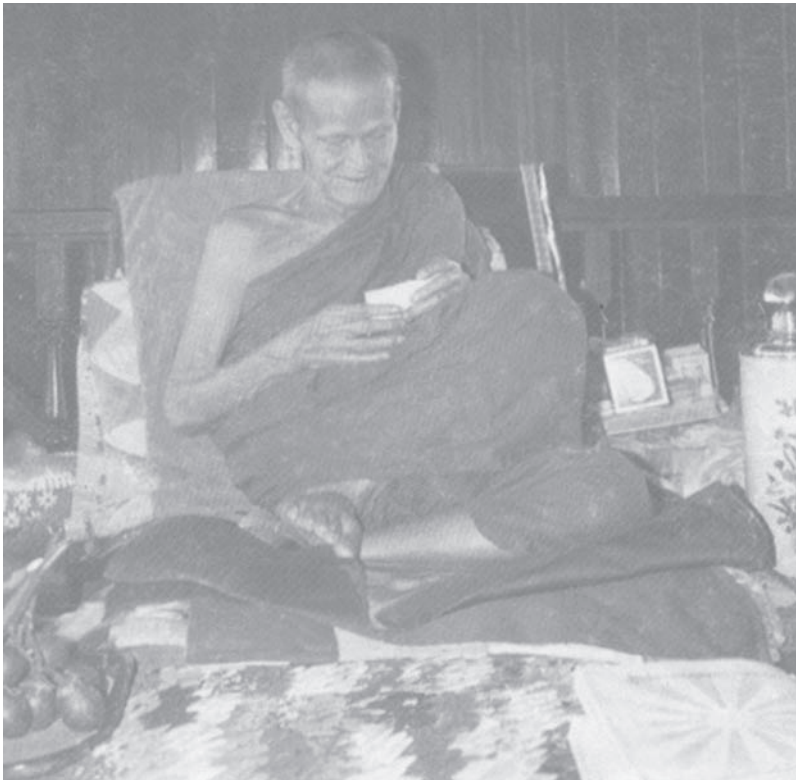
หลวงปู่ขาว บอกว่า **หลวงปู่มั่น** ท่านให้ความเมตตาต่อชาวเขาอย่างแท้จริง ชาวเขาก็อีกและศรัทธาท่านมาก

พักอยู่กับ **หลวงปู่มั่น** ระยะเวลาหนึ่ง แล้วก็วิวทิวเขาเข้าไปในป่าลึก อากาศแถบนั้นเยือกเย็นมาก ไข้ป่าก็ชุกชุม ต้องใช้กำลังใจที่เข้มแข็งต่อสู้กับอุปสรรคนานาประการ

ชาวเขาเหล่านั้นสุดแสนจะยากจน หาของป่ากินพอได้ประทังชีวิต
หลวงปู่บอกว่า ที่ท่านต้องมาอยู่ในที่ทุกข์ยากลำบากเช่นนี้ ก็เพราะ
ต้องการทรมานตัวมานะทีปฏิญญา อุปาทาน กิเลสตัวพยศ ถือตัวถือนตน
เหล่านี้ ให้มันดับดับตายไป จึงต้องอดทนอยู่ในสถานที่เช่นนั้น

อีกทั้งสภาพทารุณของธรรมชาติ ก็มีช่วยเหลือในการพาดพัน
ตัวชั่วร้ายทั้งหลายที่กล่าวมาอีกแรงหนึ่งด้วย เพราะลำพังตัวท่านเอง
ไม่มีกำลังพอที่จะฆ่า**กิเลสตัวแปรตใหญ่**ให้มันตายหมดสิ้นไปได้ จึงต้องใช้
ธรรมชาติเหล่านั้นเป็นเครื่องช่วยในการปราบช่มกิเลสให้หายพศลงได้
เป็นอย่างดี

๙๐.

บอกคาถาให้ชาวเขา

หลวงปู่ขาวเล่าถึงชาวเขาที่ท่านไปพักด้วยว่า พวกเขามีความซื่อสัตย์และซื่อตรงมาก พูดอะไร คิดอะไร เขาก็ทำอย่างนั้น ไม่มีเล่ห์กล มารยาเหมือนชาวเมือง จะบอกอะไร จะสอนอะไรก็บอกกันซื่อๆ พูดซื่อๆ

เมื่อ**หลวงปู่**อยู่กับพวกเขานานวันเข้า เขาก็มีความสนิทสนมดี **หลวงปู่**สอนให้รู้จักสวดมนต์ไหว้พระ ให้รู้จักทำทาน รักษาศีล รวมทั้งสอนให้ภาวนาด้วย

ชาวเขาบางคนจิตสงบเป็นสมาธิตั้งมั่นดี นั่งได้คราวละ ๒-๓ ชั่วโมงก็มี

วันหนึ่งมีชาวเขาเผ่ายาง เป็นชาย มาขอคาถาป้องกันตัวกับหลวงปู่ เพราะว่าแกกลัวเสือมาก กลัวจนบางครั้งไม่กล้าออกจากกระท่อมไปไหนก็มี ถึงขนาดยอมอดข้าวอดน้ำก็เอา

บนเขานั้นมีเสือมาก เดินไปทางไหนก็เจอเสือ **หลวงปู่**เมตตาสงสาร กลัวแกจะอดข้าวอดน้ำตาย จึงมอบคาถาสั้นๆ บทหนึ่งให้แก่ไปท่องให้ได้

คาถาบทนั้นว่า “**อิติปิโส ภควา พระเจ้าสังมา ภควายันตี**”

เวลาจะใช้ให้ว่าคาถา ๓ จบ เสกใส่ก้อนหิน แล้วหว่านไปรอบๆ ที่อยู่อาศัยจะกันภัยอันตรายได้

นายยางคนนี่แกไปต้อนควายของแกเข้าคอก ก็ไปพบควายของแกตัวหนึ่งถูกเสือกัดตายอยู่บนเขา เสือกโคร่งเพียงฆ่าควายให้ตาย แต่ยังไม่ลงมือกิน ยังคงเดินวนเวียนอยู่แถวๆ นั้น

นายยางแกไม่รู้จะทำอย่างไรดี แกอยู่คนเดียว ครั้นจะใช้มีดแล้วเนื้อควายก็คงไม่ทัน จะไปตามเพื่อนบ้านมาช่วยก็คงจะค่ำมืดก่อน เสือกมันคงจะออกมาลากควายเอาไปกินแล้ว

เมื่อแกจวนตัวก็นึกถึงคาถาของหลวงปู่ แกจะลองดูว่าขลังจริงหรือไม่ แกจึงดึงมีดจากเอว เสือกคาถาใส่มีดแล้วฟันกิ่งไม้แถวนั้น เอามาปิดคลุมซากควายของแก แล้วว่าคาถาใส่กิ่งไม้นั้นอีกเพื่อให้แน่ใจ

เสร็จแล้วแกรีบกลับบ้าน เพราะจวนค่ำแล้ว เดี่ยวเสือกจะออกหากิน พอถึงหมู่บ้านก็เล่าเรื่องที่แกทำให้เพื่อนบ้านฟัง และขอร้องให้ไปช่วยกันแล้วเนื้อควายในตอนเช้า

เพื่อนบ้านต่างไม่เชื่อว่าถึงตอนเช้าแล้วควายจะยังอยู่โดยไม่ถูกเสือกเอาไปกิน บางคนก็เข้าหาว่า “คาถาดีก็ยังมีเสือกแต่กระตูกนั้นชิวะ!”

แต่แกเชื่อมั่นในคาถามาก บอกเพื่อนบ้านว่า “เชื่อหลวงปู่เกิดคาถาดีแน่ ฮาเรียนมาใหม่ๆ ด้วย รับรองได้ผลแน่นอน”

ตอนเช้าพวกเขาชาวบ้านพากันไปตามที่ชายคนนั้นบอก ต่างก็แปลกใจที่เห็นซากควายทั้งตัวยังอยู่ที่เดิม “เห็นหรือไม่ คาถาหลวงปู่ดีจริงๆ” ต่างคนต่างก็แปลกใจ และร้องว่า “ไอ้โฮ...รอยปักดินจุ่มใหญ่ (รอยตีนเสือกใหญ่) วนรอบกิ่งไม้ที่ปิดไว้เต็มไปหมดเลย มันเข้าใกล้ควายไม่ได้ น่าอัศจรรย์จัง!”

๗๑.

บอกคาถาเด็ก ๆ

จากเหตุการณ์วันนั้น พวกชาว양ยิงเคราพและศรัทธา **หลวงปู่ขาว** มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะ **หลวงปู่** จะบอกอะไรสอนอะไร เชื่ออย่างหมดหัวใจเลยทีเดียวนะ

หลวงปู่ บอกว่า “พวก양มันซื่อสัตย์ มันเชื่อจริง ทำจริง คาถาจึงศักดิ์สิทธิ์”

ชาว양นับถือเลื่อมใสหลวงปู่หมดทั้งหมู่บ้าน ยอมปฏิบัติตามที่ **หลวงปู่ขาว** แนะนำอย่างเอาจริงเอาจัง

สำหรับพวกเด็ก ๆ ก็ตามพ่อแม่ไปกราบ **หลวงปู่** ด้วย **หลวงปู่** และพระสอนเด็ก ๆ ให้หัดอ่าน-เขียนหนังสือ สวดมนต์ไหว้พระ และรู้จักปฏิบัติครูอาจารย์ เช่น ช่วยตักน้ำใส่ตุ่ม ช่วยกวาดลานวัด และทำกิจต่างๆ ตามที่พระแนะนำอย่างขยันขันแข็ง

หลวงปู่ขาว ท่านฉลาดในการสอนเด็กมาก ท่านบอกว่า “ถ้าเด็กคนไหนมีความประพฤติเรียบร้อย ไม่ดื้อดึง ไม่เกเร รักพ่อรักแม่ รักญาติมิตร ขยันหมั่นเพียรเรียนวิชาความรู้แล้ว **หลวงปู่** จะสอนคาถาดีให้ ถ้าคนไหนไม่ขยันหมั่นเพียรก็เอาของดีไปไม่ได้ คาถาหรือของดีมันจะอยู่กับคนดีเท่านั้น”

พวกเด็ก ๆ ในหมู่บ้านล้วนแต่ขยันขันแข็ง ทำตัวน่ารักทุกคน พ่อแม่ก็พอใจมาก

วันหนึ่ง **หลวงปู่**จึงบอกคาถาดีให้ พวกเด็กประถมมือแล้ว ตั้งใจทำสมาธิ ทำให้ใจให้แน่วแน่ แล้ว**หลวงปู่**จึงบอกคาถาหัวใจพระพุทธรูปคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ว่า **“อิ สวา สฺ อี สวา สฺ นะโมพุทฺธายะ”**

เด็กๆ จดจำกันได้อย่างรวดเร็ว เพราะต่างก็ได้ฝึกสมาธิมาแล้ว **หลวงปู่**ให้ฝึกท่องฝึกบริกรรมทุกเช้าเย็น หรือบริกรรมได้ตลอดเวลา

เหตุการณ์เกิดขึ้น เนื่องจากเด็กๆ ชอบพากันไปกระโดดน้ำเล่น ที่ฝายกั้นน้ำเข้านาใกล้หมู่บ้าน สร้างความรำคาญใจให้เจ้าของนา เพราะกลัวฝายจะพัง

เจ้าของนาจึงไปตัดไม้ไผ่รวกเอามาเสี้ยมปลาย แล้วเอาไปปักไว้ใต้น้ำ ตรงที่เด็กชอบกระโดด หวังจะให้ไม้ไผ่เสี้ยมเด็กตาย หรือบาดเจ็บ จะได้เซ็ดหลาย

พวกเด็กๆ ไปกระโดดน้ำเล่นเช่นเคย ก่อนกระโดดก็ว่า คากาก่อนทุกคนไป ทุกคนจึงรอดพ้นจากขวากไม้ไผ่ที่เจ้าของนาปักไว้หลายอัน

เจ้าของนาแอบดูอยู่ ไม่เห็นเด็กได้รับอันตรายสักคน จึงได้เข้าใจว่าคงเป็นเพราะคาถาที่เด็กท่องนั่นเองทำให้แคล้วคลาดได้

หลวงปู่ชาวท่านบอกว่า **“คาถานี้ดีสำหรับผู้นับถือเชื่อถือด้วยศรัทธา อย่างจริงใจ เพราะพระธรรมย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม ให้พ้นจากภัยพิบัติทั้งปวง เว้นไว้เสียแต่กรรมเวรตามทัน หรือหมดอายุขัยซึ่งต้องไปตามบุญกรรมนั้นๆ”**

๙๒.

อาสาไปเจรจากับข้าง

เมื่อ **หลวงปู่ขาว อนาลโย** ได้อยู่โปรดพวกชาวเขาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ก็ได้อalahท่ามกลางความรักความอาลัยของพวกเขาก็เป็นที่ยิ่ง เพราะ**หลวงปู่**เป็นที่เลื่อมใสและเคารพบูชาของพวกเขามากอย่างแท้จริง

เมื่อ**หลวงปู่**จากไปก็เปรียบประดุจว่าพวกเขาขาดสิ่งยึดเหนี่ยวที่สำคัญยิ่งในชีวิตพวกเขาทีเดียว

เมื่อไม่สามารถอ่อนน้อมจนจุดรั้งให้ท่านอยู่กับพวกเขาต่อไปได้ พวกเขาจึงกล่าวกับท่านว่า “ถ้าหลวงปู่ได้มาแถวนี้อีกก็ขอนิมนต์ท่านมาให้ศีลให้ธรรมแก่พวกข้าหน่อยด้วยเถิด”

หลวงปู่ ออกเดินทางไปสมทบกับ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น**ในที่อีกแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลเท่าใดนัก เพื่อร่วมเดินทางไปวิเวกยังสถานที่แห่งหนึ่งชื่อ**บ้านแม่กะดำ**

เมื่อคณะพระธุดงค์เดินไปถึงช่องเขาแห่งหนึ่ง ก็เจอข้างใหญ่ตัวหนึ่งยืนกินใบไม้ขวางทางอยู่ตรงช่องเขานั้นพอดี และเป็นทางเดียวที่จะเดินผ่านไปได้ ถ้าไปทางอื่นต้องปีนเขาสูง ใช้เวลาเดินทางหลายวัน ทางนี้จึงเป็นทางลัดที่สุดที่จะไป**บ้านแม่กะดำ**ได้

หลวงปู่มั่น จึงปรึกษา กับศิษย์ว่าจะทำอย่างไร พระรูปหนึ่งอาสาไปตามเขาเขาที่อยู่แถวนั้นให้มาช่วยไล่ช้างให้หลีกทางให้

เขาเขาเหล่านั้นปฏิเสธว่า “อี อี ชะเจ้าก็กลัวตายเหมือนกัน นิมนต์ตุ้เจ้าไปเองเถิด”

หลวงปู่ขาว จึงอาสาจะไปขอเจรจากับช้าง เพราะท่านเคยผจญกับช้างมาหลายครั้งแล้ว น่าจะพูดกันรู้เรื่อง

หลวงปู่มั่น จึงบอกว่า “เอ้อ ยังงั้นก็ลองไปดู”

ช้างกำลังกินใบไม้และหันหลังให้พระ **หลวงปู่ขาว** ได้เพ่งจิตแผ่เมตตาให้ช้าง แล้วพูดกับช้างว่า

“ดูก่อนพี่ชาย พ่อมหาจำเริญ ผู้มีกำลังมหาศาล ทั้งสังขารร่างกายก็อ้วนพีดีงาม ส่วนตัวข้าพเจ้านั้นเป็นผู้มีกำลังวังชานเล็กน้อย ทั้งอยู่ในศีลในธรรมไม่ได้คิดมุ่งร้ายหมายขจัดต่อใครทั้งหมด ขอพี่ชายผู้มีกำลังมหาศาล จงได้หลีกทางให้พวกข้าพเจ้าผู้น้อยเดินทางไปด้วยเถิด”

ช้างหันหน้ามาทาง **หลวงปู่ขาว** ขยับหูตึงพิบพับ แล้วเดินหลบไปข้างทาง เองาซุกไว้กับกอไม้สงบนิ่งอยู่ รวกับจะร้องบอกนิมนต์ว่า “ตุ้เจ้าไปเถิด”

หลวงปู่มั่น เห็นเช่นนั้นก็บอกพระลูกศิษย์ว่า “ไปได้ ไปได้ ไปได้แล้ว”

พระทุกองค์จึงเดินเรียงแถวผ่านช้างไปได้อย่างปลอดภัย

พระอาจารย์มนู เดินรั้งท้ายสุด ปกติท่านกลัวช้างมากอยู่แล้ว บังเอิญตะขอกลดของท่านเกิดไปเกี่ยวอยู่กับกิ่งไม้ข้างทาง ท่านคิดว่าช้างมันตึงไว้ ไม่กล้าเหลียวหลังไปมอง

พระอาจารย์มณู ออกแรงกระซอกติดๆ กันหลายครั้ง ตะขอก็ไม่หลุด ท่านยิ่งกลัวหนัก จะร้องให้พระองค์อื่นช่วยก็กลัวจะถูก **หลวงปู่มั่น**ตำหนิเอา เพราะพระอาจารย์ใหญ่ท่านไม่ชอบพระจุดงค์ชี้ขลาด ท่านจะว่าเอาแรงๆ

หลวงปู่บอกว่า **พระอาจารย์มณู** กลัวข้างถึงกับปีสสาวะรด โดยไม่รู้ตัว ท่านจึงตัดสินใจกระซอกตลอดเต็มที่ ตะขอหลุด ท่านถึงกับล้มคะมำไปข้างหน้า ท่านหันไปมองข้างหลังเห็นข้างใหญ่ยังยืนสงบนิ่งอยู่ที่เดิม ตะขอกลตไปเกี่ยวกับกิ่งไม้ต่างหาก

พระอาจารย์มณู รู้สึกละลายใจตัวเอง รีบลุกขึ้นแล้วเดินตามคณะพระจุดงค์ไป ภายหลังได้เล่าให้หมู่พวกที่ร่วมเดินทางได้ฟังกันอย่างขบขันยิ่ง

หมายเหตุ : ๑. ชื่อสถานที่ **บ้านแม่กะดำ** ที่ระบุถึงในตอนนั้น ไม่แน่ใจว่าอยู่ที่ใด แต่มีสถานที่ที่ชื่อคล้ายกันนี้คือ **บ้านแม่ดำ** เขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา แต่เดิมเป็นเขตจังหวัดเชียงราย ก่อนเข้าตัวเมืองพะเยา มี **สี่แยกแม่ดำ** แยกซ้ายไปเชียงใหม่ แยกขวาไป อ.เชียงคำ อ.เทิง ถ้าตรงขึ้นเหนือไปเชียงราย อีกแยกมาจากได้มาจากลำปางแพร่

๒. คณะพระจุดงค์ที่เดินทางในครั้งนั้นมี **หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต, พระมหาทองสุก สุกิจิตโต, พระอาจารย์บุญหนัก, พระอาจารย์มณู, หลวงปู่พรหม จิรปุณฺโณ และ หลวงปู่ขาว อนาลโย** รวม ๖ องค์ จากหนังสือ **ใต้จิตสำนึก** เขียนโดย **พระบวร พุทธิภาโณ**

๙๓.

ปราบสมุนของผี

คณะของพระธุดงค์ ซึ่งมี หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต เดินทางจากบ้านแม่กะดำ ไปทางอำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย หลวงปู่มั่น ไปบริเวณที่ดอยจอมแจ้ง ส่วนลูกศิษย์องค์อื่นก็แยกย้ายกันไปตามสถานที่ที่ถูกจริตของแต่ละองค์ บางองค์พักที่บ้านแม่สรวยก็มี

สำหรับหลวงปู่ขาว อนาลโย กราบลาพระอาจารย์ใหญ่ไปบริเวณองค์เดียวที่ดอยช้าง เป็นดอยที่สูงมาก อากาศหนาวเย็นตลอดปี

หลวงปู่ เดินไปพบศาลเจ้าแห่งหนึ่ง ชาวบ้านช่วยกันทำเป็นบ้านเล็กๆ สร้างเสร็จใหม่ๆ พออาศัยพักได้หนึ่งคนสบายๆ ท่านจึงใช้สถานที่นั้นเป็นที่พักภาวนา

พวกชาวบ้านรู้ว่า มีพระธุดงค์มาพักที่ศาลซึ่งพวกเขาสร้างให้เป็นที่อยู่ของหัวหน้าผีประจำหมู่บ้าน พวกเขาก็ไม่พอใจ เพราะกลัวหัวหน้าผีจะโกรธแล้วจะมาแกล้งให้ชาวบ้านเดือดร้อน

ชาวบ้านที่ทำตัวเป็นสมุนของผีจึงพากันยกพวกออกมาขับไล่หลวงปู่ให้หนีไปพักที่อื่น พวกเขาขับไล่ด้วยถ้อยคำรุนแรง รวมทั้งบางคนใช้คำหยาบคาย และคุกคามหลวงปู่ว่า “ถ้าไม่หนีไปจะฆ่าให้ตาย”

หลวงปู่ได้แต่คิดในใจว่า “มันกรรมเวรอะไรหนอ พอพ้นจากข้างก็มาเจอกับผีอีก ตัวหัวหน้าผีก็ไม่เท่าไรนัก แต่พวกสมุนผีเหล่านี้เราจะทำกับพวกเขาอย่างไรดีหนอ!”

เมื่อโดนขับไล่หนัก **หลวงปู่**จึงพูดออกไปว่า :-

“เราจะไม่หนี ตายเป็นตาย ถ้าหากเรากลัวตาย เราจะบ้ายหน้ามาที่นี่ทำไม เราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า แผ่นดินนี้ไม่ใช่แผ่นดินผี แผ่นดินสาง เป็นแผ่นดินของพระเจ้าแผ่นดินต่างหาก ถ้าอยากสู้ก็ลองดู ถ้าคิดว่าแผ่นดินนี้เป็นของผีก็ให้ผีมาเจอกับเรา ถ้าพวกโยมจะยังมาขับไล่ให้อาตมาหนีอีกละก็จะต้องเกิดเรื่องแน่ ถ้าอาตมากลัวละก็คงไม่กล้ามาอยู่คนเดียวอย่างนี้ ขอให้พวกโยมพากันกลับไป ถ้าหัวหน้าผีของพวกโยมเก่งจริงก็ให้มาขับไล่อาตมาเอง กลับไปได้แล้ว อาตมาจะภาวนา...”

พวกชาวบ้านสมุนของผีมองเห็นว่าปรึกษากันว่าจะเอาอย่างไรดี คนหนึ่งพูดว่า “**นี่กว่าผีมันเก่งแล้ว ตูเจ้าองค์นี้ยังเก่งกว่าผีอีก!**”

พวกเขาก็มาราบหลวงปู่ แล้วแยกย้ายกันกลับบ้าน เพราะจวนจะมีดแล้ว ทิ้งให้หลวงปู่เผชิญหน้าอยู่กับผีตามลำพัง

ฮาเป็นปู่ของผี!

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้เคยเล่าให้ลูกศิษย์ฟัง เรื่องที่เกี่ยวข้องกับผีคราวเดินธุดงค์ไปทาง**เชียงใหม่**

หลวงปู่ เล่าว่าท่านเคยไปพำนักที่ดอยลูกหนึ่งอยู่ป่าเพ็ญภาวนาที่ศาลเจ้าแห่งหนึ่งที่ชาวบ้านเขาทำไว้สำหรับผีประจำหมู่บ้าน

ช่วงที่ท่านพักอยู่ที่นั่น ชาวบ้านให้ความศรัทธาท่านมาก (เรียกว่า**ชาวศรัทธา**)

มีอยู่ครั้งหนึ่ง **หลวงปู่**มีอาการปวดศีรษะมาก พวกชาวศรัทธาเชื่อว่า**หลวงปู่**คงถูกผีที่ศาลเจ้าทำร้ายเอา พวกเขาจึงได้ไปเชื้อเชิญหมอผีมาช่วยรักษา**หลวงปู่**

หมอผีขึ้นมาหา**หลวงปู่**บนดอย บอกว่าผีมันคงจะทำร้าย**หลวงปู่**เข้าแล้ว เพื่อความปลอดภัยของ**หลวงปู่**เอง ขออาราธนา**หลวงปู่**ให้ลงจากดอยเถิด เพราะ **“ผีมันทำร้ายตุ้เจ้า”**

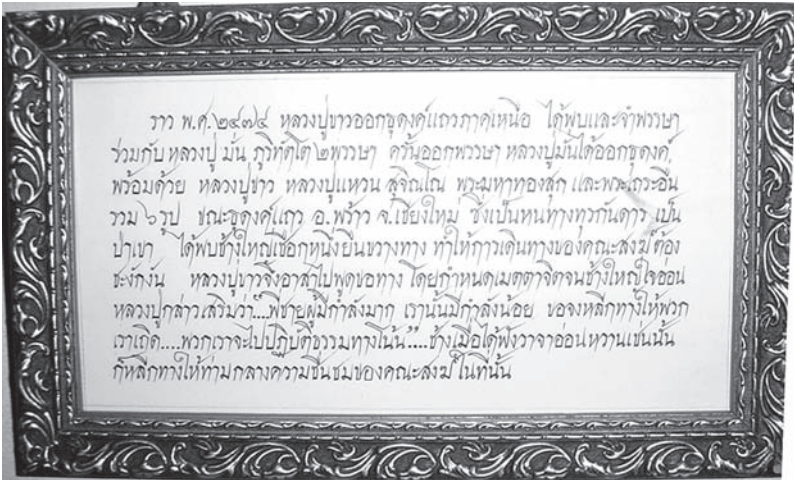
หลวงปู่ขอบใจในความหวังดีของหมอผี จึงตอบเขาว่า “เขาขอบใจในความหวังดี แต่เขาไม่กลัวผีดอกนะ ผีมันทำอะไรเขาไม่ได้ **เฮานี้**นะเป็นปู่ผีอีก ผีทั้งหลายมันเป็นลูกเป็นหลานของเขา เขาไม่เคยย่านพวกผีมันเลย เขาเอ็นดูมันเหมือนลูกเหมือนหลานของเขา

พยายามสอนให้พวกผีทำคืออยู่ในศีลธรรม **ที่ปวดหัวนี้มันเกี่ยวกับอากาศต่างหาก** ไม่เกี่ยวกับผีसाงอะไรดอก พักผ่อนสักหน่อยก็หายไม่ต้องห่วงเฮาดอก...”

ชาวศรัทธายังเคารพยิ่งศรัทธา**หลวงปู่**มากขึ้น ต่างก็รำลือว่า “ตู้เจ้านี้เก่งจริงๆ ผียังไม่กล้าทำอะไรท่าน”

หลวงปู่ ได้สอนให้ชาวศรัทธา เชื่อมั่นในพระรัตนตรัย ถือนั่นในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่ระลึก สอนให้ประพฤติตนอยู่ในศีลอยู่ในธรรม ประพฤติตัวเป็นคนดี รู้จักให้ทาน รักษาศีล และทำสมาธิภาวนา ให้มีกตัญญูแก่ผู้มีพระคุณ และรักประเทศชาติ ให้เลิกการนับถือและเช่นไหว้ภูติผีปีศาจ ผีसाง นางไม้ เพราะมันช่วยอะไรเราไม่ได้ดอก

จำพรรษาที่ พระธาตุดอยจอมแจ้ง

เมื่อหลวงปู่ขาว อนาลโย แยกจากหมู่คณะไปบำเพ็ญเพียร อยู่บนดอยช้างนานพอสมควร ท่านก็ได้กลับมาหาพระอาจารย์ใหญ่มั่น ซึ่งบำเพ็ญภาวนาอยู่ที่ดอยจอมแจ้ง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เพื่อฟังการอบรมสั่งสอนจากพระอาจารย์ใหญ่ และเพื่อปรนนิบัติรับใช้ พระอาจารย์ตามประเพณีของพระกรรมฐาน

พอถึงฤดูเข้าพรรษา หลวงปู่ขาว ก็ได้พักจำพรรษาอยู่กับ พระอาจารย์ใหญ่มั่น ณ ดอยจอมแจ้ง แห่งนั้น ปีนั้นเป็นปี พ.ศ. ๒๔๘๐ หลวงปู่อายุ ๔๙ ปี เป็นพรรษาที่ ๑๓ ในธรรมยุติกนิกาย

การจำพรรษาที่ดอยจอมแจ้งนี้ มีพระภิกษุสายหลวงปู่่มั่น จำพรรษาอยู่ด้วยหลายรูป โดยมีพระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐิริทตโต เป็นหัวหน้าคณะ ลูกศิษย์องค์อื่นๆ ก็มี หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่ พรหม จิรปุญโญ, หลวงปู่พระมหาทองสุก สุจิตโต, พระอาจารย์มณู, พระอาจารย์เนียม และ พระอาจารย์คำ

ในพรรษานี้ หลวงปู่ขาว ได้ตั้งใจทำความเพียรจนเต็มความสามารถ แต่หลวงปู่ มีอาการไข้อยู่ตลอดพรรษาเลยทีเดียว

หลวงปู่อาพาธ

เรียนแต่ต้นแล้วว่า ตลอดพรรษาที่พำนักที่**ดอยจอมแจ้ง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย หลวงปู่ขาว** มีอาการป่วยใช้ตลอดเวลา

วันหนึ่ง ในขณะที่**หลวงปู่ขาว**นอนชมด้วยอาการไข้ ท่าน**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ได้พูดเสียงดังออกมาว่า

“พิจารณาเข้าซี จะนอนให้เป็นไข้อยู่เฉยๆ อย่างนี้ได้อย่างไร ความไข่มันเป็นอริยสัจของจริง จะหลีกหนีตายให้พ้นทุกคนไม่ได้ เขาเป็นอยู่ทั่วโลกนั้นแหละ

ลุกขึ้นมาเดินจงกรมให้เส้นสายมันได้เหยียดออกเสียบ้าง นอนมากเกินไปเดี๋ยวมันไม่เดิน เส้นเอ็นมันขดงอ มันหด มันจะตายซ้ำเสียอีก

ท่านบวชกับผู้ใด พระเทวทัตบวชกับพระพุทธเจ้า ไม่ฟังคำสอนของพระพุทธเจ้า ตายไปแล้วก็ลงเวจี

ท่านจะลงเวจีเหมือนพระเทวทัตหรือ จะมาเอาแต่นอนสาธุอยู่ เพราะลุกไม่ขึ้น และก็คิดแต่ว่า นี่หน่อมหาเมตตากากรุณา อยากให้ได้จริงๆ...”

(ตอนต่อไปติดต่อกันหลายตอน จะเป็นธรรมะที่**หลวงปู่ขาว** ท่านได้ในระหว่างป่วยไข้ เป็นธรรมะจาก**หลวงปู่มั่น** และธรรมะของ

หลวงปู่ขาวเอง ผู้เขียนได้แยกออกเป็นตอนย่อยๆ เพื่อผู้อ่านจะสามารถจับประเด็นได้สะดวกยิ่งขึ้น)

สำหรับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ **พระเทวทัต** นั้น **หลวงปู่มั่น** เคยปรารภในคราวอยู่ที่เชียงใหม่ว่า “ท่านขานี้เคยเป็นลูกศิษย์พระเทวทัตมาก่อน ถูกพระเทวทัตยุยงหลงกลมา ยา พระอัครสาวกได้เหาะไปนำเอากลับมา”

หลวงปู่ขาว ท่านก็ทราบอดีตชาติในส่วนนี้ของท่านดี และเคยเรียนให้ทราบมาตั้งแต่ต้นๆ ของหนังสือแล้ว โปรดทบทวนดูครับ

พระธาตุจอมแจ้ง อำเภอแม่สรวย จ.เชียงราย

๙๗.

ระงับไข้ ด้วยวิธีภาวนา

หลวงปู่ขาว เล่าให้ศิษย์ฟังว่า เวลาท่านรูดงค์ไปตามป่าตามเขา หากเกิดป่วยไข้ขึ้นมา ท่านไม่ค่อยสนใจกับหยูกยาอะไรยิ่งไปกว่า การระงับด้วยธรรมโอสธ ซึ่งได้ผลทั้งร่างกายและจิตใจไปพร้อมๆ กัน และยึดถือเป็นหลักใจระลึกไว้ได้นานกว่าธรรมดา

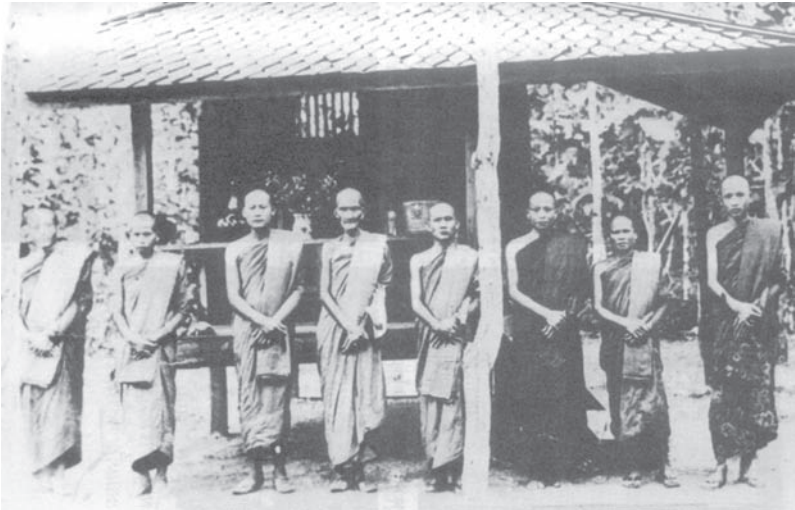
หลวงปู่เคยระงับไข้ด้วยวิธีภาวนามาหลายครั้ง จนเป็นที่มั่นใจ ต่อการพิจารณาเวลาไม่สบาย เริ่มแต่จิตเป็นสมาธิ คือมีความสงบเย็นใจ ใจสว่างไสวเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ เหมือนแก้วมณีอันสดใส ไม่มีความขุ่นมัวแต่ประการใด

เวลาเป็นไข้ที่ไร หลวงปู่ต้องตั้งหน้าสู้ตายด้วยการภาวนา อย่างมั่นใจที่เคยเห็นผลประจักษ์มาแล้ว

แรกๆ หลวงปู่ได้อาศัย พระอาจารย์ใหญ่ คือ หลวงปู่มั่น คอยให้อุบายเสมอในเวลาเป็นไข้ โดยยกตัวของพระอาจารย์ใหญ่เองขึ้นเป็นพยานว่า ท่านจะได้กำลังใจสำคัญๆ ที่ไร มักได้จากการเจ็บไข้แทบทั้งสิ้น ท่านพระอาจารย์ใหญ่บอกว่า

“เจ็บหนัก ป่วยหนักที่ไร สติปัญญายิ่งหมუნตัวดีและรวดเร็ว
 ไปกับเหตุการณ์นั้นๆ ที่เกิดขึ้นในเวลาเจ็บป่วย โดยไม่ต้องถูกบังคับ
 ให้พิจารณา และไม่สนใจกับความหายหรือความตายอะไรเลย
 นอกจากพยายามให้รู้ความจริงของทุกขเวทนาทั้งหลายที่เกิดขึ้นและ
 โหมเข้ามาในเวลานั้น ด้วยสติปัญญาที่เคยฝึกหัดอยู่เป็นประจำจน
 ชำนิชำนาญ”

พระอาจารย์ที่มาพัก ณ วัดอรุณญวิเวก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ในพ.ศ. ๒๔๘๐
 จากซ้าย องค์ที่ ๓ คือ พระอาจารย์กว่า สุมโน, องค์ที่ ๗
 คือ หลวงปู่ชอบ ฐานสโม และองค์สุดท้าย คือ หลวงปู่เทศก์ เทสรังสี
 หลวงพ่อเปลี่ยน ปญญาทีโป เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน บอกว่าเสียดายที่ไม่ได้เรียนถาม
 หลวงปู่เทศก์ ว่าครูบาอาจารย์ในรูปเป็นใครบ้าง

๑๗๘.

เดือนพระที่เจ็บไข้

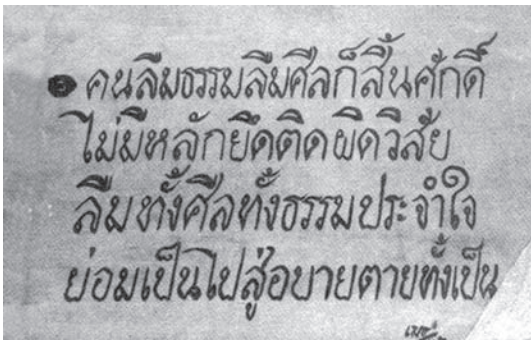
หลวงปู่ขาว เล่าว่า บางครั้งเวลาพระลูกศิษย์เป็นไข้ **หลวงปู่มั่น** ท่านจะเตือนเป็นเชิงปัญหาเหน็บๆ ว่า

“ท่านเคยคิดบ้างไหมว่า ท่านเคยทุกข์ก่อนจะตาย ทุกข์มากยิ่งขึ้นกว่า ทุกข์ที่กำลังเป็นอยู่ขณะนี้ ในภพชาติที่ผ่านมาๆ มา

เพียงทุกข์ในเวลาเป็นไข้ธรรมดา ซึ่งโลกๆ เขามีได้เรียนธรรม เขายังพออดทนได้ บางรายเขายังมีสติดี มีมารยาทงามกว่าพระเรา เสียอีก

คือเขาไม่แสดงอาการทुरนทुरาย กระสับกระส่าย ร้องครางทิ้งเนื้อทิ้งตัว เหมือนพระบางองค์ที่แยๆ ซึ่งไม่น่าจะมีแผงอยู่ในวงพุทธศาสนา เลย และไม่น่าจะมี เพราะจะทำให้ศาสนาเป็นนเปรอจะได้ด้วย

แม้เจ็บมาก ทุกข์มาก เขายังมีสติควบคุมมารยาทให้อยู่ในความพอดีงามตาได้อย่างน่านิยมน”

ยกตัวอย่าง ฆราวาสป่วยเจียนตาย

หลวงปู่ขาว ได้เล่าถึงคำสอนของ**หลวงปู่มั่น**สอนพระลูกศิษย์เวลาป่วยไข้ โดยยกตัวอย่างฆราวาส ดังนี้ : -

“ผมเคยเห็นฆราวาสป่วยมาแล้ว โดยลูกๆ เขามานิมนต์ผมเข้าไปเยี่ยมพ่อเขาเวลาจนตัวจะไปไม่รอด พ่อเขาอยากพบเห็นและกราบไหว้ในวาระสุดท้าย พอเป็นขวัญใจระลึกได้เวลาแตกดับจริงๆ

ขณะเราเข้าถึงบ้าน พ่อเขาพอมองเห็นเรากำลังก้าวเข้าไปที่เตียงนอนเท่านั้น ทั้งที่กำลังป่วยหนัก ปกติลูกหนึ่งคนเดียวไม่ได้ ต้องช่วยพยุงกัน

แต่ขณะนั้นเขายังสามารถลุกพรวดพราดขึ้นคนเดียวได้ด้วยสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเต็มที่ ไม่มีอาการไข้และป่วยหนักใดๆ ปรากฏเหลืออยู่พอให้ทราบได้ว่าเขาป่วยหนักเลย

ทั้งกราบทั้งไหว้ด้วยความรื่นเริงบันเทิงในจิตใจและมารยาทที่อ่อนน้อมสวยงาม จนใครๆ ในบ้านเกิดพิศวงงงกันไปตามๆ กันว่า เขาลุกขึ้นมาโดยลำพังคนเดียวได้อย่างไร เมื่อปกติแม้จะพลิกตัวเปลี่ยนการนอนท่าต่างๆ ลูกหลานก็ต้องช่วยกัน เพราะความระมัดระวังกลัวจะถูกกระแทบกระเทือนมาก และอาจสลบหรือตายในขณะนั้น...”

คนไข้คนที่หลวงปู่มั่นพูดถึง พอเห็นท่านเข้ามา กลับเป็นคนใหม่
ดูสดชื่นกระปรี้กระเปร่าขึ้นมาจากคนไข้ที่จวนจะตายอยู่แล้ว จึงเป็น
ที่น่าอัศจรรย์ไม่เคยเห็นเช่นนี้

หลวงปู่มั่นพูดต่อไปว่า “...และชาวบ้านพูดกับผมว่า เขาตายไป
หลังจากเวลาที่ผมออกมาไม่นานนักเลย ด้วยความมีสติตลอดเวลา
สิ้นลมหายใจ และไปอย่างสงบประสพสุขโตไม่ผิดพลาด”

๑๐๐.

อย่านอนดูไข้เฉยๆ

เมื่อ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น**ยกตัวอย่างฆราวาสที่ป่วยไข้เจียนตาย แล้วก็โยงมาถึงพระลูกศิษย์ที่กำลังนอนเจ็บไข้อยู่ว่า : -

“ส่วนท่านเอง ไม่เห็นเป็นไข้หนักถึงขนาดนั้น ทำไมนอนใจไม่พิจารณา หรือมันหนักด้วยความอ่อนแอทับถมจิตใจ จึงทำให้ร่างกายอ่อนเปี้ยกไปด้วย

พระกรรมฐาน ถ้าขึ้นเป็นลักษณะนี้มากๆ ศาสนาต้องถูกตำหนิกรรมฐานต้องล่มจม ไม่มีใครสามารถทรงไว้ได้ เพราะมีแต่คนอ่อนแอ กรรมฐานอ่อนแอ คอยแต่ขึ้นเชิงงี้ให้กิเลสมันสับเอาอย่าเอา

สติปัญญาพระพุทธเจ้า ท่านมิได้ประทานไว้สำหรับคนขี้เกียจอ่อนแอ โดยนอนเฝ้าหนึ่งเฝ้าไข้อยู่เฉยๆ ไม่คิดค้นพิจารณาธรรมดั่งกล่าวเลย

การหายไข้หรือการตายของผู้อ่อนแอไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย ลู้งูหนุตายตัวเดียวก็ไม่ได้

ท่านอย่านำลัทธิ และวิชาหมูนอนคอยเขียงอยู่เฉยๆ มาใช้ในวงศาสนาและวงพระกรรมฐาน ผมอายุฆราวาสผู้เขาดีกว่าพระ และอายุหนูตัวที่ตายแบบเรียบๆ ซึ่งดีกว่าพระที่เป็นไข้แล้วอ่อนแอ และตายไปด้วยความไม่มีสติปัญญารักษาตัว

ท่านลองพิจารณาดูซิว่า สัจธรรม มี **ทุกข์ลัจ** เป็นต้น ที่ปราชณีย์ ท่านว่าเป็นธรรมชาติของจริงสุดส่วนนั้น จริงอย่างไรบ้าง และจริงอยู่ที่ไหน กั้นแน่ หรือจริงอยู่ที่ความประมาทอ่อนแอ ดังที่พากันเสริมสร้างอยู่เวลานี้

นั่นคือการเสริมสร้าง **สมุทัย** ทับถมจิตใจให้ใจไม่ขึ้นต่างหาก มิได้เป็นทาง**มรรค** เครื่องทำให้หลุดพ้นแต่อย่างใดเลย”

การพิจารณาทุกข์

คำเทศน์สอนพระที่กำลังป่วยไข้ ของหลวงปู่มั่น มีต่อไปว่า :-

“ผมที่กล้ายืนยันว่าเคยได้กำลังใจในเวลาป่วยหนักนั้น ผมพิจารณาทุกข์ที่เกิดกับตัว จนเห็นสถานที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ของมันอย่างชัดเจนด้วยสติปัญญาจริงๆ

จิตที่รู้ความจริงของทุกข์แล้ว ก็สงบตัวลง ไม่แสดงการส่ายแส แปรสภาพไปเป็นอื่น นอกจากดำรงตนอยู่ในความจริง และเป็นหนึ่ง อยู่เพียงดวงเดียว ไม่มีอะไรมารบกวนลวนลามเท่านั้น ไม่เห็นความ แปลกปลอมใดๆ เข้ามาเคลือบแฝงได้เลย

ทุกขเวทนาจักดับสนิทลงในเวลานั้น แม้ไม่ดับ ก็ไม่สามารถทับ จิตใจเราได้ คงต่างอันต่างเจริญอยู่เพียงเท่านั้น

นี่แลว่าสังขารเป็นของจริงสุดส่วน จริงอย่างนี้เอง ท่านจึงว่า อยู่ที่ดีดวงมีปัญญารอบตัวเพราะการพิจารณา ไม่ใช่อ่อนแอเพราะ นั่งทับนอนทับสติปัญญา เครื่องมือที่ทันกันกับการแก้กิเลสอยู่เฉยๆ”

๑๐๒.

เปรียบสติปัญญา กับก้อนหิน

พระอาจารย์ใหญ่ ท่านยกอุปมาสอนศิษย์ที่กำลังป่วยไข้ต่อไปว่า : -

“ผมจะเปรียบเทียบให้ท่านฟัง **หิน**นั้นปาหว่าคนก็แตก ทับหว่าคนก็ตายได้ แต่นำมาทำประโยชน์ เช่น เป็นหินลับมีดหรืออะไรก็ได้ ตามแต่คนโง่จะนำมาทำลายสังหารตน หรือคนฉลาดจะนำมาทำเป็นหินลับมีดหรืออื่นๆ เพื่อประโยชน์แก่ตนตามต้องการ

สติปัญญาก็เช่นกัน จะนำไปใช้ในทางผิด คิดไตร่ตรองในทางไม่ชอบ ฉลาดประกอบอาชีพในทางผิด เช่น ฉลาดหาอุบายฉกฉลัก ปล้นจี้เขา ก็ย่อมเกิดโทษเพราะนำสติปัญญาไปใช้ในทางที่ผิด

การนำสติปัญญามาใช้เป็นการอาชีพในทางที่ถูกต้อง เช่น คิดปลูกบ้านสร้างเรือน เป็นช่างไม้ ช่างเขียน ช่างแกะสลักต่างต่างๆ เป็นต้น หรือจะนำมาใช้แก้กลีสัตถมหาตัวเหี่ยวแห้งแก่นวัญญูะ ที่พาให้เวียนเกิดเวียนตายอยู่ไม่หยุด จนหมดสิ้นไปจากใจ กลายเป็นความบริสุทธิ์ถึงวิมุตติ พระนิพพานทั้งเป็นในวันนี้ เดือนนี้ ปีนี้ ชาตินี้ ก็ไม่เหลือวิสัยมนุษย์จะทำได้ ดังที่ท่านผู้ฉลาดทำได้กันมาแล้ว แต่ต้นพุทธรักษาจนถึงปัจจุบันคือวันนี้

ปัญญาย่อมอำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้สนใจใคร่ครวญไม่มีทาง
สิ้นสุด เพราะสติกับปัญญาไม่เคยจนตรอกหลุดตัวเองแต่ไหนแต่ไรมา
พอจะทำให้กลัวว่าตนจะมีสติปัญญามากเกินไป จะกลายเป็นคนดี
ชำนะผลาญธรรม ประคองตัวไม่รอดและจืดจางในกลางคัน

สติปัญญานี้ ปรารภณ์ท่านชมว่า เป็นสิ่งที่เยี่ยมยอดอย่างออกหน้า
ออกตาแต่ดีกต่าบรรพมา ไม่เคยล้าสมัย ท่านจึงควรคิดค้นสติปัญญา
ขึ้นมาเป็นเครื่องป้องกันและทำลายข้าศึกที่อยู่ภายใน ให้สิ้นซากไป
จะเห็นใจดวงประเสริฐว่ามีอยู่กับตัวแต่ไหนแต่ไรมา”

หลวงปู่ชา อนาคโธ.

๑๐๓.

ทำด้วยตนเอง แล้วจึงนำมาสอน

พระอาจารย์ใหญ่มนั สอนศิษย์ต่อไปว่า : -

“การสอนท่านด้วยธรรมเหล่านี้ ล้วนเป็นธรรมที่ผมเคยพิจารณา และได้ผลมาแล้ว มิได้สอนแบบส้อมเดาเกาหาที่ค้นไม่ถูก แต่สอนตาม ที่รู้เห็นที่เคยเป็นมาไม่สงสัย

ใครที่อยากพ้นทุกข์ แต่กลัวทุกข์ที่เกิดขึ้นกับตนไม่ยอม พิจารณา ผู้นั้นไม่มีวันพ้นทุกข์ไปได้

เพราะทางนิพพานต้องอาศัยทุกข์กับสมุทัยเป็นที่เหยียบย่าง ไปด้วยมรรคเครื่องดำเนิน

พระพุทธเจ้าและพระสาวกอรหันต์ทุกๆ พระองค์ ท่านสำเร็จ มรรคผลนิพพานด้วย **สังฆธรรมสี่** กันทั้งนั้น ไม่ยกเว้นแม้องค์เดียว ไม่ได้ผ่านสังฆธรรมสี่โดยสมบูรณ์

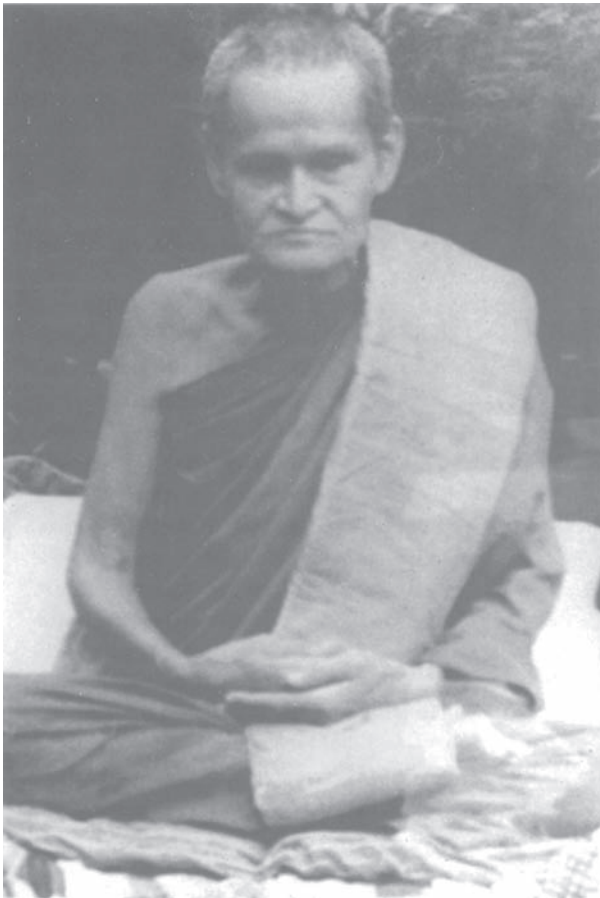
ก็เวลานี้ มีสังฆะใดบ้างที่กำลังประกาศความจริงของตนอยู่ใน ภายในใจท่านอย่างเปิดเผย

ท่านจงพิจารณาสังฆะนั้นด้วยสติปัญญา ให้รู้แจ้งตามจริง ของสังฆะนั้นๆ อย่างนั่งเฝ้านอนเฝ้ากันอยู่เฉยๆ จะกลายเป็นโมฆบุรุษ ในวงสังฆธรรมซึ่งเคยเป็นจริงมาดั้งเดิม

ถ้าพระครูตถกรรมฐานเรา ไม่สามารถรู้ความจริงที่ประกาศ
อยู่กับตนอย่างเปิดเผยได้ ก็ไม่มีใครจะสามารถรู้ได้ เพราะวง
พระกรรมฐานเป็นวงใกล้ชิดสนิทกับสังขารมากกว่าวงอื่นๆ ที่ควรจะรู้
เห็นได้ก่อนใครหมด

วงนอกจากนี้ แม้จะมีสังขารประจำกายประจำใจด้วยกันก็จริง
แต่ยังห่างเหินต่อการพิจารณาอันเป็นทางรู้แจ้งผิดกัน เนื่องจากเพศ
และโอกาสที่จะอำนวยต่างกัน

๑๐๔.

พิจารณาทุกขเวทนา ยกขึ้นสู่สติปัญญา

คำสอนของพระอาจารย์ใหญ่ มีต่อไปว่า : -

“เฉพาะพระธาตุขันธ์กรรมฐาน ซึ่งพร้อมทุกอย่างแล้วในการ
ดำเนินและเดินก้าวเข้าสู่ความจริงที่ประกาศอยู่กับตัวตลอดเวลา

ถ้าท่านเป็นเลือดนักรบ สมนามที่ศาสดาขนานให้ว่า**ศากยบุตร
พุทธชินโรส** จริงๆ แล้ว ท่านจงพยายามพิจารณาอย่างโจ่งแจ้งเปิดเผย
ในกายในใจท่านเวลานี้ **อย่าปล่อยให้ทุกขเวทนาเหยียบย่ำทำลายและ
กาลเวลาผ่านไปเปล่าๆ**

**ขอให้ยึดความจริงจากทุกขเวทนาขึ้นสู่สติปัญญา และตีตรา
ประกาศฝังใจลงอย่างแน่นหนาแต่บัดนี้เป็นต้นไปว่า **ความจริง** คืออย่าง
ที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศตลอดมานั้น บัดนี้ **ทุกขสังข** ได้แจ้งประจักษ์
กับสติปัญญาเราแล้วไม่สงสัย นอกจากจะพยายามเจริญให้ความจริงนั้นๆ
เจริญยิ่งขึ้นโดยลำดับ จนหายสงสัยโดยสิ้นเชิงเท่านั้น...”**

ถ้าท่านพยายามดังที่ผมสั่งสอนนี้ แม้ใช้ในกายท่านจะ
กำเริบรุนแรงเพียงไร ท่านเองจะเป็นเหมือนคนมิได้เป็นอะไร คือใจ
ท่านมิได้ไหวหวั่นสั่นสะเทือนไปตามอาการแห่งความสุขความทุกข์
ที่เกิดขึ้นในกายนั่นเอง

มีแต่ความภาคภูมิใจที่สัมผัสสัมพันธ์กับความที่**ได้รู้แล้วเห็นแล้ว**
โดยสม่ำเสมอ ไม่แสดงอาการลุ่มๆ ดอนๆ เพราะใช้กำเริบ หรือใช้สงบ
ตัวลงแต่อย่างใด”

๑๐๕.

ทางที่ปราชญ์ ท่านเรียนกัน

หลวงปู่มั่นสอนศิษย์ต่อไปว่า : -

“นี่แลคือการเรียนธรรมเพื่อความจริง ปราชญ์ท่านเรียนกัน
อย่างนี้ ท่านมิได้ปรุงแต่งเวทนาต่างๆ ให้เป็นไปตามความต้องการ
เช่น อยากให้เป็นอย่างนั้น อยากให้เป็นอย่างนี้ตามชอบใจ ซึ่งเป็นการ
สั่งสม สมุทัย ให้กำเริบรุนแรงขึ้น

แทนที่จะให้เป็นไปตามใจชอบ ท่านจงจำไว้ให้ถึงใจ พิจารณาให้
ถึงอรรถถึงธรรม คือความจริงที่มีอยู่กับท่านเอง ซึ่งเป็นฐานะที่ควรรู้ได้
ด้วยตนเองแต่ละรายๆ

ผมเป็นเพียงผู้แนะนำอุปายให้เท่านั้น ส่วนความเก่งกาจอาจหาญ
หรือความล้มเหลวใดๆ นั้น ขึ้นอยู่กับผู้พิจารณาโดยเฉพาะ ผู้อื่นไม่มี
ส่วนเกี่ยวข้องด้วย

หลวงปู่มั่น พูดสอนในทำนองให้กำลังใจ ว่า : -

“เอานะท่าน จงทำให้สมหน้าสมตาที่เป็นลูกศิษย์ที่ครูสั่งสอน
อย่างนอนเป็นที่เช็ดเท้าให้กิเลสขึ้นย่ำยีตีแผ่ได้ จะแยแ่และเดือดร้อน
ในภายหลัง จะว่าผมไม่บอก”

๑๐๖.

พิจารณาแยกทุกข์ เป็นชั้นๆ

หลวงปู่ขาว เล่าว่า พอพระอาจารย์ใหญ่ เทศน์ให้ท่านแบบพายุ
บุกแควมอยู่พักใหญ่ แล้วท่านพระอาจารย์ก็หนีไป

ทางหลวงปู่ขาวเอง ท่านรู้สึกเหมือนตัวจะลอยเพราะความปีติ
ยินดี และตื่นตันในโอวาทที่ฉลาดหลักแหลม และออกมาจากความเมตตา
ของท่านล้วนๆ ไม่มีอะไรจะมีคุณค่าเสมอเหมือนได้ในเวลานั้น

หลวงปู่ เล่าว่า พอพระอาจารย์ใหญ่ท่านไปแล้ว หลวงปู่เอง
ก็น้อมอุบายที่ท่านเมตตาสั่งสอนเข้าพิจารณาแก้ทุกข์เวทนาที่กำลัง
แสดงตัวอยู่เต็มความสามารถ โดยไม่มีความย่อท้ออ่อนแอแต่อย่างใดเลย

“ขณะพิจารณาทุกข์เวทนาหลังจากพระอาจารย์ไปแล้ว ราวกับว่า
ท่านนั่งคอยดู และคอยให้อุบายช่วยเราอยู่ตลอดเวลา ยิ่งทำให้มีกำลังที่
จะต้องสู้กับทุกข์มากขึ้น”

หลวงปู่ เล่าถึงการภาวนาด้วยการเดินทางปัญญา

“ขณะพิจารณานั้น ได้พยายามแยกทุกข์ออกเป็นชั้นๆ คือ
แยกกายและอาการต่างๆ ของกายออกเป็นชั้นๆ หนึ่ง แยกสัญญาที่คอย
มันหมายหลอกลวงเราออกเป็นชั้นๆ หนึ่ง แยกสังขาร คือความคิด

ปรุ้งต่างๆ ออกเป็นชั้นหนึ่ง และแยกจิตออกเป็นพิเศษส่วนหนึ่ง แล้วพิจารณาเทียบเคียงหาเหตุผลต้นปลายของตัวทุกข์ที่กำลังแสดง อยู่ในกายอย่างซูลมุนวุ่นวาย โดยมีได้มีกำหนดว่าทุกข์จะดับเราจะหาย หรือทุกข์จะกำเริบเราจะตาย แต่สิ่งที่หมายมั่นปั้นมือจะให้รู้ตามความ มุ่งหมายเวลานั้น คือ ความจริงของสิ่งทั้งหลายเหล่านั้น”

๑๐๗.

พิจารณาทุกข์ให้รู้แจ้ง

หลวงปู่ขาว เล่าถึงการพิจารณาทางปัญญาของท่านต่อไปว่า

“เฉพาะที่อยากรู้มากในเวลานั้นคือ **ทุกข์สัง** ว่าเป็นอะไรกันแน่ ทำไมจึงมีอำนาจมาก สามารถทำจิตใจของสัตว์โลกให้สะเทือน หัวใจไหวได้ทุกตัวสัตว์ ไม่ยกเว้นว่าเป็นใครเลย

ทั้งเวลาทุกข์แสดงขึ้นธรรมดา เพราะความกระทบกระเทือน จากเหตุต่างๆ ทั้งแสดงขึ้นในวาระสุดท้าย ตอนจะโยกย้ายภพภูมิ ไปสู่โลกใหม่ ภูมิใหม่ (ตอนใกล้จะตาย) สัตว์ทุกตัวหันหน้ารู้สึกหัวนเกรง กันหนักหนา ไม่มีรายใดหาญสู้หน้ากล้าเผชิญ นอกจากทนอยู่ด้วยความหมดหนทางเท่านั้น ถ้าสามารถหลบหลีกได้ก็น่าจะหลบไปอยู่คนละมุมโลก เพราะความกลัวทุกข์ตัวเดียวนี้เท่านั้น

เราเองก็นับเข้าไปในจำนวนสัตว์โลกผู้ซึ่งพลาดหวาดกลัวทุกข์ จะปฏิบัติตัวอย่างไรกับทุกข์ที่กำลังแสดงอยู่ นี่จึงจะเป็นผู้องอาจกล้าหาญ ด้วยความจริงเป็นพยาน”

หลวงปู่ พิจารณาตามอุบายที่ได้รับจาก**พระอาจารย์ใหญ่**ดังนี้

“เออละ เราต้องสู้กับทุกข์ด้วยสติปัญญาตามทางศาสนา และครูอาจารย์สั่งสอนไว้

เมื่อสักครู่นี้ ท่านอาจารย์ก็ได้เมตตาสั่งสอนอย่างถึงใจไม่มีทาง
สงสัย ท่านสอนว่าให้รู้ด้วยสติปัญญา โดยแยกแยะขั้นนั้นๆ ออกดู
อย่างชัดเจน ก็เวลานี้ทุกขเวทนาเป็นขั้นอะไร เป็นรูป เป็นสัญญา
เป็นสังขาร เป็นวิญญาณ และเป็นจิตได้ไหม?

ถ้าเป็นไม่ได้ ทำไมเราจึงเหมาเอาทุกขเวทนาว่าเป็นเรา เป็นเราทุกข์
เราจริงๆ คือทุกขเวทนาี่ละหรือ หรืออะไรกันแน่ต้องให้ทราบความจริง
กันในวันนี้

ถ้าเวทนาไม่ดับ และเราไม่รู้แจ้งทุกขเวทนาด้วยสติปัญญาอย่าง
จริงใจ แม้จะตายไปกับที่นั่งภาวนานี้เราก็ยอม แต่จะไม่ยอมลุดจาก
ที่ให้ทุกขเวทนาหัวเราะเย้ยหยันเป็นอันขาด”

๑๐๘.

ใจมีทางต่อสู้อยู่ กับทุกขเวทนา

หลวงปู่ขาว เล่าถึงการพิจารณาอย่างเอาจริงเอาจังของท่าน
ต่อไปว่า : -

“นับตั้งแต่ขณะนั้น สติปัญญาทำการแยกแยะทำพินกันอย่าง
เอาเป็นเอาตายว่า **ระหว่างสงครามของจิตกับทุกขเวทนาต่อสู้กันอยู่
เวลานั้น กินเวลาห้าชั่วโมง** จึงได้รู้ความจริงจากชั้นแต่ละชั้นได้
เฉพาะอย่างยิ่ง **รู้เวทนาชั้นอย่างชัดเจนด้วยปัญญา**
ทุกขเวทนาดับลงในทันทีที่พิจารณารอบตัวเต็มที่”

หลวงปู่ ท่านว่า ท่านได้เริ่มเชื่อสัจธรรม มี **ทุกขสัจ** เป็นต้น ว่าเป็น
ของจริงแต่บัดนั้นมาอย่างไม่หวั่นไหว

แต่นั้นมา เวลาเกิดเจ็บไข้ได้ป่วยต่างๆ ขึ้นมา **ใจมีทางต่อสู้กัน
กับทุกขเวทนาเพื่อชนะทางสติปัญญา** ไม่อ่อนแอปวดเปื่อย **ใจมักได้
กำลังในเวลาเจ็บป่วย เพราะเป็นเวลาเอาจริงเอาจัง** เอาเป็นเอาตายกัน
จริงๆ

ธรรมที่เคยถือเป็นของเล่นโดยไม่รู้สึกตัวมาประจักษ์สัจปุถุชน
ในเวลาธรรมดามีจนตรอก ก็แสดงความจริงให้ชัดเจนในเวลาอัน

ขณะพิจารณาทุกขเวทนารอบแล้ว ทุกข์ดับไป ใจก็รวมลงถึงฐานของสมาธิ หมดปัญหาต่างๆ ทางกายทางใจไปพักใหญ่จนกว่าจิตถอนขึ้นมา ซึ่งกินเวลาหลายชั่วโมง มีอะไรค่อยพิจารณากันต่อไปอีกด้วยความอาจหาญต่อความจริงที่เคยเห็นมาแล้ว”

๑๐๗.

ธรรมโอสถ รักษาใช้ได้จริง

หลวงปู่ขาว เล่าต่อไปว่า “เมื่อจิตรวมลงถึงฐานสมาธิ เพราะอำนาจ การพิจารณาแล้ว ไข้ได้หายไปแต่บัดนั้น ไม่กลับมาเป็นอีกเลย จึงเป็น ที่น่าประหลาดใจว่า เป็นไปได้อย่างไร!”

เกี่ยวกับเรื่องใช้สมาธิรักษาอาการไข้นี้ ท่านหลวงตาพระมหาบัว ยืนยันว่า “เชื้อทั้งร้อย ไม่คัดค้าน เพราะเคยพิจารณาแบบเดียวกันนี้ มาแล้ว ผลก็เป็นแบบเดียวกับที่ท่านพูดให้ฟังไม่มีผิดเลย จึงทำให้ สนิทใจตลอดมาว่า ธรรมโอสถสามารถรักษาโรคได้อย่างลึกลับ

และประจักษ์กับท่านผู้ปฏิบัติที่มีนิสัยทางนี้ โดยมากพระรุดงค กรรมฐานท่านชอบพิจารณาเยียวยาธาตุชั้นของท่านเวลาเกิดโรคภัยไข้ เจ็บอย่างเงียบๆ โดยลำพัง ไม่ค่อยระบายให้ใครฟังง่ายๆ นอกจาก วงปฏิบัติด้วยกัน และมีนิสัยคล้ายคลึงกัน ท่านจึงสนทนากันอย่าง สนิทใจ

ที่ว่าท่านบำบัดโรคด้วยวิธีภาวนานั้น มิได้หมายความว่าบำบัดได้ ทุกชนิดไป แม้หลวงปู่ขาวเอง ท่านก็ไม่แน่ใจว่าโรคชนิดใดบำบัดได้

และโรคชนิดใดบำบัดไม่ได้ แต่ท่านไม่ประมาทในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวท่าน ถึงร่างกายจะตายไปเพราะโรคในร่างกาย แต่โรคในจิตใจ คือ อาสวะต่างๆ ก็ต้องให้ตายไป ด้วยอำนาจธรรมโอสธท่านบ้าง เหมือนกัน

ฉะนั้น การพิจารณาโรคต่างๆ ทั้งโรคในกายและโรคในใจ ท่านจึงมิได้ลดละทั้งสองอย่าง โดยถือว่าเป็นกิจจำเป็นระหว่างขั้นกับจิต จำต้องพิจารณาและรับผิดชอบกันจนวาระสุดท้าย

๑๑๐.

ได้ธรรมะจาก โยมมารดา

เมื่อออกพรรษาปีนั้นแล้ว หลวงปู่ขาว ก็กราบลา พระอาจารย์ใหญ่มนั
ภริทุดโต และหมู่คณะ เทียววิเวกไปทางดอยมูเซอร์ตามลำพังองค์เดียว
แล้วไปพักภาวนาอยู่บ้านปู่พระยา ปรารภความเพียรอยู่ที่นั่น

วันหนึ่ง ขณะที่หลวงปู่กำลังนั่งสมาธิอยู่ ได้นิมิตเห็นโยมมารดา
(ไม่ทราบว่าเป็นนิมิตนั้น เห็นตัวท่านเองเป็นพระหรือฆราวาส ในบันทึก
ไม่ได้บอก)

โยมมารดาพูดในทำนองบ่นว่า “ชาวเอ๋ย ชาวทำอะไรงไรหนอ
ชาวจึงจะภาวนาเป็น”

ในนิมิตนั้นเอง ได้มีชาวเขาเผ่ามูเซอร์เดินผ่านมา พร้อมทั้งพูด
บอกว่า “เอาของอ่อนให้กินจึงภาวนาเป็น อย่าเอาของแข็งให้กิน ถ้าเอา
ของแข็งให้กินแล้วก็จะภาวนาไม่เป็นดอก”

โยมมารดาจึงถามออกไปว่า “ของอ่อนได้แก่อะไรหรือ?”

มูเซอร์ตอบว่า “เทา”

แล้วนิมิตนั้นก็หายไป

(เทา เป็นสาหร่ายสีเขียวน้ำจืด เป็นเส้นละเอียดลอยอยู่ในน้ำ บางชนิดกินได้ ผักไถ่ก็เรียก ชาวบ้านจะเอามาทำเป็นน้ำพริก กินกับข้าว หรือเอาข้าวเหนียวจิ้มกิน ผู้เขียนเคยเห็นที่วิทยาลัยเทคนิคจังหวัดน่าน เอามาตากแห้งทำเป็นเทากระป๋องสำหรับคลุกข้าวกิน หรือทำน้ำพริก จิ้มผักก็ได้)

หลวงปู่ได้พิจารณานิมิตนั้น ก็ปรากฏเป็นความจริงว่า คำว่า ของอ่อน นั้นคือ เมตตา

ของแข็ง นั้นได้แก่อะไร ได้แก่ ความโกรธ

ต่อนั้นก็เอา เมตตาพรหมวิหาร มีจิตเสมอไปด้วย เมตตา ภาวนา จิตใจที่แข็งกระด้างถูกน้ำ คือ เมตตา ก็จะอ่อนนุ่ม สุขุมสงบ เข้าทุกทีๆ

จึงได้สมกับอาณิสงส์ว่าไว้ในเมตตานิสังคสูตร ว่า “ตฺวะตัง จิตตัง สมาริยะติ จิตฺตํ เจริญเมตตาทายุเป็นนิจ เป็นสมาริเรว”

คนที่ขาดเมตตา คือคนไม่มีศีล ศีลเป็นพื้นฐานของสมาริ เมื่อไม่มีศีลแล้วสมาริจะเกิดขึ้นได้อย่างไร เหมือนต้นไม้ไม่มีราก จะออกผลได้อย่างไร

ตั้งแต่นั้นมา หลวงปู่ก็ได้เจริญเมตตาทายุเป็นนิจทุกวันๆ ไม่ว่าจะ เป็นเวลาใด ถ้าระลึกได้หรือนึกขึ้นได้ก็จะตั้งใจเจริญเมตตาทันที

กระต่ายน้อย ร่วมเดินจงกรม

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้เล่าเรื่องที่ท่านบำเพ็ญเพียรอยู่ที่บ้าน
ปู่พระยา ดอยมูเซอร์ ว่า

วันหนึ่ง **หลวงปู่** ลงไปเดินจงกรมในเวลาพลบค่ำ ไม่ได้จุด
โคมไฟแต่อย่างใด

พอเดินไปสักครู่ ก็รู้สึกว่ามีสัตว์อะไรอย่างหนึ่งมากระทบเข้ากับ
เท้าของท่าน ท่านไม่ได้ให้ความสนใจ ยังเดินจงกรมไปตามปกติ

ต่อมาอีกประเดี๋ยว สัตว์นั้นก็มากระทบเท้าของท่านอีก ท่านก็พูด
บอกด้วยความเมตตาว่า

“ระวังหนา ระวังหนา เดี่ยวเรามองไม่เห็น เราจะเหยียบเจ้าหนา
จะหาว่าเราไม่เตือน”

เมื่อสัตว์นั้นมากระทบเท้าท่านหลายครั้งเข้า จึงเอะใจว่า “เอ๊ะ!
มันอะไรกันแน่นะ!”

หลวงปู่ จึงเดินไปจุดโคมไฟขึ้น จึงเห็นเป็น **เจ้าเซียงเมียง**
(กระต่าย) **น้อย**

หลวงปู่ถามด้วยเมตตาว่า “เจ้ามาเดินจงกรมกับเราหรือ” ดูท่าทางมันน่ารักน่าเอ็นดู แสดงอาการตอบรับด้วยการยกเท้าหน้าทั้งสองขึ้น คล้ายกับประนมมือไหว้ หูทั้งสองข้างลู่ลงไปตามลำตัวอย่างน่าสงสาร มันไม่กลัวหลวงปู่เลย

หลวงปู่พูดกับ**เจ้าเชียงใหม่**น้อย ว่า “เจ้านี่ก็ดูดีกว่ามนุษย์บางคนอีกหนอ มาหัดเดินจงกรมกับเรา มนุษย์เขาว่าเขาใจสูง เขาว่าเขาเก่งแล้ว แต่เขาก็สู้เจ้าไม่ได้ **เพราะบางคนเป็นแต่เดินจงกรม ภาวนาไม่เป็น**”

หลังจากฟัง**หลวงปู่**พูดแล้ว กระจ่ายน้อยก็กระโดดออกจากทางเดินจงกรม ไปและเล็มหญ้าหากินตามประสาของมันไป

คืนต่อๆ มา เจ้ากระจ่ายน้อยก็ออกมาเดินจงกรมกับ**หลวงปู่**เป็นประจำ ดูมันมีความสุขที่ได้อยู่ใกล้**หลวงปู่**

สมณานัญจะ ทัสสะนัง การได้เห็นสมณผู้สงบ ผู้สะอาด ผู้มีศีลอันบริสุทธ์ ผู้ทรงไว้ด้วยเมตตาธรรม นับเป็นมงคลอย่างยิ่ง เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ

๑๑๒.

สอนชาวคริสต์ ให้ตัดบาตร

ในวันทีกของ**พระอาจารย์บวร พุทธภาโณ** เล่าว่า ในช่วงที่**หลวงปู่ขาว** ท่านเที่ยวธุดงค์อยู่ในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ท่านได้ทำให้ชาวคริสต์ ทั้งหมู่บ้านยอมตัดบาตรท่าน เรื่องมีดังนี้

ในวันนั้น**หลวงปู่**เดินทางองค์เดียว เดินตลอดทั้งวัน จวนจะค่ำ ก็ถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เป็นหมู่บ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ **หลวงปู่**จำเป็นต้องพักใกล้หมู่บ้านแห่งนั้น เพราะกลางคืนไม่สะดวกที่จะเดินทางต่อไปได้

รุ่งเช้าท่านเดินเข้าไปบิณฑบาตโปรดสัตว์เป็นกิจวัตรปกติ ทั้งที่รู้ว่าชาวคริสต์จะไม่ใส่บาตรพระสงฆ์ แต่ท่านก็จะลองดู ถึงไม่ได้ข้าวก็ไม่เป็นไร

เหตุการณ์เป็นจริงดังคาด **หลวงปู่**เดินไปจนตลอดหมู่บ้าน ก็ไม่มีใครใส่บาตรเลยแม้แต่คนเดียว ท่านทราบจากชาวบ้านว่า หัวหน้าหมู่บ้านได้สั่งห้ามลูกบ้านทุกคนไม่ให้ใส่บาตรพระสงฆ์

หลวงปู่ได้นึกถึงสมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ทรงทรมานพวกเดียวยธิ์ซีไพร กระทั่งยักษ์มารมาแล้ว ศิษย์พระตถาคตจะกลัวอะไรกับเรื่องแค่นี้

หลวงปู่เดินไปยังบ้านหัวหน้าหมู่บ้าน แล้วหัวหน้าก็ออกมาบอกกับท่านด้วยน้ำเสียงและท่าที่ไม่เป็นมิตรว่า “หมู่บ้านนี้เป็นชาวคริสต์ ไม่ทำบุญตักบาตร ท่านจงไปทางอื่นเสียเถิด”

หลวงปู่ จึงพูดว่า “พวกท่านก็เป็นคนไทยสายเลือดไทย สัญชาติไทย เกิดในเมืองไทย เชื้อชาติไทยเช่นกัน

คนไทยทุกคนเป็นญาติกัน เป็นพี่น้องกัน แม้จะอยู่คนละจังหวัด คนละที่ ก็นับถือพระเจ้าอยู่หัวพระองค์เดียวกัน

เมื่อญาติพี่น้องมาเยี่ยมเยียนถึงบ้านช่อง สมควรแล้วหรือที่จะไม่ต้อนรับ สมควรแล้วหรือที่จะรังเกียจคนไทยด้วยกัน

ท่านก็อยู่เมืองไทย อาตมาก็อยู่เมืองไทย จะไล่อาตมาหนีจากเมืองไทยเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง

เราอยู่เมืองไทย เรารักคนไทย เมื่อยามบ้านเมืองคับขันเราก็ต้องช่วยกัน เพื่อรักษาประเทศไทยให้ยืนยงคงอยู่ได้

ถ้าท่านเกลียดเราคนไทย ก็เท่ากับว่าท่านเกลียดเมืองไทย แล้วท่านจะไปอยู่เมืองไหน

อาตมาอุตส่าห์มาจากแดนไกล นับถือพวกท่านเป็นญาติ อาตมาจึงกล้ามาที่บ้านท่าน ถึงแม้พวกท่านจะไม่ให้อะไรแก่อาตมา อาตมาก็ไม่เสียใจ เพราะได้มาถึงบ้านญาติพี่น้องแล้ว”

คำพูดของ**หลวงปู่**ทำให้หัวหน้าหมู่บ้านตกตะลึงพูดไม่ออก เพราะคำพูดนั้นแทงถูกที่ใจ จึงได้ยกมือไหว้ขอโทษ

หลวงปู่ได้พูดซ้ำต่อไปอีกว่า “ศาสนานั้นสอนให้คนใจกว้าง สอนคนให้เป็นคนดี ให้มีความรักสามัคคี สร้างประโยชน์ส่วนรวมให้ประเทศชาติ

ศาสนาไม่เคยสอนให้ตัดญาติขาดมิตร ศาสนาสอนให้เราผูกมิตรกัน อย่าแตกแยกเพราะนับถือศาสนาต่างกัน

แม้จะนับถือคนละศาสนาก็ตาม แต่คนไทยก็เป็นญาติพี่น้องไปมาหาสู่กัน และเมตตาช่วยเหลือกันจึงจะถูก”

หัวหน้าหมู่บ้านเข้าใจคำพูดของหลวงปู่แล้วพูดสารภาพว่า “พวกเราถือผิดมาโดยตลอด เราสว่างแล้ว เราเข้าใจแล้ว”

หลังจากนั้นก็ให้คนไปตามชาวบ้านให้มาใส่บาตรหลวงปู่

เมื่อรับบาตรแล้ว หลวงปู่จะให้พร พวกเขาบอกว่า “พวกเรา รับพรไม่ได้ พวกเราทำบุญทำทานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน พวกเราช่วยสงเคราะห์ท่าน เพราะท่านเป็นคนไทยเป็นญาติของพวกเขาคนหนึ่ง”

หลังจากหลวงปู่ฉันเสร็จแล้ว ท่านก็ออกเดินทางต่อไป เพราะไม่ยอมกอยู่ให้พวกชาวบ้านต้องตะขิดตะขวงใจเพราะต่างศาสนากัน

๑๑๓.

จำพรรษาที่บ้านปง อ.แม่แตง

เมื่อ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐริทตฺโต** ออกจากดอยจอมแตง อำเภอมแม่สรวย จังหวัดเชียงราย แล้ว ท่านก็เดินทางไป**ที่วัดป่าบ้านปง** (ปัจจุบันคือวัดอรัญญวิเวก) ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

พระอาจารย์ใหญ่ ได้ให้ **หลวงปู่อ่อนสี สุเมโธ** ไปนิมนต์ **หลวงปู่ขาว** ให้ลงจากดอยมุเซอร์ ให้ไปพักรวมกันที่**บ้านปง** ด้วยใกล้จะถึงฤดูกาลเข้าพรรษาแล้ว

พอดีในคราวนั้น ท่านเจ้าคุณ**สมเด็จพระมหาวิรวงศ์** (พิมพ์ ธรรมธโร) ครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ **พระญาณดิลก** ได้อาราธนาให้ **พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ไปพักจำพรรษาที่**วัดเจดีย์หลวง** ในตัวเมืองเชียงใหม่

ดังนั้น **หลวงปู่ขาว** พร้อมทั้งพระภิกษุของค์อื่นๆ จึงได้จำพรรษาที่**วัดป่าบ้านปง** แห่งนั้น

ปีนั้นเป็น พ.ศ. ๒๔๘๑ **หลวงปู่ขาว** อายุได้ ๕๐ ปี อายุพรรษาในธรรมยุติกนิกายได้ ๑๔

หลวงปู่บอกว่า**ที่วัดป่าบ้านปง**แห่งนี้ ท่านได้เร่งบำเพ็ญภาวนาปรารถนาความเพียรมากเป็นพิเศษมากกว่าพรรษาก่อนที่ผ่านมา

๑๑๔.

มองเห็นทางแห่งชัยชนะ

คราวที่ หลวงปู่ขาว อนาลโย จำพรรษาที่ วัดป่าบ้านบง (ปัจจุบันคือ วัดอรัญญวิเวก) ต.อินทขิล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ นั้น ท่านเร่งความเพียรในทำอิริยาบถต่างๆมากกว่าพรรษาก่อนๆ ซึ่งเคยเข้าใจว่ามีความเพียรดี

แต่พรรษานี้มีพิเศษไปกว่าพรรษาที่แล้วๆ มา โดยมี **อิริยาบถ ๓ ด้วยการประกอบความเพียรถ่ายเดียว คือ ยืน เดิน นั่ง ทำความเพียรไม่ยอมนอน** หากจะหลับบ้างก็ให้หลับในท่าหนึ่งท่าสมาธิภาวนา ขณะที่ธาตุขันธ์เพียบเต็มี่ตามสภาพของมันที่ทนทานต่อการไม่ยอมหลับเลยไม่ไหว ซึ่งเป็นเวลาที่สติด่อนตัวลง แต่ไม่ยอมทอดธุระด้วยการนอนดังที่เคยเป็นมาในอิริยาบถ ๔

ทั้งนี้เพราะเห็นผลประจักษ์ใจ ทั้งด้านสมาธิและด้านปัญญา ว่าใจมีความสงบแนบแน่น ปัญญามีความละเอียดแหลมคมและคล่องตัวกว่าความเพียรที่ดำเนินไปตามปกติธรรมดา

จึงทำให้มีกำลังใจในการประกอบความเพียรในทำอิริยาบถ ๓ ตลอดพรรษา โดยไม่ยอมเอนกายล้มตัวลงหลับนอนเลย

หลวงปู่บอกว่า ถ้าจะพูดตามภาษานักต่อสู้ เพื่อเอาแพ้เอาชนะกันระหว่างกิเลสตัวเห็นแก่เลือดแก่หมอน นอนทอดอาลัยตายอยากแบบ

คนลึ้นท่า ลำตัวยาวเหยียดเหมือนงู กับ ศรัทธาธรรม วิริยะธรรม
สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม แล้วก็ว่ากิเลสตัวดิ่งดูดพระลง
เลื่อหมอน

ต้องทนอดอาหาร (หลวงปู่ ว่าเนื้อพระอ่อยสำหรับกิเลส)ห้องแพบ
ไปสามเดือน พุทธธรรมทั้งห้า ดังกล่าวแล้ว ได้โอกาสก้าวเดินตามวิถีทาง
ของศาสนา มองเห็นชัยชนะจากการต่อสู้ด้วยความเพียรในอิริยาบถ ๓
ไม่ห่างไกลจากตัวเลย ราวกับจะได้จะถึงธรรมอยู่ทุกอิริยาบถ พอให้เกิด
กำลังใจในความเพียรอยู่ตลอดเวลา

ร่างกายก็เบา ใจก็เบา ด้วยธรรมประเภทต่างๆ ความเพียรก็เบา
ในการเคลื่อนไหวต่อยุทธรกับกิเลส ไม่สะทกสะท้านต่อความทุกข์ความ
ลำบากในการต่อสู้กับกิเลสที่เห็นว่าเป็นเข้าศึ่กอย่างถึงใจ

๑๑๕.

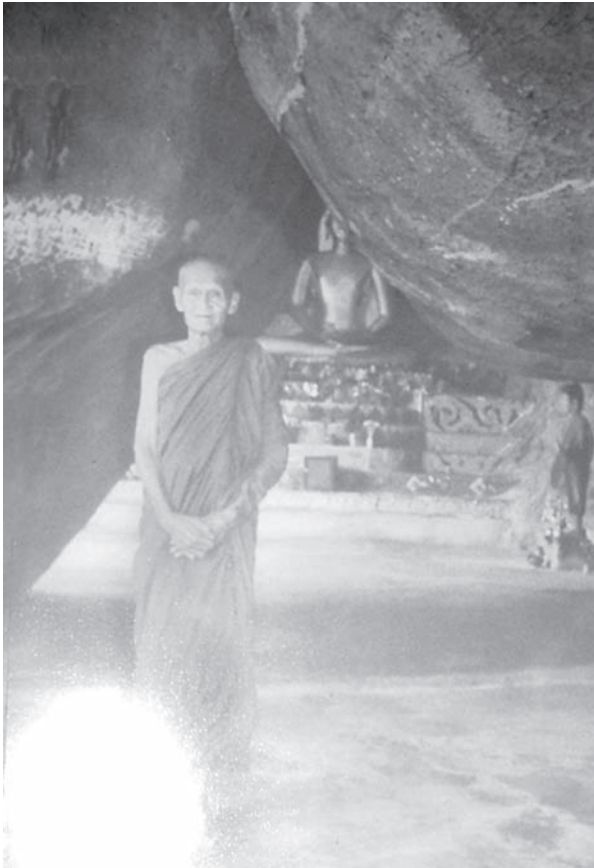
เกิดนิมิตอัศจรรย์

หลวงปู่ขาว เล่าถึงการภาวนาในพรรษาที่พักอยู่**วัดป่าบ้านบง** ว่า :-
 ในคืนวันหนึ่ง ขณะนั่งสมาธิภาวนา จิตสงบลงอย่างละเอียด
 ถึงฐานสมาธิ และพักอยู่เป็นเวลานานพอสมควร แล้วถอยออกมาอยู่
ชั้นอุปจารสมาธิ

**จิตปรากฏนิมิตเป็นแผ่นดินไหวหมุนเป็นกงจักร จิตเพ่งพิณ
 เท่าไร นิมิตนั้นยิ่งหมุนเร็ว ราวฟ้าดินจะถล่มในขณะนั้น**

ในความรู้สึกปรากฏว่าตัวของท่านหะลอลไปตามแผ่นดินโดย
 มิได้ก้าวเดินเลย ขณะที่กายในนิมิตหะลอลอยู่นั้น คล้ายกับหะลอล
 ไปมาอยู่บนทางจงกรมที่ท่านเคยเดินในเวลาปกติ หะลอลไปมาอยู่
 หลายตลบจึงหยุด และปรากฏแสงสว่างขึ้นในขณะที่กายหยุดหะลอล
 แสงสว่างในนิมิตนั้น ปรากฏว่ามาจากบนท้องฟ้า ส่องสว่าง
 เข้ามาในดวงใจท่าน ทำให้มองเห็นอวัยวะส่วนต่างๆ ภายในร่างกาย
 ได้อย่างชัดเจน และเพลินในการพิจารณาดูร่างกายส่วนต่างๆ ด้วย
 อสุภกรรมฐานและไตรลักษณ์อยู่เป็นเวลานาน ใจมีความยิ้มแย้ม
 กระฉ่างด้วยปัญญา ครัทธา อุตสาหะ อย่างแรงกล้า

อุบายต่างๆ อันเป็นเครื่องถอดถอนกิเลสประเภทต่างๆ เกิดขึ้น โดยสม่ำเสมอ นับว่าในพรภณานั้นใจมีกำลังมาก รู้เห็นได้อย่างเด่นชัด ไม่มีความอับเฉาเศร้าใจเข้ารกบงกชดังที่เคยเป็นบ่อยในกาลที่แล้วๆ มา มีแต่ความมั่นคงทางสมาธิ และความแยบคายคล่องตัวทางสติปัญญา เป็นคู่มือแห่งความเพียรประจำใจในอิริยาบถต่างๆ ระหว่างจิตกับ สติปัญญา อันเป็นลักษณะความเพียรอัตโนมัติ เริ่มปรากฏตัวอย่าง เด่นชัดภายในจิต

๑๑๖.

แม้จิตสงบก็ไม่พ้นอำนาจ เพลงกล่อมของกิเลส

หลวงปู่ขาว เล่าประสบการณ์การภาวนาของท่านต่อไปว่า

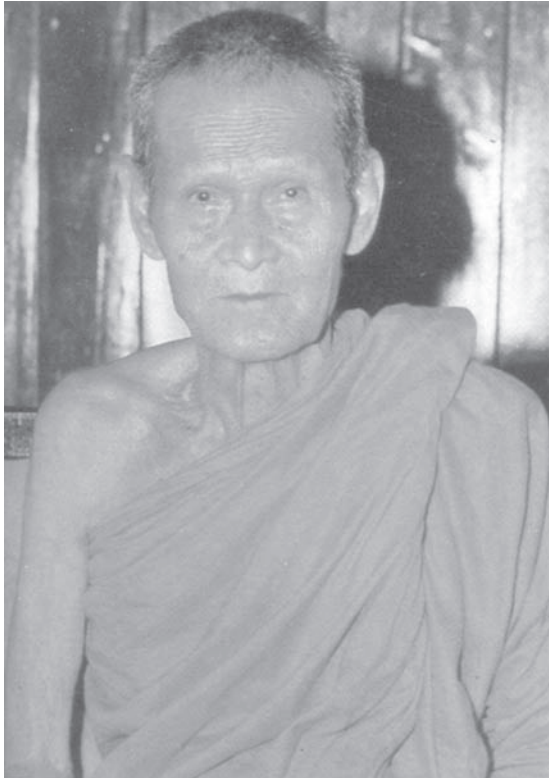
อิริยาบถทั้งสี่ เว้นแต่ขณะหลับ จิตอยู่ในท่าแห่งความเพียร โดยสม่ำเสมอ ไม่ถูกบังคับขู่เข็ญเหมือนแต่ก่อน ซึ่งจำต้องบังคับขู่เข็ญกันเป็นประจำ ไม่งั้นกิเลสนำขึ้นเขียงชนิดตามยื้อแย่งไม่ทันเลย เพราะระยะนั้นกิเลสคล่องตัวรวดเร็วแหลมคมกว่าธรรม มี**สติธรรม ปัญญาธรรม วิริยะธรรม** เป็นต้น เป็นไหนๆ

ใครจึงไม่ควรอดตัวว่าเก่งกล้าสามารถขณะจิตที่อยู่เพียงสมาธิความสงบเท่านั้น แม้จิตสงบก็ยังตกอยู่ในอำนาจเพลงกล่อมของกิเลส ให้ติดในสมาธิ ไม่สนใจออกพิจารณาทางด้านปัญญาอันเป็นอุบายถ่ายถอนมันออกจากใจจนได้

ต่อเมื่อปัญญาเคลื่อนย้ายออกทำงานการรบ การต่อสู้กับกิเลสประเภทต่างๆ และได้ชัยชนะไปโดยลำดับ ไม่อับจนอย่างง่ายดายนั่นแล จึงจะเริ่มรู้**เพลงกล่อมของกิเลส**ชนิดต่างๆ ได้โดยลำดับว่าไพเราะ เพราะพริ้ง อ้อยอิ่งน่าติดจมนอยู่กับมันจริงๆ

ดังนั้น ลัทธิโลกจึงไม่เบื่อเพลงกล่อมชนิดต่างๆ ของกิเลสกัน
แม้จะกล่อมซ้ำซากให้รักให้ซึ้ง ให้เกลียด ให้โกรธ ให้โลภมาก ให้อยาก
หิวโหย และเกิดความอิดโรยและทนทุกข์ทรมานมากน้อยก็ร้อยก็หมื่น
ก็แสนก็ล้าน และที่ล้านๆ ครั้ง ก็ไม่เบื่อหน่ายอิมพอ และเห็นโทษ
แห่งเพลงกล่อมของมันบ้างเลย **จะมีบ้างราวกับฟ้าแลบก็ตอนได้รับ
ความทุกข์ทรมานจนตรอกซอกมุมจนหาทางออกไม่ได้จริงๆ นั้นแล
จากนั้นก็ถูกกล่อมให้เคลิ้มหลับไปอีกไม่มีวันตื่นพอเห็นโทษของมัน
บ้างเลย**

๑๑๗.

ธรรมาวุธเริ่มเกรียงไกร

หลวงปู่ขาว เล่าให้ศิษย์ฟังต่อไปว่า : -

ความเพียรขั้นนี้เริ่มเป็นความเพียรรบ ความเพียรตีตลบหลาย
สันหลายคม เพื่อชนฆ่ากิเลสไปโดยลำดับ ไม่อับเจามัวมั่วสุ่มกับ
กิเลสว่าเป็นมิตรเป็นสหาย และมอบบเป็นมอบบตายกับมันเหมือนแต่ก่อน
ที่ ธรรมาวุธ มีสติปัญญาเป็นต้น ยังไม่อาจหาญเกรียงไกร

ระยะนี้ ธรรมาวุธทุกประเภท ทุกขนาด เริ่มเกรียงไกรฉายแสง
แพรวพราวออกมาแล้ว

สนุกขุดค้นหยิบยกขึ้นห้าห้ากับกิเลสชนิดต่างๆ อย่างไม่อัน
ไม่อ้อมแรง ความมุ่งมั่นต่อแดนพื้นทุกชั้นนับวันมีกำลังกล้า ถึงขนาด
เร่งความเพียรกล้าเป็นกล้าตาย ใครดีใครอยู่ ใครไม่ดีจงบรรลัย **ไม่มี**
คำว่าเสียดายป่าช้าการเกิดตาย ซึ่งเป็นชวากหนามที่กิเลสปักเสียบไว้

ใจดวงที่กิเลสเคยเป็นเจ้าของอำนาจครอบครองมานานแสนนาน
จะไม่ยอมปล่อยให้มันครอบครองอีกต่อไป **ต้องเป็นวิสุทธิธรรม**
อันประเสริฐเลิศเลอเท่านั้นครอบครองใจ

ที่จะยอมให้กิเลสวัฏจักรก็ครองใจ ธรรมก็ครองใจ แต่ถูกขับไล่
ให้พ่ายแพ้แก่กิเลสอยู่ร่ำไป ดังที่เป็นมาแล้วนั้น จะไม่ยอมให้มีในใจ
ดวงนี้ได้อีก

อย่างไรเสีย ก็ต้องปราบวัฏจักรวัฏจิตให้บรรลัยลงจากใจในภพนี้
และในไม่ช้านี้ ด้วยธรรมาวุธอันทันสมัย อย่างไม่ต้องสงสัย

๑๑๘.

ไพเราะจากใต้ถุนกุฏิ

พอออกพรรษานั้นแล้ว หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็ออกเที่ยวรุดงคกรรมฐานไปตามอริยาคัย ท่านไปพักอยู่หมู่บ้านป่าแห่งหนึ่งในเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีกุฏิเล็กเพื่อบำเพ็ญภาวนาอยู่หลังหนึ่ง ที่นั่นเคยเป็นที่พักบำเพ็ญของพระรุดงคกรรมฐานมาก่อน ท่านเห็นว่าสงัดดี และห่างจากหมู่บ้านพอประมาณ ท่านจึงเข้าพักบำเพ็ญที่นั่น

วันหนึ่ง ตอนกลางวันฝนตกหนัก ไม้เอากลงเดินจงกรมได้ หลวงปู่จึงปิดประตูหน้าต่างฝาแถบ (ฝาขัดแตะ) นั่งภาวนาอยู่ในกุฏิที่นั่น ซึ่งยกพื้นสูงพอประมาณ

ขณะที่นั่งพิจารณารธรรมทั้งหลายอยู่ ปรากฏเหมือนมีท่อไฟแทงขึ้นมาที่ก้นท่าน ร้อนแปลบๆ หยดไปแล้วก็ร้อนขึ้นมาอีก ท่านจึงย้อนมาพิจารณาดูว่า เป็นอะไรกัน

พอย้อนจิตมากำหนดจดจ่อ เพื่อเอาเหตุเอาผลกับท่อไฟที่กำลังเผาทั้งท่าน ก็ทราบว่ ไฟนี้เป็นไพเราะตัดหนา แสดงขึ้นมาจากใต้ถุนกุฏิ มิได้แสดงออกมาจากใจท่านเอง

หลวงปู่ กำหนดจิตพิจารณาทบทวน ก็ทราบอยู่อย่างนั้นว่าเป็นไพเราะคะตึกหาแสดงขึ้นมาจากใต้ถุนกุฏิ **สำหรับในจิตท่านไม่มีปรากฏว่าจิตเป็นราคะตึกหาแต่อย่างใด**

ขณะที่**หลวงปู่**กำลังชุลมุนวุ่นวายอยู่กับการพิจารณาไฟชนิดนั้นก็ไม่ได้คิดสะดุดใจว่าไฟนั้นมาจากอะไรที่ไหน เป็นเพียงรำพึงอยู่ในใจว่า**ไฟราคะนี้มันติดตามเรามาได้อย่างไร เพราะเรามีได้มีความกำหนด ยินดีกับหญิงชายใดๆ** ใจก็เป็นปกติไม่เกิดราคะ การไปบิณฑบาตในหมู่บ้านก็ไปด้วยความสำรวมระว่างมีสติอยู่กับตัว ระว่างสังเกตุทุกแง่มุม

บรรดาอารมณ์ที่เคยเป็นข้าศึกต่อจิตใจ ก็ไม่เห็นมีเรื่องราคะตึกหาเป็นอารมณ์แต่อย่างใด

พอเรื่องสงบไม่แสดงอีก **หลวงปู่**ก็ลืมตาขึ้น จะออกจากการภาวนาหลังฝนหยุดแล้ว ก็พอดีมองเห็นด้านหลังผู้หญิงคนหนึ่ง กำลังเดินออกไปจากใต้ถุนกุฏิ

ทำให้ท่านนำเรื่องไฟที่เผาทั้งท่าน ออกพาดพิงกับหญิงที่เพิ่งออกไปจากกุฏิท่าน แล้วรำพึงว่า

“หญิงคนนี้คงคิดไม่ดีกับเรา เหตุการณ์จึงได้แสดงขึ้นทำนองนี้ที่เราเองก็ไม่คาดคิดว่าเป็นไปได้”

๑๑๙.

กระแสภายใน ภายนอกจิต

ความจริงผู้หญิงคนนั้นอยู่ในวัยเบญจเพศ ยังไม่แก่อะไรเลย อาจจะเป็นสาวแก่หรือแม่หม้ายมากกว่าหญิงที่มีสามี เธอคงมาเที่ยว เก็บผักหาอยู่หากิน ก็มีอาจทราบได้ ในเมื่อถือตะกร้าใบหนึ่ง

ขณะมาถึงที่นั่น เกิดฝนตกหนักพอดี เธอเลยรีบเข้าไปหลบฝน ใต้ถุนกุฏิหลวงปู่ รอนจนกระทั่งฝนหยุดแล้ว ถึงได้ออกจากที่นั่น

เวลาที่หลวงปู่มองออกไปตามช่องทางต่าง ซึ่งเป็นฝาขัดแตะต่างๆ จึงมองเห็นหญิงคนนั้นเดินออกไปได้อย่างชัดเจน

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ให้ความเห็นว่า :-

“ที่หลวงปู่ขาว ท่านเล่าเรื่องนี้ให้พระเถรฟังตามโอกาสที่สมควรนั้น ท่านมิได้เล่าด้วยการตำหนิติฉินนินทาหญิงนั้นแต่อย่างใด เป็นเพียงท่านยกหญิงนั้นขึ้นเป็นต้นเหตุให้ได้ทราบเรื่อง **กระแสภายใน ภายนอกจิต** ว่าเป็นสิ่งที่ละเอียด มากเกินกว่าธรรมดาจะรู้จะเห็นได้ นอกจากการพิจารณาทางภาคปฏิบัติจิตภาวนาจึงสามารถทราบได้ เป็นขั้นๆ ตอนๆ ไป”

หลวงปู่ขาว ท่านว่า ตอนนั้น จิตท่านละเอียดมากพอสมควร สติปัญญาที่ดีและรวดเร็วต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ไม่ชักช้าเหมือนขั้นเริ่มต้น ผีกัด เช่น ขณะราคะภายในจิตตัวเองกระเพื่อมแสบเท่านั้น สติก็ทัน แม้ปัญญาจะยังไม่สามารถตัดให้ขาดได้ในระยะนั้น แต่ต่อมาก็พื้นมือของสติปัญญาที่ฝึกซ้อมตัวอยู่ตลอดเวลาไปไม่ได้ ต้องขาดสะบั้นไปจากใจอย่างประจักษ์

หลวงปู่เล่าว่า ตอนนั้นความเพียรทำนุรู้สู้กว่ารีบเร่งเก่งกาจมาก แม้เวลาทำวัตรเช้าและเย็น ก็ทำเพียงย่อๆ จิตใจรีบด่วนต่อความเพียรด้วยสติปัญญาอย่างมาก

ส่วนการสวดมนต์สูตรต่างๆ ดังที่เคยสวดมาแต่เก่าก่อน ท่านต้องงดทั้งสิ้น เร่งทางด้านสติปัญญาอย่างเดียว เพื่อให้หลุดพ้นอย่างรวดเร็วทันกาลเวลา กลัวจะตายไปเสียก่อน ยังไม่ถึงจุดที่หมายอันพึงใจ ได้แก่ **พระอรหันตธรรม**

๑๒๐.

สงครามชั้นแตกหัก

ในพระราชต่อมา หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ไปจำพรรษาที่ ดอยม่อนเวียง อ.พร้าว ท่านเป็นไข้มาเลเรียเกือบตลอดพรรษา ได้เล่าให้ศิษย์ฟังว่า

“ไข้ก็หนัก ความเพียรก็เอาการ ไม่มีใครย่อหย่อนอ่อนข้อต่อใคร การไข้ก็ไข้ตลอดพรรษา การพิจารณาทุกขเวทนากับกายอันเป็นเรื้อนรังของทุกข์ก็ไม่ลดละห่อถอย

ไข้หนัก ทุกข์มากเท่าไรยิ่งราวกับไสเชื้อเพลิงป้อนสติปัญญาให้แสดงลวดลายอย่างเต็มฝีมือ

ใจถือเอาทุกขเวทนาที่เกิดจากไข้ และกายที่เกี่ยวข้องกันกับทุกข์ เป็นเวทีต่อสู้กับกิเลสชนิดไม่มีการพักยกให้น้ำบางกาล ถ้าสติปัญญา มัวหยุดพักให้น้ำอยู่ ไข้ก็เอาตาย และแพ้ราบคาบหญ้า

ต้องต่อสู้กันแบบสดๆ ร้อนๆ ไข้และทุกข์ไม่ผ่อนคลาย ความเพียรจะผ่อนคลายไม่ได้ ไม่ทันกัน ปราบกันไม่อยู่ ต้องเอาให้อยู่ในเงื้อมมือของความเพียร

ขณะนั้นจะหลีกเลี่ยงไปไหนไม่ได้ ต้องต่อสู้จนเห็นเหตุเห็นผล ทำเดียว จึงจะมีชัยและภาคภูมิใจในความสามารถของตัวเอง”

หลวงปู่ เล่าต่อไปว่า “ในพรรษา นั้น นับว่าหนักและหักโหมเอาการ ทั้งทางกายและทางจิต เพราะเป็นไข้มาเลเรียตลอดพรรษา **ทุกข์ทางร่างกายจึงมาก ทางใจ - ความเพียรก็หม่นตัวเป็นเกลียวไปตามไข้และทุกขเวทนา**

พอออกพรรษา ไข้ก็ค่อยๆ หายไป องค์หลวงปู่เองก็ออกเที่ยว วิเวก เปลี่ยนสถานที่ไปตามอัธยาศัย ไม่เหยื่อใยกับสิ่งใดนอกจากความเพียรอย่างเดียว”

พระครูสิริบุญวัฒน์ (พระอาจารย์เสวก)

วัดเจติยบรรพต เจ้าคณะตำบลแม่ปิ้ง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่
ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลวงปู่ขาว ขณะบำเพ็ญเพียรแถวตำบลโหลงซอด

๑๒๑.

แพด็จศึกที่สมรภูมิ บ้านโหลงซอด

หลวงปู่ขาว ได้มาพำนักที่บ้านโหลงซอด อำเภอพร้าวจังหวัด
เชียงใหม่

ช่วงนั้นเป็นฤดูเก็บเกี่ยวข้าว เย็นวันหนึ่ง หลังจากการปิดกวาด
บริเวณที่พัก ซึ่งเป็นกิจวัตรประจำวัน หลวงปู่ออกจากที่พักไปสร้งน้ำ
มองเห็นรวงข้าวในไร่ที่กำลังสุกเหลืองอร่าม ทำให้เกิด**ปัญหาธรรม**
ผุดขึ้นมาในขณะนั้นว่า

“ข้าวมันงอกขึ้นมาเพราะมีอะไรเป็นเชื้อพาให้เกิด ใจที่พาให้เกิด
ตายอยู่ไม่หยุด ก็น่าจะมีอะไรเป็นเชื้ออยู่ภายในเช่นเดียวกับเมล็ดข้าว
เชื้อนั้นถ้าไม่ถูกทำลายเสียที่ใจให้สิ้นไป จะต้องพาให้เกิด-ตาย
ไม่หยุด

ก็อะไรเป็นเชื้อของใจเล่า ถ้าไม่ใช่กิเลส อวิชชา ตัณหา
อุปาทาน?”

หลวงปู่ พิจารณาทบทวนไปมา โดยถือ**อวิชชา** เป็นเป้าหมาย
แห่งการวิพากษ์วิจารณ์ พิจารณาย้อนหน้าย้อนหลัง - **อนุโลมปฏิบัติ**
ด้วยความสนใจอยากรู้ตัวจริงแห่งอวิชชา

นับแต่หัวคำจนตึก ไม่ลดละการพิจารณาระหว่างอวิชชากับใจ จนใกล้ฟ้าสาบจึงตัดสินใจกันลงได้ด้วยปัญญา **อวิชชาตกกระเด็นออกจากใจไม่มีอะไรเหลือ**

การพิจารณารวงข้าวของหลวงปู่ ก็มายุติกันที่ข้าวสุก หมดการงอกอีกต่อไป การพิจารณาจิตก็มายุติกันที่อวิชชาดับ กลายเป็นจิตสูงขึ้นมาเช่นเดียวกับข้าวสุก จิตหมดการก่อกำเนิดเกิดในภพต่างๆ อย่างประจักษ์ใจ

สิ่งที่เหลือให้ชมอย่างสมใจ คือความบริสุทธิ์แห่งจิตล้วนๆ ในกระท่อมกลางดง มีชาวบ้านป่าเป็นผู้อุปถัมภ์ดูแล

ขณะที่จิตผ่านดวงหน้าปากิเลสวัฏฏ์ไปได้แล้ว เกิดความอัศจรรย์ อยู่คนเดียว ตอนสว่างพระอาทิตย์ก็เริ่มสว่างบนฟ้า ใจก็เริ่มสว่าง จากอวิชชาขึ้นสู่ธรรมอัศจรรย์ ถึงวิมุตติหลุดพ้นในเวลาเดียวกันกับ พระอาทิตย์อุทัย

ช่างเป็นฤกษ์งามยามวิเศษจริงๆ

เขียนถึงตรงนี้ ผู้เขียน (ปลื้ม นิคมานนท์) รู้สึกเต็มตื่นขึ้นออกชื่นใจเป็นพิเศษสุดจะบรรยาย รัก-เคารพหลวงปู่ อย่างสุดซึ้งหัวใจ มีความรู้สึกเหมือนได้กราบอยู่แทบบาทหลวงปู่ในขณะนั้น

สาธุ! สาธุ! สาธุ! ธรรมใดที่หลวงปู่ได้เข้าถึง ขอให้ศิษย์ได้เข้าถึงธรรมนั้น ในชาติปัจจุบันนี้ด้วยเถิด!

๑๒๒.

ใจอิมธรรม

พอฤกษ์ยามยามหาอุดมมงคลผ่านไปแล้ว ก็ได้เวลาออก
บิณฑบาต **หลวงปู่** เริ่มออกจากที่มหามงคล มองดูกระท่อมเล็กที่ให้
ความสุขความอัศจรรย์ และมองดูทิศทางต่างๆ ขณะนั้นปรากฏอะไรๆ
ก็กลายเป็นมหามงคลไปกับดวงใจอัศจรรย์โดยสิ้นเชิง ทั้งที่สิ่งทั้งหลาย
ก็เป็นอยู่โดยธรรมดาของตนๆ นั้นแล

หลวงปู่ เล่าว่า **ขณะไปบิณฑบาต ใจก็อิมธรรม** มองเห็นชาวป่า
ชาวเขาที่เคยอุปถัมภ์ดูแลท่านมา ราวกับเป็นชาวฟ้ามาจากบนสวรรค์กัน
ทั้งสิ้น จิตระลึกถึงบุญถึงคุณที่เขาเคยมีมาแก่องค์ท่านอย่างเหลือล้นพัน
ที่จะพรรณนาคุณให้จบสิ้นลงได้

ท่านบอกว่า เกิดความเมตตาสงสารชาวป่าแดนสวรรค์เหล่านั้น
เป็นประมาณ อดที่จะแผ่เมตตาจิตอุทิศส่วนกุศลแก่เขามีได้ ตลอดสาย
ทางที่ผ่านมา จนถึงบริเวณที่พักอันเป็นสถานบรมสุขสำหรับท่านใน
ขณะนั้น

ขณะจัดอาหารทิพย์ที่ได้จากชาวบ้านลงในบาตร **ใจก็อิมธรรม**
ไม่คิดสัมผัสกับอาหารที่เคยดำรงและให้ความผาสุกแก่อัตภาพมาแต่
อย่างใด **แต่ก็ฉันไปตามธรรมเนียมที่ธาตุกับอาหารเคยอาศัยกันมา**

หลวงปู่ เล่าว่า “นับตั้งแต่วันถือกำเนิดเกิดมา ก็เพิ่งมาเห็นชีวิต
ธาตุขันธ์กับจิตใจปรองดอง สดชื่นต่อกันเหลือจะพรรณนาให้ถูกต้องกับ
ความจริงได้ในเช้าวันนั้นเอง

เป็นความอัศจรรย์และพิเศษผิดคาดผิดหมาย และกลายเป็น
ประวัติสำคัญของชีวิตอย่างประทับใจตลอดมา

หมายเหตุ : ผู้เขียนรู้สึกยินดีปรีดากับพ่อแม่พี่น้องชาว**โหลงซอด** อำเภอพร้าว อย่างขนลุก
ขนพองที่เดียว ไม่ทราบท่านทราบหรือไม่ว่า **โหลงซอด** เป็นแดนเกิดของ
พระอรหันตสาวกพระองค์หนึ่ง นามว่า หลวงปู่ขาว อนาลโย ศิษย์สายกรรมฐาน
ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ผู้เขียนจะหาโอกาสเขียนถึงสถานที่นั้นในโอกาสต่อไป
- ปฐม นิคมนนท์

๑๒๓.

นั่งอยู่ก็สบาย แม่ตายก็สุข

หลวงปู่ เล่าให้ลูกศิษย์ฟังถึงจิตของท่านในขณะนั้นว่า : -

นับแต่ขณะโลกธาตุไหว ฟาดินถล่มวัฏจักรภายในจิตจมหายไป แล้ว ธาตุชั้นร์และจิตใจทุกส่วน ต่างอันต่างเป็นอิสระไปตามธรรมชาติของตน ไม่ถูกจับจองกอดถ่วงจากฝ่ายใด

อินทรีย์ห้า อายตนะหก ทำงานตามหน้าที่ของตนจนกว่าธาตุชั้นร์จะหาไม่ โดยไม่มีการทะเลาะวิวาทกระทบกระทั่งอันกันดังที่เคยเป็นมา

ที่ว่า **การทะเลาะ** หลวงปู่หมายถึงความไม่ลงรอยระหว่างสิ่งภายในกับภายนอกสัมผัสกัน ทำให้เกิดความยินดียินร้ายกลายเป็นความสุขขึ้นมา และเกี่ยวโยงกันไปเหมือนลูกโซ่ไม่มีเวลาจบลงได้

หลวงปู่ เล่าต่อไปว่า คดีต่างๆ ภายในจิต ที่มีมากและรุ่มรวย ยิ่งกว่าคดีใดๆ ในโลก ได้ยุติลงอย่างราบคาบ นับแต่ขณะกาลสถิต ยุติธรรมได้สร้างขึ้นภายในใจโดยสมบูรณ์แล้ว เรื่องก่อกวนลวนลามต่างๆ ไม่มีประมาณ ซึ่งเคยยึดจิตเป็นสนามเต็นร์ และทะเลาะวิวาทบาดหมางไม่มีเวลาสงบลงได้ เพราะ**อวิชชาตัดหน้า**เป็นหัวหน้าบังการบัญญัติชานให้ไกลาหลวุ่นวายรื้อยแปดพันประการนั้น ได้สงบลงอย่าง

ราปรื่นชื่นใจ กลายเป็นโลกร้างว่างเปล่าภายในจิต ที่ผลติวิชาธรรม
อันบวรขึ้นสวยเมืองจิตรราชแทนอธรรม

กิจนอกการในเป็นไปโดยธรรมความสม่ำเสมอ ไม่มีอริข้าศึกศัตรู
มาก่อกรวนวุ่นวาย ตาเห็น หูได้ยิน จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัส
เย็นร้อนอ่อนแข็ง ใจรับทราบอารมณ์ต่างๆ เป็นไปโดยธรรมชาติ ไม่อาจ
เอื้อมป็นเกลียวยุแห่แปรรูปคดีให้ผิดเป็นถูก ผูกเป็นแก้ แยกเป็นดี
ผีเป็นคน พระเป็นเปรต เปรตกลับเป็นคนดี ดังที่เจ้าอธรรมมีอำนาจ
บัญชางานมาแต่เก่าก่อน

**“นั่งอยู่ก็สบาย แม้เป็นตายก็มีความสุข ปราศจากเครื่องร้อยรัด
โดยประการทั้งปวง”** ซึ่งเป็นคำอุทานในใจของหลวงปู่ในเวลานั้น

๑๒๔.

โหล่งขอด สถานที่นี้มีความหมาย

หลวงปู่ขาว อนาลโย เป็นศิษย์ หนึ่งในสององค์ของพระอาจารย์
ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต ที่สามารถเปลื้องทุกข์ออกจากใจ ได้อย่างสิ้นเชิง
ที่จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงที่หลวงปู่มั่น ยังดำรงชั้นธัมมอยู่

นั่นคือ บรรลอรหัตตภูมิ เป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา

หลวงปู่ขาว ท่านเล่าว่า สถานที่บำเพ็ญจนถึงความสิ้นทุกข์
ภายในก็ดี กระทั่งมกุฎิเล็กๆ พอหมกตัวทำความเพียรและพักผ่อนกาย
ก็ดี สถานที่เดินจงกรมก็ดี สถานที่นั่งสมาธิภาวนาในกลางวันและกลาง
คืนก็ดี หมูบ้านเป็นที่โคจรบิณฑบาตพอยังอัตภาพให้เป็นไปในละแวก
นั้นก็ดี รู้สึกเป็นที่ซาบซึ้งประทับใจผิดที่ทั้งหลายอย่างบอกไม่ถูก และ
ฝังใจตลอดมาจนทุกวันนี้ มิได้จิตใจจางลงเลือนไปเลย

นับแต่ขณะที่วัฏจักรได้ถูกคว่ำลงจากใจ เพราะความเพียร
สังหารแล้ว สถานที่นั้นได้กลายเป็นที่บรมสุขในอิริยาบถทั้งหลาย
ตลอดมา ราวได้เฝ้าพระศาสดาในสถานที่ตรัสรู้และที่ทรงบำเพ็ญ
ในที่ต่างๆ โดยตลอดทั่วถึงจนนั้น

๑๒๕.

หายสงสัย ในพระรัตนตรัย

หลวงปู่ขาว เล่าว่าท่านหมดความสงสัยในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยสิ้นเชิง ดังนี้ : -

“...หายสงสัยในพระพุทธเจ้า แม้ทรงปรินิพพานไปนานตามกาลของสมมติ ประหนึ่งประทับอยู่บนดวงใจเราทุกขณะมิได้ทรงจากไปตามกาลแห่งปรินิพพานเลย

หายสงสัยในพระธรรม ว่ามาก น้อย ลึก ตื้น หยาบ ละเอียด ที่ประทานไว้แก่มวลสัตว์ ปรากฏว่าพระธรรมเหล่านั้นสถิตอยู่ในใจดวงเดียว และใจดวงเดียวบรรจุธรรมไว้อย่างพร้อมมูลไม่มีอะไรบกพร่อง

หายสงสัยในพระสงฆ์สาวกองค์สุปฏิปันโน ผู้บริสุทธิ์

ทั้งสามรัตนะนี้ ได้เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ภายในใจมีความเป็นอยู่ด้วยพุทธะ ธัมมะ และสังฆะ องค์บริสุทธิ์ รวมกันเป็นธรรมแห่งเดียว

มีความสบายหายห่วงนับแต่นั้นเป็นต้นมา ไม่มีเครื่องกีดขวางลงใจ อยู่ในอิริยาบถใดก็เป็นตัวของตัวไปตามอิริยาบถนั้นๆ ไม่มีสิ่งกีดขวางหรือแอบแทรกขอแบ่งกินแบ่งใช้เหมือนแต่ก่อน ที่อยู่กับนักขาทาน โดยไม่รู้รู้สึกตัว...”

๑๒๖.

สิ้นกิเลส เครื่องกีดขวางดวงใจ

หลวงปู่ เล่าต่อไปว่า : -

ท่านมีความสบายใจหายห่วงแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ไม่มีเครื่องกีดขวางดวงใจ อยู่ในอิริยาบถใดก็เป็นตัวของตัวไปตามอิริยาบถนั้นๆ ไม่มีสิ่งกีดขี่หรือแอบแทรกขอแบ่งกินแบ่งใช้เหมือนแต่ก่อนที่อยู่กับ **นักขาทาน** โดยไม่รู้ลี้กัตัว เดี่ยวখনั้น เดี่ยวขอนี้ ทุกอิริยาบถ

ที่ว่า **ขอนั้นขอนี้** นั้น **หลวงปู่** หมายถึงกิเลสตัวบกร่องขาดแคลน ไม่มีเวลาอิมพอประจำนิตย์ของมัน เมื่อมีอำนาจตั้งบ้านเรือนบนหัวใจคนและสัตว์แล้ว จึงต้องทำการบังคับหรือ **ขอ**อยู่ไม่ถอย ซึ่งเป็นงานประจำนิตย์ของมัน

โดยขอให้คิดอย่างนั้น ขอให้พูดอย่างนี้ ขอให้ทำอย่างโน้นตามอำนาจของมันอยู่ไม่หยุด ถ้าไม่มีธรรมไว้ปิดกั้นความรั่วไหลจากการบังคับและการขอเอาอย่างตื้อด้านของเหล่ากิเลส จึงมักแบ่งหรือเสียให้มันเอาไปกินจนหมดตัว ไม่มีความดีติดตัวพอเป็นเครื่องสืบภาพต่อชาติ เป็นคนดีมีศีลธรรมต่อไปได้

๑๒๗.

เป็นสุขทุกอิริยาบถ

การบำเพ็ญเพียรของหลวงปู่ขาว อนาลโย ถือว่าได้บรรลุหลักชัยสูงสุดตามแนวทางพระพุทธศาสนา ถือว่าท่านหมดหนี้สินความพะรุงพะรังทางใจสมความมุ่งมาดปรารถนาแล้ว จึงอยู่เป็นสุขทุกอิริยาบถในชั้นที่ กำลังครองตัวอยู่เมื่อถึงเวลาแล้วก็ปล่อยวางภาระในชั้นที่เหลือแต่ความบริสุทธิ์พุทธ เป็นสมบัติทั้งดวงนี้แล คือความสิ้นทุกข์โดยสิ้นเชิงตลอดกาล

เป็นความสิ้นอย่างอัศจรรย์และเป็นกาลอันมีคุณค่ามหาศาล ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือนในไตรภพ ผิดกับความเป็นของสมมติทั้งหลายที่ปรารถนาความเกิดเป็นส่วนมาก และออกหน้าออกตา มิได้สนใจในทุกข์ที่จะติดตามมาพร้อมกับความเกิดนั้นๆ บ้างเลย

ความจริงการเกิดกับความทุกข์นั้นแยกกันไม่ออก แม้ไม่มาก็จำต้องมีจนได้

นักปราชญ์ท่านจึงกลัวความเกิดมากกว่าความตาย

ผิดกับพวกเรา ที่กลัวความตาย ซึ่งเป็นผล มากกว่ากลัวความเกิด ที่เป็นต้นเหตุ อันเป็นความกลัวที่ฝืนคติธรรมดาอยู่มาทั้งนี้ เพราะไม่สนใจติดตามร่องรอยแห่งความจริง จึงฝืนและเป็นทุกข์ อยู่ตลอดมา

ถ้าปราชญ์ท่านมีกิเลส ประเภทพาคนให้หัวเราะเยาะกันแล้ว ท่านคงอดไม่ได้ อาจปล่อยออกมาอย่างเต็มที่ สมใจท่านที่ได้เห็นแทบทั่วโลก ตั้งหน้าตั้งตาฝืนความจริงกัน อย่างไม่มองหน้ามองหลัง เพื่อหาหลักฐานความจริงกันบ้างเลย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันตสาวกทั้งหลายเป็นปราชญ์สมชื่อสมนาม จึงมิได้ทำแบบโลกๆ ที่ทำกัน นอกจากท่านเมตตา สงสาร และช่วยอนุเคราะห์สั่งสอน ส่วนที่ สุดวิสัยก็ปล่อยไปด้วยความหมดหวังจะช่วยให้

๑๒๘.

ถึงสุปาติเสสนิพพาน

หลวงปู่ขาว อนาลโย ท่านบำเพ็ญเพียรอยู่บริเวณ **ตำบลโหล่งขอด** ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๕ เป็นลำดับพรรษาในธรรมยุติกนิกายที่ ๑๖-๑๘ และหลวงปู่มีอายุ ๕๒-๕๔ ปี

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน ได้กล่าวถึงการบรรลุนิพพานของหลวงปู่ขาว ในช่วงนั้น ดังนี้ : -

“หลวงปู่ขาว เป็นผู้ผ่านพ้นภัยพิบัติสารพัดที่เคยมีในสงสาร (หมายถึงนิพพานกิเลสในขณะที่ยังดำรงชั้นธอ์อยู่) ในสถานที่มีนามว่า โหล่งขอด แห่งอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ในราวพรรษาที่ ๑๖ หรือ ๑๗ ผู้เขียน (ท่านหลวงตา) จำไม่ถนัด

จำได้แต่เป็นฤดูเก็บเกี่ยว ตอนออกพรรษาแล้วใหม่ๆ ท่านเล่าให้ฟังอย่างถึงใจในเวลาสนทนาธรรมกัน ซึ่งเริ่มแต่ ๒ พุ่มถึง ๖ พุ่มเศษ ไม่มีใครมาเกี่ยวข้องรบกวนให้เสียเวลาในขณะนั้น

การสนทนาธรรมจึงเป็นไปด้วยความราบรื่นทั้งสองฝ่ายจนถึงจุดสุดท้ายแห่งธรรม ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยเริ่มสนทนาแต่ต้นจากแม่ ก.ไก่ ก.กา สระอะ สระอา คือ การฝึกหัดเริ่มแรก ที่คละเคล้าไปด้วยทั้งความลุ่มลึกคลุกคลาน ทั้งความลุ่มความเหลว ทั้งความดีความ

แล้วลับปนกันไป ทั้งความดีใจเสียใจ อันเป็นผลมาจากความลุ่มๆ ดอนๆ ของการปฏิบัติที่เพิ่งฝึกหัดในเมืองต้น จนถึงสุดท้ายปลายแดนแห่งจิตแห่งธรรมของแต่ละฝ่าย ผลแห่งการสนทนาจากท่านเป็นที่พอใจอย่างยิ่ง”

ท่านหลวงตา กล่าวต่อไปว่า “เมื่อได้โอกาสจึงได้อาราธนานำลงใน **ปฏิบัติของพระรูกครมฐานสายท่านอาจารย์มั่น** เพื่อท่านผู้อ่านที่สนใจใคร่ธรรมจะได้นำมาพิจารณาไตร่ตรอง และคัดเลือกเอาเท่าที่ควรแก่จริตนิสัยของตนๆ”

ท่านหลวงตา ท่านแนะนำชมทรัพย์ให้แล้ว ท่านใดสนใจจะอ่านในรายละเอียดก็ขอเชิญตามอัธยาศัยครับ

หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมปนฺโน
ผู้เล่าเรื่องของหลวงปู่ขาว

๑๒๙.

อยู่โปรดญาติโยม ทางภาคเหนือ

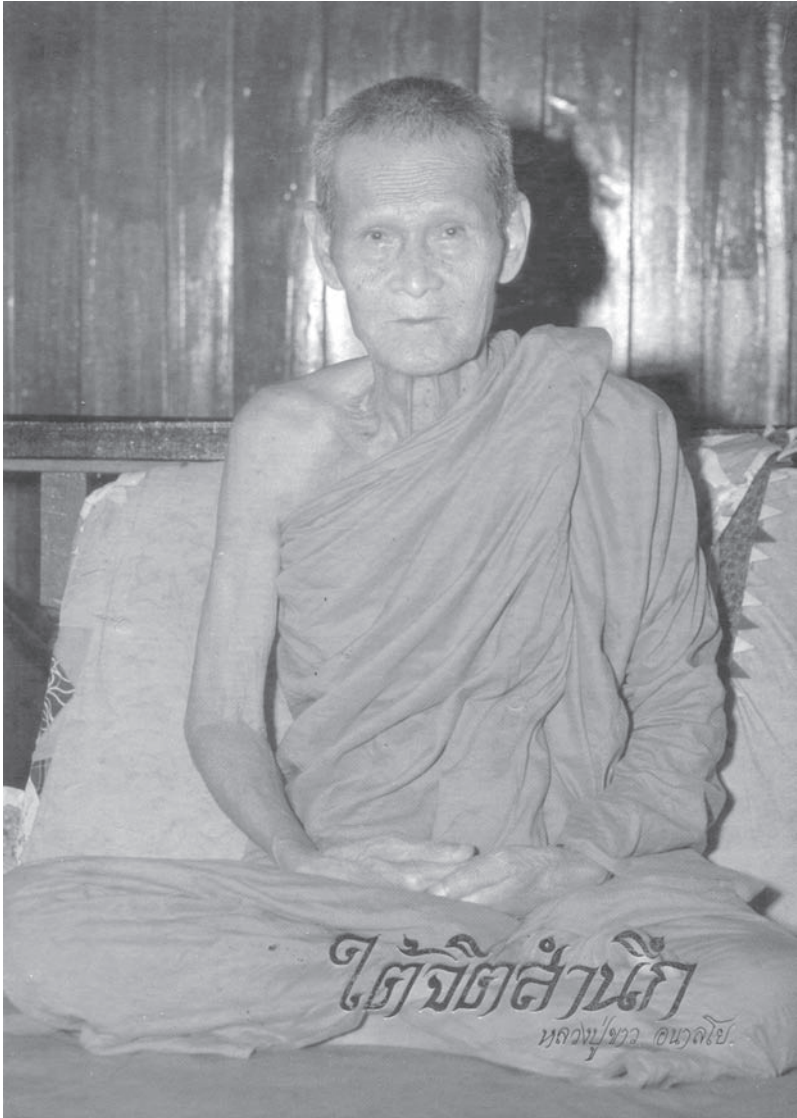
เมื่อหลวงปู่ขาว อนาลโย สำเร็จกิจในการประหารกิเลสออกจาก
จิตใจได้หมดสิ้นแล้ว ท่านก็บำเพ็ญเพียรโดยสม่ำเสมอไม่มีละเว้น

หลวงปู่อยู่ที่ตำบลโหล่งขอด ๓ ปี แล้วมาจำพรรษาที่แม่บึง ๒ ปี
ใน พ.ศ. ๒๔๘๖-๒๔๘๗ แล้วท่านก็วิเวกไปสถานที่ต่างๆ รวมทั้งขึ้นดอย
ไปโปรดชาวเขาเผ่าต่างๆ เผ่ามูเซอร์ และเข้าไปในป่าลึกเพื่อโปรดชาวบ้าน
ที่อยู่ห่างไกลให้ได้เห็นศีลเห็นธรรมตามสมควรที่พวกเขาจะได้รับ

พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๘๙ หลวงปู่ได้มาจำพรรษาที่แม่หนองหาน
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ในพรรษาหลวงปู่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนศรัทธาพอลสมควร

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ได้พูดถึงหลวงปู่ขาว ในช่วงนี้ว่า
“จิตท่านพันดวงหนานป่าทึบ ออกสู่แดนเวียงวังกว้างขวางหาประมาณไม่ได้
จิตเป็นอวกาศจิต ธรรมเป็นอวกาศธรรม กลมกลืน เป็นอันเดียวกัน
โดยสมบูรณ์แล้ว ไม่มีอะไรมาคิดขวางลงใจเหมือนแต่ก่อน อิริยาบถ
ทั้งสี่เพื่อธาตุเพื่อขันธ์ เพื่อวิหารธรรม(ที่อยู่ของจิต)ในทิวสนธรรม (ปัจจุบัน)
ของจิตเป็นความอยู่สบาย”

ภาค ๓ :
กลับอีสานบ้านเกิด

๑๓๐.

ตำริกลับอิสาน บ้านเกิด

พอออกพรรษาปี พ.ศ. ๒๔๘๙ หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ระลึกถึงความหลังก่อนที่จะออกจากบ้านเกิดเพื่อแสวงธรรมเพื่อมรรคผลนิพพาน ด้วยชุดดงกรรมฐานอยู่เสมอ ความหลังปรากฏขึ้นเตือนใจท่านอยู่บ่อยๆ

ปณิธานที่หลวงปู่ตั้งไว้ตอนออกจากวัดบ้านเกิดว่า จะออกแสวงธรรมเพื่อมรรคผลนิพพานถ่ายเดียว

เมื่อหลวงปู่ถูกประชาชน ครูอาจารย์และเพื่อนพระภิกษุแทบทั้งวัดคัดค้านต้านทานในครั้งนั้น หลวงปู่ได้ประกาศความจริงใจออกมาให้ทุกท่านทุกคนในที่นั้นทราบวา

“เมื่อออกไปแล้ว ถ้ากระผมและอาตมาไม่รู้เห็นธรรม คือมรรค ผล นิพพาน เต็มดวงใจแล้ว จะไม่ยอมกลับมาให้ท่านทั้งหลายชี้หน้าตราความล้มเหลวใส่หน้าผากอย่างเด็ดขาด การกลับมาจึงมีธรรมดังกล่าวนี้เป็นเครื่องประกันตัวเต็มภายในใจโดยถ่ายเดียว ขอให้ท่านทั้งหลายได้ทราบไว้แต่บัดนี้ นานไปจะหลงลืมเสีย”

บัดนี้ หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ธรรมเต็มความภาคภูมิใจแล้ว เป็นเวลาสมควรที่ท่านจะได้กลับไปโปรดญาติโยมชาวอิสานบ้านเกิดของท่านตามปณิธาน ไม่ใช่ไปแก้แค้นหรือต่อว่าต่อขาน แต่ไปด้วยจิตเมตตาจริงๆ หลังจากหลวงปู่ได้ออกจากบ้านเกิดเมืองนอนมาเป็นเวลาถึง ๒๐ ปีเศษ

๑๓๑.

เด็ดเดี่ยวสมฉายา “อนาลโย”

เมื่อหลวงปู่ขาว อนาลโย ปลงใจที่จะกลับไปโปรดญาติโยมทางภาคอีสานแล้ว ท่านจึงอำลาศรัทธาชาวเชียงใหม่ ซึ่งต่างมีความรักความอาลัยไม่อยากจะให้ท่านจากไป แต่ความจำเป็นต้องมีเหตุให้พลัดพรากจากกันไม่ว่าจะเป็นหรือตายตามกฎหมาย **อนิจจัง** ซึ่งเป็นกฎแห่งคติธรรมดาที่ทุกสิ่งจะต้องเป็นไป

หลวงปู่ขาว ท่านมีสมณฉายาว่า **อนาลโย** อันพระอุปัชฌาย์ชานานนามให้ มีความหมายว่า **หมดสิ้นซึ่งความห่วง ความอาลัย** ดูช่างเหมาะสมกับอุปนิสัยและปฏิปทาของท่านอย่างแท้จริง ตั้งแต่ท่านจากบ้านเกิดมานานกว่า ๒๐ ปี นับเป็นเวลาที่น่าทึ่งทีเดียว เมื่ออยู่ก็ทำจริง เมื่อไปก็ตั้งใจแสวงหาธรรมอย่างสุดความรู้ความสามารถ เป็นผู้ไม่ห่วงญาติมิตรวงศ์ญาติให้เป็นที่กังวลในการแสวงหาโมกขธรรม

หลวงปู่ ท่านรำลึกอยู่เสมอว่า หากท่านไม่ได้ดีตามที่ตั้งใจไว้ หากชีวิตต้องจบสิ้นไปเสียก่อน ก็คงไม่ได้กลับไปพบเห็นกันอีกอย่างแน่นอน

บัดนี้ ท่านได้สิ่งที่มุ่งหวังแล้ว เป็นเวลาเหมาะสมที่จะกลับบ้านเกิด และเป็นโอกาสดีอย่างยิ่งที่จะได้ไปกราบเยี่ยมพระอาจารย์ใหญ่

ท่านหลวงปู่มั่น ฐิริทตฺโต อีกด้วย

ขณะนั้น หลวงปู่มั่น ท่านกำลังพำนักอยู่ที่ **วัดป่าบ้านหนองผือ** ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นวัดที่ท่านพำนักเป็นสถานที่สุดท้ายในชีวิตของท่าน

-
- หมายเหตุ : ผู้เขียนมีประเด็นนำคิดเกี่ยวกับ สมณฉายา หรือ ชื่อภาษามคธ ที่พระอุปัชฌาย์ท่านตั้งให้ ซึ่งถือเป็นชื่อมงคล ชื่อศักดิ์สิทธิ์ แห่งนักบวช ในทางพระพุทธศาสนา
- ที่นำคิด คือ มีพระสงฆ์หลายรูป ทั้งพระผู้ใหญ่และใกล้จะใหญ่ หลายท่านไม่ยอมใช้ชื่อที่พระอุปัชฌาย์ตั้งให้ แต่ไปตั้งชื่อใหม่ ตั้งฉายาใหม่ให้ตัวเอง จนคนทั่วไปไม่รู้จักชื่อ **สมณฉายา** แท้จริงของท่าน
 - ท่านผู้อ่านลองนึกทบทวนดู มีพระดังหลายรูปที่ตั้งชื่อหรือฉายาให้ตัวเอง ต้องมีอันพังไปอย่างน่าเสียดาย เป็นใครบ้างลองนึกดูเองสิครับ!
 - อีกประเด็นหนึ่ง ก็เห็นพระสมัยใหม่ชอบใช้นามสกุลของตัวสมัยเป็นฆราวาส แสดงถึงการห่างฮาลัยในสกุล ในเครือญาติอยู่ ยิ่งครั้งๆ กลางๆ ไม่กล้าตัดขาด ถ้าขั้บราก็ยังขั้บคว่อมเลนอยู่
 - ทั้งหมดนี้เป็นความสงสัยแบบอยู่ไม่สุขของผู้เขียนเท่านั้น อาจทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ก็กราบขอขมาด้วยครับ

ปฐม นิคมานนท์

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

๑๓๒.

ชานหลวงปู่แหวน กลับอีสานด้วย

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ไปชักชวน หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ซึ่งขณะนั้นพำนักอยู่ที่ วัดป่าบ้านบึง (วัดอรัญญวิเวก) อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ให้กลับไปอีสานด้วยกัน

หลวงปู่แหวน ท่านบอกว่าท่านจะยังไม่กลับภาคอีสาน ถ้ายังไม่บรรลุอรหัตผลตามความมุ่งหวังอย่างเต็มหัวใจ ต้องบำเพ็ญอยู่ให้ถึงอรหัตก่อนจึงจะไปไหนมาไหนจากเชียงใหม่ถ้าอยากไป แต่ถ้าไม่อยากไปก็จะอยู่เชียงใหม่ต่อไปจนตาย

หลวงปู่แหวน ได้พูดกับหลวงปู่ขาว ว่า “ท่านเองเมื่อได้บรรลุอรหัตแล้ว จะนำธรรมไปแจกพระแจกชาวบ้านที่บ้านเกิดผมก็ขออนุโมทนา

แต่อย่านำกิเลสหรือธรรมเมาไปแจกเขานะ เพราะกิเลสและธรรมเมามีเคลื่อนแผ่นดินถิ่นที่สัตว์โลกอยู่อาศัย ไม่เคยมีวันบกพร่องขาดแคลน

มีธรรมเท่านั้นบกพร่องขาดแคลนในหัวใจสัตว์โลกทุกวันนี้ โลกจึงเดือดร้อนวุ่นวาย หากความสงบสุขเย็นกายเย็นใจไม่ได้ ไปที่ไหนมีแต่คนบ่นว่าทุกข์ว่าลำบากเย็นเย็นใจให้ฟัง แม้ในบ้านในเมืองที่นิยมกันว่าเจริญ ก็ไม่พ้นที่จะได้ยินคำบ่นทุกข์บ่นยากกัน

เวลาท่านไปทางภาคอีสาน จงนิมนต์นำธรรมสมบุรณ์ ธรรมไม่
บกพร่องขาดแคลน ธรรมสงบเย็นกายเย็นใจ ไม่ปนไม่เดือดร้อนนอน
คราง ไปแจกเขาบ้าง เขาจะได้อนุโมทนาการไปเยี่ยมญาติของท่าน”

ตกลงว่า หลวงปู่แหวน ปฏิเสธที่จะกลับไปภาคอีสานด้วย
ท่านขออยู่บำเพ็ญเพียรและโปรดญาติโยมที่เชียงใหม่ต่อไป

๑๓๓.

หลวงปู่แหวน ปรารภถึงตัวท่านเอง

หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ ได้พูดถึงตัวท่านเองให้หลวงปู่ขาว ฟังดังนี้ :-

“ผมเวลานี้ กำลังต่อสู้กับกรรมเก่า ยังไม่สร้าง ยังไม่หายเมานั่งอยู่ก็เมา ยืนอยู่ก็เมา เดินอยู่ก็เมา นอนอยู่ก็เมา นั่งสมาธิ เดินจงกรมภาวนาอยู่ก็เมา

กิเลสตัวพาให้ประมาทมัวเมา มันยังไม่ยอมลงจากบนบ่า บนหลัง บนคอ บนหัวใจ เคลื่อนไหวไปมาในที่ไหนใดมีแต่กรรมเก่าเหล่านี้ ออกทำงานเพ่นพ่าน เต็มกาย เต็มวาจา เต็มใจ เมื่อไรหายเมายังไม่รู้ได้”

หลวงปู่แหวน ได้พูดฝากกับ **หลวงปู่ขาว** ว่า :-

“ท่านไปภาคอีสาน นิมนต์นำ **มทนิมุตโท** กรรมยังความเมาให้สร้าง **วฏฏุปจเโท** กรรมตัดวิภูจิต **ตณฺหุขโย** กรรมสิ้นตัณหา **วิราโค** กรรมสิ้นราคะความกำหนัดยินดี **นิโรโธ** กรรมดับกิเลสทั้งปวง **นิพพาน** ความดับสนิทแห่งกิเลสสมมุติทั้งมวล ไปแจกชาววัดและชาวบ้าน เขาจะได้ดีใจ อนุโมทนาสาธุการ สมกับท่านจากเขาไปนาน”

ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ ได้พูดถึงคำของหลวงปู่แหวน ว่า “นี่ ท่านหลวงปู่แหวนสั่งหลวงปู่ขาว เวลาท่านหลวงปู่ขาวจะกลับไปทางภาคอีสาน สำหรับองค์หลวงปู่แหวนเองท่านไม่ไป ท่านจะอยู่บำเพ็ญให้ได้อรหัตตเสียก่อน อยากรู้ไหนท่านจึงจะไปหลังจากสมหวังตั้งใจหมายแล้ว”

๑๓๔.

กลับอีสานสามองค์

ตามประวัติบอกว่า **หลวงปู่ขาว อนาลโย** เดินทางกลับภาคอีสานในคราวนั้นรวม ๓ องค์ คือ องค์หลวงปู่เอง **หลวงปู่ชอบ จานสโม** และ**หลวงปู่บุตร**

(ผู้เขียนไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับ**หลวงปู่บุตร** ทราบเพียงชื่อเท่านั้น)

หลวงปู่ทั้งสามองค์เดินทางด้วยเท้าเหมือนกับขามาเชียงใหม่ โดยเดินผ่านขุนเขาลำเนาไพรเลาะไปตามริมฝั่งแม่น้ำโขงไปเรื่อย

การเดินทางผ่านวันผ่านคืน ล่วงเลยหลายราตรี ค่ำไหนดก็ปักกลดพักบำเพ็ญภาวนา และพักผ่อนธาตุขันธ์ จนกระทั่งเดินทางถึงอุดรธานี แล้วต่อไปที่**สกลนคร** เพื่อจะไปกราบพระอาจารย์ใหญ่ **หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต** ที่**วัดป่าบ้านหนองผือ** ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม

ในระหว่างการเดินทาง ขณะที่ทำความเพียร **หลวงปู่ขาว** ได้รำพึงในใจว่า

“ปานนี้ท่านอาจารย์คงนั่งภาวนามองดูดับไตของพวกเราทะเลลูปรุโปร่งไปหมดแล้ว ก่อนที่เราจะไปถึงท่าน เครื่องในในตัวของเราคงไม่มีอะไรเหลือ ท่านอาจารย์คงขี้ขยำด้วยญาณท่านหมดแล้ว”

๑๓๕.

โดนพระอาจารย์ใหญ่ กระหน่ำ

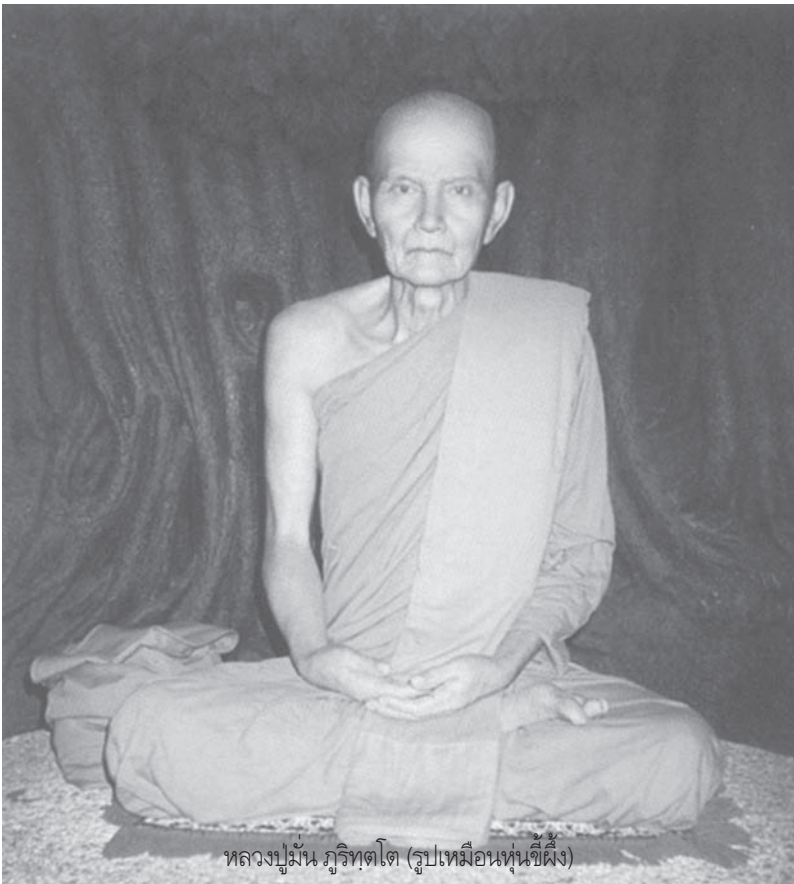
เมื่อคณะของหลวงปู่ขาว เข้ากราบพระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐริทตฺโต ก็เป็นความจริงตามที่ หลวงปู่ขาว ท่านคาดไว้

พอไปถึง หลวงปู่มั่น ก็เทศนากัณฑ์ใหญ่เลยว่า

“กลัวแต่คนอื่นจะเห็นดับไตไส้พุงของตนเอง แต่ตัวเองไม่สนใจ ดับไตไส้พุงและจิตใจของตัวเองว่ามีอะไรอยู่ข้างในนั้น มัวเพลินดู เพลินฝัน เพลินคิด แต่ภายนอก ไม่สนใจคิดเข้าภายในภายในจิต ของตัวบ้าง จะหาความฉลาดรอบรู้มาจากไหนนักปฏิบัติเรา

ผู้ปฏิบัติเพื่อรู้หลักความจริง ต้องดูตัวดูใจอันเป็นมหาเหตุก่อ เรื่องต่างๆ มากกว่าดูสิ่งภายนอกหรือสิ่งอื่นใดและแสดงวิธีรักษา ปฏิบัติตัวปฏิบัติใจ ด้วยความระมัดระวังในอิริยาบถต่างๆ ด้วยความมีสติปัญญา ระลึกรู้ไตร่ตรองในเหตุการณ์ที่มาเกี่ยวข้องกับตน ด้วยความไม่ประมาทและชินชากับสิ่งใดในแดนสมมุติ ซึ่งล้วนเป็นแดนแห่งทุกข์ และความเกิด-ตาย ของสัตว์โลกทั้งมวล”

ท่านผู้อ่านอาจสงสัยเหมือนกันกับผมใช่ไหมครับ ที่ว่าพระอรหันต์ ท่านก็ยังคงเทศน์ยังสอนพระอรหันต์ด้วยกันอยู่อีกหรือ **ความจริงแล้ว เป็นอุบายธรรมของหลวงปู่มั่น ในการสอนพระสอนเณรที่อยู่ ณ ที่นั้น โดยยกเรื่องปัจจุบันขึ้นมาเทศน์มาสอนต่างหาก ซึ่งหลวงปู่ขาว ท่านก็ตระหนักในเรื่องนี้ดี**

หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต (รูปเหมือนหุ่นขี้ผึ้ง)

๑๓๖.

จำพรรษาที่บ้านเกิด

เมื่อหลวงปู่ขาว อนาลโย พักผ่อนฟังธรรมเครื่องรีนเรียงจาก พระอาจารย์ใหญ่พอสมควรแล้ว ท่านจึงได้กราบลาพระอาจารย์ออก เที่ยววิเวกกรรมฐานแถวบริเวณใกล้เคียงที่พระอาจารย์ใหญ่พักอยู่ เช่น บ้านโคกมะนาว บ้านกุดบาก อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

หลวงปู่ขาวบำเพ็ญเพียรอยู่แถวสกลนครเป็นเวลาหลายเดือน จึงเริ่มพาพระเถรที่ติดตามออกเดินทางไปเยี่ยมบ้านเดิมที่จังหวัด อุบลราชธานี

เมื่อหลวงปู่ขาวกลับไปถึงปีตุภูมิ คือสถานที่เกิดที่อยู่เดิมของท่าน พอประชาชน ญาติพี่น้อง ทราบว่าท่านกลับมาเยี่ยม ต่างก็พากัน ดีใจ “ราวกับจะเหาะบินไปตามๆ กัน” ท่านว่าอย่างนั้น

ญาติพี่น้องและศรัทธาในละแวกนั้นได้พร้อมกันอาราธนาให้ หลวงปู่โปรดเมตตาจำพรรษาที่นั่น หลวงปู่ก็รับนิมนต์

บรรดาศรัทธาได้สร้างที่พักขึ้นเพื่อให้หลวงปู่จำพรรษาที่บ้านบ่อ ชะเนง ต.หนองแก้ว อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี บ้านเกิดของท่าน อยู่หนึ่งพรรษา

ในปีนั้นตกราวๆ พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๑ หลวงปู่ มีอายุได้ ๕๙-๖๐ ปี เป็นลำดับพรรษาที่ ๒๓ ในธรรมยุติกนิกาย

๑๓๗.

กลับสกลนคร จำพรรษาที่วัดธาตุดู่

พอถึงฤดูกาลออกพรรษา หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็ลาครัทธา ญาติโยมที่บ้านเกิดของท่าน ชูดงค์กลับมาทางจังหวัดสกลนครอีก ได้ออกวิเวกตามป่าเขาอันเป็นสถานที่เหมาะสมแก่การบำเพ็ญภาวนา

หลวงปู่ ได้ไปวิเวกยังที่ต่างๆ ในเขตอำเภอสว่างแดนดิน เช่น ภูเหล็ก บ้านหนองหลวง ถ้าเปิด บ้านหวายสะนอย

มีพระเถรติดตามหลวงปู่พอประมาณ เพราะท่านห้ามไม่ให้ติดตามไปมาก ไม่สะดวกต่อการบำเพ็ญเพียรและการโรคจิตเภทบาด เนื่องจากส่วนใหญ่หลวงปู่จะไปพักตามหมู่บ้านเล็กๆ ๕-๖-๗ หลังคาเรือน เท่านั้น เพราะสะดวกแก่สมณธรรม ไม่วุ่นวายด้วยฝูงชนเหมือนกับวัดใหญ่หรือหมู่บ้านใหญ่ที่มีพระเถรเข้าๆ ออกๆ ดูไม่ค่อยสงบสำหรับนักปฏิบัติภาวนา

เมื่อถึงฤดูกาลเข้าพรรษา หลวงปู่ได้ไปจำพรรษาที่วัดธาตุดู่ บ้านคำเจริญ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร เป็นพรรษาลำดับที่ ๒๔ ของท่าน

เหตุที่จำพรรษาที่**วัดธาตุดู่** ก็เพื่อสงเคราะห์ญาติพี่น้องของท่านที่อพยพมาจากจังหวัดอุบลราชธานี มาตั้งภูมิลำเนาใหม่ในหมู่บ้านนี้

ที่**วัดธาตุดู่** มีปูชนียสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คือ **พระธาตุดู่** มีการจัดงานสักการะเป็นงานใหญ่ประจำปี ในปัจจุบัน**วัดธาตุดู่** เป็นสำนักวิปัสสนากรรมฐานที่มีพระภิกษุสามเณรอยู่ประจำมิได้ขาด นับเป็นสถานที่อันร่มรื่นสงบสงัดเหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรมแห่งหนึ่ง

(**ธาตุดู่** หมายถึง อังคาร หรือเถาถ่าน จากการเผาศพที่เหลือจากการเก็บอัฐิออกไปแล้ว ถ้าเป็นอัฐิของพระอรหันต์มักจะกลายเป็นพระธาตุ เรียกว่า **พระธาตุ** ส่วนเศษเถาถ่านที่เหลือก็เรียกว่า **อังคารธาตุ** หรือที่ชาวอีสานเรียกว่า **พระธาตุดู่**)

๑๓๘.

จำพรรษาที่ถ้ำเปิด

เมื่อออกพรรษา หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้อำลาศรัทธาบ้านธาตุฝุ่น ออกวิเวกไปตามป่าเขา ปรารภความเพียรตามข้อปฏิบัติของพระรุดงค์กรรมฐานสายของหลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต ซึ่งปฏิบัติสืบทอดกันเสมอมา

หลวงปู่ขาว ได้วิเวกอยู่ตามเทือกเขาภูพาน นานพอสมควร พอถึงฤดูกาลเข้าพรรษา ท่านได้ไปพบถ้ำแห่งหนึ่งเรียกว่า ถ้ำเปิด มีภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการบำเพ็ญเพียร หลวงปู่จึงได้พักจำพรรษาที่ถ้ำแห่งนี้ เป็นพรรษาที่ ๒๕ ของท่าน

เหตุที่เรียกว่า ถ้ำเปิด ก็เพราะที่บริเวณปากถ้ำมีต้นตีนเป็ด อยู่มาก ถ้ำนี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร อยู่ห่างจากตัวอำเภอไปประมาณ ๒๕ กิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันออกของถ้ำพวงภูเหล็ก หรือวัดถ้ำอภัยดำรงธรรม ของพระอาจารย์วัน อุตตโม

ถ้ำเปิดนั้นมีความยาว ๒ เส้นเศษ (ประมาณ ๑๐๐ เมตร) มีความลึกเข้าไปด้านในประมาณ ๑๐ วา (๒๐ เมตร) มีศาลาและกุฏิที่พักอยู่ในถ้ำนั้นเสร็จ มีธารน้ำเย็นไหลตกลงมาจากเทือกเขาภูพาน สันเขาภูพานในช่วงนั้นเป็นหน้าผาชันสูง มองเห็นทิวทัศน์สวยงามซึ่งเป็นที่ป่าไม้ที่สมบูรณ์ มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ตลอดปี

หลวงปู่ถามว่า “รู้ได้อย่างไร?”

เณรเฒ่าตอบ “ผู้รู้ที่ใจผมเอง มันเหมือนว่ามีพระพุทธรูปเจ้าชี้ออกให้ปฏิบัติในพระธรรม จนรู้ว่าสติประจำใจ ตั้งแต่คืนนั้นมา ผมมีพระพุทธรูปพระธรรม พระสงฆ์ เตือนผมอยู่เสมอ ผมไม่ปกปิดความชั่วแล้ว ไม่เหมือนก่อน ปิดไม่ได้แล้ว เพราะท่านคอยเตือนอยู่เสมอ”

พระอาจารย์วัน อุตตโม
วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม ภูเหล็ก อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

๑๓๙.

พระยาสุทโธนาคราช มากرابหลวงปู่

ช่วงที่ หลวงปู่ขาว อนาลโย จำพรรษาที่ถ้ำเป็ด พระยาสุทโธนาคราช ได้มากرابหลวงปู่ ซึ่งหลวงปู่ ได้เล่าให้ศิษย์ฟัง ดังนี้

คืนหนึ่ง แม่ชีแก่คนหนึ่งกำลังนั่งภาวนาบนกุฏิ เวลาประมาณ ๒ ทุ่ม มีเสียงคล้ายคนใส่รองเท้าเดินเสียงดังเข้ามายังกุฏิ แม่ชีตกใจจนหัวใจสั่น ร้องถามขึ้นว่า “มาทำไมกลางค้ำกลางคืนอย่างนี้ ฉันเป็นแม่ชีเฒ่า อย่าได้ขี้ขามาเลย”

เสียงชายผู้นั้นตอบว่า “ไม่เป็นไรหรอก ฉันแวะมาถามเฉยๆ ดอก”
แม่ชีถามกลับไปว่า “ถามอะไร?”

ชายคนนั้นตอบว่า “ฉันจะไปถ้ำเป็ด ไปกราบหลวงปู่ขาว”

แม่ชีจึงจุดโคมไฟขึ้น เห็นชายผู้นั้นแต่งกายคล้ายกับเจ้านายสูงศักดิ์ จึงถามว่า “เจ้าชื่ออะไร มาจากไหน?”

ชายผู้นั้นตอบว่า “ผมชื่อพระยาสุทโธนาคราช จากชโนดดง”

แม่ชีถาม “ชโนดดงอยู่ที่ไหน?”

เขาตอบว่า “อยู่ที่อำเภอบ้านดุง นี่แหละ” (จังหวัดอุดรธานี)

ก่อนจากไป ชายผู้นั้นถามแม่ชีว่า “แม่ชีฝันดีบ้างไหม?”

แม่ชี้ตบตันที่ว่า “ฝันอะไรกัน จันมาบำเพ็ญภาวนาหาบุญต่างหาก”

ว่าแล้วชายผู้นั้นก็เดินบ้ายหน้าขึ้นภูเขาไป**ถ้ำเปิด**

หลวงปู่เล่าให้ฟังว่า พระยาสุทโธนาคราชนี้ได้เล่าว่า แกเคยไปกราบครูอาจารย์หลายท่านแล้ว เช่น **ท่านหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล** และ **ท่านพระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐริทตฺโต** แกบอกว่ **หลวงปู่เสาร์** เทศน์อย่างนั้นๆ **พระอาจารย์ใหญ่** เทศน์อย่างนั้นๆ ความจำของแกดีมาก โดยเฉพาะคำเทศนาของ**พระอาจารย์ใหญ่มั่น** ตามที่แกบอกก็ตรงกับที่**หลวงปู่**เคยได้ยินจาก**ท่านพระอาจารย์ใหญ่**เสมอๆ นั้นเอง

เกี่ยวกับ**ชโนดง** ในบันทึกได้เขียนไว้ว่า “ปัจจุบันมีคนเกรงกลัวมาก เพราะสถานที่นั้นเป็นเงินสูงแต่กลับมีน้ำอยู่เต็มไปหมด เวลาเดินไปเหมือนแผ่นดินถล่มหลายลงไป เพราะพื้นดินอ่อนนั่นเอง เดินไปทางไหน น้ำเดือดจะพุ่งขึ้นมาทันที อาณาเขตกว้างใหญ่เป็นปริมณฑล มีต้นชโนดงขึ้นเป็นแถวๆ เหมือนต้นตาลที่ชาวบ้านปลูกไว้”

ท่านผู้อ่านคงเคยได้ยิน**บ้านคำชโนด** ที่หนังสือพิมพ์ลงเกี่ยวกับเรื่อง**อาจารย์กู้** หรือที่หนังสือพิมพ์เรียกว่า “**เปรตกู้**” ที่มีการถ่ายรูปรเปรตบ้านคำชโนดมาหลอกประชาชนนั้นแหละ

ผู้เขียนเคยจะไปดูบ้านคำชโนด แต่บังเอิญไปคำมิดที่**วัดป่าประสิทธิธรรม** ของ**หลวงปู่พรหม จิรบุญโณ** เสียก่อน จึงพลาดโอกาสไปชมสถานที่อาถรรพณ์แห่งนี้

หนังสือพิมพ์เคยลงข่าวเกี่ยวกับ **ผีบ้านคำซัน**ที่ว่าจ้างหนังเร่เข้าไปฉาย แล้วมีเรื่องแปลกๆ และเรื่องลึกลับต่างๆ

ผู้เขียน (นายปฐม นิคมานนท์) ได้รู้จักเจ้าของหนังเร่ที่เวลานั้นเธอชื่อ **คุณเครือวัลย์ มโนรักษ์** ขณะนี้หนุ่มห่มขาวรักษาศีลอยู่ที่วัดป่าบ้านตาด ดูแลเรื่องอาหารถวายท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน

คุณเครือวัลย์ เล่าว่าเธอเคยเป็นเจ้าของหนังเร่มาก่อน มานึกสงสัยตอนหนังสือพิมพ์ลงข่าว นึกอะใจจึงได้ค้นดูสัญญาเช่าหนังที่เคยไปฉายที่บ้านคำซัน ซึ่งผ่านมาเป็นปีแล้ว ก็เจอชื่อผู้เช่า สัญญาเช่า และจ่ายเงินเรียบร้อยไม่มีติดค้าง หนังก็เอาไปฉายและกลับมาด้วยความเรียบร้อย สอบถามเด็กฉายหนังก็บอกว่า ฉายหนังตามปกติ คนดูเต็มไปหมด แต่ไม่มีการพูดคุยกันเลย พอหนังเลิก ทุกคนก็เดินกลับอย่างเงียบๆ ไม่มีเสียงใดๆ

เมื่อ**คุณเครือวัลย์**ไปดูสถานที่ เห็นว่าบริเวณที่ฉายหนังนั้น ล้วนแต่เป็นน้ำ ยังเห็นรอยล้อรถบรรทุกหนังแล่นลงน้ำอยู่ ถามชาวบ้านที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงก็บอกตรงกันว่าได้ยินเสียงหนังฉาย แต่ก็ไม่รู้ว่าจะฉายที่ไหน!

กราบขอภัยที่เขียนนอกเรื่องมายืดยาว ถ้ามีโอกาสก็น่าจะลองไปดู**บ้านคำซัน** ให้เห็นกับตาก็น่าจะดีเหมือนกัน แต่โปรดใช้ดุลยพินิจให้รอบคอบด้วยนะครับ

๑๕๐.

จำพรรษาที่ห้วยสะนอย บำบัตใช้ทางภายใน

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้พักภาวนาที่ถ้ำเปิด จนสิ้นฤดูพรรษา แล้วท่านก็ออกวิเวกไปตามสันเขาภูพาน จนมาถึงชายเขาด้านหนึ่ง เรียกกันว่า ห้วยสะนอย เป็นสถานที่ที่สงบสงัดดีมาก มีน้ำไหลลงมาจากสันเขาภูพานให้ใช้ได้ตลอดปีอย่างสะดวกสบาย

หลวงปู่ ได้จำพรรษาที่ ห้วยสะนอย นี้เป็นลำดับพรรษาที่ ๒๖ มีพระลูกศิษย์ร่วมจำพรรษาด้วยหลายรูป ศิษย์รุ่นใหญ่ของท่าน ก็มี พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ กับพระอาจารย์เพ็ง เตชพโล เป็นต้น

ที่ห้วยสะนอย นี้ชุกชุมด้วยไข้มาเลเรีย มีวันหนึ่งหลวงปู่ท่านมีอาการจับไข้หนาวสั่นมาก หลังจากนั้นเสรีจก็เริ่มจับไข้สั่นขึ้นในทันทีทันใด ห่มผ้าห่มหลายผืนก็มีแต่หนักตัวเปล่าๆ หาความอบอุ่นไม่ได้เลย

หลวงปู่ สั่งลูกศิษย์ให้งดการบำบัตหนวทางภายนอกให้ท่าน ท่านจะบำบัตทางภายในด้วยธรรม ดังที่เคยได้ผลมาแล้ว และสั่งให้พระหลีกจากท่านไปให้หมด ให้รอจนกว่าจะเห็นบานประตูกระต๊อบกุฎีของท่านเปิดเมื่อไรจึงค่อยมาหาท่าน

เมื่อพระไปกันหมดแล้ว หลวงปู่ก็เริ่มภาวนา พิจารณาทุกขเวทนา
 ดังที่เคยพิจารณามา ทราบว่าเริ่มแต่เก้านาฬิกา คือ สามโมงเช้า
 จนถึงบ่ายสามโมงจึงลงกันได้ ไช้ก็สร้างและหายไปในวันนั้น

จิตก็รวมลงถึงฐานและพักอยู่ราวสองชั่วโมงเศษ จนร่วมหกโมง
 เย็น จึงออกจากที่สมาธิภาวนาด้วยความเบากาย เบาใจ ไม่มีอะไรมา
 รบกวนอีกเลย ไช้ก็หายขาด จิตก็ปราดเปรื่องลือเลื่องในองค์ท่าน และ
 อยู่ด้วยวิหαρธรรมเรื่อยมา

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ได้พูดถึงหลวงปู่ขาวว่า “ท่านเป็น
 พระที่อาจหาญเหียบขาดทางความเพียรมาก ยากจะหาผู้เสมอเหมือนได้
 องค์หนึ่ง แม้อายุท่านจะก้าวเข้าวัยชราภาพแล้ว แต่การทำความเพียร
 ยังแกร่งกล้าสามารถเสมอมามิได้ลดละ เดินจงกรมแต่ละครั้งตั้งห้าหก
 ชั่วโมงจึงหยุดพัก แม้แต่พระหนุ่มๆ ยังสู้ท่านไม่ได้

นี่แลความเพียรของนักปราชญ์ ท่านต่างกับพวกเราอยู่มาก ซึ่ง
 คอยแต่จะคว่ำหาหมอนเอาทำเดี๋ยว ประหนึ่งหมอนเป็นสิ่งประเสริฐ
 เลิศกว่ามรรคผลนิพพานเป็นไหนๆ คิดดูแล้วน่าอัปอายตัวเองที่เก่ง
 ในทางไม่เป็นสาระ”

พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ
 วัดเจติยาศิรัวิหาร (ภูทอก)
 อ.ศรีวิไล จ.หนองคาย

๑๕๑.

ตั้งสำนักวิปัสสนา ที่บ้านชุมพล

หลวงปู่ขาว อนาลโย ฟานักที่ห้วยสนอยตลอดพรรษา พอออกพรรษาแล้ว คณะญาติโยม**บ้านชุมพล** ตำบลคือใต้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ได้ไปอาราธนานิมนต์**หลวงปู่**ลงไปโปรดพวกเขา

หลวงปู่รับนิมนต์ และได้ตั้งเป็น**สำนักวิปัสสนากรรมฐานที่บ้านชุมพล**นั้น เมื่อถึงฤดูกาลเข้าพรรษาท่านก็ได้จำพรรษาอยู่ที่นี้เป็นลำดับพรรษาที่ ๒๗

หลวงปู่ ได้แนะนำพร่ำสอนแนวทางปฏิบัติธรรมให้แก่พระเถรและอุบาสกอุบาสิกาอย่างจริงจังและจริงใจ เต็มไปด้วยความเมตตากรุณาปรารถนาที่จะให้ลูกศิษย์ลูกหาและประชาชนได้พ้นทุกข์อย่างแท้จริง จนหมู่คนทั้งหลายเกิดความศรัทธาอย่างลึกซึ้ง มีธรรมาสมาบัติเพ็ญภาวนาภรัต พรหมจรรย์ จำนวนมาก นานุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

ปัจจุบันสถานที่แห่งนี้เป็น**วัดวิปัสสนากรรมฐาน**ที่มีความพร้อมทุกอย่าง มีกุฏิ วิหาร และศาลาการเปรียญที่สวยงาม บรรยากาศเป็นที่วิเวก สงบ เหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนายิ่งนัก

จะใช้วัดป่าแก้วชุมพลของ**พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร** หรือไม่ ผู้เขียนไม่แน่ใจ ขณะเขียนนี้ไม่มีเวลาตรวจสอบให้แน่ชัด จึงไม่กล้ายืนยัน

๑๘๒.

จำพรรษาที่ภูถ้ำค้อ

เมื่อออกพรรษา หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ออกวิเวกไปทางลุ่มห้วย
 ลุ่มพังเพียน แล้วไปบำเพ็ญภาวนาปรารถนาความเพียรอยู่ที่วัดภูถ้ำค้อ
 ซึ่งอยู่ที่ภูเขาแห่งหนึ่งเขตจังหวัดสกลนครกับกาฬสินธุ์ต่อกัน วัดนี้
 อยู่ห่างจากหมู่บ้านราวสามสี่ร้อยเส้น (ราว ๑๔-๑๕ กิโลเมตร) ได้อาศัย
 ชาวไร่เพียงสองสามครอบครัวเป็นที่โคจรบิณฑบาต

หลวงปู่พักจำพรรษาที่วัดภูถ้ำค้อนี้ เป็นลำดับพรรษาที่ ๒๘
 มีพระอยู่องค์เดียวคือหลวงปู่ มีสามเณรอยู่ด้วย ๑ รูป กับโยมอุปัฏฐาก
 อีก ๑ คน คือ แม่ชีสา (ไม่ทราบว่าคุณคนเดียวกันกับบุตรสาวของหลวงปู่
 หรือเปล่า บุตรสาวของท่านที่ชื่อแม่ชีสา ได้ติดตามหลวงปู่มาอยู่ที่
 ถ้ำกลองเพลด้วย)

หลวงปู่บอกว่า การพักบำเพ็ญเพียรที่ภูถ้ำค้อนี้ เป็นความผาสุก
 เย็นใจอย่างยิ่งในชีวิตของนักบวช เพื่อปฏิบัติธรรม วันคืนหนึ่งๆ
 เต็มไปด้วยความเพียร ไม่มีภารกิจใดๆ เป็นเครื่องกังวล

เวลาเป็นของตัว ความเพียรเป็นของตัวทุกๆ อิริยาบถ จิตใจ
 กับธรรมเป็นของตัวในอิริยาบถทั้งปวง ไม่มีอะไรมาแบ่งสันปันส่วนพอ
 ให้เบาบางไปจากปกติเดิม

วันคืนเดือนปีของนักบวชผู้มีราตรีเดียวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอะไรนี้
 เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากจนหาอะไรเทียบมิได้

ที่**ภูถ้ำค้อ**นี้มีสัตว์ป่าชุกชุมมาก มีมากทั้งเสือ ช้าง กระตัง วัวแดง อีเก้ง หมูป่า กวางต่างๆ และนกนานาชนิด

เวลากลางคืนจะได้ยินเสียงสัตว์ป่าร้องกังวานป่า และออกเที่ยวหากินมาใกล้ๆ บริเวณที่**หลวงปู่**พักอยู่แทบทุกคืน บางครั้งยังมองเห็นตัวมันเพราะมันมาใกล้มาก **หลวงปู่**ท่านว่าท่านเอง**รู้สึก**เปล็ดเปล็นไปกับสัตว์เหล่านั้นด้วยความเมตตาสงสารพวกเขา

๑๔๓.

พญานาคที่ภูธำค้อ

หลวงปู่ขาว อนาลโย เล่าถึงเหตุการณ์ที่**ภูธำค้อ** ที่เกี่ยวกับ
ลูกหลานพญานาค ดังต่อไปนี้

คืนหนึ่ง ในระหว่างที่**หลวงปู่**นั่งสมาธิภาวนา ได้เห็นในนิมิตว่า
บรรดาภูใหญ่งูเล็กหลายพันตัว พากันเลื้อยออกมาจากถ้ำเป็นขบวน
ยาวเหยียด

หลวงปู่ได้ถามในนิมิตว่า “จะไปไหนกันมากมายเช่นนี้?”

หัวหน้าภูใหญ่ตอบว่า “พวกข้าพเจ้าทั้งหลายเป็น**ภูมินาค**”

หลวงปู่ถามซ้ำอีกว่า “จะพากันไปไหน ทำไมไม่อยู่ที่เดิมนี้?”

ภูตอบว่า “จะไปอยู่ห้วยอีตุ้ม เพราะตั้งแต่พระคุณเจ้ามาอยู่ใน
ถ้ำนี้แล้ว พวกข้าพเจ้าอยู่ยากกินยาก”

หลวงปู่จึงถามว่า “เพราะอะไร”

ภูตอบว่า “เพราะพวกข้าพเจ้าอยู่สูงกว่าพระคุณเจ้าผู้มีศีล
อันบริสุทธิ์ ทำให้ร้อนไปทั่วร่างกาย จึงขอลงไปอยู่ในที่ต่ำๆ จะได้ไม่
เป็นบาป”

ในบรรดาภูเหล่านั้น มีนาคหนุ่มตัวหนึ่งถูกมัดปาก โดยให้คาบ
ก้อนหินอยู่ **หลวงปู่**เห็นว่าแปลกกว่านาคตัวอื่น จึงถามหัวหน้าพวกเขาว่า
“ทำไมจึงต้องมัดปากเขาไว้ด้วย?”

หัวหน้าตอบว่า “มันดี๊ดีมาก เกรงมันจะทำอันตรายแก่พระคุณเจ้า”

หลังออกจากสมาธิแล้ว หลวงปู่ได้ยกเรื่องของนาคขึ้นมาพิจารณาโดยละเอียด ท่านบอกว่าเรื่องของนาคนี้ไม่มีบรรยายไว้ในตำราเล่มใด ถ้าหากไม่ปฏิบัติสมาธิภาวนาให้ถึงขั้นแล้ว จะไม่เห็นได้เลย เป็น สนฺทิจฺจโก คือรู้เห็นเฉพาะตนเท่านั้น

๑๔๔.

บทเพลง ลูกสาวพญานาค

การจำพรรษาของหลวงปู่ขาว อนาลโย ที่ภูถ้ำคือ นั้น ท่านน่าได้
ข้อธรรมอย่างมากเลยทีเดียว การพิจารณาค้นคว้าธรรมไม่ติดข้อง
มีความรู้แปลกๆ หลายอย่าง รู้ทั้งเรื่องของโลกและรู้ทั้งเรื่องของ
โลกทิพย์

หลวงปู่ เล่าว่า คืบหนึ่ง ท่านเข้าที่บำเพ็ญภาวนา จิตสงบ ปรากฏว่า
ตัวของท่านได้ลงไปถึงชั้นบาดาล **หลวงปู่** ถามว่า “เมืองอะไร?”

มีเสียงพูดขึ้นว่า “นี่คือบาดาลพิภพ เมืองนาค”

หลวงปู่ บอกว่าขณะนั้นเห็นตัวท่านเองยืนอยู่บนก้อนหินอยู่
กลางน้ำ น้ำในเมืองบาดาลไม่เหมือนกับน้ำในเมืองมนุษย์ กล่าวคือ
น้ำในเมืองบาดาลนั้นน้ำจะไหลผ่านกัน เช่นสายหนึ่งไหลไปทางทิศเหนือ
อีกสายจะไหลไปทางทิศใต้สลับกัน สายหนึ่งไหลไปทางตะวันออก
อีกสายก็ไหลไปทางตะวันตก บางแห่งจะไหลเวียนขวา กับเวียนซ้าย
น้ำแปลกประหลาดมาก

หลวงปู่ เห็นหินก้อนใหญ่ก้อนหนึ่ง มีลักษณะสวยงามมาก
ตั้งอยู่กลางพิภพ มีสาวงามซึ่งเป็นลูกสาวของพญานาคยืนหนึ่งอยู่
เธอสวยงามมาก หน้าตาอิมแถมแจ่มใส ดูราวกับนางฟ้าเทพธิดา
แต่งตัวด้วยเครื่องทรงที่งดงามเหมือนในภาพที่วาดกัน

สาวน้อยหันหน้ามาทาง**หลวงปู่** เธอประนมมือแสดงความคารวะ แล้วทำการรำรำพร้อมกับขับร้องเป็นเพลงว่า “**อะหัง นะเม นะเม นะวะชาตินะวะ**” **หลวงปู่** จำเนื้อเพลงได้ดี

ลูกศิษย์เคยกราบเรียนถาม**หลวงปู่** ว่าเพลงของลูกสาวพญานาค มีความหมายว่าอย่างไร ท่านบอกว่าให้แปลเอาเอง

หลวงปู่เคยเล่าเรื่องนี้ถวายท่านเจ้าคุณ**สมเด็จพระญาณสังวร** (สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ปัจจุบัน) **สมเด็จพระเจ้า** ท่านก็ไม่แปลให้ฟัง พระองค์ท่านอยากฟัง**หลวงปู่**แปลมากกว่า จึงนิมนต์ให้**หลวงปู่** แปลให้ฟัง

หลวงปู่บอกว่า “ผมไม่ได้มหาเปรียญ ไม่ได้เล่าเรียนศึกษา จะแปลได้อย่างไร”

สมเด็จพระเจ้า ท่านว่า “**หลวงปู่**เรียนทาง**ในไตรปิฎก** ผมเรียนทางนอกทางตำรา”

หลวงปู่ จึงยอมแปลให้ฟัง ท่านพูดว่า “พูดตามที่เป็นมา ไม่ใช่ตำราอะไรนะ **อะหัง** ก็แปลว่า **เรา** **ชาติใหม่**ของเราไม่มีอีกแล้ว มีชาติเดียวเท่านั้น”

แล้ว**หลวงปู่** ก็ยิ้มระรื่นและหัวเราะตามนิสัยอารมณ์ดีของท่าน แล้วถาม**สมเด็จพระเจ้า** ว่า “ผมแปลแบบ**บาลีโคก** แบบนี้ถูกหรือไม่?”

สมเด็จพระเจ้า ท่านตอบว่า “**หลวงปู่**แปลได้ถูกต้องแล้ว”

๑๔๕.

หลวงปู่มั่นมาเยี่ยม มาสอนตลอดพรรษา

ปีที่หลวงปู่ขาว จำพรรษาที่ภูถ้ำคือ นั้น เป็นปี พ.ศ. ๒๔๙๔ หลวงปู่
อายุได้ ๖๓ ปี

พระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต มรณภาพในปี พ.ศ. ๒๔๙๒
คือมรณภาพก่อนที่หลวงปู่ขาวมาพำนักจำพรรษาที่ภูถ้ำคือเป็นเวลา ๒ ปี

หลวงปู่ เล่าว่า ในพรรษานั้น เวลาท่านทำสมาธิภาวนา
จะปรากฏว่าหลวงปู่มั่น ท่านมาเยี่ยมและแสดงสัมโมทนียธรรม ให้ฟัง
เสมอตลอดพรรษา

การทำข้อวัตรในบริเวณถ้ำที่พักจำพรรษา ตลอดการจัดบริหาร
ต่างๆ ได้ถูกต้องประการใด พระอาจารย์ใหญ่ได้ตั้งเตือนอยู่เสมอ
พรรษานั้นจึงเสมือนหลวงปู่ ได้อยู่กับพระอาจารย์ใหญ่มั่น ภูริทตฺโต
ตลอดเวลา

หลวงปู่มั่น มาแสดงประเพณีของพระรุดงค์ผู้มุ่งต่อความ
หลุดพ้นให้ฟังว่า รุดงค์วัตรต่างๆ ควรรักษาให้ถูกต้องตามที่พระพุทธองค์
ประทานไว้ อย่าให้คลาดเคลื่อน และยก รุดงค์วัตรสมัยที่พระอาจารย์ใหญ่
ท่านพาหมู่คณะดำเนินมาตราบจนสิ้นอายุขัยของท่าน ก็เป็น รุดงค์วัตร

ที่แน่ใจอยู่แล้ว ไม่ต้องสงสัย จึงควรเป็นที่ล็งใจ และปฏิบัติตามด้วยความเอาใจใส่

ด้วยคำสอนของหลวงปู่มั่น ที่ หลวงปู่ขาว ได้รับฟังในนิมิตขณะจำพรรษาที่ภูถ้ำค้อ มีคุณค่าอย่างยิ่ง จึงได้นำเสนอติดต่อกันหลายตอนต่อจากนี้.

พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทตฺโต) บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

ศาสนาไม่ใช่สมบัติ ของพระพุทธเจ้า

หลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต มาสอนหลวงปู่ขาว ในสมาธิว่า : -

“อย่าเพิ่งเข้าใจว่า ศาสนาเป็นสมบัติของพระพุทธเจ้าและเป็นสมบัติของพระสาวกองค์หนึ่งองค์ใด แต่เป็นสมบัติของผู้รักใคร่สนใจปฏิบัติทุกๆ คน ที่มุ่งประโยชน์จากศาสนา

พระพุทธเจ้าและพระสาวกทั้งหลาย ท่านไม่ทรงมีส่วนอะไรกับศาสนาที่ประทานไว้สำหรับโลกเลย

อย่าไปเข้าใจว่า พระพุทธองค์และพระสาวกทั้งหลายจะพลอยมีส่วนดีและมัวหมองไปด้วย จะปฏิบัติผิดหรือถูกประการใด ก็เป็นเรื่องของเราเป็นรายๆ ไป มิได้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าและสาวกทั้งหลาย”

หลวงปู่มั่น เทศน์ย้ายไปที่หลวงปู่ขาว ว่า : -

“ท่าน (หลวงปู่ขาว) มาปฏิบัติอยู่ที่นี้ ก็เป็นความมุ่งหมายของท่านโดยเฉพาะ การปฏิบัติผิดหรือถูกจึงเป็นเรื่องของท่านเองโดยเฉพาะเช่นกัน

ฉะนั้น จงทำความระมัดระวังการปฏิบัติ เพื่อความอยู่สบาย
ในทิวาสธรรม”

(ทิวาสธรรม คือ สภาวะปัจจุบัน)

๑๔๗.

เตือนเรื่องการเป็น ครูอาจารย์สอนคน

หลวงปู่มั่น ได้เทศน์สอนหลวงปู่ขาว ในสมภาติต่อไปว่า : -

“ท่านเอง(หลวงปู่ขาว) กำลังจะเป็นอาจารย์ของคนจำนวนมาก จึงควรทำกรุขหมายที่ถูกต้องตั้งงามไว้ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่กุลบุตร สุตท้ายภายหลัง ผู้ดำเนินตามจะไม่ผิดหวัง

ความเป็นอาจารย์คนนั้นสำคัญมาก จึงควรพิจารณาด้วยดี
อาจารย์ผิดเพียงคนเดียว อาจพาคนอื่น ๆ ผิดไปด้วยเป็นจำนวนมากมาย
อาจารย์ทำถูกเพียงคนเดียว ก็สามารถนำผู้อื่นให้ถูกด้วย
ไม่มีประมาณเช่นเดียวกัน

ท่านควรพิจารณาเกี่ยวกับความเป็นอาจารย์ของคนจำนวนมาก ให้รอบคอบ เพื่อคนอื่นจะมีทางเดินโดยสะดวกราบรื่น ไม่ผิดพลาด เพราะความยึดเราเป็นอาจารย์สั่งสอน

คำว่า **อาจารย์** ก็คือผู้ฝึกสอน หรืออบรมกิริยา ความเคลื่อนไหว ที่แสดงออกแต่ละอาการ ควรให้ผู้อาศัยเป็นหลักดำเนินได้ ไม่เป็นกิริยา ที่แสดงออกจากความผิดพลาด เพราะขาดการพิจารณาไตร่ตรองก่อน แสดงออกมา”

๑๔๘.

พระพุทธเจ้า เป็นศาสดาทุกอิริยาบถ

หลวงปู่มั่น ได้เทศน์สอนหลวงปู่ขาว ในนิมิตต่อไปว่า :-

“พระพุทธเจ้าที่ว่าทรงเป็นศาสดาสอนโลกนั้น มิได้เป็นศาสดาเพียงเวลาแสดงธรรมให้พุทธบริษัทฟังเท่านั้น แต่ทรงเป็นศาสดาของโลกอยู่ทุกอิริยาบถ

ทรงสี่หุสยาสัน คืออนอนตะแคงข้างขวาก็ดี ประทับนั่งก็ดี ประทับยืนก็ดี เสด็จไปในที่ต่างๆ แม้ที่สุดเสด็จภายในวัดก็ดี **ล้วนเป็นศาสดาประจำพระอาการอยู่ทุกๆ อิริยาบถ พระองค์ไม่ทรงทำให้ผิดพลาดจากความเป็นศาสดาเลย**

ผู้มีสติปัญญาชอบวินิจฉัยไตร่ตรองอยู่แล้ว ย่อมยึดเป็นคติตัวอย่างเครื่องพราสอนตนได้ทุกๆ พระอาการที่ทรงเคลื่อนไหว

อย่าเข้าใจว่าพระองค์จะทรงปล่อยปละละเลยมารยาทเหมือนโลกทั้งหลาย ที่ชอบทำกิริยาต่างๆ จากคนๆ เดียวในสถานที่ต่างๆ อยู่ที่หนึ่งประพฤติกรรมตัวอย่างหนึ่ง ไปอยู่ที่หนึ่งประพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่ง ไปอยู่ในที่อีกอย่างหนึ่ง แสดงกิริยาอาการอย่างหนึ่งเป็นลักษณะแปรตผี

ทั้งเป็นคนดีทั้งเป็นคนชั่วทุกทีก็ไม่มีประมาณให้พอยึดเป็นหลักได้
ทั้งตัวเองและผู้อื่น

ส่วนพระพุทธเจ้า มีได้เป็นอย่างดีโลกดั่งกล่าวมา แต่ทรงเป็น
ศาสดาอยู่ทุกพระอิริยาบถ ตลอดวันนิพพาน

แต่ละพระอาการที่แสดงออก ทรงมีศาสดาประจำมิได้บกพร่อง
เลย ใครจะยึดเป็นสรณะ คือหลักที่พึ่งพิงเพื่อดำเนินตามเมื่อไรก็ได้
เมื่อนั้น โดยไม่เลือกว่าเป็นพระอิริยาบถหรือพระอาการใด

จึงสมพระนามว่าเป็นศาสดาของโลกทั้งสาม

๑๔๙.

ทรงปฏิบัติหน้าที่ ศาสดาอย่างสมบูรณ์

หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต เทศน์เรื่องความเป็นศาสดาของพระพุทธเจ้า
ต่อ ดังนี้ :-

“แม้ขณะจะเสด็จปรินิพพาน ก็ทรงสืบทอดสืบทอด มีได้นอนทั้งเนื้อทั้งตัวกลัวความตาย ร่ายมนต์บ่นเพ่งต่างๆ ดังที่โลกเป็นกันมาประจำแผ่นดิน แต่ทรงสืบทอดสืบทอด

ส่วนพระทัยก็ทรงทำหน้าที่นิพพานอย่างองอาจกล้าหาญราวกับจะทรงพระชนม์อยู่กับโลกตั้งกับตั้งกลับ

ความจริง คือทรงประกาศความเป็นศาสดาของโลกในวาระสุดท้าย ด้วยการเข้าฌานและนิโรธสมาบัติ ทรงถอยเข้าถอยออกจนควรแก่กาลแล้วจึงเสด็จปรินิพพานไปแบบศาสดาโดยสมบูรณ์ ไม่ทรงเยื่อใยกับสิ่งใดๆ ในสามภพ นั่นแลศาสดาของโลกทั้งสาม

ท่านทำตัวอย่างเป็นแบบฉบับของโลกตลอดมาแต่ขณะตรัสรู้ จนวันเสด็จปรินิพพาน ไม่ทรงลดละพระอาการใดๆ จากความเป็นศาสดาให้เป็นกิริยาคนธรรมดาสามัญทำกัน

ทรงปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์จนวาระสุดท้าย จึงควรน้อมนำตัวอย่างของศาสดามาปฏิบัติดำเนิน แม้ไม่สมบูรณ์ตามแบบศาสดาทุกๆ กระเบียดนิ้ว แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ของลูกศิษย์ที่มีครูสั่งสอนบ้าง ไม่เคืองคว้างเหมือนเรือที่ลอยล้าอยู่กลางทะเลซึ่งมีพายุจัดไม่ได้ทอดสมอ”

๑๕๐.

หลักธรรมวินัย และรุดงควัตร

เทศน์ของหลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต ในนิมิตของหลวงปู่ชาวมณี
ต่อไปว่า : -

“การปฏิบัติของนักบวชที่ไม่มีหลักยึดอย่างถูกต้องแน่นอนนั้น
ย่อมไม่มีจุดหมายว่าจะถึงฝั่งแห่งความปลอดภัย หรือจะเป็นอันตราย
อย่างง่ายตายจะนั้น

**หลักธรรมวินัย มีรุดงควัตร เป็นต้น คือทางเสียของการปฏิบัติ
เพื่อให้ถึงที่ปลอดภัย**

จงยึดให้มั่นคงอย่าโยกคลอน

ผู้คอยดำเนินตาม ซึ่งมีจำนวนมากที่ยึดเราเป็นเยี่ยงอย่างจะ
เหลวไหลไปตาม

**รุดงควัตรคือปฏิบัติอันตรงแนวไปสู่จุดหมาย โดยไม่มีปฏิบัติ
ใดเสมอเหมือน**

ขอแต่ผู้ปฏิบัติจงใช้สติปัญญา ศรัทธา ความเพียรพยายาม ดำเนินตามเถิด ธรรมที่มุ่งหวังย่อมอยู่ในวิสัยของเหตุปัจจัยที่ทรงประทานไว้ จะพาให้เข้าถึงอย่างไม่มีทางและอุปสรรคใดๆ กีดขวางได้ **เพราะ** **เหตุปัจจัยเป็นทางเดียวที่พาให้พ้นทุกข์ไม่เป็นอย่างอื่น**

จึงไม่ควรทำความเคลือบแคลงสงสัย และธรรมนี้เป็นที่รวม ปฏิภาณเครื่องดำเนินเข้าสู่ความดับทุกข์ทั้งหลาย ด้วยพระผู้มีเหตุปัจจัย คือผู้มีความรักชอบและจงรักภักดีต่อศาสดา**ผู้เป็นบรมครู**

พระผู้มีเหตุปัจจัยเป็นเครื่องดำเนิน คือผู้มีฝั่งมีพา มีศาสดาเป็น สรรณะในอิริยาบถทั้งปวง อยู่ที่ใด ไปที่ใด มีธรรมคอยคุ้มครองรักษาแทน ศาสดา ไม่ว่าแห้วเร่ร้อนคลอนแคลน **มีหลักใจเป็นหลักธรรม มีหลักธรรม เป็นดวงใจ**

ผู้นี้คือผู้มีราตรีเดียว อยู่กับธรรมไม่หวั่นไหวเอนเอียง”

หลวงปู่มั่น เทศน์เจาะจงไปที่หลวงปู่ขาว ว่า : -

“สำหรับท่านเอง ไม่มีอะไรวิตกกังวล แต่ผู้เกี่ยวเนื่องกับท่านมี มากมาย จึงควรเป็นห่วงห่มุ่คณะและประชาชนที่คอยเดินตามหลังบ้าง เขาจะได้มีความอบอุ่นในปฏิบัติที่ยึดจากท่านไปเป็นเครื่องดำเนิน ว่าเป็นเครื่องถูกต้องแม่นยำ ไม่มีความผิดพลาด ดังนี้”

หลวงปู่ขาว ย้ำว่า “นี่แหละที่ท่านสอนผม”

๑๕๑.

การนอนแบบนักปราชญ์ หรือแบบพระที่มีศีลวัตร

หลวงปู่ขาว อนาลโย ท่านเล่าว่า ในพรรษาที่ท่านพักบญญ์ถ้ำค้อ
นั้น **หลวงปู่มั่น** ท่านมาสอนเตือนในสมาธิเสมอๆ

หลวงปู่ เล่าว่า เพียงท่านนอนตื่นผิดเวลาเล็กน้อย ท่าน
พระอาจารย์มั่นยังมาเตือนว่า **อย่าเชื่อตัวเองยิ่งกว่าธรรม**

ตัวเองคือวัฏฏะ ธาตุชั้นร์เป็นผลของวัฏฏะมาดั้งเดิม ควรอนุโลม
ให้เขาเท่าที่อนุโลมได้ อย่าปล่อยตามชั้นร์จนเกินไป ผิดวิสัยของพระที่
เป็นเพศไม่วิ่งนอนใจ

การหลับนอนของนักปราชญ์ท่าน เพียงเพื่อบรรลุธาตุชั้นร์ไป
ชั่วระยะเท่านั้น ไม่ได้หวังความสุขความสำราญอะไรจากการระงับ
ความอ่อนเพลียทางธาตุชั้นร์นั้นเลย

พระนอนตามแบบพระจริงๆ ต้องระวังตัว เพื่อจะตื่นเหมือน
แม่เนื้อนอน ซึ่งมีสติระวังตัวดีกว่าปกติเวลาที่ยวบหากิน

คำว่า **จำวัด** ก็คือความระวังตั้งสติ หมายใจจะลุกตามเวลาที่
กำหนดไว้ตอนก่อนนอน มิได้นอนแบบขายทอดตลาดดั่งสินค้าที่หมด
ราคาแล้ว ตามแต่ลูกค้าจะให้ราคาเท่าไรตามใจชอบของตน

พระที่นอนปล่อยตัวตามใจชอบ มีใช้ศากยบุตรพุทธบริษัท ผู้รักษาศาสนาให้เจริญในตนและผู้อื่น แต่เป็นพระประเภทขายทอดตลาด ตามยถากรรม จะตีราคาเอาเอง

การจำวัดของพระที่มีศีลวัตร ธรรมวัตร ต้องมีกำหนดกฎเกณฑ์ บังคับตัวในเวลาก่อนหลับ และระวังตัวอยู่ตามวิสัยของพระผู้กำลัง จำวัดคือหลับนอน พอรู้ตัวต้องรีบลุกขึ้นทันทีไม่ช้าชาก อันเป็น ลักษณะของคนขี้เกียจตื่นสาย และตายจมอยู่ในความประมาทไม่มีวัน รู้สึกตัว

การนอนแบบนี้เป็นลัทธิของสัตว์ ตัวไม่มีความหมายในชีวิต ของตัว และเป็นนิสัยของคนเกียจคร้านผลาญสมบัติ ไม่มีมืองงยขึ้น มาได้ ไม่ใช่ทางของศาสนา จึงไม่ควรส่งเสริม จะกลายเป็นกาฝากขึ้นมาในวงศาสนาและพระพุทธรูปทั้งหลาย **ซึ่งเป็นเรื่องทำลายตัวเอง ดังกาฝากทำลายต้นไม้ที่มันอาศัยอยู่นั้นแล**

งานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่ขาว อนาลโย

๑๕๒.

จำวัดผิดกัน กับคำว่านอน

หลวงปู่ขาว เล่าถึงคำสอนของ**หลวงปู่มั่น** เกี่ยวกับการหลับนอนของพระ ต่อไปดังนี้ : -

“ท่านควรขบคิดคำว่า **จำวัด** กับคำว่า **นอน** ซึ่งเป็นคำทั่วๆ ไป เทียบกันดูจะเห็นว่าผิดกัน และมีความหมายต่างกันอยู่มากระหว่างคำว่า **จำวัดของศากยบุตร** กับคำว่า **นอนของคนและสัตว์ทั่วไป**

ดังนั้น ความรู้สึกของพระผู้เป็นศากยบุตร ที่จะปลงใจจำวัดแต่ละครั้ง จึงควรมีความสำคัญติดตัวในขณะนั้นและเวลาอื่นๆ จึงจะสมชื่อว่าผู้ประคองสติ

ผู้มีปัญญา คิดอ่านไตร่ตรองในทุกกรณี ไม่สักว่าคิด สักว่าพูด สักว่าทำ สักว่านอน สักว่าตื่น สักว่าฉัน สักว่ายืน สักว่าเดิน สักว่านั่ง

สัก เป็นอาการปล่อยตัวเกินเพศเกินภูมิของศากยบุตรที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง

ในวงปฏิบัติโดยมากมักเข้าใจกันว่า พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายนิพพานไปแล้ว สถาปสุญญไปแล้ว ไม่มีความหมายอะไรเกี่ยวกับท่านและตนเองเสียแล้ว

ก็พระธรรม อันเป็นฝ่ายเหตุที่สอนกันให้ปฏิบัติอยู่เวลานี้ เป็นธรรมของท่านผู้ใดขุดค้นขึ้นมาให้ได้เห็นและได้ปฏิบัติตามเล่า?

ความจริง พุทธะ กับ สังฆะ ก็คือดวงใจบริสุทธิ์ที่พ้นวิสัย แห่งความตายและความสาปสูญอยู่แล้วโดยธรรมชาติ จะให้ตายให้ สาปสูญให้หมดความหมายไปได้อย่างไร เมื่อธรรมชาตินั้นมิได้เป็นไป กับสมมุติ มิได้อยู่ใต้อำนาจความตาย มิได้อยู่ใต้อำนาจแห่งความ สาปสูญ มิได้อยู่ในอำนาจแห่งการหมดความหมายใดๆ

พุทธะ จึงคือพุทธะอยู่โดยดี ธรรมะ จึงคือธรรมะอยู่โดยดี และสังฆะ จึงคือสังฆะอยู่โดยดี มิได้สิ้นสละเทือนไปกับความสำคัญใดๆ แห่งสมมุติที่โลกสรรทำให้เป็นไปตามอำนาจของตน

ฉะนั้น การปฏิบัติด้วยธัมมานุธัมมะ จึงเป็นเหมือนเข้าเฝ้า พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ อยู่ตลอดเวลาที่มีธัมมานุธัมมะ ภายใใจ

เพราะการรู้พุทธะ ธรรมะ สังฆะ โดยหลักธรรมชาติ จำต้องรู้ขึ้น ที่ใจ ซึ่งเป็นที่สถิตแห่งธรรมอย่างเหมาะสมที่สุดส่วน ไม่มีภาษาไหนใด ยิ่งไปกว่า ดังนี้”

๑๕๓.

ความเห็นท่านหลวงตาฯ

เกี่ยวกับการที่ หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต พระอาจารย์ใหญ่มาเยี่ยม มาเตือน มาสอน หลวงปู่ขาว ตลอดพรรษาที่ท่านก้อยู่ที่ภูถ้ำคือ นั้น ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมปนฺโน ได้ให้ความเห็นดังนี้ :-

“...นี่เป็นโอวาทที่ท่านอาจารย์มั่น มาเตือนท่านในสมาธิภาวนา ในเวลาท่านเห็นว่าหลวงปู่ขาว อาจทำผิดพลาดไปบ้าง เช่นการปฏิบัติ รูดงศวัตร์ไม่ถูก ไม่สนิทกับธรรมเป็นบางข้อบางประการและการ จำวัดตื่นผิดเวลา

ความจริง หลวงปู่ขาว ท่านว่า ท่านอาจารย์มั่น มิได้เตือนด้วยความมั่นใจว่าท่านทำผิดโดยถ่ายเดียว แต่ท่านเตือนโดยเห็นว่า หลวงปู่ขาว จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับหมู่คณะ ทั้งพระเถรและประชาชน จำนวนมากในวาระต่อไป ท่านจึงเตือนไว้เพื่อหลวงปู่ขาว จะได้ตระหนักในข้อวัตรต่างๆ ต่อไปด้วยความเข้มแข็ง เพื่อถ่ายทอดแก่ บรรดาประชาชนพระเถรที่มาอาศัยเพื่อร่วมเงาจะได้ของดีไปประดับตัว

ดังองค์ท่านอาจารย์มั่น เคยพาหมู่คณะดำเนินมาแล้ว ท่านวางหรือเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นผ้าเช็ดเท้า เป็นต้น ถ้าเห็นไม่สะอาดควรแก่การใช้สอย ต้องเก็บไปซักฟอกให้สะอาดจึงนำมาใช้อีก หลังจากใช้แล้วต้องพับเก็บไว้เป็นที่เป็นฐานไม่ทิ้งระเกะระกะ

ถ้าวันใดเกิดผลยิ่งขึ้นมาเพราะธุระอย่างอื่นแทรก พอตกกลางคืนเวลาทำสมาธิภาวนา จะปรากฏเห็นท่านอาจารย์มั่นมาเตือนและแสดงธรรมให้ฟังจนได้”

๑๕๔.

พูดให้ใครฟังเดี๋ยวจะว่าบ้า!

หลวงปู่ขาว ท่านพักจำพรรษาอยู่ในถ้ำแห่งนั้น เพียงองค์เดียว ตอนกลางคืน เวลานั้นสมาธิภาวนา จะปรากฏ**พระอาจารย์มั่น**มาเยี่ยม โดยทางนิมิตเสมอๆ แม้กลางวันเจียบๆ เวลาภาวนาในบางวันยังเห็นท่านมาเยี่ยมอยู่บ่อยๆ

หลวงปู่ ท่านบอกว่า “แม้อยู่องค์เดียว ก็สนุกในการเรียนถามปัญหาต่างๆ กับ**หลวงปู่มั่น** จนเป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้ง เพราะ**หลวงปู่มั่น** ท่านอธิบายแก้ปัญหาได้คล่องแคล่วว่องไวมาก และได้ความชัดเจนหายสงสัยทุกๆ ข้อไป

ปัญหาบางอย่าง **หลวงปู่** เพียงแต่รำพึงในใจหรือนึกสงสัยเท่านั้น มิได้นึกถึง**หลวงปู่มั่น**เลย พอตกกลางคืน เข้าที่ภาวนา **หลวงปู่มั่น** ก็มาอธิบายให้ฟังเสียแล้ว โดยยกข้อที่ท่านสงสัยขึ้นอธิบายให้ฟังราวกับได้เรียนถามท่านโดยตรง

หลวงปู่ขาว ท่านบอกว่า “นับเป็นเรื่องแปลกและอัศจรรย์มาก แต่พูดให้ใครฟังไม่ได้ เดี่ยวจะหาว่าเป็นกรรมฐานบ้า”

หลวงปู่ ย้ำว่า “แต่ธรรมเครื่องแก้กิเลสชนิดต่างๆ โดยมากย่อมเกิดทางสมาธิภาวนาโดยลำพัง และเกิดจากทางนิมิต มีท่านอาจารย์มั่นเป็นต้น มาเตือนให้อุบายและแสดงธรรมสอนโดยสม่ำเสมอ อันเป็นการส่งเสริมสติปัญญาให้คิดอ่านไตร่ตรองมิให้ประมาท”

๑๕๕.

ได้อุบายธรรมมากมาย

ในพรรษาที่หลวงปู่ขาว ฟานักที่ภูถ้ำคือ นั้น ท่านได้อุบายต่างๆ ที่แสดงขึ้นทั้งภายในและภายนอกตลอดเวลาทั้งกลางวันกลางคืน ผิดกับที่ทั้งหลายอยู่มาก

“...เป็นผู้มีราตรีเดียว ด้วยความรื่นเริงอยู่กับธรรมในอิริยาบถต่างๆ ยืน เดิน นั่ง นอน เต็มไปด้วยธรรมปีติระหว่างสันติธรรมที่เป็นฐานเดิมประจำความบริสุทธิ์ และธรรมประเภทต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาสัมผัสกับใจ แล้วแสดงความหมายไปในแง่ต่างๆ กัน

ทำให้กายและจิตชุ่มชื้นรื่นเริง เหมือนต้นไม้ที่ได้รับการหล่อเลี้ยงด้วยปุ๋ยและน้ำ มีอากาศเป็นที่เหมาะสม คอยขโลมให้ลำต้น กิ่งก้านสาขา ดอกใบของมัน สดชื่นอยู่ตลอดเวลาจะนั้น”

หลวงปู่ท่านว่า คนเรามีจิตราตรีเดียวกับธรรมความสงบร่มเย็น
ไม่ว่ารุ่นขุนมัวกับสิ่งใดแล้ว ก็มีความสุขอยู่ในโลกแห่งชั้นนี้เอง

ไม่จำเป็นต้องดิ้นรนหาความสุขในที่อื่น ภพอื่น ซึ่งเป็นการวาดภาพหลอกตัวเองให้เกิดความทะเยอทะยาน เสริมต้นมหาสมุทรอันเป็นเชื้อแห่งทุกข์เข้ามาผลาญตนเองให้เกิดความทุกข์ลำบากเปล่าๆ

เพราะความสุขที่รู้ได้เห็นอยู่เป็นกับใจนั้น เป็นความสุขที่พอกับตัวแล้ว โลกนี้ทั้งโลกและโลกอื่นๆ ที่ปรากฏครอบโลกธาตุไม่มีขอบเขตเหตุผลพอจะนำมาเทียบมาวัดได้

เพราะจิตกับอัจฉริยะธรรมที่ครองกันอยู่มิใช่สมมุติ จึงไม่เป็นฐานะจะนำมาเทียบกัน

(หมายถึงว่า ความสุข สงบ ความบริสุทธิ์ และปัญญาที่ได้นั้น เป็นของจริงแท้ ไม่ใช่ได้จากการสมมุติ ทีกหักหรือเทียบเคียงเอา ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกันไม่ได้เลย)

๑๕๖.

รูดงศ์แถวริมฝั่งโขง

พอลอกพรรษา คณะศรัทธาญาติโยมที่เคยอุปัฏฐากหลวงปู่ ก็พากันขึ้นไปนิมนต์ท่านลงจากภูถ้ำค้อ และอาราธนาท่านให้โปรดเมตตาสั่งสอนประชาชนตามหมู่บ้านต่างๆ แถบอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

หลวงปู่ขาว อนาลโย จำต้องลงจากภู ทั้งที่ความจริงแล้ว ท่านยังพอใจกับการบำเพ็ญเพียรที่นั่น ยังไม่คิดจะจากไปไหน

เมื่อหลวงปู่ ได้อบรมสั่งสอนและโปรดชาวบ้านพอสมควรแล้ว เมื่อได้โอกาสเหมาะ ท่านก็ออกเที่ยวรุดงคกรรมฐานไปตามอัธยาศัย โดยข้ามฝั่งแม่น้ำโขงไปทางประเทศลาวบ้าง ข้ามมาทางฝั่งไทยบ้าง แล้วเที่ยวบำเพ็ญอยู่แถบ**อำเภอบึงกาฬ อำเภอโพธิ์ชัย** จังหวัดหนองคาย

บริเวณนั้นมีป่ามีเขามาก เหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนาสำหรับพระรูดงศ์ผู้ไม่ติดในลาภสักการะทั้งหลาย

พอถึงฤดูเข้าพรรษา ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ **หลวงปู่** ได้พำนักจำพรรษาที่**วัดอรุณรังษี** จังหวัดหนองคาย เป็นพรรษาลำดับที่ ๒๙ ของท่าน

๑๕๗.

จำพรรษา ที่ดงหม้อทอง

พอออกพรรษาแล้ว หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็เที่ยววิเวกตามป่าเขาไปเรื่อย ท่านไปถึงสถานที่ที่เรียกว่า **ดงหม้อทอง** (เขตอำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย) มีทำเลดีเหมาะกับการบำเพ็ญเพียรอยู่หลายแห่ง มีหมู่บ้านตั้งใหม่อยู่ไม่กี่หลังคาเรือน นับเป็นสถานที่ที่ถูกอภัยอาศัยท่านมาก

ชาวบ้านได้อาราธนา**หลวงปู่**ให้อยู่จำพรรษาเพื่อโปรดพวกเขา ท่านจึงอยู่จำพรรษาที่**ดงหม้อทอง** นั้น ในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นลำดับพรรษาที่ ๓๑

หลวงปู่ เล่าว่า ตอนท่านพักบำเพ็ญอยู่ที่**ดงหม้อทอง** นั้น ท่านเปลียดเปล็นรีนเรียงไปกับธรรมชาติและสัตว์ป่านานาชนิด**หลวงปู่** ให้ความรัก ความเมตตาส่งสารต่อสัตว์เหล่านั้นมาก

สัตว์ป่าเหล่านั้นก็มีไก่ป่า ไก่ฟ้า นกนานาชนิด มีนกยูง นกเงือก เป็นต้น มีเม่น อีเห็น อีแก้ง หมูป่า กวาง ลิง ค่าง บ่าง ชะนี หมาป่า เสือโคร่ง เสือดาว ช้าง กระต๊อง วัวแดง ฯลฯ

สัตว์ป่าแต่ละชนิดมีมากมาย ผิดกับสถานที่อื่นๆ ที่พบเห็นมา พวกสัตว์ป่าจะเที่ยวมาเป็นโขลงๆ ผุ๊งๆ ทั้งกลางวันและกลางคืน จะได้ยินเสียงสัตว์เหล่านั้นส่งเสียงร้องลั่นสนั่นป่า ตามวาระของเขายู่เสมอ

บางวันเวลา**หลวงปู่**ออกบิณฑบาต ก็ยังพบเสือโคร่งใหญ่เดินจากหน้าท่านไปอย่างสวยงามน่าดู มันเดินด้วยความมองอาจ และสง่าผ่าเผยตามนิสัยของมัน

หลวงปู่บอกว่า ขณะที่มันเดินจากหน้าท่านไปนั้น เป็นที่โล่งพอสมควร ดูการก้าวเดินของเสือแล้วรู้สึกว่องไวสง่างามมาก พอพบกันที่แรก เสือมันหยุดชำเลืองดู**หลวงปู่**นิดหนึ่ง แล้วก็เดินต่อไป โดยไม่มองกลับมาดูท่านอีกเลย ดูท่าทางมันไม่กลัว แต่อาจจะวังตัวอยู่ภายในตามนิสัยของสัตว์ที่มีสติดี และมีความระวังตัวไม่พลั้งเผลอให้กับอะไรง่ายๆ

หลวงปู่ ก็ไม่หนีกลัวมัน เพราะเคยเจอเจอเสือมาจนชินชา ตามที่ต่างๆ เรื่อยมา โดยมากที่ท่านพักบำเพ็ญเพียรจะพบสัตว์ดุร้ายเหล่านี้ อยู่บ่อยๆ จึงไม่หนีกลัว กลับนึกสงสารเอ็นดูและเมตตาพวกมันเสียอีก

ในเวลาข้าวเหลือจากภัตตาหาร **หลวงปู่**ก็จะเทไว้ในที่ที่เทเป็นประจำ พวกสัตว์ป่าก็จะออกมากิน

บางครั้งขณะที่**หลวงปู่**ทำวัตรเย็น สวดมนต์ไหว้พระหรือกำลังนั่งสมาธิอยู่ บางทีมีช้างป่าเดินมาที่กุฏิ แล้วก็เงิบเสียง คล้ายๆ กับว่า มันคอยเงี่ยหูฟัง**หลวงปู่**ว่ากำลังทำอะไรอยู่ พอท่านไม่ได้สนใจกับมันสักครู่ มันก็เดินรอบกุฏิสามสี่รอบ แล้วก็เดินจากไป

บางครั้งก็มีเสือ ๓-๔ ตัว วิ่งไล่กันอยู่ใต้ถุนกุฏิบ้าง บางทีวิ่งหยอกล้อกันบ้าง หรือบางทีก็พากันมานอนอยู่ พอ**หลวงปู่**ลงไปเดินจงกรม พวกมันก็เดินหนีไป ไม่เคยมาทำอันตราย**หลวงปู่**และพระเณรที่นั่นเลย

๑๕๘.

เทศน์อบรมเสือ

หลวงปู่ขาว อนาลโย เล่าเรื่องเกี่ยวกับเสือในช่วงที่ท่านพักจำพรรษาที่**ดงหม้อทอง** อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ดังนี้ : -

คืนหนึ่ง**หลวงปู่**กำลังให้การอบรมกรรมฐานแก่พระที่จำพรรษาอยู่ด้วยสามสี่องค์ ก็ได้ยินเสียงนักเลงโตสามตัว**ลายพาดกลอน** ดังกระหึ่มๆ ขึ้นข้างๆ บริเวณที่พัก มันอยู่คนละด้านกัน

ต่อจากนั้นพวกมันก็มาพบกัน ได้ยินเสียงคำรามขู่กันบ้าง เสียงกัดในลักษณะหยอกล้อกันบ้าง ลักพักก็เสียบหายไป นึกว่าพวกมันไปกันแล้ว

ต่อมา ได้ยินเสียงขู่เข็ญ กัดกัน เล่นกัน ข้างๆ ที่พักนั่นเอง ดูมันจะใกล้กับที่พระนั่งภาวนาอยู่เรื่อยๆ

ประมาณสามทุ่ม เจ้าป่าทั้งสามก็พากันมาหยอกล้ออยู่ที่ใต้ถุนศาลาที่พระกำลังนั่งสมาธิภาวนาฟังการอบรมจาก**หลวงปู่**อยู่

ศาลาหลังเล็กๆ นั้น มีพื้นสูงเพียงเมตรกว่าเท่านั้นเอง โครงสร้างไม่ได้แข็งแรงอะไรเลย ปลูกพอได้พักอาศัยเท่านั้น

เสือสามตัวส่งเสียงกระหึ่มคำรามหยอกล้อกัดกัน เล่นกันอยู่ใต้ถุนศาลาหลังเล็กๆ นั้น ส่งเสียงรบกวนพระโดยไม่สนใจอะไร ดูท่ามันจะสนุกกันใหญ่

หลวงปู่ เห็นว่าไม่ควรปล่อยไว้เช่นนั้น จึงพูดเสียงดังลงไปว่า : -

“เฮ้ย! สามสหาย อย่าพากันส่งเสียงอื้ออึงนักซิ พระกำลังเทศน์ และฟังธรรมกัน เดียวจะเป็นบาปตกนรกฉิบหายกันหมดนะ เดียวจะว่าไม่บอก

ที่นี่ไม่ใช่ที่เอ็ดตะโรโฮเฮกัน จงพากันไปเที่ยวร้องครางที่อื่น ที่เป็นวัดของพระ ที่ท่านชอบความสงบไม่เหมือนพวกแก

รีบไปเสีย พากันไปร้องไปเล่นที่อื่นตามสบาย ไม่มีใครไปยุ่งกับพวกแกหรอก ที่นี่เป็นที่พระท่านบำเพ็ญธรรม จึงห้ามไม่ให้พวกแกส่งเสียงอื้ออึง”

พอได้ยินเสียง**หลวงปู่**ร้องบอกไป พวกมันพากันสงบเงียบอยู่พักหนึ่ง หลังจากนั้นอีกสักพัก ก็ได้ยินเสียงพวกมันเกี่ยวพาราสีกัน ชุบชิบอู้อี้เบาๆ อยู่ใต้ถุนศาลา คล้ายกับจะเตือนกันว่า “พวกเราอย่าส่งเสียงดังนักซิ พระท่านรำคาญ และร้องบอกลงมานั้นไฉไลๆ ทำเสียงเบาๆ หน่อยเถอะเพื่อน เดียวเป็นบาปซึกลากขึ้นห้วนะ”

เสียงเสื่อหยุดไปพักหนึ่ง ต่อไปก็มีเสียงหยอกล้อกันอีกไม่ยอมหนีไปไหน แต่เสียงค่อยกว่าตอนแรกๆ

พวกมันหยอกล้อเล่นกันสนุก ตั้งแต่สามทุ่ม จนถึงสองยาม บรรดาพระก็ตั้งใจทำสมาธิภาวนา แม้ใจไม่สงบนักก็ไม่กล้ากระดุกกระดิกกลัวเสื่อมันจะกัดเอา

พอถึงหกทุ่ม การอบรมธรรมก็จบลง พวกเสื่อแยกกันเข้าไป พระก็แยกกันกลับกุฏิ

๑๕๙.

เป็นเรื่องประหลาด อย่างพิเศษ

หลวงปู่ขาว ท่านบอกว่า เรื่องเสือสามตัวที่**ดงหม้อทอง** ในคันทันนั้น เป็นความประหลาดเป็นพิเศษ นับแต่เที่ยวกรรมฐานมาหลายปี และเคยไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ หลายแห่งหนตำบลหมู่บ้าน และป่าเขาต่างๆ มากต่อมาก แต่ไม่เคยมีสัตว์เสือมาตีสนธิมิตรรักกับพระ รวากับเคย เป็นเพื่อนสนธิมิตรสหายฝากเป็นฝากตายกันมานาน เพิ่งมาพบในคันทันนั้นเอง

ตามปกติ เสือเป็นสัตว์กลัวคนตามสัญชาตญาณ แม้จะเป็นสัตว์ที่มีอำนาจ ทำให้คนขยาดครั่นคร้ามอยู่ข้างกว่าสัตว์อื่นๆ แต่เสือข่มกลัวและหลบซ่อนคนมากกว่าคนจะกลัวเสือและหาที่หลบซ่อน

แต่เสือสามตัวนี้ นอกจากไม่กลัวคนแล้ว ยังพากันมาแอบยัดเอาใต้ถุนศาลาหลังเล็กที่พระยังชุมนุมกันอยู่ข้างบนเป็นที่เล่นสนุก โดยไม่คิดกลัวพระ ซึ่งเป็นคนเหมือนมนุษย์ทั้งหลายเลย

จึงเป็นเรื่องอัศจรรย์ ที่สัตว์ไม่เคยรู้เรื่องศีลธรรมเหมือนมนุษย์ทั้งหลาย แต่กิริยาที่เขามาตีสนธิสนมกับพระนั้นรวากับเขาก็เป็นผู้หนึ่งที่ทราบศีลธรรมดี และปฏิบัติศีลธรรมเช่นเดียวกับมนุษย์ทั้งหลายด้วย จึงไม่แสดงท่าทางให้พระท่านกลัว นอกจากเขาแสดงต่อพวกเขาเอง ซึ่งก็ทราบกิริยาของกันและกันอยู่แล้ว

๑๖๐.

ขอบคุณ อาจารย์ใหญ่ทั้งสาม

หลวงปู่ขาว ท่านบอกว่า คึ้นวันนั้น พระที่นั่งฟังการอบรมและทำสมาธิภาวนาต่อไปหลังการอบรมแล้ว ต่างมีความตื่นเต้นตกใจและตาตั้งหูทางไปตามๆ กัน ที่ได้ยินอาจารย์ใหญ่ทั้งสามตัวมาให้การอบรมช่วยท่านอาจารย์อยู่ใต้ถุน ในลักษณะแผลงฤทธิ์เจือกับความสนุกของเขา ทำเอาพระนั่งภาวนากลั้วตัวแข็งไปตามๆ กัน **จิตไม่อาจส่งไปนอกกลุ่มนอกทางได้ เพราะกลัวอาจารย์ใหญ่ทั้งสามจะพากันโดดขึ้นมาให้โหวาทบนศาลาเล็กด้วยท่าทางต่างๆ**

แต่ก็ดีและน่าชมเสียสามตัวที่ไม่แสดงโลดโผนเกินกว่าเหตุ อุตริโดดขึ้นบนศาลาในเวลานั้น ยังรู้จักฐานะของตัวเองบ้าง ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ยอันควรแก่ภาวะของตน แสดงเพียงเบาะๆ พอหอมปากหอมคอแล้วก็เลิกร่ากันไป

“นับแต่วันนั้นผ่านไปแล้วก็ไม่เห็นเขากลับมาอีกเลย”

สำหรับสถานที่และบริเวณที่พระอาศัยอยู่นั้น ก็คือทำเลที่ยาวของสัตว์จำพวกนี้และสัตว์อื่นๆ เราตีๆ นี้เอง ไม่เว้นแต่ละคึ้นต้องมีจำพวกใดจำพวกหนึ่งเข้ามาจนได้ เพราะที่นั่นเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าทุกจำพวก

๑๖๑.

เรื่องปัจจัยสี่

หลวงปู่ขาว อนาลโย พูดถึงปีที่ท่านจำพรรษาที่**ดงหม้อทอง** ว่า อุบายต่างๆ เกิดขึ้นโดยสมน้ำเสมอ และต้องคอยเตือนพระเสมอไม่ให้ประมาทในการรักษาธุดงค์วัตร เพราะอยู่ในท่ามกลางสิ่งที่ควรระวังหลายอย่างต่างๆ กัน โดยอาศัยธุดงค์วัตรเป็นเส้นชีวิตจิตใจ มีกรรมวินัยเป็นที่ฝากตายใจจึงอยู่เป็นสุข ไม่หวาดเสียวสะดุ้งกลัวต่างๆ

การขบฉันก็น้อย เพียงเหยี่ยวยาราตจันทร์ไปวันๆ เท่านั้น เพราะศรัทธาญาติโยมมีน้อย และเป็นบ้านเพิ่งตั้งใหม่ มีไม้ก่หลังคาเรือนยังไม่เป็นหลักฐานมั่นคง

และเป็นความมุ่งหมายของท่านผู้หนักแน่นในธรรมะ จึงพึงฝึกฝนอดทนเพื่อธรรม-ความอยู่สบายภายใน จึงไม่กังวลกับที่อยู่อาศัย และอาหารการบิณฑบาตให้มากไป อันจะเป็นอุปสรรคต่อความเพียร

ยาแก้ไข้ ก็คือความอดทนต่อสู้ด้วยความเพียรทางสมาธิภาวนา โดยถือเอาสัตว์ป่าชนิดต่างๆ เป็นเพื่อนและสักขีพยานว่าเขาก็มิได้เกิดมากับหมู่กษยาชนิดต่างๆ และคลออดที่โรงพยาบาลมีหมอและนางพยาบาลคอยรักษาผดุงครรภ์ แต่เขายังเป็นสัตว์ชนิดต่างๆ สืบต่อกันมาได้เต็มป่า

เต็มเขา โดยไม่แสดงความโศกเศร้าเสียใจว่าตนขาดการบำรุงรักษาด้วย
หมอด้วยยาและนางพยาบาลตลอดเครื่องบำรุงต่างๆ

ส่วน**พระ** เป็นมนุษย์ชาติและเป็นศากยบุตรพุทธชาติศาสตาดองค์
ลือพระนามสะเทือนทั่วไตรภพ เป็นผู้ทรงเรียนจบคัมภีร์ไตรภูมิด้วย
พระชั้นติวิริยะ พระปัญญาปรีชาสามารถในทุกทาง ไม่มีคำว่าจนตรอก
อ่อนแอที่ถ้อย

แต่พระเราจะถอยหลังหลังน้ำตาเพราะความทุกข์ลำบากเพียง
การเจ็บไข้ได้ป่วยอันเป็นธรรมดาแห่งชั้นนี้เท่านั้น ก็ต้องเป็นผู้ขาดทุน
ล้มจมจะนำตนและศาสนาไปไม่ตลอด

นอกจากต้องเป็นผู้อาจหาญอดทนต่อสภาพความมีความเป็น
ความสัมผัสทั้งหลาย ด้วยสติปัญญาหยั่งทราบไปตามเหตุการณ์ที่มา
เกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่มีทางอื่นที่จะเอาตัวรอดหวังรอดในที่ปลอดภัยได้

จิตเมื่อได้รับการอบรมในทางที่ถูก ย่อมมีความรื่นเริงในธรรม
พอใจประกอบตนไปตามวิถีแห่งมรรคและผล ไม่มีการปลีกแหว่ ไม่สร้าง
ความอับจนไว้ทับถมตัวเอง

ปฏิบัติสัสม่าเสมอ ไม่ถ้อยถ้อยน้อยใจว่าตนขาดที่พึ่งทั้งภายนอก
ภายใน มีใจกับธรรมเป็นเครื่องชโลมหล่อเลี้ยงให้เกิดความอบอุ่นเย็นใจ
อยู่ที่ใดก็เป็น**สุคติ** แบบลูกศิษย์ตถาคต ไม่แสดงความอดอยาก
ขาดแคลนในทางใจ

พระรุดงคกรรมฐานที่มุ่งต่อธรรม ท่านไปแล้วอยู่โดยอาการ
อย่างนี้ ท่านจึงอยู่ได้ไปได้ ย่อมอดทนความลำบากหิวโหยได้อย่างสบาย
หายห่างกับสิ่งทั้งปวง มีธรรมเป็นอารมณ์ของใจ

๑๖๒.

ชอบเปลี่ยนสถานที่วิว

พอออกพรรษาแล้ว หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็ได้เดินทางวิวทิวทัศน์ไปตามป่าเขาที่ห่างไกลผู้คนเพื่อทำความเพียรอยู่เสมอ แม้ท่านบรรลุธรรมขั้นสูงสุด ก็เลสไม่มีเกาะอยู่ในจิตใจท่านแล้วก็ตาม ท่านก็ยังบำเพ็ญเพียรอยู่อย่างไม่ลดละลงแต่อย่างใด

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๗ หลวงปู่ ได้พักจำพรรษาอยู่ที่บ้านदानอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

เมื่อออกพรรษาแล้ว หลวงปู่ก็ได้เที่ยววิวทิวทัศน์ตามป่าเขา และเปลี่ยนที่ทำความเพียรอยู่เสมอๆ ซึ่งปกติหลวงปู่ท่านชอบเที่ยวธุดงค์ไปตามป่าตามเขาอยู่แล้ว แล้วยังชอบเปลี่ยนที่ทำความเพียรอยู่บ่อยๆ อีก

เป็นต้นว่า เมื่อหลวงปู่ไปพำนักอยู่ในสถานที่หนึ่งใดแล้ว ในช่วงเช้าท่านไปบำเพ็ญเพียรอยู่ที่หนึ่ง ตอนบ่ายๆ หรือเย็นก็เปลี่ยนไปบำเพ็ญเพียรอีกที่หนึ่ง ตอนกลางคืนก็ไปเดินจงกรมหรือนั่งภาวนาอีกที่หนึ่ง แต่อยู่ในบริเวณที่ไม่ไกลจากที่ท่านพัก

คือเปลี่ยนทิศทางบ้าง ไปในที่ใกล้บ้าง ไกลบ้าง เปลี่ยนถ้ำบ้าง ขึ้นไปอยู่บนหลังเขาบ้าง ตามหินดานบ้าง ดีๆ จึงกลับมาที่พัก

หลวงปู่ขาว ท่านให้เหตุผลสำหรับนิสัยของท่านว่า **เวลากำลัง ชุมนุญหน้าว้ายกับการแก้กิเลส การเปลี่ยนสถานที่และใช้อุบายต่างๆ เช่น นั้น ปัญญามักเกิดขึ้นเสมอ กิเลสตั้งตัวไม่ติดเพราะถูกอุบายของสติ ปัญญาตีต้อนในท่าต่างๆ ให้หลุดลอยไปเป็นพักๆ**

ถ้าอยู่ในที่แห่งเดียว ทำให้ชินต่อสถานที่ แต่กิเลสมิได้ชินกับเรา มันสั่งสมตัวขึ้นเสมอ ไม่ว่าเราจะชินกับอะไรหรือไม่ก็ตาม เราจำต้องพลิกแพลง เปลี่ยนแปลงอุบายและสถานที่ เพื่อปลุกสติปัญญา อยู่เสมอ ให้ทันกับกลมายาของกิเลสที่ปักหลักสั่งสมตัวเอง และต่อสู้กับเราไม่มีเวลาพักผ่อนตัวตลอดเวลา ถ้าเว้นบ้างก็เพียงเวลาหลับสนิทเท่านั้น นอกนั้นเป็นเวลาทำงานของมันเสียสิ้น

ดังนั้น การทำความเพียร จะลดหย่อนอ่อนข้อและผลัดเพี้ยน เลื่อนเวลาอยู่ จึงทำให้กิเลสตัวขยันหัวเราะเอา

การเปลี่ยนสถานที่และอุบายอยู่เสมอ จึงพอมองเห็นความแพ้ชนะ กับกิเลสบ้าง ไม่ปล่อยให้มันรับเหมาเป็นเจ้าของแต่ผู้เดียว ดังนี้

ถ้านำเหตุผลของหลวงปู่ไปคิดพิจารณาแล้ว จะได้ประโยชน์และเป็นคติได้ดีสำหรับนักปฏิบัติผู้ไม่พอใจให้กิเลสขึ้นเหยียบย่ำทำลายเอา ทุกๆ กรณีที่จิตไหวตัว

๑๖๓.

จำพรรษาที่ภูว ดงเสือดงช้าง

ช่วงที่ หลวงปู่ขาว อนาลโย ท่องเที่ยวอยู่แถบริมแม่น้ำโขงนี้ ท่านชอบจุดธูปไปทางภูสิงห์ ภูว ภูลังกา และดงหม้อทอง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเซกา อำเภอโพธาราม และอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย และเขตอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ หลวงปู่ ได้ไปจำพรรษาที่ภูว อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย

ภูมิประเทศแถบนั้นมีภูเขามาก ล้วนแต่เป็นท่าเลดีๆ เหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรมอย่างยิ่ง แต่อยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านมาก บิณฑบาตไม่ถึง ต้องมีคนผลัดเปลี่ยนขึ้นถวายอาหาร

ที่ภูว เป็นที่ชุมนุมของสัตว์ป่านานาชนิด มีเสือดง กระทิง วัวแดง เป็นต้น

ตอนบ่ายๆ และเย็น จะได้ยินเสียงสัตว์ป่าเหล่านั้นร้องส่งเสียงสนั่นหวั่นไหวไปทั้งป่า ผู้ไม่สละตายจริงๆ ยากที่จะอยู่ได้ เพราะเสือชุมมากเป็นพิเศษ และไม่ค่อยกลัวคนด้วย

บางครั้ง พระท่านเดินจงกรมทำความเพียรเดินไปเดินมาอยู่
เสื่อยังแอบมาหมอบดูหลวงปู่โดยไม่กลัวท่านเลย แต่เสื่อมันไม่ทำอะไร
พระ มันคงนึกสงสัยว่าพระทำอะไร เดินไปเดินมาอยู่ดีๆ ดื่นๆ
ก็เลยแอบย่องมาดูก็ได้

**หลวงปู่ท่านเห็นอะไรผิดสังเกต นึกสงสัย เอาไฟฉายส่องดู
ยังเห็นเสือโคร่งใหญ่โดดออกไปต่อหน้าต่อตาก็มี**

แม้กระนั้นหลวงปู่ก็ยังเดินจงกรมทำความเพียรต่อไปโดยไม่คิด
กลัวว่าเสือจะโดดมาคาบเอาไปกินเลย **ทั้งนี้ก็เพราะความเชื่อในธรรม
มากกว่าความกลัวเสือ จึงอดทนทำความเพียรต่อไปได้**

บางวัน พอตกเย็น พระท่านก็ขึ้นบนไหล่เขาแล้วมองลงไปดู
โขลงช้างใหญ่ ซึ่งกำลังพากันออกเที่ยวตามหินดานอันกว้างยาวเป็น
กิโลๆ สามารถมองเห็นช้างทั้งโขลงได้อย่างชัดเจน ทั้งตัวเล็กๆ และ
ตัวใหญ่ๆ ที่กำลังหยอกเล่นกันอย่างเพลิดเพลินเช่นนั้น ทำให้ดูพวกมัน
เพลินไปจนค่าไม่รู้ตัวก็มี เพราะสัตว์เหล่านี้ชอบหยอกเล่นกันเหมือน
มนุษย์เรานี่เอง

๑๖๔.

นิมิตถึงพระอุปัชฌาย์

หลวงปู่ขาว อนาลโย เคยเล่าให้ลูกศิษย์ฟังว่า ในสมัยที่ท่านจำพรรษา บำเพ็ญภาวนาอยู่แถวภูสิงห์ ภูวู้ นั้น ขณะภาวนาปรากฏนิมิตเห็นท่านเจ้าคุณ**พระธรรมเจดีย์** (จุม พนฺธุโล) พระอุปัชฌาย์ของหลวงปู่คราวฉัตตกรรมเป็นพระธรรมยุต

ในนิมิตเห็นว่ามีเรือลำเท่าใหญ่อำหนึ่ง ในเรือบรรทุกสิ่งของเครื่องใช้เต็มไปหมด คนในเรือได้มานิมนต์ท่านเจ้าคุณ**พระธรรมเจดีย์** ลงเรือ ท่านเจ้าคุณฯจึงนิมนต์**หลวงปู่ขาว**ไปด้วย

หลวงปู่รับนิมนต์ แต่ขณะที่ท่านจะลงเรือ ปรากฏว่ากลดของท่านเกิดไปติดอยู่กับกิ่งไม้ มัวแต่ปลดชอกกลดอยู่ เรือจึงออกแล่นไปก่อน **หลวงปู่**จึงไม่ได้ลงเรือไปด้วย

หลวงปู่ ได้ยกนิมิตขึ้นพิจารณา ก็ทราบว่ ท่านเจ้าคุณ**พระธรรมเจดีย์** คงจะมรณภาพก่อน**หลวงปู่**เป็นแน่ ทั้งๆ ที่ท่านเจ้าคุณฯ กับ**หลวงปู่ขาว** เกิดปีเดียวกัน มีอายุเท่ากัน

หลวงปู่ เคยเล่านิมิตของท่านอีกครั้งหนึ่งว่า ท่านได้ขึ้นไปบนภูเขาแห่งหนึ่ง เห็นมีอาสนะปูไว้สำหรับพระเถระ แต่พบว่าอาสนะของ**หลวงปู่**กลับจัดไว้สูงกว่าอาสนะของ**พระอุปัชฌาย์**ของท่าน

หลวงปู่ตกใจมาก จึงได้นิมนต์ให้ท่านเจ้าคุณฯ ขึ้นไปนั่งข้างบน หลวงปู่ขอหนึ่งข้างล่างตามประเพณีปฏิบัติ แต่ท่านเจ้าคุณ**พระธรรมเจดีย์** ไม่ยอม ท่านตอบว่า “ผมได้เพียงแค่นี้พอแล้ว” ท่านเจ้าคุณฯ ท่านไม่ยอม เปลี่ยนที่นั่ง

หลวงปู่ได้พิจารณานิมิตนั้น ได้ความว่า ในขณะที่ท่านเจ้าคุณฯ ท่านไปอยู่พรหมโลก**ชั้นสุทธาวาส** ยังไม่ถึงพระนิพพาน เหตุผลคือ ท่านเจ้าคุณฯท่านมีภูมิบริวารมีใหญ่ทั้งสัมภาระและบริวารมาก เหมือนรถไฟคันยาวต้องค่อยๆ ไปกับบริวาร

หลวงปู่ เล่าว่า ท่านเจ้าคุณ**พระธรรมเจดีย์**มีจิตใจระลึกถึง หลวงปู่อยู่เสมอ เมื่อหลวงปู่ไปพำนักอยู่ที่ต่างๆ ท่านเจ้าคุณฯ มักจะ พาญาติโยมไปเยี่ยมเยียนบ่อยๆ ฝากสิ่งของไปถวาย

บางทีท่านเจ้าคุณฯ ก็ใช้ให้ญาติโยมไปนิมนต์หลวงปู่ให้ไปพบ แล้วมักถามธรรมกัน

บางครั้งท่านเจ้าคุณฯ ก็นิมนต์ให้หลวงปู่เทศน์ให้ฟัง แต่หลวงปู่ จะไม่ค่อยยอม จะกราบเรียนไปว่า “เกล้ากระผมเทศน์ไม่ค่อยจะเป็น ดอกขอรับ”

ท่านเจ้าคุณฯ ก็บอกว่า ญาติโยมอยากฟังเทศน์พระอุดมกรรมฐาน ให้เทศน์แต่แก่นๆ ไม่ต้องเทศน์มากก็ได้ หลวงปู่ท่านขัดไม่ได้ จึงเทศน์เพียงสั้นๆ ต่อจากนั้นท่านเจ้าคุณฯ ท่านก็จะเทศน์ ขยายใจ ความออกมาในรายละเอียด “ซึ่งธรรมของท่านเจ้าคุณฯ ไหลออกมา อย่างไม่ขาดสาย สืบเนื่องต่อจากธรรมของพระกรรมฐานของหลวงปู่ชวานั้นเอง”

หลวงปู่ชวาท่านบอกว่า ท่านเจ้าคุณฯ ท่านเทศน์ได้ดีมาก ส่วนพระกรรมฐานนั้นท่านเทศน์ไม่มากดอก จะเทศน์แต่แก่นๆ มันก็พอแล้ว นั่นแหละคือธรรมอันแท้จริงที่วิเศษทีเดียว

๑๖๕.

วัดป่าแก้วชุมพล ที่สุดท้ายก่อนไปถ้ำกลองเพล

เมื่อออกพรรษา หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็ออกเดินทางจากภูว
ภูสิงห์ วิเวกไปในที่ต่างๆ ทำบำเพ็ญเพียรและโปรดญาติโยมไปเรื่อย

หลวงปู่ขาว ท่านมีความเด็ดเดี่ยวมาก การนั่งภาวนาตลอดสว่าง
ท่านทำได้อย่างสบาย ไม่มีอะไรเป็นอุปสรรค ก็การนั่งภาวนาแต่หัวค้ำ
ยันสว่างนั้นมิใช่งานเล็กน้อย ถ้าไม่เป็นผู้ใจกล้าหาญกััดเหล็กกััดเพชร
จริงๆ จะทำไม่ได้

ด้วยความเด็ดเดี่ยว เอาจริงนี้เอง หลวงปู่ขาวจึงสามารถ
เป็นอาจารย์สั่งสอนคณะสานุศิษย์ให้ได้รับความร่มเย็นเรื่อยมา

หลวงปู่ท่านแน่ใจในองค์ท่านเองอย่างเต็มเปี่ยมว่า เป็นผู้สิ้นภพ
สิ้นชาติอย่างประจักษ์ใจทั้งที่ยังครองชั้นอยู่ ปลอยชั้นเมื่อไรก็เป็น
ปรมม์ สุขิ ล้วนๆ เมื่อนั้น หมดภาระและหมดความกังวลโดยสิ้นเชิง

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้พักจำพรรษาที่
วัดป่าแก้วชุมพล อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร นับเป็นที่สุดท้าย
ก่อนที่ท่านจะไปพำนักปักหลักอยู่ที่ถ้ำกลองเพลจนตลอดอายุขัย
ของท่าน

ท่านผู้อ่านคงพอทราบกันแล้วว่า **วัดป่าแก้วชุมพล** นี้เป็นวัดของ**พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร** พระอาจารย์ของ**คุณหม่อมอมรา มลิลิ** เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันคือ **พระอาจารย์อุ้นหล้า จิตธมฺโม** วัดนี้เป็นวัดวิปัสสนากรรมฐานที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ท่านที่ยังไม่เคยไปควรหาโอกาสไปกราบเจดีย์และพระธาตุของ**พระอาจารย์สิงห์ทอง** ให้ได้ นะครับ นอกจากนี้ยังมีพระเจดีย์ของแม่ชีท่านหนึ่ง ซึ่งอยู่วัดนี้ และกระดูกของท่านได้กลายเป็นพระธาตุ หลังจากท่านถึงแก่กรรมแล้ว นำเสียดายไม่มีเวลาพอที่จะสืบค้นชื่อของแม่ชีที่ว่านี้ ท่านควรหาโอกาสไปเยี่ยมชมที่วัดเองก็แล้วกัน (ขอกระชับ คณะแม่ครัวที่วัดนี้ทำอาหารได้อร่อยจริงๆ ผมเคยพาคณะไปทอดผ้าป่าครั้งหนึ่งเราได้อิ่มทั้งอาหารกาย และอาหารใจ อย่างไม่รู้ลืม)

พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร
วัดป่าแก้วชุมพล อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

๑๖๖.

จับโกหกพระภิกษุ ด้วยนิมิต

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ท่านจำพรรษาที่วัดป่าแก้วชุมพล อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ว่า

คืนหนึ่ง ขณะที่**หลวงปู่**กำลังนั่งสมาธิภาวนาอยู่ จิตก็สว่างไสวใจก็สงบ ก็มีเสียงกระซิบบอกท่าน โดยระบุชื่อพระภิกษุในวัดว่าให้ “ไปซื้อชิ้นหลวงพระบางมานุ่ง”

หลวงปู่ ได้พิจารณานิมิตนั้น ก็ทราบเรื่องราวของพระที่ถูกระบุชื่อได้อย่างละเอียดชัดเจน รวมทั้งจิตของท่านยกภาษาบาลีขึ้นพร้อมทั้งแปลความหมายด้วยเสร็จ

รุ่งเช้า **หลวงปู่** ก็เรียกพระที่ถูกระบุชื่อในนิมิตให้ไปพบท่าน สอบถามเรื่องพระรูปนั้นที่ถูกสงฆ์สงสัยว่าต้องอาบัติ แต่พระรูปนั้นได้ปฏิเสธโดยตลอด

หลวงปู่ ได้กล่าวตักเตือนพระรูปนั้นด้วยความหวังดี ขอให้พระพูดความจริง แต่พระรูปนั้นก็ยังปฏิเสธและพูดยืนยันว่า “ผมไม่เป็นตามที่ถูกสงสัย ผมบริสุทธิ์อยู่ขอรับ”

หลวงปู่ ก็เลยพูดขึ้นว่า “ท่านไม่ต้องมาโกหกผมหรอก ผมนี่รู้เรื่องท่านดี รู้ถึงตับไตไส้พุงของท่านด้วยซ้ำว่ามันมีกี่ซดๆ ผมรู้หมดทั้งนั้น ผมรู้ทั้งทางนอกทางใน ใครจะมาโกหกผมไม่ได้เป็นอันขาด เมื่อคืนนี้ผมรู้ท่านเห็นท่านอย่างแจ่มแจ้ง”

พระรูปนั้นแสดงอาการหน้าซีด ตกใจกลัวอย่างที่สุด จึงก้มกราบ**หลวงปู่** ขอรับสารภาพจดหมดสิ้น พร้อมกับพูดว่า “ผมมันเป็นคนโง่ ผมมันเป็นคนหลง ผมเป็นโจร”

หลวงปู่ จึงพูดว่า “คนจริงมันต้องพูดจริงทำจริง ผิดก็รับสารภาพผิด ถูกก็บอกว่าถูก มันจึงจะถูกต้อง แต่ถ้าตนผิดทั้งที่รู้แล้วยังปิดบัง เอาความชั่วไว้อีก มันเหมือนกับปกคลุมอุจจาระไว้”

หลวงปู่ ได้ช่วยจัดการแก้ไขและดำเนินการให้กับพระรูปนั้น จนเป็นที่เรียบร้อย นับเป็นความเมตตาอันยิ่งใหญ่จากท่าน

(ในบันทึกไม่ได้บอกว่าพระรูปนั้นต้องอาบัติอะไร และอาบัติระดับไหน และหลวงปู่ช่วยพระรูปนั้นอย่างไร)

วันต่อมา เมื่อ**หลวงปู่** ทำกิจวัตรเสร็จแล้ว ตอนพลบค่ำท่านลงไปเดินจงกรม ท่านมองเห็นสิ่งแปลกสิ่งหนึ่งมาตั้งอยู่ที่ทางจงกรม มีสีดำ ทะมึนเหมือนตอไม้ไผ่รวก

ท่านสงสัยว่าเป็นอะไร เพราะไม่เคยเห็นมาก่อน ท่านจึงบัวหน้าหมากใส่ เจ้าดำทะมึนยังนิ่งเฉยอยู่ ท่านจึงยื่นมือจะจับดู เจ้าดำทะมึนกลับหลบมือท่านไปมา ดูลักษณะเหมือนตอไม้ ไม่มีหัวมีแต่คอ

หลวงปู่ รู้ว่าเป็นอะไร จึงพูดว่า “นี่หนายังไม่ตายดอก แต่..... (ชื่อพระ).....ก็ตายเป็นเปรต เป็นผีดิบแล้ว ร่างกายของเธอแสดงให้เห็นแล้วโดยไม่ต้องสงสัยแต่อย่างใด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวไว้ไม่มีผิด ว่า **นัตถิโลกะ รโหนามะ** ความชั่วปกปิดไว้เท่าไรใครจะรู้ กรรมมันเปิดออกให้เราดู

สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรมดีกรรมชั่วที่ตนทำไว้ คนดีถึงจะทำตัวเป็นใบ้ใครก็รู้ ถึงจะหลบหลีกปลึกตัวอยู่ถ้า ภูเขา ถึงแม้มนุษย์ไม่รู้ เทวดาก็บอกเอง กลิ่นของศีลย่อมฟุ้งซรชขจรไปทั่วทิศ เป็นนิมิตหมายของคนดี”

พระอาจารย์อุ้นหล้า จิตธมโม
เจ้าอาวาสวัดป่าแก้วชุมพล อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

ภาค ๔ :
อยู่ประจำ ณ ถ้ำกลองเพล

๑๖๗.

สู่ถ้ำกลองเพล

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ พอออกพรรษาแล้ว หลวงปู่ขาว อนาลโย ก็ออกจากวัดป่าแก้วชุมพล อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร ออกวิเวก ตามป่าเขา ใช้ชีวิตเยี่ยงพระฤๅงคกรรมฐานเหมือนที่ผ่านมา ในครั้งนั้น หลวงปู่วิเวกมาตามสันเขาภูพาน อันยาวตระการของภาคอีสาน มาทาง อำเภอหนองวัวซอ และอำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี

หลวงปู่ได้เดินทางมาถึงบริเวณถ้ำกลองเพลในปัจจุบัน ซึ่งสมัยนั้น เป็นป่าดงหนาทึบ เต็มไปด้วยถ้ำหิน ภูเขา และเขตหินใหญ่น้อยมากมาย ทางสัญจรระหว่างบ้านผู้คนก็ไม่มี เต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด พวกมัน เดินไปมาโดยไม่เกรงกลัวต่อผู้คนเลย นับตั้งแต่ฝูงช้าง วัวแดง ควายป่า เสือโคร่ง เสือดาว เสือเหลือง หมู แรด หมูป่า สุนัขป่า กวาง ไก่ป่า และ นกนานาชนิด

สถานที่ถ้ำกลองเพลนี้ เหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนา ถูกกับ อธิษาศัยของพระป่าเช่นหลวงปู่ ท่านจึงได้ปักหลักอยู่ที่นี่เรื่อยมาจน วาระสุดท้ายแห่งชีวิต

วัดถ้ำกลองเพล จึงเป็นพุทธสถานอันศักดิ์สิทธิ์ มีเรื่องราวที่ เกี่ยวเนื่องกับหลวงปู่ชนิดที่เล่ากันไม่จบไม่สิ้นทีเดียว

แม้หลวงปู่ขาว จะมาทำหน้าที่ประจำอยู่ที่วัดถ้ำกลองเพล แล้วก็ตามนิสัยของพระป่าที่ชอบปลีกตัวและหลบลิ้นห่างไกลจากผู้คนและชุมชนของท่านก็ยังคงอยู่

ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ พูดถึงเรื่องนี้ ดังนี้ :-

“วัดหลวงปู่ขาวอยู่ในป่าในภูเขา เป็นทำเลบำเพ็ญภาวนาดีมาก เต็มไปด้วยหินผาป่าไม้หน้าร้อนรมย์

หลวงปู่ขาว พยายามหลบหลีกจากผู้คน และหลีกจากความเจริญทางวัตถุนิยมของคนในเมือง ถ้าจะว่าท่านเป็นพระป่าเถื่อนเหมือนพระชุดศรัทธาทั้งหลายก็ไม่ผิด เพราะท่านมีนิสัยระวังตัวกลัวภัยจากในป่าติดตัวมา **แม้มีคุณธรรมสูงสุดแล้วก็ยังละนิสัยนั้นไม่ขาด** อาจเป็นตามธรรมที่ท่านแสดงไว้ว่า **นิสัยดั้งเดิมของพระสาวกทั้งหลายละไม่ขาด นอกจากพระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียวที่ทรงละพระนิสัยพร้อมกับवासนาได้โดยเด็ดขาดสิ้นเชิง**

หลวงปู่ขาว นี้ เวลามีคนเข้าไปพลุกล่าน ไม่เข้าเรื่องเข้าราวมากๆ ท่านจะปลีกตัวหนีไปอยู่ตามป่า ตามซอกหินบนภูเขาโน้น จนกว่าเรื่องสงบลง ตอนเย็นๆ หรือค่ำมืดถึงจะกลับลงมาที่พัก

เมื่อถูกถามว่า ทำไมท่านจึงหลบหลีกปลีกตัวออกไปอยู่ในที่เช่นนั้นเล่า ? ท่านก็ให้เหตุผลว่า **ธรรมเรามีน้อย สู้กำลังของโลกที่เชี่ยวชาญดีไม่ไหว** จำต้องหลีกไป ซึ่ขี้อยู่ต่อไปธรรมต้องแตกสลาย ที่ไหนจะพอประคองตัวได้ก็ควรคิดเพื่อตัวเอง แม้ไม่มีवासนาพอจะเผื่อผู้อื่นได้ ดังนี้

แต่เท่าที่ทราบมา ท่านมีความเมตตาอนุเคราะห์ประชาชนอยู่มาก ตามปกตินิสัย ที่ท่านปลีกตัวหลบหนีไปในบางกรณี น่าจะเหลืออดเหลือทน ดังท่านว่า ที่ฝ่ายทำลายโดยไม่มีเจตนาหรือมีก็ไม่อาจทราบได้ ซึ่งมีจำนวนมากและโดนเสมอ”

๑๖๘.

ตำนานของถ้ำ กลองเพล

วัดถ้ำกลองเพล เป็นวัดร้างมาแต่โบราณ ช่วงที่บ้านเมืองมีศึกสงคราม ผู้คนได้ขนเอาทรัพย์สมบัติต่างๆ มาซุกซ่อนไว้ในถ้ำแห่งนี้ เพื่อไม่ให้ถูกแย่งชิงเอาไป ดังนั้น ภายในถ้ำใหญ่ จึงมีของเก่าโบราณที่มีค่าฝังซุกซ่อนไว้มากมาย

เวลาผ่านไปเป็นร้อยๆ ปี ต้นไม้ขึ้นปกคลุมบริเวณนั้นจนหนาทึบจนไม่สามารถมองเห็นบริเวณถ้ำ

ต่อมามีพวกพรานล่าสัตว์ ได้มาอาศัยบริเวณถ้ำเป็นที่พักเหนื่อย ในช่วงที่พักได้เห็นความอัศจรรย์ เพราะบริเวณนั้นมีสัตว์ป่ามากมาย แม้พรานจะใช้อาวุธล่าก็ไม่ถูกสัตว์เหล่านั้น ซึ่งต่างไปจากสถานที่อื่นๆ

บรรดาพรานต่างเห็นความมหัศจรรย์ จึงได้เชิญให้**นักธรรม** (หมายถึงผู้ชำนาญทางเข้าทรง หรือการนั่งทางใน) มาเข้าทรงตรวจดู จึงทราบว่ที่นั่นเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ มีเจ้าคุ้มครองอยู่

พวกชาวบ้านจึงได้พากันมาบูรณะปฏิสังขรณ์ถ้ำขึ้น ตัดต้นไม้ และถาวรวัตถุที่ปกคลุมออก จึงมองเห็นถ้ำขนาดใหญ่ที่สวยงาม

พวกเขาได้เห็นพระพุทธรูปจำนวนมากมายซุกซ่อนอยู่ในถ้ำเล็ก ถ้ำน้อย มีทั้งพระพุทธรูปทองคำ สัมฤทธิ์ เงิน โลหะ และที่ทำด้วยไม้ ก็มีมาก รวมทั้งทรัพย์สมบัติที่มีค่าต่างๆ ก็มีมาก

ต่อมาได้มีพวกโจรใจบาปหยาบช้ำ มาขโมยพระพุทธรูป และสมบัติที่มีค่าไป เหลือพระพุทธรูปแตกหักและพระพุทธรูปที่ทำด้วยไม้ แต่ก็ยังมีจำนวนมาก มีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

ส่วนที่ได้ชื่อว่า **ถ้ำกลองเพล** นั้น เพราะมีคนเฒ่าคนแก่เล่าว่า ในสมัยก่อน เมื่อถึงวันพระ จะได้ยินเสียงกลองตีดังสนั่นหวั่นไหว ชาวบ้านเชื่อกันว่าคงเป็นการกระทำของเทพยดาฟ้าดิน ตีกลองเตือนให้ ชาวบ้านได้ไปทำบุญสุนทาน และงดเว้นจากการทำชั่วต่างๆ บอกให้รู้ว่า เป็นวันพระ

ภายในถ้ำ เคยมีกลองเพลใบใหญ่อยู่ประจำ มีขนาดใหญ่โต ประมาณอายุเป็นร้อยปีขึ้นไป จนกลองนั้นเก่าคร่ำคร่าผุพัง ไม้แตกกระจาย เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยไปตามอายุ

พวกพรานล่าเนื้อ เวลามาอนพักในถ้ำ ยังได้เอาเศษไม้ที่แตก จากกลอง เอามาเป็นฟืนหุงหาอาหารและให้ความอบอุ่น

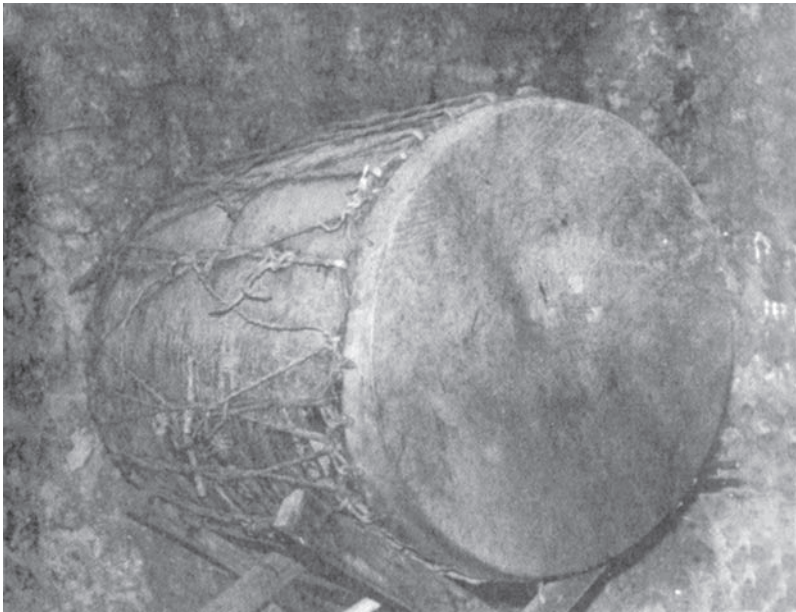
ชาวบ้านแถบนั้นถือเอากลองเพลเป็นเครื่องหมายจึงเรียกขาน กันว่า **ถ้ำกลองเพล**

มีพระรุดงคกรรมฐานไปเที่ยวบำเพ็ญสมณธรรมและพักที่ ถ้ำนั้นบ่อยๆ

หลังจากหลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ไปอยู่ที่นั่นแล้วจึงได้พัฒนา ขึ้นเป็น**วัดถ้ำกลองเพล** มาจนปัจจุบัน

วัดถ้ำกลองเพล ปัจจุบัน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ตั้งอยู่บนถนนนอctr - หนองบัวลำภู อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางตะวันออกประมาณ ๑๔ กิโลเมตร มีทางแยกเข้าวัดไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร ใครยังไม่เคยไปควรหาโอกาสไปให้ได้นะครับ

กลองเพล ในถ้ำกลองเพล

๑๖๙.

การบำเพ็ญภาวนา ในช่วงแรก

หลวงปู่ขาว อนาลโย ชูดวงมาถึงถ้ำกลองเพลในราวเดือนยี่ (มกราคม) ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ **หลวงปู่** ได้พักภาวนาที่นั่นเพราะเป็นที่สงบสงัด ยิ่งนัก มีชาวบ้านป่าอยู่แถวนั้นเพียง ๔ - ๕ หลังคาเรือน พออาศัยโคจรบิณฑบาตได้

การเดินทางติดต่อข้างนอกก็อาศัยการเดินทางโดยเท้าเปล่า ลอดลัดตามพุ่มไม้ และป่าไผ่ออกไป บริเวณวัดเป็นป่าดงดิบรกชัฏ บรรดาสัตว์ป่ามีมากมายเดินกันให้เพ่นพ่านทีเดียว

ในช่วงแรกของการมาพักบำเพ็ญภาวนาที่ถ้ำกลองเพล **หลวงปู่** บอกว่า ต้องอาศัยหญ้าคาเป็นที่รองนั่ง ใช้ขอนไม้แทนหมอน เอาบังทิง (ถ้าไม้ไผ่ทะลุช่องระหว่างปล้องออก) ใช้แทนกระโปรงตักน้ำ กุฏิวิหารก็อาศัยร่มไม้บ้าง ผาหินหรือถ้ำหินต่างๆ บ้าง

สำหรับภัตตาหาร ก็อาศัยตามแต่ชาวบ้านศรัทธาเขาจะหาได้ มีน้ำพริกปลาร้ากับยอดผักเป็นอาหารหลักอาหารทิพย์เลยทีเดียว ฉนั้นแล้ว ไม่อึดท้อง ไม่ง่วงเหงาหาวนอน

พระพุทธรูป ในถ้ำกลองเพล

นอนน้อยแต่ทำความเพียรมาก **หลวงปู่**ท่านบอกว่า**รวยลาก** ก็คือ **ธัมมะจักขุ อูทะปาที** ดวงตาแจ่มใส, **ฉานัง อูทะปาที** รวยฉาน รวยสมบัติ สมาธิภาวนา, **ปัญญา อูทะปาที** รวยความกล้า ดวงปัญญา ฆ่ากิเลสให้ตายคล้ายกิเลสของเนาให้หลุดพ้นถึงวิมุตติ พระนิพพาน, **อาโลโก อูทะปาที** พระอาทิตย์ส่องแสงในกลางวัน พระจันทร์ส่องแสงในราตรี **ส่วนดวงธรรม ส่องแสงสว่างไสวทั่วโลก**

ภายหลังญาติโยมได้ทราบข่าว**หลวงปู่**มาพักบำเพ็ญภาวนาอยู่ ณ **วัดถ้ำกลองเพล**นี้ ก็ได้พากันเดินทางมาเพื่อกราบคารวะท่าน แม้ว่าการไปมาสุดแสนจะลำบากยากเข็ญสักปานใด รถราเข้าไม่ถึง ต้องเดินด้วยเท้าลัดป่าเข้ามาเป็นระยะทางหลายๆ กิโลเมตร และตลอดทางเต็มไปด้วยสัตว์ป่าดุร้ายก็ตาม ด้วยแรงศรัทธา ประชาชนทั้งใกล้และไกลก็อุตส่าห์ตื่นตื่นเพื่อไปกราบสักการะ**หลวงปู่**

บ้างก็ปวารณาสร้างกุฏิ บ้างก็ปวารณาदानอาหารการฉัน ทำให้ **วัดถ้ำกลองเพล**พัฒนาจนเป็นปึกแผ่นถึงปัจจุบัน

๑๗๐.

พระพุทธรูป พูดกับหลวงปู่ได้

หลวงปู่ขาว อนาลโย เล่าให้ฟังว่า เมื่อครั้งมาอยู่วัดถ้ำกลองเพล ใหม่ๆ ว่า คือนั่งทำสมาธิภาวนาอยู่ภายในถ้ำหน้าพระพุทธรูปที่ตั้งเรียงรายกันอยู่

จิตท่านเกิดความสงบอย่างมาก ใสสว่างเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ เหมือนแก้วมณีอันสว่างไสว ปราศจากซึ่งควัน หมอก และผงธุลี ขณะนั้นก็เกิดแสงสว่างขึ้นตามบริเวณที่มีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่

ปรากฏในนิมิตนั้นว่า **พระพุทธรูปแต่ละองค์พูดได้** บางองค์หัวเราะ บางองค์ยิ้ม ดูบรรยากาศช่างมีความสุขและชุ่มเย็นเป็นที่น่าอัศจรรย์

พระพุทธรูปองค์หนึ่ง ถามพระพุทธรูปอีกองค์ว่า “ท่านบวชได้กี่พรรษาแล้ว” บางองค์ก็ตอบว่า “ผมได้ ๑๐๐ พรรษาแล้ว” อีกองค์หนึ่งตอบว่า “ผมได้ ๕๐๐ พรรษาแล้ว” องค์ที่พรรษาสูงสุดพูดว่า “พวกท่านยังอ่อนกว่าผมมากเลยทีเดียว ผมบวชได้ ๑,๐๐๐ พรรษาแล้ว”

ในนิมิตแสดงอย่างแจ่มแจ้งมาก พระพุทธรูปทุกองค์ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี มีเมตตาสูง แล้วยังแสดงธรรมให้หลวงปู่ฟังอย่างซาบซึ้งใจอีกด้วย

หลวงปู่หนึ่งภาวนาด้วยดวงจิตที่เบิกบานจนถึงสว่างเพราะจิตวางอุบาทานความยึดมั่นถือมั่นได้ประสบสิ่งมหัศจรรย์อันเป็นของล้ำคดียิ่ง

ในบางครั้ง บางครั้ง เมื่อจิตสงบแล้วจะปรากฏนิมิตเห็นแสงแก้ว
แพรวพราวขาวสะอาดหายด้อยตามบริเวณถ้ำ พบเห็นสิ่งมหัศจรรย์
อยู่บ่อยๆ

ลูกศิษย์ที่ได้ฟังต่างก็ตื่นเต้นและปลื้มปีติไปตามๆ กัน เมื่อ
อยากรู้ว่าพระพุทธรูปองค์ใดที่พระราชา **หลวงปู่**ก็กรุณาชี้บอกว่าองค์นั้น
เท่านี้พระราชานะ องค์นั้นเท่านี้พระราชานะ **หลวงปู่**อธิบายบอกชนิด
ที่มีความคุ้นเคยกับพระพุทธรูปแต่ละองค์เป็นอย่างมากซึ่งศิษย์
วัดถ้ำกลองเพลรุ่นเก่าๆ จะทราบเรื่องเหล่านี้เป็นอย่างดี

เมื่อลูกศิษย์รุ่นหลังถามว่า ทำอย่างไรพวกเขาจึงจะได้รู้ได้เห็น
เรื่องที่**หลวงปู่**เล่ามาได้บ้าง **หลวงปู่**ท่านตอบว่า “ก็มานอนเหมือนคน
ตาย แล้วมันจะรู้จะเห็นปราสาทวิมานอะไร อยากรู้ อยากรู้ อยากรู้
ต้องนั่งบำเพ็ญภาวนาจึงจะเห็นของพระคัมภีร์นี้ จะมาเล่าบอกกันทั้งหมด
เดี๋ยวเขาจะหาว่าเรานี้บ้า”

หลวงปู่ ได้เมตตาสอนศิษย์ต่อไปว่า “ธรรมของพระสัมมาสัม
พุทธเจ้ากล่าวไว้ดี ถ้าอยากรู้อยากเห็นมันต้องทำเอาเอง พระธรรม
ดวงธรรม แสงสว่างทางแห่งความสุข วิมุตติ วิโมกข์ มันมีอยู่ในตัวเรา

ขอจงลงมือทำ อย่ามัวแต่อยากเฉยๆ ไม่ประประทุติไม่ทำมัน
ก็เหมือนคนตาบอดหลงทาง

พระพุทธ พระธรรม พระอริยสงฆ์ มีอยู่ทุกเมื่อ ใครกิน
ผู้นั้นอิม จะถามคนที่กินอาหารอิมว่ามันเป็นอย่างไร จะไปถามทำไม
อาหารคือ ธรรมโอสถมิแล้ว เมื่อกิน คือลงมือปฏิบัติที่ไม่ต้องถามดอก
ถ้ามันถึงเมืองอ้อ เมืองพ้อ แล้วมันจะออกปากอุทานว่า ... อ้อ! เป็น
อย่างนี้เอง !...”

๑๗๑.

พราณบุญหนาผู้ใจบาป

หลวงปู่ขาว อนาลโย เล่าว่า สมัยที่ท่านมาอยู่ที่ถ้ำกลองเพล ใหม่ๆ นั้น ในถ้ำมีพระพุทธรูปขนาดต่างๆ มากมาย ทั้งที่ซ่อนไว้ในที่ลับตาคน ทั้งที่ประดิษฐานในถ้ำอย่างเปิดเผยแต่ดั้งเดิม ที่คนนำมาประดิษฐานรวมไว้ในถ้ำนั้นมีมากมาย แม้พระพุทธรูปทองคำ เงิน นาก ทองสัมฤทธิ์ ก็มีไม่น้อย “แต่ถูกรมารศาสนาเอาไปกินเรียบวุธไม่มีเหลือมานานแล้ว” เหลือแต่พระพุทธรูปธรรมดาที่เห็นกันอยู่ที่นี่เท่านั้น

ตามธรรมดาพระพุทธรูปทั้งหมด ย่อมเป็นที่กราบไหว้บูชาของชาวพุทธทั่วไป ไม่มีใครถือเป็นของเสียนียดัจฉัยให้โทษทุกข์แต่อย่างใด แม้จะเป็นคนดีคนชั่วขนาดไหน เมื่อมาเจอพระพุทธรูปเข้าจิตใจย่อมอ่อนโยน เคารพกราบไหว้บูชา ไม่ถือเป็นอริศัตรูแต่อย่างใด

พระพุทธรูปที่ถ้ำกลองเพลนี้ก็เช่นเดียวกัน พวกนายพราณที่มาพักค้างคืนที่ถ้ำต่างก็กราบไหว้บูชา และขออธิษฐาน ขอขมาลาโทษในสิ่งที่ตนทำ

ในบรรดานายพราณที่มาพักที่ถ้ำกลองเพล มีนายพราณพิสดารคนหนึ่งชื่อ **นายบุญหนา** (ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ เรียกว่า นายบาปหนา)

มีวันหนึ่ง พรานบุญหนาเที่ยวล่าสัตว์ไปตั้งแต่เช้าจนค่ำแต่ไม่เจอสัตว์ใดๆ เลยแม้แต่ตัวเดียว รู้สึกหงุดหงิดเปลี้ยทั้งกายทั้งใจ จึงได้เข้ามาแวะพักที่ถ้ำกลองเพล ซึ่งมีเพื่อนพรานคนอื่นๆ เข้ามาพักอยู่ตามปกติ

ด้วยความหงุดหงิด พรานบุญหนาเลื้อยไปเห็นพระพุทธรูปในถ้ำ มีทั้งองค์ใหญ่องค์เล็กจำนวนมากมาย พลันความคิดชั่วของแกก็ผุดขึ้นมา แกกล่าวหาว่า คงเป็นด้วยพระพุทธรูปทั้งหลายนี้แหละที่แกล้งแก ทำให้แกไม่สามารถล่าสัตว์มาเป็นอาหารเลยแม้แต่ตัวเดียว

ด้วยความวิตถาร แยกไปยกพระพุทธรูปน้อยใหญ่มาตั้งแถวเรียงกันเหมือนกองทหาร แกเอากิ่งไม้มาถือเป็นเช้ในมือ แกทำหน้าที่เป็นนายทหารฝึกแถว สั่งพระพุทธรูปให้ซ้ายหันขวาหัน พร้อมทั้งชี้แซ่หวดพระพุทธรูปองค์ที่แกเห็นว่าอ่อนแอหรือไม่ทำตามคำสั่ง

ปากแกก็สั่ง บ่น สั่งสอนอบรมพระพุทธรูป เพื่อให้หลาบจำ คราวหน้าจะได้ไม่แกล้งแกอีก

บรรดาเพื่อนพรานพยายามห้ามปราม แกก็ไม่ฟังเสียง พรานเหล่านั้นจึงต่างหลบหนีกลับบ้าน โดยไม่มีใครกล้าบรีปากอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้

เมื่อพรานบุญหนาแกลบรรมพระพุทธรูปจนหน้าใจแล้วแกก็กลับบ้าน บรรดาญาติพี่น้องและคนในบ้านต่างปิดปากเงียบไม่มีใครกล้าทักถามแกในเรื่องที่แกทำ บรรดาเพื่อนพรานก็หลบหนีไม่กล้ามาพบหน้า คงเพราะกลัวเกรงความบ้าของแก ต่างคนต่างนั่งเฉยเหมือนคอยเฝ้าดูเหตุการณ์ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นหรือไม่

พอดตกกลางคืน พรานบุญหนาเริ่มมีอาการคันตามร่างกาย แล้วกลายเป็นตุ่มคันไปทั้งตัว ปวดแสบปวดร้อนไปหมด ทั้งแสบทั้งคัน จนทนไม่ไหว ครวญครางร้องหาให้คนช่วย

พวกเพื่อนพรานของแกหนีหมด ไม่มีใครกล้ามาเยี่ยมดูอาการ ก็มีเพียงคนเฒ่าคนแก่มาช่วยเหลือ แม้จะหาหูกหาหยามาทาмаแก้ไข อย่างไรก็ตามอาการก็ไม่ทุเลา มีแต่จะเห่อลุกลามมากขึ้นไปทั่วทั้งตัว อาการคัน ปวดแสบปวดร้อนเพิ่มมากขึ้นสุดแสนจะทนทานได้

คนแก่พยายามถามเลียบเคียงว่า ให้แกล้งนึกดูว่าในระยะนี้ แยกไปทำเรื่องอะไรที่ไม่ดีไม่งามบ้าง เพราะดูอาการของแกมันผิดปกติธรรมดาทั่วไป คงไม่ใช่เรื่องธรรมดาแน่

ในที่สุดพรานบุญหนาก็สารภาพออกมาเกี่ยวกับการไปทำไม่ดีกับ **พระพุทธรูปที่ถ้ำกลองเพล** แกล้งยกไปกราบขอขมาแต่ยังไม่สามารถไปได้ในเวลานั้น เพราะเป็นเวลากลางคืนและแกยังป่วยอยู่

คนเฒ่าคนแก่จึงให้ไปหาพระพุทธรูปมาองค์หนึ่ง จัดดอกไม้ธูปเทียนให้แกกราบขอขมา ปรากฏว่าอาการแสบคันของแกค่อยทุเลาลงอย่างน่าอัศจรรย์

เมื่อแกหาย และมีเรี่ยวแรงแล้ว ก็จัดดอกไม้ธูปเทียนไปกราบขอขมาพระพุทธรูปในถ้ำ ที่แกก่อความไม่ดีเอาไว้

แล้วก็ปฏิญาณตนเลิกอาชีพพราน เลิกฆ่าสัตว์ตัดชีวิตตั้งแต่นั้น

สาธุ! นับว่าโชคดีที่แกกลับตัวกลับใจได้ทัน

๑๗๒.

บทเรียน จากพรานบุญหนา

ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ ได้ให้ความเห็นว่า เรื่องของพรานบุญหนา เป็นตัวอย่างสุดๆ ร้อนๆ ในสมัยปัจจุบันซึ่งถูกกิเลสขโมยก่อไฟ แล้วก็มาหลอกให้พรานแกเข้ากองไฟด้วยความคึกคะนอง จับพระพุทธรูปอันเป็นสิ่งวิเศษศักดิ์สิทธิ์โดยธรรม มาฝึกทหารและเมียынดีด้วยประการต่างๆ จนกระทั่งเจอดี คือร่างกายเกิดพุพองหนองไหลขึ้นสดๆ ร้อนๆ ต่อหน้าต่อตา จะเป็นจะตายแหละ เตรียมลงนรกทั้งเป็นทั้งตายขณะนั้น

จึงมีเทวบุตรมาโปรดให้เห็นโทษแห่งการกระทำของตน และได้กลับตัวมาทางธรรม ยอมรับความจริงว่าบาปมี บุญมี จึงรอดพ้นภัยพิบัติไปในเวลานั้น ไม่ถูกกิเลสตัวพาให้มีตบอดลากลงนรกทั้งเป็นเสียทีเดียว ชนิดจมไปเลยไม่มีวันโผล่

...เราชาวพุทธทั้งหลาย จึงควรพิจารณาไตร่ตรองด้วยดี ในหลักความจริงแห่งธรรมที่จอมปราชญ์แสดงไว้ และความจอมปลอมของกิเลส ที่คอยกระซิบหลอกลวงภายในใจตลอดเวลา อย่าเห็นแก่ได้ แก่กินแก่โกง อย่าเห็นแก่ตัวจัด อันเป็นสายทางให้ลบหลู่ทำลายทรัพย์สินสมบัติและจิตใจผู้อื่น ซึ่งเป็นเรื่องก่อไฟนรกเผาตัวทั้งมวล

ธรรมของปราชญ์ ท่านสอนให้กลัวในสิ่งที่ควรกลัวโดยธรรม
เช่นบาป เป็นต้น และสอนให้กลัวในสิ่งที่ควรกลัว เช่นบุญ เป็นต้น ซึ่งเป็นคำสอนที่ถูกต้องต่อความจริงโดยถ่ายเดียวไม่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนเลื่อนลอยเหมือนกลวงของกิเลสทุกประการ ใครเชื่อมั่นจบทั้งสิ้น ไม่มีคำว่าพินว่าพู่เหมือนคนเชื่อธรรม

นับแต่เรื่องนายบุญหนากระห่อนออกไปสู่ประชาชนทั้งบริเวณใกล้เคียงและกว้างขวางได้ทราบทั่วถึงกันแล้วต่างก็กลัวกัน ไม่กล้ามาทำบุญอยู่บ้านเหมือนแต่ก่อน บริเวณถ้ำและแถบนั้นจึงเป็นสถานที่สังัดวิเวก ควรแก่การบำเพ็ญสมณธรรมของพระรุดงคกรรมฐานทั้งหลาย เพราะชาวบ้านแถบนั้นถือเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ ไม่กล้าทำอะไรตามใจชอบดังแต่ก่อน

หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมปนฺโน

๑๗๓.

แม่ชีสา

หลวงปู่ขาว อนาลโย เล่าให้ศิษย์รุ่นหลังๆ ฟังว่า ช่วงที่ท่านมาอยู่ถ้ำกลองเพล สมัยแรกๆ นั้น ทั้งพระทั้งเณรได้พึ่งพาอาศัยแม่ชีเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องอาหารการบิณฑบาต

แม่ชีจะจัดหาอาหารถวายหลวงปู่ ถวายพระเณร ส่วนใหญ่ก็จะเป็นผักและยอดไม้ของพืชป่าต่างๆ ที่พอจะฉันได้ ที่อยู่ในบริเวณนั้น มีน้ำพริกปลาร้าบ้าง น้ำพริกน้ำปลาร้าบ้าง บางครั้งปลาร้าไม่มี น้ำปลาไม่มี ก็จิ้มกับเกลือบ้าง ก็เท่านั้นแหละ

หลวงปู่ พูดเตือนพระเณรอยู่เสมอว่า มิได้ฉันให้อ้วนให้พี แต่เพียงเพื่อให้ธาตุขันธ์มันอยู่ได้เท่านั้นเอง

สมัยนั้นการเดินทางมาวัดลำบากมาก ต้องลัดเลาะมาตาม สุ่มทุมพุ่มไม้ ข้ามภูเขา ข้ามน้ำ ซึ่งตอนนั้นสะพานข้ามลำห้วยใช้ขอนไม้สองท่อนมัดติดกัน พออาศัยข้ามได้เท่านั้นเอง

ประชาชนที่มามีพลัดตกน้ำบ่อยๆ ถ้าเดินไม่ระวัง

เนื่องจากความโกลกันดารนี้เอง จึงทำให้ขาดแคลนอาหารการฉัน ต้องอาศัยแม่ชี ซึ่งตอนนั้นมีแม่ชีเพียง ๒ - ๓ คนเท่านั้น ต่างก็ช่วยกันอย่างขมกเขม่นทีเดียว

หัวหน้าแม่ชีชื่อ **แม่ชีสา** ได้สละชีวิตฆราวาสออกบวชชิติตตาม**หลวงปู่**มาตลอดโดยมิได้ย่อท้อ เมื่อครั้งหลวงปู่จำพรรษาที่**ภูถ้ำคือ** ก็ได้**แม่ชีสา** ตามไปอุปฐาก พร้อมกับบำเพ็ญภาวนาของตนไปด้วย หากมีข้อขัดข้องในการภาวนาหรือในธรรมบทใดอันใดก็ได้เรียนถาม**หลวงปู่**อยู่เสมอ

เป็นอันว่า**แม่ชีสา** ท่านได้ประโยชน์อันมหาศาลถึงสองประการด้วยกัน คือ ได้**อุปฐากหลวงปู่** หนึ่ง และได้**บำเพ็ญสมาธิภาวนา** ไปด้วย หนึ่ง

ครั้นมาอยู่**วัดถ้ำกลองเพล** **แม่ชีสา**ก็ตามมาอุปฐากรับใช้**หลวงปู่**และพระเถระในวัดเสมอมา

หลวงปู่ ได้พูดถึง**แม่ชีสา**ว่า **แม่ชี**แก่ภวนาดีมากและยัง**ละซี**ได้**อิกตั้งสองกอง** คือ “**ซีโลก**” แก่ก็ไม่มี แก่อยู่อย่างมัธยัสถ์ ถือของใช้เก่าๆ อยู่กุฏิเล็กๆ มุงหญ้าคาเท่านั้นเอง เวลาฝนตกมันก็รั่วบ้าง ต้องย้ายที่นอนของแก่อยู่เรื่อย แต่ส่วนมากแล้วแก่จะไม่ค่อยนอนอยู่แล้ว จึงไม่เกิดปัญหาแต่อย่างใด

อิกกองหนึ่งคือ “**ซีโกรธ**” แก่ก็ไม่มี ไม่มีการแสดงอาการทั้งทางกาย วาจา ใจ ของความโกรธให้เห็นเลย มีแต่จิตใจอันสดชื่น ยิ้มแย้มแจ่มใส สงบเสงี่ยม ล้ำรวม

เมื่อครั้งหนึ่ง **หลวงปู่** ได้ชี้ให้**พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ** กับ**พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภิรโต** (เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน) ไปตำ**แม่ชีสา** เพื่อทดสอบดูว่าแก่และความโกรธได้หมดแล้วจริงหรือ

พระอาจารย์ทั้งสอง พากันไปดูตำแม่ชีสาถึงภูมิจของแกเลยที่เดียว
 ต่ำว่าอยู่นานจนพอใจแล้วจึงหยุด แม่ชีสาหัวสีกงๆ ในตอนแรกเหมือนกัน
 ด้วยไม่รู้สาเหตุ แกประณมมือนั่งฟังพระอาจารย์ทั้งสองด้วยอาการ
 สงบนิ่ง

เมื่อ**พระอาจารย์ทั้งสอง**ดูจบบแล้ว แม่ชีก็ปวารณาว่า “ขอให้อาจารย์ทั้งสองมาดำดิฉันให้บ่อยๆ ด้วย มันจะได้หมดกิเลสสักที”

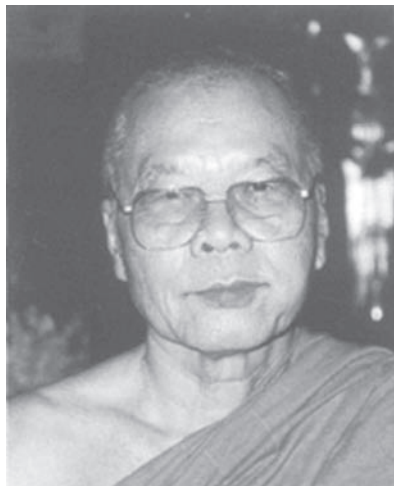
แล้วยังถามพระอาจารย์ทั้งสองอีกว่า “ท่านอาจารย์ดูดำดิฉันหมดหรือยัง หรือมีคำดำว่าอยู่อีก ดิฉันได้ยินได้ฟังแล้วมันซาบซึ่งเหลือเกิน เสียงดูต่ำเป็นเสียงธรรมทั้งหมดเลยเจ้าข้า”

ท่านอาจารย์จวน กับ **ท่านอาจารย์บุญเพ็ง** กลับมากกราบเรียน
หลวงปู่ เล่าแล้วต่างองค์ก็ต่างหัวเราะกันด้วยความขบขัน ด้วยแทนที่
 แม่ชีจะโกรธกลับถามว่าดำหมดหรือยังแล้วนิมนต์ให้มาดำบ่อยๆ
 อีกด้วย

พระท่านทั้งง และข้า!

พระอาจารย์จวน กุลเชฎโฐ

พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภิรโต

๑๗๔.

ตั้งเหล็กที่หมดสนิมแล้ว

หลวงปู่ขาว ได้พูดถึงแม่ชีสา ว่า “เหล็กดีชุบดีแล้ว ใช้ไปเถอะ ฟันไปเถอะ ถึงอย่างไรก็ไม่เป้ (บิ่น) หรอก ไม่หักไม่ขาดดอก แสดงให้เห็นแล้วว่า แม่ชีสาเป็นเหล็กที่ไม่มีสนิมแล้ว หมดสนิมแล้ว”

แล้ว**หลวงปู่**ก็กล่าวต่อไปอีกว่า “แม่ชีบางคน ใครจะต้อง ว่ากล่าวไม่ได้เลย เพราะหวงขี้ คือ ขี้โลก ขี้โกรธ อยู่ จึงเป็นเหล็ก ที่เต็มไปด้วยสนิม สนิมเต็มไปหมด ใช้การไม่ได้เลยทีเดียว”

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ **แม่ชีสา**ก็เริ่มป่วยเป็นไข้ บางวันก็หาย บางวันก็เป็น บางวันตอนเช้าหาย ตอนบ่ายก็เป็นไข้อีก เป็นเช่นนี้เสมอ แม้จะฉันทาก็ไม่ทุเลาขึ้นมาได้เลย ในที่สุด**แม่ชีสา**ก็สิ้นชีวิตดับขันธลง

ก่อนจะสิ้นชีวิตเล็กน้อย **แม่ชีสา**ได้สั่งบรรดาลูกๆ ซี่ของแก้วว่า “แม้ว่าแม่จะไม่ได้อยู่ด้วยก็ตามทีเกิด ขอให้ลูกๆ ทุกคนจงคอยดูแล ประณินับดีรับใช้**หลวงปู่**แทนแม่ด้วยนะ แม่หมดอายุสังขารเท่านั้น แล้วก็มรณะตามคติวิสัยของสังขารนั่นเอง”

เมื่อ**แม่ชีสา**สิ้นชีวิตลงแล้ว **หลวงปู่** พร้อมด้วยพระภิกษุ สามเณร เถร ชี และประชาชน ได้จัดการเผาศพ**แม่ชีสา**ตามประเพณี ของพระป่าที่ปฏิบัติกันมา

หลังจากงานเสร็จแล้ว **หลวงปู่**พูดถึง**แม่ชี**สาวว่า “การบำเพ็ญภาวนาของเรา ได้รับความสุข ความสงบ สว่างไสวมาโดยตลอด ส่วนหนึ่งเป็นบุญบารมีของแม่สาที่ได้บำเพ็ญมา”

หลวงปู่เคยเทศน์สอนแม่ชีทั้งหลายว่า “จงทำใจให้เหมือนแผ่นดิน เพราะว่าแผ่นดินที่เราอยู่อาศัยทุกวันนี้มันไม่เคยโกรธใครทำใครเลย

จงทำใจให้เหมือนน้ำ เพราะธรรมชาติของน้ำ ย่อมเป็นของสะอาด ชำระของสกปรกได้ทุกเมื่อ และเป็นของดื่มกินเพื่อมีชีวิตช่วยเหลือแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายทั่วโลก

จงทำตนให้เหมือนผ้าเช็ดเท้า เพราะธรรมชาติผ้าเช็ดเท้าย่อมไม่มีความรักความชังฉันใด ใจเราก็ทำให้เหมือนกันฉันนั้น

เมื่อเราตั้งใจฝึกฝนอบรมได้เช่นนี้แล้ว ไปอยู่ที่ไหนก็มีแต่ความสุข ความทุกข์ใจจะไม่เกิดมีขึ้น

ขอให้ดูแม่ชีสาเป็นตัวอย่างอันดีงาม นำประพฤติปฏิบัติตามดังกล่าว นับว่าแม่ชีสามีความสุข ดังสุภาษิตที่ท่านกล่าวไว้ว่า **จิตตั้ง ทนตั้ง สุขาวะหัง** จิตที่ฝึกฝนดีแล้วนำมาซึ่งความสุข ทั้งโลกนี้และโลกหน้า ดังที่สอนพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติธรรมทุกอิริยาบถ”

ประชาชนมาทำบุญ ที่วัดถ้ำกลองเพล

๑๗๕.

สอนศิษย์เมื่อปี ๒๕๐๓

จากบันทึกของ**พระอาจารย์บวร พุทธภาณ** ในหนังสือ**ใต้จิตสำนึก** มีดังต่อไปนี้ :-

ครั้งต่อมาเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ **หลวงปู่**ไม่ได้ปรารถนาจะไปยังที่ใดอีก ท่านว่า**ถ้ากลองเพล**นี้เหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนามาก เป็นสถานที่กว้างขวาง เต็มไปด้วยหินผาป่าไม้่น่ารื่นรมย์ เราจะหลบหลีกปลีกตัวหาที่สงบสงัดและสบายเพื่อทำความเพียรบำเพ็ญภาวนา ก็ทำได้สะดวก

เมื่อพระภิกษุสามเณรทำข้อวัตรปฏิบัติแล้ว ท่านบอกพระภิกษุสามเณรในการสนทนาธรรม อย่าพูดเรื่องโลก พูดธรรมจึงจะพันทุกซ์ ถ้าประพฤติปฏิบัติจริงๆ แล้วก็เลสมันจะทนอยู่ได้หรือ

“แม้ตัวเราเองก็ไม่เคยนึกเลยว่าจะมาพันทุกซ์ได้ เรามันแสนจะโง่ แต่เรามันมีศรัทธา ไม่หวั่นไหว ไม่ย่อท้อ ใจเรามันมีความเพียรสุดแสน มีขันติอันสุดทนทาน”

“แม้แต่แก่ถึงขนาดนี้ มาสู้กับคนแก่ดูซิ” หลวงปู่พูดทำนองท้าทาย ทั้งพระหนุ่มเณรน้อยต่างก็ละอายท่านในการปฏิบัติและปฏิบัติทาของท่าน

เมื่อดูบนภฎิของ**หลวงปู่** จะไม่เห็นเลื้อไม่เห็นหมอนเลย ท่านบอกว่า เลื้อกับหมอน ถ้าอยู่ใกล้ๆ มันจะกล่อมให้เราร่วงเหงาหาวนอนเลยทันที จึงต้องเอามันหนีไปให้ไกล เพราะมันเป็นตัวส่งเสริมกิเลสชั้นยอดเลยที่เดียว และเป็นตัวกตถ่างธรรมอย่างสุดยั้ง

หลวงปู่ขาว อนาลโย

๑๗๖.

สอนเรื่องการฉัน

บันทึกของ**พระอาจารย์บวร พุฑธมาโณ** มีต่อไปว่า :-

หลวงปู่ตื่นนอนเวลาตีสาม แล้วก็ล้างหน้า ใ้หัวพระสวดมนต์ พอครั้นรุ่งสว่างท่านก็เข้าสู่ทางจงกรมด้วยใจอันสดชื่น จนถึงเวลา ภิกขาจารย์นิณฑบาท

ครั้นในเวลาบิณฑบาท ท่านให้มีสติพิจารณาแต่เฉพาะในบาตร เท่านั้น อย่าได้ส่งจิตใจออกไปภายนอกโดยเด็ดขาด

เวลาฉันภัตตาหาร ท่านก็ให้มีสติ วางกาน้ำ กระจโกลน อย่าให้เกิดมีเสียงดังเด็ดขาด เพราะเป็นการแสดงถึงความขาดสติ การเพอเรือ

ก่อนฉันต้องพิจารณา**ปฏิสังขาย** พร้อมแปลเสร็จเรียบร้อย แล้ว**หลวงปู่**ก็เสกใส่ข้าว เตือนบรรดาลูกศิษย์ไม่ให้เป็นผู้มีความตะกละ **มักกิน** ซึ่งให้เห็นการที่ท่านทรมานกิเลสตัวพยศ ให้มันกินด้วยความเป็นธรรม ด้วยสติ **อย่าให้กิเลสตัณหาเข้ามาเป็นตัวพากิน**

ถ้ากินไม่ถูก ไม่เหมาะสม ก็จะกลายเป็น **หิณะบริโภค** กินอย่างเห็นหน้า ต้องไปใช้หนี้ ไปเป็นควายไถนาให้เขา

เวลาฉันก็ต้องตั้งสติอย่าเพอเรือ ไม่ฉันเพื่อเล่น เพื่อมัวเมา เพื่ออ้วนพี ฉันอย่างนี้มันเป็นพิษ

จงฉันเพื่อบำเพ็ญพรตพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์เท่านั้น เพียงเพื่อบำบัดเวทนาเก่าและเวทนาใหม่ที่จะเกิดขึ้น ฉันอาหารเพื่อดำรง ชาติพันธุ์เพื่อการปฏิบัติธรรมเท่านั้น

๑๗๗.

การเลือกที่ บำเพ็ญเพียร

บันทึกการสอนของหลวงปู่ มีต่อไปดังนี้ :-

เมื่อเสร็จจากการทำภักตตกิจแล้ว ก็จะปิดกวาดศาลาโรงฉัน เรียบร้อยแล้วต่างองค์ต่างกลับกุฏิ เก็บอุปกรณ์ต่างๆ เสร็จก็เตรียมตัว สะพายย่าม แยกเบาะไปทำความเพียรในที่ต่างๆ เช่นเดินจงกรม พอสสมควร แล้วก็มานั่งสมาธิภาวนาต่อ

หลวงปู่ ท่านว่า สถานที่บางแห่ง พอกำหนดจิต จิตก็ลงรวม อย่างง่ายตาย และจะมีปัญญาธรรมเกิดขึ้นโดยไม่ต้องให้หมั่นค้นคิด อยู่ยาวนานนัก มันจะพิจารณาใคร่ครวญด้วยตนเองได้เลย

แต่สถานที่บางแห่งกลับทำให้จิตที่บ มีดมิตอดออกหลับแกมตื่น ไม่เป็นเรื่องเป็นราว จิตก็ไม่รวม หรือรวมเพียงชั่วคราวชั่วคราว ไม่สามารถ ทำให้เกิดปัญญาทางธรรมขึ้นได้

ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของ **เสนาสนะสัปปายะ** คือความเหมาะสม เกี่ยวกับด้านสถานที่ในการบำเพ็ญเพียร

เพราะ**เสนาสนะสัปปายะ** พระพุทธเจ้าจึงสอนให้เลือกที่เลือกทาง เพื่อให้เหมาะสมกับจริตนิสัยของตน การบำเพ็ญภาวนาจึงจะสัมฤทธิ์ผล

๑๗๘.

กิจวัตรในภาคบ่าย และค่ำ

เมื่อพระบำเพ็ญเพียรจนถึงเวลาประมาณบ่าย ๓ โมงจึงค่อย
กลับกุฏิ ปิดกวาดเสนาสนะ ตักน้ำใส่บริเวณศาลา ห้องส้วม ห้องน้ำ
ที่ล้างบาตร ล้างกระโถน สรงน้ำเรียบร้อย

แล้วไปรวมกันฉันน้ำร้อน น้ำยาสมุนไพรมันยาปรมัตถ์
บำรุงอัฐภาพพอสมควร

พอตกพลบค่ำก็ลงเดินจงกรม ภาวนาบำเพ็ญบุญกุศลต่อไป
จนถึงสองทุ่มสามทุ่ม แล้วก็ขึ้นกุฏิ พักผ่อนเพื่อให้หายเหนื่อย
หายร้อนพอสมควร แล้วห่มจีวรเฉลี่ยงป่า นั่งทำพรหม ไหว้พระทำวัตร
ตามอริยประเพณี เพื่อแผ่บุญกุศลไปให้บิดามารดา ครูบาอาจารย์
พระราชา พระราชินี พระราชบุตร ราชกุมาร ราชกุมารี ผู้มีพระคุณ
ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งปวงอันหาประมาณมิได้

เบื้องบนจนถึงที่สุดมหาพรหม เบื้องต่ำตั้งแต่อเวจีขึ้นไป
จนถึงมนุษย์โลก โดยรอบสุดขอบจักรวาล อนันตจักรวาล

ท่านทั้งหลายที่ต้องทุกข์ ขอให้พ้นจากทุกข์ ท่านทั้งหลายที่
ได้สุข ขอให้ได้สุขยิ่งขึ้นไป จงมีส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญ
ด้วยกาย วาจา ใจ แล้วนั้นเถิด

สุดท้าย ก่อนนั่งสมาธิภาวนา ให้ตรวจดูศีลให้บริสุทธิ์สะอาด สดใสภายในจิตใจ ถ้าหากประมาทพลาดพลั้งก็ขอขมาพระรัตนตรัย ว่า กายณะ วาจาณะ วัชระ เจตนะสา วา ฯลฯ เหมือนที่เราสวดมนต์ ทำวัตรเย็น

เสร็จแล้วก็บอกปาริสุทธิ ต่อพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ด้วยบทว่า “ปรีสุทโธหัง ภันเต ปรีสุทโธ ติมัง พุทโธ ธาเรตุ” (แม้บทที่สอง ที่สาม ก็เปลี่ยนเป็น ธัมโม สังโฆ ธาเรตุ)

แล้วก็มานั่งสมาธิภาวนาต่อไป

๑๗๙.

การนั่งสมาธิภาวนา

คำสอนของหลวงปู่ในการนั่งสมาธิภาวนา

... แล้วก็มาเตรียมนั่งสมาธิภาวนา โดยวิธีการนั่ง ก็ให้เอาขาขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ทำกายให้ตรง ดำรงสติให้ตั้งมั่น เฉพาะหน้า ไม่ส่งจิตไปในอดีตอันผ่านมาแล้วให้หวนกลับมาในจิตอีก ไม่ส่งจิตไปในอนาคตอันยังมาไม่ถึง หรือสร้างวิมานอันสวยงามของอนาคตขึ้นในจิตใจ

ให้กำหนดในปัจจุบัน ว่าเรากำลังนั่งสมาธิ น้อมเอาคุณพระพุทธเจ้ามาไว้ที่ใจ น้อมเอาคุณพระธรรมเจ้ามาไว้ที่ใจ น้อมเอาคุณพระสงฆ์เจ้าเข้ามาไว้ที่ใจ

ตั้งจิตไว้ที่จิต ตั้งใจไว้ที่ใจ โดยใช้ตัวสติเป็นตัวบังคับให้นิ่งอยู่กับคำปริกรรมว่า**พุทโธ** อารมณ์เดียว จนกว่าจิตจะลงรวมแล้วก็พักผ่อนอยู่ในความสงบอันนั้น

เมื่อครั้งจิตถอนออกมา ให้ใช้ปัญญาค้นคว้าในกายนี้ลงสู่ไตรลักษณ์ จนเห็นแจ้งประจักษ์ในไตรภพ ลงสู่ไตรลักษณ์อันเดียว

ผลงานค้นคว้าคือ จิตของเราจะรู้สึกสลดสังเวช เป็นเหตุทำให้เกิด**นิพพิทาญาณ** การเบื่อหน่ายใน **ชาติ** - ความเกิด **ชรา** - ความแก่ **พยาธิ** - ความเจ็บไข้ได้ป่วย **มรณะ** - ความตาย ความพลัดพรากจากของรักของเจริญใจทั้งหลาย

เห็นโทษของ **สมุทัย ใจ ตัณหา** พาเราเกิดตายอยู่บ่อยๆ ความเกิดหลายเป็นทุกข์หลาย หากความสุขไม่มี **มีแต่ทุกข์เกิดแล้ว ตั้งอยู่ ดับไป** ตกอยู่ในไตรลักษณ์ มีเกิดเป็นเบื้องต้น กลางก็เปลี่ยนแปลง ท้ายสุดก็นอนทับพื้นปลฐพี ให้ปลวกกินตาให้หมากินไส้ ถ้าไม่ฝัง เอาไว้ ผุงแรงผุงกาก็เป็นลามของมัน

อาหาระละกะปังจะโย สัตว์ทั้งหลายเป็นอยู่ด้วยอาหาร อาหาร จึงเป็นปัจจัยสำคัญของสัตว์ พิจารณาดู ว่าสรรพสัตว์ที่เกิดมาแล้ว ต้องหากินหาอยู่ ค่าไม่ได้ยื่น คินไม่ได้นอน ตากแดดตากฝนทนทุกข์ ทรมาน

อาหาระปริเยสิทุกขัง ทุกข์เพราะต้องเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง อันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง เพราะฉะนั้นทุกคนต้องระวังปากระวังท้อง

ถ้าจะพูดกันจริงๆ ละก็ บอกว่าถ้าข้าวไม่ตกถึงท้องอย่ามา ยุ่งนะ ผัวเมียเกิดศึกวิวาห์ก็ตอนนี้ ลูกฆ่าแม่ก็เรื่องนี้ เรื่องปากมันหิว เรื่องท้องมันอยาก

ถึงจะมีอาหารการกินดีแสนดีอย่างไรก็ตาม ก็ไม่พ้นเรื่องทุกข์ แต่ก็พากันหลงระเริงสำคัญว่ามันมีความสุข

ถ้ามาพูดความจริงของสภาวะธรรมแล้ว **กายนี้เป็นก้อนทุกข์ ก้อนธรรมทั้งหมด** ตั้งแต่หัวจรดเท้า ตั้งแต่เท้าจรดหัว หากช่องสุขในระหว่าง กลางมิได้เลยแม้แต่หย่อนนิด จึงเรียกว่า **กองทุกข์**

คือทุกข์ทั้งหลายมันมากองอยู่ในชั้น ๕ จึงสามารถแยกทุกข์ ออกเป็นกองๆ แล้วได้ถึง ๕ กอง กองหนึ่งรวมอยู่ที่รูป กองสองอยู่ที่ เวทนา กองสามอยู่ที่สัญญา กองที่สี่อยู่ที่สังขาร กองสุดท้ายกองห้า อยู่ที่วิญญาณ... ฯลฯ

๑๘๐.

ให้โอวาท พระเนรระหว่างพรรษา

พระอาจารย์บวร พุทฺธญาโณ ผู้รจนานั่งสือ ได้จิตสำนึก
บันทึกว่า ในช่วงเข้าพรรษาทุกๆ ปี ท่านหลวงปู่ขาว จะให้โอวาท
แก่พระเณรอยู่เสมอ ซึ่งได้ยกตัวอย่างมาพอเป็นสังเขป ดังต่อไปนี้ :-

หลวงปู่ ให้โอวาทว่า เราทั้งหลายมีจิตอันมุ่งหมายแล้วมาสู่
ร่วมกาสาวพัสตร์ของท่านพระบรมครูเจ้า ให้พวกเราทั้งหลายเข้าใจ
เสียว่า **วาสนาบารมีของเรามีสมควรอย่างยิ่งแล้ว**

มนุษยสมบัติของเราก็บริบูรณ์ เช่น อាកาร ๓๒ ครบบริบูรณ์ ธาตุ
๔ ชั้น ๕ ก็ครบถ้วน ไม่มีส่วนขาดส่วนเกิน สมควรแล้วที่จะมารับ
เอามรรคผล ธรรมวิเศษ ได้เป็นอย่างดี

อุปมาเหมือนดังว่า เรามีไธนาอันสมบูรณ์อยู่ เป็นแต่เพียงว่า
เราจะลงมือทำไธนานั้นหรือไม่เท่านั้นเอง ครั้นเราลงมือทำกันอย่าง
จริงจัง จังๆ แล้วมันก็ต้องได้รับผลของการกระทำนั้นอย่างแน่นอน
ไม่แคลาดครา เพราะการหว่านพืชเช่นไร ย่อมต้องได้ผลของพืชเช่นนั้น
ฉะนั้นแล

ผู้ทำกรรมดี ความดีก็จะเป็นผลตอบสนองทดแทนมาสู่ตัวเรา
ผู้ทำดีนั่นเอง

เอต พุทฺธา นสาสนํ นี้เป็นคำสอนของพระบรมครูเจ้า

๑๘๑.

เปรตร้องขอส่วนบุญ

หลวงปู่ขาว อนาลโย เล่าเกี่ยวกับเรื่องเปรตว่า :-

ในระหว่างเข้าพรรษาในแต่ละปี บรรดาญาติโยมเขามาทำบุญ **ข้าวประดับดิน** คือเมื่อทำบุญตามประเพณีแล้ว เปรตทั้งหลายจะได้มารับเอาข้าวและอาหารการกินอื่นๆ ไปกินกัน

หลวงปู่เล่าว่า ในวันทำบุญข้าวประดับดินนั้น มีอยู่ครั้งหนึ่งเวลาราวเที่ยงคืน **หลวงปู่**กำลังเดินจงกรมอยู่บริเวณกุฏิของท่าน ก็มีเสียงร้องโหยหวนดังมาจากถ้ำใหญ่ แล้วเสียงนั้นก็ดังใกล้เข้ามาทุกทีๆ

พอมาถึง**ผาผึ้ง** ซึ่งเป็นสามแยกทางเข้ากุฏิของหลวงปู่ เมื่อท่านมองดูไปตามทิศทางของเสียง ก็เห็นคนรูปร่างใหญ่โตสูงทึ่มหิน ตาขวาง ผิวดำจัด มันหันหน้ามาทางที่หลวงปู่อยู่ ร้องให้คร่ำครวญขอความช่วยเหลือจากท่าน แล้วมันก็ยืนอยู่ที่นั่นเป็นนานไม่ยอมหนีไปไหน

หลวงปู่บอกว่าเห็นแล้วน่ารำคาญ เพราะท่านกำลังเดินจงกรมอยู่ จึงพูดกับเจ้าผีเปรตตัวดำนั้นว่า “เจ้าผีเอ๋ย แกจะให้ใครมาช่วย ทำบาปไว้เองต้องได้รับผลบาปของแกเอง ทำความชั่วแล้วจะมาให้ใครช่วย อวยชัยให้เล่า จะไปทางไหนก็รีบไป จะมาร้องท่มร้องไห้หาสวรรค์วิมานอันใดอีกเล่า”

เมื่อมันได้ยิน**หลวงปู่**พูดอย่างนั้นแล้ว มันก็หันหลังเดินกลับไปทางเดิมที่มันมา

บรรดาลูกศิษย์ที่ฟังอยู่ก็เรียนถามหลวงปู่ว่า “ไม่ใช่เปรตตนนั้นมาร้องขอส่วนบุญจากหลวงปู่หรือครับ?”

หลวงปู่ตอบว่า “ก็ไม่รู้สิ แต่ถ้าหากบอกว่าเป็นเปรตจริงละก็จะพากันเชื่อหรือ เพราะทุกคนในที่นี้ไม่มีใครได้เห็นด้วย”

ลูกศิษย์จึงถามต่อไปว่า “แล้วท่านหลวงปู่ได้อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้พวกเขาหรือไม่?”

หลวงปู่ตอบว่า “การให้ส่วนบุญ เราอุทิศให้พวกเขาทุกวันๆ อยู่แล้ว ส่วนตัวนี้ไม่รู้มันไปเสวยทุกข์อยู่ที่ใดมามันจึงมาขออีก

เปรตนี้บางจำพวก เราอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แล้ว มันก็รับไม่ได้ก็มี เพราะพวกนี้มันมีบาปมีกรรมหนักมันเลยรับเอาส่วนบุญที่อุทิศให้ไม่ได้

เปรียบเสมือนคนไข้หนัก เราจะเอาอะไรให้กินเขาก็ไม่สามารถที่จะมารับไปกินได้ เพราะความทุกข์ในครั้งปางก่อนเข้าครอบงำเอาไว้ มันจึงต้องได้แต่รับทุกข์ต่อไป”

เมรุพระราชทานเพลิงศพ
ของหลวงปู่ ที่บริเวณ
วัดถ้ำกลองเพล

๑๘๒.

เปรตงูเหลือม เปรตแม่เสือ

จากเรื่องเปรตครั้งนั้น หลวงปู่ เทคนี่ให้ฟังว่า :-

ความโลภ เป็นเหตุให้คนทำกรรมชั่ว ครั้นตายแล้วก็ เป็นเหตุแห่งการตกนรก พอพ้นนรกมาแล้วก็มาเป็นเปรตเฝ้าทรัพย์สมบัติอันหวงแหนของตน ที่เก็บเอาไว้ ผังเอาไว้ เช่น เปรตงูเหลือม นอนขดเฝ้าสมบัติมิได้ไปไหนมาไหน

ความโกรธ ทำให้คนเสียคน กลายเป็นคนชั่ว เช่น ไปฆ่าคนเพื่อเอาทรัพย์สมบัติ เพื่อผ่อนคลายโทษะของตน เผาบ้านเผาช่องบุคคลอื่น

บางคนทำบุญทำทานกันใหญ่โตมโหฬาร แต่เสียเพราะความโกรธความมีโทษะ ความโกรธโหม่งกุศลผลบุญจนหมดสิ้นเมื่อหมดบุญหมดกุศล บาปก็พลอยทวีคูณขึ้น ผลทานก็หนี ผลศีลก็ไม่มี ผลภาวนาก็หนีเข้าป่าไปหมด ตายแล้วก็ไปเกิดเป็นเปรต แต่ไม่ใช่เปรตงูเหลือม แต่กลายเป็นเปรตเสือเพราะความโกรธ

ตัวเป็นคน ปากมีหนวดเหมือนเสือ ตีนมือเป็นเสือเหมือนเสือจริงๆ

หลวงปู่เคยถามเขาว่า “ทำไมหรือคุณโยมจึงมาเป็นเลื้อ ทำบุญจนจะหมดตัวอยู่แล้ว?”

เปรตเลื้อตอบว่า “ดิฉันโกรธมาก เมื่อความโกรธมันขึ้นมาอยู่ที่หน้าตา ดิฉันมองไม่เห็นใครเลย ต่ำพระต่ำเจ้า ต่ำข้าทาสบริวาร ต่ำลูกต่ำหลาน ต่ำผัวต่ำลูก ต่ำเชื้อต่ำชาติ ของที่เราเคารพนับถือ มีคุณมีค่าแต่เก่าก่อน ยกขึ้นมาต่ำจนหมดจนสิ้น เป็นเพราะความโกรธตัวเดียวทำให้ดิฉันหมดความดีคืออริยทรัพย์ ตายแล้วจึงเกิดมาเป็นเลื้อ เสรวยทุกขเวทนาเป็นเปรตเลื้ออยู่อย่างนี้แหละ”

เปรตแม่เลื้อกับเปรตงูเหลือมมันต่างกัน คือ เปรตงูเหลือมมีทรัพย์เฝ้า ยังมีความสุขและยินดีในทรัพย์สมบัติ แต่เปรตเลื้อไม่มีอะไรจะเฝ้า เพราะความโกรธเผาหมด เผาทั้งหัวใจเปรตให้ร้อนดังไฟสุ่ม

หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ มาราบเยี่ยมหลวงปู่ที่วัดถ้ำกลองเพล

๑๘๓.

โมหะ - ความหลง

หลง ไปได้เทศน์เกี่ยวกับเรื่องปรตต่อไปว่า :-

ความหลง เรียกว่า **โมหะ** เป็นกิเลสเหมือนว่าจะไม่มีพิษอะไรเลย ดักอยู่ในเบื้องหลังคอยสังการ ไม่ค่อยโผล่หน้าออกมาข้างนอก ความจริงแล้วมีพิษมากมายทีเดียว ยากที่จะบอกให้ทราบได้ ถ้าหากมันได้เกลี้ยกล่อมกัดกินหัวใจใครแล้วไม่ยอมมละวางหรือถอยออกจากใครง่ายๆ

ความโกรธ ความโลภ ละได้ง่าย หายเร็ว แต่มันจะกำเริบอีกเมื่อไรก็ได้ ถ้าไม่คอยระวังรักษามัน **แต่เจ้าความหลง ตัวโมหะ นี้ ละได้ยากมาก** ถ้าหากได้ปิดหู ปิดตา ปิดใจของใครแล้วแก้ไขไม่ตก เหมือนสอนปลาให้ว่ายน้ำบนบก สอนไก่ให้ดำน้ำ

กิเลสคือ **โมหะ** จึงเป็นสิ่งสำคัญ มันมีอิทธิพลโดยเราไม่รู้สึกรู้สีก ตัวเลย คือมันสามารถเข้าไปจับยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือใจ

เมื่อมันจับ **นายใจ** หรือ **พระยาจิตราช** ได้แล้ว สิ่งทั้งหมดจะต้องเป็นไปตามคำสั่งบังคับบัญชาของมัน เช่น ยกตัวอย่าง **รูป อนิจจัง** รูปทั้งหมดไม่เที่ยง แต่โมหะมันจะบอกให้มว่ารูปทั้งหมดเที่ยงแท้

พระบอกว่า สังขารทั้งหลายเป็นทุกข์อย่างยิ่ง มันจะบอกคนโง่ว่า สังขารเป็นสุขอย่างยิ่ง

สังขาร อนตตา สังขารไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน มันจะสอนคนโมหะ
คนหลงว่า เรานี้แหละเป็นใหญ่ ไม่แกไม่ตาย

คนทั้งหลายเมื่อถูกโมหะปิดตา จะพากันเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์
เห็นอย่างมั่นใจว่า นับแต่คนทุกซ์คนจน พ่อค้า ช่างนา นักบวช ตำรวจ
ทหาร ข้าราชการน้อยใหญ่ ต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาของมันทั้งนั้น

โมหะจึงเป็นปรตครองโลกมาช้านาน ไม่มีท่านผู้ใดครองความ
เป็นใหญ่ยิ่งกว่าโมหะ

ผู้ที่ถูกโมหะครอบงำแล้ว ตายไปตกนรกชื่อ **โลกันตนรก** กรรม
ส่งไปเกิดในที่มืด ไม่มีแสงอาทิตย์แสงจันทร์ แสงดาว แม้ประมาณ
แสงหิ่งห้อยเลย อยู่กับความมืดมิด ก็นึกก็กินอย่างมืดๆ แม้แต่สีแสงสว่าง
รัศมีของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสว่างเข้าไปถึงขนาดไหน สัตว์มืด
เหล่านั้นก็ให้เห็นเพียงแค่ว่าแสงหิ่งห้อยแล้วดับไปเท่านั้น

สัตว์มืดทั้งหลาย ทูรันทุรายทนต์ทุกซ์ทรมานอยู่นับแสนๆ ปี
การทนต์ทุกซ์ทรมานในหลุมนรกมันสุดแสนเข็ญ ยากจะบรรยายให้ผู้มีรู
ได้รู้ได้เห็น ให้ผู้มีเข้าใจได้เข้าใจได้

เวลาหลวงปู่ครูบาอาจารย์เทศนาให้เราฟัง เราก็ดูเฉยๆ ไม่สลด
สังเวช อุปมาเหมือนคนไม่เคยเป็นโรคมะเร็ง ถึงแม้จะขอร้องอย่าตีแม่เหล่า
ลูกบุญหรีว่ามันไม่ดี เป็นต้นเหตุเป็นอันตรายก่อโรคมะเร็งอันร้ายแรง
บรรดานักตี๋มสุราก็จะอมยิ้มเพราะเขาไม่เชื่อ

เมื่อเขาถูกโรคมะเร็งตีบเล่นงานแล้ว เขาก็จะทนต์ทุกซ์ทรมาน
กลิ้งเกลือกร้องไห้ด้วยพิษร้ายของโรคมะเร็งนั้น เมื่อถึงเวลานั้นเขาก็จะ
ร้องขอให้หมอช่วยชีวิตของเขาด้วยเถิด เพราะมันทุกซ์ทรมานเหลือเกิน

แต่เมื่อเวลาหอมขอร้องไม่ให้ตี้มเหล่า ไมให้สู้บนุหรี เขากลับอมยิ้ม เพราะไม่ยอมมเชื้อหอม แต่มาเวลานี้กลับมาขอให้หอมช่วยชีวิตเขา หอมก็อมยิ้มเหมือนกัน เพราะมันสายเสียแล้ว มะเร็งลามไปมากเกินที่ จะแก้ไขได้อีกแล้ว จะมีก็แต่ **กุสลา ธมฺมา** อย่างเดียว

อุปมาอุปไมยฉันใด พระพุทธองค์จึงเตือนว่า คนพาล เมื่อบาป กรรมที่ทำไว้ยังไม่ส่งผลมาให้เห็น เขาก็จะพูดทำทายเป็นนิสัยพาลสันดาน ชั่วว่า บาปไม่มี บุญไม่มี คนจะดีไม่ใช่ดีเพราะบุญแต่ดีด้วยการมีเส้นตี มีเงินมาก คนจะชั่วไม่ใช่ชั่วเพราะบาปแต่เพราะถูกกลั่นแกล้ง เป็นต้น

คนพวกนี้ทำดีเพราะเอาหน้า เพื่อประจบสอพลอ ไม่ใช่ทำดี เพราะต้องการความดี ไม่ใช่เพื่อบูชาคุณและการสงเคราะห์ **บาปและบุญ เมื่อเรากระทำบาปเพ็ญแล้ว มารวมอยู่จุดเดียว คือใจ**

เมื่อเราทำบุญมาก ใจบุญนั้นก็ถูกกุศลวิวัฒนาการให้เจริญเติบโต ขึ้นโดยลำดับ จนถึงจุดอิมัตถ์ คือ ความพอ มีกำลังมากเรียกว่า **พละ** หรือเรียก **มโนพละ**

มโนปุพฺพชฺคฺมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา

ธรรมทั้งหลายมีใจถึงก่อน มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จแล้วด้วยใจ

เพราะฉะนั้น การบำเพ็ญบุญกุศลทาน ให้ไว้พระ รักษาศีล บำเพ็ญ ภาวนา นักปราชญ์**จะต้องเตือนตนเสียก่อน หรือต้องตั้งใจ**เวลาถวายทาน ก็ตั้งใจให้แน่วแน่ จึงจะมีผลานิสงส์มาก

เวลาถือศีล ก็ให้ใจถือด้วย อย่าเป็นทำนองว่ามือถือสากปาก ถือศีล ไม่ตรงกัน มันป็นกลียวกัน มันไปด้วยกันไม่ได้เลยทีเดียว

แต่บางคนไม่มีสติ จะพูดก็พูดไปโดยมิได้พิจารณา หรือแบบ ไม่มีสติ ขาดสติ ดังคำพังเพยที่ว่า **“ไวปากเสียศีล ไวตีนตกต้นไม้”**

๑๘๔.

กินหลายบ่หายอยาก

หลวงปู่ขาว อนาลโย เคยแสดงธรรมเตือนพระภิกษุสามเณร ให้ตั้งใจทำความเพียร อย่าเห็นแก่กินแก่นอน ท่านพูดเป็นปริศนาธรรม ว่า “กินหลายบ่หายอยาก”

หลวงปู่บอกว่า คำว่า **กิน** มีความหมายกว้างขวางไม่ใช่เฉพาะ กินอาหารเท่านั้น เช่น กินดินกินหิน กินกรวดกินทราย กินไม้ กินเหล็ก กินจีปาณะ ฯลฯ

หลวงปู่ท่านหมายเอาว่า **ตัณห์มันพากิน**

หลวงปู่ได้ยกนิทานประกอบว่า มีชายยากจนเข็ญใจบ่นเข้าบ่นเย็น ว่าทุกข์ว่ายาก ขอให้พระอินทร์ช่วยเหลือ พระอินทร์จึงเสด็จลงมาเพื่อ ทดสอบลองใจนายทุกข์ตายจากคนนั้น

พระอินทร์พูดว่า “เราคือพระอินทร์ จากสวรรค์ลงมาเพื่อโปรด แก่สรรพสัตว์ผู้ร้องขอไปยังเรา เธอต้องการสิ่งใดขอให้รีบบอกแก่เรามา อย่าได้ชักช้าเลย”

ชายผู้นั้นสุดแสนดีใจ จึงพูดโดยทันทีว่า “เมียของข้าพเจ้าก็มีแล้ว ลูกหลานของข้าพเจ้าก็มีแล้ว ยังขาดก็แต่เงินทองดอกพระเจ้าข้า”

พระอินทร์สั่งการให้พระวิษณุกรรมเอาเงินทองมาให้นายทุกข์คนยากนั้น แล้วถามว่า “แล้วเจ้าจะให้เอาเงินทองใส่ไปที่ไหนกัน?”

ชายคนนั้นตอบว่า “ขอจงเทใส่ตัวของข้าพเจ้านี้เถิด หากข้าพเจ้า
เพียงพอเมื่อใดแล้วจะบอกพระเจ้าข้า”

พระวิษณุกรรมเทเงินทองรอบตัวจนสูงถึงหัวเข่า แล้วถามเขาว่า
พอหรือยัง

เขาตอบว่า “ยังไม่พอดอกพระเจ้าข้า ขออีกถึงสะเอวเถิด
พระเจ้าข้า”

เมื่อเทไปถึงสะเอว เขาบอกว่า “ยังไม่พอดอกพระเจ้าข้า ขออีก
ถึงหน้าอกของข้าพเจ้าด้วยเถิด”

พอเทถึงหน้าอกเขาก็บอกว่า “ยังไม่พอดอกพระเจ้าข้า ข้าพเจ้า
ขอถึงเพียงปากพระเจ้าข้า”

พระอินทร์กล่าวว่า “เจ้าเอาแค่ปากนี้พอจะ เตียวจะกินข้าวกินปลา
ไม่ได้”

ชายทุกคนต่างก็บอกว่า “ขออีกเถิดพระเจ้าข้า เอาแค่หัวของ
ข้าพเจ้าเถิด”

พระอินทร์บอกว่า “ถ้าถึงหัวแล้วเจ้าจงพอนะ”

พระวิษณุกรรมเทเงินทองจนสูงถึงหัว ชายทุกคนต่างก็ยกมือ
ทั้งสองชูขึ้น ทำท่ากวักเรียกให้เทลงอีก เพราะปากพุดไม่ได้

พระอินทร์ก็สมเพชในความไม่อิ่มไม่พอของเขา จึงตรัสบอก
พระวิษณุกรรมว่า “เทให้ท่วมมือมันเลย ให้มันดับชีวาวายเสียให้รู้
แล้วรู้รอด จะได้ไม่ต้องมาขอเราอีก”

พระวิษณุกรรมเทเงินทองจนท่วมมือทั้งสองข้าง ชายผู้หนึ่งหยุดนิ่ง
ไม่ไหวติง พระอินทร์จึงให้พระวิษณุกรรมโยยเงินลงมา ชายคนนั้น
ก็ตายสนิท แลปลิ้นออกมายาวเป็นคืบ

พระอินทร์ได้เสกให้เขาฟื้นขึ้นมา เขายังรู้สึกงุนงงเพราะลึนสติไปชั่วขณะ พระอินทร์พูดว่า “เจ้าเป็นอย่างไรบ้างเห็นหรือไม่ **กินหลายไม่หายอยาก** โลกจนถูกตัดหามันลากคอ ทับคอ ทับหัว จนหายใจไม่ได้ หากเราไม่ช่วยไว้แกก็คงเป็นผีไปแล้ว

จะกินก็ให้พอประมาณ อย่าให้มากจนถึงปากคอแตก คนไม่รู้จักประมาณนั้นตายมามากต่อมากแล้ว พรหมณ์ชุกชุกตายท้องแตกตาย เพราะกินมากนอนมากไม่รู้จักตื่น

การนอนก็เพียงพอพักผ่อนร่างกาย หรือพักผ่อนธาตุขันธ์เท่านั้นเอง นอนมากก็ไม่ใช้ของดี ไม่มีใครเป็นเศรษฐีเพราะนอนมากเลยสักคน”

หลวงปู่สอนว่า ทางพุทธศาสนาดีเตียนคนนอนมากกินมาก มีโทษหลายสถาน เช่น เรียนไม่ทันเขา ทำงานก็ล่าช้า ง่วงซึม หลงลืมเก่ง และยังได้ชื่อว่าไม่รักษาประโยชน์ให้ครอบครัว ยังผลให้เกิดความพิณาศมาสู่ครอบครัวทั้งปัจจุบันและอนาคต

หลวงปู่ย้ำว่า นอนมาก ยังหมายถึง **นอนจิตนอนใจ** ไม่คิดไม่อ่าน ไม่สานไม่ก่อ อยู่บ้านก็เป็นคนขวางบ้านเป็นแมงดาเกาะหลังเขากิน เป็นเหลือบ ริน ดูดกินเลือดเขา

อยู่วัดอยู่วาอาราม ก็เป็นคนขวางวัด ไม่ทำกิจการอันใด คอยแต่จะกินอยู่ท่าเดียว จัดเป็นคนในจำพวกคนจัฏฐุโร เขาตื่น - ตัวนอน เขาสอน - ตัवलบ เวลากินวิ่งใส่ เวลาใช้วิ่งหนี เวลาได้ความดีบความดี เสนอตัวเข้าไปขอแบ่ง ประจบสอพลอ...

ก็ขอจบไว้แค่นี้ **หลวงปู่**บอกว่า ทั้งพระทั้งโยมให้ **โอบนโยโก** ให้น้อมนำมาพิจารณาเพื่อเตือนตน

๑๔๑.

อานิสงส์ ของการเดินจงกรม

หลวงปู่ขาว อนาลโย เคยเทศน์สอนศิษย์เกี่ยวกับการเดิน
จงกรม ว่า มีอานิสงส์มาก

หลวงปู่บอกว่า ที่ว่ามีอานิสงส์มากนั้น เราเห็นด้วยตนเอง คือ
เมื่อครั้งหนึ่งกำลังเดินจงกรมอยู่ ก็แลเห็นรุกขเทวดา หรือ ภูมิจ้ำที่
อันสิงสถิตอยู่ในบริเวณนั้น มายืนประนมมือถือธูปหอมกำใหญ่ส่งกลิ่น
ฟุ้งกระจายไปทั่วบริเวณนั้นเลยทีเดียว แต่กลิ่นธูปนั้นหอมไม่เหมือนธูป
ของเมืองมนุษย์เลย มันหอมเย็นๆ อย่างไม่เคยได้กลิ่นนี้มาก่อน ทำให้
เกิดความสดชื่นเบิกบานใจยิ่งนัก

ผู้ถือธูปกำลังยืนประนมมือนมัสการพระพุทธรูปฐานผู้มีความ
เพียรอยู่ อย่างนอบน้อมเป็นยิ่งนัก

บรรดาลูกศิษย์ได้เรียนถามหลวงปู่ว่า “เขามายืนประนมมือ
อยู่อย่างนั้นเพื่อจุดประสงค์อันใด?”

หลวงปู่ตอบว่า “เขามารอคอยอนุโมทนาส่วนบุญกับเรา ในบางแห่ง
นั้น เมื่อเรานอนมากๆ เขาก็จะมาเรียกให้ลุกขึ้นนั่งภาวนาสมาธิ หรือ
บางรายร้ายกว่านั้น เขาจะมาจับขาพระที่นอนมากให้ลุกขึ้นเดินจงกรม
แล้วเขาก็รอคอยอนุโมทนาสาธุการในส่วนบุญส่วนกุศลนั้น”

สำหรับอันಿಸงส์ของการภาวนาเดินจงกรมนี้ ได้แก่

ช่วยการเดินทางไกล ไฟธาตุย่อยอาหารดี มีพลาณามัย ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ จิตตั้งมั่นเป็นสมาธิถอนไต้ยาก เทวดาฟ้าดินทั้งหลายอนุโมทนาสาธุการด้วยอย่างทั่วถึง

เพราะฉะนั้น หลวงปู่จึงชอบการเดินจงกรมมาก แม้ท่านจะถึงช่วงวัยชราเดินจงกรมที่พื้นดินข้างล่างไม่ได้ ก็จะได้เดินจับราวกุฎิ ด้านบน เดินอยู่มิได้ขาด จนกระทั่งชรามากจนถึงขนาดจับราวกุฎิเดินไม่ได้ ก็ยังให้พระภิกษุสามเณรช่วยพยุงให้ท่านเดินมิได้ขาดเลย จนถึงวันท่านมรณภาพ

การเดินจงกรมจึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้หลวงปู่มีอายุยืนยาวมาก

หลวงปู่เล่าว่า พระอาจารย์ใหญ่มั่น ฐริทตฺโต เคยบอกว่า พระอาจารย์บุญ ญณฺวารุฑฺโฒ (พระกรรมวาจาจารย์ของหลวงปู่หลุย และหลวงปู่ขาว) ท่านไม่ค่อยเดินจงกรม อายุจะไม่ยืนดอก ก็เป็นจริงอย่างท่านว่า คือพระอาจารย์บุญท่านมีอายุเพียง ๔๔ ปี ท่านก็มรณภาพแล้ว น่าเสียดายยิ่งเลยทีเดียว

หลวงปู่ว่า พระอาจารย์บุญท่านจะนอนเอานิพพาน แล้วท่านได้จริงๆ เพราะท่านมีความสุขุมคัมภีรภาพมากเวลาท่านมรณภาพ

หลวงปู่บอกว่า ที่ท่านเองชอบเดินจงกรมมาก อีกสาเหตุหนึ่งก็เพราะว่า ถ้าท่านนอนภาวนา พุท - โธ แล้ว ภาวนาได้ไม่เท่าไรก็จะหลับเสียก่อน เพราะสิ่งไม่ดีหรือความชั่วนี้เราทำเพียงนิดเดียวมันก็ไหลไปเลยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ไม่ต้องเสียค่าครูมาสอนให้มันเปลืองเงินเปลืองทอง

แต่ถ้าทำความดี มันต้องยากลำบากเป็นธรรมดา

หลวงปู่ชอบนำ มากกว่าแนะ

ภายหลังจากที่หลวงปู่ขาว อนาลโย มาพำนักประจำที่ถ้ำกลองเพลแล้ว ก็มีทายกทายิกาชาวอุดรบ้าง หนองคาย สกลนคร และจากกรุงเทพฯ บ้าง มีศรัทธามาขอสร้างกุฏิและถ้ำน้ำถวายเป็นพุทธบูชา เพื่อให้พระเถระได้อยู่อาศัย พร้อมทั้งมีน้ำดื่มฉันที่สะดวกสบายยิ่งขึ้น

ถ้ำน้ำที่คณะศรัทธาสร้างถวายก็มีขนาดจุน้ำได้ประมาณ ๑,๕๐๐ ปีบ ก็นับว่าสะดวกสบายในเรื่องน้ำมาก

นอกจากนี้ก็มีผู้ศรัทธามาขออนุญาตต่อเติมเสริมแต่งบริเวณถ้ำหินออกไปอีกเล็กน้อย เทพื้นปูนซิเมนต์ให้ระดับของพื้นเรียบเสมอกัน พร้อมทั้งซ่อมแซมกุฏิเดิมซึ่งเป็นกระท่อมเล็กๆ ให้เป็นกุฏิถาวรขึ้น

ภายหลังจากปรับถ้ำให้เป็นโบสถ์เรียบร้อยแล้ว ก็ได้สร้างพระพุทธรูปขึ้นอีก ๔ องค์ขนาดกลาง ดังที่เห็นอยู่ในโบสถ์ (ถ้ำ) ในปัจจุบัน โดยอาศัยช่างจากพระลูกศิษย์ เช่น พระอาจารย์บุญ พระอาจารย์คล้าย พระอาจารย์สิงห์ ตลอดจนพระเถระภายในวัดช่วยเหลือกันจนสำเร็จ

สำหรับด้านการประพฤติปฏิบัติ การเจริญภาวนาพระกรรมฐานหลวงปู่ได้ชักจูงศิษย์ให้ปฏิบัติกันโดยสม่ำเสมอ และโดยเคร่งครัด โดยองค์หลวงปู่เองนั้น ท่านจะชอบนำมากกว่าแนะ

คือ **หลวงปู่จะทำองค์ท่านให้เป็นตัวอย่างเสมอๆ** ในเรื่องข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ เป็นต้นว่า เห็นอะไรขาดตกบกพร่อง ไม่เหมาะไม่ควร ท่านก็จะลงมือทำเองเสียก่อน เมื่อลูกศิษย์ลูกหาเห็น**หลวงปู่**ท่านทำแล้ว จึงได้เกิดความคิด เกิดสำนึกขึ้นมาในภายหลัง ทั้งเรื่องเล็กน้อยและเรื่องใหญ่

บางทีลูกศิษย์ไม่ได้นำกระโถนมาให้ **หลวงปู่**ก็จะเดินไปหยิบมาเอง โดยไม่บอกใครเลย บรรดาลูกศิษย์ต่างก็มองตามองค์ท่าน ด้วยความสำนึกผิดอยู่ในใจ

บางที่ท่านเดินไปเก็บเครื่องไม้เครื่องมือ มีดพร้า จอบ เสียม ที่ทิ้งอยู่ในที่ต่างๆ **หลวงปู่**ก็ไปเก็บมาไว้ในที่ของมันให้เรียบร้อย

จึงเรียกว่า หลวงปู่ท่านนำมากกว่านะ

บางครั้งเห็นใบไม้ร่วงหล่นลงมาตามบันไดกุฏิ **หลวงปู่**จะต้องก้มเก็บด้วยมือของท่านเอง ไปทิ้งในที่ที่ควรทุกครั้งไป

การกระทำของ**หลวงปู่** ทำให้บรรดาลูกศิษย์รู้จักสังเกตุ หูไว ตาไว ไม่ปล่อยนิ่งดูตาย และพยายามทำตามอย่าง**หลวงปู่**โดยที่**หลวงปู่**ไม่ต้องว่ากล่าวตักเตือน

เกี่ยวกับข้อวัตรในการปฏิบัติภาวนา ไม่ว่าจะนั่งสมาธิ เดินจงกรม **หลวงปู่**ท่านปฏิบัติอย่างจริงจังและสม่ำเสมอและทำครั้งละนานๆ ด้วยบรรดาภิกษุหนุ่ม สามเณรน้อย ต่างก็ออกปากยอมแพ้**หลวงปู่**เลยทีเดียว

เพราะ “ใจของท่านไม่มีกิเลสใดๆเหลืออยู่แล้ว ถ้าหากเป็นทองก็ทองแท้โดยไม่มีสารใดเจือปนอยู่เลย ถ้าหากเป็นเหล็กก็ไม่มีสนิมเกาะติดอยู่แม้เพียงเล็กน้อย ดังนั้นบรรดาลิขิษย์ต่างยอมจำนน เคารพบูชา และเชิดชูท่าน อย่างไม่มีวันจางหายไปจากใจได้เลย”

๑๘๗.

ช้างปู่หลุบภูพาน

ในประวัติของ หลวงปู่ขาว อนาลโย มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับบรรดาช้าง เลือ อยู่เสมอ ตั้งแต่ครั้งที่ท่านอยู่เชียงใหม่จนถึงขณะอยู่ถ้ำกลองเพล

หลวงปู่ เล่าว่า ตอนมาอยู่ถ้ำกลองเพลใหม่ๆ นั้น สถานที่นี้เต็มไปด้วยป่าดงดิบหนาที่บเลยทีเดียว ในเวลากลางคืนดึกสงัด จะมีช้างเป็นฝูงๆ มาเดินเล่นพานอยู่บริเวณวัด ฝูงละ ๑๑ ตัว ๗ ตัว ๕ ตัว ๓ ตัว โดยไม่เกรงกลัวผู้ใด

หลวงปู่ เล่าว่า ในคืนวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ คืนหนึ่งมีช้างใหญ่เชือกหนึ่งมาไหว้พระอยู่หลังถ้ำทางด้านทิศเหนือ หลังจากพระท่านทำวัตรเสร็จแล้ว ช้างเชือกนั้นก็กลับออกไปทางทิศตะวันออกของถ้ำ เพื่อหากินตามประสาของมัน

ช้างเชือกนั้นเดินออกจากวัดไปถึงบ้านนายอ้อ - นางกี เป็นบ้านที่สร้างในลักษณะเพิงหมาแหงน ตั้งอยู่หลังเตี่ยวในป่าบริเวณนั้น

ปรากฏว่าหมาของนายอ้อวิ่งออกจากบ้านมาเห่าช้างเสียงดังไม่ยอมหยุด จนนายอ้อเกิดรำคาญ จึงหยิบปืนเก็บเดินออกจากบ้านมองไปตามเสียงหมาเห่า มองเห็นช้างตัวใหญ่มาแถวนั้นโดยลำพังตัวเดียว จึงยกปืนขึ้นยิงออกไป พร้อมกับตะโกนออกไปว่า

“มึงมาทางนี้ทำไม เตี้ยวก็ถูกป็นยิงหรือก อ้ายใจน้อยตาน้อย หูใหญ่ หนีไป อย่าเข้ามาในเขตนั้น”

ข้างก็หนีไป ซึ่งหลวงปู่บอกว่ามันคงเจ็บใจและผูกอาฆาต

หลังจากนั้น ๒ - ๓ วัน นางก็ ภรรยานายอ้อแงไปธุระที่ บ้านโนนทัน ขากลับได้หาบข้าวเปลือกมาด้วย พร้อมกับลูกสาวตัวเล็ก เดินมาด้วย ๑ คน

ในระหว่างทาง นางก็ ก็พบกับข้างใหญ่ตัวนั้น มันแผดเสียงดัง สนั่นหวั่นไหว งวงถอนเอาต้นกล้วยบริเวณนั้น แล้ววิ่งไล่ เอาต้นกล้วย ไล่ตีนางก็

นางก็ทิ้งหาบข้าวเปลือก รีบกระซอกมือลูกสาววิ่งหนีสุดฤทธิ์ ข้างก็วิ่งไล่ตามไม่ลดละ นางไปพบขอนไม้ใหญ่ล้มอยู่ จึงพาลูกสาว ไปหมอบหลบอยู่ข้างขอนไม้นั้น

ที่แรกข้างวิ่งเลยไป พอมองเห็นมันก็รีบวิ่งกลับมา นางก็และ ลูกน้อยสุดที่จะหนีได้ทัน

ข้างใช้วงกระหน่ำฟาดไปที่ขอนไม้ พร้อมทั้งใช้เท้ากระทืบจน หน้าใจ แล้วจึงหนีไป

ชาวบ้านได้ออกมาช่วยเหลือ พบว่านางก็ นอนหายใจระรวย อยู่ใต้ขอนไม้ แก่ไม่ตาย แต่ลูกน้อยแบนอยู่ ณ ที่นั้น ยิ่งความสลดลิ่งเวช แก่ผู้พบเห็นยิ่งงันัก

หลวงปู่เล่าถึงข้างเชือกนั้นว่า “มันสำคัญเป็นข้างของพี่ปู่หลุบ ภูพาน” (เจ้าพ่อปู่หลุบ แห่งเทือกเขาภูพาน) มันสามารถฟังรู้เสียงลำเนียง-คนพูดได้เข้าใจ หากใครไปด่าว่าทำทนาย หรือพูดว่ามันให้เสียๆ ทายๆ มันจะคอยทำอันตรายเอาจนสมใจแค้นเลยทีเดียว

ตรงกันข้าม ถ้าใครพูดดี พูดไพเราะเสนาะโสต มันก็ไม่เข้ามา
รบกวน เช่นพูดว่า “พ่อตู้พ่อตา (ปู่หรือตา) อย่ามาทำอันตรายหรือ
รบกวนบรรดาลูกหลานเลย ลูกหลานขอทำไร่ทำสวนเพื่อยังชีพเลี้ยงลูก
พร้อมทั้งเอาไปทำบุญทำทาน จะกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้
ชาติหน้าจะได้ไปเกิดในชั้นสวรรค์ต่อไป”

**ถ้าพูดอย่างนี้ ช้างเชือกนั้นจะไม่มาทำอันตรายแต่ประการใด
พร้อมทั้งหลบหลีกเปิดทางให้ หรือเดินจากไปโดยไม่มายุ่งเกี่ยวเลย**

๑๘๘.

อาจารย์ข้าง สอนกรรมฐานแม่ชี

หลวงปู่ พุดถึงข้างของปู่หลุบภูพาน เชื่อกันว่า มีอยู่คึนหนึ่ง ดึกสงัดประมาณตีสาม ข้างเชื่อกันเข้ามาเยี่ยมทางกุฏิแม่ชี มันเอาสี่ข้าง ฎไปมาอยู่กับกุฏิแม่ชี จนกุฏิโยกคลอนตามแรงฎของมัน

แม่ชีกำลังนั่งภาวนาอยู่ รู้ว่าเป็นข้างของปู่หลุบภูพานถึงกับ ตัวสั่น ปากสั่น คางสั่น มือไม้อ่อนแรง เหงื่อไหลท่วมตัวทั้งที่อากาศกำลังหนาวเย็นยะเยือก

แม่ชีรับบริการ “พุทโธๆ” อย่างถึยิบ ใจคิดว่า ถ้าจะตาย ขอให้ตายกับพุทโธนี้เถิด บริการอยู่สักพักจิตแกลงสงบนิ่ง จนไม่ทราบ ว่าข้างเชื่อกันไปตั้งแต่เมื่อไร เพราะจิตใจแกลงจ่ออยู่ที่พุทโธ เกิดสมาธิ แน่วแน่จนถึงเช้าเลย

หลังจากที่ข้างใหญ่มาเยี่ยม บรรดาแม่ชีทั้งหลายต่างพากัน เร่งภาวนาชนิดฝากเป็นฝากตายกันทีเดียว ยิ่งคึนไหนที่เจ้าหูใหญ่เท้าใหญ่ มันเดินเข้ามาในบริเวณนั้น ก็จะภาวนากันจนตลอดรุ่งชนิดไม่ยอมหลับนอนกัน

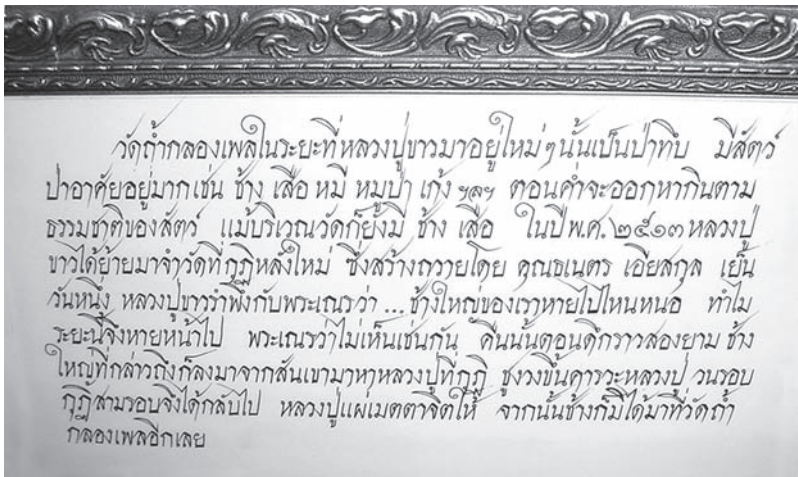

หลวงปู่บอกว่า มันช่างต่างกันอย่างที่ครูบาอาจารย์พร้าสอนเสียเหลือเกิน ถ้าครูบาอาจารย์เทศน์สอน เหมือนกับเป่าปี่ให้ฟัง ทำให้รู้สึกว่างเหงาหวานนอน สอนเท่าไรๆ ก็ไม่เป็น พุทโร ผู้ตื่นผู้เบิกบานลัทธิ

ไม่เหมือนกับท่านอาจารย์ข้างมาช่วยสอน อาจารย์ข้างสอนไม่ต้องเทศน์ ไม่ต้องอบรม เพียงแค่หายใจให้ได้ยิน หรือเพียงแค่เหยียบกิ่งไม้เท่านั้น การสอนมันก็เข้าไปถึงชั่วหัวใจจริงๆ

แม้ซีพากันเซ็ดหลายไปตามๆ กัน ยอมสารภาพด้วยความเคารพบูชา นิ่งภาวนา พุทโร ถีบไม่มีพลังมีเปลอเลย

ด้วยเหตุการณ์เช่นนี้ หลวงปู่ จึงได้พาลูกศิษย์ลูกหาไปวิเวกในบริเวณป่าเปลี่ยวๆ อันเต็มไปด้วยสิ่งสสารสัตว์อย่างกับถ้ำกลองเพลในอดีต อันเป็นสมรภูมิในการฝึกทรมานกิเลสอาสวะต่างๆ ให้มันหายพยศโหดร้าย กลายเป็นคนมีศีลมีธรรม มีจิตใจอันใสสะอาดบริสุทธิ์ ไร้ความขุ่นมัว เหมือนแสงจันทร์ในคืนวันเพ็ญ เหมือนแก้วมณีอันสดใสไร้ราคะ ฉะนั้น

๑๘๙.

นึกถึงอะไรสิ่งนั้นก็มา

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน เขียนถึงความแปลกของหลวงปู่ ดังนี้ :-

ที่แปลกอยู่อย่างหนึ่ง คือเวลาท่านนึกถึงอะไรสิ่งนั้นมักจะมาตามความรำพึงนึกคิดของท่านเสมอ

เช่น หลวงปู่นึกถึงช้าง ว่าหายหน้าไปไหนเป็นปีๆ แล้ว ไม่เห็นผ่านมามาทางนี้บ้างเลย หรือถูกพรานยิงตายเสียแล้ว

พอตกกลางคืนดึกๆ ช้างตัวนั้นก็มาหาจริงๆ และเดินตรงเข้ามายังกุฏิที่พักของท่าน มายืนลูบคลำสิ่งต่างๆ ในบริเวณกุฏิท่าน พอให้ทราบว่าเขามาหาแล้ว แล้วก็กลับเข้าป่าเข้าเขา และหายเงิบไปเลย ไม่กลับมาบ้านเปี่ยนอีก

เวลาหลวงปู่รำพึงนึกถึงเสือก็เหมือนกัน ว่าเสือที่เคยเดินผ่านมาที่นี้บ่อยๆ บัดนี้หายหน้าไปไหนนานแล้ว หรือถูกเขาฆ่าตายกันหมดแล้ว

เพียงนึกถึงเสือตอนกลางวัน พอตกกลางคืน เสือก็มาเที่ยวเล่นพ่านภายในวัดและบริเวณที่หลวงปู่พักอยู่จริงๆ พอเป็นนิมิตให้ท่านทราบว่าเขายังอยู่ ยังไม่ตายดังที่หลวงปู่วิตกถึง แล้วเขาก็หนีไปไม่มาซ้ำๆ ซากๆ อีกเลย

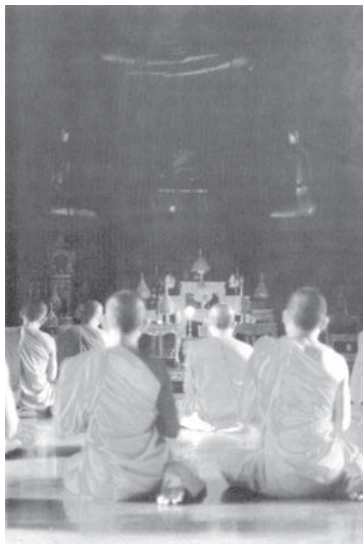

หลวงปู่ เล่าว่า ตอนท่านนึกถึงสัตว์ต่างๆ รู้สึกแปลกอยู่มาก ผิดธรรมดา พอนึกถึงพูดถึงที่ไร ถึงสัตว์ชนิดไหนตัวไหน สัตว์นั้นก็มาหาท่านแทบทุกครั้งทีนึกถึงเขา คล้ายกับมีอะไรไปบอกข่าวให้ สัตว์นั้นๆ ทราบ และให้มาหาท่าน

ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ ให้ความเห็นว่า :-

“พระวิเศษทางภายในอย่างท่าน คงมีเทพารักษ์คอยให้อารักขา และคอยอำนวยความสะดวกตามความคิดเห็นต่างๆ ของท่านอยู่เสมอ พอคิดอะไรขึ้นมาจึงมักมีเครื่องสนองตอบทางความคิดของท่านเสมอมา ถ้าไม่มี ทำไมจะมีอะไรมาหาท่านตรงตามความคิดเสียทุกครั้ง เช่นนั้น?

อย่างเราๆ ท่านๆ คิดคนละก็ร้อยก็พันเรื่องและก็ร้อยก็พันหน ก็ไม่เห็นมีอะไรมาตอบสนองความนึกคิดความต้องการบ้างเลย!”

๑๙๐.

ถึงข้างเหี้ยม

เรื่องนี้เป็นบันทึกของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์
คุณหมอผู้ให้การรักษาพยาบาลหลวงปู่ และศิษย์อาวุโสใกล้เคียง
ท่านหนึ่งได้แสดงถึงกระแสเมตตาธรรมที่หลวงปู่มีต่อข้างและสัตว์ป่า
ต่างๆ :-

“ครั้งหนึ่ง ผู้เขียน (คุณหมออวย) ไปเยี่ยมท่านอาจารย์ตามปกติ
เข้าทางหลังกุฏิ เห็นถึงน้ำมันสองร้อยลิตรตั้งอยู่ริมกำแพงในสภาพบวมบิบ
มีหนังสือเขียนด้วยสีขาวว่า **ถึงข้างเหี้ยม**

สอบถามดูได้ความว่า ก่อนหน้านั้นไม่เท่าไรท่านอาจารย์ระลึก
ถึงข้างพลายตัวหนึ่ง ดูเหมือนจะเป็นหัวหน้าโขลงอยู่ในป่าหลังเขา เคย
เข้ามาเที่ยวในวัดเป็นประจำ ท่านอาจารย์ว่าท่านคุ้นเคยกับข้างเชือกนั้น
แต่ตอนหลังนี้ห่างไป ไม่ได้มาให้เห็นอีก

ค่าวันหนึ่ง ท่านอาจารย์ได้ปรารถนาค่า ว่า ข้างของเราหายไป
ไหนนะ ไม่เห็นมานานแล้ว จะถูกใครเขาฆ่าตายเสียแล้วกรรมัง?

ตอนดึกคืนนั้นเอง ท่านอาจารย์กำลังจำวัดอยู่ต้องตกใจตื่นขึ้น
เพราะรู้สึกว่ามีกลิ่นคาวและมีเสียงใครเออะอะไรมาถูเสียดสีที่ข้างฝา
ท่านร้องถามไปว่า ใคร? ก็ไม่มีเสียงตอบ แล้วอะไรๆ ก็เงียบไป

พอตื่นเช้ามีผู้เห็นถึงน้ำมันโบนันตั้งอยู่ใกล้กุฏิในสภาพบวบบิบ ก็รู้ว่าในตอนดึก **ข้างของหลวงปู่** ได้มารายงานตัวให้ทราบว่ายังมีชีวิตอยู่ และเอาสี่ข้างสี่ผนังกุฏิให้รู้ว่ามา พร้อมทั้งเหยียบถึงน้ำมันทิ้งไว้เป็นที่ระลึกด้วย หลังจากนั้นแล้ว ข้างเชือกนั้นก็มิได้แสดงร่องรอยอะไรให้เห็นอีก”

คุณหมอ ท่านบันทึกเรื่องราวของ**หลวงปู่**ที่เกี่ยวกับข้างต่อไปอีกว่า :-

“**ท่านอาจารย์**มีบารมีพิเศษอยู่เกี่ยวกับข้าง ในชีวิตประวัติของท่าน มีเรื่องที่เกิดขึ้นระหว่างที่ท่านธุดงค์ไปกับ**ท่านพระอาจารย์มั่น** และ สหกรรมมิกบางรูปในดินแดนของจังหวัดเชียงใหม่ ไปถึงทางเลียบไหล่เขาแห่งหนึ่งพบข้างขวางทางอยู่

ท่านพระอาจารย์มั่น คงจะมีญาณทราบคุณธรรมพิเศษของท่านอาจารย์เกี่ยวกับข้าง จึงส่งท่านขาวไปเจรจาขอทาง

ท่านอาจารย์เดินไปใกล้ข้างแล้วก็พูดเรียบๆ ว่า **‘อ้าย ตัวใหญ่โต ข้อย ตัวเล็กน้อย พวกข้อยจะพากันไปปฏิบัติธรรม แต่ข้อยกลัว ขอให้ อ้ายเปิดทางให้ด้วยเถิด’** (เขียนตามที่จำได้ คำอาจผิดบ้าง แต่ความคงคล้ายๆ เช่นนี้)

ข้างเชือกนั้นฟังแล้วก็หันหน้าเข้าซุกก้นหิน เปิดทางให้ผ่านแต่โดยดี

ผู้ที่ทราบเรื่องเชื่อกันว่า ในชาติหนึ่ง**ท่านอาจารย์**เคยเป็นข้างชั้นใหญ่มา พระเถรและแม่ชีที่วัดถ้ำกลองเพลเชื่อว่า**ท่านอาจารย์**สามารถจะเรียกข้างมาได้ถ้าต้องการ

ผู้เขียน (คุณหม่อวย) มีความเห็นว่า **ที่ท่านอาจารย์สามารถเจรจาให้ข้างเปิดทางให้เดินผ่านกิติ หรือสามารถเรียกข้างให้มาหาได้ กิติ คงจะมิอนุสนธิ์ (เกี่ยวเนื่อง) มาจากพลังจิตของท่าน ซึ่งเกิดจากการภาวนาและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมตตาธรรม คุณธรรมข้อหลังนี้เห็นได้ชัดแจ้งจากปรากฏการณ์และพฤติกรรมของท่านอาจารย์หลายประการ."**

วัดป่าถ้ำกลองเพล เป็นสถานที่ ที่ หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้มาบำเพ็ญภาวนา และจำพรรษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 จนวาระสุดท้ายของชีวิตท่าน เป็นถ้ำเก่าแก่เดิมเรียกกันว่า "ถ้ำบำเพ็ญ" เป็นปูชนียสถานโบราณ มีพระพุทธรูปขนาดต่าง ๆ ประดิษฐานอยู่ภายในถ้ำและบริเวณวัด หลายองค์ โดยรอบบริเวณวัดเต็มไปด้วยธรรมชาติ อันสวยงาม น่าสนใจอยู่หลายแห่ง อาทิ

1. บริเวณภายในถ้ำกลองเพล
2. บริเวณถ้ำผาผึ้ง ซึ่งเป็นที่ตั้งของกุฏิหลวงปู่ขาว
3. หิน "พญาหงส์" เป็นหินธรรมชาติมีมาแต่ดึกดำบรรพ์ อยู่บริเวณด้านหน้ากุฏิหลวงปู่ขาว
4. บริเวณถ้ำผาบึง
5. บริเวณอ่างเก็บน้ำ "อ่างอะลาง" ซึ่งเป็นโครงการชลประทานในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันบริเวณใกล้อ่างเก็บน้ำ "อ่างอาราม" (อ่างอะลาง) นี้ เป็นสถานที่ตั้งเจดีย์พิพิธภัณฑของหลวงปู่ขาว

Wat Tham Klong Phane is the forest monastery where the Venerable Luang Pu Khao Anālayo had stayed since 1958 until the end of his life, to exert himself in meditation practice.
The place is an old sacred cave formerly called

๑๙๑.

เจ้าผีดำขอให้ หลวงปู่เป่าหัวให้

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้เล่าให้ศิษย์ทั้งหลายฟังว่ามีคืนหนึ่ง ท่านไปบำเพ็ญภาวนาที่ถ้ำหมาจิ้งจอก ซึ่งอยู่ภายในวัดถ้ำกลองเพล ที่ถ้ำนั้นสงบและอากาศเย็นสบายดีมาก

หลวงปู่ ได้เอาผ้าอาบปูลงบนก้อนหินใหญ่ แล้วก็นั่งลงบำเพ็ญสมาธิภาวนา ปรากฏว่าจิตสงบมีกำลังมากทีเดียว ท่านว่าจิตรวมตั้งมั่นอยู่ราว ๓ ชั่วโมง

ครั้นจิตถอนออกมา ก็ปรากฏผีตัวหนึ่งมีรูปร่างดำเตี้ยผิวดำคล้ำ ย่องเข้ามาหาท่าน

หลวงปู่ จึงถามผีนั้นว่า “เจ้ามาทำไม มารบกวนทำไม พระสงฆ์กำลังบำเพ็ญภาวนา?”

ผีมันบอกว่า “ผมอยากให้คุณหลวงปู่เป่าหัวให้”

หลวงปู่ ตอบว่า “เป่าทำไม ทำไมต้องเป่าหัวเป่าหางให้ กลางวันต้องพบคน กลางคืนก็ต้องมาพบพวกผีพวกสางมารบกวนให้เป่าหัวให้ มันมารบกวนให้เสียเวลาในการทำความเพียรหรือไม่?”

หลวงปู่เล่าเท่านั้น แล้วก็หัวเราะด้วยความอารมณ์ดีของท่าน แล้วก็พูดต่อไปว่า “เมื่อมันเห็นบุญดูลอย่างนั้นมันก็ไม่รู้จะอย่างไรดี นั่งตัวสั่นอยู่สักพัก แล้วก็ลาจากไป”

หลวงปู่บอกกับศิษย์ต่อไปว่า “คนทำอะไร ฝีมือเห็นคนทำ มันก็อยากทำอย่างนั้นบ้างเหมือนกัน มันแปลกจริงๆ นะ”

แล้ว**หลวงปู่**ก็หัวเราะด้วยความอารมณ์ดีเช่นเคย

นี่แหละครับ มนุษย์ทั้งหลาย จะทำอะไรก็ระวังด้วยนะครับ คิดก่อนทำ ไม่เช่นนั้นจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่ศิษย์ด้วย เดี่ยวจะว่า ไม่บอกไม่เตือน!

เมรุพระราชทานเพลิงศพของหลวงปู่

๑๙๒.

หยุดงานนอก ช่วงเข้าพรรษา

ในช่วงเข้าพรรษาทุกปี จะเป็นช่วงที่พระเถระในวัดตั้งใจบำเพ็ญเพียรอย่างแท้จริง จะหยุดงานนอกทุกชนิด ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของวัดถ้ำกลองเพล และวัดป่าสายหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

ในช่วงฤดูเข้าพรรษาใดๆ ก็ตาม หลวงปู่ขาวท่านไม่อนุญาตให้มีการก่อสร้างทุกชนิด ไม่ว่าใครจะมีศรัทธาเพียงไรก็ตาม ยกเว้นเสียแต่กรณีจำเป็นอย่างยิ่ง หากมิได้กระทำแล้วจะยังความเสียหายให้เกิดขึ้นเท่านั้น

งดกิจการภายนอก เพื่อให้โอกาสพระเถระศึกษาและตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ เจริญสมาธิและวิปัสสนาอย่างจริงจัง หวังซึ่งความพ้นทุกข์ และปล่อยโอกาสให้**สมาทานธุดงค์** เช่น อดนอน ฝ่อนอาหาร ฉ้นบ้างไม่ฉ้นบ้าง หรืองดการฉ้นเป็น ๕ วัน ๗ วัน ๙ วัน ๑๒ วัน หรือ ๑๕ วัน ตามกำลังศรัทธา และพละทานุภาพตามสังขาร กรรมสังขาร

บรรดาภิกษุสามเณรต่างรูปต่างขันธ์หมั่นเพียรเรียนกรรมฐานปฏิบัติ ตัดเหตุการณ์กังวลภายนอก ละอาสวะกิเลส

หลวงปู่ให้โอวาทว่า **ตโป จ พรัหมจริยญฺ จ อริยสัจจา นทสฺสนํ**
เหล็กซึ่งเป็นวัตถุที่แข็งแล้ว ต้องเข้าไฟเผาเราจึงจะตีมันให้มัน
เป็นมีดพราได้

กิเลสของพวกเรานั้น มันจะอ่อนจะถอนจากจิตใจ **ตโป** - ความ
เพียรเป็นไฟเผา มันจึงจะเร้าร้อน

เดี๋ยวนี้พวกกิเลสทั้งหลาย มันมาตั้งบ้านตั้งเรือนมีหลักฐานลูกเต้า
เหล่ากออยู่ในประเทศมานานมากแล้ว

เราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า พระองค์ได้มอบมรดกอันดี
คือ **ไตรสิกขา** และรับเอาอาวุธอันคมกล้า คือ **ศีล สมาธิ ปัญญา** มาเป็น
เครื่องมือจะได้ปราบพวกศัตรูหมู่มารร้าย

ทำไมเราจึงปล่อยจิตใจให้กิเลสมันมาซัดเราเล่นจนใจไม่ขึ้น
ชาติไหนๆ ก็จะยอมให้มันเป็นนายเราอยู่อย่างนั้นแหละหรือ

เมื่อใดเล่าเราจึงจะได้เป็นนายของพวกมันสักที จะได้มีความสุข
สบายทั้งกายทั้งใจ การเป็นทาสทาสีทาสของมัน ไม่เห็นว่าจะได้ดิบได้ดี
อย่างไร

กินก็กินของเศษของเดนเขา นุ่งห่มก็นุ่งห่มของเก่าขาด นอนก็นอน
ด้วยความระทมทุกข์

แม้จะเป็นทาสผู้ซื่อสัตย์นานสักเท่าใด เขาก็ไม่เลื่อนยศเลื่อนขั้น
ให้ การเป็นทาสของกิเลสก็เช่นเดียวกัน

**แล้วเรายังไม่หาหนทางให้หลุดพ้นห่างไกลอีกหรือ หรือว่าเจ้า
รออันใดอีก!**

๑๙๓.

สอนภาวนา แก้หลวงปู่จันทา

เมื่ออยู่ครั้งหนึ่ง หลวงปู่ขาว อนาลโย ไปบำเพ็ญสมาธิภาวนาที่
ผาผึ้ง ซึ่งอยู่ในวัดถ้ำกลองเพล ที่แห่งนั้นอากาศดีมาก สงบร่มรื่น
เหมาะแก่การนั่งสมาธิภาวนา

หลวงปู่ เล่าว่า ครั้งนั้น ท่านได้ให้**พระอาจารย์จันทา** (หลวงปู่
จันทา ถาวโร วัดป่าเขาน้อย อ.วังทรายพูน จ.พิจิตร) ร่วมไปด้วย
พอไปถึง ต่างองค์ก็เลือกสถานที่นั่งบำเพ็ญภาวนาตามใจชอบ
โดยเริ่มนั่งตั้งแต่ ๙ โมงเข้าไปจนถึงประมาณบ่าย ๓ โมง จึงหยุดพัก

พระอาจารย์จันทา เข้าไปปรนนิบัติหลวงปู่ เช่น ถวายน้ำ คำหมาก
ถวายตามปกติ

แล้วหลวงปู่ก็เทศน์สอน**พระอาจารย์จันทา** ว่า

“ท่านอย่างนั่งภาวนาอย่างนั้นซิ ตั้งความอยากไว้มากแล้วมันจะ
สงบได้อย่างไรกันเล่า มันต้องละความอยากซิมันจึงจะสงบลงได้
ต้องปล่อยต้องวาง ทำใจให้สบายๆ

กายลหุตา ทำกายให้เบา จิตตลหุตา ทำจิตให้เบา กายมุทุตา
ทำกายให้อ่อนโยน จิตตมุทุตา ทำจิตให้อ่อนโยน กายปคุญญตา ทำกาย
ให้แข็งแรงคล่องแคล่ว จิตตปคุญญตา ทำจิตให้คล่องแคล่ว

มีสติสัมปชัญญะอยู่เฉพาะหน้า จะเป็นสมาธิก็ไม่ต้องว่า ไม่เป็น ก็ไม่ว่าอันใด ให้กำหนดอยู่แค่ พุทฺโธ ลมหายใจเข้าและหายใจออกเบาๆ มีสติอยู่เฉพาะกรรมฐาน ไม่นานมันก็จะสงบ เท่านั้นเอง

พระอาจารย์จันทา ได้แต่นึกในใจว่า “หลวงปู่รู้ใจเราแล้ว เห็นดับ โต้เราหมดแล้ว” จึงได้กราบเรียนสารภาพว่า “กระผมบังคับให้ใจมันสงบ ตั้งแต่ ๔ โมงเช้าแล้ว จนถึงบ่าย ๓ โมง บังคับเท่าไรมันยิ่งแข็งกระด้าง ขึ้นทุกที จิตกระวนกระวายกระสับกระส่ายออกร้อนหมดทั้งตัว กระผม-กลัวหลวงปู่ขอรับ”

หลวงปู่ ตอบว่า “เรามองดูท่านเมื่อไร ก็เห็นแต่ตัณหามันออกหน้า แยกตัณหาไม่ยอมปล่อยวาง น่าสงสารเหลือเกิน ต่อแต่นี้ ท่านจงทำใหม่ เกิด อย่าเอาตัณหาออกหน้า อย่างนี้ภาวนาเท่าวันตายก็ทำได้เกิดประโยชน์ อันใดกับท่านไม่ และก็จะไม่สงบได้สักทีดอก”

หลวงปู่ ชาวท่านทั้งบอกทั้งสอน ทั้งบังคับขู่เข็ญท่านอาจารย์จันทา อย่างหนัก จนกระทั่งท่านอาจารย์จันทาท่านมีคุณธรรมที่เป็นที่เลื่องลือ องค์หนึ่งในปัจจุบัน

พระอาจารย์จันทา ถาวโร
วัดป่าเขาน้อย อ.วังทรายพูน จ.พิจิตร

๑๙๔.

นิมิตที่ถ้าผาผึ้ง

หลวงปู่ขาว อนาลโย เล่าว่า อีกครั้งหนึ่งท่านไปนั่งภาวนาที่**ผาผึ้ง** โดยลำพังองค์เดียว พอจิตสงบ ก็ปรากฏแสงสว่างไสวจ้าในบริเวณนั้น **หลวงปู่** ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า**ที่นั่นเป็นอุดมมงคลดี** เพราะมี นิมิตแสงสว่างไสวปรากฏขึ้น

อีกต่อมาไม่นาน ก็มีญาติโยมพร้อมคณะศรัทธามาขอสร้าง **พระป่าเลไลย์** ซึ่งเป็นพระพุทธรูปนั่งห้อยเท้า มีพญาช้างถวายดอกบัว กับพญาลิงถวายรวงผึ้ง ให้เป็นพุทธานุสสติ ณ สถานที่นั้น และเพื่อให้ สถานที่นั้นเป็นอุดมมงคล

เหตุที่เรียกสถานที่ตรงนั้นว่า **ผาผึ้ง** ก็เนื่องจากว่าในสมัยก่อน มีผึ้งป่ามาทำรังรังที่ผาแห่งนี้มากมาย

ปกติพระภิกษุผู้แสวงหาวิโมกขธรรม แทบจะแย่งกันไปบำเพ็ญ ภาวนา เพราะเป็นถ้ำและหน้าผาสูงชัน มีความปลอดภัยเพราะเลื้อยขึ้น ไม่ได้ ช้างก็ขึ้นไม่ถึง

หลวงปู่ได้เล่าว่า คืบหนึ่ง หลวงพ่อพุทธา จากวัดป่าหนองแซง ได้ไปนั่งภาวนาที่ถ้ำผาผึ้งนี้ พอตกดึกก็มีเสือใหญ่ตัวหนึ่งมานอนอยู่ในบริเวณนั้น เสียงเสือกหายใจดังฟัดฟาดๆ รอบๆ ถ้ำนั้น หลวงพ่อพุทธาที่กำลังภาวนาอยู่ เกิดใจสั่นขวัญหาย ทั้งเนื้อตัวและมือเท้าเย็นเพราะกลัวเสือก ทำให้ท่านเร่งภาวนาบริกรรม **พุทโธ** มีได้ขาดสายแม้เสี้ยวินาที ทำให้สมาธิเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

หินผาสวยงาม ภายในบริเวณวัดถ้ำกลองเพล

๑๙๕.

เจ้าตัวยาวแห่งถ้ำผาผึ้ง

จากข้อเขียนของพระอาจารย์บวร พุทธิธมาโณ เขียนถึง
ธรรมชาติอันวิเศษมหัศจรรย์ของวัดถ้ำกลองเพล ดังนี้ :-

วัดถ้ำกลองเพลนี้ มีจุดเด่นเป็นสง่าให้นำสัมผัสทัศนธาตุสามแห่ง
คือ บริเวณถ้ำกลองเพล บริเวณถ้ำผาผึ้งลึกเข้ามาอีกหน่อย และ
บริเวณผาผึ้งอยู่สูงขึ้นไปบนสันเขาภูพาน

ทั้งสามแห่งมีหินตระการตั้งตระหง่านเรียงรายเป็นทิวแถวมีทั้ง
ก้อนสูงใหญ่ กกลาง เล็ก สลับกันไปอย่างมากมาย มองดูแล้วเป็นธรรมชาติ
สบายตายิ่งนัก

ถ้ำผาผึ้ง อยู่ทางด้านทิศเหนือของผาผึ้งขึ้นไปประมาณ ๓๐๐ เมตร
โขดหินของผาผึ้งทางใต้เป็นลักษณะ**โพรง** เป็นที่อยู่อาศัยของบรรดา
ค้างคาวน้อยใหญ่จำนวนมากมายับแสนนับล้าน มันมาพักผ่อนหลับนอน
ณ ที่แห่งเดียวนี้เป็นประจำ

ส่วนสัตว์ที่เป็นเจ้าของถ้ำ อาศัยอยู่เป็นประจำเช่นกันก็ได้แก่
เจ้าตัวยาว ซึ่งเป็นงูเหลือมขนาดใหญ่มากนั่นเอง

หลวงปู่เล่าให้ฟังว่า มีวันหนึ่ง พระอาจารย์จันทา ถาวรโร ไปนั่งบำเพ็ญภาวนาอยู่ในบริเวณใต้ปากถ้ำนั้นเจ้าตัวยาวคงจะเสร็จจากหาอาหารแล้วกลับมาที่อยู่ของมัน เลื้อยบ้างหยุดบ้างสลับกันไปเป็นระยะๆ ดูท่าจะอึดเต็มที

เมื่อเจ้าตัวยาวมาใกล้จะถึงปากถ้ำที่อาศัยของมัน มันเลื้อยทับกิ่งไม้ใบไม้ดังกร๊อบๆ เสียงดังผิดปกติ เหมือนคนลากอะไรหนักๆ ผ่านไปตามกิ่งไม้ใบไม้แห้ง

พระอาจารย์จันทา ออกจากสมาธิ คอยจับตาดูก็เห็นงูเหลือมขนาดใหญ่ค่อยๆ เลื้อยเข้ามาใกล้ พอใกล้จะถึงปากถ้ำพระอาจารย์จันทา จึงพูดว่า “พอๆ หยุดให้ดูเสียก่อนอย่ารีบด่วนไป”

เจ้าตัวยาวก็หยุดหนึ่งให้พระท่านดู เมื่อเห็นได้ถนัดชัดเจนแล้ว พระอาจารย์จันทาเกิดความคิดอยากจะให้พระอีกรูปหนึ่งซึ่งภาวนาอยู่อีกที่หนึ่งใกล้ๆ กันนั้นได้ดูด้วยจึงได้พูดขึ้นว่า “ถ้าได้เชือกมาผูกถ่ามไว้คงจะได้ดูนานๆ”

เมื่อเจ้าตัวยาวได้ยินพระพูดเช่นนั้น มันก็แสดงอาการไม่พอใจ คือชูหัวขึ้นสูงและใช้หางตีพื้นดินแรงๆ หลายที แล้วก็รีบเลื้อยหายไป โนโพรงที่อยู่ของมันโดยไม่ออกมาให้พระอาจารย์จันทาได้เห็นอีกเลย

แสดงให้เห็นว่าสัตว์เหล่านี้สามารถสัมผัสรับรู้ภาษาคนได้ มันจึงแสดงอาการไม่พอใจออกมา หรืออาจจะนึกคิดเตียนพระก็ได้ ดังนั้นพระอาจารย์จันทา และพระเณรในวัดจึงได้เพิ่มความระมัดระวังในการคิด การพูด และการกระทำให้มากยิ่งขึ้น

๑๓๖.

ขอให้เจ้าของถ้ำ ช่วยปิดรูน้ำรั่ว

ช่วงที่หลวงปู่ขาว อนาลโย มาอยู่ที่ถ้ำกลองเพลใหม่ๆ ได้มีการปรับปรุงถ้ำกลองเพล เพื่อใช้เป็นที่สักการะและใช้เป็นที่สวดมนต์ ไหว้พระและประชุมฟังธรรม

ได้มีการปรับพื้นและเทพื้นถ้ำให้ได้ระดับเรียบสม่ำเสมอ พร้อมทั้งตกแต่งให้ดูสะอาดตา เหมาะสำหรับพระภิกษุ และพุทธศาสนิกชนจำนวนมากๆ สามารถใช้ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาต่อไป

ปัญหาที่สำคัญ คือ เมื่อฝนตกคราวใดก็จะมีน้ำไหลผ่านลงมาหน้าถ้ำอยู่เป็นประจำ เพราะที่เพดานถ้ำเป็นรูหิน พระเณรและช่างไม่สามารถทำให้รูตรงนั้นหายรั่วได้

จึงได้อาราธนาให้หลวงปู่ ได้ช่วยพูดกับเจ้าของถ้ำ เพราะบรรดาลูกศิษย์ลูกหาหมดปัญญาที่จะอุดไม่ให้น้ำไหลลงมาได้

หลวงปู่จึงได้อธิษฐานขอให้เจ้าของถ้ำช่วยปิดรูน้ำในถ้ำให้ด้วย แล้วจะอุทิศบุญกุศลไปให้

หลังจากนั้น ไม่ว่าฝนจะตกลงมาหนักเพียงไรก็ตาม น้ำที่เคยไหลรั่วลงมาก็นหยุดสนิท ไม่มีน้ำไหลลงมาอีกจนตราบเท่าทุกวันนี้

พระอาจารย์บวร ผู้บันทึกเรื่องราว ได้ให้ความเห็นเชิงสรุปว่า “...เพราะผู้มีศีลาจารวัตร เครื่องครัดในพระวินัย จะอยู่ที่ใดไปในที่ใด ย่อมเป็นที่พอใจ ปิตินันต์ และเลื่อมใสศรัทธา ทั้งแก่บรรดาเทวดา และ มนุษย์ทั้งหลาย”

๑๙๗.

จตุปารีสุทธิศีล

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมปนฺโน ได้เขียนถึงปฏิบัติ และการสอนศิษย์ของหลวงปู่ขาว อนาลโย ในสมัยที่ท่านมาพำนัก ประจำที่วัดถ้ำกลองเพล ดังนี้

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้พาคณะลูกศิษย์ไปเที่ยวชูดงค กรรมฐานและพักบำเพ็ญเพียรที่ถ้ำกลองเพล เห็นว่าสถานที่นั้นสะดวก สบายทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการบำเพ็ญสมณธรรมก็อำนวย ในความละเอียดแยบคายดี

หลวงปู่จึงปลงใจอยู่ที่ถ้ำกลองเพล นี้เรื่อยมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ จนถึงวาระสุดท้ายแห่งชั้นรํ่า ท่านได้ปลดปล่อยธาตุชั้นรํ่าลง ณ สถานที่แห่งนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ รวมเวลาที่หลวงปู่พำนักอยู่ที่ วัดถ้ำกลองเพล เป็นเวลาติดต่อกันถึง ๒๕ ปี

ในช่วงที่หลวงปู่ครองชั้นรํ่าและปกครองพระเถรอยู่วัดถ้ำกลองเพลนี้ ท่านเมตตาให้โอวาทแก่พระเถรเถรชีโดยสม่ำเสมอไม่ลดละ ปล่อยวางเรื่อยมา

ธรรมที่หลวงปู่ท่านมักยกขึ้นแสดงในชั้นเริ่มต้นแห่งการอบรมเสมอ คือ จตุปารีสุทธิศีล มีเนื้อหาโดยสรุป ดังนี้ :-

๑. **อินทรียัสังวรศีล** ได้แก่การสำรวมระวังอินทรีย ๖ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้เกิดความยินดียินร้าย เกิดความรักความซัง ความเกลียด ความโกรธ ความโลภอยากได้ในสัมพัสนั้นๆ ไม่อึดมพอ

๒. **ปาฏิโมกขสังวรศีล** สำรวมระวัง พร้อมกับการรักษาตนด้วย ศีลในพระปาฏิโมกข์ ไม่ล่วงเกิน ฝ่าฝืนสิกขาบทน้อยใหญ่ อันเป็นกรอบ มารยาทและทางดำเนินอันดีงามของนักบวช ผู้เป็นลูกศิษย์ที่ดีต้อง ดำเนินตามครุ คือ ศาสตาย่อมเคารพในศีลอันเป็นฝ่ายวินัย ซึ่งเป็นองค์แทน ศาสดา

๓. **อาชีวนิวิธานศีล** เลี้ยงชีพแบบพระ แบบลูกศิษย์พระตถาคต เช่นที่ียวินิบทบาทด้วยกำลังปลีแข้งมาบริโภคมขฉัน ไม่แสวงหาด้วยกล มารยาปลี่ยนปล่อนหลอกลวง ปัจจยสี่ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ในการแสวง หาและการรับ ไม่มีเล่ห์กลแฝงแบบโลกที่เป็นกัน แสวงหาแบบพระ ฉนั้นแบบพระ ใช้สอยปัจจยสี่แบบพระล้วนๆ ไม่ฟุ้งเพื่อห่อคะนอง ตั้งอยู่ ในธรรมสันโดษ มักน้อยอันเป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ และ

๔. **ปัจจยสันนิสสิตศีล** สำรวมระวังเพื่อความบริสุทธิ์ในปัจจยสี่ ที่ตนอาศัย ไม่โลเลในอาหารปัจจยต่างๆ อันเป็นทางไหลมาแห่งมลทิน ความไม่ดีทั้งหลาย

ปัจจยเครื่องอาศัยของสมณะนั้นมี ๔ คือ **จีวร** เครื่องนุ่งห่ม ตามเพศของพระ **บิณฑบาต** คือ ก้อนข้าวคืออาหารพื้น ที่โลกอาศัย รับประทาน **เสนาสนะ** ที่อยู่อาศัยหลับนอนและบำเพ็ญสมณธรรม และ **คิลานเภสัช** คือยาเพื่อการบำบัดรักษาเยียวยาโรคต่างๆ

๑๙๘.

กิจประจำวัน ของหลวงปู่

ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ ได้เขียนถึงกิจวัตรประจำวันของหลวงปู่ ดังนี้ :-

หลวงปู่ขาว อนาลโย ท่านมีลูกศิษย์ลูกหามาก ทั้งพระเถรและฆราวาสจากภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ต่างมาศึกษาอบรมศีลธรรมกับหลวงปู่เสมอ มิได้ขาด

เมื่อหลวงปู่ชราภาพลง ท่านพยายามรักษาความสงบเฉพาะองค์ท่านมากกว่าปกติที่เคยมีมา เพื่อวิบากขั้นธจะได้อิสต์ต่อกันไปเท่าที่ควร และเพื่อทำประโยชน์แก่โลกที่ควรได้รับ ซึ่งมีอยู่มากมาย

กิจประจำวันของหลวงปู่ ปกติ หลังฉันเสร็จแล้วท่านเริ่มเข้าทางจงกรมทำความเพียรราวหนึ่งถึงสองชั่วโมง แล้วออกจากทางจงกรมเข้าห้องพระและทำภาวนาต่อไปจนถึงบ่ายสองโมง

ถ้าไม่มีธุระอื่นๆ ก็เข้าทางจงกรม ทำความเพียรต่อไปจนถึงเวลาปิดกวาดลานวัด ท่านถึงจะออกมาจากที่ทำความเพียร

หลังจากสร้งน้ำเสร็จ ก็เข้าทางจงกรม และเดินจงกรมทำความเพียรต่อไปถึงสี่หรือห้าทุ่มจึงหยุด เข้าที่สวดมนต์ภาวนาต่อไป จนถึงเวลาจำวัดแล้วพักผ่อนร่างกาย

ราวสามนาฬิกา หรือตีสาม ได้เวลาตื่นจากจำวัดจึงลุกขึ้นทำความเพียรต่อไป จนถึงเวลาโคจรบิณฑบาตจึงออกบิณฑบาตมาฉันเพื่อบำบัดกายตามวิบากที่ยังครองอยู่

นี่เป็นกิจวัตรประจำวันที่หลวงปู่ท่านทำไม่ให้ขาดได้ นอกจากมีธุระจำเป็นอย่างอื่น เป็นต้นว่า ถูกนิมนต์ไปที่ต่างๆ ก็มีขาดไปบ้างโดยอนุโลม

๑๓๓.

สมบุรณ์ด้วย ธรรมภายใน

ท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ เขียนถึงปฏิบัติทาของหลวงปู่ขาว
อนาลโย ต่อไป ดังนี้ :-

หลวงปู่ ผู้มีคุณธรรมสูงขนาดนี้แล้ว ท่านไม่หวังความสุขรื่นเริง
จากอะไรยิ่งกว่าความสุขรื่นเริงในธรรมภายในใจโดยเฉพาะ **ท่านมี**
ความเป็นอยู่อันสมบุรณ์ด้วยธรรมภายใน

อยู่ในอิริยาบถใด ใจท่านก็มีความสุขเสมอตัว ไม่เจริญขึ้นและ
เสื่อมลง อันเป็นลักษณะของโลกที่มีความเจริญกับความเสื่อมเป็น
ของคู่กัน

ทั้งนี้เพราะ หลวงปู่มีใจดวงเดียวที่บริสุทธิ์ที่สุดส่วน มีธรรม
แห่งเดียวเป็นเอกียภาพ ไม่มีสองกับอะไรพอจะเป็นคู่แข่งดีแข่งเด่น
จึงเป็นความสุขสงบอย่างพอตัว ไม่ต้องการอะไรมาเพิ่มเติมส่งเสริมให้
เป็นการกระเพื่อมกังวลเปล่าๆ ไม่เกิดประโยชน์แก่จิตดวงนั้นเลยแม้
แต่น้อย

ท่านผู้ครองจิตที่บริสุทธิ์เช่นนี้จึงชอบอยู่คนเดียวไม่ชอบความ
เกลื่อนกล่นวุ่นวาย เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องรบกวนความสงบสุขในหลัก
ธรรมชาติที่เป็นอยู่อย่างพอตัว ให้กระเพื่อมรับทราบทางมโนทวารต่างๆ

**หลวงปู่จึงชอบปลีกเร้นอยู่ตามอรัญญิก ซึ่งเป็นารเหมาะกั
จริตนิสัยของพระป่าสายหลวงปู่มั่น**

แต่มีผู้ไม่เข้าใจตามความจริงนี้ มักคิดและวิจารณ์ไปว่าหลวงปู่
ไม่ต้อนรับญาติโยมบ้าง ท่านรังเกียจผู้คนบ้าง หลวงปู่ท่านหลบหลีก
เอาตัวรอดแต่ผู้เดียว ไม่สนใจอบรมสั่งสอนประชาชนบ้าง

ความจริง ถ้าเราพิจารณาปฏิบัติทาของหลวงปู่โดยถ่องแท้จะพบว่า
“ในการอบรมสั่งสอนคนนั้น จะหาใครที่อบรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ
และเต็มไปด้วยความเมตตา โดยไม่สนใจกับอามิสหรือสิ่งตอบแทนใดๆ
เหมือนกับหลวงปู่นับว่าหาได้ยากยิ่ง

เพราะการอบรมสั่งสอนคนทุกชั้น ทุกเพศวัย หลวงปู่จะสอน
ด้วยความรู้จริงเห็นจริงอย่างแท้จริง และมุ่งประโยชน์แก่ผู้รับด้วยความ
เมตตาหาที่ตำหนิได้”

นอกจากมีพวกที่ไปรบกวนท่านแบบนอกกลุ่มนอกทาง ท่านจึงไม่อาจ
ต้อนรับและสั่งสอนได้ทุกรายไป เพราะสุดวิสัยของพระจะทำไปนอกกลุ่ม
นอกทางตามคำขอร้องเสียทุกอย่างของผู้ไม่มีขอบเขตความพอดี ท่านเอง
ก็พลอยได้รับความลำบากและเสียหายไปด้วยที่น่าสงสาร”

๒๐๐.

ต้องต้อนรับ คนนานาชาติ

ท่านหลวงตาพระมหาบัว เขียนถึงบรรดาญาติโยมที่มากราบ**หลวงปู่** ว่ามีมากมายหลายประเภท ดังนี้ :-

หลวงปู่ขาว อนาลโย ได้ให้ความเมตตาอบอุ่นแก่พระเถรจำนวนมาก ตลอดจนประชาชนในภาคต่างๆ ทั่วประเทศพากันไปกราบไหว้บูชา ฟังการอบรมกับหลวงปู่เสมอมิได้ขาด

ทางวัดเห็นความลำบากในองค์**หลวงปู่** เพราะเข้าวัยชราแล้ว จำต้องจัดให้มีกาลเวลาที่ควรเข้ากราบเยี่ยมรับการอบรม และเวลาพักผ่อนพอสมควร เพื่อทำประโยชน์แก่โลกไปนาน ไม่ให้ขาดสะบั้นลงในระหว่างที่อายุยังไม่ถึงกาลที่ควรจะเป็น

โดยมากการต้อนรับขับสู้ระหว่างพระผู้เป็นครูอาจารย์กับประชาชนจำนวนมาก ที่มาจากที่ต่างๆ ประกอบนานาจิตตังด้วยแล้ว พระอาจารย์องค์นั้นๆ มักจะเป็นฝ่ายบอบช้ำอยู่เสมอทุกเวลานาทีที่มีผู้ไปเกี่ยวข้อง

ส่วนมากก็หวังให้ได้อย่างใจของตัวเอง ไม่คำนึงถึงความลำบาก และหน้าที่การงานของท่านที่ทำประจำวันเวลาบ้างเลยจึงมักถูกรบกวน ยิ่งกว่าน้ำบึงน้ำบ่อเสียอีก

หากไม่สนใจหวัง บ้างก็ทำให้เกิดความขุ่นมัวภายใน ว่าท่าน รังเกียจ ถือตัว ไม่ให้การต้อนรับขับสู้สมกับเพศที่บวชมาเพื่อชำระ กิเลส ประเภทถือตัวและขัดใจคน

นอกจากนั้น ก็ตั้งข้อรังเกียจขึ้นภายใน และระบายออกในที่ต่างๆ อันเป็นทางให้เกิดความเสื่อมเสียต่างๆ กันมาไม่มีสิ้นสุด

พระที่ควรเคารพเลื่อมใสและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ก็น่ากลายเป็นพระที่มีคติติดตัว โดยไม่มีศาลโลกล้าตาดิ้นลงได้

ความจริงพระบวชมาก็เพื่อทำประโยชน์แก่คนและแก่โลกเต็ม ความสามารถ ไม่หนึ่งนอนใจ

เวลาหนึ่งทำงานอย่างหนึ่ง อีกเวลาหนึ่งทำงานอย่างหนึ่ง ไม่ค่อย มีเวลาในวันคืนหนึ่งๆ

ทั้งเจียดเวลาสำหรับโลก ทั้งจะเจียดเวลาไว้สำหรับพระเถร ในปกครองและทั่วไปที่มาเกี่ยวข้อง ทั้งจะเจียดไว้สำหรับธาตุขันธ์และ จิตใจให้จริงไปนาน เพื่อทำประโยชน์แก่โลกสืบไป

วันคืนหนึ่งๆ กายกับใจหมุนตัวเป็นกงจักรไม่มีเวลาพักผ่อน หย่อนกายหย่อนใจบ้างเลย

คิดดูแล้ว แม้แต่เครื่องใช้สอยต่างๆ เช่น รถยนต์ ยังมีเวลา พักเครื่อง หรือเข้าโรงซ่อมแก้ไขส่วนบกพร่องให้สมบูรณ์เพื่อทำประโยชน์ ต่อไป ไม่เช่นนั้นนั้นก็มิหายบรลัยไปในไม่ช้า

พระก็มีใช้พระอิฐพระปูน ที่ต้องถูกโยนขึ้นบนตึกนั้นร้านนี้
เพื่อการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนต่างๆ สุดแต่นายช่างเห็นสมควรจะโยน
ขึ้น ณ ที่แห่งใด

**เมื่อเป็นเช่นนี้ จำต้องมีเมื่อย หิว อ่อนเพลีย และมีการพักผ่อน
หย่อนการะที่ตึงเครียดมาตลอดเวลา พอได้มีเวลาเบากายสบายจิตบ้าง**

โดยมากญาติโยมเข้าหาพระ มักจะนำนิสัยและอารมณ์ตาม
ชอบใจ เข้าไปทับถมรบกวนพระ ให้ท่านอนุโลมทำตามโดยมิได้คำนึง
ว่าผิดหรือถูกประการใด

เพราะนิสัยเดิมมิได้เคยสนใจในเหตุผล ผิดถูก ดีชั่ว มาก่อน
เมื่อเกิดความต้องการประสงค์ในแง่ใด และจะให้ท่านช่วยเหลือในแง่ใด
จึงไม่ค่อยนึกว่าพระกับฆราวาสมีจารีตประเพณีต่างกัน

คือ **พระท่านมีหลักธรรมวินัยเป็นเครื่องประพฤติดำเนิน
จารีตประเพณีของพระก็คือพระธรรมวินัยเป็นเครื่องแสดงออก ซึ่ง
จำต้องคำนึงความผิดถูกชั่วดีอยู่ตลอดเวลา ว่าสิ่งนี้ควรหรือไม่ควร
เป็นต้น**

ส่วนฆราวาส ไม่ค่อยมีธรรมวินัยประจำตัวเป็นหลักปฏิบัติ
จึงมักถือความชอบใจเป็นความประพฤติ

**เมื่อนำเข้าไปเกี่ยวข้องกับพระ ฝ่ายพระจึงมักถูกรบกวนและ
ทำลายโดยไม่เจตนา หรือถูกทำลายทางอ้อมอยู่เสมอ**

เช่น ไปขอให้ท่านบอกเลขหวยเบอร์ ซึ่งเป็นการขัดต่อพระธรรม
วินัยของพระ ไปขอให้ท่านทำเสน่ห์หยาแฝด อันเป็นการทำให้หญิงชาย
รักชอบกัน ไปขอให้ท่านบอกฤกษ์ยามยามดีเพื่อโชคลาภร่ำรวย หรือ
เพื่ออะไรร้อยแปดพรรณนาไม่จบ

ให้ท่านดูดวงชะตาราตี ทำนายทายทัก ให้ท่านบอกคาถาอาคม เพื่ออยู่ยงคงกระพันชาตรี ยิงฟันไม่ออก แขนงไม่เข้า ทูบตีไม่แตก ไปขอให้ท่านรดน้ำมนต์เพื่อสะเดาะเคราะห์เชิญเวรภัยร้ายดีต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งเป็นการขัดต่อจารีตประเพณีคือพระธรรมวินัยของพระที่จะอนุโลมกันได้

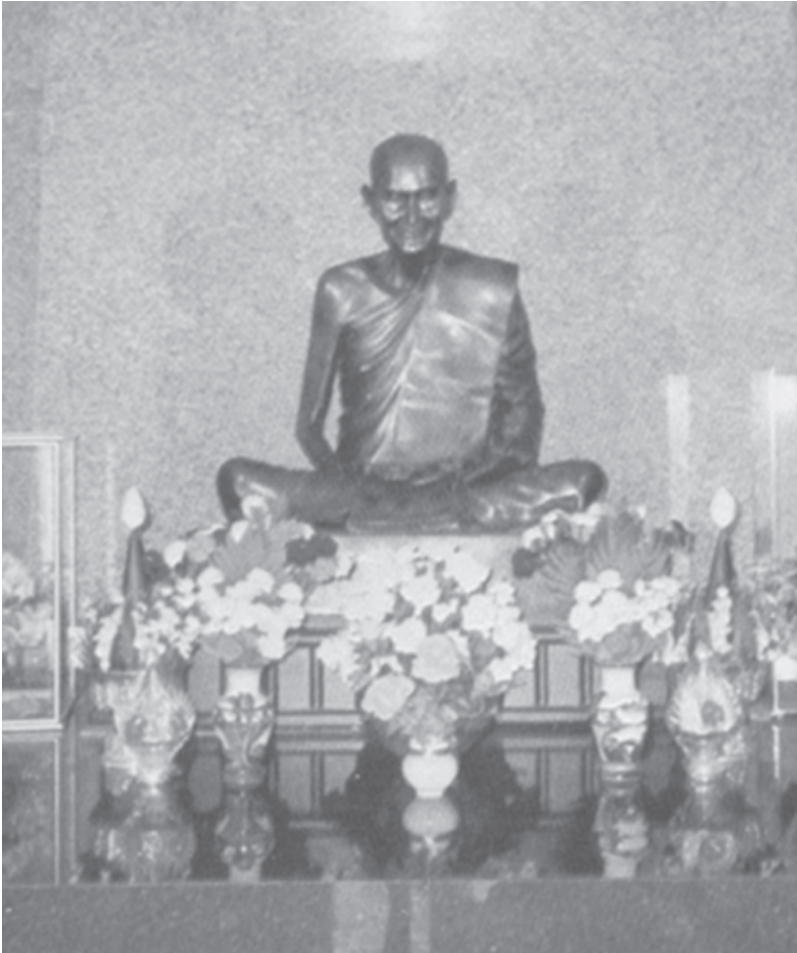
ยิ่งครูอาจารย์ที่ประชาชนเคารพนับถือ ก็ยิ่งได้รับความกระทบกระเทือนด้วยเรื่องดังกล่าว และเรื่องอื่นๆ ในทำนองเดียวกันมากมาย จนไม่อาจพรรณนาได้ ในวันหนึ่งๆ

เฉพาะพระพุทธรูปที่ท่านมุ่งอรรถมุ่งธรรม มุ่งความหลุดพ้น ในสายหลวงปู่มั่น ท่านมิได้สนใจเรื่องดังกล่าว พระป่าท่านถือว่าสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมา เป็นข้าศึกต่อการดำเนินโดยชอบธรรม และเป็นการส่งเสริมคนให้หลงผิดมากขึ้น หนักเข้าอาจเป็นการทำลายพระ และทำลายพระศาสนาอย่างออกหน้าออกตากี่ได้

เป็นต้นว่า เขาให้นามว่าพระบัวเข็มพระเบอร์ ศาสนาบัวเข็ม พระเสน่ห์ยาแฝด ศาสนาเสน่ห์ยาแฝด เป็นต้น

ซึ่งทำให้พระศาสนาหมัวหมอง และเสื่อมคุณภาพลงโดยลำดับ อย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น ที่ผลนั้นสืบเนื่องมาจากการกระทำดังกล่าว

การกล่าวทั้งนี้ มิได้คิดตำหนิสาธุชนทั่วๆ ไป และได้คิดตำหนิท่านผู้หาพระโดยชอบธรรม เป็นเพียงเรียนเผด็จเพื่อทราบวิธีปฏิบัติกัน ระหว่างพระกับประชาชน ซึ่งแยกกันไม่ออกแต่ไหนแต่ไรมา จะได้ปฏิบัติต่อกันโดยสะดวกราบรื่น สมกับต่างฝ่ายต่างหวังดีและพึงเป็นพึงตายกันตลอดมา และต่างฝ่ายต่างหวังเชิดชูพระศาสนาด้วยกัน

ภาค ๕ :
สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา

๒๐๑.

คุณหมออวย เกตุสิงห์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ เป็นศิษย์มหาวิทยาลัยที่ใกล้ชิด และเป็นนายแพทย์ผู้ให้การรักษาพยาบาล หลวงปู่ขาว อนาลโย ด้วยความเอาใจใส่และทุ่มเทด้วยชีวิตจิตใจ นำเลื่อมใสและนำอนุโมทนาอย่างยิ่ง

ผมขออนุญาตเรียกท่านว่า **คุณหมออวย เกตุสิงห์** ก็แล้วกัน ซึ่งคุณหมอเองท่านก็ไม่ติดในยศในตำแหน่งอยู่แล้ว

คุณหมออวย และคณะได้ไปกราบหลวงปู่ขาว อนาลโย ที่วัดถ้ำกลองเพล ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยนั่งรถยนต์ไปจากตัวจังหวัดอุดรธานี

คุณหมอได้บันทึกเรื่องราวในครั้งนั้นว่า

สมัยนั้นถนนไปสู่**วัดถ้ำกลองเพล** (ถนนอุดรธานี - เลย์ในปัจจุบัน) ยังเป็นถนนลูกรัง มีสภาพดีกว่าทางเกวียนเล็กน้อย

พอรถไปส่งเราถึงเขตวัดก็แยก (และแยกเกือบทุกครั้งที่เราจะไปที่นี่) เราต้องจอดห่างวัดประมาณครึ่งกิโลเมตร และเดินข้ามห้วยไปโดยอาศัยต้นเปลือย (ตะแบก) ต้นหนึ่งเป็นสะพาน

เข้าวัดแล้วยังต้องเดินไปอีกหนึ่งกิโลเมตรครึ่งจึงถึงกุฏิของท่านอาจารย์ (หลังเก่า) ซึ่งสร้างอยู่ระหว่างก้อนหินใหญ่สองก้อน เป็นอาคารไม้ใต้ถุนสูง หลังคาสังกะสี มีห้องจำวัดเล็กๆ หนึ่งห้อง กับห้องเจี๊ยงและห้องนอน ทั้งหมดกว้างประมาณสี่เมตร ยาวประมาณหกเมตร

ท่านลงมานั่งรับพวกเราอยู่บนตั่ง ซึ่งอยู่บนก้อนหินแบบหน้ากุฏิ ลักษณะของท่านค่อนข้างผอม แต่ดูท่าทางแข็งแรงต่างๆ ที่ตอนนั้นท่านอายุถึง ๗๖ ปีแล้ว...

บันทึกของคุณหมอมวย เกี่ยวกับการฟังเทศน์จากหลวงปู่เป็นครั้งแรก ในคราวนั้น ว่า :-

... คุณสิรี (อิงตระกูล) แนะนำให้ท่านรู้จักเราแล้ว ท่านก็เทศน์โปรดเป็นข้อธรรมะสั้นๆ เราฟังออกบ้างไม่ออกบ้าง เพราะท่านพูดคำพื้นเมืองเป็นส่วนมาก และยังอมหมากอีกด้วย **แต่ก็พอจับเค้าได้ว่าท่านพูดเรื่องการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่**

ลักษณะของธรรมกถาที่เราตั้งใจคือ ความเด็ดขาดชัดเจน และความคล่องตัวของคำสอนที่ไหลเรื่อยออกจากปากของท่าน

เวลาคุยกันดูท่านเป็นผู้ใจดี ใจเย็น แต่พอลงมือสอนก็เปลี่ยนไปทันที ยิ่งพูดไปเสียงยิ่งดังขึ้น ชัดเจนขึ้น เด็ดขาดขึ้น จนในตอนท้ายแทบจะเป็นความดุตัน

ลักษณะของเทศนาของท่านเป็นอย่างนี้ตลอดมาจนสมัยท้ายเมื่อท่านเกิดเป็นอัมพาตขึ้น (พ.ศ. ๒๕๑๗)

หลังจากที่ท่านสอนจบแล้ว เราสนทนาเรื่องต่างๆ กับท่านต่อไปอีกหน่อย แล้วก็มีมารลากลับ

หลังจากนั้นมา ทุกครั้งที่เราไปปฏิบัติธรรมที่วัดป่าบ้านตาดในเดือนเมษายน ตรงกับวันหยุดราชการ เราต้องเลยไปนมัสการ**ท่านอาจารย์ขาว** ด้วย ท่านสอนธรรมะให้เราทุกครั้ง เราค่อยๆ จับเนื้อความได้มากขึ้น ด้วยความคุ้นเคยเสียงของท่าน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์

๒๐๒.

หลวงปู่เทศน์ ภาษาไทยชัดเจน

บันทึกของคุณหม่อมอวย เกตุสิงห์ มีต่อไปว่า :-

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๐๙ เราไปทอดกฐินที่วัดหนองแซงของท่าน
พระอาจารย์หลวงปู่บัว สิริบุญโณ ในคณะของเรามีท่านเจ้าคุณพระธรรม
จินดาภรณ์ (วัดราชบพิธ - สมณศักดิ์ขณะนั้น) ท่านปรารภว่าอยาก
จะไปนมัสการท่านพระอาจารย์ขาว เพราะยังไม่เคยพบ

เราก็ตกลงไปภายหลังที่เสร็จเรื่องกฐินแล้ว มีอุบาสิกาชาวอังกฤษ
ผู้หนึ่งร่วมไปด้วย

ในระหว่างเดินทาง ผู้เขียน (คุณหม่อมอวย) กราบเรียนท่านเจ้าคุณ
ว่า “ท่านอาจารย์ท่านมีเมตตามาก เราไปนมัสการท่านที่ไรท่านก็เทศน์
ให้ฟังทุกครั้ง เสียแต่ท่านพูดภาษาอีสาน พวกเราฟังไม่ใคร่ออก”

พอเราไปถึงท่าน กราบเรียนเรียบร้อยแล้ว ท่านอาจารย์ก็ลงมือ
เทศน์ขึ้นเองอย่างเจื้อยแจ้ว เป็นภาษาไทยกลางอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง

ท่านเริ่มต้นว่า “โดยท่านเองเดียวกันกับที่รอยเท้าของบรรดาสัตว์
ทั้งหลายทั้งปวงในโลกนี้ อาจจรรวมลงไปใรรอยเท้าของช้าง พระธรรม
คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์
ก็อาจรวมลงได้ในธรรมข้อเดียว คือ สติ”

แล้วท่านก็สาธยายความต่อไปด้วยความสมบูรณ์อย่างที่ปรากฏ
อยู่ในพระสูตรว่า **“อาทิกุลยานัม มชฺเชกกุลยานัม ปรีโยสานกุลยานัม”** คือ
งามในเบื้องต้น งามในเบื้องกลาง งามในเบื้องปลาย

ผู้เขียนถึงกับน้ำตาไหลด้วยความปีติในความกระจำงของธรรมะ
ที่ท่านแสดง เมื่อท่านสอนจบลงก็ได้ก้มลงกราบ พร้อมกับเปล่งวาจาว่า

**“ผมฟังธรรมมานานแล้ว แต่ยังไม่เคยกระจำงแจ้งซาบซึ่งเหมือน
วันนี้เลย”**

อุบาสิกาชาวอังกฤษเพิ่งมาอยู่เมืองไทยได้หกสัปดาห์และกำลัง
เรียนภาษาไทยอยู่ ได้ยืนยันแก่เราว่า เธอได้พยายามตั้งใจฟัง พยายาม
จะให้เข้าใจ และก็ **“เข้าใจเรื่อง”** ได้ทั้งหมด

เทศน์ของท่านอาจารย์ได้ทำความประทับใจให้แก่เราทุกคน...

หมายเหตุนอกเรื่อง : ผู้เขียนแอบรู้จักและแอบศรัทธาคุณหม่อวย กับท่านอาจารย์ แพทย์หญิง
ม.ร.ว.สงศรี เกตุสิงห์ รวมทั้งจุดประกายให้สนใจพระป่า เพราะช่วงนั้น
ผู้เขียนเป็นนิสิตปริญญาโท ไปเป็นครูสอนพิเศษให้ลูกหลานคุณหม่อ
ที่บ้านในซอยราชครู ในวันเสาร์ - อาทิตย์ ติดต่อกันนานเป็นปี ได้รับ
ความเมตตาจากอาจารย์หม่อทั้งสองท่านเป็นอย่างมากสูง - ปฐม นิคมานนท์

๒๐๓.

สุขภาพโดยทั่วไป ของหลวงปู่

คุณหมออวย เกตุสิงห์ เริ่มมาเป็นนายแพทย์ผู้ดูแลสุขภาพของหลวงปู่ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เมื่อหลวงปู่อาพาธครั้งแรก คุณหมอมได้กล่าวถึงสุขภาพโดยทั่วไปของหลวงปู่ ดังนี้ :-

ตามประวัติของท่าน**พระอาจารย์ขาว อนาลโย** เมื่อหนุ่มๆ เป็นนักท่องเที่ยวกรรมฐานชั้นเยี่ยม ท่านออกเดินทางทุกปีและได้สมบุกสมบันไปแทบทุกภาคของประเทศ พอเรียนถามท่านถึงลักษณะป่าเขาลำเนาไพรในแง่ที่พระธุดงค์สนใจท่านจะเล่าอย่างสนุกสนานและละเอียดลออทุกแห่ง

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขตแคว้นแดนอีสานและภาคเหนือ ท่านได้สัญจรซ้ำๆ ด้วยความสนใจเป็นพิเศษ

เล่ากันว่าท่านได้ไปบรรลุมรรณขั้นสุดท้ายอดในภาคเหนือในเขตจังหวัดเชียงใหม่

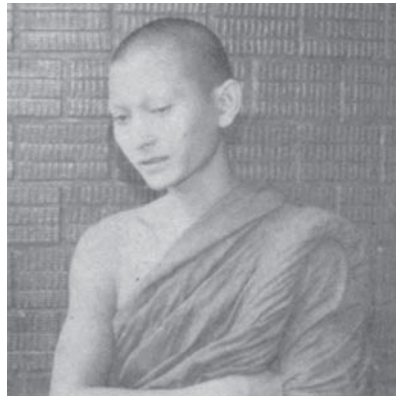

ไม่ต้องสงสัยว่าในสมัยนั้น สุขภาพของท่านอยู่ในระดับยอดเยี่ยม เพราะได้ดำเนินชีวิตอย่างอุดม ไม่ปรากฏว่าท่านมีโรคประจำตัวใดที่สำคัญ นอกจากเป็นไข้ป่า ซึ่งเป็นของธรรมดาสำหรับพระอุปัชฌาย์ทุกรูปองค์ กับโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบเรื้อรัง ซึ่งอาจจะเป็นผลของโรคนี้ว่ตั้งแต่สมัยหนุ่มๆ

และบันทึกอีกตอนหนึ่ง ดังนี้ :-

ในสมัยนั้น สุขภาพของท่านอาจารย์ยังอยู่ในสภาพยอดเยี่ยม แม้ว่าท่านจะอายุใกล้แปดสิบแล้ว ก็ไม่มีอาการของโรคที่สำคัญหรือความพิการอย่างใด ท่านเดินบิณฑบาตในวัดทุกเช้า มีธุระที่ไหนแม้ไกลๆ ท่านก็เดินไปได้

ท่านเดินจงกรม หนึ่งชั่วโมงครึ่งถึงสองชั่วโมงทุกคืน ผู้เขียนเคยแอบเดินแข่งกับท่านยังต้องยอมแพ้ การปฏิบัติตนและการภาวนาจิต ที่กระทำอย่างหนักแน่นด้วยอิทธิบาท ได้สร้างความแข็งแกร่งให้แก่ท่านอย่างหาเปรียบได้ยาก

พระผู้ปรนนิบัติหลวงปู่

๒๐๔.

หลวงปู่ อาพาธครั้งแรก

บันทึกเกี่ยวกับการอาพาธของหลวงปู่ขาว อนาลโย มีอยู่ ๓ แห่ง คือ บันทึกของพระอาจารย์บวร พุทธธำโณ ของคุณหม่อมอวย เกตุสิงห์ และของท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ แต่ละบันทึกจะให้ข้อมูล มุมมอง และความรู้สึกที่แตกต่างกัน ผู้เขียนจะขอนำเสนอทั้ง ๓ แห่ง เพราะต้องการให้พวกเราได้ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับหลวงปู่ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

บันทึกของพระอาจารย์บวร พุทธธำโณ มีดังนี้ :-

ในช่วงเข้าพรรษาปีหนึ่ง ประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๐ หลวงปู่ได้มีอาการเจ็บป่วยลงด้วยไข้หวัด ช่วงกลางคืนนั้นมีความรู้สึกว่าหนาวมาก หนาวยิ่งกว่าทุกๆ วัน ทุกๆ คืนที่ผ่านมา

ครั้นพอรุ่งเช้า ท่านลงไปฉันอาหารที่ศาลาฉัน ก็กลืนไม่ลง เพราะเหตุจากอาการไข้ดังกล่าว พอเสร็จจากการฉันจึงหันแล้วหลวงปู่ก็ได้พักผ่อนตลอดทั้งวัน จนถึงเวลาสรงน้ำยังไม่มีอาการว่าจะทุเลาหรือดีขึ้นแต่ประการใด ข้ายังมีอาการร้อนๆ หนาวๆ อยู่มิได้ขาด

ชาวศรัทธาอุดรฯ ได้นำยามาถวายแต่ก็ยังไม่ทุเลา บรรดา
ศิษยานุศิษย์จึงพร้อมใจกันนิมนต์**หลวงปู่**ไปอยู่ภายในถ้ำ เพราะภายใน
ถ้ำมันอบอุ่นกว่ากุฏิหรือศาลาใดๆ

หลวงปู่ก็ได้ไปพักอยู่ในถ้ำ ๓ คืน อาการไข้ก็ยังไม่ยอมทุเลาแต่
ประการใด จึงได้นิมนต์หลวงปู่กลับมาที่**กุฏิผาผึ้ง**เหมือนเดิม อาการไข้
ก็ยังกำเริบอยู่มิได้ขาด คือบางวันก็เป็นไข้ขึ้นตอนบ่าย ๓ โมง แล้วก็หาย
๖ โมงเย็นก็เป็นอีก

บรรดาศิษยานุศิษย์จึงได้ให้แพทย์จากอุดรธานี มาตรวจอาการ
เฝ้ารักษาอยู่ที่วัดเลย จนกระทั่งอาการไข้ทุเลาลงแต่ก็มีได้หายสนิท

ภายหลังโยมอีกคนหนึ่งได้นำแพทย์มาให้หน้าเกลือบ อากาณกลับ
ยิ่งกำเริบขึ้นอีก เนื่องจากว่า**หลวงปู่**เป็นบุคคลที่แพ้หน้าเกลือบอยู่แล้ว
จึงเกิดอาการหนาวสั่น

จนกระทั่งได้โทรศัพท์ตาม**ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์**
จากโรงพยาบาลศิริราช ให้มาดูอาการ**หลวงปู่**ที่**วัดถ้ำกลองเพล** ซึ่ง
ท่านก็ได้เดินทางมาตรวจร่างกายอย่างละเอียด โดยตรวจดูอวัยวะต่างๆ
ตรวจทั้งอุจจาระปัสสาวะ พร้อมทั้งให้ยาฉันทันที จัดเวลาให้พักผ่อน เพื่อให้หา
ทางแก้ไขให้อาการดีขึ้น

๒๐๕.

ยักษ์จะเอากระบอง ตีแพทย์

บันทึกของพระอาจารย์บวร พุทฺธธมาโณ เล่าไว้ดังนี้ :-

เมื่อหลวงปู่ฉันอาหารไม่ได้แล้ว แพทย์ก็ปรึกษากันว่าจะต้องให้อาหารทางสายยางเข้าทางรูจมูก แต่หลวงปู่ บอกว่า “อย่ามาทำ อาตมาไม่ชอบ” แต่แพทย์ก็จำเป็นต้องบังคับเพื่อให้อาหารให้ได้

หลวงปู่เล่าว่า ในขณะที่ท่านล้มตาคืนพอดี เห็นเจ้ายักษ์ใหญ่ถือกระบองเดินเข้ามา กำลังจะตีหมอบอยู่พอดี ท่านจึงร้องบอก (ด้วยจิต) ไปว่า “อย่านะ อย่าทำเขา เขาเหล่านี้เป็นลูกศิษย์ของเรา” เจ้ายักษ์ใหญ่ มันจึงถอยออกไป

เหตุที่เจ้ายักษ์มันจะเข้ามาทำร้ายแพทย์ ก็เนื่องจากว่ามันคิดว่าบรรดาแพทย์ทั้งหลายจะทำร้ายหลวงปู่ เพราะพากันจับคนละแขนละขาไม่ให้ตื่น

ยักษ์มันเฝ้าอยู่ตลอดเวลาจึงเข้ามาช่วย โดยจะใช้กระบองตีหัวแพทย์ทั้งหลาย แต่หลวงปู่ห้ามไว้ทัน คณะแพทย์จึงได้รักษาต่อไป โดยมีนายแพทย์อวย รักรักษาปฏิบัติหลวงปู่ตลอดเวลามิได้ขาด แม้จะต้องเหน็ดเหนื่อยต่อการเดินทางไปกลับขึ้นล่องระหว่างกรุงเทพฯ - อุดรฯ ทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ ด้วยจิตอันเต็มเปี่ยมด้วยศรัทธาแรงกล้า

ในขณะที่รักษาท่านอยู่นั้น **นายแพทย์อวย เกตุสิงห์** ก็ยังได้เสียชีวิตลงเสีย อีกส่วนหนึ่งเพื่อถวายบูชาคุณแด่หลวงปู่อีกด้วย ความมีน้ำใจในเรื่องนี้ บรรดาศิษยานุศิษย์ของหลวงปู่ ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต จดจำประทับใจอย่างไม่รู้ลืม

ส่วนพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา เมื่อได้ทราบข่าวการอาพาธของหลวงปู่ ก็ได้พากันเดินทางมาอย่างมากมายหลายตาทุกทิศทุกทาง ทั้งใกล้ไกล โดยมีได้เห็นแก่ความยากลำบากใดๆ เลย ทั้งฝ่ายนักปฏิบัติและนักปกครอง

ฝ่ายพระนักปฏิบัติก็มี **พระอาจารย์เทศก์ เทสรูสี** รองลงมา ได้แก่ **พระอาจารย์บุญมา จิตเปโม** วัดป่าสิริสาละวัน บ้านโนนทัน, **พระอาจารย์อ่อน ภาณสิริ** วัดป่าไม้ไคร้ธาราม, **พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร** วัดป่าอุดมสมพร อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร

โดยเฉพาะ **พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน** วัดป่าบ้านตาด อุดรธานี เป็นผู้มาเฝ้าปรนนิบัติอยู่ประจำมิได้ขาด ท่านช่วยเหลือสนับสนุนหลายสิ่งหลายอย่างตลอดเวลา

พระภิกษุหลายรูปได้เข้าเยี่ยมมิได้ขาด ดังเช่น

พระคุณเจ้า**สมเด็จพระมหาธีรวงศ์** วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน, **พระศาสนโสภณ** วัดบวรนิเวศวิหาร, ท่านเจ้าคุณ**พระธรรมจินดาภรณ์** วัดราชบพิธ, ท่านเจ้าคุณ**พระราชกวี** วัดสัมพันธวงศ์, ท่านเจ้าคุณ**พระศาสนดิลก** เป็นต้น

หลวงปู่ขาว ล้มป่วยในครั้งนี้นี้รวมแล้วประมาณ ๔ เดือนเศษ จึงได้หายเป็นปกติ โดยที่ใครๆ ต่างวิตกว่าอาจจะเป็นด้วยเหตุแห่งโรคชรามาถึงแล้ว ในบรรดาศิษยานุศิษย์ต่างคนต่างก็ใช้จิตอธิษฐานขอให้หลวงปู่หายโดยเร็ว เพื่อจะได้เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทร เป็นที่พึ่งพาอาศัยของศิษยานุศิษย์ไปในภายหน้าให้นานแสนนาน

๒๐๖.

บันทึกของ คุณหมออวย

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ ได้บันทึกอาการอาหาร
และการถวายการรักษาพยาบาลหลวงปู่ โดยสรุป ดังนี้ :-

เย็นวันหนึ่งในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ คุณหมอได้รับโทรศัพท์
จาก **คุณสุรีย์ อังตระกูล** ลูกศิษย์ใกล้ชิดหลวงปู่จากอุดรธานี แจ้งข่าว
ว่าหลวงปู่อาหารมีอาการหนักมาก

เหตุเกิดโดยหลวงปู่เป็นไข้หวัดก่อน พระเถรพยาบาลจนไข้
หายแล้ว ก็จัดการสงฆ์ถวายตามปกติ คืนนั้นไข้กลับมาใหม่ อาการ
รุนแรงกว่าครั้งแรกมาก ถวายยาไทยยาฝรั่งเท่าไรๆ ไข้ก็ไม่ลด

คุณสุรีย์พยายามหาหมอในเมือง แต่ไม่มีใครยอมไปเพราะ
ระยะนั้นพวกก่อการร้ายกำลังเหิมหาญมากถึงเข้าปล้นสถานีตำรวจ
ที่หนองบัวลำภู ซึ่งอยู่ห่างวัดเพียง ๑๒ กิโลเมตร

คุณหมออวย คิดว่า หลวงปู่คงไข้กลับ เพราะไปอาบน้ำ ถูกความ
เย็นเกินควร คงไม่ร้ายแรงนักเพราะดูท่าไม่มีโรคแทรก คุณหมอจึงได้
โทรศัพท์ขอให้คุณหมอทางหนองบัวลำภูไปช่วยดูแลหลวงปู่ และได้ทราบ
ข่าวว่าหลวงปู่ค่อยยังชั่วแล้วก็เบาใจ

ตกเย็น **คุณหมอมวย**นี่ก็เป็นห่วงหลวงปู่ จึงเดินทางด้วยรถโฟล์คในคืนนั้น จากกรุงเทพฯ ถึงอุดรฯ เช้าวันรุ่งขึ้น พอไปถึงวัดเห็นหลวงปู่นอนอยู่กลางห้อง มีพระเณรล้อมรอบ

คุณหมอตรวจอาการเริ่มต้น “พบว่าชีพจรหลวงปู่เต้นเร็วมาก จังหวะไม่ดี ความแรงไม่สม่ำเสมอ ตัวร้อนจัดมาก แต่ความรู้สึกยังดี กราบเรียนถามอะไรก็ตอบถูกต้อง”

คุณหมอถามหลวงปู่ว่าเป็นอย่างไรบ้าง หลวงปู่ตอบว่า “สบายอยู่”
บันทึกของคุณหมอว่า “เห็นว่าจิตของท่านยังเข้มแข็ง แต่หัวใจคงมีภาระหนักมาก ถ้าเอาไปหนองคายจะต้องเดินทางร่วมร้อยกิโลเมตร ถนนลูกรังที่คล้ายทางเกวียนคงจะถูกเขย่าชกขยั่นแย้ หัวใจอาจไม่ไหว จึงเรียนท่านอาจารย์ทั้งหลายที่ห้อมล้อมอยู่นั้นว่า หัวใจไม่ปกติไม่ควรเดินทางไกลๆ เพราะอาจเกิดอันตรายได้”

คณะศิษย์เห็นว่าพาหลวงปู่ไปรักษาที่อุดรฯ ก็ขาดหมอ ถ้าไปหนองคายก็ทางไกล **คุณหมอมวย**ท่านจึงอาสาถวายการรักษาหลวงปู่ด้วยตัวของท่านเอง คุณหมอเขียนไว้ว่า :-

“ผู้เขียนเห็นว่าการรักษาคงจะไม่ยากนัก เพราะเป็นแต่เรื่องไข้ ยังไม่มีโรคแทรก ถึงอย่างไรก็ยังมีคณะแพทย์จากศิริราชคอยหนุนหลังอยู่ จึงตกปากว่าจะเป็นคนรักษาเอง ท่านอาจารย์ทั้งหลายก็ยินยอมโดยดี คงจะเพราะเห็นว่า**เคยรักษาพระอาจารย์ฝั้นมาแล้ว** เป็นอันเลิกเรื่องจะไปหนองคาย”

๒๐๗.

คุณหมอถวายเลือดตนเอง แก้หลวงปู่

คุณหมอวย เกตุสิงห์ ได้ตรวจร่างกายหลวงปู่โดยละเอียด จนแน่ใจว่าไม่มีโรคแทรก “มีความคิดขึ้นมาว่า ท่านอาจารย์ได้เป็นไข้ ติดต่อมาหลายวัน ร่างกายคงจะขาดสารสำคัญต่างๆ และการขาดนี้ อาจขัดขวางการหายโรค ทำให้ล่าช้าไป จึงตัดสินใจจะถวายเลือดและ เลือดนั้นจะเป็นเลือดของตัวเอง ไม่ต้องหาจากที่ไหน และเลือดของ **ผู้เขียน** (หมายถึงคุณหมอวย) เป็นหมูโอ ถ่ายให้ใครก็ได้”

ขณะที่คอยอุปกรณ์การเจาะ - ถ่ายเลือด **คุณหมอวย** ก็ “ไปที่ พระपालิโลก์ซึ่งสร้างไว้ไม่ไกลจากกุฏิท่านอาจารย์ สวดมนต์ทำวัตรเช้า สมาทานศีลแปด แล้วนั่งสมาธิประมาณครึ่งชั่วโมง แล้วได้อธิษฐานว่า หากถวายเลือดพระอาจารย์แล้วขอให้ผลบุญจงช่วยให้ท่านมีอายุยืนยาว อยู่ต่อไปอีกอย่างน้อยห้าปี (ภายหลังได้อธิษฐานขอเพิ่มให้ท่านมีอายุยืน ถึงร้อยปี)”

คุณหมอวย ได้ถวายเลือดแก้หลวงปู่ในครั้งนั้น ๓๕๐ ลูกบาศก์ เซนติเมตร ด้วยความเรียบร้อยโดยไม่มีปฏิกิริยาใดๆ แล้วคุณหมอก็ “อยู่ ฝ้าอาการต่อไป โดยอาศัยนอนที่เฉลียงซึ่งเป็นที่เดินจงกรมของท่าน อาจารย์จนตลอดสัปดาห์ต่อไป”

คุณหมอได้ถวายยาไว้ให้หลวงปู่กับพระอุปัฏฐาก (ขณะนั้นมี พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ, พระอาจารย์วัน อุตตโม, พระอาจารย์สิงห์ทอง ธรรมโร, พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภริโต, พระอาจารย์เพียร วิริโย และพระอาจารย์หุຍ) แล้วกลับกรุงเทพฯ ระหว่างสัปดาห์จะโทรศัพท์ถามอาการหลวงปู่

“พอค่ำวันศุกร์ก็ขึ้นรถไฟไปอุดรฯ ไปอยู่ปรนนิบัติท่านอาจารย์ที่วัด จนเย็นวันอาทิตย์จึงโดยสารรถไฟกลับกรุงเทพฯ ปฏิบัติเช่นนี้ได้สามสัปดาห์ อาการของท่านอาจารย์ดีขึ้นเป็นลำดับ”

๒๐๘.

อริษฐานแกะสลัก พระพุทธรูป

บันทึกของคุณหมอวย เกตุสิงห์ มีต่อไปว่า :-

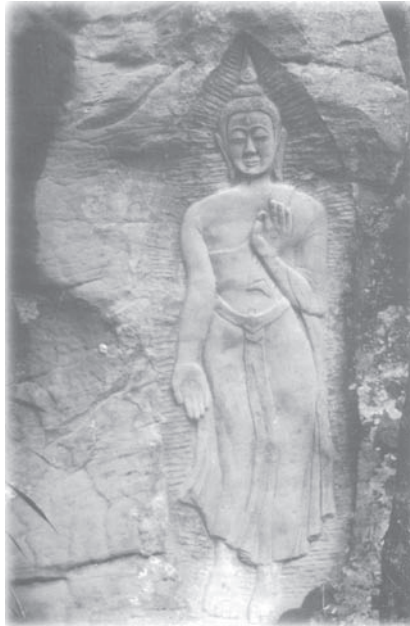
อาการของหลวงปู่ดีขึ้นเป็นลำดับ “แต่เกิดมีอาการเบื่ออาหารอย่างมาก ใช้น้ำกระตุนอะไรๆ ก็ไม่ได้ผล ท่านอาจารย์สิงห์ทอง ธรรมวโร ต้องเดินทางไปนิมนต์ท่านอาจารย์ฝั้น อาจาโร มาจากวัดป่าอุดมสมภรณ์ เพื่อเกลี้ยกล่อมให้ท่านฉันอาหาร”

คุณหมอวย ยังอยู่เฝ้าอาการหลวงปู่ และได้บันทึกว่า :-

“กลางวันวันหนึ่ง เดินขึ้นไปบนลาดเขาใกล้กุฏิ พบก้อนหินใหญ่ประมาณเท่าบ้านสองชั้นขนาดกลาง ตั้งอยู่ในที่โล่ง ด้านหน้ามีชะเง้อมชะงอกออกมาคล้ายที่เคยเห็นสร้างเป็นพระพุทธรู้อย่าง แต่มิทันไม้ขึ้นบังอยู่โดยรอบ มองผาดๆ ไม่เห็น จึงตั้งใจอธิษฐานว่าขอให้สามารถรักษาท่านอาจารย์ให้หาย แล้วจะไปสลักปั้นพระพุทธรูปไว้ที่ก้อนหินนั้นด้วยมือตนเอง”

คุณหมอ ได้บันทึกเกี่ยวกับการแกะสลักพระพุทธรูปว่า :-

“หลังจากที่ท่านอาจารย์สบายดีแล้ว ผู้เขียนก็ขออนุญาตสลักพระพุทธรูปที่ก้อนหินดังกล่าวแล้วข้างต้น ท่านอาจารย์อุตสาหะเดินขึ้นไปดูหินให้เห็นด้วยตนเองเมื่อผู้เขียนกราบเรียนว่าจะอุทิศรูปนั้นแก่ท่าน

พระพุทธรูปภัทรนิมิต

ได้ลงมือในวันวิสาขบูชา ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๑ แล้วเดินทางขึ้นไปอุดรฯ ทุกปลายสัปดาห์เช่นเดียวกับตอนที่ไปดูแลท่านอาจารย์ ทำได้สำเร็จเรียบร้อยในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๑๑ รวมเวลาที่ใช้เฉพาะการสลัก ๑๒๕ ชั่วโมง ได้ถวายนามว่า **พระพุทธรูปภัทรนิมิต** (แปลว่า พระพุทธรูปพระอาจารย์ชาวสร้าง) อุทิศถวายพระอาจารย์ตามที่ตั้งปณิธานไว้

พระเถรในวัดเล่าว่า ในระหว่างที่กำลังสลักพระพุทธรูปอยู่นั้น วันไหนผู้เขียนไม่ไปทำงาน **ท่านอาจารย์**จะไปนั่งทำสมาธิอยู่บนแท่นหินใกล้ๆ ก้อนหินใหญ่นั้น

ผู้เขียนเข้าใจว่าท่านคงใช้อำนาจจิตของท่านเข้าช่วยงานจึงได้สำเร็จลงโดยเรียบร้อย และได้ผลงดงามอย่างที่ผู้เขียนเองไม่เคยนึกฝัน”

๒๐๙.

หลวงปู่ผู้อาพาธ หัวเราะเต็มที่

คุณหมออวย เกตุสิงห์ บันทึกว่า ในระหว่างที่ไปเฝ้าไข้อยู่ นั้น ได้ประสบเหตุการณ์บางอย่าง ทำให้เข้าใจและซาบซึ้งในคุณธรรมวิเศษของหลวงปู่ขาว และ**คุณหมอ**ได้ยกเหตุการณ์ ดังนี้ :-

บ่ายวันหนึ่ง ขณะที่ศิษย์กำลังเรียงรายห้อมล้อมหลวงปู่ ซึ่งกำลังชมเพราะไข้สูงถึง ๔๐ องศาเซลเซียส ก็มีเสียงดัง “ตูม!” มาจากข้างนอก

พระองค์หนึ่งร้องถามไปว่า “อะไรกัน?”

เสียงตอบขึ้นมาว่า “เณรตกป๋อ!”

“เท่านั้นแหละ ท่านอาจารย์ผู้อาพาธก็ปล่อยหัวเราะเอิ๊กๆ ออกมาอย่างเต็มที่ คล้ายกับว่าท่านไม่ได้เป็นอะไรเลย คนทั้งหลายก็พลอยหัวเราะไปด้วย สัมความเป็นห่วงเรื่องโรคของท่านไปชั่วขณะ”

๒๑๐.

กายเป็นไข้ แต่ใจไม่เป็นด้วย

คุณหมอมวย เกตุสิงห์ ได้บันทึกคุณธรรมพิเศษของหลวงปู่ ที่พบเห็นในระหว่างที่หลวงปู่อาพาธ ต่อไปดังนี้ :-

“นอกจากนี้ก็ยังมึเรื่อง**ห้องส้วม** ทุกครั้งที่ท่านประสงค์จะเข้า ท่านจะลุกขึ้นเดินฉิวไปโดยลำพัง ไม่ต้องรอให้ใครจูงหรือประคอง **พระเณรที่ปรนนิบัติอยู่ต้องวิ่งตามไปทุกครั้ง**”

เมื่อ**คุณหมอมวย** กราบเรียนถามหลวงปู่ว่า “ท่านอาจารย์เป็นอย่างไบบ้างครับ?” หลวงปู่จะตอบว่า “สบาย” ทุกครั้ง

คุณหมอ บันทึกต่อไปว่า :-

“ตลอดเวลาที่ท่านมีไข้สูงตัวร้อนจัด ท่านไม่เคยออกปากว่าไม่สบายที่ส่วนไหนเลย ถ้าไข้สูงมากก็นอนเฉยๆ ถ้าไข้ลดก็มีอาการกระปรีกระเปร่าขึ้น บางที่ยิ้ม หัวเราะ กับพระเณรที่อยู่ด้วยคล้ายคนปกติ

พอสบายขึ้นหน่อย ก็**เล่นนิทาน** ต่างๆ ให้ผู้ปรนนิบัติฟัง เป็นเรื่องนิมิตบ้าง ประสบการณ์เดินธุดงค์บ้าง บางทีก็เป็นชาดก

ผู้เขียนคิดว่าปรากฏการณ์เหล่านั้น เป็นเครื่องแสดงว่าร่างกายของท่านอาจารย์กับจิตใจเป็นคนละส่วนกัน ถึงกายของท่านเป็นไข้ จิตของท่านไม่ได้เป็นไปด้วย จิตของท่านเป็นปกติตลอดเวลา”

๒๑๑.

บันทึกของ ท่านหลวงตาฯ

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปนโน ได้เขียนเรื่องการ
อาหารของหลวงปู่ขาว อนาลโย ต่อไปนี้ :-

ในปีพ.ร.ช.ที่ ๔๓ ซึ่งหลวงปู่มีอายุ ๘๐ ปี

หลวงปู่ป่วยหนักเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๐ หลวงปู่
เป็นไข้หวัด แล้วแปรเปลี่ยนเป็นโรคแทรกซ้อนอื่นๆ อาการของหลวงปู่
หนักเข้า จนกระทั่งฉันไม่ได้

ตอนที่หลวงปู่เป็นไข้หวัดใหม่ๆ หลวงปู่ยังอุตส่าห์ลงไปฉันจังหัน
ร่วมกับพระเณรในวัดที่หน้าถ้ำกลองเพลได้ตามปกติ ในสายตาคณ
ภายนอกก็อาจคิดว่าหลวงปู่มีไ้เป็นอะไร นอกจากโรคชราประจำคนแก่
อย่างเดียวกันนั้น

แต่เพราะโรคกำเริบด้วยอาการแทรกซ้อนอย่างอื่น กำลังธาตุขันธ์
ก็ทรุดลงทุกวันเวลา จนท่านไม่สามารถไปฉันร่วมหมู่คณะที่ถ้าได้
ท่านยังยอมอดยอมทนและฝืนฉัน แม้จะได้เล็กๆ น้อยๆ ที่กุฏิของ
ท่านเอง จนกระทั่งต่อมาฉันไม่ได้ กำลังอ่อนลงอย่างเห็นได้ชัด จำเป็น
ต้องมีพระเณรช่วยพุงท่านลุก พลิกตะแคง ดูแลอุปัฏฐากตลอดเวลา

เมื่อข่าวคราวการอาพาธของหลวงปู่กระจายไปถึงไหน คลีนมนุषย์ประชาชน พระเถร มาถึงวัดอย่างรวดเร็ว เพราะต่างคนต่างมีจิตใจใฝ่ฝันยึดมั่นในองค์หลวงปู่ที่ฝากเป็นฝากตายภายในใจอย่างแนบสนิทอยู่แล้ว

เมื่อทราบข่าวหลวงปู่ชราไม่สบาย ก็จำต้องสะเทือนใจอย่างหนัก รวบรวมฟ้าดินถล่ม ชั่วหัวใจจะขาดไปจากร่างในเวลานั้นจนได้

นับแต่ชื่อนั้นผ่านเข้าความรู้สึก ต่างก็หลั่งไหลมาทุกทิศทุกทาง ทั้งประชาชน ทั้งพระเถร จากทิศต่างๆ ทั้งใกล้ทั้งไกลต่างหลั่งไหลมาเยี่ยมอาการของท่านด้วยความกระหายอยากพบอยากเห็น อยากกราบไหว้บูชา เป็นขวัญตาขวัญใจในขณะที่เข้ามากราบไหว้กัน

หลวงปู่ชอบ จานส์โม กับ หลวงตาพระมหาบัว ญาณสมปนฺโน

๒๑๒.

สารชน หลังไหลมาที่วัด

วัดถ้ำกลองเพลในช่วงที่หลวงปู่ปวญ นั้น จึงเป็นเสมือนมืงานวัด แอ้อัดไปดว้ยผู้คนหญิงชาย พระเณรและฆราวาสที่มาจากที่ต่งๆ จนทางวัดไม่อาจรับรองได้ท่วถึง ทั้งที่พัทหลับนอน อาหารการบริโภค ต่งให้ช่วยตัวเองบ้าง ช่วยกันเองบ้างในเวลาขาดแคลนจำเป็น

เพราะวัดก็เป็นสถานที่ของนักบวช ผู้ขอทานชาวบ้านมาฉัน มิใช่สถานที่อยู่ของมหาเศรษฐี ซึ่งต่งก็ทราบกันดีอยู่แล้ว

แต่ก็ตืออย่างหนึ่ง ที่วัดถ้ำกลองเพล มีบริเวณที่กว้างขวางและ เต็มไปดว้ยป่าดว้ยเขา ร่มไม้ เงือมผาต่งๆ การพัทอยู่หลับนอนจึง สะดวก โดยยี้ดเอาป่าเขาร่มไม้ในบริเวณวัดเป็นที่พัทผ่อนหลับนอน เลยทีเดียว อย่างสบายหายท่วง

เป็นความสะดวกทั้งพระเณรและประชาชนจำนวนมากที่มา พักเยี่ยมอาการของหลวงปู่เป็นการช่วคราว

เฉพะอาหารการบิณฑบาตสำหรับพระเณรและประชาชน แทนที่ จะอดอยากขาดแคลนเพราะคนมากดว้ยกัน แต่ก็มีอุตมสมบูรณแต่ต้น ชนปลายที่ท่นป่วย ซึ่งเป็นเวลา ๔ เดือนกว่า ไม่บกพร่องขาดเกินเลย

นับว่าเป็นเรื่องอัศจรรย์ในบุญวาสนาบารมีของหลวงปู่ท่าน
คุ้มครอง แม่ผู้คน พระเถร จำนวนมาก ที่มาคละเคล้ากันก็เป็นประหนึ่ง
 ลูกของพ่อแม่เดียวกัน หรือเป็นเหมือนอวัยวะอันเดียวกัน อยู่ร่วมกัน
 ด้วยความสงบสุข ไม่มีอธิกรณ์หรือเรื่องราวใดๆ เกิดขึ้นเลย ต่างมีใบหน้า
 ยิ้มแย้มแจ่มใส พบปะทักทายกันอย่างนุ่มนวลอ่อนหวาน รวากับเคย
 พบเห็นและสนิทสนมกันมาเป็นเวลานานปี

เริ่มแรกที่หลวงปู่อาพาธ ทางวัดและครูอาจารย์ทั้งหลายปรึกษา
 กันไว้ เกี่ยวกับเรื่องผู้คน พระเถรมาก อาจเกิดความไม่สงบขึ้นได้

พร้อมกับความเข้มงวดกวดขันพระเถรที่ก้าวเข้ามาในวัดเพื่อ
 รักษาความสงบในหมู่คณะที่เข้าเกี่ยวข้อง กันไว้ไม่ประมาท

เรื่องราวก็ผ่านไปด้วยความสงบราบรื่นตั้งามทุกประการ
 นำอนุโมทนาอย่างยิ่ง ไม่น่าหลงลืมได้ลงคอในชีวิตของสาธุชนผู้พบเห็น

๒๑๓.

ห้วงอะไร กับดินน้ำลมไฟ

หลวงปู่ขาวฉันไม่ได้และทรุดลงโดยลำดับ ประชาชน พระเถร
ยิ่งหลั่งไหลมาทุกทิศทาง ระยะที่ท่านป่วยนับแต่เริ่มต้นป่วยหนัก
ท่านหลวงตาพระมหาบัว ก็มาอยู่กับท่านเป็นประจำหลายวัน จะกลับ
ไปค้างวัดสักคืนสองคืนก็ต้องรีบกลับมา

ท่านหลวงตา บอกว่า ทั้งนี้เพราะท่านเป็นห้วงหลวงปู่มาก
และเพื่อความสงบเรียบร้อยในด้านอื่นๆ และก็ได้ชะบารมีของหลวงปู่
ท่านคุ้มครองรักษา เหตุการณ์ทุกอย่างจึงสงบเรียบร้อยดี

สำหรับอาการของหลวงปู่ เมื่อขบฉันอะไรไม่ได้ ธาตุขันธ์ก็ยัง
ทรุดลงอย่างเห็นได้ชัดในสายตาทุกๆ ไป

เมื่อลูกศิษย์เรียนถามถึงความเป็นอยู่และการจากไปหลวงปู่
ให้เหตุผลอย่างจับใจไฟเราะมากกว่า

“จะมีอะไรในธาตุขันธ์อันนี้ จะไปเมื่อไรก็ได้วิตถกวิจารณ์อาลัย
เสียดายมันนี่ เพราะก็เห็นแต่ดิน น้ำ ลม ไฟ อันเป็นส่วนผสมของธาตุ
รวมตัวกันอยู่เท่านั้น ถ้าผู้รู้คือใจ ไปปราศเสียเมื่อไร เมื่อนั้นมันก็กระจาย
ลงไปสู่ธาตุเดิมของตนทันที ไม่รอฟังเสียงใครๆ ทั้งสิ้นเลยแหละ”

๒๑๔.

อนาลโย : หมดสิ้นความท่วงอาลัย

หลวงปู่ขาว อนาลโย พุดกับลูกศิษย์ที่เฝ้าใช้ท่านต่อไปว่า :-

ถ้าไม่คิดเกี่ยวข้อกับหมู่คณะและประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียรวมอยู่ด้วยแล้ว แม้ชั้นธจะแตกไปเดี๋ยวนี้ก็ให้แตกไป เราก็คงหมดความรับผิดชอบลงทันที ไม่มีภาระใดต้องแบกหามอีกแล้ว

คำว่า “อนาลโย” ที่เป็นฉายาของเรามาแต่วันเริ่มบวชจะได้เป็นของจริง ตัวจริง ขึ้นมาอย่างสมบูรณ์

เวลานี้ ที่ “อนาลโย” ของเรายังไม่สมบูรณ์ ก็เพราะชั้นธสมมุติชั้นธบัญญัติ ขอแบ่งไว้ ต้องรับผิดชอบทุกด้านทุกทาง คือต้องหาอยู่หากิน พาหลับพานอน พาขับพาถ่าย พาเปลี่ยนอิริยาบถทำนั่นทำนี่ ไม่ได้หยุดหย่อนผ่อนคลายบ้างเลย รวากับพัดลมหมุนตัวๆ อยู่ทำนองนั้น

ขึ้นชื่อว่าสมมุติๆ มันมีความสงบนิ่งอยู่เป็นปกติสุขได้เมื่อไร ต้องหมุนของมันอยู่ทำนองนั้น ข้างนอกก็หมุน ข้างในก็หมุน

แม้ชั้นธในร่างกายของเรานี้ก็หมุน มันอยู่สงบสุขไม่ได้จะไปหวังเอาความสุขความสบายจากมันซึ่งเป็นตัวหมุนตัวๆ นี้ได้อย่างไร

ถ้าใครจะหวังเอาความสุขความสบายจากชั้นธ อันเป็นบ่อแห่งความทุกข์ความกังวลนี้ ผู้นั้นก็คือผู้พลาดหวังตลอดไป จะไม่มีชั้นธใดมาสนองตอบความสมหวังนั้นเลย

๒๑๕.

จะให้ทนแบกชั้นธ ไปถึงไหน

หลวงปู่ขาว ท่านพูดกับศิษย์ต่อไปว่า :-

ผมเองก็ครองชั้นธนี้ แบกชั้นธนี้มาร่วมเข้าแปดสิบปีแล้วก็
ไม่เห็นได้สิ่งพึงใจสนองตอบจากชั้นธอันนี้ ที่เด่นๆ ก็มีแต่ทุกข์เท่านั้น
ทั้งทุกข์ย่อม ทุกข์ใหญ่ และแสดงอยู่ตลอดเวลาที่ว่าได้ ไม่เคย
เห็นความสงบสุขของชั้นธปรากฏให้รู้เห็นได้อย่างชัดเจนบ้างเลย
เวลาปกติไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ก็แสดงทุกข์ประจำชั้นธขึ้นมาอยู่นั้นแล

เช่น เจ็บนั้นปวดนี้ตามอวัยวะน้อยใหญ่ ไม่เห็นแสดงความสุข
ให้เห็นนี่นา

ที่ว่ากันว่า สุขๆ นั้น ก็เสกสรรเอาเฉยๆ ด้วยความติดปากติดใจ
ในสุขต่างๆ

ความจริงแล้ว ร่างกายส่วนต่างๆ ไม่เคยแสดงความสุขอย่าง
เด่นชัดให้เห็น เหมือนแสดงความสุขให้แบกหาม ซึ่งแต่ละครั้งแทบ
สลบไสลและตายได้ ถ้าทุกข์นั้นไม่หยุดการแสดงตัว

ใครๆ อย่าไปหลงลมหลงแล้งในชั้นที่ว่า จะเอาสุขมาแจกแบ่ง
พอให้ดีใจบ้าง นอกจากทุกข์ร้อยแปด คณหาไม่จบสิ้นเท่านั้น ที่มันมา
ทุ่มให้แบกให้หามเรื่อยมา

ผมเองก็ยอมรับว่าแบกชั้น อันเป็นกองทุกข์นี้มาแปดสิบปีแล้ว
ยังจะให้ทนแบกไปถึงไหนกันอีก

พูดถึงตรงนี้แล้วหลวงปู่ก็ยิ้มนิดๆ ราวกับท่านยิ้มเยาะเย้ยกิเลส
และวิบากของกิเลส คือ ชั้นที่ท่านกำลังครองอยู่

๒๑๖.

ที่ทนอยู่ เพราะด้วยเมตตา

หลวงปู่พูดกับศิษย์ต่อไปว่า :-

จะให้ผมแบกกองฟืนกองไฟไปหาอะไร โดยเข้าใจว่าชั้นนี้ก็จะเอาของอัศจรรย์มาให้

ผมไม่สงสัยในชั้นนี้ ทั้งที่กำลังครองตัวอยู่และจะสลายจากกันไป

**ผมเป็นผม ชั้นนี้เป็นชั้น จะให้คว้ายึดมาบวกกันหาอะไร
การปล่อยชั้นโดยสิ้นเชิงเท่านั้น “อนาลโย” จึงจะสมบูรณ์แบบ**

การเมตตาสงสารหมู่เพื่อนและประชาชนนั้นยอมรับว่าเต็มดวงใจ**ไม่มีบกพร่อง** การฝืนอยู่ทั้งที่รู้ว่าชั้นนี้เป็นทุกข์ก็ฝืนอยู่เพราะความเล็งประโยชน์แก่ผู้ควรได้รับ ซึ่งมีอยู่จำนวนมากต่อมากนั้นแล**ลำพังตัวผมเองพร้อมที่จะปล่อย**

ภาพประวัติศาสตร์ : หลวงปู่ดูลย์ อตุโล มาเยี่ยมหลวงปู่ขาว ที่ถ้ำกลองเพล

ภราดร เวท ปญฺญจกฺขุณฺธา (ชั้นรื้อทำเป็นภาระอย่างยิ่ง)

ที่เคยเป็นบ่อแห่งน้ำตาของสัตว์โลกและของเราผู้เคยหึงหวงมัน
เวลานี้เราไม่หวั่นไม่หวง และพร้อมที่จะปล่อยวางลงตามธาตุเดิมของเขา
ไม่ขัดไม่ขืนไม่ฝืนความจริง เนื่องจากเคยฝืนมาแล้ว เจอแต่ทุกข์จน
เซ็ดหลาบอย่างถึงใจ

มาบัดนี้จึงไม่ฝืน ปล่อยตามคตัตถรรมตา ซึ่งเป็นทางเดินของธรรม
คือ ความจริงอันตายตัว

๒๑๗.

ต้องรับผิดชอบตัวเอง

หลวงปู่ขาว พุดกับศิษย์ต่อไปว่า :-

ท่านผู้เคยรับผิดชอบกอบกู้ตัวเองมาโดยหลักธรรมชาติไม่มีใครบอก ไม่มีใครบังคับ แต่ความจำเป็นมาบังคับตัวเองให้จำต้องรับผิดชอบในตัวเองด้วยกันทุกตัวสัตว์

จงอย่าประมาท และจงถือจิตเป็นรากฐานสำคัญพาดำเนินทั้งการอาชีพและการบำเพ็ญความดีทั้งหลาย ตลอดความประพฤติ อธิษาศัย การแสดงออกทุกอาการ

จงแสดงออกด้วยการรับผิดชอบต่อตัวเอง โดยทำความรู้สึกตัว อยู่เสมอว่า เราเป็นผู้ทำดี ทำชั่ว เราเป็นผู้แสดงออกด้วยอาการต่างๆ ซึ่งมีเจ้าของ (ตัวเรา) เป็นผู้รับผิดชอบ

คือเราเองเป็นผู้คอยรับผลดีผลชั่วของงานนั้นๆ ผลงานนั้นๆ ไม่สูญหายไปไหน จะไหลเข้าสู่ต้นเหตุ คือ **เราซึ่งเป็นผู้ทำ ผู้แสดงออก** คำว่า **เรา** อันเป็นหลักใหญ่ในตัวคนก็คือใจ

ใจเป็นของไม่ตาย และไม่เคยตายมาแต่กาลไหนๆ นอกจากกระเหเร่ร่อนไปเกิดในกำเนิดดีชั่วต่างๆ ตามอำนาจของวิบากกรรมดีกรรมชั่วที่ตนทำไว้ พาให้เป็นไปเท่านั้น

ท่านพระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ วัดเจติยาคีรีวิหาร (ภูทอก)
มานมัสการหลวงปู่ขาว อนาลโย ที่วัดถ้ำกลองเพล

ยิ่งคำว่าตายแล้วสูญ นั้นไม่มีในดวงใจดวงใดๆ เลย ทั้งใจสัตว์
ใจบุคคล แม้ในพระพุทธเจ้าและใจพระอรหันต์ผู้สิ้นกิเลส ตัวพาให้
เกิด - ตาย แล้วก็ไม่สูญ แต่ไม่ไปเที่ยวแสวงหาที่เกิดต่อไปเหมือนใจ
ที่มีกิเลส เป็นเชื้อพาให้เกิดตายเท่านั้น

**เพราะใจนั้นเป็นใจอนุภาติเสสนิพพาน ของผู้สิ้นกิเลสโดย
สมบูรณ์แล้ว**

๒๑๘.

หลักวิชา ในคัมภีร์ของกิเลส

หลวงปู่ขาว เทศน์สอนศิษย์ที่กำลังเฝ้าไข้ของท่านต่อไปว่า :-

อันคำว่า ตายแล้วสูญก็ดี คำว่าบาปไม่มีก็ดี คำว่าบุญไม่มีก็ดี
คำว่านรกไม่มีก็ดี คำว่าสวรรค์ไม่มีก็ดี คำว่านิพพานไม่มีก็ดี **เหล่านี้
เป็นหลักวิชาในคัมภีร์ของกิเลสตัวครองไตรภพ**

มันเรียนจบวิชาเหล่านี้แล้ว จึงครองหัวใจสัตว์โลก

แม้มันจะลัษสสัตว์โลกลงหนักเบาเล็กน้อยเพียงไรก็ได้ ไม่
หวาดหวั่นพรันพรึง และสะทกสะท้านต่อผู้ใดว่าจะมาหาญสู้กับมัน
เพราะวิชามันดี หันสมัย สัตว์โลกยอมรับอย่างหมอบราบไม่กล้าฝ่าฝืน

ร้อยทั้งร้อย วิชาทุกแขนงจากคัมภีร์กิเลสที่เลี่ยมสอนไว้ ต้องเป็น
วิชาลบล้างความจริงของธรรมที่แสดงไว้ทั้งสิ้น เช่น ความจริง
แห่งธรรมแสดงไว้ว่า**ตายแล้วเกิด** วิชาจากคัมภีร์ของกิเลสต้องสอน
กลับกันว่า **ตายแล้วสูญ**

เช่น ธรรมว่า บาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี นิพพานมี วิชาของ
กิเลสจะปฏิเสธหรือลบล้างทันทีว่า บาปไม่มี บุญไม่มี นรกไม่มี สวรรค์
ไม่มี นิพพานไม่มี ดังนี้ทุกคัมภีร์ ไม่ก้าวก่ายกัน

ดังนั้น พวกเราชาวพุทธ จำต้องได้พิจารณาเลือกเฟ้นด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ไม่งั้นต้องโดนคัมภีร์ของกิเลสจุดกลางทรวงบ่วงลงนรกอเวจี เพราะความหลงเชื่อกลั่นชนิดไม่มีใครช่วยได้ เพราะสายเกินแก้เสียแล้ว

การแก้หรือการชำระล้างกิเลสและคัมภีร์ของกิเลสที่ฝังจมอยู่ภายในใจเรา จึงควรแก้ควรล้างด้วยคัมภีร์พุทธธรรมเสียแต่บัดนี้ ที่ยังมีชีวิตและเป็นกาลอันควรอยู่

ตายแล้วหมดโอกาสจะทำได้ นอกจากเสวยผลดี ชั่ว ที่ตนเคยทำไว้เมื่อคราวเป็นมนุษย์เท่านั้น

หลวงปู่สิม พุทธาจาโร สนทนาธรรมกับ หลวงปู่ขาว อนาลโย

๒๑๙.

ท่านสอนให้พึ่งตัวเอง

หลวงปู่ขาว อนาลโย เทศน์สอนศิษย์ต่อไปว่า :-

คำว่า **อตตาทิ อตตโน นาโถ** นั้น ท่านสอนให้พึ่งตัวเอง ไม่หวังพึ่งใครในภพกำเนิดใดทั้งสิ้น

ท่านสอนให้ทำความดีเพื่อทำตัวเองเสียแต่บัดนี้ จะอบอู่ร่างกายในใจทั้งมีชีวิตอยู่และเวลาตายไป เนื่องจากความมีคุณธรรมคุ้มครองป้องกันตัว

ผิดกับผู้ไม่มีบุญไม่มีธรรมอยู่มาก ซึ่งไปถือกำเนิด เกิด ณ ที่ใดก็มีแต่กำเนิดที่เกิดอยู่อันเป็นพื้นเป็นไฟไปตามๆ กันหมด

ขึ้นชื่อว่ากิเลส ตัวเป็นมารของธรรม แล้ว ต้องเป็นมารของสัตว์โลกไม่มีทางสงสัย การแสดงออกของมันมีแต่การหลอกลวงสัตว์โลกให้เข้าสู่หลุมถ่านเพลิง คือกองทุกข์ที่ไม่มีประมาณโดยถ่ายเดียว หากที่พอเชื่อถือและเป็นที่ยำคัญชั่วระยะเดียวก็ไม่เป็นผล เต็มไปด้วยพื้นด้วยไฟ ทุกสิ่งทุกแขนงไม่มีเกาะมีตอพอให้หายใจด้วยกันได้

ปราชญ์ท่านจึงตำหนิติเตียนมาตลอดทุกยุคทุกสมัย ไม่เคยยกยอบ้างเลยว่า กิเลสทำให้โลกร่มเย็น หรือกิเลสก็เป็นธรรมให้ความเสมอภาคให้ความยุติธรรมแก่โลก เป็นต้น นอกจากกลหลอกลวงเต็มตัวของมันมาทุกยุคทุกสมัย ไม่เคยทิ้งลวดลายแห่งการปลิ้นปล้อนหลอกลวงสัตว์โลกผู้โง่เขลาที่น่าสงสารบ้างเลย

สำหรับ **ธรรม** มีแต่ความอ่อนโยน เมตตา สงสาร กรุณา ช่วยเหลือ สัตว์โลกพ้นจากความโง่เขลาเบาปัญญา ให้พ้นจากความทุกข์ทรมานต่างๆ พยุงส่งเสริมให้บรรเทาเบาบางจากทุกข์ให้มีความสงบสุขโดยถ่ายเดียว

ระหว่าง**กิเลส** กับ **ธรรม** ต่างกันมาก จนหาส่วนเทียบกันไม่ได้ เดินสวนทางกันร้อยเปอร์เซ็นต์

กิเลส หลอกหลวงสัตว์ ผูกมัดสัตว์ให้จมอยู่ในวัฏทุกข์โดยถ่ายเดียว ส่วน**ธรรม** พยุงส่งเสริม รื้อ ขน สัตว์ให้ขึ้นจากวัฏทุกข์โดยลำดับ จนถึงวิมุตติหลุดพ้นไปได้โดยสิ้นเชิง

ฉะนั้น ระหว่างกิเลสกับธรรมจึงต่างกันมากดังที่กล่าวมาดังนี้

๒๒๐.

เรื่องของขันธ

จากคำเทศน์อันอัศจรรย์ของหลวงปู่ขาว อนาลโย ที่นำเสนอมา ๔ - ๕ ตอนข้างต้น ซึ่งนำมาเล่าต่อโดยท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน และท่านหลวงตาฯ ได้เขียนหมวดในตอนนี้ ว่า :-

“หลวงตาบัว ผู้เขียน กราบเรียนถามความรู้สึกของท่านที่มีต่อขันธเวลานั้น ท่านเทศน์เสียยกใหญ่ ราวกับไม่มีโรคภัยไข้เจ็บอ่อนเพลียในธาตุขันธบ้างเลย

พูดจนผู้ฟังสะดุ้งไปตามๆ กัน ทั้งสຸ້มเสียง ทั้งกิจการการแสดงออก ทั้งความเข้มข้นแห่งธรรมที่ล่งไหลออกมาจากใจที่บริสุทธิ์ของท่านเวลานั้น ซึ่งไม่มีใครคาดฝันว่าท่านจะสามารถฝืนขันธแสดงได้อย่างถึงพริกถึงขิงถึงกิเลสถึงธรรมขนาดนั้น

ผู้ฟังทั้งหลายต่างยิ้มแย้มแจ่มใส หูตาสว่างไปตามๆ กันในขณะนั้น

ผู้เขียนนี่นิสัยไม่พอดี จึงมักไม่มีความอิมพอในธรรมที่ท่านเมตตาอธิบายให้ฟัง ยังอยากฟังให้ยิ่งขึ้นไป แล้วสอดแนมปัญหาธรรมแถมพกถวายท่านตอนท้าย

ต่อไปนี่ครูบาอาจารย์จะนับวันหายวันหายคืนไปโดยลำดับ และหายขาดเป็นปกติในชาติขันธ์นี้อาจสงสัยเลย เพราะธรรมที่ครูบาอาจารย์โปรดเมตตาครั้งนี้ เป็นธรรมประเภทเผาเกลี้ยงเตียนโล่งโรคในขันธ์ต้องแตกกระจายไปหมด ไม่มีโรคชนิดใดจะหาญสู้ธรรมประเภทเผาเกลี้ยงนี้ได้ แม้แต่กิเลสที่เหนียวแน่นกว่าโรคชนิดต่างๆ มันยังต้องพินาศไปเพราะธรรมประเภทนี้สังหารทำลาย”

๒๒๑.

ขั้นโรค กิเลส ธรรม มันคนละอย่าง

เมื่อท่านหลวงตาพระมหาบัวฯ กราบเรียนดั่งนั้น หลวงปู่ขาว
ได้ตอบอย่างน่าฟังและฝังใจไม่มีวันลืม ว่า :-

ขั้นเป็นขั้น โรคเป็นโรค กิเลสเป็นกิเลส ธรรมเป็นธรรม
มันคนละอย่าง

หยุดยาควรแก่การรักษาโรคปราบโรค ธรรมควรแก่การแก้
กิเลสปราบกิเลส จะนำมาปราบโรคบางชนิดไม่เหมาะสมกัน

โรคที่ควรจะหายด้วยธรรมก็มี ที่ไม่อาจหายได้ด้วยธรรมก็มี
ผู้ปฏิบัติควรทำความเข้าใจ เอาใจใส่ อย่าให้ความรู้ ความเชื่อ
การกระทำ เลยเถิดแห่งธรรมคือความพอดี

การแสดงวันนี้เราแสดงเป็นธรรมล้วนๆ เพื่อความรื่นเริงในธรรม
ทั้งหลาย และเพื่อถอดถอนกิเลสในขณะฟัง มิได้เกี่ยวกับขั้นจะหาย
โรคจะพินาศ ดังที่เข้าใจนั้น

ขั้นจะหายหรือจะตายไม่สำคัญ แต่สำคัญที่ให้กิเลสตายจากใจ
เพราะธรรมที่แสดงนี้เผาผลาญ

นั้นเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับพวกเรานักปฏิบัติธรรม

ดังนั้น จึงพากันพิจารณาไตร่ตรองด้วยปัญญาในธรรมที่กล่าวมา จะเป็นกำลังใจและส่งเสริมอุบายสติปัญญาถอดถอนกิเลสภายในออกได้เป็นวรรคเป็นตอน

ครั้งพุทธกาล ท่านฟังธรรมด้วย **โอบนโยโก** **น้อมธรรมเข้าสู่ตน** **โดยลำดับที่ได้ยินได้ฟัง** ไม่ยอมให้ธรรมนั้นหลุดลอยผ่านหูผ่านใจไปเปล่าๆ ดังพวกเราส่วนมากฟังกัน ผลก็คือ การแก้ การถอดถอนกิเลสในขณะที่ฟังจึงไม่ค่อยปรากฏเท่าที่ควร ดีไม่ดีคอยสังสมกิเลสในขณะที่ฟัง ยังมีตาชดขึ้นเพียงแต่ไม่สนใจคิดกัน จึงไม่ทราบได้ว่าตนฟังเพื่อธรรม หรือฟังเพื่อกิเลสพอกพูนตัวหัวเราะธรรม

๒๒๒.

ให้ตั้งใจ และจริงใจต่อธรรม

หลวงปู่ ท่านเทศน์สอนศิษย์ต่อไปว่า :-

พระพุทธเจ้าแลสาวกท่านเทศน์ เทศน์จากธรรมชาติของจริง
ภายในพระทัยและใจล้วนๆ มิได้เทศน์จากความจำของสัญญาดังพวก
เราเทศน์

ปฏิบัติเครื่องดำเนินทุกประเภท ทั้งหยาบ ทั้งกลาง ทั้งละเอียด
ท่านบำเพ็ญมาอย่างเต็มกำลัง และรู้้อย่างเต็มพระทัยและเต็มหัวใจ
ทั้งฝ่ายมรรคเป็นขั้นๆ ทั้งฝ่ายผลเป็นภูมิๆ นับแต่ภูมิต่ำถึงภูมิอันสูงสุด
วิมุตติหลุดพ้น

ท่านจึงเทศน์อย่างไม่อึดไม่อัน มีแต่ธรรมบริสุทธิล้วนๆ หลั่งไหล
ออกมาจากกระแสแห่งใจ กลมกลืนกันออกมากับกระแสเสียง

ผู้ฟังฟังด้วยความสนใจ มุ่งต่อความจริงล้วนๆ จึงสามารถ
ตัดวางเอาธรรมของจริงขึ้นมาอย่างเต็มหัวใจ ไม่ขาดทวนสูญุดอกจากการ
ฟังธรรมแต่ครั้งๆ

กิเลสจะเป็นประเภทใดก็ตาม แม่ฝั่งลึกลงชั่วหัวใจ เมื่อสติปัญญา
ธรรม เป็นต้น เขย่าก่อกวนลนลามอยู่ไม่หยุดยั้ง กิเลสย่อมโยกคลอน
และถูกถอนขึ้นใหม่ที่ละชั้นที่ละอัน สุดท้ายใจก็เป็นเรือนร้างว่างเปล่า
จากกิเลสทั้งปวง กลายเป็นใจที่สมบูรณ์ด้วยธรรมขึ้นมาอย่างไม่คาดฝัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ จงพากันตั้งใจฟัง ตั้งใจปฏิบัติภาวนา
ให้ถึงใจทุกอย่าง ความจริงใจต่อธรรมเข้าถึงไหน ความโยกคลอนถอน
ตัวของกิเลส จะกระเทือนถึงนั้นโดยไม่ต้องสงสัยทั้งครั้งนี้และครั้ง
พุทธกาล **ผู้ปฏิบัติจริงสามารถบรรลุมรรคผล นิพพาน ได้เท่าเทียมกัน
สมกับธรรมที่เป็นหลักธรรมชาติคงเส้นคงวา**

มัชฌิมาปฏิปทา เป็นธรรมเหมาะสมกับการฆ่ากิเลสให้หลุดลอย
จากใจมาแล้วทุกยุคทุกสมัย ไม่มีอะไรยิ่งใหญ่ไปกว่า

จงระวังกิเลสอย่างเดียวที่เป็นคู่แข่งธรรม อย่าให้มันป็นขึ้นบน
หัวได้ จะถ้ายรดลงทันที จงระวังให้ดี

**เอาละ พุดพ้อเป็นคติเตือนใจ ท่านผู้มีความจงรักภักดีต่อครู
อาจารย์ อุตส่าห์มาเยี่ยมตามจารีตประเพณีของคนผู้เคารพนับถือกัน**

๒๒๓.

หลวงปู่หายจากอาพาธ

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสมฺปนฺโน เขียนขมวดท้าย เหตุการณ์ตอนหลวงปู่ชาวอาพาธ ว่า :-

นับแต่หลวงปู่ เริ่มป่วย ดังที่เขียนผ่านมาแล้ว เป็นเวลา ๔ เดือนกว่า บรรดานายแพทย์ผู้พยาบาลรักษา มีศาสตราจารย์ นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์ เป็นต้น ตลอดจนนายแพทย์และพยาบาลทางโรงพยาบาลอุดรธานี ต่างทำนุมีได้หนึ่งนอนใจ ช่วยกันพยาบาลรักษาหลวงปู่สุดกำลังความสามารถเรื่อยมา ตั้งแต่เริ่มแรกป่วยจนอาการกลับดีขึ้น

เพราะคณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญพยาบาลรักษา และค่อยดีขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นปกติได้

นับว่าหลวงปู่ท่านสุขชีวิตใหม่ เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาในหลวงปู่องค์เก่า

ท่านหลวงตาฯ ได้ออกตัวสรุปท้ายว่า :-

“ต้องขออภัยท่านผู้อ่านมากๆ ด้วย ที่เรียนเล่าประวัติการป่วยของหลวงปู่ชาวเพียงย่อๆ ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยตามความเป็นมา ทั้งนี้เพราะหลวงตาผู้เขียนก็แก่มาแล้ว สุขภาพไม่อำนวย งานก็ยุ่ง และล้าสนรากับตามรอยโคในคอกนั้นแหละ จึงหวังได้รับอภัยจากท่านผู้อ่านด้วยดี...”

เป็นอันว่าจบเหตุการณ์ตอนหลวงปู่ขาว ท่านอาพาธเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เพียงแค่นี้

ทั้งผมผู้เขียน (ปฐม นิคมานนท์) และท่านผู้อ่านได้เรียนรู้อะไร บ้างจากเหตุการณ์อาพาธ ๔ เดือนของท่านหลวงปู่ขาว ในครั้งนี้

ที่เห็นได้ชัดคือต่างก็แยกกันทำหน้าที่ของตนไม่ก้าวก่ายวุ่นวายให้ สับสน คือ คณะแพทย์ก็ทำหน้าที่ของแพทย์ คณะศิษย์ผู้ดูแลปฏิบัติ ก็ทำหน้าที่ด้วยดี เป็นโอกาสแสดงความกตัญญู เป็นบุญยิ่งใหญ่ที่ได้ดูแล รับใช้พระอริยสงฆ์อาพาธ และกัปฏิบัติธรรมตามหน้าที่ของตนชนิดไม่ ปล่อยเวลาให้ผ่านไปอย่างไร้ประโยชน์

บรรดาศรัทธาประชาชน นอกจากมากราบเยี่ยมแสดงความ กตัญญูต่อองค์หลวงปู่ ก็ถือโอกาสบำเพ็ญเพียรอยู่ในวัด สงเคราะห์ เจือจานเพื่อนผู้มาที่วัด และอุปัฏฐากพระสงฆ์ที่มาชุมนุมกัน ณ ที่นั้นด้วย

ที่สำคัญยิ่ง **องค์หลวงปู่ผู้อาพาธ** ท่านก็ไม่คร่ำครวญทรมันทุราย เรื่องกายยกให้หมดดูแล เรื่องใจท่านก็ประคองรักษาทำความเพียร อย่างไม่ผ่อนคลาย ขณะเดียวกันท่านก็สอนก็ให้ธรรมะแก่ลูกศิษย์ ลูกหาไปตามหน้าที่ครูบาอาจารย์ ล้วนแต่เป็นธรรมะที่เรียบง่ายและเพื่อความวิมุตติหลุดพ้นอย่างแท้จริง

นี่แหละครับ ครูบาอาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์ผู้บริสุทธิ์หมดกิเลส อย่างแท้จริง

๒๒๔.

ศิษย์ร่วมสร้าง เจดีย์อนาลโย

ในเวลาต่อมาบรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายคฤหัสถ์ ฝ่ายบรรพชิต อุบาสกและอุบาสิกา จึงได้ขอสร้างอนุสรณ์ถวายเป็น **หลวงปู่**

หลวงปู่ ท่านก็เมตตาอนุญาตให้ดำเนินการไปได้ ฝ่ายคณะกรรมการได้ลงมือก่อสร้าง ว่าจ้างช่างฉนวน ค่าแรงในคราวนั้นรวมทั้งสิ้น ๓๔,๐๐๐ บาท รวมค่าวัสดุในการก่อสร้างประมาณแสนเศษๆ

การก่อสร้างดำเนินการจนสำเร็จจุล่งในนามว่า “**เจดีย์อนาลโย**” ทั้งนี้ก็ด้วยอาศัยแรงศรัทธาและร่วมมือร่วมใจของบรรดาศิษยานุศิษย์ รวมทั้งอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายได้ร่วมใจกันอย่างดียิ่ง โดยมีได้เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบากแต่อย่างใด ทั้งจิตใจกลับเต็มไปด้วยความปีติยินดี เกษมสันต์ เป็นยิ่งนัก ในฐานะลูกศิษย์ลูกหาได้สนองศรัทธาด้วยดี

ด้วยแรงศรัทธาต่อองค์หลวงปู่ **วัดถ้ำกลองเพล** จึงมีปูชนียวัตถุเพิ่มอีกหลายแห่ง เพื่อให้ญาติโยมได้สักการะกราบไหว้บูชา นำมาซึ่งผลบุญกุศลทั้งชาตินี้และชาติหน้า

ปูชนียวัตถุเหล่านี้ ได้แก่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่รมโพธิ์
พระกฤษณะ อยู่ในถ้ำคูหา พระแสดงธรรมจักราโปรดปัญจวัคคีย์
พระปริณิพพานอยู่เหนือถ้ำพระปัญจวัคคีย์ พระปาลีไลยก์อยู่ทางผาผึ้ง
พระมิ่งมงคลอยู่หน้าถ้ำใหญ่ เป็นต้น

พระพุทธรูปและปูชนียวัตถุที่กล่าวมา ใครได้ทัศนานุชาถวายไหว
ย่อมทำให้เกิดศิริมงคล และยังช่วยให้พระพุทธรูปศาสนายืนนยงสืบไป
อีกทั้งยังช่วยให้อนุชนรุ่นหลังได้ระลึกถึงการก่อกำเนิดของพระพุทธรูป
แต่ละองค์แต่ละปางในพระพุทธรูปศาสนาด้วย

๒๒๕.

ปฏิบัติทางการดำเนิน ของหลวงปู่

ปฏิบัติทางการดำเนินของหลวงปู่ขาว อนาลโย สมัยหนุ่มและ
ชราภาพ ซึ่งท่านทำต่อเนื่องมาอย่างสม่ำเสมอ นั้น ท่านหลวงตา
พระมหาบัวฯ เขียนบรรยายดังนี้ :-

หลวงปู่ขาวท่านมีนิสัยในทางเด็ดเดี่ยว ความเพียรกล้าทั้งสาม
อิริยาบถ คือ เดินจงกรมก็เก่ง เดินตั้งแต่ฉันเสร็จจนถึงเที่ยง เข้าพัก
ร่างกายพอบรรเทาขั้นนี้ แล้วเข้านั่งสมาธิพอประมาณ ราว ๑ - ๒ ชั่วโมง
จากนั้นเข้าสู่ทางจงกรม ทำความเพียรและถอดถอนกิเลสประเภทต่างๆ
ที่เคยฝังจมอยู่ภายในใจสัตว์โลกไม่เคยเบาบางเหมือนสิ่งอื่นๆ ก็ชั่วโมง
ท่านไม่ค่อยกำหนด จนถึงเวลาปิดกวาด สรงน้ำ นั่งรำพึงไตร่ตรอง
อรรถธรรมในแง่ต่างๆ ตามอัธยาศัย หลังจากนั้น ส่วนมากมักเข้าทาง
จงกรมมากกว่าการนั่งสมาธิภาวนา

ท่านเดินจงกรมแต่ละครึ่งราว ๓ - ๔ - ๕ ชั่วโมง บางครั้งถึง
๖ ชั่วโมง จึงจะเข้าที่พัก ซึ่งส่วนมากมักเป็นเพิงบังเป็นปะรำเล็กๆ บ้าง
ในหน้าแล้งฝนไม่ตก

ถ้าหน้าฝนก็อยู่กุฏิซึ่งเป็นกระต๊อบพอมกตัวอยู่ใต้ไม้หรือหอร
นำอยู่อะไรเลย ยังนำสังเวชด้วยซ้ำในสายตาของผู้เคยอยู่ด้วยความ
ปรนเปรอหรือหุ้รามาก่อน

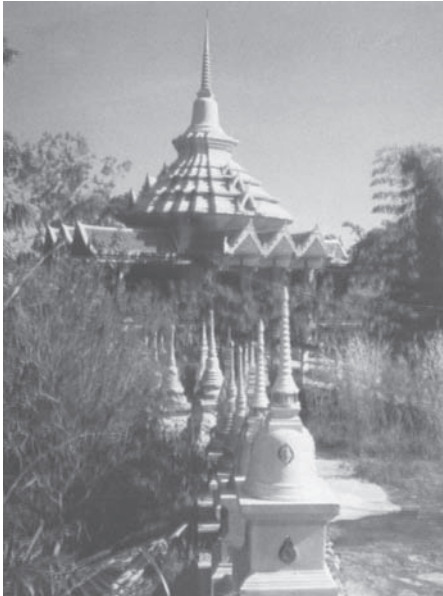

เริ่มไหว้พระสวดมนต์ก่อนนั่งสมาธิภาวนา ท่านชอบสวดมนต์นานด้วย กว่าจะหยุดก็เป็นชั่วโมงๆ

หลังจากไหว้พระสวดมนต์ ก็เข้าที่ทำสมาธิภาวนาต่อไปเป็นเวลาหลายๆ ชั่วโมง กว่าจะพักหลับนอน

การเดินทางของท่านก็นาน การนั่งภาวนาก็นานเป็นเวลาหลายๆ ชั่วโมง การยืนก็นาน เมื่อถึงวาระที่ควรยืนรำพึงอรรถธรรมภายในใจด้วยปัญญา ท่านยืนได้เป็นชั่วโมงๆ เช่นกัน จนกว่าจะหมดปัญหาจากข้อธรรมที่รำพึงไตร่ตรองนั้นๆ ท่านจึงก้าวเดินจงกรมในท่าเดิมต่อไป

การนั่งสมาธิภาวนา ท่านนั่งจนตลอดรุ่งได้ในบางคืน ท่านเคยนั่งตลอดรุ่งอยู่บ่อยๆ สมัยยังหนุ่ม แม้ไม่ถึงกับหนุ่มพอดีดังพระเถรหนุ่มทั้งหลาย เพราะตอนที่ท่านออกบวชอายุท่านก็ได้สามสิบกว่าปีแล้ว **ท่านเป็นนักต่อสู้ในทางธรรมจริงๆ**

๒๒๖.

การทำความเพียร ผาดโผน

ต่อไปนี้เป็นกรณีของหลวงปู่ขาว อนาลโย ในการสอนลูกศิษย์
ลูกหาที่เป็นพระเถร เกี่ยวกับการบำเพ็ญความเพียรที่หลวงปู่ได้เคย
ทำมาแล้ว ดังนี้ :-

**การทำความเพียรในขั้นเริ่มแรก และต่อมาจนจิตสงบลงเป็น
สมาธิได้** แม้จะเป็นความเพียรผาดโผนเข้าประกำก็ตามแต่ การเพียรต่อสู้อยู่
ในขณะนี้เป็นการต่อสู้ที่บอบช้ำมาก แต่ผลปรากฏมีน้อย ไม่สมดุลกัน
ทั้งนี้เพราะยังไม่รู้วิธีการต่อสู้และพากเพียรเท่าที่ควร

แต่นักปฏิบัติธรรมทั้งหลาย จำต้องยอมรับ ยอมโดนความ
บอบช้ำไปก่อน เพื่อทราบเหตุผลจากประสบการณ์ที่เคยผ่านมา แล้ว
ปรับตัวปรับความเพียรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในอันดับต่อไป

**สำหรับผมเองเคยเป็นดังที่กล่าวมานี้ กว่าจะจับหลักเกณฑ์ได้
ก็เกือบเป็นเกือบตาย**

หลวงปู่ เล่าประสบการณ์ต่อไปว่า :-

เมื่อการปฏิบัติทางด้านปัญญาแยกแยะร่างกายส่วนต่างๆ
ออกคลี่คลายด้วยปัญญา จนปรากฏชัดทั้ง **อสุภะอสุภัง** ทั้ง **ทุกขัง**

อนิจจัง อนัตตา ในร่างกายโดยลำดับ ความเพียรจึงนับวันผาดโผนโจนทะยาน ทั้งประโยชน์พยายามทั้งสติปัญญาที่ก้าวออกสู่งานใน**กรรมฐานห้า** มี **เกสา โลมา** เป็นต้น

ตลอดสภาวะธรรมทั่วไป ด้วยความเพลิดเพลินในการพิจารณา และความเห็นตามเป็นจริงในสภาวะกายส่วนต่างๆ

จนตลอดทั่วถึงประสานกับสภาวะธรรมภายนอก ซึ่งมีอยู่ทั่วไปว่ามีลักษณะอย่างเดียวกัน **หายสงสัยและปล่อยวางโดยลำดับ**

๒๒๗.

สติปัญญา ชั้นพิจารณารูปขั้นนี้

คำเทศน์ของหลวงปู่ มีต่อไปว่า :-

สติปัญญาชั้นพิจารณารูปขั้นนี้ ผาดโผนมากผิดธรรมดาของความเพียรภาคต่างๆ ไป แต่ก็เหมาะสมกับงานซึ่งเป็นงานหยาบที่จำต้องใช้สติปัญญาอันผาดโผนไปตามๆ กัน เช่นเดียวกับท่อนไม้ซึ่งอยู่ในขั้นที่ควรถากอย่างหนักมือก็จำต้องทำเช่นนั้น

สติปัญญาที่ทำการพิจารณาร่างกายซึ่งเป็นขั้นหยาบก็จำต้องดำเนินไปตามความเหมาะสมของงาน

เมื่อสติปัญญารู้เท่าและปล่อยวางขั้นนี้แล้ว ก็ลดการพิจารณาแบบนั้นลงไปเอง

เช่นเดียวกับไม้ ซึ่งนายช่างตัดแปลงลงถึงขั้นที่ควรลดจากการถากถางฟันอย่างหนักมือแล้ว ก็ลดไปเองโดยไม่ต้องมีใครมาบอกจะนั้น

๒๒๘.

ขั้นพิจารณานามชั้น์

ส่วนนามชั้น์ ได้แก่ เวทนา สัญญา สังขาร แลวิญญาณ นั้น เป็นชั้น์ละเอียด การพิจารณาทางด้านปัญญาละเอียดไปตามกัน สติปัญญาที่พิจารณาชั้น์ทั้งสี่นี้ย่อมเป็นไปอย่างละเอียดสุขุม ราวกับน้ำ ชับน้ำชิมมันแล

แต่การพิจารณาชั้น์ทั้งสี่นี้ พิจารณาลงในไตรลักษณ์ล้วนๆ จะเป็นไตรลักษณ์ใดก็ได้ ตามแต่ความถนัดของการพิจารณา ไม่มีคำว่า **อสุภะอสุภัง** เหมือนพิจารณาร่างกายอันเป็นชั้น์หยาบ

การพิจารณาชั้น์ทั้งสี่นี้ จะพิจารณาชั้น์ใดก็ได้ตามแต่ถนัด เช่น ทุกขเวทนา โดยพิจารณาแยกแยะเทียบเคียง**รูปลักษณะ** อาการ **ความรู้สึก** ว่าอะไรเป็นอะไร ทั้งสามอย่างนี้เป็นอันเดียวกันหรือเป็นคนละอย่าง แยกแยะดูให้ชัดเจนด้วยปัญญาจริงๆ

อย่าลืกแต่พิจารณาพอผ่านๆ ไป นั่นเป็นลักษณะของกิเลส ทำงาน เอาความขี้เกียจอ่อนแอมาทับเงาต่างหาก ซึ่งมีใช้ทางเดินของ ธรรม คือ สติปัญญาอย่างแท้จริงดำเนิน จะไม่เห็นความจริงแต่อย่างใด

ต้องพิจารณาแบบสติธรรม ปัญญาธรรม จนเป็นที่เข้าใจ ตามความจริงอย่างถึงใจทุกส่วน

๒๒๙.

อย่าอยากหาย จากทุกขเวทนา

เทศน์ของหลวงปู่ มีต่อไป ดังนี้ :-

อันความอยากหายจากทุกขเวทนานั้น อย่าอยาก ยิ่งอยากให้
หายเท่าไรก็ยิ่งเพิ่มสมุทัยตัวผลิตทุกข์มากขึ้นเท่านั้น

แต่ให้อยากรู้อยากเห็นความจริงของทุกขเวทนาที่แสดงอยู่กับ
กายกับใจเท่านั้น นั่นคือความอยากอันเป็นมรรคทางเหยียบย่างกิเลส
ซึ่งจะทำให้เกิดผล คือการเห็นแจ้งตามความจริงของ กาย เวทนา
จิต ที่กำลังพิจารณาอยู่ในขณะนั้น

ความอยากรู้จริงเห็นจริงนี้มีมากเท่าไร ความเพียรพยายาม
ทุกด้านยิ่งมีกำลังมากเท่านั้น

ฉะนั้น จงสนใจเฉพาะความอยากรู้จริงเห็นจริงประเภทนี้
อย่างเดียว และผลึกความอยากให้ทุกข์หายออกจากวงการศึกษา
ในเวลานั้นทันที อย่าให้โผล่หน้าขึ้นมาก็ดขวางได้ จะมาทำลายความอยาก
ประเภทมรรคเพื่อผล ให้จมหายไปโดยไม่รู้ตัว สิ่งที่ต้องการจะไม่เจอ
แต่จะไปเจอเอาแต่ความกลัวตาย ความอ่อนปวกเปียกเรียกหาคนอื่น

มาช่วยเหลือ ซึ่งเป็นเรื่องของกิเลสสมุทัยทั้งมวลเข้าทำงานในวง
ความเพียร

**จึงรีบเตือนนักปฏิบัติจิตภาวนาไว้ เกรงจะเสียท่ามันเพราะกิเลส
มักรวดเร็วมากกว่าธรรมจะตามรู้ตามเห็นมัน**

นักปฏิบัติภาวนาเท่านั้น จะรู้มารยาทของกิเลสประเภทต่างๆ
ดังกล่าวมาได้ดีอย่างประจักษ์ใจ และขับไล่ให้ลั่นชากไปได้ไม่สงสัย

รูปเหมือนหลวงปู่ขาว อนาลโย

ถูกอัญเชิญไปประดิษฐานภายในพระมหาธาตุมณฑลปอนุสรณ์บูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต) บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

๒๓๐.

พิจารณา ให้เห็นความจริง

เทศน์ของหลวงปู่ มีต่อไป ดังนี้ :-

การพิจารณาทุกขเวทนาในชั้นนี้ มีรูปขันธ์เป็นสำคัญ จงอย่าคำนึงความเจ็บปวดรวดร้าว ตัวจะเป็นจะตายยิ่งกว่าความอยากรู้ อยากเห็นความจริงจากกาย จากเวทนา จากจิต ซึ่งพร้อมจะแสดงความจริงให้นักปฏิบัติผู้แก่ว่างล้าหน้ากรบ เพื่อเรียนจบอริยสัจจรูประจักษ์ด้วยสติปัญญาอันคมกล้าของตนอยู่แล้ว

อันความกลัวเป็นกลัวตาย ความอยากให้ทุกข์หายในเวลานั้นมันคือแม่ทัพใหญ่ของสกุลกิเลส จะคอยทำลายบัลลังก์แห่งความเพียรทุกด้าน ให้ล้มละลายแบบไม่เป็นท่า

จงพากันทราบไว้ทุกๆ องค์ อย่าหลงกลมันซึ่งดักรออยู่ปากคอก จะออกก็ดขวางตั้งกันทานทางเดินของธรรมอยู่ตลอดเวลาที่ได้ช่องได้โอกาส

กรุณาทราบไว้ด้วยว่า กิเลสทุกประเภท ไม่เผอเรออ่อนแอต่อแก้เหลวไหลเชื่อซ่าเซอะเซะ เหมือนนักปฏิบัติภาวนาแต่กิริยา ส่วนใจปล่อยยให้กิเลสหลุดลางไปถลุงหุงต้มกินเลี้ยงกันอย่างเอร็ดอร่อยพุงมันนะ

ดังนั้น ในเวลาที่เข้าด้ายเข้าเข็ม ระหว่างทุกขเวทนามากล้า กับสติปัญญาพิจารณาแยกแยะกันเพื่อหาความจริง

จงขยับสติปัญญาเพื่อต่อຍเพื่อสู้ทำเดี่ยว คือ สติปัญญาหมุน
ดินเข้าสู่จุดที่ทุกขเวทนาภาสภาสหสปรากฏอยู่เ็นวงของกาย สติจจจ่อ
ปัญญาคลี่คลาย เวทนา กาย ใจ ที่กำลังคลุกเคล้ากันอยู่ ว่าทั้งสามนี้
เป็นคนละอันแยกแยะดูให้ถึถ้วน

พิจารณาแยกแยะให้ถึถ้วน ย้อนหน้าย้อนหลังทบทวนในระหว่าง
กาย เวทนา จิต ด้วยสติปัญญา

อย่าสนใจกับเรื่องทุกข์จะหาย และการจะเป็นจะตาย ตลอด
สถานที่ เวลาเวลาใดๆ ทั้งสิ้นในขณะนั้น

จงสนใจแต่การพิจารณาเพื่อความรู้แจ้งในกาย ในเวทนา ในจิต
อย่างเดี่ยว

สติปัญญาจงให้เป็นปัจจุบัน จดจ่อต่องานอย่างใกล้ชิดติดพัน
อย่าหันเห อย่าคาดคะเน อย่าดันอย่าเดา ทั้ง**สมุทัย - ทุกข์ ทั้งมรรค - นิโรธ**
ว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ควรจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้

เพราะทั้งนี้ล้วนเปิดช่องให้สมุทัยทำงานของมันเ็นวงความเพียร
และเพิ่มโทษเพิ่มทุกข์ให้แก่เราถ้ายเดี่ยว

ผู้ปฏิบัติจงระวังให้มาก เพราะเป็นกิเลสโดยแท้ที่ต้องระวังตัว
อยู่เสมอ ไม่พลอให้มัน

ขณะเดียวกันก็ตั้งทำพิจารณาดังกล่าวแล้ว จงพิจารณาแบบ
ตะลุมบอน ใครดีใครอยู่เป็นคู่เคียงของสังขธรรม วิมุตติธรรม ใครไม่ดี
จงพังไป แต่อย่าให้เราผู้ทรงความเพียรพังก็แล้วกัน

**ต้องสู้เพื่อให้กิเลสพังทำเดี่ยว ทำอื่นไม่ถูก ไม่เหมาะสำหรับ
นักปฏิบัติ ผู้เป็นเหมือนนักรบในสงคราม เพื่อชัยชนะโดยถ้ายเดี่ยว**

๒๓๑.

เมื่อเข้าถึงความจริง

การพิจารณาทุกขเวทนาในการประสานกันกับจิตแยกแยะทั้งสาม
อย่างนี้ออกสู่ปัญญาไม่หยุดยั้ง ย่อมจะทราบความจริงของกาย ของเวทนา
ของจิต ได้อย่างชัดเจนหายสงสัย

และได้ชัยชนะเป็นพักๆ ตอนๆ ได้ความอาภรณ์ในทุกขเวทนา
ตลอดความล้มความตาย ก็กลายเป็นความจริงขึ้นมา

เช่นเดียวกับ กาย เวทนา จิต และหายจากความกลัวตาย ดังที่
กิเลสเคยหลอกมาเป็นประจำ

พอความจริงเข้าถึงกันแล้ว ต่างอันก็ต่างจริง กายก็จริงตามสภาพ
ของกาย เวทนาจึงจริงตามสภาพของเวทนา จิตก็จริงตามสภาพของจิต
ต่างอันต่างจริงแล้วไม่กระทบกระเทือนกัน

แม้ความตายก็เป็นสังขารธรรมความจริงอันหนึ่ง จะตื่นให้กิเลส
หัวเราะทำไม?

๒๓๒.

นี่คือผล แห่งการพิจารณา

เมื่อสติปัญญาพิจารณาไม่ถอย จนทราบความจริงของกาย
เวทนา จิต ประจักษ์ใจแล้ว

หนึ่ง ทุกขเวทนาดับวูบลงในขณะนั้น

สอง แม้ทุกขเวทนาไม่ดับ ก็ไม่ประสานกันกับจิตดังที่เคยเป็นมา

สาม จิตสงบตัวอย่างละเอียดละออ และอัศจรรย์เกินคาด

สี่ จิตที่สงบตัวนั้น ปรากฏสักแต่ว่ารู้และอัศจรรย์เท่านั้น ไม่มีอะไร
เกี่ยวข้อง

ห้า ขณะจิตสงบเต็มที่ กายหมดไปจากความรู้สึกโดยสิ้นเชิง

หก ถ้าจิตพิจารณารอบตัวและตัดขาดจากเวทนาแล้ว แต่ไม่รวม
ลงเป็นเอกเทศ เป็นเพียงรู้ รู้ด้วยความรอบตัว ร่างกายก็สักแต่ปรากฏ
ว่ามี แต่ไม่ประสานกันกับจิต

นี่คือผลแห่งการพิจารณาด้วยอุบายวิธีที่กล่าวมาเป็นดังนี้
ในวงปฏิบัติ ถ้าอยากรู้อยากเห็นอยากชม จงปฏิบัติตามที่กล่าวมา

ที่เคยได้อ่านในหนังสือซึ่งท่านอธิบายไว้ จะมาปรากฏที่ใจของ
เราเอง โดยไม่อาจสงสัย

นี่คือวิธีการพิจารณาทุกขเวทนาเวลาเกิดขึ้นกับร่างกาย

จงพิจารณาอย่างนี้ จะรู้อย่างนี้ จะเห็นอย่างนี้ ไม่เป็นอื่น

๒๓๓.

การพิจารณาสัญญา สังขาร และวิญญาน

ในนามขันธ์ หรือ นามธรรมทั้งสาม คือ สัญญา สังขาร และ
วิญญาน เวลาพิจารณาก็เกี่ยวโยงกับกายเหมือนกันในบางกรณี

ข้อนี้ยกให้เป็นข้อคิด ข้อพิจารณา ของผู้ปฏิบัติ จะพึงรู้และปฏิบัติ
ต่อตัวเองตามเหตุการณ์ที่เกิดกับตน

เพราะนามขันธ์ทั้งสามนี้ ท่านพิจารณาเป็นการเป็นงานอย่าง
แท้จริงหลังจากจิตรู้เท่าปล่อยวางขันธ์เรียบร้อยแล้ว เมื่อจิตยังไม่ปล่อย
รูปขันธ์ การพิจารณาจำต้องประสานถึงรูปขันธ์อย่างแยกไม่ออก

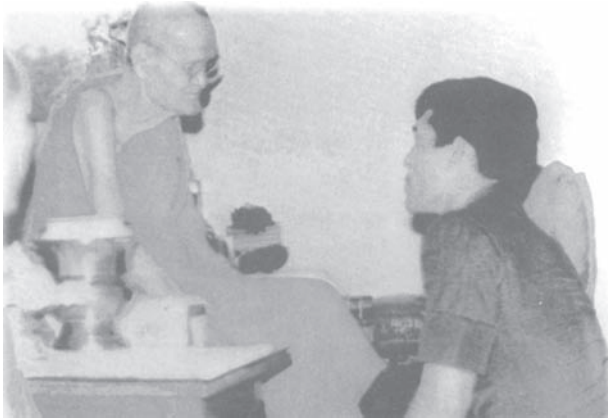
แต่ทั้งนี้ เป็นหน้าที่และเป็นกิจจำเป็นของนักปฏิบัติจิตภาวนา
โดยเฉพาะเป็นรายๆ ไป หากรู้กับตัวเองว่าจะควรพิจารณาทั่วไปกับ
ขันธ์ทั้งหลาย หรือจะพิจารณาขันธ์ใดในกาลเช่นไรโดยเฉพาะ

ผู้ปฏิบัติภาวนาเท่านั้น จะเข้าใจในการพิจารณาขันธ์ทำให้
เหมาะสมกับการปล่อยวางเป็นวรรคเป็นตอนไป

การพิจารณาอย่างกว้างขวาง ก็ในวงรูปขันธ์เท่านั้น รูปขันธ์นี้
พิสดารอยู่มาก การพิจารณาจึงไม่ขึ้นอยู่กับผู้ใดสุดแต่ถนัดต้องการ

พิจารณา จะแยกแยะร่างกายส่วนต่างๆ ออกเป็นชิ้นเป็นอัน จากคำว่า
 สัตว์ว่าบุคคลก็ได้ จะพิจารณาเป็นอสุภะ - สิ่งปฏิญูลโสโครกทั้งร่างก็ได้
 จะพิจารณาไปทางไตรลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสามไตรลักษณ์
 ก็ได้ จนจิตมีความชำนาญทั้งภาคอสุภะ และภาคไตรลักษณ์ จนหา
 ที่ติดที่ขัดข้องไม่ได้ แล้วปล่อยวางไปเอง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
 ทรงสนทนารธรรมกับหลวงปู่ขาว อนาลโย

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
 ทรงถวายเครื่องสักการะแด่หลวงปู่ขาว อนาลโย

๒๓๔.

ขั้นสติปัญญา ครองตัวแล้ว

เมื่อจิตปล่อยวางรูปขันธ์แล้ว จิตจะหมუნเข้าสู่นามขันธ์ทั้งสาม คือ สัตถุญา สังขาร วิญญาณ อย่างเต็มสติปัญญาต่อไป ไม่มีคำว่าทอดย ละเอียด สติปัญญาจะหมუნตัวไปเองโดยไม่ถูกบังคับทั้งสิ้น เพราะเป็นขั้นสติปัญญาครองตัวแล้ว

เรื่องสติปัญญาครองตัวนี้ เริ่มเป็นมาแต่ขั้นพิจารณาอสุกะ ในรูปขันธ์ครองตัวอยู่แล้ว จนถึงขั้นปล่อยวาง

เมื่อก้าวเข้าสู่สัตถุญา สังขาร วิญญาณ จึงครองตัวต่อการ พิจารณาทุกแง่ทุกมุม ไม่มีคำว่าอึดอาดเหนื่อยหาย ดังที่เคยเป็นมา

นอกจากต้องรู้เอาไว้เมื่อเห็นว่าจะเพลินต่อการพิจารณาเกินไป ไม่ยอมมพักตัวในเรื่อน คือ สมภา

ที่เคยเห็นในตำราว่า มหาสติ มหาปัญญา นั้นจะปรากฏกับ สติปัญญาของผู้ปฏิบัติ ที่หมუნตัวไปกับการพิจารณาไม่หยุดหย่อน ผ่อนคลายในการทำงานไปเอง ไม่ต้องถามใคร

๒๓๕.

ความขี้เกียจ ท้อแท้หายนหมด

นับแต่ขั้นรู้เห็นนอสุภะเด่นชัดด้วยการพิจารณาเรื่อยมา ความขี้เกียจ ความท้อแท้อ่อนแอ ความอดทนระอาใจ หายหน้าไปหมด ไม่ปรากฏในจิตดวงนั้นเลย

ด้วยเหตุนี้แล จึงทำให้รู้ประจักษ์ใจว่า อันความขี้เกียจไม่เอาไหน เป็นต้น มันเป็นสกุลกิเลสทั้งหมด เป็นตัวมัดแข่งมัดขาม มัดจิตมัดใจ สัตว์โลกไว้ให้ก้าวสู่ความดิ่งงมไม่ออก

พอถูก **ตปรรคม** มีสติปัญญา เป็นต้น เผาผลาญให้พินาศไปแล้ว สิ่งเหล่านี้ไม่มีในจิตใจเลย มีแต่ความเข้มข้นแห่งความเพียรทุกๆ อิริยาบถ เว้นแต่หลับเท่านั้น นอกนั้นเป็นท่าแห่งความเพียรทั้งสิ้น

กิเลสเหล่านั้นไม่กล้ามาขัดขวาง แม้จะยังมีอยู่ในใจก็ตาม เพราะนับวันจะ**กุสลา** (บั้งสุกุล) มันอยู่แล้วอย่างมั่นใจ

เพราะฉะนั้น การพิจารณานามขันธ์ทั้งสาม (สัญญา สังขาร วิญญาณ) ของท่านผู้มีสติปัญญาอันเกรียงไกรมาแต่รูปขันธ์แล้ว จึงคล่องตัวรวดเร็ว ไม่มีสติปัญญาใดในโลกสมมติจะรวดเร็วเทียบเท่าได้

๒๓๖.

ยังต้องฝึกซ้อม สติปัญญา

จิตที่ปล่อยรูปขันธ์แล้ว ยังต้องฝึกซ้อมสติปัญญาจากการคิด
ปรุงภาพแห่งขันธ์ ให้ปรากฏขึ้นแล้วดับไป ปรากฏขึ้นแล้วดับไป ๆ
จนรูปขันธ์ที่ปรากฏขึ้นจากความปรุงดับอย่างรวดเร็วราวสายฟ้าแลบ

จากนั้นก็เป็นที่ว่างจากรูปวัตถุต่างๆ ทั้งภายในภายนอก
หมดความสนใจพิจารณาอีกต่อไป

มีแต่หมุนเข้าสู่สนามธรรมทั้งสาม (พิจารณาสัญญา สังขาร
วิญญาณ) อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสามโดยถ่ายเดียว โดยถือจิต
เป็นเป้าหมายแห่งการพิจารณา

เนื่องจากอาการทั้งสามนี้ปรากฏขึ้นจากจิต และดับไปที่จิต
สังเกตุรู้อาการเหล่านี้ขณะเกิดและดับ

เมื่อสติปัญญารู้เท่าทัน สัญญาก็ดี สังขารก็ดี วิญญาณก็ดี
จะมีเพียงปรากฏขึ้นแล้วดับไปๆ ไม่สืบต่ออะไร

๒๓๗.

จิตบริสุทธิ์ ธรรมบริสุทธิ์

จิตชั้นพิจารณานามธรรมนี้ เป็นจิตว่างจากสิ่งภายนอกทั้งปวง แต่ยังไม่ว่างจากจิตและนามธรรมทั้งสามนี้

จึงต้องพิจารณาจุดนี้โดยความเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซ้ำๆ ซากๆ จนจิตพอกับขั้นนี้และหยั่งเข้าสู่จิตล้วนๆ อันเป็นเรือนร่างของอวิชาโดยเฉพาะ

พิจารณากันในจุดนั้น กับนามขั้นนี้ประสานกันจนปัญญาเห็นความเหลวไหลหลอกลวงของนามขั้นนี้พร้อมทั้งจิตอวิชา ประจักษ์ใจแล้ว อวิชาภายในใจก็พังทลายหายซากลงไปในขณะที่นั้น ด้วยสติปัญญาที่ทันสมัย

อวิชา อันเป็นกิเลสโดยตรงนั้น ดับ ส่วนขั้นนี้ อันเป็นเครื่องมือของกิเลสอวิชานั้นไม่ดับ ไม่หายซากไปกับอวิชา แต่กลับเป็นเครื่องมือของจิตบริสุทธิ์ และเป็นขั้นนี้ล้วนๆ ไม่มีกิเลสเข้าครองอำนาจเหมือนแต่ก่อน

เพราะจิตบริสุทธิ์ ธรรมบริสุทธิ์นั้น ไม่บีบบังคับขั้นนี้เหมือนกิเลส เพียงอาศัยขั้นนี้เป็นเครื่องมือความยุติธรรมเท่านั้น

นี่คือการล้างป่าช้าความเกิดตาย ให้สิ้นซากไปจากใจ
ปราชญ์ท่านล้างอย่างนี้แล!

๒๓๘.

เข้าถึงพระพุทธเจ้า เมื่อจิตถึงธรรมบริสุทธิ์

หลวงปู่กำชับพระเณรที่เห็นว่าจงพากันจำไว้ให้ถึงใจ และนำไปปฏิบัติให้ถึงธรรม

จะเข้าถึงพระพุทธเจ้าทั้งหลายในขณะที่จิตเข้าถึงธรรมบริสุทธิ์ เต็มดวงนั้นแล หายสงสัยในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ โดยประการทั้งปวง

สงครามระหว่างกิเลสกับธรรม ต่อสู้กันภายในวงความเพียร ของนักปฏิบัติจิตภาวนา โดยยึดใจเป็นเวทีสนามรบ มายุติที่ดวงใจ บริสุทธิ์ หลังจากกิเลสสิ้นซากไปหมดแล้ว ปัญญาทั้งมวลมาหมดกัน ที่นี้แล

ดังนั้น จึงขอนิมนต์พระลูกพระหลานทั้งหลายรู้เนื้อรู้ตัว ด้วยธรรมกระเทือนโลก ที่ปลุกสัตว์ทั้งหลายให้ตื่นจากความหลับ ของกิเลสแต่บัดนี้ที่กำลังมีครูอาจารย์สั่งสอนอยู่ จะไม่เสียที่ให้กิเลส ชนิดต่างๆ อยู่ร่ำไป ดังที่เคยเป็นมา ซึ่งนำทุเรศเอาหนักหนาในสายตา ของนักปราชญ์ ผู้ฉลาดแหลมคมเหนือกิเลสด้วยประการทั้งปวงแล้ว

พวกเราที่ถูกกิเลสกล่อมใจให้หลับใ้งตั้งน้อยอยู่ มักเห็นซี้ดีดีกว่า
ใสี่ เห็นภัยเป็นคุณ เห็นบุญว่าเป็นบาป เห็นหาบเห็นหามอันเป็นภาระหนัก
ว่าเป็นเครื่องประดับตกแต่งที่สวยงามอร่ามตาแซมชื่นใจ

ทำอะไรที่เป็นสารคุณจึงมักทำแบบสุกเอาเผากินแบบขอไปทีๆ
ผลจึงลุ่มๆ ดอนๆ หากความสม่าเสมอและหลักเกณฑ์ไม่ได้ ราวกับไม้
ปักกองซี้ควาย คอยแต่จะหกล้มก้มกราบ หากความเป็นตัวของตัวไม่ได้
มีแต่ความไร้สาระเต็มตัวเต็มใจ กิริยาใดๆ แสดงออกมีแต่กิริยาอาการ
ทำลายตัวเอง

**ทั้งนี้ เพราะความเคยชินของนิสัย ที่ไม่ได้รับการเหลียวแลจาก
เจ้าของในทางที่ถูกที่ดีเท่าที่ควร**

๒๓๙.

จงรีบตัดสินใจ แต่บัดนี้

...พระทั้งองค์ คนทั้งคน จึงกลายเป็นเศษพระเศษคนไปได้และ
เกลื่อนกล่นอยู่ในท่ามกลางแห่งคนดี ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าประเภทเศษคน

ระหว่างพระดี พระแท้ ด้วยสุปฏิบัตติ คนดีคนแท้ด้วยทาน
ศีล ภาวนา สัมมาคารวะ กับ พระเศษพระเดน คนเศษคนเดน เราจะ
สมัครทางไหน **จงรีบตัดสินใจ**จากการพิจารณาด้วยดีเสียแต่บัดนี้

เวลาตายแล้ว ความดีงามที่พึงหวัง มิได้ขึ้นอยู่กับผ้าเหลืองที่
ห่มคลุม และการนิมนต์พระมากุสลา มาติกาบังสุกุลอะไรนะ แต่มัน
ขึ้นอยู่กับตัวเราฝึกให้มี **กุศลธรรม** คือ **ความฉลาดเปลื้องตนจากสิ่ง
ไม่ดีทั้งหลายขณะที่มีชีวิตอยู่ต่างหาก**

จะว่าผมไม่บอกไม่เตือน **นี่คือคำบอกคำเตือนท่านทั้งหลาย**
โดยแท้จริงอย่างถึงใจเรื่อยมา ไม่เพียงครั้งนี้นั้นเดียว

จงจดจำให้ถึงใจ และปฏิบัติตามตลอดไป ด้วย **อตฺตา หิ อตฺตโน**
นาถ พยายามทำตนให้เป็นเนื้อเป็นหนังของตนด้วยกรรมเครื่องดำเนิน
ส่องทาง

จะไม่มีพระศรี เณรศรี พระล้าสมัย เณรล้าสมัย คนศรี
คนล้าสมัย ต่อความดีงาม และมรรค ผล นิพพาน ที่พระพุทธรูปองค์ตรัส
ไว้อย่างสดๆ ร้อนๆ ด้วยพระเมตตาสุดส่วน ไม่มีใครเสมอเหมือน

๒๕๐.

เดือนครึ่งสุดท้าย

หลวงปู่เดือนพระเณรเป็นการจบของการเทศน์ว่า :-

ผมเองก็นับว่าแก่ลง การแนะนำสั่งสอนหมู่ที่ไม่สะดวก พระเณรก็ในวันหลังไหลมามาก เพื่อรับการอบรมสั่งสอน

ขณะมาอยู่แล้ว คึกษาอบรมก็จงตั้งใจจริง อย่าทำเหลวๆ แหละๆ มาสั่งหารตนและทำลายเพื่อนฝูงผู้ตั้งใจปฏิบัติธรรม จะเสียทั้งเราและผู้อื่น **ขึ้นชื่อว่ากิเลสแล้ว ไม่ไว้หน้าใคร มันทำลายทั้งสิ้น**

คำว่า พระๆ เณรๆ หรือความเข้าใจว่าเป็นพระเป็นเณรนั้นฟังทราบ ว่ากิเลสคือกิเลส ที่เคยเป็นข้าศึกต่อเราเต็มตัวไม่กลัวใคร

อย่าเข้าใจว่ามันจะกลายเป็นลูกศิษย์ก้นกุฎิ ถวายการอุปัฏฐากรักษา เพื่อเป็นความสะดวกปลอดภัยไว้สิ่งรบกวนในการประกอบความพากเพียรของพระที่ตนเข้าใจว่าเป็นอาจารย์ของมันเลย

จงทราบว่ แม้เราบวชเป็นพระเป็นเณรแล้ว แต่กิเลสมันก็คือกิเลสอย่างเต็มตัว และขึ้นอยู่บนหัวคนหัวพระหัวเณรเรื่อยมาแต่ก่อนบวชจนบัดนี้ ไม่ยอมลงเลย

ฉะนั้น มันจึงไม่กลัวพระกลัวเณรและกลัวคนกลัวสัตว์โลกใดๆ ทั้งสิ้น แต่มันเป็นนายและเป็นข้าศึกของคนและสัตว์ของพระเณรเรื่อยมา และยังคงเรื่อยไป ถ้าไม่รีบกำจัดมันเสียแต่บัดนี้ ให้ฉิบหายสิ้นทรากรไปจากใจ

การเทศน์วันนี้ ก็เทศน์อย่างหมดไส้หมดพุง ไม่มีอะไรหลงเหลือ ตกค้างอยู่ภายในใจเลย ทั้งเหตุ คือ ปฏิบัติเครื่องดำเนิน เพ็ดร้อนหนักเบาประการใดที่เคยต่อสู้กับกิเลสมา ทั้งผลที่ปรากฏขึ้นจากการปฏิบัติมากน้อย หยาบละเอียด ก็ได้ชุดค้อยมาแสดงให้ฟังอย่างหมดเปลือกหมดไส้หมดพุง ไม่มีลีลลับปิดบังไว้แต่น้อย

ดังนั้น จงนำอุบายวิธีเหล่านี้ไปฝึกหัด ดัดสันดานกิเลสตัวร้ายกาจ แส่นพศของแต่ละท่าน อย่างเต็มกำลังสามารถ

แต่ระวังอย่าให้กิเลสฝึกหัดดัดสันดานเอาเสียอย่างหมอบราบ แทนที่จะดัดสันดานมันก็แล้วกัน

ข้อนี้ผมกลัวหนา ไม่อยากเห็นไม่อยากได้ยิน เพราะผมเอง เคยโดนมันดัดสันดานมาแล้ว จึงเป็นบทเรียนอย่างดีที่อดจะนำมาเตือนท่านทั้งหลายไม่ได้

ขอจบเสียที จงพากันสวัสดิ์มีชัยทั่วกัน

บริหารของหลวงปู่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์

๒๕๑.

เรื่องของ สังขารร่างกาย

หลังจากที่**หลวงปู่**หายจากอาพาธ 4 เดือน ครั้งนั้นแล้ว**หลวงปู่** ก็ใช้ชีวิตเป็นปกติในวัด ยังทำกิจวัตรและสั่งสอนพระเถรเป็นปกติ

บันทึกของ**คุณหมออวย เกตุสิงห์** มีดังนี้ :-

“หลังจากอาพาธครั้งใหญ่นั้นแล้ว สุขภาพของท่าน**อาจารย์**ไม่กลับคืนสู่สภาพดั้งเดิมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการฉันทตาดอาหารลดปริมาณลงเรื่อยๆ ส่งผลไปถึงสุขภาพทั่วร่างกาย

ท่านยังเดินบิณฑบาตทุกเช้า เดินจงกรมทุกคืน จิตยังสดใสเข้มแข็งเหมือนเดิม แต่ความแข็งแรงร่างกายนั้นลดลง

ความผิดปกติอย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดเจน คือ **โลหิตจาง** ซึ่งทำให้**ความต้านทานทั่วไปลดลงด้วย**

ท่านอาจารย์มีอาการอาพาธบ่อยกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาอากาศเปลี่ยนแปลง จะต้องเป็นไข้ น้อยบ้างมากบ้าง นานๆ ก็มีอาการท้องเสีย ครั้งหนึ่ง ความอาพาธทั้งหมดนี้รักษาได้ง่ายๆ ด้วยยาธรรมดาก็ได้”

คุณหมอ ท่านเล่าต่อไปว่า บางครั้งเมื่อ**คุณหมอ**เองได้รับข่าวอาพาธของ**หลวงปู่** ก็ต้องเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปอุดรฯ โดยด่วน พอถึงวัด**หลวงปู่**ก็สบายดีแล้ว จนพระเถรในวัดชอบพูดกันว่า **โรคของหลวงปู่กลัวหมอ**

บันทึกของ **คุณหมอมวย** มีต่อไปดังนี้ :-

“หลังจากทดลองอายุครบแปดสิบปีแล้ว ลักษณะแห่งความเสื่อม ยิ่งชัดขึ้นเรื่อยๆ ความอยากอาหารลดลงเป็นลำดับทำให้สภาพทั่วไปเลวลง **ท่านอาจารย์** อาหารบ่อยขึ้น แม้จะเป็นเพียงเล็กๆ น้อยๆ และ รักษาโดยเร็ว ก็เป็นเรื่องที่น่าห่วง

เมื่ออาหารทำให้ฉันได้น้อย ฉันได้น้อยทำให้ขาดอาหาร ขาดอาหารทำให้เลือดจาง เลือดจางทำให้เมื่ออาหาร เกิดเป็นวงร้ายขึ้น เวียนไปไม่รู้จบ และทำให้มีอาการต่างๆ อย่างมากขึ้นเรื่อยๆ”

คุณหมอ เห็นว่าจะปล่อยไว้อย่างนั้นไม่ได้ จำเป็นต้องหาทางตัด “วงร้าย” นี้ให้ได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ก่อนที่สถานการณ์จะเลวร้ายมาก

“การใช้ยาไม่ค่อยได้ผล คิดจะลองกระตุ้นด้วยอาหารบ้าง ได้ขอรับรอง**คุณหญิงสงศรี** (พญ.มรว.สงศรี เกตุสิงห์) กับคุณมานี่ ตั้งตรงจิตร (มูลนิธิหลวงปู่่มั่น) ไปพักอยู่วัดเป็นเวลาเกือบสองเดือน เพื่อช่วยกันทำอาหารที่แปลกๆ และมีคุณค่าถวายอาจารย์

ปรากฏว่าผลที่ได้ไม่คุ้มเหนื่อย สภาพร่างกายของท่านดีขึ้น มาหน่อยหนึ่ง แล้วก็กลับเป็นอย่างเก่า

การตัดวงร้ายด้วยการใช้อาหารกระตุ้น ไม่ได้ผลเท่าที่ควร สภาพร่างกายของ**หลวงปู่**ดีขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เรื่องลำบากคือหลวงปู่ไม่ค่อยยอมฉันเนื้อสัตว์ ชอบแต่ผลไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกล้วยน้ำว้าสุก

คุณหมอบำเพียรพยายามหาอาหารอื่นให้หลวงปู่ฉันแทนเนื้อสัตว์ เช่น ผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง มีเต้าหู้ เป็นต้น หลวงปู่ท่านฉันให้พักหนึ่ง แล้วก็เบื่อ

คุณหมอก็คิดหาอุบายต่อไป “ครั้งหนึ่ง ออกอุบายเอาเนยแข็งอัดเป็นแท่งเล็กๆ คล้ายเม็ดยา ถวายให้ฉันพร้อมกับยาหลังอาหาร ท่านยอมฉันให้เป็นเวลาหลายเดือน แต่ผลไม่ดีเท่าไรเพราะปริมาณของ เนยเม็ด ๖ เม็ด ที่ถวายครั้งหนึ่งๆ รวมกันเท่ากับชิ้นเล็กๆ ชิ้นเดียว

ในที่สุดวันหนึ่งท่านก็บอกเลิก ไม่ยอมฉัน “อ้ายลูกเนย” ต่อไป แสดงว่าท่านรู้อยู่ตลอดเวลาว่า “ยาเม็ดพิเศษ” หลังจังหวั้นนั้นเป็นอะไร แต่ยอมฉันให้เพราะความเมตตา”

คุณหมอได้สรุปตอนท้ายของความพยายามเรื่องอาหารนี้ว่า :-

“ในที่นี้ต้องยกย่อง คุณแม่ขาว (แม่ชี) ที่ทำหน้าที่แม่ครัว ที่ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะจัดอาหารให้ถูกปากถูกใจท่านอาจารย์ และชมเชยพระและเณรที่พยายามจะยั้งคะยอด้วยวิธีต่างๆ ให้ท่านอาจารย์ฉันให้มากๆ ถึงกับมีการบันทึกรายงานประจำวันว่าวันหนึ่งๆ ท่านอาจารย์ฉันอะไรได้บ้างทั้งหมดนี้เป็นการแสดงความกตเวทีและความรักดีอย่างที่สมัยนี้หาดูไม่ถ้อยนัก”

เมรุพระราชทานเพลิงศพ หลวงปู่ขาว อนาลโย

๒๔๒.

ถวายเลือด เป็นทางเลือกสุดท้าย

หลังจากการกระตุ้นด้วยอาหารไม่ได้ผล คณะศิษย์จึงต้องพิจารณาทางเลือกอื่น **คุณหมอวยได้บันทึกไว้ ดังนี้**

“เมื่อการถวายยาและอาหารไม่ได้ผลที่ต้องการ ก็เหลืออยู่อีกทางเดียวคือการให้เลือด ถึงแม้จะมีการเลี้ยงอยู่ด้วยก็จำเป็นต้องยอมเพื่อตัดวงร้ายให้ขาดตอนไปเสียทีหนึ่ง”

คุณหมอจึงได้ถวายเลือดของท่านเองให้แก่หลวงปู่เป็นครั้งที่สองเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๓

“หลังจากนั้นท่านอาจารย์ กระทบรีกระทบราขึ้น แข็งแรงขึ้น เลือดฝาดดีขึ้น รับประทานอาหารได้มากขึ้น”

ทั้งนี้ มิใช่เพราะมีเลือดมากขึ้นอย่างเดียว ยังมีผลทางอ้อมจากการกระตุ้นหน้าที่ของอวัยวะและกระบวนการต่างๆ เข้ามาร่วมด้วย

ผลคืออยู่ได้ประมาณหนึ่งปีก็ค่อยๆ เลือนลาง ผู้เขียน (คุณหมอ) เห็นว่าไม่ควรปล่อยให้ร่างกายตกต่ำนานจนกลายเป็นสภาพติดตัว จึงได้ถวายเลือดเป็นครั้งที่สามในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และครั้งที่สี่ในอีกสองปีต่อมา การถวายครั้งที่หนึ่งถึงที่สามดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ภายหลังถวายครั้งที่สี่ มีฝันลมพิษขึ้นสองสามเม็ดรอบๆ แผลที่แทงเข็ม ไม่มีอาการอย่างอื่น ปรากฏการณ์นี้ทำให้กริ่งเกรงว่าร่างกายของท่านอาจารย์ได้เริ่มทำการต่อต้านเลือดของผู้เขียนแล้ว”

รวมแล้ว ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ถวายเลือดในตัวของท่านเองแก่หลวงปู่ขาว อนาลโย ถึง ๔ ครั้ง

สาธุ! สาธุ! สาธุ!

“ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เมื่อควรจะถวายเลือดอีก**คุณหมอรชัญญะ ศสิงห์** แห่งโรงพยาบาลอุดรธานีซึ่งเข้ามาร่วมคณะแพทย์ฯ ได้แสดงความประสงค์จะถวายเลือดบ้าง เพราะ**หมู่อ** เหมือนกัน

ได้เขียนขออนุญาต**ท่านอาจารย์** ท่านไม่ขัดข้อง

เคราะห์ร้ายที่ถวายไปได้ยังไม่ถึงสองร้อยลูกบาศก์เซ็นติเมตร

ท่านอาจารย์ ก็มีอาการหนาวสั่นรุนแรงจนต้องหยุดการถวาย

หลังจากนั้นไม่กล้าถวายเลือดอีก เพราะสภาพทั่วไปของ**ท่านอาจารย์**เลวลงไปเรื่อยๆ เกรงว่าถ้ามีอาการแพ้ขึ้นมา อาจมีอันตรายมาก

การที่ต้องงดถวายเลือดนี้ ทำให้การบำรุงรักษา**ท่านอาจารย์**เสียประสิทธิภาพไปมาก เพราะเหลือแต่วิธีถวายอาหารอย่างเดียว และระบบย่อยอาหารของท่านก็เสื่อมสภาพมากแล้ว”

๒๕๓.

ความเสื่อมของสังขาร เป็นไปธรรมดา

แม้สภาพสังขารของหลวงปู่จะเสื่อมลงไป ท่านก็ไม่ได้ทุกข์ร้อนอะไร เพราะไม่ใช่เรื่องผิดธรรมชาติแต่อย่างใด หลวงปู่ยังคงดำเนินกิจวัตรของท่านไปตามปกติ

บันทึกของคุณหม่อวย มีดังนี้ :-

“ใน พ.ศ. ๒๕๑๖ อาการทั่วไปของท่านอาจารย์ยังนับว่าปกติ เมื่อนี้ก็ถึงอายุ ๘๖ ปีของท่าน

ความเสื่อมทางกายดำเนินไปช้าๆ ทุกๆ เช้าท่านเดินจากกุฏิที่ผาผึ้งไปถึงศาลาหลังเก่าที่หน้าถ้ำกลองเพล ระยะทางประมาณ ๑,๕๐๐ เมตร (หนึ่งกิโลเมตรครึ่ง)

แล้วเดินบิณฑบาตไปถึงสำนักชี ระยะทางอีก ๑๐๐ เมตร เดินกลับขึ้นไปฉันบนศาลา ฉันแล้วสังสรรค์ (สนทนาธรรม) หรือสอนพวกศรัทธาที่ไปในการจ้งหัน (ถวายอาหาร) แล้วจึงเดินกลับกุฏิ”

หลวงปู่แม้จะเข้าสู่วัยชราภาพมาก แม้สังขารท่านทรุดโทรมไปตามกาล ท่านก็ยังทำกิจวัตรในเรื่องการบิณฑบาต การภาวนา เดินจงกรม สวดมนต์ทำวัตร และอบรมสั่งสอนศิษย์ไปตามปกติ โดยไม่รู้สึกเดือดร้อน

หรือกลัวอะไร เว้นแต่ลดจำนวนหรือปริมาณลงให้พอเหมาะกับสภาพ
สังขารของท่าน อะไรทำได้ก็ทำอยู่ อะไรทำไม่ได้ก็ลดหย่อนผ่อนปรน
ไปตามสมควร

**ผู้ที่เดือดร้อนก็ได้แก่ลูกศิษย์ลูกหา ที่ไม่ยอมให้ท่านเป็นอะไรไป
มากกว่านี้ ซึ่งต่างก็ทำหน้าที่ปรนนิบัติหลวงปู่ด้วยความกตัญญูและ
ความภักดีต่อท่านอย่างสุดหัวใจ**

๒๔๔.

อุบัติเหตุรถคว่ำ !

ต้องกราบขออภัย ที่ตั้งชื่อหัวข้อนี้ให้ตื่นเต้นหวาดเสียวไปหน่อย
เพื่อไม่ต้องให้คิดเดาต่างๆ นานา โปรดอ่านบันทึกของคุณหมอวย
เกตุสิงห์ ได้เลยครับ

“ระหว่างศาลากับกุฏิ เป็นทางขึ้นเนินและลงเนินค่อนข้างสูง
ท่านอาจารย์เดินอยู่หลายปีจนร่างกายอ่อนลงๆ พระเถรจึงจัดให้ท่าน
นั่งรถสร้างเองแบบตะเฒ่าลากไม้ ใช้เณรสองรูปเป็นผู้เข็นลาก

วันหนึ่ง ขากลับจากศาลาถึงตอนลงเนิน ฝนตกถนนเปียก
เณรรูปหนึ่งลื่นล้มลง อีกรูปหนึ่งวิ่งคนเดียวไม่อยู่ ปล่อยรถหลุดมือ
แล่นลิวลงเนิน เลี้ยวเข้าชนข้างทางล้มตะแคงลง **ท่านอาจารย์** (หลวงปู่)
ตกลงไปนอนตะแคงด้วย

ถ้าเป็นคนอื่น เณรทั้งสองคงโดนเล่นงานแย้

**แต่... ท่านอาจารย์ได้แต่หัวเราะด้วยความขบขันและบ่น
ขัดยอกสีข้าง”**

เมื่อ**คุณหมอวย** ท่านทราบเรื่อง ท่านก็ไม่รอช้าได้จัดรถแบบ
ให้คนใช้นั่งไปถวาย มีห้ามล้อสำหรับหลวงปู่ตั้งเองได้ นับว่าสะดวก
ปลอดภัยขึ้น

ต่อมาก็มีศรัทธาท่านหนึ่งสร้างรถพิเศษไปถวายอีก มีหลังคา
กันฝนด้วย **หลวงปู่**มีความสบายและปลอดภัยมากขึ้น

น่าเสียดายครับ ! ผมลืมดูไปว่ารถคันใหม่ของ**หลวงปู่** “**ป้ายแดง**”
หรือเปล่า และไม่ได้ดูเลขทะเบียนเพื่อมาบอกท่านผู้อ่านผู้ชื่นชอบ
เรื่องตัวเลข

อย่างไรก็ตาม ขออนุโมทนาสาธุการกับท่านผู้ใจบุญที่ถวายรถให้
หลวงปู่ได้ใช้ ด้วยครับ (ใครไม่รู้บอกว่าการอนุโมทนา จะได้ส่วนแบ่ง
อานิสงส์ ตั้ง ๓๐ % แนะ - อันนี้พูดเล่นครับ)

๒๕๕.

จุดเริ่มของตอนจบ

ระยะนี้สุขภาพของ**หลวงปู่ขาว** ก็ดำเนินไปตามสภาพปกติของคนชรา นับวันแต่จะเสื่อมลงไปเรื่อยๆ ตามธรรมชาติของสังขารร่างกาย ซึ่ง**หลวงปู่**ท่านก็รับทราบเรื่องความเปลี่ยนแปลงตามกฎของพระไตรลักษณ์ได้ถ้วนทั่วแล้ว ท่านก็ไม่แสดงความวิตกกังวลกับเรื่องธาตุขันธ์แต่อย่างใด ท่านยังสอนธรรมะ ให้ธรรมะ และโปรดญาติโยมที่หลังไหลมากรบบตามปกติ

นอกจากคำสอนที่ออกจากปากของ**หลวงปู่**โดยตรงแล้ว ปฏิปทา ข้อวัตร และแนวทางดำเนินชีวิตประจำวันของ**หลวงปู่**ล้วนแต่เป็นข้อธรรม และตัวอย่างให้ลูกศิษย์น้อมนำไปพิจารณาให้เกิดปัญญาทางธรรมทั้งสิ้น บรรดาลูกศิษย์ลูกหาต่างตั้งใจอุปฐาก**หลวงปู่**เป็นอย่างดี เพราะต่างก็ถือเป็นโอกาสทองที่จะได้รับใช้ปรนนิบัติแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อ**หลวงปู่** นอกจากนี้ต่างก็เร่งบำเพ็ญเพียรกันอย่างเต็มที่ มีอะไรติดขัดจะได้กราบเรียนขอความกระจ่างจาก**หลวงปู่**

ดังนั้น จุดที่ทางโลกถือเป็นวิกฤติ แต่ทางธรรมล้วนแต่เป็นโอกาส และโอกาสดีทั้งสิ้น การปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องทางจะไม่มีคำว่า ห่อเหี่ยว ลึนหวัง มีแต่ความสดชื่นรื่นเริงในใจ และปฏิบัติเพื่อเดินหน้าเรื่อยไป

ท่าน**คุณหมอมอวย** เดินทางมาเยี่ยม**หลวงปู่**เป็นประจำประมาณ เดือนละครั้ง **คุณหมอ**ได้บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ ดังนี้ :-

“ในต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ **พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน** วัดป่าบ้านตาด ได้รับนิมนต์ไปสอนกัมมัฏฐานที่ กรุงลอนดอน เป็นเวลาสองสัปดาห์

ผู้เขียน (คุณหมอมวย) เห็นว่าอาการของ**ท่านอาจารย์ขาว**เป็นปกติ สม่่าเสมอยู่ ไม่มีอะไรต้องเป็นห่วง จึงขอกราบลาท่านติดตาม**ท่านอาจารย์ มหาบัว** ไปในงานอุปัฐฐากและเวทย์วิจักร พร้อมกับ **ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี**

พอเดินทางกลับมาถึงบ้านในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ก็ได้รับทราบว่ **ท่านอาจารย์**ได้เป็นอัมพาตไปตั้งแต่เช้าวันที่ ๑๗ จึงได้รับเดินทางขึ้นไป เยี่ยม พบว่าท่านอาจารย์มีอาการทั่วไปค่อนข้างดี แต่เป็นอัมพาตข้างซ้าย ในซ้นปานกลาง ยกแขนได้ แต่เท้าห้อย เดินเองไม่ได้ แต่ถ้าเกาะราว หรือมีคนช่วยพยุงก็เกาะเตะไปได้

ท่านพูดได้ดี ความพิการอยู่ในซ้นปานกลางไม่รุนแรงมาก”

คุณหมอท่านบอกว่า ท่านก็มีความเศร้าที่สุดอยู่ในใจเพราะท่าน รู้ยู่ว่ “นี่คือจุดเริ่มของตอนจบ” ในชีวิตของหลวงปู่

๒๕๖.

หามาตรการ ช่วยเหลื่อหลวงปู่

ความเห็นของ**คุณหมอมวย เกตุสิงห์** มีดังนี้ :-

“ตามที่ผู้เขียนได้ประสมมาหลายครั้งแล้ว ผู้สูงอายุที่แข็งแรงและมีสุขภาพดี อาจดำรงสภาพอยู่ได้นานเท่าานตราบที่ยังสามารถเดินเห็นเองได้

แต่เมื่อใดความสามารถนี้เสียไป จะเพราะเหตุใดก็ตาม สุขภาพจะเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว โดยมากจะสิ้นชีวิตภายในสองสามปีหลังจากการเสี่ยสมรรถภาพในการเดิน เนื่องจากร่างกายทรุดโทรมเร็ว และมีโรคร้ายเข้ามาแทรกแซง”

คุณหมอได้พยายามใช้วิธีกายบริหาร เพื่อช่วยให้หลวงปู่สามารถรักษาสภาพไว้ได้นานที่สุด และให้ความเสื่อมเกิดขึ้นช้าที่สุด

“มาตรการสำคัญคือ ส่งเสริมและช่วยให้ท่านอาจารย์เดินให้มากที่สุดที่จะทำได้ มีการเดินเกาะราวและเข็นรถชนิดที่ใช้หัดคนไข้ให้เดิน

ขาของท่านอาจารย์ค่อยๆ มีแรงขึ้น แรกๆ ใต้ราวระเบียงกุฏิได้สองสามเที่ยว หัดอยู่หลายเดือนเดินได้ถึงสิบเที่ยวสิบสองเที่ยว อาการอื่นๆ ก็ดีขึ้นตามไป แล้วก็ทรงอยู่นับเป็นปี แล้วก็เริ่มเสื่อม

ท่านอาจารย์ไม่เพียงแต่มีแรงลดน้อยลง (เพราะฉันไม่ค่อยได้) แต่บ่นเจ็บสะโพก ซึ่งมากขึ้นทุกทีๆ ทำให้กลับเดินได้น้อยลง หลังจากนั้นอาการทั่วไปก็เสื่อมลงเรื่อยๆ”

กล่าวได้ว่า**คุณหมอมวย** เป็นแพทย์ที่ดูแลหลวงปู่มาตั้งแต่ต้น ถึงตอนนี้**คุณหมอ**เห็นว่า **“ต่อแต่นี้ไป สุขภาพของท่านอาจารย์ จะ กวัดแก่งมากกว่าเดิม ท่านอาจารย์จะอาพาธบ่อยขึ้น”**

ถ้า**หลวงปู่**ต้องการหมอดูแล **คุณหมอมวย** ซึ่งอยู่ที่กรุงเทพฯ ต้องใช้เวลาเดินทาง (ทางรถไฟ) ถึง ๑๐ ชั่วโมง จึงติดต่อให้**คุณหมอรชนิย ยศสิงห์** จากโรงพยาบาลอุดรธานีมาช่วย ใช้เวลาเดินทางไม่ถึงหนึ่งชั่วโมง ย่นเวลาได้ ๙ ชั่วโมง ต่อมาได้ขอให้หมอจากโรงพยาบาลหนองบัวลำภู มาช่วยอีก ซึ่งใช้เวลา ๑๕ นาที หมอก็มาถึงได้

เรื่องการใช้โทรศัพท์สมัยนั้น ถ้าจะโทรศัพท์ทางไกลจำเป็นต้องเดินทางมาโทรในตัวเมืองอุดรฯ ในปี ๒๕๒๓ **คุณหมอมวย** จึงได้ทำเรื่อง ทูลเกล้าฯ ถวาย ขอพระราชทานโทรศัพท์สำหรับวัด ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ตามความประสงค์ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่ง

๒๔๗.

พระมหากษัตริย์คุณ

ด้วยหลวงปู่ขาว อนาลโย ท่านเป็นพระป่าท่านเก็บตัวอยู่ ผู้คนจึงไม่ค่อยรู้จักท่าน นับตั้งแต่คณะของคุณหมอวย เกตุสิงห์ ไปกราบหลวงปู่ ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ แล้ว ชื่อเสียงและคุณธรรมของหลวงปู่ค่อยๆ ขยายออกไปเรื่อยๆ และโดยรวดเร็ว

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและทูลกระหม่อมฟ้าชาย (ขณะนั้นยังมีได้ดำรงพระยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร) ได้เสด็จมานมัสการหลวงปู่ที่วัดถ้ำกลองเพลเป็นครั้งแรก

หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินมานมัสการหลวงปู่จนนับครั้งไม่ถ้วน

และทราบกันดีว่า ทั้งสองพระองค์ทรงมีพระทัยผูกพันต่อหลวงปู่ และหลวงปู่ก็มี “จิต” ผูกพันต่อ “พ่อจ้าว” “แม่จ้าว” และแม่เมตตาทาถวายทุกเวลาและทุกโอกาส ทั้งสองพระองค์และหลวงปู่มี “จิต” ถึงกัน (ข้อความของคุณหญิงสุรีพันธุ์ มณีวัต เขียนไว้ใน “อนาลโยคุณ” ในหนังสือ “อนาลโยบูชา”)

๒๔๘.

หลวงปู่กับยอดคน แห่งแผ่นดิน

ทั้งชื่อหัวข้อและข้อความในเรื่อง คัดลอกมาจากหนังสือ **จានส์โมบูชา** เป็นประวัติของ **หลวงปู่ชอบ จานส์โม** เขียนโดย **คุณหญิง สุรีพันธ์ มณีวัต** ในหัวข้อนี้เขียนรวมทั้ง **หลวงปู่ขาว** และ **หลวงปู่ชอบ** รวมทั้งสององค์

ผมขออนุญาตคัดลอกนำมาเสนอ ดังต่อไปนี้ :-

หลวงปู่เป็นพระป่า อยู่แต่ในป่าในเขาจนชินและดูเหมือนจะ
ไม่รู้จักรักรโลกภายนอกที่ว่าเจริญของคนกรุง ท่านมักจะอยู่กับพวกยาง
พวกกะเหรี่ยง พวกชาวไร่ชาวนา เป็นปกติ ไม่คุ้นเคยต่อการพบคน
ใหญ่โตมีชื่อเสียงของจังหวัดหรือบ้านเมืองเลย

ดังนั้น วันหนึ่ง เมื่อท่าน (**หลวงปู่ชอบ**) ไปเยี่ยม**หลวงปู่ขาว**
อนาลโย ที่วัดถ้ำกลองเพล ขณะนั้น **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**
จะเสด็จพระราชดำเนินมากราบ**หลวงปู่ขาว** เป็นวาระแรก ทางบ้านเมือง
จึงมาส่งข่าวให้ทางวัดเตรียมตัวรับเสด็จ **หลวงปู่ชอบ**ทราบ ว่า เจ้าฟ้า
เจ้าแผ่นดินจะเสด็จ ก็เตรียมหนีทันที หลวงปู่ขาวจึงบ่นเช่นกันว่า
ไม่ทราบจะพูดด้วยอย่างไร ขอให้**หลวงปู่ชอบ** อยู่ด้วยกันเป็นเพื่อน

อ่อนวอนกัน จนสุดท้าย **หลวงปู่ชอบ** ก็ใจอ่อนยอมอยู่ด้วย โดยเป็นที่เข้าใจว่า ท่านจะไม่ต้องพูดอะไรเลย และ**หลวงปู่ขาว** ก็ต้องไม่พูดอะไรเท่าไรนัก ด้วยทางบ้านเมืองจะมาช่วยดูแลกำกับด้วย

ถึงวันที่กำหนด **หลวงปู่ทั้งสององค์** ก็ครองจีวรอย่างเรียบร้อย **รออยู่จนเย็น** ท่านก็ป่นกันว่า

“ไม่เห็นมา ให้รออยู่” องค์หนึ่งป่น

“นั่นซี ไม่เห็นมา **มีแต่ทหารสองคนพอลูกมาคุยอยู่เป็นนานสองนาน**”

“คนพ่อเพิ่มงามกว่าลูกนะ” ท่านวิจารณ์กัน

หลวงปู่ทั้งสององค์ หัวเราะกันจนงอ เมื่อพระเถระช่วยกันชี้แจงว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...เสด็จพระราชดำเนินแล้ว...! พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช... **ที่หลวงปู่ว่าทหารสองคนพอลูกนั้นแหละ...!!**

เป็นเรื่องที่เล่ากันขบขันตลอดมา ผู้เขียนซึ่งปกติปากอยู่ไม่สุข ภายหลังได้โอกาสกราบเรียนถาม**หลวงปู่ขาว**

ทำไม**หลวงปู่**ไม่รู้จัก**พระเจ้าอยู่หัว** และ**ทูลกระหม่อมฟ้าชาย สละเจ้าคะ** (ขณะนั้นท่านยังมีได้ดำรงพระยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร)

ท่านว่า **“ไม่เห็นมีขบวนแห่!”**

ส่วน**หลวงปู่ชอบ** เมื่อกราบเรียนถามคำถามเดียวกันนั้น ท่านก็ยิ้มอายๆ ตอบผู้เขียนว่า **“นึกว่าจะใส่ชฎา”**

๒๔๙.

ม้าแก่ - เกวียนผูก

คุณหมออวย เกตุสิงห์ เป็นห่วงเรื่องสุขภาพของ**หลวงปู่**อย่างมาก ด้วยเหตุที่ในระยะหลังมีประชาชนจากทุกสารทิศไปนมัสการ**หลวงปู่**เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งมีแพทย์จากที่ต่างๆไปด้วยเสมอ

บางคนมีศรัทธาเอายาไปถวาย ถึงแม่**หลวงปู่**จะไม่เต็มใจ แต่ท่านก็ต้องรับเพื่อฉลองศรัทธา ดังนั้น การรับยาจากแพทย์ (และประชาชนที่ทำตัวเหมือนแพทย์) โดยไม่จำกัด อาจจะทำให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของ**หลวงปู่**ได้

คุณหมออวย จึงได้เขียนคำชี้แจงเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของ**หลวงปู่** ดิตเอาไว้ให้ผู้สนใจอ่าน เพื่อจะได้ทราบสถานการณ์และช่วยกันระวัง ดังนี้

หลักการรักษาหลวงปู่ขาว อนาลโย

๑. **หลวงปู่เป็นคนแก่** อายุแก่ลึบกว่าแล้ว ร่างกายทรุดโทรมเกินกว่าจะเข็นให้กลับกระชุ่มกระชวยหรือแข็งแรงเหมือนคนหนุ่มสาว ถ้าพยายามกระตุ้นหรือบำรุงมากเกินไปเกินควรอาจเกิดผลร้ายแทนที่จะดี ดังนั้น นโยบายที่ใช้คือ รักษาสุขภาพปัจจุบันให้คงอยู่โดยการประดับประคองด้วยยาและอาหาร และพยายามป้องกันโรคแทรก ซึ่งจะมาทำให้สภาพเลวลง

๒. หลวงปู่เป็นพระกัมมัฏฐาน บวชมากกว่า ๖๐ ปีแล้ว ฉันทอาหารมือเดียว อาหารใดชอบก็ฉันมาก ไม่ชอบก็ฉันน้อย ร่างกายเข้าสภาพคงตัว การรักษามุ่งที่จะรักษาสุขภาพคงตัวนี้ไว้ ไม่พยายามรบกวนให้เกิดความยุ่งเหยิงขึ้น

๓. หลวงปู่เป็นอริยบุคคล ท่านมีอำนาจเหนือร่างกายของท่านในบางแง่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาร่างกายปกติ แต่ถ้าร่างกายผิดปกติมาก ท่านก็อาจคุมไม่ได้ การรักษามุ่งให้ท่านแก้ไขสภาพไม่ปกติในร่างกายของท่านโดยตนเองด้วย ไม่เพียงแต่อาศัยยาเท่านั้น เพราะฉะนั้น การใช้ยาจึงมุ่งแต่เพียงที่จำเป็น และใช้ในขนาดเบาเพื่อไม่ให้รบกวนร่างกายมากเกินไปจนกว่าท่านไม่อาจบังคับได้ด้วยอำนาจจิต

ด้วยเหตุผลทั้งสามประการนี้ จึงมุ่ง : -

๑. รักษาสุขภาพปกติ ไม่พยายามบำรุงมากเกินไป

๒. รักษาตุลต่างๆ รวมทั้งโรคหลายโรคที่ประจำตัวท่านมาหลายสิบปีแล้ว

๓. ใช้ยาแต่เท่าที่จำเป็น ในขนาดน้อย ตามสภาพของร่างกาย

๔. รักษาแบบ**ระดับประคอง** และคาดคะเนผล มากกว่าแบบจุ่มหรือเร่งเร็ว

ผู้ที่ร่วมในแนวการรักษานี้ คือ

น.พ.อวย เกตุสิงห์ กรุงเทพฯ

น.พ.รัชชัย ยศสิงห์ โรงพยาบาลอุดรธานี

น.พ.วิทยา ชวลิตสกุลชัย โรงพยาบาลหนองบัวลำภู

(น.พ.วิทยา ถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๕๒๓, และ น.พ.สันติภาพ

ชัยวงศ์เกียรติ ได้เข้ามาแทน)

๒๕๐.

ของเหลือมาซิณะ

เรื่องนี้ได้รับการถ่ายทอดจาก **คุณหมอมวย เกตุสิงห์** ท่านเล่าว่า
 อย่างนี้ :-

ครั้งหนึ่ง มีคณะสุภาพสตรีจากกรุงเทพฯ ไปแวะนมัสการ
หลวงปู่ขาว และนำร่ม ๖ คัน ถวาย**หลวงปู่**

ท่านรับประเคน แล้วก็พูดหัวเราะๆ ว่า “ของเหลือเขามาซิณะ”

คณะสุภาพสตรีเหล่านั้นสะดุ้งใจว่า ทำไม**หลวงปู่**รู้ว่าเป็นของเหลือ
 ความจริงคณะได้ตระเวนไปตามวัดกัมมัฏฐานมาแล้วหลายวัด และถวาย
 ร่มวัดละ ๑๒ คัน มาถึง**วัดถ้ำกลองเพล**ยังเหลือร่มอยู่เพียง ๖ คัน

เป็นของเหลือจริงๆ!

ครั้นคณะเดียวกันนั้นถวายยา **หลวงปู่**ก็ถามล้อๆ ว่า “ยาแก้
 อัมพาตมีไหมล่ะ?”

มีผู้เรียนท่านว่า ขอให้**หลวงปู่**อยู่อีกนานๆ จะได้คอยเทศน์สั่งสอน
หลวงปู่ ตอบแต่เพียงว่า “**ชี้้คร้าน!**”

๒๕๑.

ขอขมา ความอาฆาตเคียดแค้น

วันหนึ่งมีชายแปลกหน้าผู้หนึ่ง เป็นคนวัยฉกรรจ์ ปรากฏกาย
ขึ้นที่วัด และขอเข้านมัสการหลวงปู่ พอได้พบ ก็ตรงเข้าไปกราบ
ถึงเท้า แล้วเอ่ยปากขอบพระคุณที่หลวงปู่ได้ช่วยให้เขาพ้นจากโทษมหันต์
ทุกคนงงไปกันหมด เพราะไม่เคยเห็นชายผู้นั้นมาก่อน หลวงปู่
นั่งฟังด้วยอาการสงบ

ชายคนนั้นเล่าว่า เขาเป็นทหาร ไปรบที่ประเทศลาวเป็นเวลานาน
พอกลับมาบ้านก็ได้รู้เรื่องราวภรรยาอกใจ เขาโกรธแค้นมาก เตรียมปืน
จะไปยิงภรรยาและชายชู้ให้ตายทั้งสองคน

เขาไปแวะร้านเหล้า ตุ่มจนเมาหลับไป แล้วก็ฝันว่า มีหลวงตาแก่ๆ
องค์หนึ่ง มาขอขมาความอาฆาตโกรธแค้น และเทศน์ให้ฟังถึงบาป
กรรมของการฆ่า จนเขายกความพยายามให้ แล้วถามว่า หลวงปู่ชื่ออะไร
มาจากไหน

ท่านบอกว่า เราชื่อขาว มาแต่เมืองอุดร
พอดีนี้ ชายผู้นั้นก็ตัดสินใจเดินทางมาเสาะหาหลวงปู่จนได้พบ
ที่วัด

หลวงปู่อนุโมทนาแล้วอบรมต่อไปให้เข้าใจหลักกรรม ตลอดจนผลของการงดเว้นการฆ่า ทำให้ชายผู้นั้นซาบซึ้งในรสพระธรรม จนตัดสินใจที่จะขอบวช

คุณหมออวย ท่านเล่าเรื่องนี้แล้วก็สรุปท้ายว่า

“เรื่องนี้เป็นหลักฐานว่า ความเมตตาของท่านอาจารย์ เป็นเรื่องจริงจังกเพียงใด และกินอาณาบริเวณได้กว้างขวางเพียงใด ถ้าไม่เกิดเรื่องเล่านี้ก็คงไม่มีใครรู้ความจริง”

หลวงปู่ขาว อนาลโย กับ หลวงปู่ชอบ จานส์โม

๒๕๒.

กายทุกข์แต่ใจไม่ทุกข์

หลวงปู่ขาวเป็นอัมพาต หรือที่บันทึกของ**คุณหมออวย** บอกว่า : -

“ท่านอาจารย์เป็นคนทุพพลภาพอยู่ถึง ๙ ปี ถ้าเป็นคนธรรมดา สุขภาพจิตคงจะเสื่อม แต่เรื่องเช่นนี้ไม่ปรากฏเลยในกรณีของท่าน

อารมณ์ของท่านยังดีเหมือนแต่ก่อน นิสัยรื่นเริงและชอบติดตลก ยังเห็นอยู่ได้ทั้งในการกระทำและคำพูด ดังเรื่องต่างๆ ที่เล่ามา บางทีพูด เรื่องสุขภาพของท่าน ท่านก็ลุกนั่งตัวตรง ทำท่ากายบริหารและชกลม ให้อู ดู แสดงว่าท่านยังแข็งแรง

เมตตาธรรมยังเด่นและสะอาดตาสะอาดใจทุกคนที่ได้สัมผัสการท่าน หลายคนกล่าวว่าเพียงแต่เห็นยิ้มของท่านก็เย็นใจแล้ว”

หมายเหตุ : ผู้เขียนไม่มีบุญพอที่จะได้กราบองค์จริงของท่าน แต่เคยไป**วัดถ้ำกลองเพล** หลายครั้ง ทั้งไปเองและพาคณะไปทอดผ้าป่า ถวายเทียนพรรษาตามโอกาส ครั้งหลังสุดได้ไป**วัดถ้ำกลองเพล** เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เพื่อไปขออนุญาตจัดทำหนังสือเล่มนี้ ได้ไปอธิษฐานจิตที่มณฑปและพิพิธภัณฑ์ของ**หลวงปู่** เกิดปีติและประทับใจในโบหน้ายิ้มด้วยความเมตตาที่หูนซึ้งฟังของท่าน อยากนั่งอยู่ที่นั่นนานๆ แต่จำกัดด้วยเวลา ฝึ่มองโบหน้า**หลวงปู่** อย่างไม่รู้จักอิมจักพอ ไม่ว่าจะมองจากมุมไหน-ด้านไหน สายตาท่านส่งกระแสเมตตาตามที่เรตาลอด ทำให้รู้สึกสงบเย็นเหมือนกับได้กราบองค์**หลวงปู่**จริงๆ ใครที่ยังไม่เคยไป**วัดถ้ำกลองเพล** ขอให้หาโอกาสไปให้ได้

สำหรับ**หลวงปู่บุญเพ็ง เขมาภิรโต** เจ้าอาวาส ท่านกำลังอาพาธ นอนให้พระลูกศิษย์นวดและประคบยาท่านอยู่ **หลวงปู่**พูดคุยกับพวกเราด้วยอารมณ์ดี เหมือนคนปกติไม่ได้เจ็บไข้ได้ป่วยอย่างใดเลย

๒๕๓.

ขอชานหมากหลวงปู่

ด้วยเมตตาธรรมที่เปี่ยมล้นของ หลวงปู่ขาว อนาลโย ใครขออะไร ท่านก็ให้ และให้โดยไม่คำนึงถึงตัวของท่านเอง

เกี่ยวกับชานหมากของหลวงปู่ มีคนต้องการมาก จึงมีคนจำนวนมากชอบขอชานหมากของท่านเอาไปเป็นของขลัง

พอคนหนึ่งขอชานหมาก คนอื่นก็ขอบ้าง พระอุปัฏฐากต้องเก็บรวบรวมไว้สำหรับแจก

ครั้งหนึ่ง มีชาวบ้านหมู่ใหญ่ไปนมัสการ ชานหมากที่เตรียมไว้หมดไปแล้ว คนหนึ่งออกปากขอคำที่ท่านกำลังเคี้ยวอยู่ ท่านก็คายให้ พอเคี้ยวคำใหม่ได้ไม่กี่ครั้ง อีกคนก็ขอ หลวงปู่ก็ให้ พอเคี้ยวคำที่สาม ก็โดนขอ ลงท้ายให้หลวงปู่เคี้ยวพอเป็นพิธีแล้วขอชาน ทำซ้ำๆ เจ็ด-แปด-เก้า-จนถึงสิบครั้ง หลวงปู่เลย**ยันหมาก** ต้องลงนอน

ยันหมากเป็นอย่างไร ผู้เขียนก็เล่าไม่ถูก ถ้ามคนเฒ่าคนแก่ดูก็แล้วกัน ผู้เขียนรู้สึกว่ายังไม่แก่ก็เลยยังไม่ได้ลองหัดเคี้ยวหมาก เมื่อเปิดพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานดู ท่านก็อธิบายเพียงสั้นๆ ว่า “**เมา (ใช้กับหมาก)**”

๒๕๔.

ขอให้หลวงปู่พรมน้ำมนต์

หลังจากนั้นต้องจำกัดการขอชานหมาก แต่ยังมีพรมน้ำมนต์อีก

พรมาแล้วพรเล่าจนหลวงปู่ผู้เฒ่ายกแขนไม่ขึ้น เพราะคนมาทั้งวัน

หลวงปู่ บอกว่า ท่านไม่อยากพรมน้ำมนต์ให้ใคร เกรงคนอื่นจะว่า ท่านเป็น **พระพรมน้ำมนต์** แต่เห็นเขามากันไกลๆ เช่น บางคนไปจากกรุงเทพฯ เพื่อขอได้รับพรมน้ำมนต์เท่านั้น ก็ส่งสารเขา จึงต้องพรมาให้

หลวงปู่ผู้เฒ่าต้องเมื่อยแขนบ่อยๆ ก็เลยปวดแขนเป็นประจำ การพรมน้ำมนต์จึงต้องงดไป

๒๕๕.

เปลี่ยนเป็นเป่าหัว

เมื่อต้องงดจากการพรมน้ำมนต์ ก็เปลี่ยนเป็นเป่าหัว ใครๆ ก็ต้องการให้หลวงปู่เป่าหัวให้ เมื่อคนหนึ่งขอ คนอื่นๆ ก็ขอตาม ขอทั้งผู้ชาย-ผู้หญิง-เด็ก ตลอดจนคนเฒ่าชรา หลวงปู่แทบผลิตลมให้ไม่ทัน

ตอนนี้ทั้งพระเถรและแพทย์สังเกตต้องกันว่า ระหว่างที่หลวงปู่สบายดีนั้น ถ้าหากวันไหนมีคนเข้ามากราบมาก วันรุ่งขึ้นหลวงปู่จะต้องเจ็บไข้ทุกครั้ง

คณะศิษย์ลงความเห็นว่ นอกจากหลวงปู่จะเหน็ดเหนื่อยแล้ว พวกที่มานั้นพาเอาเชื้อโรคมาให้หลวงปู่ด้วย เพราะกายของหลวงปู่มีความต้านทานน้อย จึงอาพาธ

เพราะเหตุนี้จะต้องกันคนไม่ให้เข้าไปรุมล้อมท่าน แต่จะทำได้
อย่างไร?

๒๕๖.

เอาหลวงปู่ “ใส่ตู้”

คุณหมอวย เห็นว่ามีทางเดียวที่จะกันคนไม่ให้รุ่มล่อมหลวงปู่ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ จึงต้องเอาหลวงปู่ใส่ตู้ จึงได้เสนอ พระอาจารย์ บุญเพ็ง เจ้าอาวาส ให้รื้อฝาภูกฐิต้านหน้าออก เอากระจกใส่แทน ทำให้เหมือนตู้โชว์เช่นนี้ หากเอาเตียงของหลวงปู่มาตั้งไว้หลังกระจก พวกศรัทธาอาจจะเข้ามาถึงด้านนอกของกระจกได้โดยไม่ส่งเชื้อโรคต่อท่าน

พอดีกับทางวัดมีแผนจะย้ายห้องเก็บของหน้าห้องภูกฐิตั้งแล้ว การเอาหลวงปู่ใส่ตู้ตามข้อเสนอของคุณหมอวย จึงเป็นผลสำเร็จ โดยราบรื่น และหลวงปู่ก็รอดพ้นจากการถูกคนห้อมล้อมถ่ายเทเชื้อโรคไปได้

ระหว่างที่หลวงปู่จำวัด หรือกระทำการกิจส่วนตัวก็รูดม่านปิดช่องกระจกไว้ ใครมาถึงระหว่างนั้นต้องรอ

พอได้จังหวะเปิดม่าน พวกศรัทธาก็เข้าไปรุ่มล่อมหน้ากระจกกราบแล้วนั่งดูจนพอใจ ก็กลับด้วยความปลาบปลื้ม

เห็นได้ชัดถึงความศรัทธาและเคารพในองค์ท่าน แม้ไม่ได้ซานหมากไปบูชา เอาเพียงเป่าหัว ไม่ได้เป่าหัวก็เอาเพียงลูบหัว ไม่ได้ลูบหัวได้เพียงเห็นและได้กราบก็พอใจแล้ว

วันหนึ่งๆ มีคนไปกราบหลวงปู่ไม่น้อยกว่าสองสามร้อยคน ถ้าวันเสาร์-อาทิตย์ มีเจ็ดแปดร้อยคน หรือเป็นพัน

รถโดยสารคันใหญ่ๆ เต็มลานวัดที่จัดไว้

การทำ “ตู้กระจก” จึงช่วยผ่อนภาระและช่วยยืดอายุของหลวงปู่ไปได้ระยะหนึ่ง นำอนุโมทนากับท่านผู้บริจาคค่าสร้าง คือคุณณรงค์ เอียสกุล ท่านเศรษฐีใจบุญแห่งจังหวัดหนองคายนั่นเอง!

(อนุโมทนาสาธุตอนนี้ได้อีก ๓๐ % ท่านผู้อ่านช่วยจำให้ผมด้วยนะครับ!)

๒๕๗.

ไม่ยอมผ่าตัดกระจก

ในระยะสามปีสุดท้าย คือเมื่อ**หลวงปู่** อายุ ๙๓ นัยน์ตาของท่าน ได้มีตสนิทเพราะ**ต้อแก้วตา** หรือ **ต้อกระจก**

หูท่านก็ตึงมาก เพราะหินปูนจับกระดูก

หลวงปู่ ไม่ได้แสดงความเดือดร้อนอันใด เป็นแต่พูดปลงเป็นธรรมสังเวชว่า “**ตาก็บอด หูก็หนวก กระจกก็หนัก**”

แต่พวกลูกศิษย์ทั้งพระและคฤหัสถ์พากันสงสาร เห็นว่า**หลวงปู่** จะสบายขึ้น ถ้ามองเห็นใครไปใครมาและฟังออกว่าเขาพูดกับท่านว่าอะไร

เรื่องไปถึงพระเนตรพระกรรณ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ **คุณหมอมอทัย รัตนิน** (ซึ่งเคยรักษาต้อของ **หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ** ได้ผลดี) ไปตรวจและหาทางช่วยเหลือ

คุณหมอมอทัย ไปตรวจหลายครั้ง และรอจังหวะจนต้อสุกดี และสุขภาพของ**หลวงปู่**อยู่ในเกณฑ์ปลอดภัยสำหรับการผ่าตัด จึงตกปากว่า “ทำได้” แต่ต้องสร้างห้องผ่าตัดพิเศษขึ้นในวัด ซึ่งต้องใช้เงินสร้างห้องสองสามแสนบาท

แต่**หลวงปู่**ท่าน**ไม่ยอมผ่าตัด** **คุณหมอ**อวย และลูกศิษย์พยายาม อ้อนวอนและชี้แจงเหตุผล แต่**หลวงปู่**ก็**ไม่ยอม** ตอนแรกคิดว่า**หลวงปู่** คงจะเสียดายเงินไม่ยอมกรบกวณศิษย์ **คุณหมอ**จึงชี้แจงว่า **ห้องผ่าตัด**

พิเศษนี้จะเก็บเอาไว้เป็นห้องพยาบาลประจำวัดต่อไป พระเณรและชาวบ้านที่เป็นโรคปัจจุบันอะไรขึ้นมาก็จะได้อาศัย

ที่สำคัญ “พ่อจ้าว แม่จ้าว ก็อยากให้หลวงปู่เห็น เวลาท่านเสด็จมานมัสการ”

ไม่ว่าคณะศิษย์จะอธิบายอย่างไร หลวงปู่ยังยืนคำว่า “ไม่”

คุณหมออวย พยายามอ้อนวอนให้ท่านใจอ่อนให้ได้ ลงท้ายหลวงปู่พูดออกมาอย่างเห็นถ้อยคำว่า “ถ้าหากทำไปแล้ว แล้วเราเป็นอะไรไป เขาจะพากันเสียใจยิ่งกว่าอะไรๆ ทั้งหมด”

คุณหมออวย บันทึกไว้ว่า “ผู้เขียนได้ยื่นประโยคนี้ก็ชะงัก ได้สติได้คิดว่าที่ท่านปฏิเสธนั้น ไม่ใช่เพราะกลัว ไม่ใช่เพราะเสียดายเงิน แต่เพราะท่านเมตตาคนอื่น โดยเฉพาะผู้ที่จัดการให้ท่านได้รับการผ่าตัด_มากกว่าตัวท่านเองต่างหาก”

หลวงปู่กล่าวเพิ่มเติมว่า “เราอายุมากแล้ว จะอยู่ไปอีกกี่ปี มารักษานัยน์ตาเราเสียเงินมากมาย เอาไปรักษาคนอื่นๆ ที่อายุยังน้อยได้หลายร้อยคน ไม่ดีกว่าหรือ?”

เราตาบอดหูหนวกซิดี ไม่ต้องเห็นอะไรที่ไม่ควรเห็น ไม่ต้องฟังอะไรที่ไม่ควรฟัง”

๒๕๘.

เราจะตายอายุเก้าสิบหก

คุณหมออายุได้บรรยายถึงความรู้สึกที่ได้ใกล้ชิดหลวงปู่ว่า : -

“ผู้เขียนได้มีโอกาสใกล้ชิดกับพระอาจารย์ที่มีคุณธรรมสูงๆ หลายองค์ แต่ละองค์มีเมตตาเป็นคุณธรรมล้ำค่า แม้กระนั้นอยู่ใกล้ บางองค์ยังรู้สึกหวาดๆ ต้องคอยระวังตัว อยู่กับบางองค์รู้สึกครึกครื้น ร่มรื่นเหมือนอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่

แต่อยู่กับท่านอาจารย์ชาวรัสเซียเฒ่าสบาย ร่าเริงสนุกสนานเหมือนเด็กอยู่กับคุณย่าหรือคุณยายที่ใจดี

เมตตาธรรมของท่านมีลักษณะพิเศษเช่นนั้นจริงๆ

แม้ภายหลังที่ท่านสละโลกนี้ไปแล้ว ดูเหมือนความเมตตาของท่านอาจารย์ ยังสามารถส่งผลให้แก่ผู้มีศรัทธาในท่าน พอชาวสะพัดว่า ท่านสิ้น และมีอายุได้ ๙๖ ปี พวกนักเสี่ยงโชคจำนวนมากก็พากันซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล (และหวยเถื่อน) เลขท้าย ๙๖ แล้วสลากกินแบ่งงวดนั้นก็ออกเลขท้าย ๙๖ จริงๆ”

คุณหมอเล่าอีกว่า “สี่ห้าปีก่อนท่านจะสิ้น มีพระในวัดถ้ำกลองเพลรูปหนึ่ง (พระสุจิต) กราบลาไปหาที่วิเวกปฏิบัติธรรมทางภาคเหนือ ท่านอนุโมทนาและให้พร พร้อมด้วยคำลงท้ายว่า **เราจะตายอายุเก้าสิบหก ระวังกลับมาให้ทัน**”

๒๕๙.

ทรงประกอบพิธี ยึดอายุของหลวงปู่

ด้วยความที่ทรงเคารพรักและเป็นห่วงใยในหลวงปู่ ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ ทรงพระกรุณาเสด็จไปทรงเยี่ยมอาการอาพาธหลายครั้ง ครั้งหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระอุตสาหะประกอบพิธี “ยึดอายุ” ของหลวงปู่ โดยทรงถือขัน (อย่างขันน้ำ) บรรจุนอกไม้ห้ำสี เข้าไปประเคน

พอหลวงปู่รับแล้ว ก็ทรงไม่ให้หลวงปู่ “ทิ้งขันธ” (เล่นคำ ขัน กับ ขันธ) ขอให้หลวงปู่อยู่ไปอีกนานๆ

หลวงปู่หัวเราะ แต่ไม่ได้รับสนองพระราชดำรัส

หลวงปู่ปรารภต่อมาว่า “มันหนักกระดุก ขันธมันเป็นทุกข์หนัก แแบขันธมันหนักกว่าแบกครก”

หลังจากนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ได้ทรงขอเช่นกัน

และครั้งที่สาม เมื่อทรงทราบว่าหลวงปู่อาพาธหนักในเวลาเดียวกันที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประชวร ก็ได้ส่ง ดร.เชาวน์ ณ คีลวันต์ องคมนตรี เป็นผู้แทนไปขอซ้ำอีก หลวงปู่ก็ตอบสนองด้วยการหัวเราะ เช่นครั้งก่อนๆ

๒๖๐.

จิตตอถึงกัน อยู่ตลอดเวลา

การที่ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงเคารพนับถือและห่วงใย โดยเต็มพระทัย ได้รับการตอบแทนจาก**หลวงปู่**ด้วยความเมตตา และจงรักภักดีอย่างเต็มเปี่ยม

ไม่ว่าจะทรงมีพระราชประสงค์อย่างไร ถ้าพอสนองได้ **หลวงปู่** ก็ทำด้วยความเต็มใจเสมอ

หลวงปู่เล่าบ่อยๆ ว่า ท่านตั้งใจแผ่ส่วนกุศลและแผ่เมตตาถวาย อยู่ตลอดเวลาทุกโอกาส

ความสัมพันธ์ทางจิตระหว่าง**ล้นเกล้าฯ ทั้งสอง** กับ**หลวงปู่** เป็นสิ่งที่สนิทแน่น ไม่มีอะไรบกพร่อง

หลวงปู่ กล่าวบ่อยๆ ว่า “**จิตถึงกันอยู่ตลอดเวลา**”

ทุกครั้งที่ได้รับข่าวว่าจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม **หลวงปู่**จะมีอาการกระปรี้กระเปร่าขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ในตอนกลางปี พ.ศ. ๒๕๒๕ **หลวงปู่**เป็นไข้ค่อนข้างสูงติดต่อกัน อยู่หลายวัน ฉันทันได้น้อย ค่อนข้างอ่อนเพลีย

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ เวลา ๑๕.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปทรงบรรจุพระอัฐิตู หลวงปู่ขาว อนาลโย และทรงเปิดพิพิธภัณฑ์อัฐบริขารของหลวงปู่ขาว อนาลโย ณ วัดถ้ำกลองเพล อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี

ในตอนสาย มีข่าวว่า **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** จะเสด็จไปทอดพระเนตรฝ่ายกันน้ำที่ข้างวัด บางที่จะทรงแวะเยี่ยมหลวงปู่ ทางวัดก็เตรียมการรับเสด็จอย่างเคย แต่หลวงปู่ยังมีอาการทรงอยู่ จนใกล้เวลาเสด็จ ไข้ก็ยังไม่ลง

พระอาจารย์บุญเพ็ง เจ้าอาวาส ตัดสินใจตั้งพระเก้าอี้และเก้าอี้ให้หลวงปู่รับเสด็จภายในห้องกุฏิแทนในห้องโถง

ใกล้เวลาเสด็จ หลวงปู่ยังนอนเฉยๆ ไข้ยังสูง พระเถรช่วยกันพยุง หลวงปู่ขึ้นนั่งเก้าอี้

พอเสด็จถึง อาคารอาหารของหลวงปู่ดูเหมือนจะหายเป็นปลิดทิ้ง นั่งตัวตรงถวายธรรมได้เหมือนปกติ

ประทับอยู่เกือบสองชั่วโมง พอเสด็จกลับอาคารโรคของท่านก็เหมือนกับได้หายไปชั่วคราว

(ทั้งหมดนี้เป็นบันทึกของ**คุณหมอมวย เกตุสิงห์** อีกเหมือนกัน)

๒๖๑.

ภาวนาจิตส่งพลัง ไปช่วยพระเจ้าอยู่หัว

บันทึกของคุณหมอมวย มีต่อไปว่า :-

คราวหนึ่งผู้เขียนได้รับโทรศัพท์แจ้งว่า **ท่านอาจารย์**มีอาการไข้และซึม ไม่ค่อยพูดเช่นเคย จึงรีบเดินทางไปถึงวัดในวันรุ่งขึ้นเวลาประมาณ ๘ น.

เณรบอกว่า **หลวงปู่** ไม่สบายมาตั้งแต่วันก่อน แต่เพิ่งหลับตาหนึ่งไม่กระตุกกระดิกมาตั้งแต่เช้า

รีบเข้าไปในห้อง เห็นท่านนอนหงายนิ่ง มีประธานอยู่ที่หน้าอก หายใจแผ่วเบา หน้าตาสงบ ไม่มีลักษณะของความเจ็บไข้

พอกราบเสร็จ **พระอาจารย์ชนะ** ที่กำลังนั่งเฝ้าอยู่ก็เรียนขึ้นว่า “ปู่ คุณหมอมมา”

ท่านอาจารย์ ลืมตาขึ้นทันที แล้วถามด้วยเสียงค่อนข้างดังว่า “พ่อจ้าวเป็นยังไง?”

ผู้เขียนกราบเรียนว่า “ได้ข่าวว่าค่อยยังชั่วขึ้นแล้ว”

สีหน้าท่านแสดงความโล่งใจ แล้วท่านก็หลับตานิ่งต่อไป ตลอดวันนั้น **ท่านอาจารย์** แสดงอาการสงบนิ่ง สลับกับตื่นขึ้นเป็นพักๆ

พอดีขึ้นทุกครั้ง ซึ่งพรวดเร็วกว่าปกติเล็กน้อย และอุณภูมิกายสูงขึ้นประมาณ ๑ องศา (เซลเซียส) แล้วทั้งสองอย่างก็ลดลง

เป็นอย่างนี้เป็นระยะๆ ที่แรกผู้เขียนก็เป็นห่วงไม่ทราบว่าจะ**ท่านอาจารย์**เป็นไข้อะไร อุณภูมิกายจึงขึ้นเร็วลงเร็ว ภายหลังเอาคำถามท่านมาเทียบเข้า จึงเดาว่า **ท่านคงทราบมาโดยทางใดทางหนึ่งว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวรมาก จึงภาวนาจิตส่งพลังไปช่วย**

การส่งพลังจิตคงจะต้องใช้พลังกายประกอบด้วย (เช่น ในการ**เพ่ง**) ระหว่างนั้น (ระยะสงบหรือนิ่ง) ซึ่งพรวดเร็วและอุณภูมิกายก็ขึ้นพอหยุดพักการเพ่งหรือส่งพลังจิต ทั้งสองอย่างก็ลดลง

ท่านอาจารย์คงตั้งใจตอบสนองพระมหากรุณาธิคุณอย่างเต็มที่ ด้วยความสามารถและพลังเฉพาะตัวของท่าน เหตุการณ์ที่เล่านี้อาจจะเกี่ยวกับท่านอาจารย์เคยกล่าวว่า “จิตติดต่อกันอยู่เสมอ” กับล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ก็ได้

๒๖๒.

มีอาการทางหัวใจ

ในเดือนเมษายน ๒๕๒๔ หลวงปู่ได้อาพาหนักอีก เริ่มจากมีไข้เล็กน้อยสามวัน ต่อมามีอาการหอบค่อนข้างมาก คุณหมอมอบย本日ก็อาการของหลวงปู่ ว่า :-

“อาการหอบหนักมากกว่าที่จะอธิบายได้จากไข้หรือลักษณะโรคในปอด สงสัยว่าคงมีการเกี่ยวพันไปถึงหัวใจด้วย”

คุณหมอบอกว่า เขียนความเห็นนั้นแล้วท่านก็มีความหนักใจมากกว่าธรรมดา เพราะที่ผ่านมา ไม่ว่าไข้จะสูงสักเพียงใด หรือแม้มีเรื่องปอดแทรกด้วย หัวใจของหลวงปู่ไม่เคยแสดงอาการอะไรผิดปกติเลย

การที่เริ่มมีอาการทางหัวใจ แสดงว่าสุขภาพของท่านได้ทรุดลงไปอีกชั้นหนึ่งแล้ว

หมอผู้เชี่ยวชาญโรคหัวใจ ๒ ท่าน จากโรงพยาบาลพระมงกุฎฯ ที่สำนักพระราชวังส่งไป ได้ตรวจอย่างละเอียด ลงความเห็นว่ หัวใจไม่ปกติ เลือดหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอ คงจะเนื่องจากหลอดเลือดแข็งเพราะความชรา ยังไม่มีลักษณะของเนื้อหัวใจตาย

แม้อาการของหลวงปู่จะดีขึ้นหลังจากการรับยาแล้ว แต่คุณหมอมอบยท่านบอกว่า ท่านหนักใจอย่างยิ่งเมื่อคิดว่า หลวงปู่ย่างเข้าไปใกล้จากสุดท้ายอีกก้าวหนึ่งแล้ว

หลังจากนั้นหลวงปู่ก็อาพาธบ่อยขึ้น แล้วก็ฟื้นไข้ซ้ำเข้าๆ ไม่เหมือนสมัยก่อนๆ แม้ท่านไม่ค่อยสบายค่อนข้างมาก เช่นเป็นไข้สูง แต่พอหมดเรื่อง เช่นไข้ลงแล้วท่านก็กลับเป็นปกติได้ในวันสองวันเท่านั้น

คณะศิษย์พากันยืนยันใจว่า หลวงปู่ท่านมีพลังสำรองมาก คงจะไม่มื่ออะไรร้ายแรงไปง่ายๆ แต่ตอนหลังนี้เป็นอะไรเล็กน้อยท่านก็เพลี่ยไปหลายๆ วัน

หลวงปู่ขาว อนาลโย

๒๖๓.

เข้าตาจน

ความต้านทานของหลวงปู่ลดลงเรื่อยๆ อาพาธบ่อยขึ้น ส่วนมากเกี่ยวกับหลอดลมอักเสบ แล้วมีอาการทางหัวใจแทรก

หลังจากสร้างตู้กระจกป้องกันการติดเชื้อแล้ว หลวงปู่ก็เป็นที่ห่างลง แต่อาการอักเสบเรื้อรังทางหลอดลมไม่หาย มีเสมหะมาก และเหนียว หลวงปู่ไม่มีแรงจะขาก เสมหะจึงค้างอยู่ในหลอดลม แล้วแห้งยิ่งแข็งหนักขึ้น ยิ่งขากออกยากขึ้น ยิ่งเกาะรวมกันมากขึ้น เช่นนี้เรื่อยๆ ไป กลายเป็น “วงร้าย” ที่ไม่สามารถจะทำลายได้

การที่หลอดลมแคบตีบลงไปเรื่อยๆ เพราะเสมหะคั่ง ทำให้เลือดได้รับออกซิเจนไม่เต็มที่เหมือนปกติ หัวใจก็ได้รับออกซิเจนน้อยไปด้วย หัวใจมีเลือดหล่อเลี้ยงน้อยอยู่แล้ว เพราะหลอดเลือดแข็ง มาถูกซ้ำเติมอีกด้วย การที่เลือดมีออกซิเจนน้อย โรคของหลวงปู่เข้าขั้นที่ถ้าเป็นหมากรุกก็เรียกว่าถูกรุกฆาต และถึงตาจนเสียแล้ว

ความรู้สึกว่า **เข้าตาจน** เป็นความรู้สึกของคณะแพทย์ที่เห็นอาการเกิดขึ้นเป็นขั้นไป ซึ่งพอคาดคะเนเหตุการณ์ต่อไปได้ค่อนข้างแน่ใจ

ส่วนหลวงปู่ท่านไม่แสดงอะไรให้เห็นว่าถูกรุกฆาต เวลาอาพาธท่านซึ่มไปหน่อย แต่พอหายหรือค่อยยังชั่วท่านก็เป็นปกติ เว้นแต่พอสังเกตได้ว่า แรงของท่านค่อยๆ น้อยลงเป็นลำดับ

แม้ตอนหลังนัยน์ตาของท่านมืดแทบสนิททั้งสองข้าง แต่ท่านก็ยังเรียกหาแว่นตามาใส่เสมอ ลูกศิษย์เรียนถามล้อๆ ว่า “หลวงปู่ว่าตาบอดสองข้างแล้ว ทำไมยังใส่แว่นตาล่ะ?”

หลวงปู่ตอบว่า “มันโก้ดีวะ” แล้วท่านก็หัวเราะขบขัน

หลวงปู่ดูลย์ อตุโล วัดบูรพาราม จ.สุรินทร์ มาเยี่ยมหลวงปู่ขาว และได้มีโอกาสสนทนาธรรมกันอย่างใกล้ชิด

หลวงปู่ฝั้น อาจาโร วัดป่าอุดมสมพร จ.สกลนคร มาทำวัตรหลวงปู่ขาว อนาลโย ซึ่งเป็นธรรมเนียมของพระทางฝ่ายกรรมฐาน

๒๖๔.

เหมือนใบไม้ร่วง

ถึงเดือนเมษายน ๒๕๒๖ อากาศที่วัดถ้ำกลองเพลร้อนจัดและแห้งกร้าน ศิษย์พยายามปรับเครื่องปรับอากาศให้อยู่ในระดับเย็นสบาย (๒๐° ซ.) พยายามทำให้ในห้องมีความชื้นขึ้น เสมหะของหลวงปู่ค่อนข้างเหนียว แต่พอขากออกได้บ้างหรือใช้เครื่องดูด

ในระยะนั้นสภาพร่างกายของท่านเป็นที่น่าเวทนาอย่างที่สุด ท่านผอมมานานแล้ว แต่ตอนนี้มีเพียงหนึ่งหุ้มกระดูกจริงๆ และหนังก็บางจนใสเหมือนกระดาษแก้ว ท่านยังเดินได้โดยมีคนพยุง ครั้งละ ๕ ก้าว ๑๐ ก้าว แต่แล้วก็ต้องนั่งหอบอยู่นาน ท่านไม่เคยบ่นไม่ยอมเดิน เพราะท่านรู้ว่าเดินได้ผลดี แต่ถ้านั่งนานๆ ท่านขอลงนอน **บอกว่าเจ็บกระดูกที่ก้น**

ตลอดเวลาการตรวจร่างกายยังให้ผลอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่ผลทุกอย่างค่อยๆ แสดงความเสื่อมมากขึ้น...

คุณหมออวย ท่านบอกว่า ท่านคิดว่าหลวงปู่ยังหายใจอยู่ได้ หัวใจของท่านยังเต้นอยู่ได้ เลือดยังไหลอยู่ได้ เพราะกำลังจิตของท่านเท่านั้นเอง

“หลวงปู่ยังไม่ยอมไป เพราะมีผู้ขอสัญญาท่านไว้ ถึงแม้ว่าร่างกายของท่านถึงสภาพที่ควรจะไปเสียนานแล้ว” คุณหมออวยบันทึกไว้

วันที่ ๑๑-๑๒-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ **คุณหมออวย** ฝ้าใช้ท่านอยู่
ได้เขียนแสดงความรู้สึกว่า “ผู้เขียนฝ้าใช้อยู่สองคืนด้วยความเศร้า
เพราะเห็นว่าคงจะได้รับใช้**ท่านอาจารย์อีกไม่นาน นั่งดูสภาพของ
ท่านอาจารย์แล้วมีความสงสารเป็นที่สุด** ร่างกายผ่ายผอมเหมือนมีแต่
กระดูก กำลังก็หมดสิ้น แม้จะนั่งก็ไม่อยู่ มีหน้าซ้ำหายใจหอบอยู่เรื่อย
ไม่มีเวลาจะได้พักเหนื่อย จะหาความสุขสักขณะจิตก็ไม่ได้ **จะให้ท่าน
อยู่ไปอีกทำไม**”

กิจของท่านนั้นเสร็จสิ้นไปนานแล้ว ไม่มีเหตุผลใดๆ ที่จะมา
ทนแบกสังขารอันหนักไว้

ท่านก็อยู่เพราะเมตตาแก่พวกศิษย์ที่คิดพึ่งท่าน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง **ท่านคงเป็นห่วง พ่อจ้าวแม่จ้าว ทั้งสองพระองค์ ที่ทรงขอแล้ว
ขอเล่าให้ท่านอยู่ก่อน**

จิตของท่านอาจารย์พร้อมที่จะรอและคงรอได้ แต่สังขารเป็น
ธาตุเสื่อมเสื่อมทรามไปกับกาลเวลาและพยาธิ เขารอไม่ได้ เขาพร้อม
ที่จะแตกสลายไปนานแล้ว หากอำนาจจิตของท่านรั้งเอาไว้ ยังไม่
ปล่อยให้สลาย แต่จิตของท่านจะต้องลำบากสักเพียงใดตลอดเวลาที่
ต่อสู้กับความสลายอยู่นี้”

คุณหมออวย บันทึกต่อไปว่า “เมื่อไม่กี่วันก่อนนั้น สมเด็จพระ
บรมราชาธิราชได้เสด็จไปเยี่ยมหลวงปู่ด้วยความเป็นห่วง ทรงประทับ
พิจารณาสภาพของท่านอยู่พักใหญ่ พระชนาฯ ชุ่มพระเนตรด้วยความ
สงสารและเศร้าพระราชหฤทัย”

๒๖๕.

ขอเลิกสัญญา

วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ อาการของ**หลวงปู่**ดีขึ้นเล็กน้อย **คุณหมอ**อวยมีฐานะทางกรุงเทพฯ ตอนเย็น ๑๗ น. จึงเข้าไปกราบลา **หลวงปู่** ซึ่งท่านนอนนิ่งอยู่บนเตียง

คุณหมอบอกว่า ได้พูดกับ**หลวงปู่**ด้วยใจว่า : -

“หลวงปู่ครับ ไปเสียเถอะครับ อย่าอยู่เลย หลวงปู่ลำบาก เหลือหลาย ลูกหลานเห็นแล้วว่าหลวงปู่เมตตา อุตส่าห์แบกสังขาร อยู่กับพวกเรา ลูกหลานสงสารหลวงปู่เป็นที่สุดแล้ว สำหรับตัวผม ขอเลิกสัญญาตั้งแต่บัดนี้ หลวงปู่ไม่ต้องคอยผมอีกแล้ว กลับไปถึง กรุงเทพฯ ผมจะกราบบังคมทูลพ่อจ้าวแม่จ้าวให้ทรงถอนคำที่ขอ หลวงปู่ไว้ ให้หลวงปู่ไปโดยไม่มีห่วง หลวงปู่ไปเถิดครับ”

เป็นที่น่าสังเกตว่า **ปกติ**คุณหมออวยจะเรียก**หลวงปู่**ว่า ท่านอาจารย์ แต่การอธิษฐานจิตบอกเลิกสัญญานี้ คุณหมอใช้คำว่า **“หลวงปู่”** ทุกคำพูดทีเดียว

เมื่ออธิษฐานแล้ว**คุณหมอ**อวยก็เดินทางเข้ากรุงเทพฯ โดยรถไฟ ในคืนนั้น รุ่งเช้าวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พอกลับถึงบ้าน ท่านก็ได้ รับทราบข่าว ทาง**วัดถ้ำกลองเพล**โทรไปบอกว่า **หลวงปู่**สิ้นแล้ว เมื่อตีห้าสี่สิบห้านาทีนี้เอง...

ท่านพระอาจารย์ชนะ ศิษย์อุปัฏฐากได้เล่าบอกคุณหมอมวยว่า “คืนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม หลวงปู่จำวัดเป็นปกติ ตอนเช้าตีเป็นเวลา ๕ น.เศษ เช่นเคย ล้างหน้าเรียบร้อยแล้ว สว่างแล้ว ฉันร้องนกเช่นเคย กับข้าวโอ๊ต เล็กน้อย แล้วก็ลุกขึ้นจากเตียง พระเณรพุงเดินไปถึงเตียงสำหรับนอน พักช่วงกลางวัน หลวงปู่ ลงนั่งแล้วก็นอนลง และหยุดหายใจ ง่าย สบาย”

บันทึกสุดท้ายของคุณหมอมวย **เกตุสิงห์** มีว่า

“หลวงปู่หยุดแล้ว หยุดแบกสังฆารทรมานตัว หยุดเหนื่อยหอบ หายใจทางปาก หยุดมือสั่นด้วยความอ่อนเพลีย หยุดผุดลุกผุดนั่ง เพราะหาท่าสบายไม่ได้ หยุดหมดทุกอย่างที่เป็นทุกข์ หลวงปู่ นอนนิ่งอยู่บนเตียง เป็นสุขแสนสุข

ยังไม่หยุดแต่คำสอนของท่านที่คอยเตือนคนนับไม่ถ้วน ตั้งแต่ สูงสุดจนต่ำสุด ให้อบรมสติ รักษาศีล อาศัยสติ เดินทางไปสู่ความสุขสงบเหมือนอย่างท่าน

หลวงปู่ล่วงไปอย่างไปไม่ร่วง ไปไม้ที่เหลืองเต็มที่แล้ว และแห้งจนกรอบแล้ว เหลือติดต้นด้วยเยื่อใจนิดเดียว พอเยื่อขาด ไปก็ร่วง โดยไม่มีอาการล่วงหน้า และไม่มีเสียง เหมือนไปไม่ร่วง”

สาธุ! ศิษย์ขอกราบคารวะหลวงปู่ด้วยหัวใจและวิญญูณ ธรรมะข้อใดที่หลวงปู่ได้รู้ได้เห็นอย่างประจักษ์ใจ ขอให้ศิษย์ได้รู้ได้เห็น ได้เจริญรอยตามหลวงปู่ในชาตินี้ด้วยเถิด

๒๖๖.

บันทึกของท่าน หลวงตาฯ

ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปนโน ได้บันทึกการมรณภาพของ หลวงปู่ขาว อนาลโย และการบำเพ็ญบุญกุศลศพหลวงปู่ ดังนี้ : -

วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๖ เวลา ๐๕.๔๕ น. หลวงปู่ก็มรณภาพด้วยอาการอันสงบ ท่ามกลางสานุศิษย์ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักในเวลานั้น เพราะเป็นตอนเช้า พระก็เริ่มออกบิณฑบาต ประชาชนก็ยังมีไม่มาก

หลวงปู่มรณภาพที่กุฏิใหญ่ที่ท่านพักเป็นประจำในวัดถ้ำกลองเพล อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี (ในขณะนั้น)

เมื่อข่าวมรณภาพของหลวงปู่แพร่กระจายออกไป ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน พระเถร ทราบ ต่างก็หลั่งไหลมากราบเยี่ยมศพท่านเป็นจำนวนมากมายเหลือือการคาดประมาณ ทางจังหวัดได้รายงานเรื่องนี้ไปยังสำนักพระราชวังโดยด่วน

เวลา ๐๙.๐๐ น. ได้เคลื่อนย้ายศพหลวงปู่ มาตั้งบำเพ็ญกุศลที่ศาลาเมตตาอนาลโย โดยเปิดโอกาสให้ศรัทธาประชาชนทั่วไปเข้ากราบนมัสการรดน้ำศพ เวลา ๑๔.๐๐-๑๕.๐๐ น.

เวลา ๑๖.๓๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชทานอาบนํ้าศพ และทรงเป็นประธานในงาน โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับไว้เป็นศพในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด และตั้งศพบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานโกศโถ ฉัตรเบญจา ตั้งประดับ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานเงิน ๔ แสนบาท เป็นค่าอาหารถวายพระและค่าใช้จ่ายต่างๆ ตลอด ๗ วันด้วย

๒๖๗.

การบำเพ็ญกุศลศพ ของหลวงปู่

การบำเพ็ญกุศลศพ หลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล
มีกำหนดการโดยย่อ ดังนี้ :-

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระราชทาน
น้ำอาบศพ บรรจุเข้าโกศ

งานบำเพ็ญกุศล ๗ วัน ระหว่างวันที่ ๑๗-๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖
มีดังนี้ :-

- เวลา ๑๙.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
ราชานุเคราะห์เป็นเจ้าภาพสวดศพ ส่วนทางราชการจังหวัดอุดรธานีสลับ
กันไปฟังสวดพระอภิธรรม

- เวลา ๐๘.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์
โดยราชการหน่วยต่างๆ ของจังหวัดอุดรธานี

- วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ บำเพ็ญพระราชกุศลครบ ๗ วัน ทรง
พระราชทานมอบให้ นายสมภพ ศรีวีรขาน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี
เป็นตัวแทนพระองค์ในการบำเพ็ญกุศลต่อไป โดยพระสงฆ์ ๑๐ รูป
สวดพระพุทธมนต์ และแสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ พระสงฆ์ ๔ รูป
สวดธรรมคาถาในพระพิธีสวดพระอภิธรรม

หลังจากบำเพ็ญกุศล ๗ วัน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงราชานุเคราะห์แล้ว ได้มีศิษยานุศิษย์มาจองเป็นเจ้าของภาพสวด
พระอภิธรรมทุกคืนมิได้ขาด

เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ดร.เชาวน์ ณ คีลวันต์
องคมนตรี, คุณณรงค์-คุณกิมเตียว เอี้ยสกุล, อาจารย์สรเสริญ และ
อาจารย์สุมาลี อุทัยเฉลิม เป็นเจ้าภาพ

วันต่อๆ ไปก็มีผู้จองเป็นเจ้าของภาพสวดพระอภิธรรมทุกวันมิได้ขาด
ไปจนถึงวันพระราชทานเพลิงศพ

โดยเฉพาะในรอบ ๗ วัน ทุกวันจันทร์ และในรอบ ๕๐ วัน
๑๐๐ วัน ได้ทรงพระราชทานราชานุเคราะห์เป็นเจ้าภาพตลอดถึงวัน
พระราชทานเพลิงศพ

๒๖๘.

กำหนดการ พระราชทานเพลิงศพ

คณะกรรมการได้ตกลงเลือกเอาพลาญหิน ซึ่งเป็นเนินสูง และกว้างขวาง สามารถรองรับประชาชนจำนวนมากที่หลั่งไหลมาในงาน เป็นสถานที่พระราชทานเพลิงศพของหลวงปู่

บริเวณจัดงานนี้อยู่ทางด้านตะวันตกในบริเวณวัด ซึ่งอยู่ห่าง จากตัวถ้ำกลองเพลออกไป ๑ กิโลเมตรเศษ ได้ทำทางให้รถวิ่งไป และกลับคนละทางกัน (วันเวย์) รถวิ่งเข้าออกได้สะดวก

วันพระราชทานเพลิงศพ กำหนดเอาวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ โดยจัดงานวันที่ ๑๐-๑๑-๑๒ กุมภาพันธ์ รวม ๓ วัน

คณะกรรมการที่รับผิดชอบในงาน รวมทั้งคัดเลือกสถานที่ จัดงาน มี (๑) สมเด็จพระญาณสังวร วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร (๒) พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน วัดป่าบ้านตาด อุดรธานี (๓) พระอาจารย์บุญเพ็ง เขมาภิริโต เจ้าอาวาสวัดถ้ำกลองเพล อุดรธานี (๔) พระเทพสุเมธี เจ้าคณะภาค ๑๐ (๕) พระศรีธรรมวงศาจารย์ อุดรธานี (๖) นายสมภพ ศรีวรขาน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (๗) นายธนวัฒน์ วีระธรรมพูลสวัสดิ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (๘) ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ และ (๙) ร้อยเอก วีระพันธ์ จังคศิริ นายอำเภอหนองบัวลำภู

สถานที่พระราชทานเพลิงศพ **หลวงปู่** แห่งนี้ เมื่อเสร็จจากการพระราชทานเพลิงศพแล้ว ก็ได้สร้างอนุสาวรีย์หลวงปู่ให้จรัสถาวรต่อไป เพื่อเป็นปูชนียสถานที่รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน ตลอดกาลนาน

เมรุพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่

๒๖๙.

อวสานต์แห่งประวัติ ของหลวงปู่

ประวัติและปฏิปทาของ **พระคุณเจ้าหลวงปู่ขาว อนาลโย** ที่ได้
นำเสนอในเล่มนี้ ได้อ้างอิงข้อมูล และคัดลอกมาจากบันทึกเกียรติยศ
ของ ๓ ท่าน คือ

๑.บันทึกของ **ท่านหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน** วัดป่า
บ้านตาด อุดรธานี ภายใต้หนังสือชื่อ **อนาลโยวาท : หลวงปู่ขาว อนาลโย**

๒.บันทึกของ **พระอาจารย์บวร พุทธญาโณ** ศิษย์อุปัฏฐาก
หลวงปู่ ภายใต้หนังสือชื่อ **ใต้จิตสำนึก หลวงปู่ขาว อนาลโย**

๓.บันทึกของ **ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์** ชื่อ
หนังสือว่า **อนาลโยวาท พระธรรมเทศนาของพระอาจารย์ขาว อนาลโย
และประวัติความอาพาธ**

จาก**บันทึกเกียรติยศ** ทั้ง ๓ เล่มนี้ ทำให้พวกเราได้รู้เรื่องราว
และธรรมะคำสอนของ**หลวงปู่**อย่างละเอียด

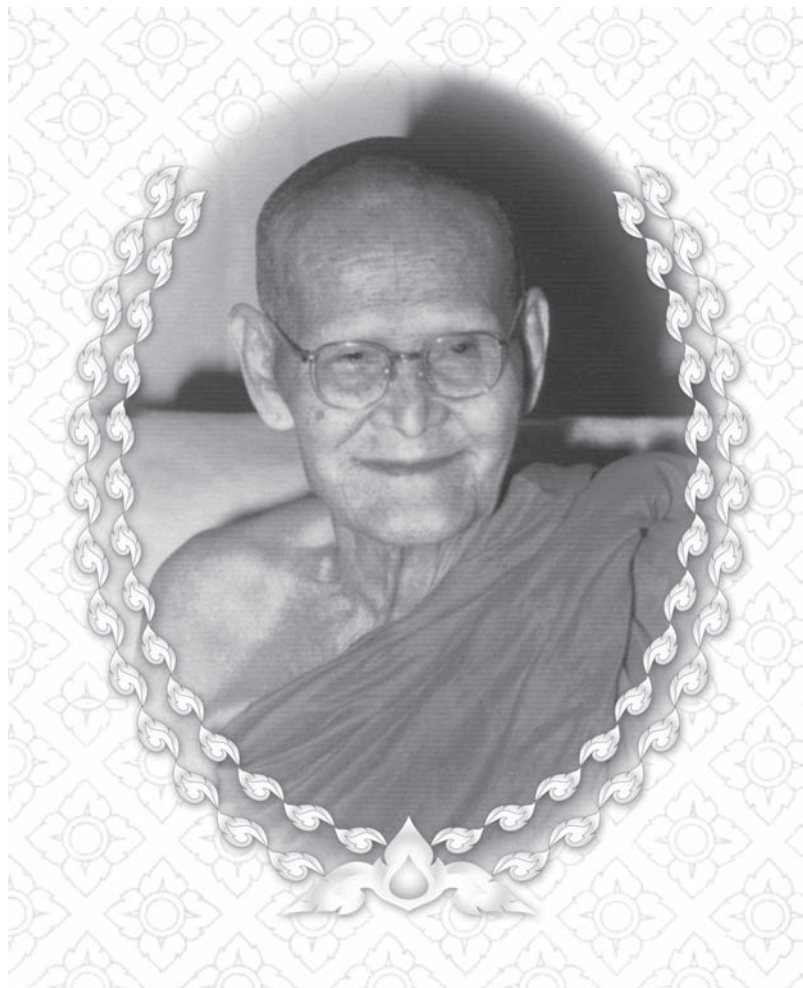
ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณทั้งสามท่านดังกล่าวนามมานี้
 สุดท้าย ขอจบด้วยบันทึกของท่านหลวงตาพระมหาบัว ซึ่ง
 ท่านจบบันทึกของท่าน ดังนี้ :-

“การเขียนประวัติของปู่ท่าน ก็คงจะยุติเพียงเท่านี้ เพราะได้
 เรียนไว้แล้วแต่ต้นว่า ทุกวันนี้สุขภาพไม่ดี โรคกำเริบบ่อยๆ สัญญาฉันท์
 เหลวไหล งานการยุ่งมาก พยายามแย่งอุปสรรคที่กล่าวมา มาเขียนพอ
 เป็นปากเป็นทางเพียงเท่านั้นเอง ไม่ละเอียดยลลออทั่วถึงตามความเป็นมา
 ของท่าน นับแต่วันบวชมาจนถึงวันมรณภาพเลย (วันท่านนิพพาน ใคร
 จะหาว่าหลวงตาบัวเป็นบ้าก็ว่าได้ ไม่ขัดไม่แย้ง พอใจเป็นบ้าด้วยความ
 สัมครใจ) จึงหวังได้รับอภัยจากท่านผู้อ่านทั้งหลายโดยทั่วกันเช่นเคย
 ขอความสวัสดีจงเกิดมีแต่ท่านผู้อ่านโดยทั่วกันเทอญ”

แล้วท่านหลวงตาฯ ท่านก็เซ็นชื่อว่า “บอ”

ยังมีเกร็ดเกี่ยวกับเรื่องปาฏิหาริย์ ความมหัศจรรย์ต่างๆ
 ภายหลังหลวงปู่มรณภาพ เรื่องพระธาตุของหลวงปู่ พระธรรมเทศนา
 โอวาทธรรม การสนทนาตอบปัญหา ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่หน้าสนใจ
 ทั้งนี้ ผู้เขียนจะขอทิ้งไว้ให้ท่านผู้สนใจไปหาอ่านเอาเอง

เพราะถ้าจะนำเสนอทั้งหมด เดียวหนังสือจะหนาไป ความจริง
 ไม่ได้กลัวความหนาของหนังสือ แต่กลัวเงินทุนจะหมดเสียก่อน
 แล้วนำเสนอท่านผู้อ่านได้ไม่ครบ ๑๒ เล่ม ตามที่ตั้งใจ ถ้าจะกรุณา
 อย่าลืมช่วยบริจาคค่าพิมพ์ด้วยก็แล้วกันนะครับ!

ผมต้องขออนุญาตจบเรื่องของพระเดชพระคุณหลวงปู่ชาว
อนาลโย เพียงแค่นี้ หากมีข้อผิดพลาดหรือไม่เหมาะสมประการใดก็กราบ
ท้าวขอมาจากหลวงปู่ และขออภัยจากท่านผู้อ่านทุกท่านครับ

ด้วยใจคารวะ
ปลื้ม นิคมานนท์
๑ เมษายน ๒๕๕๖

รายนามเจ้าภาพร่วมพิมพ์หนังสือ
โครงการหนังสือบูรพาจารย์ เล่ม ๔
หลวงปู่ขาว อนาลโย

บริจาค ๑๐,๐๐๐ บาท

นายปลื้ม - นางภัทรา นิคมานนท์ และครอบครัว

บริจาค ๔,๒๐๐ บาท

น.พ. ประยุทธ์ - คุณสุวรรณา ไชยศรีวงวรรณท์

บริจาค ๓,๕๐๐ บาท

คุณหมอกำไลทอง สุทธิเชื้อนาค

นายพลศักดิ์ - นางประพิศ บัวศรี และครอบครัว

คุณวิกรม - นิตยา - บดินทร์ - ธเนศ วทินพงษ์วัฒน์

บริจาค ๓,๐๐๐ บาท

คุณนงนุช - ทรรษา - อนงค์ - บุญลี - สุภาภรณ์ - กาญจนา

บริจาค ๒,๐๐๐ บาท

คุณนงลักษณ์ ปิติบัณฑิต

นายพรภัทร นิคมานนท์

คุณทรรษา ศรีอิทธิวิทย์

นางอภิญา แจ็งอริวงศ์

คุณธีระ - บุญลี ทาญเหตุยวรรณ

คุณพิมพ์พร - พนิช - ธีรวิทย์ - พิมพ์ภา

บริจาค ๑,๕๐๐ บาท

ทันตแพทย์หญิง มัลลิกา ตัณฑกุลเวศม์

คุณณฤมล วนะภูติ

บริจาค ๑,๓๕๐ บาท

คุณนิภา สุวรรณสิทธิ์

บริจาค ๑,๐๐๐ บาท

พ.อ. น.พ. ประเทือง เพชราบุตร	คุณโรจนา ลิ้มปิไกวทิ
นายนิเวศน์ เสรีฉันทฤกษ์	นายศรัณย์ เรืองขจร
นายอำนาจ งามสุริยโรจน์	คุณแม่เต็มทรัพย์ ลิ้มบัวลิต
คุณรัชนี ลิ้มบัวลิต	นายชนวัฒน์ กำจรงไพศาล
คุณแม่จรียา - คุณอัจฉรีย์ อมรเลิศวิมาน	คุณสุภาพรรณ ชูสวัสดิ์ชัย และคณะ
คุณอภิเชาว์ วิโรจน์บุญเกียรติ	คุณชัชวาล แซ่แต้

บริจาค ๕๐๐ บาท

คุณพรณา - พลทิพย์ ช่างสวัสดิ์

บริจาค ๘๐๐ บาท

อาจารย์ ประหยัด - กาญจนา ทาสิตะพันธุ์ นายนิเวศน์ เสรีฉันทฤกษ์

บริจาค ๗๕๐ บาท

คุณธนพล ศิริมงคลภางค์	คุณอัมพิกา ลิมนียกุล
นายบุญส่ง - นางสุนทรภรณ์ เพ็ญพะยม	
นายกำธร - นางพรพรรณ โพธิ์สุวรรณากุล และบุตร ธิดา	

บริจาค ๗๐๐ บาท

อาจารย์ ล้วน - อังคณา สายยศ

บริจาค ๖๕๐ บาท

คุณวรรณภา โภมโสภา และครอบครัว + คุณสุรีย์ เดชศรี และครอบครัว

บริจาค ๕๒๕ บาท

คุณกัญชฎา รุ่งโรจน์ประทีป และครอบครัว

บริจาค ๕๐๐ บาท

คุณแม่่องุ่น ภูชะอุ่ม	คุณประวีthy - วิจิตร วรุตบางกูร
รศ. นรินทร์ บุญชู	คุณฉวีศรี - รุ่งอรุณ - ด.ญ. ทัศนีย์ ตระณโณภาส
นางเรณู วัชรประวัตติ	นางสารี ปิ่นทอง

คุณสุลิตา ตั้งธรรมวงศ์ และครอบครัว	น.ส. วาสนา บุญยปรวณานนท์
อาจารย์ ลักษณะดา พิมพ์สุต	นายสุรศักดิ์ ทศกานูจน์
คุณชื่นวีไล ไผ่รัชตพาณิช	นายสมเกียรติ พุทธธรรมวงศ์
ดร. วิมลมาลย์ ศรีรุ่งเรือง	คุณสมัศร ธรรมมารณต์
คุณพรชัลย์ วิภาดาไพศาล	คุณธำรงวิทย์ ชัยจัญญพร
อาจารย์ จินดา ไอสถจันทร์	นางเงิน บุญยงยศ และครอบครัว
คุณณรัตน์ มนตรีขจร	คุณเมธิภา เล่ารุ่งโรจน์
พัฒนาการพิมพ์ (วงเวียนใหญ่) และครอบครัว “ประสพรัตน์ชัย”	
คุณจำรัส สุขรังสรรค์	นายไชย - นางนิภา ลำลีแก้ว
อาจารย์สงวน สกุลพานิช	คุณอรุวรรณ แสงดารา

บริจาค ๔๕๐ บาท

นายวศิณ ธนสารสมบัติ

บริจาค ๔๐๐ บาท

คุณสุภมา ไต้ะสงวนพันธ์	นายภูรัตน์ กลัมพากร
คุณสุภางค์ ทองมั่น	ผศ. สมศักดิ์ - รศ. จิตรรพี ชาวลาวัณย์
พ.อ. สิทธิ - ปรียารวรรณ สิทธิคงศักดิ์	นางประจิตต์ อภินันท์รักดี
คุณพรชัย - อนงค์ลักษณะณ์ เอี่ยมเศรษฐกุล และครอบครัว	
รศ. สุวดี โฆษิตบวรชัย	

บริจาค ๓๐๐ บาท

พระจำลอง กิตติคุณ	คุณสุมิตร หล่อวัฒนศิริกุล
คุณรุ่งนภา นันทพัฒน์ศิริชัย	อาจารย์ สมเจตน์ บรรลือสินธุ์
นายวีระเดช ธานีคุณ	นายปริพัทธ์ ไชยวัฒน์มาลากุล
อาจารย์ สมเน็ก คำอุไร	คุณจิรภา เสนีตันติกุล
นายไพโรจน์ อัมพวันวงศ์	คุณมณีนยา ปานมะเรียง
นางสมใจ ชีวะวัฒน์ชัย และครอบครัว	พ.ญ. สีนา องอาจอุทิศ
นายพงษ์ศักดิ์ นัมถีอติ และคณะ	คุณสุวรรณา ศรีนิภา
พ.ญ. ภาวณี วรนนตกุล	พลตรี ฤทธิชัย เกาของ
คุณเป็นจงกล ปิติพล	นายนพพร ดิลกรัตน์วณิช
น.ส. บุปผา ช่างพุก	

น.ส. รัศมี วชิรโกมล
คุณจงกลณี ศถางษ์ไพฑูลย์ และคณะ
น.ส. สุวรรณา ทวีรักษ์
น.ส. วิจิตตรา วงศ์มาค์

นางประจักษ์ จัดแดง
คุณดวงเดือน ทวีทรัพย์ชาตอห์นัตต์
นายเฉลิมชัย ชาตะกุล และคณะ
นายทวิสุข อุดลู่

บริจาค ๒๕๐ บาท

คุณทรงพล - จรรย์ ชยานันท์

บริจาค ๒๐๐ บาท

คุณศรีวรรณ กันนังเกิด
คุณวัชรินทร์ ศรีอ่อน
นายแทน วิวกชรรวม
น.สพ. สุนทร นราประเสริฐกุล
นางม่วย มีเสนาห์

คุณชูเกียรติ - พิมพ์พรรณ เตชหัวสิงห์ พร้อมบุตร ธิดา

คุณแม่ประทุม - คุณประวิทย์ คชาชื่น และคณะ

คุณธมยา สารสุวรรณ

น.ส. เกศินี ยุทธวิสุทธิ

คุณบุญธิตา ไชยิตทรัพย์

คุณยุคล - กัณหา ปริยะกุล

คุณสุขามา เดชาติวงศ์

คุณบัญญัติ - วิไล สุภาใส

นายบัณฑิต เก่งทอง

นายปรากฏ ขันดีวงศ์

คุณสุมล ยศสุข

นายจุมพล เมืองเก่า

นายฉันทพล มลิเนษกาล

นายมนตรี ปริยะกุล

คุณรำไพ ศรีพรหมมณี

น.ส. สุภาวดี ล้อมอารีย์

นายธีรภัทร นิคมานนท์

คุณวิไล นิคมานนท์

คุณบุญชัย วชิรเมธี

คุณณนทกร ลักกะพลางกูร

นายพิจิตร - นางอรเพ็ญ โอบาสนวคุณ

คุณป้าประยงค์ เหล่าสินชัย

นายพงศ์ภัทร นิคมานนท์

นายสุเทพ บุญเย็น

คุณภุชญา ปลั่งศรีทรัพย์

คุณปานิตา เมฆกระฉาย

คุณชำนาญ อึ้งตระกูล

คุณแตวี ชิงห์

นางนิตยา ธรรมุณี

นายทวิวัฒน์ คงกิตติศาสตร์

น.ท. ณรงค์ แสนสระดี

คุณวราภรณ์ มหาวีเศษศิลป์

คุณกนกพร เกตุแก้ว

น.อ. สมชัย - พรรณทิพย์ เทอดพิทักษ์พงษ์

คุณปรมจิตต์ มงคลการ

น.ส. ใจภักดี พราหมณ์พันธุ์

พ.อ. อรุณ - ลัดดา จันทรังษี

คุณสุวิทย์ คู่อรุณ

บริจาค ๑๕๐ บาท

คุณป้าสาคร ภูหลวงรณ	คุณพรเพ็ญ จินดาธนานนท์
คุณเป็ยะฉัตร พังจุนันท์	อาจารย์ สายพิน ม่วงนา
นายเดชา พิบูลศิลป์	นางประมวล นวลเพชร
คุณธนสิทธิ์ อ่ำมมงคลวิชัย	คุณสมัคร ขานไช
คุณประภาวดี ชันเพ็ชร	คุณวินัย - ทองใบ อภิรัตน์รุ่งเรือง
ครอบครัว "แดงนิ่ม"	นายเกรียงไกร กิตติธรรมทรัพย์
คุณจันทิมา - คักดีศิริ - ด.ช. ณิชนา จันทวังษ์	คุณศิริรินทร์ - เจริญศรีอำนวยผล และครอบครัว

บริจาค ๑๒๐ บาท

คุณพิมล ประสิทธิ์วิเศษ

บริจาค ๑๐๐ บาท

คุณลำอิ่ง บุญล้ำ	คุณสุญาภา จันทร์วิรัช
อาจารย์ วินัย ตีปัญญา	คุณอินตรา ผกาหลง
คุณมาลี อิ่มสมบัติ และครอบครัว	นางศุภลักษณ์ ทับเทศ
นางอังกาบ ไชยนิ่มพันธ์ และครอบครัว หอพิสุทธ์	คุณทองหล่อ ชัยพัฒน์
คุณชมภู ไชว์คำ	คุณอารี มกราคม
คุณชুমศิลป์ ญาณีนิจศักดิ์	นายธรรมดา วิริยะปิติ
นางสุมาลย์ เวชพันธุ์	คุณพรศักดิ์ รุ่งเลิศเกรียงไกร
นางกลีนแก้ว มหาสารานนท์	นางกฤษณา ภัคศิชาติ
นายสุเมธ - นางนพร สุทธิประภา	นายสุรพงษ์ - นางรุ่งทิวา สุคนธฉายา
คุณพงษ์นุช สายจิต	คุณพวงทอง ฤาษูตา
นางอรุณ สุทธิธรรม	นางอนงค์ อิ่มเอิบ
น.ส. ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์	คุณอมรศรี ยุติมิตร
นายณัฐพัฒน์ กันทะวงศ์	คุณไช ลีดำ
น.อ. หญิง พิชญ์สิริ ลักษณะโกเศศ	คุณจรรยา วุฒยภรณ์
คุณป้าทองทิพย์ เกล่าบุญมี	นางศิวาพร อินเี่ยม
น.ส. พรทิพย์ มูลแก้ว	นายสุจินต์ เจนสาริกานต์
น.ส. เมธิชา ธรรมฤทธิ์	คุณชวลิต ธรรมฤทธิ์
นางสมจิต ศรีพิพัฒน์พิชัย	คุณยัวร์าเพย นิคมานนท์

คุณอรชุนมา มาศรีจันทร์

น.ส. อัมพร ยี่มหนาว

รศ. ดร. นवलละขอย สุภาผล

คุณทออบแก้ว เต็มติกุล

คุณศศิมา ฤทธิฤกษ์ชัย

คุณนันทวัลยา มณีอ่อน

คุณศรุต อิทธีวรกิจ

คุณกุลยาณี อิทธีวรกิจ

คุณป้าทวี สุขมาลัย

คุณชูศักดิ์ - แสงอรุณ แยมพลอย และครอบครัว

น.ส. ขวัญตา กังวานธีรธาดา

คุณแม่ัญจันทร์ จันทศิลา

คุณร่วมบุญ อุดมสิน

นายณรงค์ ถานอมส่วย

คุณนิภา ศรีนิภา

คุณสมจิตร เรือนโรจน์รุ่ง

คุณรัชณี ธาดาภิจักรคุณ

คุณชไมพร จึงบรรเจิดศักดิ์

คุณวรรณมา ตารามาศ

คุณจิตรา พิมมานนท์

คุณสุชาติ นิลพยัคฆ์

คุณรจนา เรืองสุขสุด

คุณนันทมาภรณ์ อธิเศรษฐ์

คุณวิบูลย์ จันทร์พูล

นายน้อย ไพราม

คุณนิภาวี สมิทธิเศรษฐ์

นายพิสิษฐ์ ฉัตรเจริญสุข

บริจาค ๘๐ บาท

นายสมทรัพย์ ไตรทิพัธรังโซค

บริจาค ๗๕ บาท

นายธงชัย ใบบาง

บริจาค ๕๐ บาท

คุณพัชรมน ไคภีรักษ์

คุณสงบ หมายสมุทร

พล.อ.ท. จุรินทร์ - คุณประวีณ พักตราพันธ์

บริจาค ๒๐ บาท

นางจรัสศิริ จินดากุล

นายชนาคม ศรีเจริญ

ผู้บริจาคหลังวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ เราไม่สามารถ
พิมพ์ชื่อได้ทัน ขอภัยด้วย

รายรับ - รายจ่าย
โครงการหนังสือบูรพาจารย์
วัดป่าอาจารย์มั่น (ภริทตฺโต) บ้านแม่กอย
ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

หนังสือในโครงการจะมี ๑๒ เล่ม จำนวนพิมพ์เล่มละ ๕,๐๐๐ ถวายวัด ๓,๐๐๐
 เหลือแจกจ่ายให้ผู้ร่วมบริจาค ๒,๐๐๐

ไม่มีการจำหน่ายเพื่อการค้าใดๆ ทั้งสิ้น เงินบริจาคที่ได้รับ จะนำมาเป็น
 ทุนหมุนเวียนเพื่อทำโครงการนี้ทั้งสิ้น

ยอดรายรับ - รายจ่าย

เล่ม ๑ : หลวงปู่มั่น ภริทตฺโต

ค่าจัดพิมพ์ + ค่าจัดส่ง	๒๑๙,๐๐๐ บาท
รายรับ ถึง ๓๐ มิ.ย. ๕๖	<u>๒๓๔,๐๒๐</u> บาท
คงมีเงินเหลือ	๑๕,๐๒๐ บาท

เล่ม ๒ : หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม

ค่าจัดพิมพ์ + ค่าจัดส่ง	๓๖๘,๐๐๐ บาท
รายรับ ถึง ๓๐ มิ.ย. ๕๖	<u>๒๖๖,๙๖๗</u> บาท
ยังต้องการเงินอีก	๑๐๑,๐๓๓ บาท

เล่ม ๓ : หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

ค่าจัดพิมพ์ + ค่าจัดส่ง	๔๒๕,๐๐๐ บาท
รายรับ ถึง ๓๐ มิ.ย. ๕๖	<u>๑๒๘,๖๘๐</u> บาท
ยังต้องการเงินอีก	๒๙๖,๓๒๐ บาท

เพื่อโปรดทราบ และอนุโมทนากับผู้ร่วมบริจาคทุกท่าน

ภัทรา นิคมานนท์.

๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ใบเชิญชวนทำบุญทำyle่ม

ท่านที่ต้องการร่วมบริจาคสร้าง **พระมหาธาตุมณฑปอนุสรณ์บูรพาจารย์** และต้องการรับหนังสือใน **โครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต)** ขอเชิญดังนี้ :-

ติดต่อด้วยตนเอง เชิญได้ที่ :-

๑. **พระอาจารย์จรัส จีรวโส** ภูฎิกัมมัญฐาน ๑๓ (ภูฎิอายุวัฒน์)
วัดพระศรีมหาธาตุบางเขน กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ ๐๑-๘๑๒ ๔๙๙๖
๒. **วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต)** บ้านแม่กอย ต.เวียง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่

ติดต่อทางไปรษณีย์ เชิญได้ที่ :-

อาจารย์ปฐม นิคมานนท์ ๔/๔๔๙ ซอย ๑๙ หมู่บ้านสหกรณ์
ถนนเสรีไทย เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐. โทรศัพท์ ๐๒ - ๓๓๗๙ ๗๑๓๙
หรือ ๐๑ - ๕๕๕๗ ๖๕๒๓
(ธนาคารตั้งจ่าย ปท.บึงกุ่ม รหัส ๑๐๒๓๑)

ใบแสดงความจำนงร่วมทำบุญ และรับหนังสือ

ชื่อ-นามสกุล..... ที่อยู่.....
 โทรศัพท์.....

๑. บริจาคสร้างพระมหาธาตุมณฑลบูรพาจารย์บาท
๒. เล่ม ๑ - หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต : ประวัติ ข้อวัตรและปฏิปทา (ช่วยค่าพิมพ์ ๕๐ บาท)
 ขอร่วมบริจาค.....บาท ต้องการรับหนังสือ..... เล่ม
๓. เล่ม ๒ - หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม : พระอรหันต์ผู้มีฤทธิ์ในยุคปัจจุบัน
 (ช่วยค่าพิมพ์ ๑๐๐ บาท)
 ขอร่วมบริจาค.....บาท ต้องการรับหนังสือ..... เล่ม
๔. เล่ม ๓ - หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ (ช่วยค่าพิมพ์ ๑๐๐ บาท)
 ขอร่วมบริจาค.....บาท ต้องการรับหนังสือ..... เล่ม
๕. เล่ม ๔ - หลวงปู่ขาว อนาลโย (ช่วยค่าพิมพ์ ๑๐๐ บาท)
 ขอร่วมบริจาค.....บาท ต้องการรับหนังสือ..... เล่ม

โปรดติดต่อกับ :-

- อาจารย์ปฐม นิคมานนท์ ๔/๔๔๙ ซอย ๑๙ หมู่บ้านสหกรณ์ ถนนเสรีไทย
 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐.
 โทรศัพท์ ๐๒-๓๗๙ ๗๑๓๙ หรือ ๐๑-๕๕๙ ๖๕๒๓
 (ธนาคารตั้งจ่าย ปท.บึงกุ่ม รหัส ๑๐๒๓๑)
- โอนเข้าบัญชีสหสมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขารัชดา - ลาดพร้าว
 เลขที่ ๑๗๗ ๐๑๖ ๕๗๕๕ ชื่อบัญชี นางภัทรา นิคมานนท์
 (โอนเข้าบัญชีแล้ว โปรดแจ้งให้ทราบด้วย โทร. ๐๒-๓๗๙ ๗๑๓๙
 หรือ ๐๑-๕๕๙ ๖๕๒๓ หรือตามที่อยู่ข้างต้น)

“...แก่นของธรรมแท้อยู่ที่สติ ให้พากัน
ขัดทำสติให้ดี ให้สำเนียงกไขแก่กล้า
ให้มันมีกำลัง สติดีแล้วจิตมันจึงรวม
เพราะสติคุ้มครองจิต เพราะสติก็แม่ขจิต
ขึ้นแหละ...”

ขาว วิภาณี